

کانون کسراتش علوم

دروس طلایی

ویرایش
جدید

«دوم دبستان»

- ریاضی
- فارسی-مهارت‌های خوانداری
- فارسی-مهارت‌های نوشتاری
- علوم تجربی
- هدیه‌های آسمان
- آموزش قرآن

	۲
	۱
	؟
	؟
	؟

این کتاب
برای دانش‌آموزان
دبستان دوم

عنوان و نام پدید آور: دروس طلایی دوم دبستان

گروه برنامه ریزی و تألیف کاگو

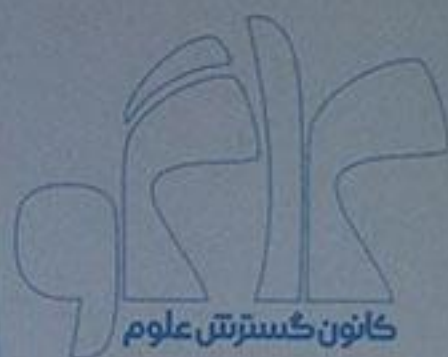
مشخصات نشر: تهران، کاگو ۱۳۹۴

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۴۰-۷۳۳-۹

وضعیت فهرست نویسی: فیه پای مختصر

یادداشت: این مدرک در آدرس <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.

شماره کتابشناسی ملی: ۳۵۳۷۸۲۵

ناشر: کاگو :: مدیر مسئول: دکتر محمدرضا سالکی

عنوان:	دروس طلایی دوم دبستان
پدیدآورندگان:	گروه برنامه ریزی و تألیف کاگو
طراحی و کرافیک جلد:	آتلیه هنری کاگو
نوبت چاپ:	سوم ۱۳۹۴
ویرایش:	دوم
شمارگان:	۱۰۰۰۰ نسخه
قیمت:	۱۳۰۰۰ تومان
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۳۴۰-۷۳۳-۹

ساختمان مرکزی: تهران - خیابان انقلاب
خیابان ۱۲ فروردین - نرسیده به چهارراه لبافی نژاد - کوچه شهید الوندی - پلاک ۱۲
روابط عمومی: ۸-۶۶۴۸۳۴۲۷ (۰) پیامک: ۱۰۰۰۰۰۸۳۵۹ (۰) صندوق پستی: ۵۱۴-۱۳۱۴۵
پست الکترونیکی: info@kgo.ir (۰) پایگاه اینترنتی: www.kgo.ir

واحد فروش: خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - کوچه نوروز - پلاک ۳۸
تلفن واحد فروش: ۷-۶۶۴۸۷۴۴۵
صدای مشاور 2 Plus: ۶۶۴۱۴۳۴۲ - ۹۰۹۹۰۷۱۳۳۵

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارات کاگو محفوظ است.
هیچ شخص حقیقی و حقوقی، حق چاپ و تکثیر این اثر را به هر شکل و صورت اعم از فتوکپی چاپ کتاب و حتی برداشت از دست نویس را ندارد. متخلفین به موجب بند ۵ ماده قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

فارسی خوانداری

۱۲۵	خودارزیابی ورودی
۱۲۶	ستایش
۱۲۷	فصل ۱: نهادها
۱۲۸	درس ۱: کلاس ما
۱۲۹	ارزشیابی مستمر
۱۳۰	درس ۲: مسجد محله‌ی ما
۱۳۱	ارزشیابی مستمر
۱۳۲	فصل ۲: بهداشت
۱۳۳	درس ۳: خرس کوچولو
۱۳۴	ارزشیابی مستمر
۱۳۵	درس ۴: مدرسه‌ی خرکوش‌ها
۱۳۶	ارزشیابی مستمر
۱۳۷	فصل ۳: اخلاق فردی و اجتماعی
۱۳۸	درس ۵: چوپان درست‌کار
۱۳۹	ارزشیابی مستمر
۱۴۰	درس ۶: کوشا و نوشا
۱۴۱	ارزشیابی مستمر
۱۴۲	درس ۷: دوستان ما
۱۴۳	ارزشیابی مستمر
۱۴۴	فصل ۴: راه زندگی
۱۴۵	درس ۸: از همه مهربان‌تر
۱۴۶	ارزشیابی مستمر
۱۴۷	درس ۹: زیارت
۱۴۸	ارزشیابی مستمر
۱۴۹	فصل ۵: هنر و ادب
۱۵۰	درس ۱۰: هنرمند
۱۵۱	ارزشیابی مستمر
۱۵۲	درس ۱۱: درس آزاد
۱۵۳	درس ۱۲: فردوسی
۱۵۴	ارزشیابی مستمر
۱۵۵	فصل ۶: ایران من
۱۵۶	درس ۱۳: ایران زیبا
۱۵۷	ارزشیابی مستمر
۱۵۸	درس ۱۴: پرچم
۱۵۹	ارزشیابی مستمر
۱۶۰	درس ۱۵: نوروز
۱۶۱	ارزشیابی مستمر
۱۶۲	فصل ۷: طبیعت
۱۶۳	درس ۱۶: پرواز قطره
۱۶۴	ارزشیابی مستمر
۱۶۵	درس ۱۷: مثل دانشمندان
۱۶۶	ارزشیابی مستمر
۱۶۷	خودارزیابی پایانی دی ماه
۱۶۸	خودارزیابی پایانی خرداد ماه

فارسی نوشتاری

۱۶۵	خودارزیابی ورودی
۱۶۸	یادآوری
۱۷۰	فصل ۱: نهادها
۱۷۱	درس ۱: کتابخانه‌ی کلاس ما
۱۷۲	درس ۲: مسجد محله‌ی ما
۱۷۳	ارزشیابی مستمر

ریاضی

۹	خودارزیابی ورودی
۱۱	فصل ۱: عدد و رقم
۱۲	دسته‌های ده‌تایی و یکی
۱۴	ارزشیابی مستمر
۱۶	جمع و تفریق
۱۹	شمارش چندتا چندتا
۲۲	مرور فصل
۲۴	ارزشیابی مستمر
۲۵	فصل ۲: جمع و تفریق اعداد دو رقمی
۲۸	جمع و تفریق
۲۸	ارزشیابی مستمر
۳۵	جمع و تفریق دو عدد
۳۸	مرور فصل
۴۰	ارزشیابی مستمر
۴۱	فصل ۳: اشکال هندسی
۴۳	روابط بین شکل‌ها
۴۸	تفاریق
۵۰	مرور فصل
۵۲	ارزشیابی مستمر
۵۳	فصل ۴: عددهای سه رقمی
۵۵	معرفی عددهای سه رقمی
۵۹	عددهای سه رقمی تقریبی
۶۱	آمادگی برای جمع و تفریق
۶۴	مرور فصل
۶۵	ارزشیابی مستمر
۶۷	فصل ۵: اندازه‌گیری
۷۲	سانتی‌متر
۷۴	میلی‌متر
۷۶	مرور فصل
۷۷	ارزشیابی مستمر
۷۸	فصل ۶: جمع و تفریق اعداد سه رقمی
۸۱	جمع و تفریق عددهای سه رقمی
۸۴	جمع در جدول ارزش مکانی
۸۶	تفریق در جدول ارزش مکانی
۸۹	مرور فصل
۹۰	ارزشیابی مستمر
۹۱	فصل ۷: کسرها و احتمال
۹۲	نمایش کسرها
۹۶	مفهوم احتمال
۹۸	احتمال و کسر
۱۰۰	مرور فصل
۱۰۲	ارزشیابی مستمر
۱۰۴	فصل ۸: آمار و نمودار
۱۰۶	نمودار ستونی
۱۰۹	نمودار تصویری
۱۱۱	انتخاب نمودار
۱۱۳	مرور فصل
۱۱۵	ارزشیابی مستمر
۱۱۷	خودارزیابی پایانی دی ماه
۱۱۸	خودارزیابی پایانی خرداد ماه

۲۴۲	فصل ۱۲: بعد از جشن	فصل ۲: بهداشت
۲۴۵	ارزشیابی مستمر	درس ۲: خرس کوچولو
۲۴۵	فصل ۱۴: از گذشته تا آینده	درس ۴: مدرسه‌ی خرگوش‌ها
۲۴۷	ارزشیابی مستمر	۱۸۰
۲۴۸	خودارزیابی پایانی دی ماه	فصل ۳: اخلاق فردی و اجتماعی
۲۴۹	خودارزیابی پایانی خرداد ماه	درس ۵: چوپان درست کار

هدیه‌های آسمان

۲۵۰	درس ۱: هدیه‌های خدا	درس ۶: کوشا و نوشا
۲۵۱	درس ۲: پرندگان چه می‌گویند؟	درس ۷: دوستان ما
۲۵۲	درس ۳: خاطره‌ی ماه	ارزشیابی مستمر
۲۵۳	درس ۴: مهربان‌تر از مادر	فصل ۴: راه زندگی
۲۵۴	درس ۵: وضو می‌گیرم	درس ۸: از همه مهربان‌تر
۲۵۵	ارزشیابی مستمر	درس ۹: زیارت
۲۵۵	درس ۶: پیامبران خدا	ارزشیابی مستمر
۲۵۶	درس ۷: مهربان خدا	فصل ۵: هنر و ادب
۲۵۷	درس ۸: جشن میلاد	درس ۱۰: هنرمند
۲۵۷	درس ۹: اهل بیت پیامبر	درس ۱۱: درس آزاد
۲۵۸	درس ۱۰: خانواده‌ی مهربان	درس ۱۲: فردوسی
۲۵۹	ارزشیابی مستمر	۱۹۸
۲۵۹	درس ۱۱: نماز بخوانیم	فصل ۶: ایران من
۲۶۰	درس ۱۲: پدر مهربان	درس ۱۳: ایران زیبا
۲۶۰	درس ۱۳: بهترین دوست	درس ۱۴: پرچم
۲۶۱	درس ۱۴: دعای باران	درس ۱۵: نوروز
۲۶۲	درس ۱۵: بچه‌ها سلام!	ارزشیابی مستمر
۲۶۲	ارزشیابی مستمر	فصل ۷: طبیعت
۲۶۲	درس ۱۶: طبیعت زیبا	درس ۱۶: پرواز قطره
۲۶۳	درس ۱۷: وقت نماز	درس ۱۷: مثلی دانشمندان
۲۶۴	درس ۱۸: راز خوش‌بختی	ارزشیابی مستمر
۲۶۵	درس ۱۹: جشن بزرگ	خودارزیابی پایانی دی ماه
۲۶۶	درس ۲۰: در کنار سفره	خودارزیابی پایانی خرداد ماه
۲۶۶	ارزشیابی مستمر	۲۱۲

آموزش قرآن

۲۶۸	درس ۱: الف کوچک / سکون	خودارزیابی ورودی
۲۷۰	درس ۲: تشدید / اتصالات	فصل ۱: رنگ علوم
۲۷۲	ارزشیابی مستمر	فصل ۲: هوای سالم، آب سالم
۲۷۲	درس ۳: سوره‌ی حمد / ک	ارزشیابی مستمر
۲۷۴	درس ۴: سوره‌ی ناس / هـ، هـ	فصل ۳: زندگی ما و گردش زمین-۱
۲۷۵	ارزشیابی مستمر	ارزشیابی مستمر
۲۷۶	درس ۵: سوره‌ی فلق / تنوین‌ها	فصل ۳: زندگی ما و گردش زمین-۲
۲۷۹	درس ۶: سوره‌ی نوحید	ارزشیابی مستمر
۲۸۰	ارزشیابی مستمر	فصل ۵: پیام رمز را پیدا کن-۱
۲۸۱	درس ۷: سوره‌ی نصر	ارزشیابی مستمر
۲۸۲	درس ۸: سوره‌ی کوثر	فصل ۶: پیام رمز را پیدا کن-۲
۲۸۳	ارزشیابی مستمر	ارزشیابی مستمر
۲۸۴	درس ۹: سوره‌ی عصر	فصل ۷: اگر تمام شود
۲۸۴	درس ۱۰: سوره‌ی قیل	ارزشیابی مستمر
۲۸۵	ارزشیابی مستمر	فصل ۸: بسازیم و لذت ببریم
۲۸۶	درس ۱۱: سوره‌ی کافرون	فصل ۹: سرگذشت دانه
۲۸۶	درس ۱۲: سوره‌ی انشراح	ارزشیابی مستمر
۲۸۶	ارزشیابی مستمر	فصل ۱۰: درون آشیانه‌ها
۲۸۷	درس ۱۳: سوره‌ی نبین	ارزشیابی مستمر
۲۸۷	درس ۱۴: سوره‌ی قدر	فصل ۱۱: من رشد می‌کنم
۲۸۸	ارزشیابی مستمر	ارزشیابی مستمر
		فصل ۱۲: برای جشن آماده شویم

علوم تجربی

۲۱۳	خودارزیابی ورودی
۲۱۴	فصل ۱: رنگ علوم
۲۱۵	فصل ۲: هوای سالم، آب سالم
۲۱۸	ارزشیابی مستمر
۲۱۹	فصل ۳: زندگی ما و گردش زمین-۱
۲۲۱	ارزشیابی مستمر
۲۲۲	فصل ۳: زندگی ما و گردش زمین-۲
۲۲۳	ارزشیابی مستمر
۲۲۴	فصل ۵: پیام رمز را پیدا کن-۱
۲۲۶	ارزشیابی مستمر
۲۲۶	فصل ۶: پیام رمز را پیدا کن-۲
۲۲۸	ارزشیابی مستمر
۲۲۹	فصل ۷: اگر تمام شود
۲۳۱	ارزشیابی مستمر
۲۳۲	فصل ۸: بسازیم و لذت ببریم
۲۳۲	فصل ۹: سرگذشت دانه
۲۳۵	ارزشیابی مستمر
۲۳۵	فصل ۱۰: درون آشیانه‌ها
۲۳۷	ارزشیابی مستمر
۲۳۸	فصل ۱۱: من رشد می‌کنم
۲۴۰	ارزشیابی مستمر
۲۴۰	فصل ۱۲: برای جشن آماده شویم

محتوای ویژه‌ی کتاب

- پاسخ به تمامی تمرین‌های کتاب درسی
- توصیه‌ی معلم، سبب آموزشی
- ارزشیابی مستمر همراه با پاسخ
- موارد مهم و سوالات امتحانی
- خودارزیابی‌های ورودی و پایانی همراه با پاسخ

ریاضی

خودارزیابی ورودی

۱- عددهای مقابل را با چوب خط نشان دهید.

$25 \rightarrow$

$12 \rightarrow$

۲- با کمک محور حاصل عبارت مقابل را به دست آورید.

$5 + 9 - 3 =$

۳- علی ۵ گلابی دارد حسن هم ۴ موز دارد. آن‌ها روی هم چند میوه دارند؟

۴- در جاهای خالی علامت مناسب (< >) بگذارید.

$5 + 2 \bigcirc 3 + 4$

$8 \bigcirc 4 + 4$

$10 - 6 \bigcirc 12 - 7$

$100 + 5 + 5 \bigcirc 200 + 5$

۵- الگوی زیر را ادامه دهید.

$94 - 73 - 25 - 85 - 41$

$67 - 68 -$

$18 - 9 =$

۶- اعداد روبه‌رو را از کوچک به بزرگ مرتب کنید.

۷- ادامه‌ی اعداد روبه‌رو را بنویسید.

۸- برای عبارت روبه‌رو یک مسئله بنویسید و آن را حل کنید.

۹- با شابلون الگوی روبه‌رو را کامل کنید.

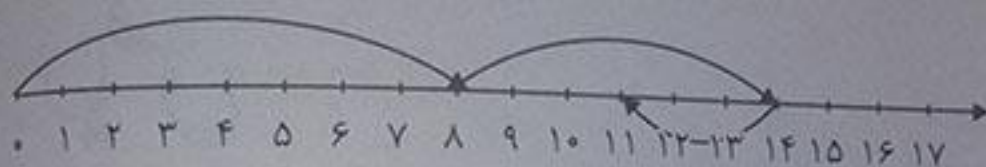
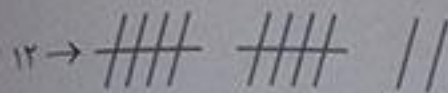
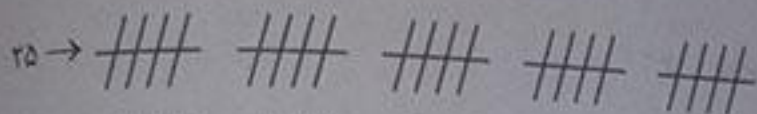

۱۰- با کمک راهبرد حذف حالت‌های نامطلوب در جای خالی علامت مناسب بگذارید.

توصیه معلم: قراردم به یاد داشته باش هیچ قسمت های ریاضی به یک دیگر متصل است پس آن ها را هرگز فراموش نکن.

پایخ

$5 + 9 - 3 = 11$

$5 + 4 = 9$

۳ آن ها روی هم ۹ میوه دارند.

۷ ۷

~~$5 + 4 = 9$~~ ~~$3 + 4 = 7$~~

۴ ۵

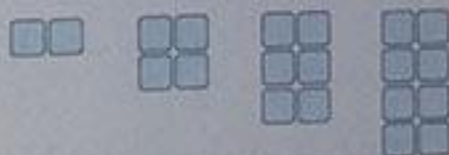
~~$7 - 6 = 1$~~ ~~$12 - 7 = 5$~~

۸

$8 = 4 + 4$

۲۰ ۲۵

~~$10 + 5 + 5 = 20$~~ ~~$20 + 5 = 25$~~

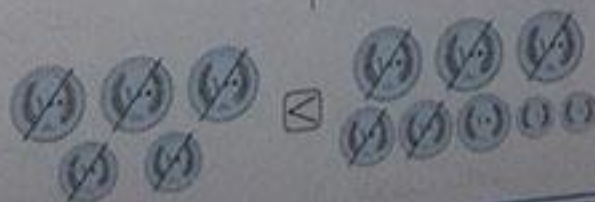
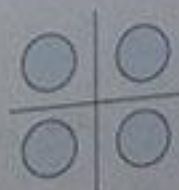

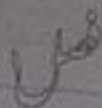
۲۵-۴۱-۷۳-۸۵-۹۴

۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱

۸ ۱۸ مرغابی در آب بودند. ۹ مرغابی از آب خارج شدند. چند مرغابی در آب مانده است؟

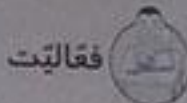
$18 - 9 = 9$

عدد و رقم

عدد و شمارش

در شکل روبه‌رو چند توپ است؟ بشمارید و بنویسید. ۲۱

از چه راهی استفاده کردید تا شمارش توپ‌ها دقیق و درست باشد؟
یا درست کردن دسته‌های ده تایی و یکی

می‌توانید روی هر توپ یک علامت بزنید تا در شمارش آن‌ها به اشتباه نیفتید. اگر به جای

تصویر، توپ‌ها را در اختیار شما می‌گذاشتند، چگونه می‌شمردید؟

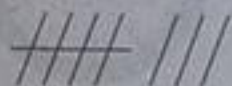
(پاسخ پیشنهادی) با استفاده از شمارش یکی یکی یا دوتایی تا آن‌ها را می‌شمردم. (شاید هم پس از شمارش هر کدام از آن‌ها را شوت می‌کردم)
در شمردن اشیاء یا اشکال باید آن‌ها را به ترتیب بشمارید. هر کدام از آن‌ها را فقط یک بار شمارش کنید. آخرین عددی که بیان کردید، تعداد اشیاء یا اشکال را نشان می‌دهد.

۲

کار در کلاس

هر کدام از شکل‌ها چه عددی را نشان می‌دهند؟

۸

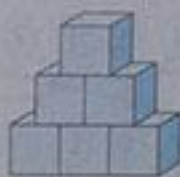
۷

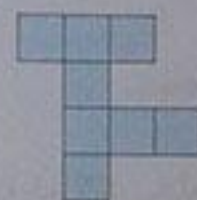
۸

۸

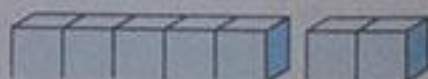
۶

۸

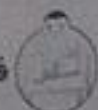
۱۰

۷

۳

فعالیت

این فعالیت را دو نفره انجام دهید. یک نفر نام

شکل‌ها را بگوید و نفر دوم با چوب خط،

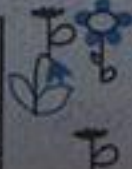
بکشد. در پایان با شمارش چوب خط‌ها،

تعداد هر شکل را بنویسید.

بادآوری چوب خط پایه‌ی اول

۴	۸	۷	۵	۶

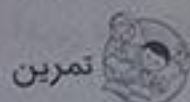
جدول شگفت انگیز زیر را کامل کنید.

۳	۱	۲	۸	۷	۵	۴	۹	۶
۵	۶	۷	۱	۴	۹	۳	۸	۲
۴	۸	۹	۲	۶	۳	۵	۱	۷
۷	۵	۱	۹	۳	۶	۲	۴	۸
۹	۲	۸	۵	۱	۴	۶	۷	۳
۶	۳	۴	۷	۸	۲	۱	۵	۹
۲	۴	۵	۶	۹	۷	۸	۳	۱
۱	۷	۶	۳	۵	۸	۹	۲	۴
۸	۹	۳	۴	۲	۱	۷	۶	۵

۴

دوم دبستان

۴

تمرین

۱- هر شکل چه ساعتی را نشان می دهد؟

۵

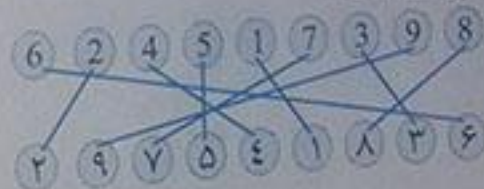

۹

۷

۲- با خط کش عددهای مثل هم را به هم وصل کنید.

۱-۲-۳-۴-۵-۶

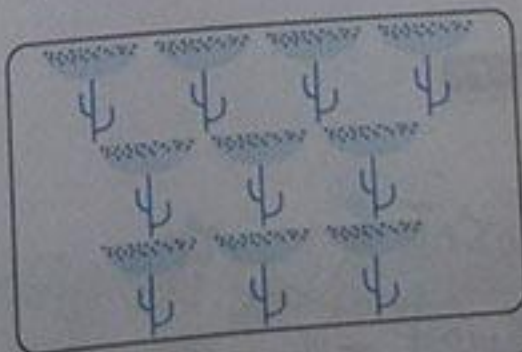
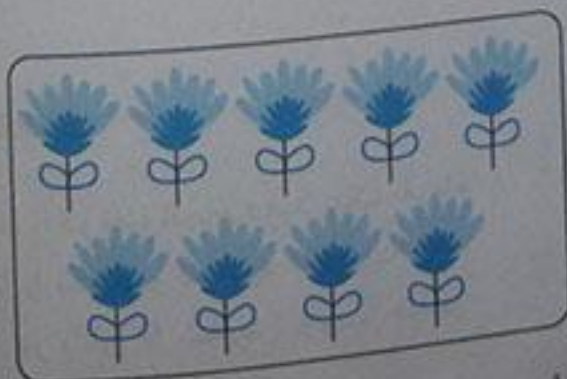
۳- در جای خالی عدد مناسب بنویسید.

۷-۸-۹-۱۰

حدس بزن

۴

حدس بزنید در کدام شکل تعداد گل ها بیشتر است؟ شکل سمت راست

با توجه به شکل بالا عبارت زیر را کامل کنید و از دو طرف بخوانید.
ده از نه بزرگتر است (یا نه از ده کوچکتر است). هر دو روش خواندن صحیح است.

۹ < ۱۰

دسته‌های ده تایی و یکی

توسیع معلم:

یادآوری پایه‌ی اول (همیشه اول ده تایی را شمرده در جدول بگذارید سپس یکی را بنویسید.)

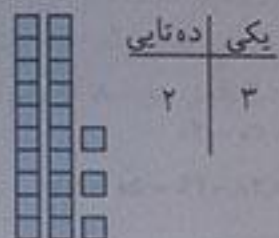
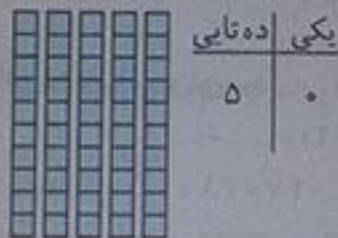
۶

ریاضی

۵

فعالیت

با توجه به شکل جدول‌ها را کامل کنید:

۵

کار در کلاس

۱- نوشتن عددها را ادامه دهید.

۱۰ - ۲۰ - ۳۰ - ۴۰ - ۵۰ - ۶۰ - ۷۰ - ۸۰ - ۹۰

ده - بیست - سی - چهل - پنجاه - شصت - هفتاد - هشتاد - نود

۶

فعالیت

یکی	ده تایی
۷	۲

۱- برای شمارش شکل‌ها، دسته‌های ده تایی جدا کنید و با کامل

کردن جدول، تعداد شکل‌ها را بنویسید.

به حروف: بیست و هفت

به عدد: ۲۷

به عددهای ۲۳ و ۴۷ عددهای ۲ رقمی می‌گوییم. رقم‌های هر کدام را نام ببرید. در ۲۳ عددهای ۲ و ۳ و در ۴۷ عددهای ۴ و ۷

توسیع اولیا:

دانش‌آموزان باید عدد را ابتدا وارد جدول کرده سپس آن را خارج نمایند توصیه می‌شود ده تایی‌ها با رنگ دیگر نشان داده شوند.

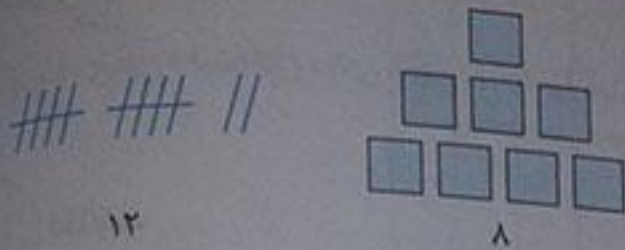
۲- با رقم‌های ۳ و ۵ هر چند رقمی می‌توانید عدد دو رقمی بنویسید. ۵۵ و ۳۳ و ۳۵ و ۵۳

۲ عدد دو رقمی نوشتید یا ۴ عدد دو رقمی؟ توضیح دهید و در این مورد در کلاس گفت‌وگو کنید.

۴ عدد دو رقمی نوشته شد.

حالا با رقم‌های ۷ و ۴ عددهای دو رقمی بنویسید. ۴۴ - ۷۷ - ۷۴ - ۴۷

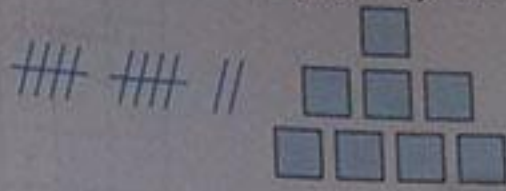
در این جا تصویر از اعداد در سؤال داده شده است پس می‌توانیم رقم‌های تکراری نیز داشته باشیم.

۱۲

۸

۱- عدد هر دسته را بنویسید.

۲- ساعت چند است؟

۱۲

۳

۲

۱۰ - ۲۰ - ۳۰ - ۴۰

۴۴ - ۴۷ - ۴۸ - ۴۹ - ۵۰ - ۵۱

۳- در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

۱۰ - ۲۰ - _____

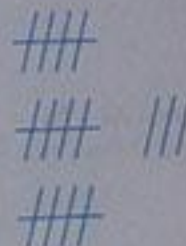
_____ - ۴۷ - ۴۸ - _____

۴- جدول را کامل کنید.

ده تایی	یکی
۱	۸

۱۸

ده تایی	یکی

۵- اعداد درون جدول را با عدد و حروف بنویسید.

چهل	نود	هفتاد	سی
۴۰	۹۰	۷۰	۳۰

نود	سی
۴۰	۷۰

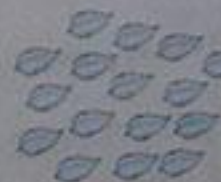
۶- دسته های ده تایی درست کنید و جاهای خالی را کامل کنید.

ده تایی	یکی
۱	۶

با عدد: ۱۶

با حروف: شانزده

ده تایی	یکی

با عدد:

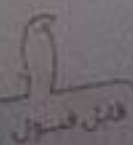
با حروف:

۷- با رقم های ۳ و ۷ عددهای دو رقمی بنویسید.

۳۳ - ۷۷ - ۳۷ - ۷۳

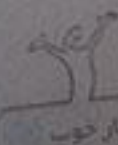
تلاش بیشتر

فایل سوال

سوابق

بسیار خوب

۱- نوشتن عددها را ادامه دهید و جاهای خالی را کامل کنید.

۸۲ - ۸۱ - ۸۰ - ۷۹ - ۷۸ - ۷۷ - ۷۶ - ۷۵ - ۷۴ - ۷۳

سی و هشت - سی و نه - چهل - چهل و یک - چهل و دو - چهل و سه - چهل و چهار

۶۲ - ۶۱ - ۶۰ - ۵۹ - ۵۸ - ۵۷ - ۵۶ - ۵۵ - ۵۴

۷۷ - ۷۶ - ۷۵ - ۷۴

۲- با رقم های ۳ و ۷ عددهای دو رقمی بنویسید.

۳- جاهای خالی را کامل کنید.

دهگان	یکان		دهگان	یکان		دهگان	یکان	
۷	۱	۷۱	۴	۹	۴۹	۵	۳	۵۳

۴- عددهای دو رقمی را به عدد و حروف بنویسید.

رقم یکان ۴ و رقم دهگان ۷: ۷۴ - هفتاد و چهار رقم یکان ۳ و رقم دهگان ۵: ۵۳ - پنجاه و سه

رقم یکان ۵ و رقم دهگان ۵: ۵۵ - پنجاه

۵- یک عدد ۲ رقمی بنویسید که رقم یکان آن ۴ و رقم دهگان آن ۳ تا بیشتر از رقم یکان باشد. ۳۴

الگویابی کن

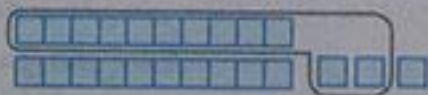

آ ← آبی
ق ← قرمز
س ← سبز
ن ← نارنجی

حل مسئله

برای حل کردن مسئله ها می توانیم از شکل های ساده مثل مربع، دایره و ... استفاده کنیم.

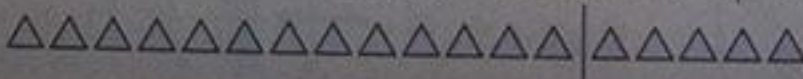
۱- علی ۲۳ کتاب دارد. ۱۲ تا از آن ها کتاب داستان و بقیه کتاب علمی است. علی چند کتاب علمی دارد؟ (در این جا به جای کتاب از مربع استفاده کرده ایم.)

۲- زهرا ۳۷ عکس دارد. ۲۳ تا از عکس ها رنگی و بقیه سیاه و سفید هستند. زهرا چند عکس سیاه و سفید دارد؟ زهرا ۱۴ عکس سیاه و سفید دارد.

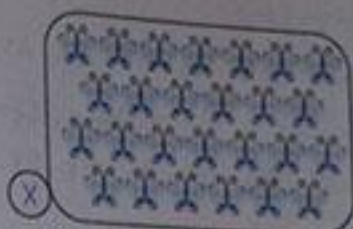
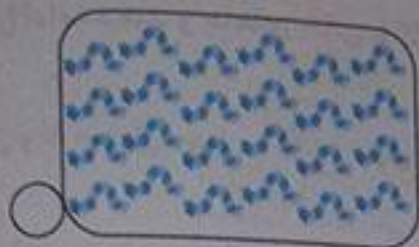
۳- شکل زیر چه عددی را نشان می دهد؟ با رسم شکل پنجمین عدد بعد از آن را بنویسید.

عدد ۱۳ نشان می دهد.

پنجمین عدد بعد از ۱۳ عدد ۱۸ است.

در کدام قسمت تعداد شکل‌ها بیشتر است؟ \times بزنید.

حالا شکل‌ها را بشمارید. آیا حدس شما درست بود؟ \odot بله

بیشتر دانیم:

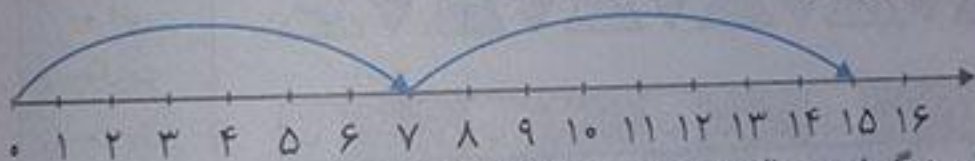
حدس زدن یک مهارت و یک فعالیت ذهنی است سعی کنید از این نمونه تمرین بیشتر کار کنید.

توسیع معلم:

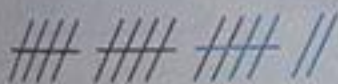
رسم شکل یکی از راهبردهای حل مسئله است برای حل کردن مسئله می‌توانید از محور و چوب خط استفاده کنید.

رسم شکل

۱- امروز روز هفتم ماه است. ۸ روز بعد، چه روزی از ماه است؟ پانزدهم ماه است.

۲- سینا ۱۲ کتاب دارد. امروز ۵ تا کتاب دیگر خرید. حالا چند کتاب دارد؟ ۱۷ کتاب دارد.

کامل کن

سه قسمت دیگر شکل را مانند قسمت داده شده با خط‌کش یا شابلون کامل کنید؛ طوری که اگر شکل را از روی خط‌ها تا کنیم، قسمت‌های چپ و راست یا بالا و پایین روی هم بیفتند.

جمع و تفریق

مکتب:

هدف از این تمرین یادآوری روش‌های مختلف برای پیدا کردن حاصل جمع و تفریق اعداد مثل چوب خط، محور و شکل‌های ساده و دسته‌های ده‌تایی است.

فعالیت

۱- حاصل جمع و تفریق‌ها را با انگشتان خود به دست آورید.

$$7 - 5 = 2$$

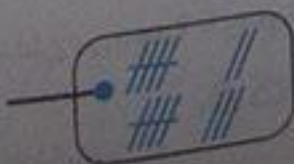
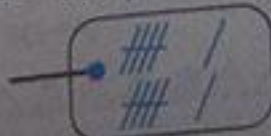
$$8 - 4 = 4$$

۲- حاصل جمع‌ها را با رسم چوب خط پیدا کنید.

$$4 + 3 = 7$$

$$3 + 4 = 7$$

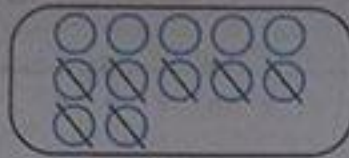
$$6 + 6 = 12$$

$$7 + 8 = 15$$

۳- حاصل تفریق را با رسم شکل پیدا کنید.

$12 - 7 = 5$

$14 - 8 = 6$

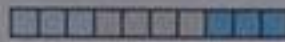

۴- حاصل جمع ها را با رنگ کردن مربع ها به دست آورید.

$4 + 6 + 7 = 17$

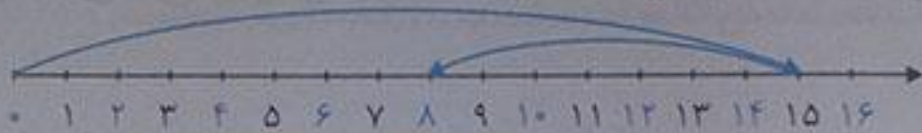

$3 + 4 + 5 + 6 = 18$

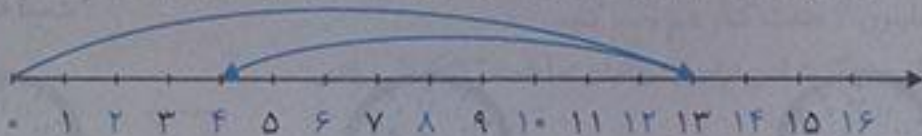

۵- حاصل تفریق ها را با استفاده از محور به دست آورید.

$15 - 7 = 8$

$13 - 9 = 4$

توضیح معلم:

آیا می دانید برای رسم کردن محور حتماً باید فاصله‌ی دو عدد را حساب کنیم نه عدد‌ها را؟

۱۰

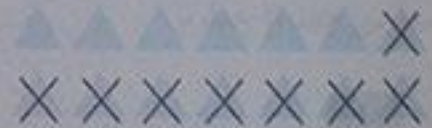
کار در کلاس

حاصل جمع ها و تفریق های زیر را از هراهی که دوست دارید، به دست آورید.

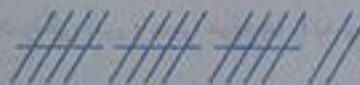
$6 + 7 = 13$

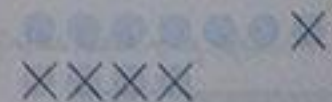
$14 - 8 = 6$

$8 + 9 = 17$

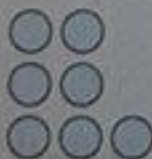

$11 - 5 = 6$

۱۱

فعالیت

۱- این فعالیت را به صورت دو نفره انجام دهید. ۷ مهره (یا هر چیز دیگر) را روی میز بگذارید. یک نفر تعدادی از آن ها را در دست بگیرد. نفر دوم با توجه به تعدادی که روی میز باقی مانده، تعداد مهره هایی را که نفر اول برداشته است، پیدا کند. همین فعالیت را برای ۸ و ۹ و ۱۰ مهره تکرار کنید.

توضیح معلم:

این بازی تعریفی برای تقویت مهارت حدس زدن است و در هر مرحله شما را با یک معمای (مسئله) جدید روبه رو می کند.

۲- در کلاس اول شمارش ۵ تا ۵ و ۱۰ تا ۱۰ را یاد گرفته اید. حالا الگوها را ادامه دهید.

۵ - ۱۰ - ۱۵ - ۲۰ - ۲۵ - ۳۰ - ۳۵ - ۴۰ - ۴۵ - ۵۰ - ۵۵ - ۶۰

۱۷ ۱۰ - ۲۰ - ۳۰ - ۴۰ - ۵۰ - ۶۰ - ۷۰ - ۸۰ - ۹۰

حاصل جمع‌ها را به دست آورید.

$$10 + 20 + 5 = 35$$

$$5 + 5 + 20 + 30 = 60$$

$$10 + 5 + 20 + 5 + 3 = 43$$

$$2 + 5 + 20 + 10 + 5 = 42$$

$$40 + 5 + 10 + 5 + 5 = 65$$

$$3 + 4 + 10 + 20 + 5 + 5 = 47$$

$$10 + 5 + 20 + 5 + 30 + 5 = 75$$

توصیه معلم:

ساعت به هر دو صورت دقیق و تقریبی در پایه‌ی اول تدریس شده است.

حدس بزن

ساعت از چند گذشته است؟

۱

۱۲

۹

ساعت به چند مانده است؟

۲

۵

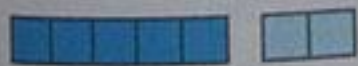

۷

تمرین

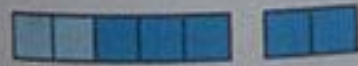
۱- با استفاده از دو مداد رنگی آبی و سبز، مربع‌ها را به روش‌های مختلف رنگ کنید و مانند نمونه جمع بنویسید.

$$5 + 2 = 7$$

$$1 + 6 = 7$$

$$2 + 5 = 7$$

$$6 + 1 = 7$$

$$3 + 4 = 7$$

$$7 + 0 = 7$$

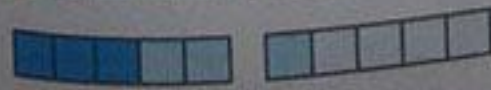

$$4 + 3 = 7$$

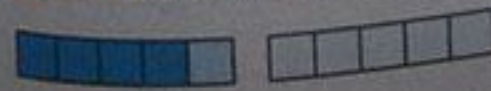
۲- با استفاده از ۳ مداد رنگی مختلف مربع‌ها را رنگ و جمع مربوطه را کامل کنید.

$$2 + 5 + 3 = 10$$

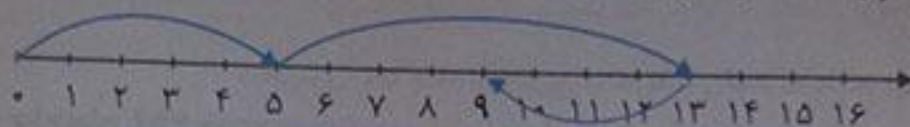
$$3 + 3 + 4 = 10$$

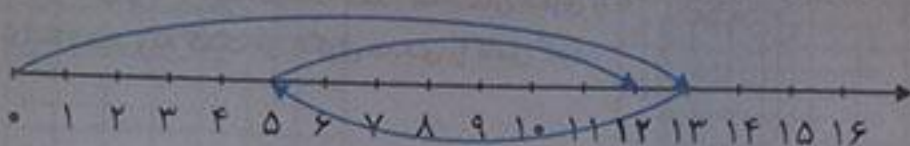
$$4 + 1 + 5 = 10$$

۳- حاصل هر عبارت را با استفاده از محور پیدا کنید.

$$5 + 8 = 13$$

$$13 - 8 + 7 = 12$$

۱۳

ریاضی

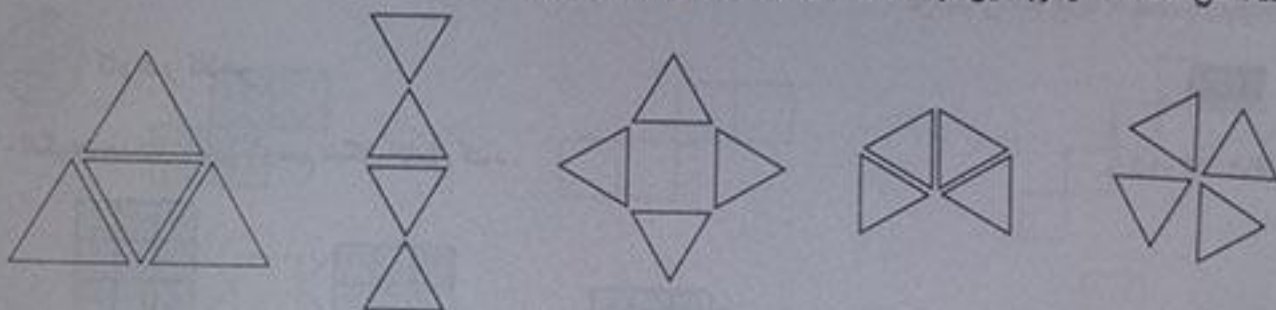
توصیه معلم:

محور را با سه رنگ بکشید که تعداد خط‌ها شما را به اشتباه نیندازد و پاسخ‌ها را پررنگ‌تر بنویسید.

۱۲

خلاق باش

مانند نمونه با شابلون ۴ مثلث کنار هم رسم کنید. چند شکل مختلف دیگر به این ترتیب می‌توان ساخت؟ تعداد زیادی

توصیه معلم:

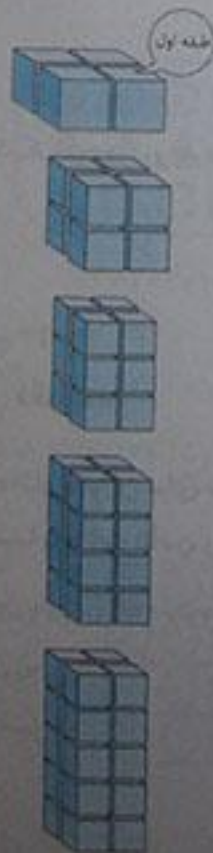
این تمرین جهت رشد خلاقیت دانش‌آموزان و همچنین افزایش مهارت پوشاندن سطح (کاشی‌کاری) و طراحی فرش ارائه شده است.

شمارش چند تا چند تا

۱۳

فعالیت

۱- با چینه‌ها ساختمان بسازید. هر طبقه با ۴ چینه درست می‌شود.

ساختمان ۲ طبقه با چند چینه ساخته می‌شود؟ ۸ چینه

ساختمان ۳ طبقه با چند چینه ساخته می‌شود؟ ۱۲ چینه

ساختمان ۴ طبقه با چند چینه ساخته می‌شود؟ ۱۶ چینه

ساختمان ۵ طبقه با چند چینه ساخته می‌شود؟ ۲۰ چینه

حالا الگوی عددی زیر را کامل کنید.

$$4-8-12-16-20$$

↑ ↑ ↑ ↑

۰.۴ ۰.۴ ۰.۴ ۰.۴

$$6-12-18-24-30$$

↑ ↑ ↑ ↑

۰.۶ ۰.۶ ۰.۶ ۰.۶

۲- حالا هر طبقه ساختمان را با ۶ چینه درست کنید. ساختمان سازی را تا طبقه پنجم ادامه دهید و به کمک آن الگوی عددی را کامل کنید.

۳- الگوی عددی زیر را کامل کنید.

$$7-14-21-28-35$$

↑ ↑ ↑ ↑

۰.۷ ۰.۷ ۰.۷ ۰.۷

توضیح معلم:

الگوهای هندسی به ما کمک می کنند تا الگوهای عددی را بهتر درک کنیم.

کارد در کلاس

۱- الگوی عددی زیر را با رسم شکل کامل کنید.

$$3-6-9-12-15$$

۳

۶

۹

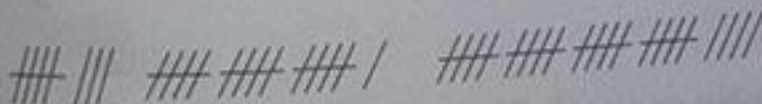
۱۲

۱۵

۲- عدد بعدی را با رسم چوب خط پیدا کنید.

$$8-16-24-32$$

۸

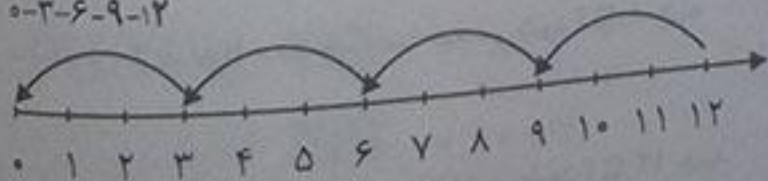
۱۶

۲۴

۳۲

۳- با کمک محور، رو به عقب بشمارید و الگو را پیدا کنید.

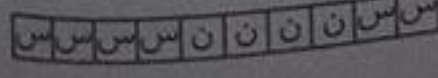
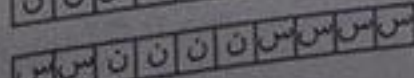
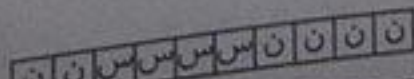
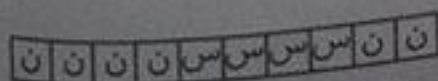
$$0-3-6-9-12$$

فعالیت

یکی از دانش آموزان برای شمارش ۴ تا ۴، مربع ها را با استفاده از مداد رنگی های مختلف رنگ کرده و آن ها را شماره کرده است. شما با ادامه دادن رنگ ها الگو را کامل کنید.

$$4-8-12-16-20-24-28-32-36-40$$

ن ← نارنجی

س ← سبز

توسیع معلم: دانش آموزان هر طوره دسته بندی کردند اشکالی ندارد فقط باید دقت کنند تعداد اشیاء درون دسته های آن ها با هم برابر باشد.

۵- با توجه به راهنما، شکل را رنگ کنید.

توسیع معلم:

هدف این تمرین تقویت مهارت کار با ابزار شابلون و آشنایی با مهارت آینه کاری است. شکل شش ضلعی برای اولین بار مطرح شده است به همین دلیل قبلاً از وارد شدن به کتاب بجز امتحان فرزندتان رسم شش ضلعی را با شابلون کار کنید.

مرور فصل

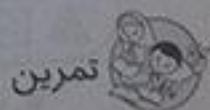
فرهنگ نوشتن

در این فصل درس های مربوط به عدد که در کلاس اول یاد گرفته بودم، یادآوری شد. یادم آمد که: برای جمع و تفریق ها و شمارش ها می توانم از ابزارهای مختلف مثل چینه، چوب خط و محور استفاده کنم و برای حل کردن مسئله ها می توانم از راهبرد رسم شکل استفاده کنم.

خواندن ساعت را مرور کردم. توانستم چندتا چندتا بشمارم و بنویسم. برای حل کردن جدول از روش حدس و آزمایش استفاده کردم. جدول یکی و ده تایی را مرور کردم و با رقم ها آشنا شدم تازه در کاشی کاری و کار با ابزار شابلون هم مهارت بیشتری پیدا کردم.

توسیع معلم:

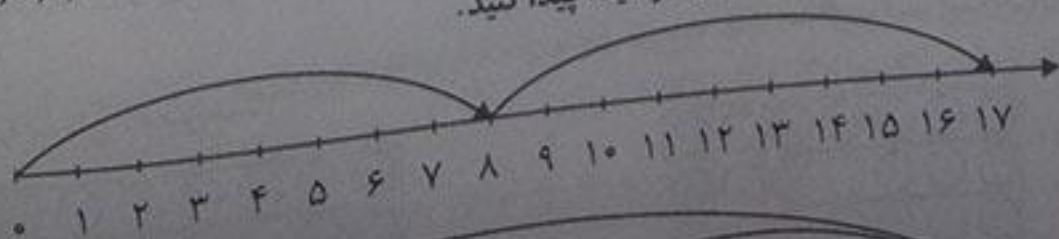
نوشتن به بچه ها کمک می کند تا به آموخته های خود یک نظم فکری درست بدهند.

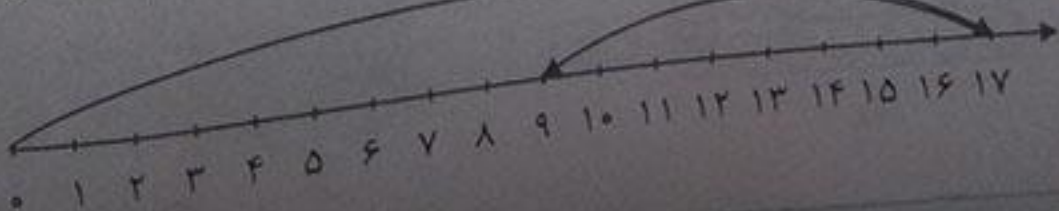
- ۷۷-۸۸-۷۸-۸۷
- ۶۰-۱۰-۶۶-۱۱-۱۶-۶۱

- ۱- با رقم های ۷ و ۸ چند عدد ۲ رقمی می توان نوشت؟ آن ها را بنویسید.
- ۲- با رقم های ۶ و ۰ و ۱ هر چند تا عدد ۲ رقمی که می توانید، بنویسید.
- ۳- حاصل جمع و تفریق را با هر روشی که می خواهید، پیدا کنید.

$8 + 9 = 17$

$17 - 8 = 9$

دانش آموزان می توانند برای حل این تمرین از رسم شکل های ساده، چوب خط و چینه هم استفاده کنند. (پاسخ باز)

۴- جمع ها را کامل کنید.

$0+5=5$

$1+4=5$

$2+3=5$

$4+1=5$

$3+2=5$

$5+0=5$

توسیه معلم:

این تمرین نیز پاسخ باز و تکراری از صفحه ۹۵ ریاضی اول است.

۵- ۲ دسته ۴ تایی مداد با ۴ دسته ۵ تایی را روی هم ریخته ایم. به آن ها ۷ تا یکی اضافه کرده ایم. حالا جدول را کامل کرده و بنویسید چند تا مداد داریم؟ ۶۷ مداد داریم.

دهگان	یکان
۶	۷

۶- الگوهای شمارش رو به عقب را کامل کنید.

$$24 \text{ و } 20 \text{ و } 16 \text{ و } 12 \text{ و } 8$$

-۴ -۴

$$28 \text{ و } 21 \text{ و } 14 \text{ و } 7$$

-۷ -۷

۷- حاصل جمع های زیر را پیدا کنید.

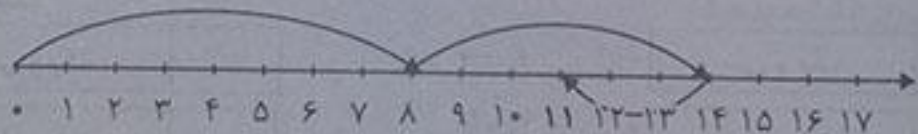
$8+8+8=24$

$9+9+9=27$

۸- مسئله های زیر را حل کنید.

۸ دانش آموز در کلاس بودند. ۶ دانش آموز دیگر به کلاس آمدند ولی ۳ نفر از کلاس رفتند. حالا چند نفر در کلاس هستند؟

$8+6-3=11$

احمد ۳ بسته مداد رنگی ۶ تایی به رنگ های زرد، سبز، آبی، قرمز، قهوه ای و سیاه داشت. او رنگ های سبز و زرد هر ۳ بسته را برداشت. حالا چند مداد رنگی برایش باقی مانده است؟ (این مسئله را با رسم شکل هم می توانید حل کنید.) ۱۲ مداد برایش باقی مانده است.

الگویابی کن

عقربه های کوچک را با توجه به الگوی ساعت ها رسم کنید.

۱

۳

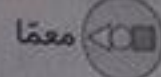
۵

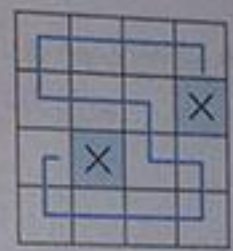
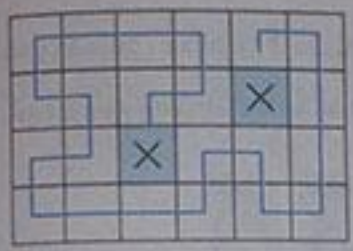
۷

۹

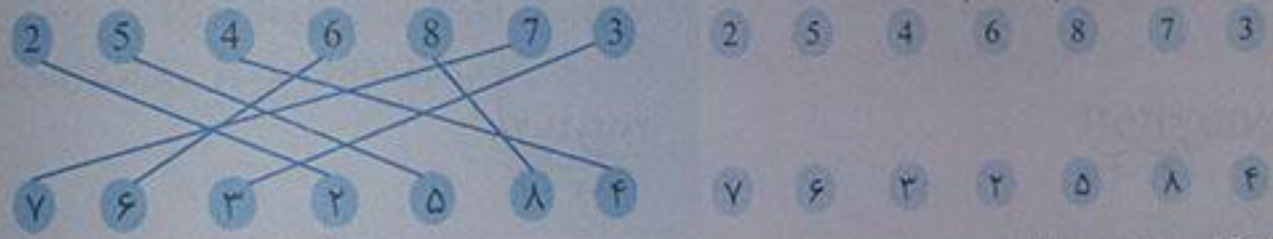

مانند نمونه بدون آن که از خانه های x عبور کنید. با رسم یک خط این دو x را به هم وصل کنید: به شرط آن که از تمام خانه ها عبور کرده باشد.

ارزشیابی مستمر

۱- عددهای مثل هم را به هم وصل کنید.

۲- قبل و بعد عددها را بنویسید.

۴۸ - ۴۹ - ۵۰ - ۵۱

۷۳ - ۷۴ - ۷۵ - ۷۶

___ - ۴۹ - ۵۰ - ___

___ - ۷۴ - ___

۳- با عدد و حروف بنویسید.

۳۱	سی و یک
۵۶	پنجاه و شش
۶۰	شصت

	سی و یک
	پنجاه و شش
۶۰	

۴- با رقم های ۳ و ۹ عددهای دو رقمی بنویسید.

۵- عددها را ادامه دهید.

۹۹ - ۲۳ - ۳۹ - ۹۳

۵۱ - ۵۹ - ۶۰ - ۶۱ - ۶۲

۷۷ - ۷۸ - ۷۹ - ۸۰

۵۸ - ۵۹ -

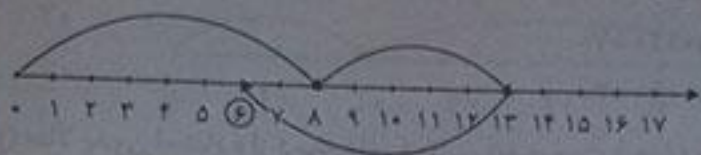
۷۷ - ۷۸ -

۶- در جای خالی عدد مناسب بنویسید.

ده تایی	یکی	
۸	۱	۸۱
ده تایی	یکی	
۲	۶	۲۶

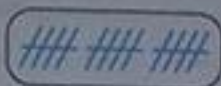
ده تایی	یکی	
۸	۱	
ده تایی	یکی	
		۲۶

علی ۶ مداد دارد.

۷- با استفاده از محور مسئله زیر را حل کنید.
 علی ۸ مداد داشت. ۵ مداد هم پدرش به او داد.
 او تصمیم گرفت ۷ مداد به خواهرش آزاده بدهد.
 حالا علی چند مداد دارد؟
 ۸- حاصل جمع‌ها را با رسم چوب خط پیدا کنید.

$9 + 6 = 15$

$8 + 3 = 11$

$6 + 9 = \dots$

$3 + 8 = \dots$

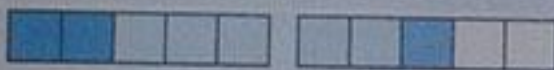
۹- ساعت از چند گذشته است؟

۴

۱۰

$2 + 5 + 1 = 8$

۱۰- حاصل جمع زیر را به دست بیاورید.

$2 + 5 + 1 = \dots$

۱۱- حاصل جمع‌های زیر را به دست بیاورید.

$20 + 5 + 10 + 4 = 39$

$20 + 5 + 10 + 4 = \dots$

$5 + 5 + 20 + 7 = 47$

$5 + 5 + 20 + 7 = \dots$

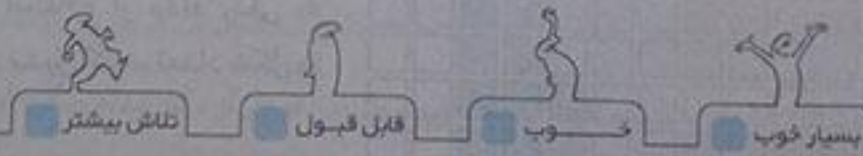
۱۲- الگوهای زیر را ادامه دهید.

$4 - 8 - 12 - 16$

$4 - 8 - \dots - \dots$

$7 - 14 - 21 - 28$

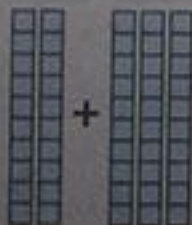
$7 - 14 - \dots - \dots$

فصل ۲
جمع و تفریق اعداد دو رقمی

جمع و تفریق ده تایی

الف) با توجه به شکل، حاصل جمع و تفریق‌ها را پیدا کنید.

$20 + 30 = 50$

$20 + 20 = 40$

$60 - 20 = 40$

ب) با دسته‌های ده‌تایی که آموزگار به هر گروه می‌دهد، حاصل جمع و تفریق‌ها را به دست آورید.

$$\begin{array}{l} 40 + 20 = 60 \\ 30 + 30 = 60 \\ 80 - 30 = 50 \\ 70 - 20 = 50 \\ 50 + 20 = 70 \\ 90 - 60 = 30 \end{array}$$

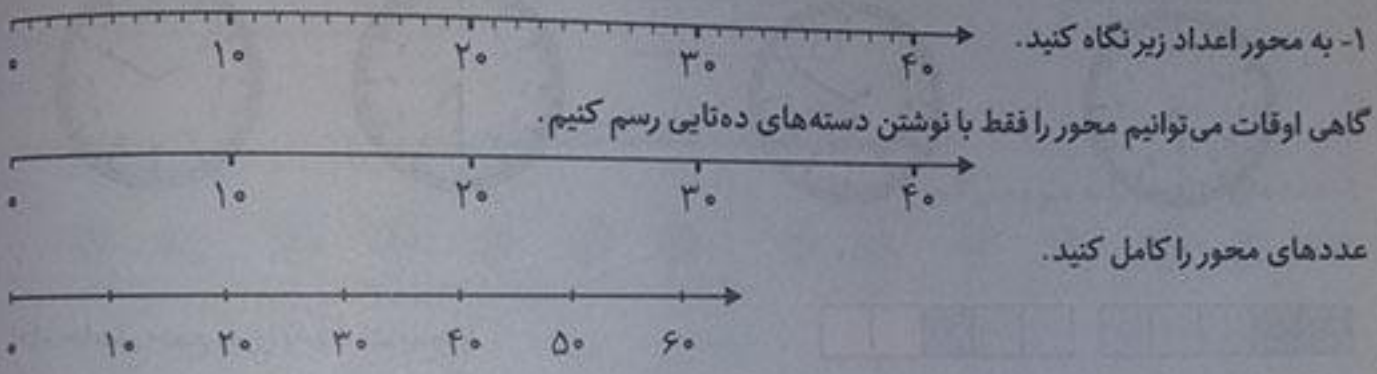
ج) حالا بدون استفاده از دسته‌های ده‌تایی (به صورت ذهنی) حاصل جمع و تفریق‌ها را بنویسید.

$$\begin{array}{l} 40 + 30 = 70 \\ 70 + 20 = 90 \\ 90 - 40 = 50 \\ 80 - 50 = 30 \\ 60 - 50 = 10 \\ 30 + 60 = 90 \end{array}$$

نکته: جمع و تفریق‌های بالا مانند جمع و تفریق‌های عددی یک رقمی است. مثلاً $40 + 20 = 60$ را می‌توان گفت: ۴ دسته‌ی ده‌تایی و ۲ دسته‌ی ده‌تایی که می‌شود ۶ دسته‌ی ده‌تایی یا ۶۰.

۲۰

کامل کن

۲۱

کار در کلاس

۱- مانند نمونه جواب جمع و تفریق‌ها را حساب کنید.

$$\begin{array}{l} 3 + 5 = 8 \\ 30 + 50 = 80 \\ 4 - 3 = 1 \\ 40 - 30 = 10 \\ 6 - 5 = 1 \\ 60 - 50 = 10 \end{array}$$

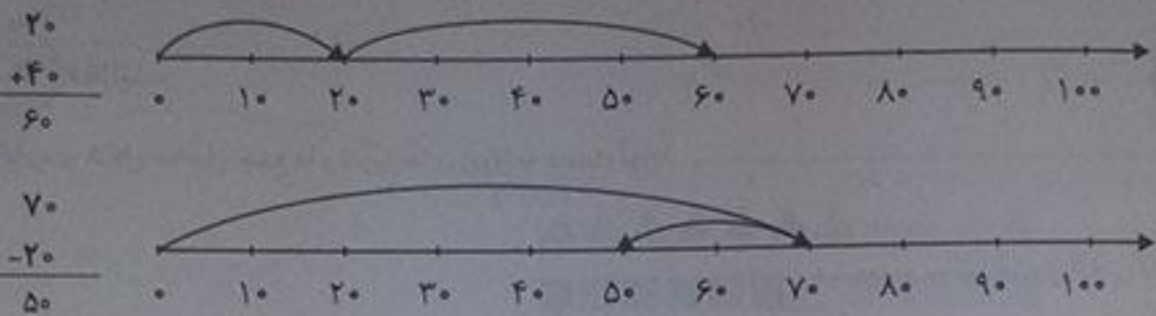

۲- شکل زیر را با استفاده از مداد رنگی به دسته‌های ده‌تایی تبدیل کنید. تعداد شکل‌ها را بنویسید. ۶۸
آیا شکل دسته‌های ده‌تایی شما مثل بقیه دوستانتان است؟

فعالیت

۱- مانند نمونه‌ها برای هر شکل یک جمع بنویسید.

۲- روی محور جواب جمع یا تفریق را نشان دهید.

۲۲

ریاضی

۲۲

۱- حاصل جمع و تفریق‌ها را بنویسید.

$$40 + 20 = 60$$

$$90 - 50 = 40$$

$$80 - 30 = 50$$

$$\begin{array}{r} 30 \\ + 50 \\ \hline 80 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 20 \\ + 10 \\ \hline 30 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 70 \\ - 20 \\ \hline 50 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 80 \\ - 50 \\ \hline 30 \end{array}$$

توصیه معلم:

دانش آموزان در این تمرین یاد می‌گیرند جمع و تفریق‌های ریاضی را از صورت کلان به نوشتار تبدیل کنند.

۲- جاهای خالی را کامل کنید و سپس مانند نمونه یک تساوی بنویسید.

۲ دسته ده تایی به اضافه‌ی ۳ دسته ده تایی می‌شود ۵ دسته ده تایی. یعنی $20 + 30 = 50$

۷ دسته ده تایی منهای ۴ دسته ده تایی می‌شود ۳ دسته ده تایی. یعنی $70 - 40 = 30$

۲ دسته ده تایی به اضافه‌ی ۴ دسته ده تایی می‌شود ۶ دسته ده تایی. یعنی $20 + 40 = 60$

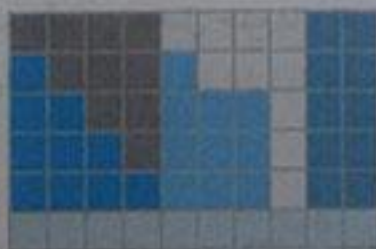
۸ دسته ده تایی منهای ۲ دسته ده تایی می‌شود ۶ دسته ده تایی. یعنی $80 - 20 = 60$

توصیه معلم:

تمرین ۳، جهت درک کردن بسته‌های ده تایی، شکوفاشدن استعداد دانش آموزان، نظم در رنگ آمیزی و توجه به خط بسته آمده است.

۳- مانند نمونه با رنگ کردن ۱۰ تا خانه، شکل‌های مختلف بسازید. هر بار از یک مداد رنگی استفاده کنید. چند تا دسته ده تایی درست کردید؟

دسته ۶

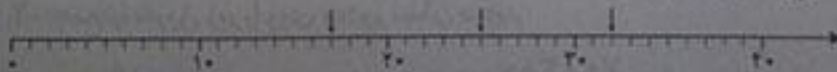
دسته ۶

۲۲

تقریب بزن

عددهای ۱۷، ۲۵ و ۳۲ را هم روی محور اعداد زیر نشان دهید.

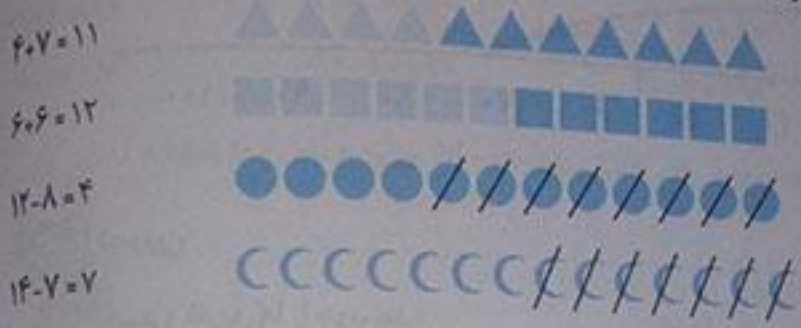

کشف:

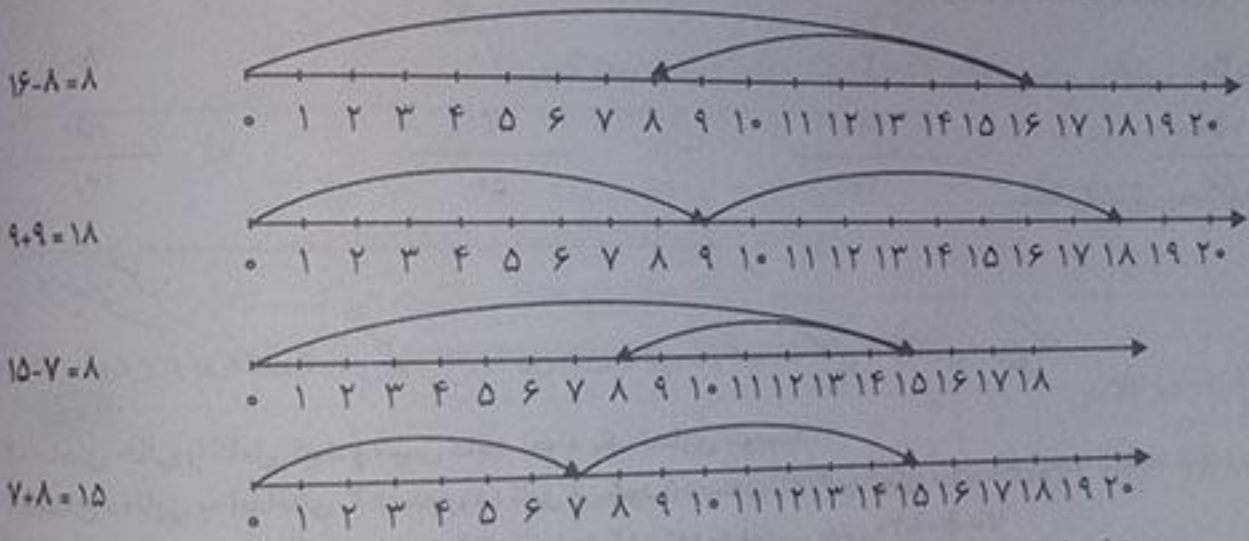
ابتدا توجه کنید عدد خواسته شده بین کدام اعداد است؟ حدس بزنید بعد به سراغ محور بروید. مثلاً ۲۵ بین ۲۰ و ۳۰ است. پس باید این عدد را روی محور بین ۲۰ و ۳۰ پیدا کنید.

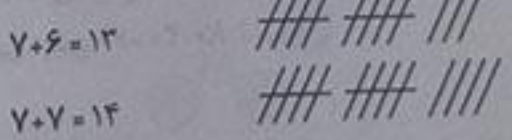
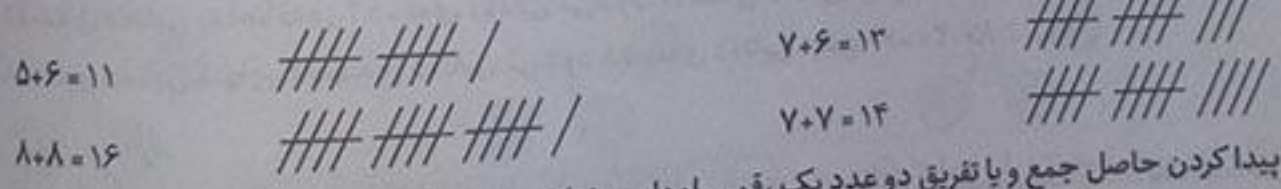
۱- با رسم شکل حاصل جمع‌ها و تفریق‌های زیر را به دست آورید.

۲- با استفاده از محور جواب جمع‌ها و تفریق‌های زیر را به دست آورید.

۳- با رسم چوب خط حاصل جمع‌ها را پیدا کنید.

برای پیدا کردن حاصل جمع و یا تفریق دو عدد یک رقمی راه‌های مختلفی وجود دارد. راه مورد علاقه شما کدام است؟ در این مورد با دوستان خود در کلاس گفت‌وگو کنید. محور، چوب خط، شکل‌های ساده، چینه و ...

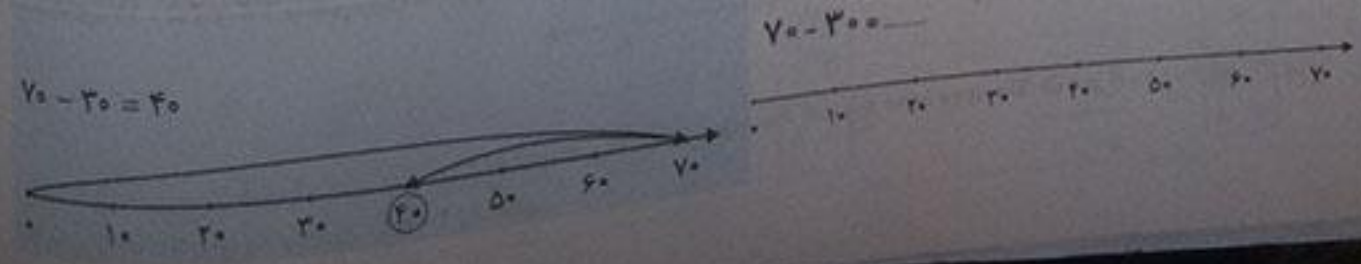
ارزشیابی مستمر

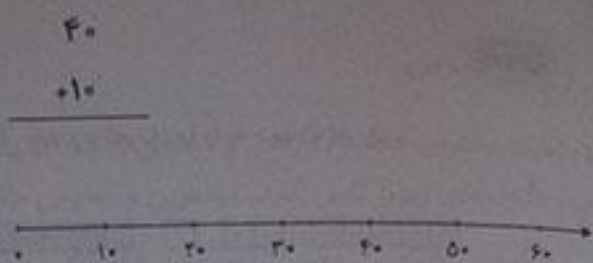
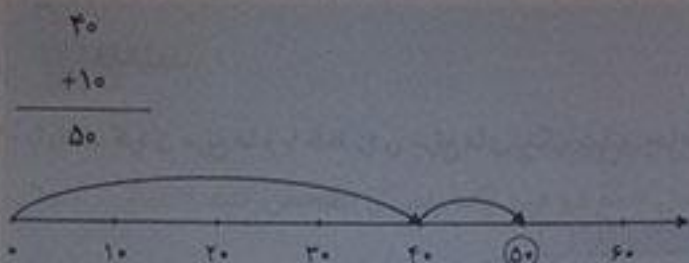
۱- برای به دست آوردن حاصل جمع‌ها و تفریق زیر شکل بکشید.

$۳۰ + ۱۰ = \dots$
 $۵۰ - ۴۰ = \dots$
 $۲۰ + ۶۰ = \dots$

۲- جمع یا تفریق زیر را روی محور نشان دهید.

$$\begin{array}{r} 7 \\ + 4 \\ \hline 11 \end{array}$$

$$3 + 5 = 8$$

$$\begin{array}{r} - \\ + \\ - \end{array}$$

$$+ - = -$$

۳- در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

۴- در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

$20 + 30 = 50$

۲ دسته‌ی ده‌تایی به اضافه ۳ دسته‌ی ده‌تایی می‌شود ۵ دسته‌ی ده‌تایی

$20 + 30 =$

۲ دسته‌ی ده‌تایی به اضافه ۳ دسته‌ی ده‌تایی می‌شود

دسته‌ی ده‌تایی _____

$70 - 50 = 20$

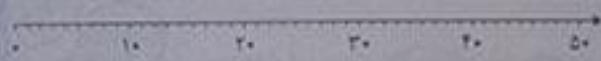
۷ دسته‌ی ده‌تایی منهای ۵ دسته‌ی ده‌تایی می‌شود ۲ دسته‌ی ده‌تایی

$70 - 50 =$

۷ دسته‌ی ده‌تایی منهای ۵ دسته‌ی ده‌تایی می‌شود

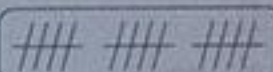
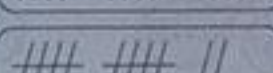
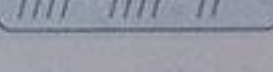
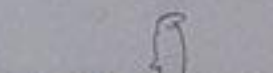
دسته‌ی ده‌تایی _____

۵- عددهای ۱۸ و ۳۲ را روی محور نشان بدهید.

$9 + 6 = 15$

$7 + 5 = 12$

$9 + 6 =$

$7 + 5 =$

۶- حاصل جمع‌ها را با چوب خط نشان بدهید.

 تلاش بیشتر قابل قبول خوب بسیار خوب

حاصل جمع و تفریق‌های زیر را از هر روشی که می‌خواهید، به دست آورید. روش خود را با روش دوستانتان مقایسه کنید.

$$\begin{array}{r} 8 \\ + 9 \\ \hline 17 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \\ + 5 \\ \hline 12 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 12 \\ - 9 \\ \hline 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 14 \\ - 6 \\ \hline 8 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ + 9 \\ \hline 15 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \\ + 6 \\ \hline 13 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 17 \\ - 8 \\ \hline 9 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 19 \\ - 9 \\ \hline 10 \end{array}$$

۱- با رنگ کردن مربع‌ها و یا خط زدن مربع‌های رنگ شده، حاصل جمع و تفریق‌ها را به دست آورید.

۸
+۹

۱۷

۱۸
-۹

۹

۱۷
-۹

۸

بیشتر از نیم:

آیا می‌دانید به چه جمع‌هایی جمع دو قلمو می‌گویند؟ به جمع‌هایی مثل: ۵+۵ یا ۶+۶ که هر دو عدد شبیه به هم هستند جمع دو قلمو گفته می‌شود.

۲- مانند نمونه جدول‌های جمع و تفریق را کامل کنید.

توضیح معلم:

اگر می‌خواهید عدد‌های بیشتر از یک رقم را سریع جمع و تفریق کنید، جمع و تفریق‌های اساسی را بیشتر تمرین کنید.

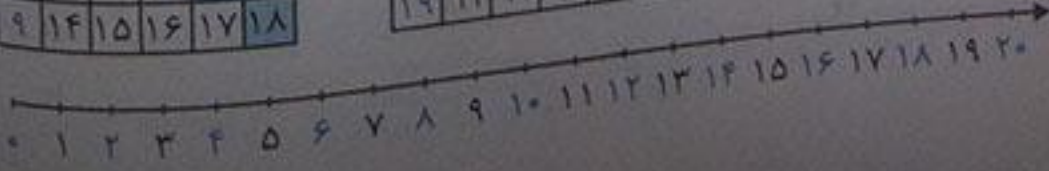
کار در کلاس

جدول‌های جمع و تفریق را کامل کنید. می‌توانید از محور زیر کمک بگیرید.

۵	۶	۷	۸	۹	
۵	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۶	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۷	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶
۸	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷
۹	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸

۵	۶	۷	۸	۹	
۱۵	۱۰	۹	۸	۷	۶
۱۶	۱۱	۱۰	۹	۸	۷
۱۷	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸
۱۸	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹
۱۹	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰

خانه‌های رنگی جمع‌های دو قلمو را نشان می‌دهند.

مدرسه

۱- الف) بیشترین عدد یک رقمی و کمترین عدد یک رقمی را بنویسید. $9 - 0$
 ب) جدول های زیر را کامل کنید. بیشترین و کمترین حاصل جمع دو عدد یک رقمی را مشخص کنید.

جمع دو عدد یک رقمی	$7+9$	$8+9$	$9+9$	جمع دو عدد یک رقمی	$0+0$	$0+1$	$1+1$
حاصل جمع	۱۶	۱۷	۱۸	حاصل جمع	۰	۱	۲

بیشترین و کمترین حاصل دو عدد یک رقمی مربوط به عدد ۹ و ۰ است.

۲- امین ۹ صفحه از یک کتاب را خوانده است. او در این هفته ۸ صفحه ی دیگر را خواند. یعنی چند صفحه از کتاب را خوانده است؟ $9+8=17$

۳- ریحانه دیروز ۱۴ تخم مرغ را از قفس مرغ ها جمع کرد و آن ها را در یخچال گذاشت. مادر او برای درست کردن شام ۶ تخم مرغ را استفاده کرد. چند تخم مرغ باقی مانده است؟ $14-6=8$

خلأق باش

آقای بهرامی از دانش آموزان خواست جواب جمع $7+6$ را به دست آورند. علی ... شما هم روش حل خود را بیان کنید.

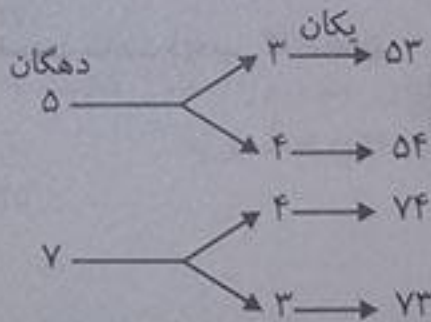
من هم از جمع های دوقلو استفاده می کنم و می دانم $7+7$ می شود: ۱۴. پس $6+7$ می شود: ۱۳.

می توانم $7+6$ را به این صورت بنویسم $(7+3)+3$ چون ۶ از $(3+3)$ درست شده است و حاصل را به این شکل به دست بیاورم.

حل مسئله

۱- همه ی عددهای دو رقمی را بنویسید که رقم های یکان آن ۳ و ۴ رقم دهگان آن ۵ و ۷ باشد.

دهگان	یکان	
۵	۳	$\rightarrow 53$
۵	۴	$\rightarrow 54$
۷	۳	$\rightarrow 73$
۷	۴	$\rightarrow 74$

۲- حاصل جمع های زیر ۶ می شود. مانند نمونه جمع هایی را بنویسید که حاصل جمع برابر ۶ شود.

$0+6=6$ $2+4=6$ $4+2=6$ $3+3=6$
 $5+1=6$ $1+5=6$ $6+0=6$

+	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶
	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰

۳- این جمع ها را با یک نظم مشخص در جدول روبه رو بنویسید.

الگویابی کن

الگوهای عددهای زیر را ادامه دهید.

$71 - 72 - 73 - 74 - 75 - 76 - 77 - 78 - 79 - 80 - 81 - 82$
 $\uparrow \uparrow \uparrow$
 $+1 \quad +1 \quad +1$

$2 - 4 - 6 - 8 - 10 - 12 - 14 - 16 - 18 - 20 - 22 - 24 - 26 - 28$
 $\uparrow \uparrow \uparrow$
 $+2 \quad +2 \quad +2$

$3 - 6 - 9 - 12 - 15 - 18 - 21 - 24 - 27 - 30 - 33 - 36 - 39 - 42$
 $\uparrow \uparrow \uparrow$
 $+3 \quad +3 \quad +3$

توصیه معلم: یکی دیگر از راهبردهای حل مسئله تفکر همراه با نظم است و برای حل مسئله‌ها باید یک نظم و ترتیب مشخص داشته باشیم.

۱- برای رنگ کردن مثلث از رنگ‌های آبی یا قرمز و برای رنگ کردن مربع از رنگ‌های قهوه‌ای، سبز و زرد استفاده کنید. به چند روش می‌توانید شکل روبه‌رو را رنگ کنید؟ به ۲ صورت

رنگ کردن شکل‌ها را به صورت منظم ادامه دهید.
نظم روش اول و دوم چه تفاوتی با هم دارد؟
در روش اول رنگ مربع‌ها را ثابت نگه می‌داریم و مثلث‌ها را یکی قرمز و یکی آبی رنگ می‌کنیم ولی در روش دوم رنگ مثلث‌ها را ثابت نگه می‌داریم و مربع‌ها را به ترتیب قهوه‌ای، سبز و زرد می‌کنیم.

روش دوم

کامل کن

عددهای ساعت روبه‌رو را بنویسید و بگویید چه ساعتی را نشان می‌دهد. در ساعت مقابل عقربه‌ی کوچک ساعت روی عدد ۹ است، پس ساعت ۹ را نشان داده است.

در شکل روبه‌رو عقربه‌ی بزرگ ساعت حرکت کرده است. روی این قسمت ساعت ذره بین گذاشته‌ایم تا معلوم شود این عقربه چقدر جلو رفته است.

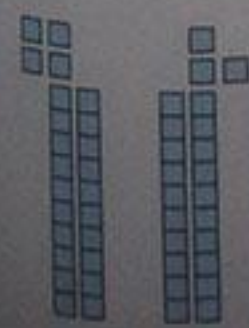
هر قسمت کوچک ۱ دقیقه است.
این عقربه چند دقیقه جلو رفته است؟ ۷ دقیقه

جمع و تفریق دو عدد دو رقمی

فعالیت

۱- دسته‌های ده‌تایی و یکی را روی میز قرار دهید. یک دسته‌ی ده‌تایی و ۴ یکی بردارید و عدد ۱۴ را درست کنید. برای درست کردن عدد ۲۳ چند دسته‌ی ده‌تایی و چند یکی برمی‌دارید؟ ۲ دسته ده‌تایی و ۳ یکی بر می‌داریم. حالا با کنار هم گذاشتن ده‌تایی‌ها و یکی‌ها حساب کنید این دو عدد روی هم چند می‌شود؟ ۳۷

۲- با توجه به شکل‌ها، حاصل جمع را پیدا کنید.

$23 + 24 = 47$

$42 + 25 = 67$

۳- با خط زدن دسته‌های ده تایی و یکی، حاصل تفریق‌ها را به دست آورید.

$$47 - 22 = 25$$

$$69 - 43 = 26$$

۲۹

توضیح

۲۹

فعالیت

۱- مجید جمع $23+34$ را به صورت ستونی نوشت و جواب جمع را به صورت روبه رو به دست آورد. شما توضیح دهید جواب‌های 54 و 57 چگونه به دست آمده است.

$\begin{array}{r} 34 \\ + 23 \\ \hline 54 \\ + 3 \\ \hline 57 \end{array}$	<p>گام اول ← اضافه کردن ده تایی‌ها</p> <p>گام دوم ← اضافه کردن یکی‌ها</p>	$\begin{array}{r} 34 \\ + 20 \\ \hline 54 \\ + 3 \\ \hline 57 \end{array}$	<p>در گام اول ده تایی‌های عدد دوم را به کل عدد اول اضافه می‌کنیم و عدد 54 به دست می‌آید.</p> <p>در گام دوم یکی‌ها را به حاصل قبل اضافه می‌کنیم و عدد 57 به دست می‌آید.</p>
--	---	--	--

۲- مجید تفریق $47 - 22$ را به صورت ستونی نوشت و جواب تفریق را به صورت زیر به دست آورد. شما توضیح دهید جواب‌های 27 و 25 چگونه به دست آمده است.

$\begin{array}{r} 47 \\ - 22 \\ \hline 27 \\ - 2 \\ \hline 25 \end{array}$	<p>گام اول ← کم کردن ده تایی‌ها</p> <p>گام دوم ← کم کردن یکی‌ها</p>	$\begin{array}{r} 47 \\ - 20 \\ \hline 27 \\ - 2 \\ \hline 25 \end{array}$	<p>در گام اول ده تایی‌های عدد دوم را از کل عدد کم می‌کنیم و عدد 27 به دست می‌آید.</p> <p>در گام دوم یکی‌های عدد دوم را از حاصل قبلی کم می‌کنیم و عدد 25 به دست می‌آید.</p>
--	---	--	--

۲۹

کاردر کلاس

حاصل جمع و تفریق را به دست آورید.

$\begin{array}{r} 35 \\ + 23 \\ \hline 58 \\ + 3 \\ \hline 61 \end{array}$	$\begin{array}{r} 41 \\ + 37 \\ \hline 78 \\ + 7 \\ \hline 85 \end{array}$	$\begin{array}{r} 50 \\ + 29 \\ \hline 79 \\ + 9 \\ \hline 88 \end{array}$
$\begin{array}{r} 76 \\ - 23 \\ \hline 53 \\ - 3 \\ \hline 50 \end{array}$	$\begin{array}{r} 95 \\ - 84 \\ \hline 11 \\ - 4 \\ \hline 15 \end{array}$	$\begin{array}{r} 49 \\ - 20 \\ \hline 29 \\ - 0 \\ \hline 29 \end{array}$

اگر عقربه‌ی کوچک حرکت کند، ساعت‌های کامل را بنویسید.

اگر عقربه‌ی بزرگ حرکت کند، در جاهای خالی عدد مناسب را بنویسید.

۳۰

تمرین

۱- مانند نمونه جمع و تفریق‌ها را با رسم شکل انجام دهید.

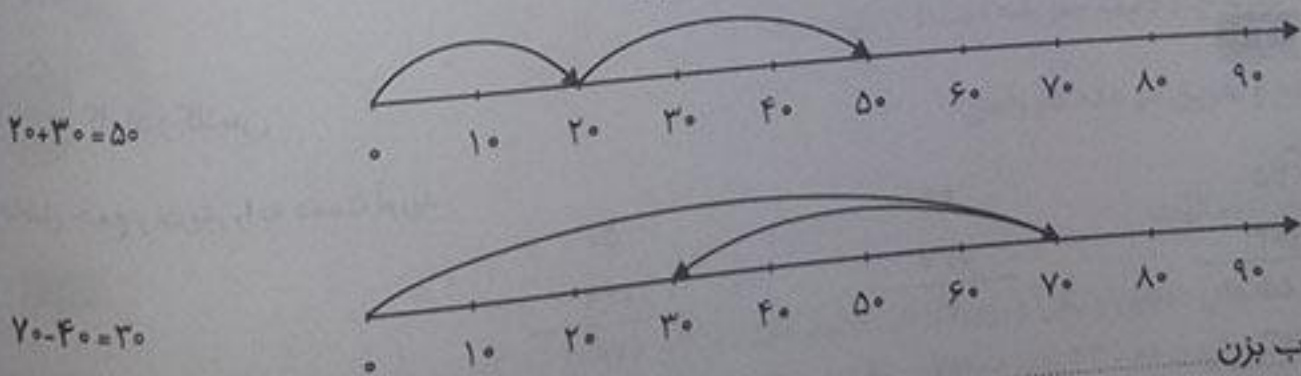
۲۳		۳۱		۲۴	
+۱۴		+۱۰		+۳۳	
۳۷		۴۱		۵۷	

۴۷		۵۶		۳۴	
-۲۲		-۳۶		-۲۰	
۲۵		۲۰		۱۴	

۲- مانند نمونه حاصل جمع و تفریق‌ها را با نوشتن راه حل به دست آورید.

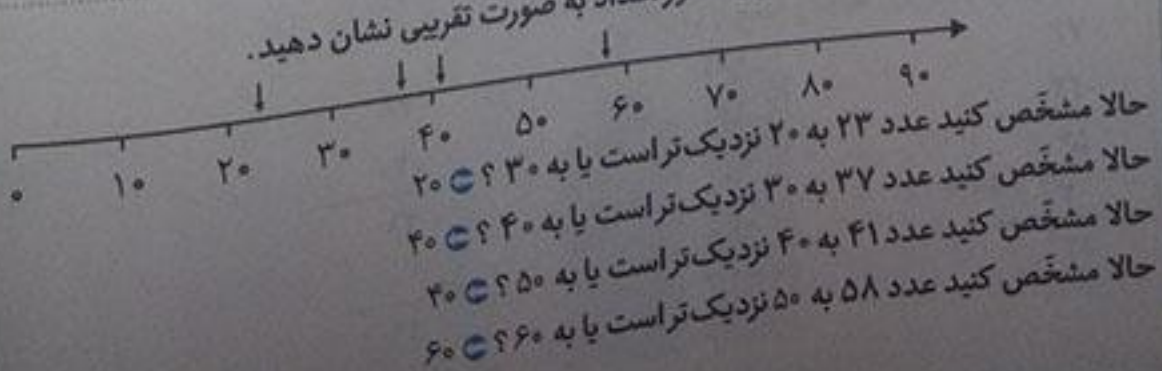
۴۹	۲۳	۴۶	۲۴	۶۷	۲۰
-۲۷	+۱۴	-۱۶	+۲۴	-۳۰	+۲۹
۲۹	۳۳	۳۰	۴۴	۳۷	۳۰
-۷	+۴	-۶	+۳	-۰	+۹
۲۲	۳۷	۳۰	۴۸	۳۷	۴۹

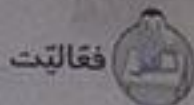
۳- با کمک محور اعداد جواب جمع و تفریق‌ها را به دست آورید.

تقریب بزن

عددهای ۲۳ و ۳۷ و ۴۱ و ۵۸ را روی محور اعداد به صورت تقریبی نشان دهید.

۱- آموزگار امروز هم با دسته‌های ده‌تایی و یکی به یکی به کلاس وارد شد و به هر گروه تعدادی از آن‌ها را داد و گفت جواب جمع $۲۴+۳۷$ را پیدا کنید. شما هم دست به کار شوید.

$$\begin{array}{r} 24 \\ + 37 \\ \hline 54 \\ + 7 \\ \hline 61 \end{array}$$

اضافه کردن ده‌تایی‌ها

اضافه کردن یکی‌ها

حاصل جمع دو عدد

حاصل جمع دو عدد را پیدا کنید.

به همین ترتیب جواب جمع‌های زیر را به کمک دسته‌های ده‌تایی و یکی پیدا و جاهای خالی را کامل کنید و کنار هر کدام شکل بکشید.

۲۹		۳۷
+ ۱۴		+ ۲۵
۳۹		۵۷
+ ۴		+ ۵
۴۳		۶۲

۲- وقتی همه‌ی دانش‌آموزان جمع کردن را یاد گرفتند، آموزگار از آن‌ها خواست حاصل تفریق $۳۵-۱۷$ را به دست آورند.

$$\begin{array}{r} 35 \\ - 17 \\ \hline 25 \\ - 7 \\ \hline 18 \end{array}$$

کم کردن ده‌تایی‌ها

کم کردن یکی‌ها

حاصل تفریق دو عدد

به همین ترتیب با وسایلی که در اختیار دارید، جواب تفریق‌های زیر را پیدا و جاهای خالی را کامل کنید و کنار هر کدام شکل بکشید.

۴۳		۵۲
- ۲۷		- ۱۴
۲۳		۳۲
- ۷		- ۴
۱۶		۲۸

این تمرین نیاز به دقت زیادی دارد.
 ۱- می‌توانید به کمک جدول اعداد ۱ تا ۱۰۰ حاصل جمع و تفریق‌ها را پیدا کنید. برای پیدا کردن جواب جمع ۲۴+۳۲ ابتدا ۲۴ را پیدا کنید. ۳ تا ۱۰ تایی به آن اضافه کنید یعنی چند ردیف در جدول پایین می‌روید؟ ۳ ردیف. حالا به اندازه‌ی ۲ تا یکی رو به جلو حرکت کنید. حاصل جمع چند شد؟ ۵۶. برای پیدا کردن حاصل تفریق ۴۷-۳۴ ابتدا ۴۷ را پیدا کنید. ۳ ده تایی از آن کم کنید. یعنی چند تا ردیف بالا می‌روید؟ ۳ ردیف. حالا به اندازه‌ی ۴ تا یکی رو به عقب حرکت کنید. حاصل تفریق چند شد؟ ۱۳

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰
۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰
۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰
۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰
۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰
۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰
۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰
۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۰۰

۲- جواب جمع و تفریق‌ها را مانند نمونه به دست آورید.

۱۷	۲۵	۲۹	۷۴	۸۰	۶۲	۴۷
+۱۹	+۳۵	+۴۶	-۱۷	-۱۴	-۳۸	-۲۵
۲۷	۵۵	۶۹	۶۴	۷۰	۲۲	۲۷
+۹	+۵	+۶	-۷	-۴	-۸	-۵
۲۶	۶۰	۷۵	۵۷	۶۶	۲۴	۲۲

کامل کن

ساعت چند است؟ مانند نمونه بنویسید.

ساعت ۴ و ۱۵ دقیقه

ساعت ۳ و ۳۰ دقیقه

ساعت ۸ و ۲۰ دقیقه

ساعت ۹ و ۱۰ دقیقه

ساعت ۹ و ۲۰ دقیقه

ساعت ۷ و ۵۵ دقیقه

برای حل تمرین‌های مربوط به جمع و تفریق اعداد ۱۰۰ تا ۱۰۰۰ بگردید.

۱- حاصل جمع و تفریق‌ها را به دست آورید.

$\begin{array}{r} 23 \\ + 57 \\ \hline 73 \\ + 7 \\ \hline 80 \end{array}$	$\begin{array}{r} 60 \\ - 14 \\ \hline 50 \\ - 4 \\ \hline 46 \end{array}$	$\begin{array}{r} 54 \\ - 21 \\ \hline 33 \\ - 1 \\ \hline 32 \end{array}$	$\begin{array}{r} 59 \\ + 27 \\ \hline 79 \\ + 7 \\ \hline 86 \end{array}$
--	--	--	--

۲- مهدی ۲۶ دقیقه به نوار قرآن گوش داد و سپس ۱۷ دقیقه روان خوانی آن آیات را تمرین کرد. مهدی چند دقیقه برای یادگیری قرآن وقت گذاشته است؟ ۲۳ دقیقه وقت گذاشته است.

$$\begin{array}{r} 26 \\ + 17 \\ \hline 43 \\ + 7 \\ \hline 50 \end{array}$$

۳- تکالیف ریاضی و علوم مهدی ۵۵ دقیقه طول کشید. اگر تکالیف علوم او ۲۹ دقیقه زمان برده باشد. مهدی در چند دقیقه تکالیف ریاضی نوشته است؟ ۲۶ دقیقه تکالیف ریاضی را انجام داده است.

$$\begin{array}{r} 55 \\ - 29 \\ \hline 26 \\ - 9 \\ \hline 17 \end{array}$$

تقریب بزن

۱- ۴۷ به چه عددی نزدیک‌تر است؟ ۴۰ یا ۵۰؟ ← به ۵۰

۲- ۲۱ به چه عددی نزدیک‌تر است؟ ۲۰ یا ۳۰؟ ← به ۲۰

۳- مانند نمونه جواب جمع و تفریق‌های زیر را به صورت تقریبی به دست آورید.

$\begin{array}{r} 47 \\ + 21 \\ \hline 68 \end{array}$	→	۵۰	$\begin{array}{r} 71 \\ + 24 \\ \hline 95 \end{array}$	→	۷۰	$\begin{array}{r} 39 \\ + 25 \\ \hline 64 \end{array}$	→	۴۰
$\begin{array}{r} 81 \\ - 28 \\ \hline 53 \end{array}$	→	۸۰	$\begin{array}{r} 89 \\ - 51 \\ \hline 38 \end{array}$	→	۹۰	$\begin{array}{r} 52 \\ - 25 \\ \hline 27 \end{array}$	→	۵۰
		۷۰			۹۰			۷۰
		۵۰			۴۰			۲۰

روش پیدا کردن جواب جمع و تفریق تقریبی را توضیح دهید و برای آن یک مثال بنویسید.

- ابتدا هر عدد را به صورت تقریبی محاسبه می‌کنیم سپس جمع و تفریق مربوط به آن‌ها را به دست می‌آوریم. مثل این نمونه:
- عدد ۳۴ را به صورت تقریبی ۳۰ حساب می‌کنیم.
 - عدد ۱۸ را هم ۲۰ حساب می‌کنیم.
 - جمع می‌کنیم. جواب تقریبی ۵۰ به دست می‌آید.
- $$\begin{array}{r} 34 \rightarrow 30 \\ +18 \rightarrow +20 \\ \hline 52 \rightarrow 50 \end{array}$$
- عدد ۴۸ را به صورت تقریبی ۵۰ حساب می‌کنیم.
 - عدد ۱۲ را هم ۱۰ حساب می‌کنیم.
 - جواب تفریق به صورت تقریبی ۴۰ می‌شود.
- $$\begin{array}{r} 48 \rightarrow 50 \\ -12 \rightarrow -10 \\ \hline 36 \rightarrow 40 \end{array}$$

تمرین

۱- ابتدا جمع و تفریق‌ها را انجام دهید. سپس با توجه به جدول رنگ، گل‌های زیر را رنگ آمیزی کنید.

رنگ	حاصل جمع یا تفریق
سبز	عددهای بین ۱۰ تا ۲۰
آبی	عددهای بین ۲۱ تا ۳۰
قرمز	عددهای بین ۳۱ تا ۴۰
زرد	عددهای بین ۴۱ تا ۵۰

$$\begin{array}{r} 17 \\ +14 \\ \hline 31 \end{array} \rightarrow \text{قرمز}$$

$$\begin{array}{r} 25 \\ +14 \\ \hline 39 \end{array} \rightarrow \text{قرمز}$$

$$\begin{array}{r} 54 \\ -26 \\ \hline 28 \end{array} \rightarrow \text{آبی}$$

$$\begin{array}{r} 37 \\ -14 \\ \hline 23 \end{array} \rightarrow \text{آبی}$$

$$\begin{array}{r} 17 \\ +18 \\ \hline 35 \end{array} \rightarrow \text{قرمز}$$

$$\begin{array}{r} 76 \\ -29 \\ \hline 47 \end{array} \rightarrow \text{زرد}$$

$$\begin{array}{r} 19 \\ -8 \\ \hline 11 \end{array} \rightarrow \text{سبز}$$

$$\begin{array}{r} 75 \\ -53 \\ \hline 22 \end{array} \rightarrow \text{آبی}$$

$$\begin{array}{r} 85 \\ -27 \\ \hline 58 \end{array} \rightarrow \text{سبز}$$

$$\begin{array}{r} 45 \\ -27 \\ \hline 18 \end{array} \rightarrow \text{سبز}$$

۲- جواب جمع و تفریق‌ها را به صورت تقریبی به دست آورید.

$$\begin{array}{r} 53 \rightarrow 50 \\ +29 \rightarrow +30 \\ \hline 82 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 68 \rightarrow 70 \\ -41 \rightarrow -40 \\ \hline 27 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 29 \rightarrow 30 \\ +49 \rightarrow +50 \\ \hline 79 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 55 \rightarrow 60 \\ -22 \rightarrow +30 \\ \hline 90 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 81 \rightarrow 80 \\ -37 \rightarrow -40 \\ \hline 44 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 47 \rightarrow 50 \\ -20 \rightarrow -20 \\ \hline 27 \end{array}$$

۳- اگر برای رنگ کردن دایره، رنگ های قهوه ای و قرمز و آبی و برای رنگ کردن مستطیل، رنگ های زرد و نارنجی را به کار ببریم، به چند حالت می توانیم این شکل را رنگ کنیم؟ ۲ به ۲ حالت

حالت اول

حالت دوم

۴- چند عدد ۲ رقمی می توان نوشت که رقم یکانش ۴ یا ۵ و رقم دهگان آن ۶ یا ۷ یا ۸ باشد؟ ۶ عددی ۲ رقمی

	دهگان	یکان
۸۴-۸۵		
۷۴-۷۵		
۶۴-۶۵	۸	۵
	۸	۴
	۷	۵
	۷	۴
	۶	۵
	۶	۴

توصیه معلم:

بصورت جدول یکان - دهگان را بکشیم تا دچار سردرگمی نشویم، مثل نمونه.

$$\begin{array}{r} 24 \\ + 49 \\ \hline 64 \\ + 9 \\ \hline 73 \end{array}$$

۵- الف زهرا ۲۴ صدف از ساحل دریا جمع کرد و به برادرش علی که ۴۹ صدف جمع کرده بود، داد. حالا برادر زهرا چند صدف دارد؟ ۷۳ صدف دارد.

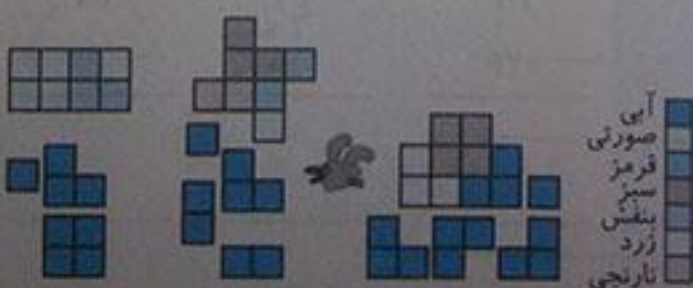
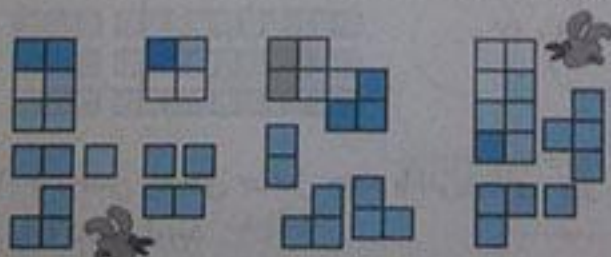
ب) علی از صدف هایش ۴۵ تا را انتخاب و با آنها یک کاردرستی درست کرد. حالا چند صدف برایش باقی مانده است؟ ۲۸ صدف برایش مانده است.

$$\begin{array}{r} 73 \\ - 45 \\ \hline 28 \end{array}$$

۳۶

معما

فقط با حرکت دادن شکل های داده شده به قسمت بالا و بدون چرخاندن آنها شکل شطرنجی را به طور کامل ببوشانید. می توانید مانند نمونه با رنگ کردن خانه های شطرنجی مثل شکل های پایین آن را حل کنید.

توصیه معلم:

اگر دوست داشته باشید می توان شکل ها را روی یک کاغذ دیگر بکشی و مثل یک پازل قسمت هایی را که می خواهی پر کنی.

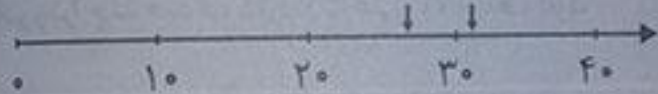
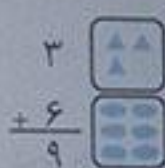
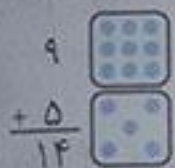
$20 + 20 = 40$ $80 - 20 = 60$
 $90 - 40 = 50$ $30 + 60 = 90$

دسته ۲ دهتایی به اضافه ۲ دسته ۲ دهتایی می شود ۴ دسته ۲ دهتایی، یعنی ۴۰

$20 + 20 = 40$

۷ دسته ۲ دهتایی منهای ۴ دسته ۲ دهتایی می شود ۳ دسته ۲ دهتایی، یعنی ۳۰

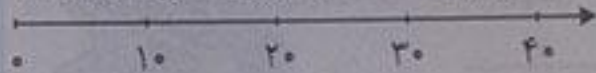
$70 - 40 = 30$

بیشترین عدد یک رقمی ۹ و کمترین عدد یک رقمی ۰ است.

7	8	9
18	11	10
19	12	11

۴- به طور تقریبی اعداد ۲۶ و ۳۱ را روی محور نشان بدهید.

۵- بیشترین عدد یک رقمی و کمترین عدد یک رقمی است.

۶- جدول زیر را کامل کنید.

7	8	9
18		
19		

۷- چند جمع دوقلو بنویسید.

۸- الگوی عددهای زیر را ادامه بدهید.

۳۷ و ۳۸ و ۳۹ و ۴۰ و ۴۱ و ۴۲ و ۴۳ و ۴۴

۹- با خط زدن شکل جواب را بنویسید.

۱۰- با نوشتن راه حل حاصل جمع یا تفریق های زیر را به دست آورید.

$\begin{array}{r} 37 \\ + 26 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 49 \\ - 18 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 82 \\ + 12 \\ \hline \end{array}$
---	---	---

$\begin{array}{r} 37 \\ + 26 \\ \hline 63 \end{array}$	$\begin{array}{r} 49 \\ - 18 \\ \hline 31 \end{array}$	$\begin{array}{r} 82 \\ + 12 \\ \hline 94 \end{array}$
--	--	--

۹ و ده دقیقه ۹:۱۰

۱۲- مهدی ماه گذشته ۱۸ حدیث و در این ماه ۲۳ حدیث حفظ کرده است. مهدی ۴۱ حدیث حفظ کرده است.

$$\begin{array}{r} 18 \\ + 23 \\ \hline 38 \\ + 3 \\ \hline 41 \end{array}$$

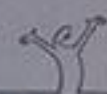
تلاش بیشتر

قابل قبول

خوب

بسیار خوب

اشکال هندسی

یادآوری شکل های هندسی

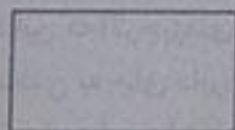

فعالیت

۱- شکل های خواسته شده را با شابلون رسم کنید.

دایره

مستطیل

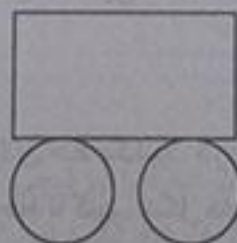
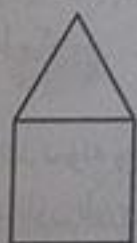

مربع

مثلث

با ارائه این نمونه تعیین ها به دانش آموزان کمک می کنیم در استفاده از ابزارها مثل شابلون مهارت پیدا کنند.

۲- با شابلون و کنار هم قرار دادن شکل های هندسی یک شکل زیبا مانند نمونه بکشید.

۳- مثلث ۳ ضلع و ۳ گوشه دارد. کنار هر شکل تعداد ضلع ها و گوشه ها را بنویسید.

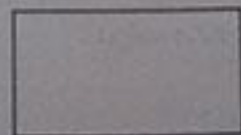
۳ گوشه

۳ ضلع

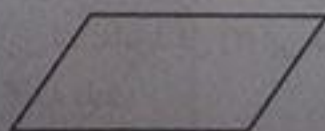
۴ گوشه

۴ ضلع

۴ گوشه

۴ ضلع

۴ گوشه

۴ ضلع

۵ گوشه

۵ ضلع

۴- آیا می‌توان گفت در چند ضلعی‌ها تعداد گوشه‌ها با تعداد ضلع‌ها یکی هستند؟ بله
به کمک شابلون یک ۶ ضلعی رسم کنید و درستی جمله‌ی بالا را آزمایش کنید. ۶ گوشه و ۶ ضلع

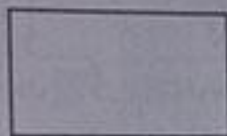
گفته:

به شکل‌های بالا چند ضلعی می‌توانید.

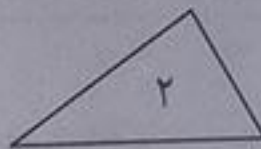
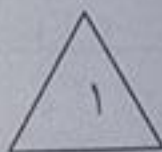
کار در کلاس

۱- به کمک شابلون دو شکل مربع و مستطیل رسم کنید و بیان کنید چه تفاوت‌ها و چه شباهت‌هایی دارند؟
تفاوت: در مستطیل ضلع‌های روبه‌رو دوبره‌دو با هم هم‌اندازه‌اند اما در مربع ۴ ضلع هم‌اندازه‌اند.
شباهت: هر دو ۴ تا گوشه و ۴ تا ضلع دارند.

۲- دو شکل زیر هر دو مثلث هستند. چه تفاوت و شباهت‌هایی با هم دارند؟

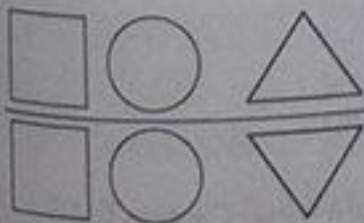
تفاوت: در مثلث ۱ هر سه ضلع با هم مساوی هستند اما در مثلث ۲ ضلع‌هایش مساوی نیستند.
شباهت: هر دو ۳ تا ضلع و ۳ تا گوشه دارند.

در اطراف ما شکل‌های هندسی زیادی وجود دارد. خوب نگاه کنید و ببینید چه شکل‌هایی در کلاس درس بیشتر دیده می‌شود. در مورد این که اگر چیزهای اطراف شما به شکل دیگری ساخته می‌شد، چه اتفاقاتی می‌افتاد، فکر کنید. برای مثال: اگر چرخ ماشین به جای دایره مربع بود، چه اتفاقی می‌افتاد؟ آیا تخته‌ی کلاس همیشه باید به شکل مستطیل باشد؟ بیشتر اجسامی که در اطراف ما وجود دارد به شکل مستطیل و مربع است. کمتر از شکل‌های هندسی مثل مثلث بهترین فضا برای نوشتن روی تخته شکل مستطیل است.

کامل کن

۳۹

- مانند نمونه و با شابلون یک شکل بالای خط بکشید. در پایین خط همان شکل را با شابلون طوری بکشید که اگر از روی خط تا کنیم، شکل‌های دو طرف روی هم بیفتند.

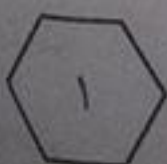
تمرین

۴۰

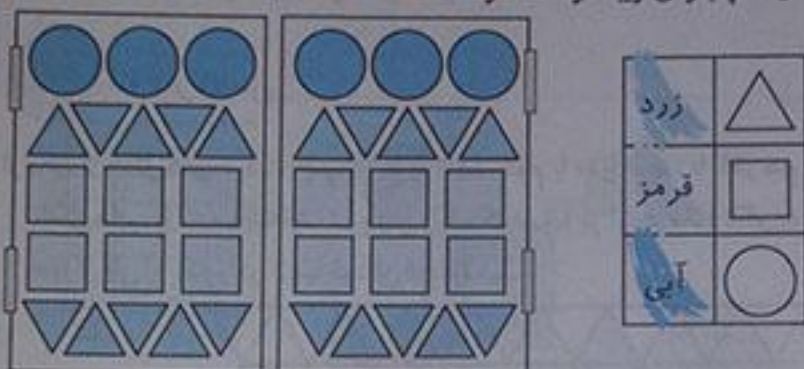
۱- دو شکل زیر چه تفاوت و شباهت‌هایی دارند؟

تفاوت: در شکل (۱) اندازه ضلع‌ها مساوی است اما شکل (۲) این طور نیست.
شباهت: هر دو ۶ ضلعی هستند که ۶ گوشه دادند.

هدف از این تمرین کسب مهارت در مقایسه بین اشکال مختلف است. سعی کنید نمونه این تمرین را برای اشیاء درون منزل برای فرزندان انجام دهید. مثلاً شباهت‌ها و تفاوت‌های بین میز ناهار خوری و میز درون کلاس مدرسه خود را بگویند.

۲- با توجه به جدول زیر شکل‌ها را رنگ کنید تا یک پنجره زیبا درست شود.

نکته:
هدف از این تمرین کسب مهارت در کارآینده کاری است.

۴۰

کامل کن

هر تصویر چه ساعتی را نشان می‌دهد؟

۴:۱۱

۱۲:۰۱

۷:۵۲

۱۰:۱۰

نکته:

هدف از این تمرین دیدن اشکال هندسی متفاوت و دیدن ساعت در انواع مدل‌ها است.

روابط بین شکل‌ها

۴۱

فعالیت

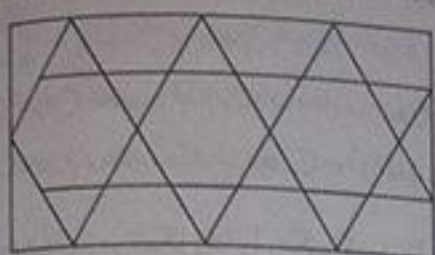

شکل مربع انتهای کتاب را با قیچی ببرید و روی خط‌های رسم شده را نیز قیچی کنید. حالا مربع شما به ۷ تکه تقسیم شده است. سعی کنید با کنار هم قرار دادن این ۷ تکه دوباره همان مربع را بسازید. با این ۷ تکه شکل‌های بسیار زیادی می‌توان ساخت. در زیر ۲ نمونه از این شکل‌ها رسم شده است. شما سعی کنید این شکل‌ها را با استفاده از خطوط رسم شده بسازید.

حالا سعی کنید شکل‌های جالب دیگری درست کنید.

خلاق باش

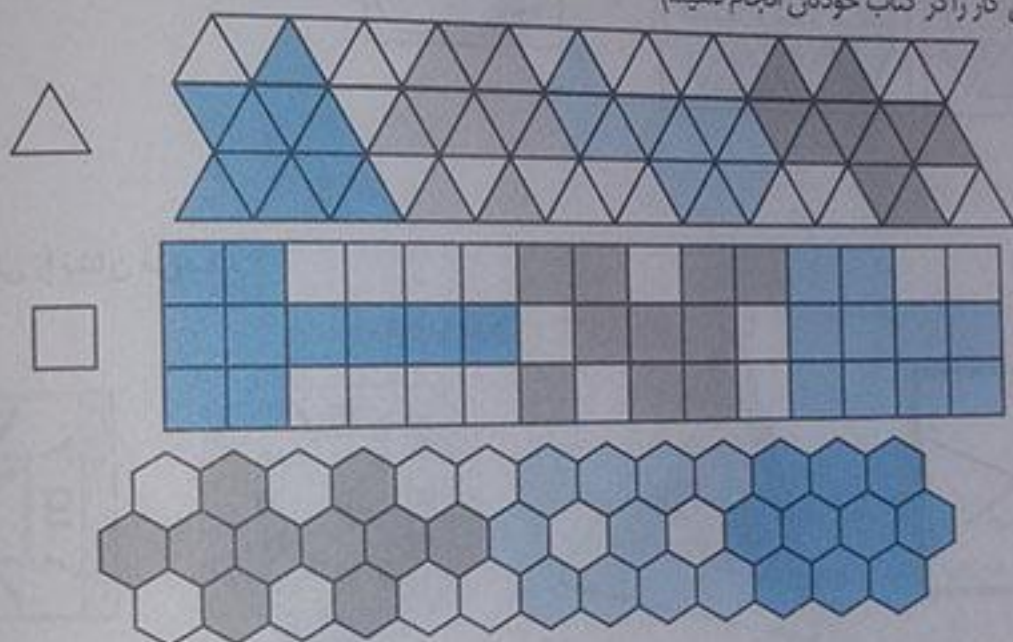
با شابلون مانند نمونه کامل کنید.

کار در کلاس

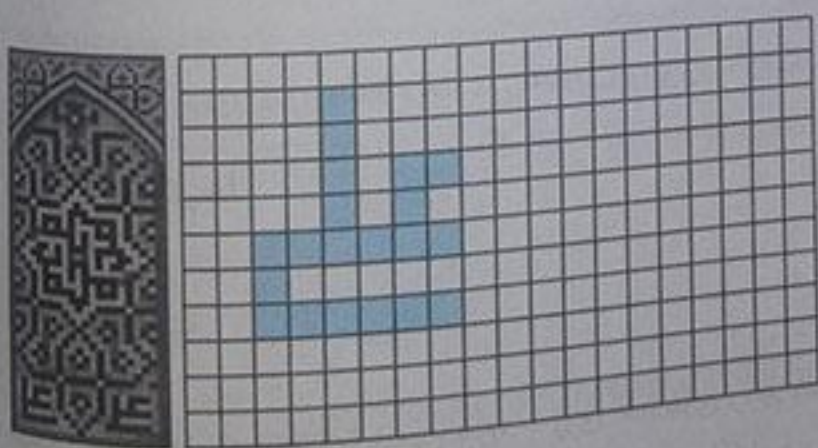

از یکی از شکل‌های سمت چپ ۱۰ تا با کاغذ، فوم یا مقوا ببرید. با کنار هم قرار دادن آن‌ها شکل‌های مختلف بسازید. مانند شکل‌هایی را که ساخته‌اید، در پایین رنگ کنید. (ما در اینجا مانند الگو به شکل‌ها اضافه کرده ایم شما هم می‌توانید با اجزای آموزگارتان این کار را در کتاب خودتان انجام دهید.)

خلاق باش

کلمات علی و محمد را در شکل روبه‌رو پیدا کنید. در صفحه‌ی شطرنجی زیر کلمه‌ی علی را با رنگ کردن مشخص کنید. کلمات دیگر را هم می‌توانید درست کنید.

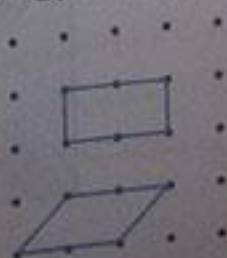
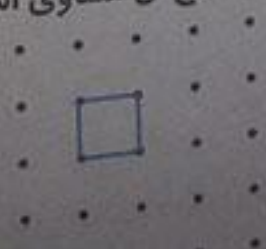
توضیح معلم:

سعی کنید بر روی یک صفحه شطرنجی نام افراد خانواده خود را طراحی کنید.

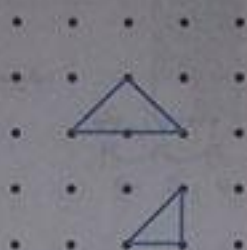
تمرین

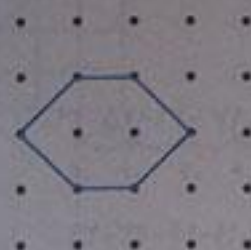
- نقطه‌ها را با خط‌کش به هم وصل کنید و شکلی را که توضیح داده شده است، رسم کنید.
 - ۴ ضلع و ۴ گوشه دارد.
 - ۲ ضلع آن مساوی است.

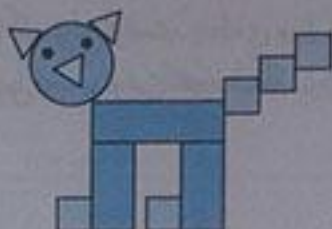
۳ ضلع دارد.

۶ گوشه دارد.

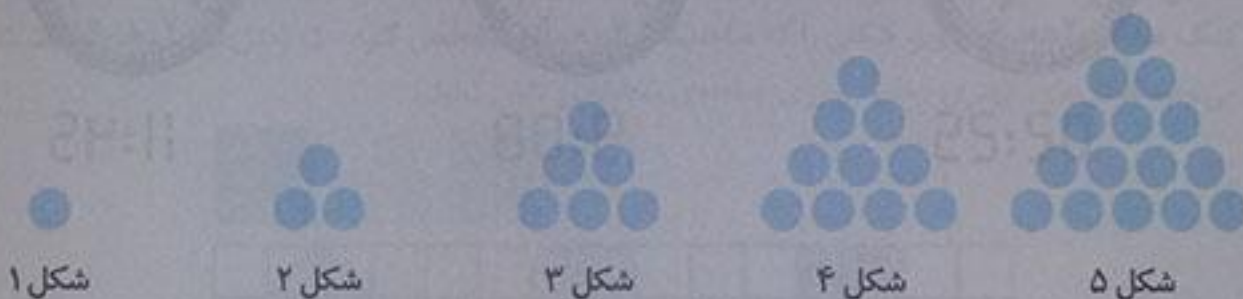
۲- با توجه به شکل، نمودار را کامل کنید.

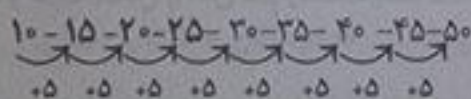
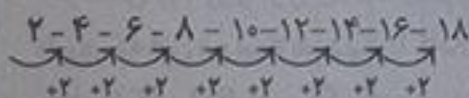
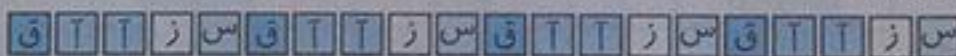
هدف این تمرین کسب مهارت در سرشماری و یادآوری نمودار ستونی پایه اول است.

حل مسئله

۱- اگر کشیدن شکل‌ها را به همین ترتیب ادامه دهیم، شکل پنجم چند دایره خواهد داشت؟ ۱۵ دایره

۲- الگوها را ادامه دهید.

- ق ← قرمز
- س ← سبز
- آ ← آبی
- ز ← زرد

کامل کن

مانند نمونه عددها را به هم وصل کنید.

هدف از این تمرین نمایش اعداد در جیتال است این اعداد را در ماشین حساب و بعضی از ساعت‌ها می‌بینیم.

۳ عدد بعدی را بنویسید.

۱-۵-۹-۱۳-۱۷-۲۱-۲۵-۲۹
 .۴ .۴ .۴ .۴ .۴ .۴ .۴

۳-۸-۱۳-۱۸-۲۳-۲۸-۳۳
 .۵ .۵ .۵ .۵ .۵ .۵

۱-۲-۴-۷-۱۱-۱۶-۲۲-۲۹
 .۱ .۲ .۳ .۴ .۵ .۶ .۷
 .۱ .۱ .۱ .۱ .۱ .۱ .۱

سیربازیم:

آیا می دانید الگوی یعنی چه؟ اگر با فکر منظم توانستید رابطه ی بین چند شکل یا عدد را پیدا کنید، شما الگوی کرده اید و این کار به شما کمک می کند که به پاسخ مسئله برسید.

کامل کن

هر ساعت چه زمانی را نشان می دهد؟ مانند نمونه بنویس.

02:25

9:08

11:45

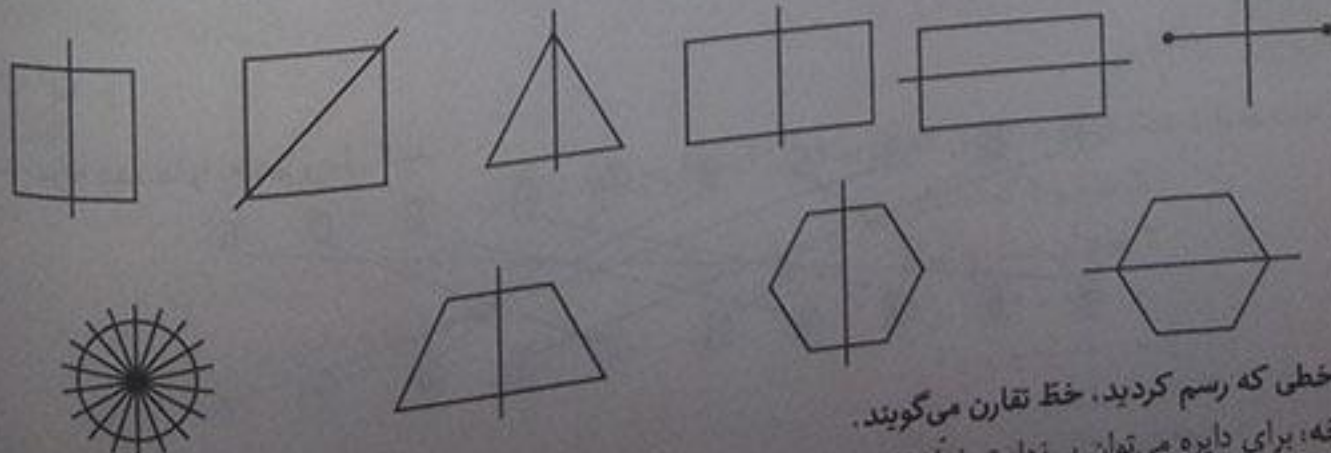
تقارن

فعالیت

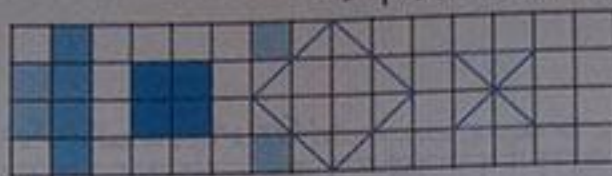
۱- اگر شکل روبه رو را از روی خط رسم شده تا کنیم، به دو نیمه ی مثل هم تقسیم می شوند، به طوری که این دو نیمه همدیگر را کاملاً می پوشانند. دو طرف شکل را مثل هم رنگ کنید.

۲- روی هر شکل خطی رسم کنید که اگر شکل را روی آن خط تا کنیم، دو نیمه یکدیگر را کاملاً بپوشانند.

به خطی که رسم کردید، خط تقارن می گویند. توجه: برای دایره می توان بی نهایت خط تقارن کشید.

۳- با توجه به خط تقارن، نیمه‌ی دیگر شکل را رسم کنید.

کامل کن

۴۶

ساعت چند است؟ ۱۰

قسمت رنگ شده نشان می‌دهد عقربه‌ی بزرگ چقدر حرکت کرده است. حالا ساعت چند است؟ ۱۰:۳۰

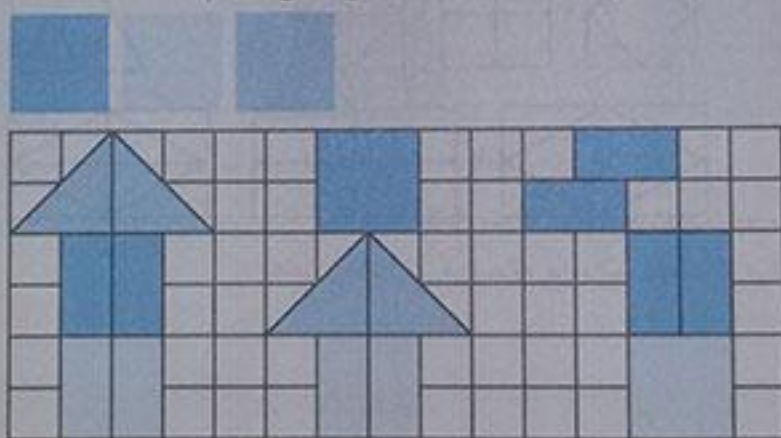

می‌توانیم بگوییم ساعت زمان ده و نیم را نشان می‌دهد.

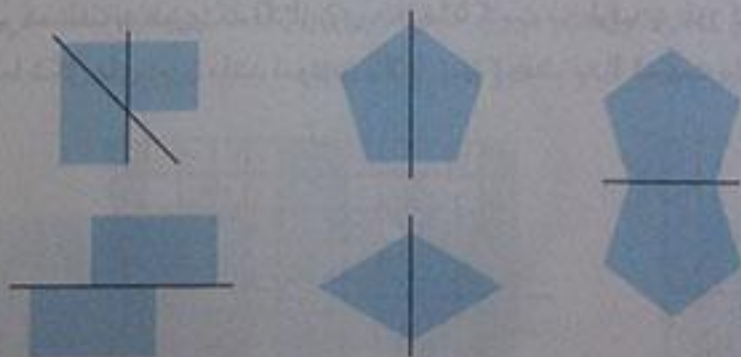
۴۷

کار در کلاس

۱- ۳ مربع بردارید. ۲ تا را به نیم مربع (شکل‌های مختلف) تبدیل کنید. با استفاده از آن‌ها، شکل‌های مختلف بسازید. به کمک صفحه‌ی شطرنجی زیر، شکلی را که ساختید، مانند نمونه مشخص کنید. (مدل‌ها پیشنهادی است شما حتماً می‌توانید شکل‌های بهتری بسازید و روی صفحه‌ی شطرنجی نشان دهید.)

۲- با تا کردن، شکل‌های زیر را به دو نیمه تقسیم کنید؛ به طوری که یکدیگر را بپوشانند. کدام شکل خط تقارن ندارد؟

نکته:

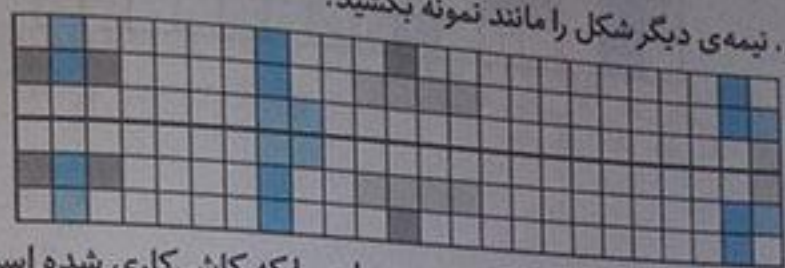
در این تمرین هدف تقارن نیست بلکه هدف دو نیم کردن اشکال هندسی است.

این شکل تقارن ندارد

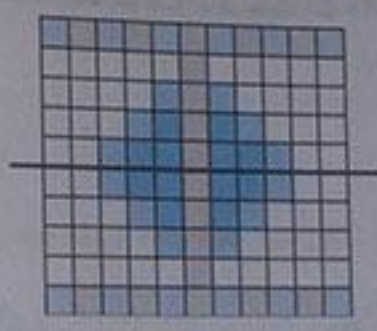
۳- ساعت چهار و نیم است. سه ساعت بعد ساعت چند است؟ ۷ و نیم

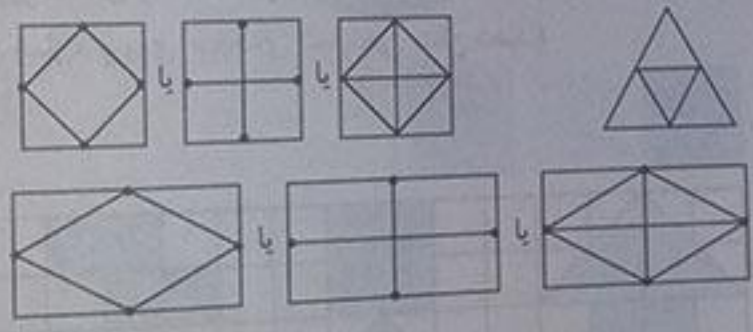
۱- با توجه به خط تقارن، نیمه‌ی دیگر شکل را مانند نمونه بکشید.

۲- از شابلون و خط‌کش کمک بگیرید. نیمه‌ی دیگر فرش و دیواری را که کاشی‌کاری شده است، کامل کنید.

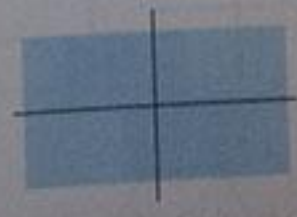

۳- بدون استفاده از وسیله، وسط هر یک از ضلع‌های شکل‌های زیر را پیدا و با نقطه مشخص کنید. حالا با خط‌کش نقطه‌ها را به هم وصل کنید.

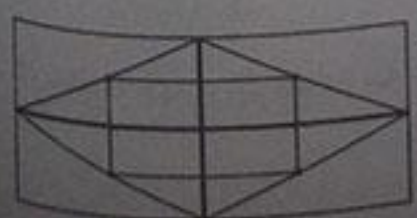

تقارن (ادامه)

۱- دو نیمه‌ی سمت راست و چپ شکل و دو نیمه‌ی بالا و پایین شکل نسبت به خط‌های تقارن کاملاً مثل هم هستند. به طوری که اگر از روی خط‌ها تا کنیم، دو طرف به طور کامل همدیگر را می‌پوشانند. حالا شما شکل‌های زیر را مانند نمونه‌ی بالا با رسم ۲ خط، به ۴ قسمت مثل هم تقسیم کنید.

۲- با توجه به خط‌های تقارن، ابتدا نیمه‌ی سمت راست شکل را کامل کنید. حالا نیمه‌ی پایین شکل را طوری کامل کنید که ۴ قسمت آن کاملاً مثل هم باشند. سپس آن را رنگ کنید.

قسمت رنگ شده نشان می دهد که عقربه‌ی ساعت چقدر حرکت کرده است.

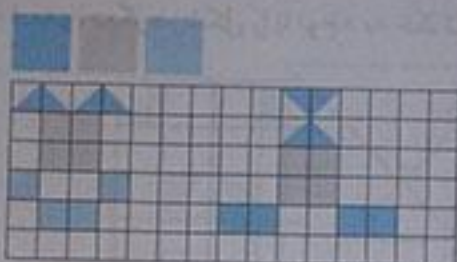
حالا ساعت چند است؟ ۵:۱۵

می توانیم بگوییم ساعت زمان ۵ و ربع را نشان می دهد.

نکته:

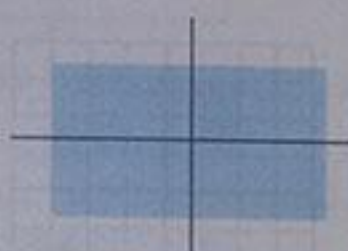
هدف از این تمرین معرفی واژه «ربع» در خواندن ساعت است.

کار در کلاس

۱- ۳ مربع بردارید. ۲ تا از مربع‌ها را به ۲ صورت مختلف به ۴ قسمت مثل هم تقسیم کنید. حالا با این ۹ تکه شکل‌های مختلف بسازید و مانند نمونه شکلی را که ساخته‌اید در قسمت شطرنجی رسم کنید.

۲- با رسم برش‌های لازم، شکل‌ها را به ۴ قسمت مثل هم تقسیم کنید.

۳- ساعت ۲ است. یک ساعت و ربع دیگر ساعت چند است؟ ۲ و ربع

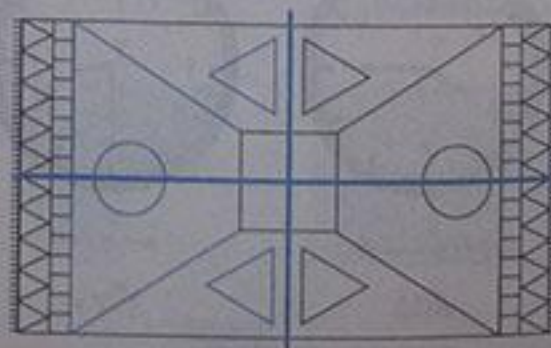
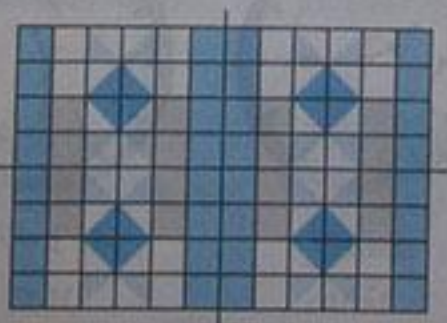
۴- عقربه‌ی بزرگ را بکشید تا ساعت یک ربع مانده به ۴ را نشان دهد.

تمرین

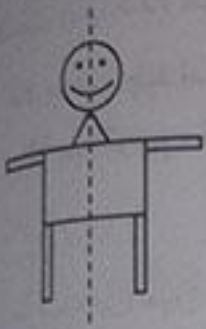
۱- با توجه به خط‌های تقارن، شکل‌های فرش و کاشی‌کاری‌ها را طوری کامل کنید که ۴ قسمت شکل کاملاً مثل هم و قرینه باشند. از خط‌کش و شابلون استفاده کنید و شکل‌ها را به طور کامل رنگ کنید.

نکته:

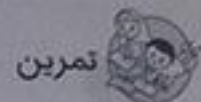
هدف از این تمرین کسب مهارت در طراحی فرش است.

۵۲

۱- دو نیمه‌ی شکل زیر کاملاً مثل هم هستند. در مورد شکل‌ها و رنگ‌های مثل هم توضیح دهید. همه‌ی قسمت‌های بدن آدمک مثل هم هستند. در سر در سمت راست چشم و در سمت چپ هم یک چشم دیگر مثل هم هستند. دست راست مثل دست چپ است، پای راست هم مثل پای چپ است اعضای بدن انسان قرینه هستند.

۵۲

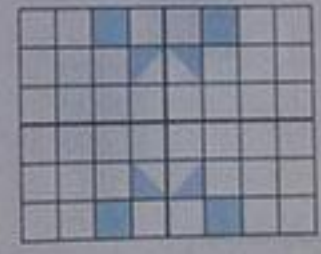
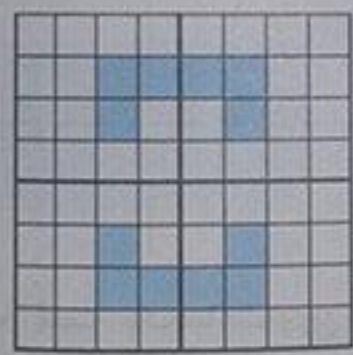

تمرین

۱- نیمه‌ی دیگر هر شکل را با توجه به خط تقارن کامل کنید.

۲- سه قسمت دیگر هر شکل را با توجه به خط‌های تقارن کامل کنید.

توصیه معلم:

دانش آموزان در تمرین ۱ و ۲ مهارت بیشتری در تقارن‌های افقی و عمودی و چهار قسمتی پیدا می‌کنند. بهتر است بچه‌ها این نوع تمرین‌ها را روی صفحه شطرنجی در منزل کار کنند.

۳- زمانی را که هر ساعت نشان می‌دهد، به دو صورت بنویسید.

هشت و ربع
۸:۱۵

سه و نیم
۳:۳۰

ده و ربع
۱۰:۱۵

دوازده و نیم
۱۲:۳۰

هدف از این تمرین کسب مهارت در خواندن ساعت به دو شکل است.

۴- زمان‌های زیر را روی هر ساعت نشان دهید.

نیم ساعت مانده به ۱۰

یک ربع مانده به ۴

نیم ساعت بعد از ۷

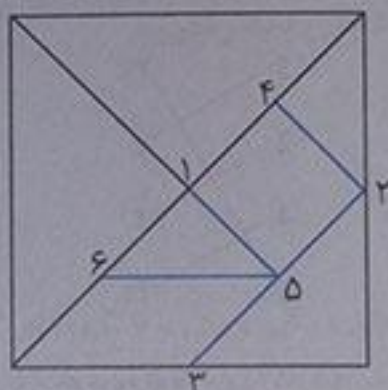
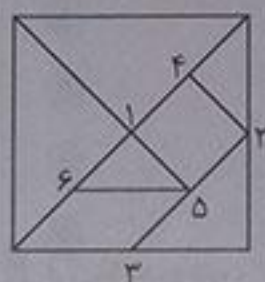

یک ربع بعد از ۹

۵۴

ریاضی

۵- با توجه به شکل سمت چپ که نشان می‌دهد نقطه‌های مشخص شده وسط ضلع‌ها هستند، سعی کنید مربع بزرگ را مانند شکل کوچک رسم کنید. به این ترتیب یک شکل نمونه‌ی بزرگ‌تر به دست می‌آید. شماره‌ی روی نقطه‌ها ترتیب کار شما را نشان می‌دهد. هر تکه از نمونه‌ی بزرگ‌تر را با یک رنگ، رنگ آمیزی کنید.

۶- الگوهای زیر را ادامه دهید. هر بار الگو را توصیف کنید.

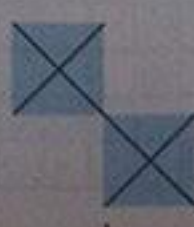
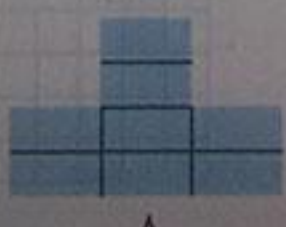
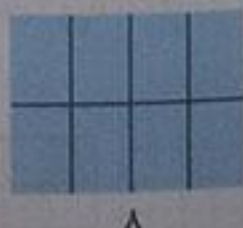
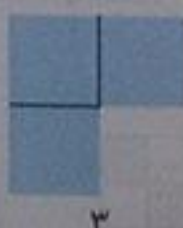
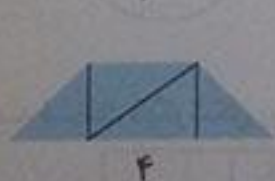
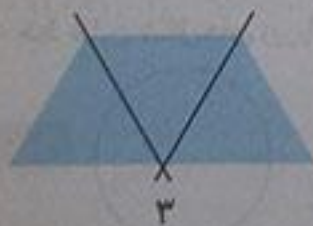
در این الگو نقطه‌ی سیاه یک بار بالای مثلث، بعد به صورت دورانی به سمت راست پایین و بعد به سمت چپ پایین و دوباره به سمت بالا می‌رود.

در این الگو مربع کوچک در مربع بزرگ به صورت دورانی (در جهت حرکت عقربه‌های ساعت) می‌چرخد، مثل نمونه‌ی گذشته.

۵۴

معما

با رسم برش‌های لازم شکل‌ها را مانند نمونه به قسمت‌های مساوی تقسیم کنید. تعداد قسمت‌های مساوی در هر شکل زیر آن نوشته شده است.

۳ گوشه

۳ ضلع

تفاوت: مربع ۴ ضلع مساوی دارد اما مستطیل ضلع‌های روبه‌رو دوجه‌دو با هم مساویند.
شباهت: هر دو ۴ ضلع و ۴ گوشه دارند.

۱- شکل زیر چند ضلع و چند گوشه دارد؟

گوشه _____

ضلع _____

۲- دو شکل زیر چه تفاوت‌ها و چه شباهت‌هایی با هم دارند؟

تفاوت: _____

شباهت: _____

۳- عددهای مثل هم را به یکدیگر وصل کنید.

۵

۳

۲

۵

۴

۲

۳

۴

ساعت ۹ و نیم است. ۹:۳۰

۴- ساعت چه زمانی را نشان می‌دهد. به دو صورت نشان بدهید.

۵- سه عدد بعدی را بنویسید.

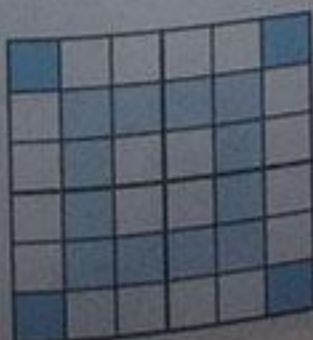
۱-۳-۵-۷-_____

۱-۲-۴-۷-۱۱-_____

۶- خط تقارن شکل‌های زیر را بکشید.

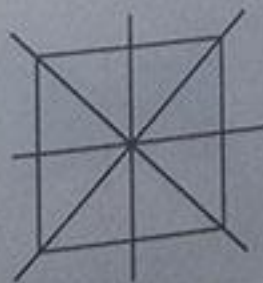

۷- سه قسمت دیگر شکل زیر را بکشید.

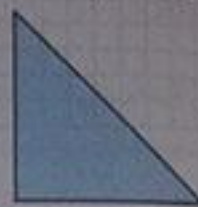
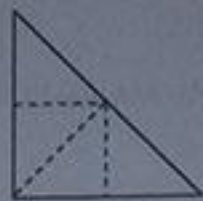
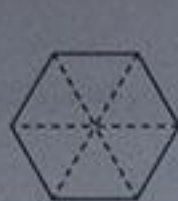

۱-۳-۵-۷-۹-۱۱-۱۳
۰۲ ۰۲ ۰۲ ۰۲ ۰۲ ۰۲

۱-۲-۴-۷-۱۱-۱۶-۲۲-۲۹
۰۱ ۰۲ ۰۳ ۰۴ ۰۵ ۰۶ ۰۷

۸- با کشیدن خط شکل‌های زیر را به قسمت‌های مساوی تقسیم کنید.

تناس بیشتر

قبل قبول

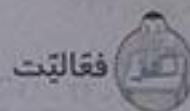
خوب

بسیار خوب

فصل ۳ عددهای سه رقمی

معرفی پول

۵۶

۱- آموزگار دسته‌های ده‌تایی و یکی را به گروه‌های ۲ نفره می‌دهد. ۹ دسته‌ی ده‌تایی را کنار هم بگذارید. چه عددی ساخته می‌شود؟ ۹۰
یک دسته‌ی ده‌تایی دیگر کنار آن قرار دهید. حالا عدد صد ساخته شده است. این عدد را به صورت ۱۰۰ می‌نویسند. حالا از ابتدا دسته‌های ده‌تایی را یکی یکی بشمارید و کنار هم بگذارید و عددها را بنویسید.

۱۰ - ۲۰ - ۳۰ - ۴۰ - ۵۰ - ۶۰ - ۷۰ - ۸۰ - ۹۰ - ۱۰۰

۲- دسته‌ی ده‌تایی را کنار هم بگذارید. از یکی‌ها یکی یکی بردارید و کنار آن بگذارید. هر بار عددی را که ساخته می‌شود، بنویسید.

۹۰ - ۹۱ - ۹۲ - ۹۳ - ۹۴ - ۹۵ - ۹۶ - ۹۷ - ۹۸ - ۹۹ - ۱۰۰

۵۶

کار در کلاس

در هر شکل چند تا مربع کوچک وجود دارد؟ تعداد آن را بنویسید.

شکل ۱

۱

شکل ۲

۴

شکل ۳

۹

شکل ۴

۱۶

شکل ۵

۲۵

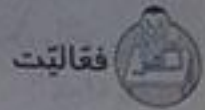
شکل‌های چهارم و پنجم را با خط کش کامل کنید. تعداد مربع‌های هر شکل را زیر آن بنویسید.

۱۰۰

حدس می‌زنید شکل دهم چند تا مربع دارد؟ ۱۰۰ مربع
شکل دهم را با خطکش کامل کنید و تعداد مربع‌ها را بنویسید.

۵۷

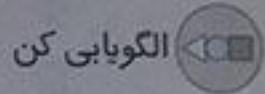
۱- اگر علی ۲۰ سکه‌ی ۱ ریالی به بانک بدهد، چند سکه‌ی ۱۰ ریالی می‌گیرد؟ ۲ سکه‌ی ۱۰ ریالی

۲- زهرا ۸۰ سکه‌ی ۱ ریالی به بانک داده است، چند سکه‌ی ۱۰ ریالی تحویل می‌گیرد؟ ۸ سکه‌ی ۱۰ ریالی

۳- حسین ۱۰ تا سکه‌ی ۱۰ ریالی به بانک داد، بانک می‌تواند چه سکه‌ای به او بدهد؟ ۱ سکه‌ی ۱۰۰ ریالی

۴- اگر فاطمه ۱۰۰ تا سکه‌ی ۱ ریالی به بانک تحویل دهد، بانک چند سکه‌ی ۱۰ ریالی به او می‌دهد؟ ۱۰ تا سکه‌ی ۱۰ ریالی

۵۷

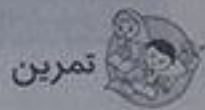
الگوهای عددی را ادامه دهید.

۴-۸-۱۲-۱۶-۲۰-۲۴-۲۸-۳۲-۳۶
+۴ +۴ +۴ +۴ +۴ +۴ +۴ +۴

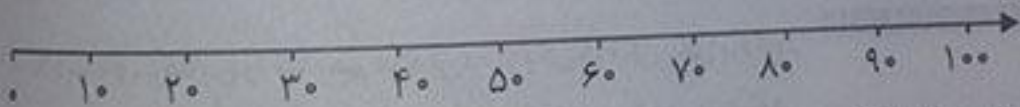
۳-۶-۹-۱۲-۱۵-۱۸-۲۱-۲۴-۲۷
+۳ +۳ +۳ +۳ +۳ +۳ +۳ +۳

۷-۱۴-۲۱-۲۸-۳۵-۴۲-۴۹-۵۶-۶۳
+۷ +۷ +۷ +۷ +۷ +۷ +۷ +۷

۵۸

۱- روی محور زیر عددها را بنویسید.

۲- با توجه به محور بالا جاهای خالی را کامل کنید.

$۲۰ + ۸۰ = ۱۰۰$
 $۱۰۰ - ۶۰ = ۴۰$

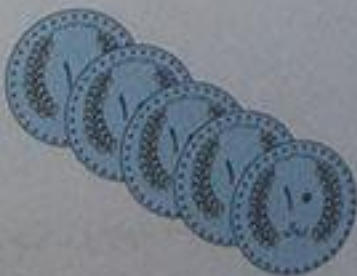
$۳۰ + ۷۰ = ۱۰۰$
 $۱۰۰ - ۱۰ = ۹۰$

$۴۰ + ۶۰ = ۱۰۰$
 $۱۰۰ - ۵۰ = ۵۰$

۳- ارزش سکه‌های هر قسمت را بنویسید.

۳۰۰ ریال

۵۰ ریال

۲۳۰ ریال

۱۰۰ ریال

کامل کن

۵۸

ابتدا عددهای ساعت را کامل کنید. سپس به سؤال‌های زیر پاسخ دهید.

۱- ۳۰ دقیقه بعد از ساعت ۱۲:۰۰ چه ساعتی است؟ ۱۲:۳۰

۲- ۱۵ دقیقه بعد از ساعت ۶:۰۰ چه ساعتی است؟ ۶:۱۵

۳- ۱۰ دقیقه بعد از ساعت ۲:۲۰ چه ساعتی است؟ ۲:۳۰

۱- سعیده از مادرش ... آموزگار از او خواست با کامل کردن جدول، عدد را بسازد تا کم کم متوجه شود که چقدر پول دارد. سعیده عدد را از جدول خارج کرد و نوشت: ۲۳۱

ص	د	ی
۲	۳	۱

آموزگار هم این عدد را برایش خواند و گفت: دویست و سی و یک

۲- آموزگار دسته‌های صدتایی، ده‌تایی و یکی را به گروه‌های ۲ نفره‌ی کلاس داد. سپس از آن‌ها خواست به تعداد دسته‌هایی که او می‌گوید، از هر کدام بردارند و یک عدد درست کنند. شما هم این عددها را درست کنید و در جدول ارزش مکانی قرار دهید. سپس عدد را از جدول خارج کرده و با رقم و یا حروف بنویسید.

ص	د	ی
۳	۴	۷

۳ دسته‌ی صدتایی، ۴ دسته‌ی ده‌تایی و ۷ تا یکی.

به عدد: ۳۴۷

به حروف: سیصد و چهل و هفت

ص	د	ی
۵	۳	۴

۵ دسته‌ی صدتایی، ۳ دسته‌ی ده‌تایی و ۴ تا یکی.

به عدد: ۵۳۴

به حروف: پانصد و سی و چهار

۱۰۰ و ۲۰۰ و ۳۰۰ و ۴۰۰ و ۵۰۰ و ۶۰۰ و ۷۰۰ و ۸۰۰ و ۹۰۰

صد، دویست، سیصد، چهارصد، پانصد، ششصد، هفتصد، هشتصد، نصد

عددی را که هر شکل نشان می‌دهد، در جدول قرار دهید و سپس با رقم و حروف بنویسید.

صدگان	دهگان	یکان
۲	۵	۲

سیصد و پنجاه و دو، ۲۵۲

صدگان	دهگان	یکان
۵	۳	۷

پانصد و سی و هفت، ۵۳۷

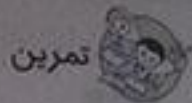
صدگان	دهگان	یکان
۲	۰	۳

دویست و سه، ۲۰۳

صدگان	دهگان	یکان
۳	۴	۰

سیصد و چهل، ۳۴۰

۱- به حروف بنویسید.

سیصد و چهل و نه

چهارصد و بیست

۲- به رقم بنویسید.

۴۰۹

۲۵۰

۳۴۹

۴۲۰

چهارصد و نه

دویست و پنجاه

پانصد و هشت

سیصد

۸۷۵

۶۰۰

۵۰۸

۳۰۰

هشتصد و هفتاد و پنج

ششصد

۳- سگهی مقابل را با چند تا سگهی ۱۰۰ ریالی و چند تا سگهی ۱۰ ریالی می توان عوض کرد؟
 ۲ سگهی ۱۰۰ ریالی و ۵ سگهی ۱۰ ریالی

۴- پدر علی سگه های زیر را به او داده است. علی چند ریال دارد؟ ۵۶۴ ریال

به حروف: سیصد

۵- دبستان شما حدوداً چند دانش آموز دارد؟ به عدد: ۳۰۰

(پاسخ این سؤال پیشنهاد ما بوده است. شما بنویسید که حدوداً در دبستانان چند دانش آموز وجود دارد.)

خلاق باش

یک دیوار با کاشی هایی به شکل روبه رو کاشی کاری شده است. شما ۴ رنگ انتخاب کنید. فقط با استفاده از این ۴ رنگ تمام کاشی ها را رنگ کنید. طوری که هیچ دو کاشی کنار یک دیگر هم رنگ نباشند.

حل مسئله

بزرگواریم:

راهنبرد تغیر نظام دار یا الگوساز به ما کمک می کند تا تمام حالت های ممکن در یک مسئله را بنویسیم و حالت هایی را که مسئله آن ها را نمی خواهد را در آخر حذف کنیم.

۱- با سه کارت که روی آن ها رقم های ۲ و ۳ و ۵ نوشته شده است. تمام عددهای سه رقمی را که می توان ساخت، درست کنید و مانند نمونه بنویسید. چند عدد سه رقمی درست شد؟

ص	د	ی
۵	۳	۲
۵	۲	۳
۳	۵	۲
۳	۲	۵
۲	۵	۳
۲	۳	۵

توسیه معلم:

تا جایی که می توانید برای این نوع سؤال ها سعی کنید جدول رسم کنید و کل حالت ها را درون جدول بنویسید.

به نظم اعداد درون صدتایی ها توجه کنید. ما توانستیم با کمک جدول به ۶ عدد سه رقمی برسیم.

۲- حالا با سه کارت که روی آن‌ها رقم‌های ۷ و ۹ نوشته شده است، تمام عدد‌های سه رقمی را که می‌توان ساخت، درست کنید. این بار چند عدد سه رقمی درست شد؟ \square عدد

توسیه سطح:

ابتدا تمام حالت‌های ممکن را با یک نظم مشخص درون جدول بنویسید سپس حالت‌های نامطلوب را حذف کنید.

ص	د	ی
۹	۷	۰
۹	۰	۷
۷	۹	۰
۷	۰	۹
۰	۹	۷
۰	۷	۹

۹ ۰ ۷

به نظم اعداد درون صدتایی‌ها توجه کنید. ما توانستیم ۶ عدد بنویسیم اما دو حالت آخر مطلوب ما نیست (یعنی دو عدد آخر اعداد دو رقمی هستند) صفر قبل از عدد خوانده نمی‌شود، بنابراین آن‌ها را از درون جدول حذف می‌کنیم حالا ۴ عدد درون جدول باقی می‌ماند در هر دو حالت ۳ کارت داشتیم. چرا تعداد عدد‌های سه رقمی کمتر از مسئله‌ی قبلی است؟ چون صفر قبل از عدد خوانده نمی‌شود.

۶۲

الگویابی کن

۱- الگوها را ادامه دهید.

$$1 - 3 - 6 - 10 - 15 - 21 - 28$$

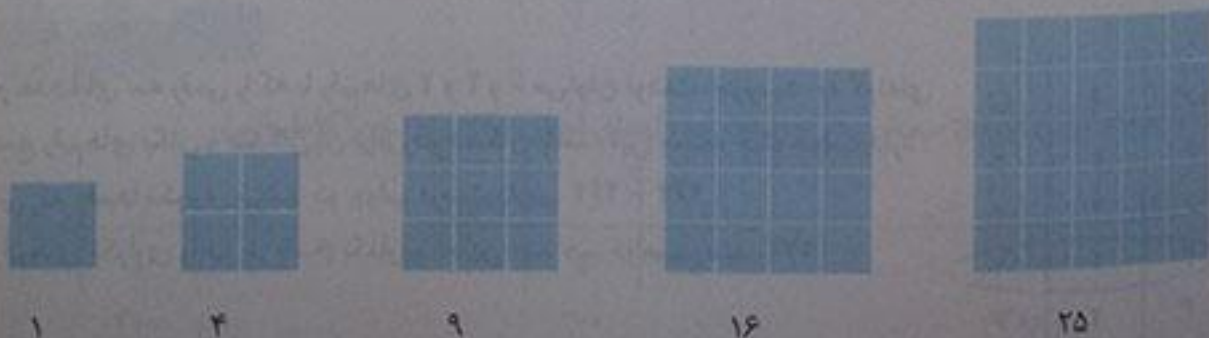
$$+2 \quad +3 \quad +4 \quad +5 \quad +6 \quad +7$$

$$+1 \quad +1 \quad +1 \quad +1 \quad +1$$

کشف:

در این نوع الگویابی‌ها ما به الگوهای دو مرحله‌ای می‌رسیم.

۲- هر شکل از چند کاشی مربع شکل درست شده است؟ الگوی آن را ادامه دهید.

$$1 - 4 - 9 - 16 - 25$$

$$+3 \quad +5 \quad +7 \quad +9$$

$$+2 \quad +2 \quad +2$$

حذف حالت‌های نامطلوب

توسیه معلم: در بعضی از مسئله‌ها با در نظر گرفتن شرایطی که در آن مسئله گفته شده است می‌توان حالت‌های نامطلوب را حذف کرد. خواسته‌ی مسئله به درستی آید.

۱- با کارت‌های رقم‌های ۳، ۴ و ۹ تمام عددهای سه رقمی را بسازید و بنویسید.

ص	د	ی
۹	۴	۳
۹	۳	۴
۴	۹	۳
۴	۳	۹
۳	۹	۴
۳	۴	۹

بین عددهایی که نوشته‌اید، عددی بنویسید که:

- الف) کوچک‌ترین عدد باشد. **۳۳۹**
- ب) رقم دهگان آن بیشتر از رقم یکان باشد و رقم صدگان کمتر از رقم یکان باشد. **۳۳۹**
- ج) بیاید به جدول سری بزنیم و حالت‌هایی را که مطلوب ما نیست حذف کنیم.

ص	د	ی
۹	۴	۳
۹	۳	۴
۴	۹	۳
۴	۳	۹
۳	۹	۴
۳	۴	۹

ابتدا به شرط اول عمل می‌کنیم و تمام حالت‌هایی نامطلوب را حذف می‌کنیم با این شرط فقط اعداد ۹۴۳ و ۴۹۳ و ۳۹۴ می‌ماند که دهگان بیشتر از یکان است اما وقتی به شرط دوم می‌رسیم، (رقم صدگان کمتر از رقم یکان باشد) تنها عدد ۳۹۴ برای ما باقی می‌ماند.
ج) رقم صدگان کمتر از رقم یکان باشد.

ص	د	ی
۹	۴	۳
۹	۳	۴
۴	۹	۳
۴	۳	۹
۳	۹	۴
۳	۴	۹

۲- تمام عددهای سه رقمی را که با رقم‌های ۲ و ۴ و ۶ می‌توان نوشت، بنویسید. به گونه‌ای که جمع رقم‌های یکان و صدگان آن برابر رقم دهگان باشد. این مسئله چند جواب دارد؟
در صورتی که رقم‌ها تکراری نباشند دو جواب درست داریم. ۴۶۲ - ۲۶۴
اما اگر رقم‌های تکراری را نیز در پاسخ بگذاریم به این عدد هم خواهیم رسید. ۲۴۲

ص	د	ی
۶	۴	۲
۶	۲	۴
۴	۶	۲
۴	۲	۶
۲	۶	۴
۲	۴	۶

به سؤال‌های زیر جواب دهید.

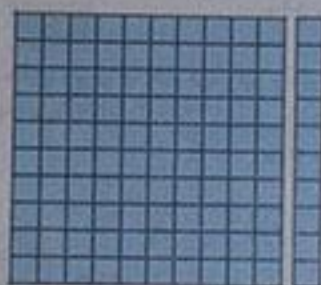

- ۵ دقیقه بعد از ساعت ۲:۲۵ چه ساعتی است؟ $\text{C} = ۲:۳۰ =$ دو و نیم
 ۱۰ دقیقه بعد از ساعت ۱۰:۰۵ چه ساعتی است؟ $\text{C} = ۱۰:۱۵ =$ ده و ربع
 ۱۵ دقیقه بعد از ساعت ۷:۴۵ چه ساعتی است؟ $\text{C} = ۸ =$ هشت
 نیم ساعت بعد از ساعت ۳:۳۰ چه ساعتی است؟ $\text{C} = ۴ =$ چهار
 یک ربع بعد از ساعت ۴:۱۵ چه ساعتی است؟ $\text{C} = ۴:۳۰ =$ چهار و نیم

عددهای سه رقمی تقریبی

۱- عددی را که شکل زیر نشان می‌دهد، در جدول ارزش مکانی نشان دهید و آن را از جدول خارج کنید.

یکان	دهگان	صدگان
۰	۱	۱

صد و ده = ۱۱۰

هر بار یک دسته‌ی ده‌تایی اضافه کنید و جدول‌های بعدی را کامل کنید.

ص	د	ی
۱	۲	۰

۱۲۰

ص	د	ی
۱	۳	۰

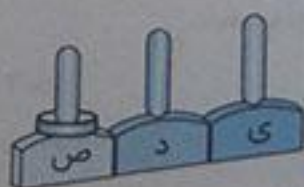
۱۳۰

ص	د	ی
۱	۴	۰

۱۴۰

حالا به همین ترتیب، بدون جدول ارزش مکانی و با اضافه کردن دسته‌های ده‌تایی الگوی عددی را ادامه دهید.
 ۱۳۰ - ۱۴۰ - ۱۵۰ - ۱۶۰ - ۱۷۰ - ۱۸۰ - ۱۹۰ - ۲۰۰ - ۲۱۰

۲- عددی را که چرتکه نشان می‌دهد، در جدول بنویسید و از آن خارج کنید.

ص	د	ی
۱	۰	۰

صد = ۱۰۰

حالا با اضافه کردن مهره‌ی صدتایی در چرتکه، جدول‌های ارزش مکانی بعدی را کامل کنید.

ص	د	ی
۲	۰	۰

۲۰۰

ص	د	ی
۳	۰	۰

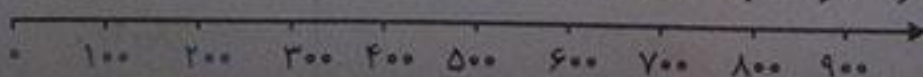
۳۰۰

ص	د	ی
۴	۰	۰

۴۰۰

حالا بدون جدول ارزش مکانی به همین ترتیب با اضافه کردن مهره‌های ۱۰۰ تایی الگوی عددی را ادامه دهید.
 ۲۰۰ - ۳۰۰ - ۴۰۰ - ۵۰۰ - ۶۰۰ - ۷۰۰ - ۸۰۰ - ۹۰۰

روی محور اعداد زیر، عددهای ۳۰۰ و ۷۰۰ و ۹۰۰ را نشان دهید.

- ۱- از عدد ۱۰۳ تا ۱۱۴ را یکی یکی بنویسید.
۱۰۳ - ۱۰۴ - ۱۰۵ - ۱۰۶ - ۱۰۷ - ۱۰۸ - ۱۰۹ - ۱۱۰ - ۱۱۱ - ۱۱۲ - ۱۱۳ - ۱۱۴
- ۲- از عدد ۵۳۱ تا ۵۴۲ را یکی یکی بنویسید.
۵۳۱ - ۵۳۲ - ۵۳۳ - ۵۳۴ - ۵۳۵ - ۵۳۶ - ۵۳۷ - ۵۳۸ - ۵۳۹ - ۵۴۰ - ۵۴۱ - ۵۴۲
- ۳- از ۲۳۰ تا ۳۳۰ راده راده تا بنویسید.
۲۳۰ - ۲۴۰ - ۲۵۰ - ۲۶۰ - ۲۷۰ - ۲۸۰ - ۲۹۰ - ۳۰۰ - ۳۱۰ - ۳۲۰ - ۳۳۰
- ۴- از ۲۰۰ تا ۹۰۰ صد تا صد تا بنویسید.
۲۰۰ - ۳۰۰ - ۴۰۰ - ۵۰۰ - ۶۰۰ - ۷۰۰ - ۸۰۰ - ۹۰۰

تقریب بزن

عددهای زیر را مانند نمونه (با حذف رقم یکان و قرار دادن صفر به جای آن) به صورت تقریبی بنویسید.

۷۳۱ → ۷۳۰

۶۳۵ → ۶۳۰

۵۹۲ → ۵۹۰

عددهای زیر را با حذف رقم یکان و دهگان و قرار دادن صفر به جای آن‌ها به صورت تقریبی بنویسید.

۱۲۴ → ۱۰۰

۲۳۵ → ۲۰۰

۴۱۷ → ۴۰۰

تمرین

۱- با توجه به الگوهای عددی صفحات قبل، جدول اعداد روبه‌رو را کامل کنید.

۱۰	۲۰	۳۰	۴۰	۵۰	۶۰	۷۰	۸۰	۹۰	۱۰۰
۱۱۰	۱۲۰	۱۳۰	۱۴۰	۱۵۰	۱۶۰	۱۷۰	۱۸۰	۱۹۰	۲۰۰
۲۱۰	۲۲۰	۲۳۰	۲۴۰	۲۵۰	۲۶۰	۲۷۰	۲۸۰	۲۹۰	۳۰۰
۳۱۰	۳۲۰	۳۳۰	۳۴۰	۳۵۰	۳۶۰	۳۷۰	۳۸۰	۳۹۰	۴۰۰
۴۱۰	۴۲۰	۴۳۰	۴۴۰	۴۵۰	۴۶۰	۴۷۰	۴۸۰	۴۹۰	۵۰۰
۵۱۰	۵۲۰	۵۳۰	۵۴۰	۵۵۰	۵۶۰	۵۷۰	۵۸۰	۵۹۰	۶۰۰
۶۱۰	۶۲۰	۶۳۰	۶۴۰	۶۵۰	۶۶۰	۶۷۰	۶۸۰	۶۹۰	۷۰۰
۷۱۰	۷۲۰	۷۳۰	۷۴۰	۷۵۰	۷۶۰	۷۷۰	۷۸۰	۷۹۰	۸۰۰
۸۱۰	۸۲۰	۸۳۰	۸۴۰	۸۵۰	۸۶۰	۸۷۰	۸۸۰	۸۹۰	۹۰۰
۹۱۰	۹۲۰	۹۳۰	۹۴۰	۹۵۰	۹۶۰	۹۷۰	۹۸۰	۹۹۰	

- ۱- چه الگوهایی را در این جدول می‌بینید؟ در کلاس گفت‌وگو کنید. الگوی ۱۰ تا ۱۰ تا و صد تا صد تا
- ۲- مقدار پول را در هر قسمت بنویسید.

۴۰۰ ریال

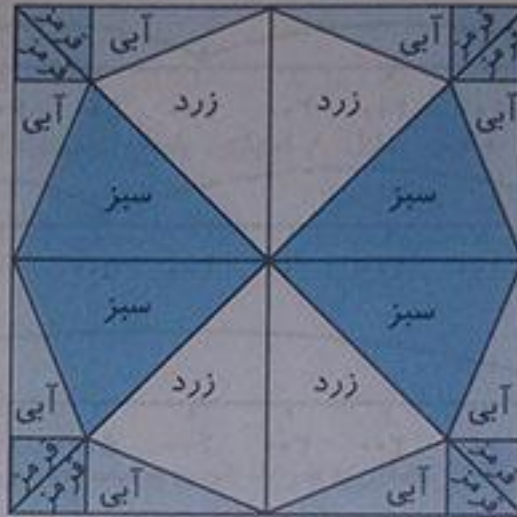

۳۳۰ ریال

۴۰ ریال

شکل را طوری رنگ کنید که به صورت افقی و عمودی تقارن داشته باشند.

آمادگی برای جمع و تفریق

۶۷

فعالیت

۱- جدول اعداد ۱ تا ۱۰۰ را به یاد آورید. یک ردیف دیگر به آن جدول اضافه کرده و قسمت پایین جدول را کشیده‌ایم. ابتدا جدول را کامل کنید.

۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰
۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۰۰
۱۰۱	۱۰۲	۱۰۳	۱۰۴	۱۰۵	۱۰۶	۱۰۷	۱۰۸	۱۰۹	۱۱۰

۲- برای پیدا کردن جمع $۹۸+۶$ ابتدا ۹۸ را پیدا و سپس ۶ تا رو به جلو حرکت کنید. برای تفریق کردن می‌توانید رو به عقب حرکت کنید. حالا پاسخ جمع و تفریق‌ها را بنویسید.

۱۰۵	۹۸	۹۴	۱۰۲	۱۰۵	۹۲
-۹	$+۶$	$+۹$	-۷	-۸	$+۹$
۹۶	۱۰۴	۱۰۳	۹۵	۹۷	۱۰۱

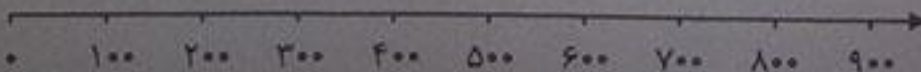
۳- با انجام جمع و تفریق‌های یک رقمی، بقیته‌ی جمع و تفریق‌ها را هم به صورت ذهنی انجام دهید.

$۲+۳=۵$	$۵+۳=۸$	$۷-۲=۵$
$۲۰+۳۰=۵۰$	$۵۰+۳۰=۸۰$	$۷۰-۲۰=۵۰$
$۲۰۰+۳۰۰=۵۰۰$	$۵۰۰+۳۰۰=۸۰۰$	$۷۰۰-۲۰۰=۵۰۰$

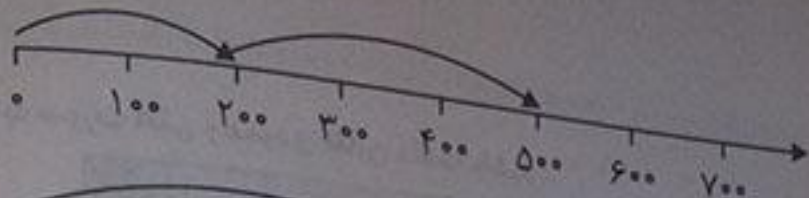
۶۸

کاردر کلاس

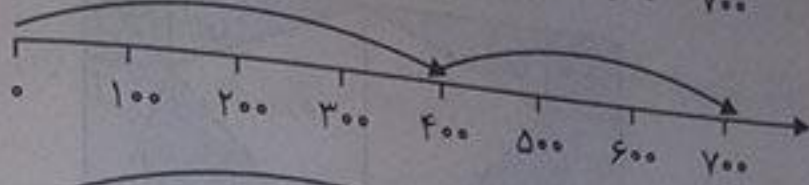
۱- به کمک محور جمع و تفریق‌ها را انجام دهید. (می‌توانید برای تک تک جمع و تفریق‌ها محور بکشید و یا از روی یک محور به طور ذهنی پاسخ را به دست آورید.)

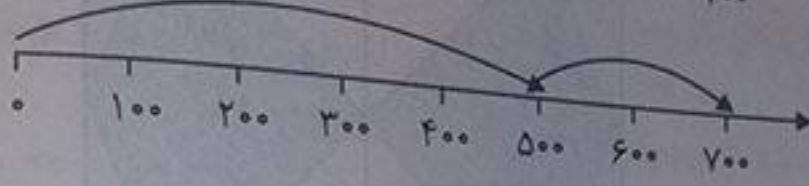
$۲۰۰ + ۳۰۰ = ۵۰۰$

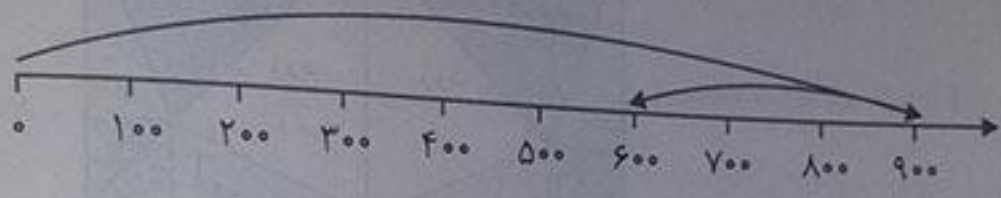
$۴۰۰ + ۳۰۰ = ۷۰۰$

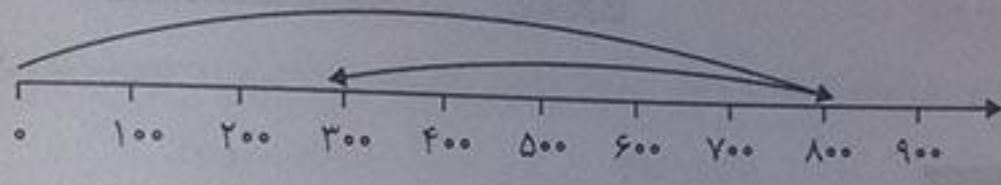
$۵۰۰ + ۲۰۰ = ۷۰۰$

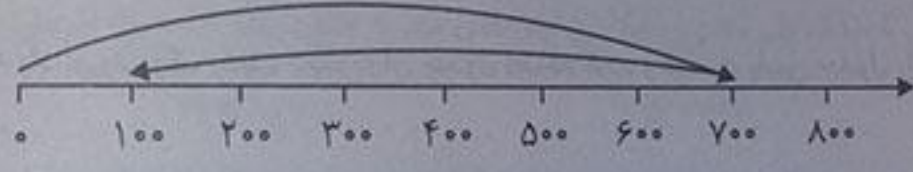
$۹۰۰ - ۳۰۰ = ۶۰۰$

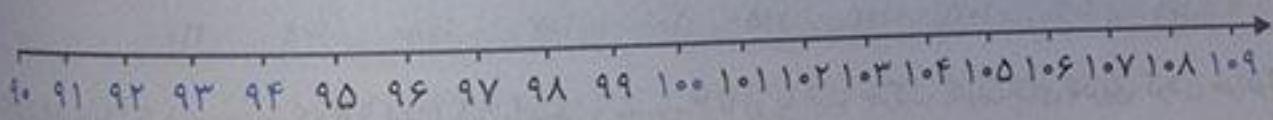
$۸۰۰ - ۵۰۰ = ۳۰۰$

$۷۰۰ - ۶۰۰ = ۱۰۰$

۲- ابتدا محور را کامل کنید. سپس به کمک آن جواب جمع و تفریق‌ها را پیدا کنید.

۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۰۰	۱۰۱	۱۰۲	۱۰۳	۱۰۴	۱۰۵	۱۰۶	۱۰۷	۱۰۸	۱۰۹

۳- جمع و تفریق‌ها را با استفاده از جدول صفحه‌ی قبل یا به صورت ذهنی انجام دهید.

۱- مینا در یک مسابقه شرکت کرده است. او به هر مسئله‌ای که پاسخ دهد، امتیاز مربوط به آن را می‌گیرد و اگر نادرست جواب دهد، به همان مقدار امتیاز از دست می‌دهد. مینا در این مسابقه ۹۷ امتیاز آورده بود. او به یک سؤال ۵ امتیازی دیگر پاسخ درست داد. حالا چند امتیاز دارد؟ ۱۰۲ امتیاز

۹۷
 $+۵$
 ۱۰۲

۲- حامد ۱۰۴ امتیاز داشت. به یک سؤال پاسخ نادرست داد و ۷ امتیاز از دست داد. حالا چند امتیاز دارد؟ $\text{C} ۹۷$ امتیاز

۱۰۴

-۷

۹۷

۶۹

ریاضی

۳- رضا ۹۵ امتیاز داشت. ابتدا به یک سؤال ۸ امتیازی پاسخ درست داد. سپس با یک سؤال ۹ امتیاز را از دست داد. حالا او چند امتیاز دارد؟ $\text{C} ۹۴$ امتیاز

۹۵

۱۰۳

+ ۸

- ۹

۱۰۳

۹۴

۴- ابتدا عددها را با حذف رقم‌های یکان و دهگان به صورت تقریبی بنویسید. سپس عددهای تقریبی را جمع یا تفریق کنید.

$$\begin{array}{r} ۲۳۹ \rightarrow ۲۰۰ \\ + ۳۲۳ \rightarrow + ۳۰۰ \\ \hline ۵۰۰ \end{array} \quad \begin{array}{r} ۴۲۳ \rightarrow ۴۰۰ \\ - ۱۲۷ \rightarrow - ۱۰۰ \\ \hline ۳۰۰ \end{array} \quad \begin{array}{r} ۵۵۱ \rightarrow ۵۰۰ \\ - ۲۴۹ \rightarrow - ۲۰۰ \\ \hline ۳۰۰ \end{array}$$

۵- پاسخ سؤالات زیر را با مشورت دوستانتان پیدا کنید.

عدد ۱۲۳ به ۱۲۰ نزدیک‌تر است یا به ۱۳۰ $\text{C} ۱۲۰$ عدد ۲۷۸ به ۲۷۰ نزدیک‌تر است یا به ۲۸۰ $\text{C} ۲۸۰$
 عدد ۳۵۳ به ۳۵۰ نزدیک‌تر است یا به ۳۶۰ $\text{C} ۳۵۰$ عدد ۴۳۱ به ۴۳۰ نزدیک‌تر است یا به ۴۴۰ $\text{C} ۴۳۰$

توصیه معلم:

وقتی صحبت از حذف یکان و دهگان می‌شود تصور کنید می‌خواهید با یک قیچی عدد خواسته شده را بپزید. آن وقت باید به جای عدد بزرگ شده صفر بگذارید. این تصور به شما کمک می‌کند راحت‌تر اعداد را به صورت تقریبی بنویسید.

خلاق باش

۶۹

با سکه‌های ۱۰۰ ریالی و ۵۰ ریالی به چند روش می‌توانید ۳۰۰ ریال درست کنید؟ به نمونه‌ها توجه کنید.
 با ۳ روش می‌توانیم با سکه‌های ۱۰۰ ریالی و ۵۰ ریالی به عدد ۳۰۰ برسیم.

$$۱۰۰ + ۱۰۰ + ۱۰۰ = ۳۰۰$$

$$۱۰۰ + ۱۰۰ + ۵۰ + ۵۰ = ۳۰۰$$

$$۱۰۰ + ۵۰ + ۵۰ + ۵۰ + ۵۰ = ۳۰۰$$

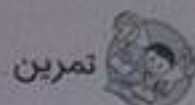
$$۵۰ + ۵۰ + ۵۰ + ۵۰ + ۵۰ + ۵۰ = ۳۰۰$$

۱۰۰	۵۰
۳	-
۲	۲
۱	۴
-	۶

می‌توانید با کشیدن این جدول هم به راحتی به پاسخ برسید.
 اعداد درون جدول تعداد سکه‌های ۱۰۰ و ۵۰ ریالی را نشان می‌دهد.

توضیح دهید که عددها در الگوی عددی زیر چگونه ادامه پیدا می‌کنند و شما عدد بعدی را چگونه می‌نویسید؟
 ۱۰۰ - ۲۰۰ - ۳۰۰ - ۴۰۰ - ۵۰۰ - ۶۰۰ - ۷۰۰ - ۸۰۰ - ۹۰۰

۱ - مقدار پول را در هر قسمت به دست آورید.

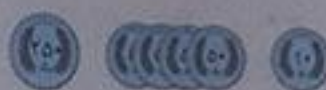
۴۴۴ ریال

۴۳۰ ریال

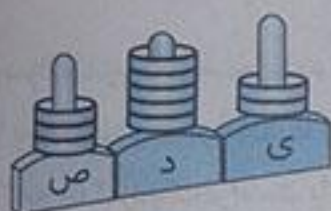

۶۵۰ ریال

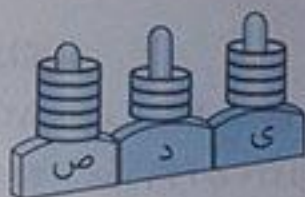

۴۶۰ ریال

۲ - هر چرتکه چه عددی را نشان می‌دهد؟

۳۵۲

۵۳۴

۳۲۰

۳ - با ۳ کارت رقم ۲ و ۵ و ۷ تمام عددهای ۳ رقمی را بنویسید.

۲۵۷

۵۲۷

۷۲۵

۲۷۵

۵۷۲

۷۵۲

۴ - با سه رقم ۷، ۴ و ۲ عدد سه رقمی بنویسید که رقم یکان آن از همه کمتر باشد. این مسئله چند جواب دارد؟

در صورتی که رقم‌ها تکراری نباشد. دو جواب: ۷۴۲ و ۴۷۲

ص	د	ی
۷	۴	۲
۷	۲	۴
۴	۷	۲
۴	۲	۷
۲	۷	۴
۲	۴	۷

۵ - با سه رقم ۰، ۳ و ۶ عدد سه رقمی بنویسید که رقم یکانش ۶ باشد. ۳۰۶

ص	د	ی
۶	۳	۰
۶	۰	۳
۳	۶	۰
۳	۰	۶

۶- زهرا ۹۵ امتیاز داشت. وقتی تکالیف ریاضی خود را به آموزگار نشان داد، ۸ امتیاز دیگر گرفت. حالا او چند امتیاز دارد؟ ۱۰۳ امتیاز دارد.

۹۵

+۸

۱۰۳

۷۲

ریاضی

۷- عدد داخل مربع به کدام عدد نزدیک تر است؟ دایره‌ی مربوط به آن را رنگ کنید. ابتدا در دایره‌های خالی عدد مناسب بنویسید.

نزدیک تر است → ۲۷۰ ← ۲۷۳ ← ۲۸۰

نزدیک تر است → ۳۵۰ ← ۳۵۱ ← ۳۶۰

۸- هر عدد را مانند نمونه‌ی باز شده بنویسید.

$$۲۳۱ = ۲۰۰ + ۳۰ + ۱$$

$$۵۹۳ = ۵۰۰ + ۹۰ + ۳$$

$$۲۰۵ = ۲۰۰ + ۵$$

$$۴۷۱ = ۴۰۰ + ۷۰ + ۱$$

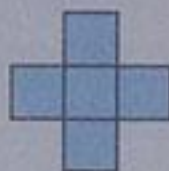
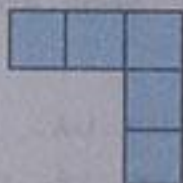
$$۷۸۰ = ۷۰۰ + ۸۰ \quad \text{یا} \quad ۷۰۰ + ۸۰ + ۰$$

$$۷۰۹ = ۷۰۰ + ۹ \quad \text{یا} \quad ۷۰۰ + ۰ + ۹$$

۷۲

معما

همه‌ی قطعات زیر از ۵ تا مربع مساوی درست شده‌اند.

در مجموع ۱۲ قطعه‌ی مختلف می‌توان رسم کرد که هر قطعه با ۵ مربع مساوی درست شده است. ۸ قطعه‌ی دیگر را شما رسم کنید. می‌توانید برای راحتی کار از رنگ کردن مربع‌های صفحه‌ی شطرنجی زیر استفاده کنید. هر قطعه را با یک رنگ مشخص کنید. شکل‌های خود را با دوستانتان مقایسه کنید. آیا تمام ۱۲ قطعه را پیدا کرده‌اید؟

نوجه داشته باشید که این قطعه همان قطعه بالایی است. فقط چرخیده است.

این ۱۲ قطعه روی هم چند مربع دارند؟ ۶۰ مربع دارند

ارزشیابی مستمر

۳-۱ دسته ده‌تایی، ۵ صدتایی و ۷ یکی را در جدول بنویسید.

صدتایی	ده‌تایی	یکی
۵	۳	۷

با عدد: ۵۳۷

با حروف: پانصد و سی و هفت

صدتایی	ده‌تایی	یکی

با عدد:

با حروف:

۲:۳۰ یا دو و نیم

۲۸ و ۲۴ و ۲۰ و ۱۶ و ۱۲ و ۸ و ۴
 $+4 +4 +4 +4 +4 +4$

۱۰ سکه‌ی ۱۰ ریالی به او می‌دهد.

۲۰۵
دویست و پنج
۹۶
نود و شش

۷۰۰
هفتصد
۴۳۰
چهارصد و سی

۲۵۲ - ۵۲۲ - ۲۳۵

۱۰۷ - ۱۰۸ - ۱۰۹ - ۱۱۰ - ۱۱۱

۲۸۰ - ۲۷۰ - ۲۶۰ - ۲۵۰ - ۲۴۰ - ۲۳۰

۴۲۰ → ۴۰۰ ۷۰۶ → ۷۰۰ ۵۹۲ → ۵۰۰

۱۰۳
-۹
۹۴
۸۶
+۵
۹۱

۱۰۵
-۷
۹۸
۹۴
+۸
۱۰۲

۹۷ امتیاز دارد

۱۰۴
-۷
۹۷

۲- ۱۰ دقیقه بعد از ۲:۲۰ چه ساعتی است آن را روی ساعت نشان بدهید؟

۳- الگوی عددی زیر را ادامه بدهید.

۴. ۸. ۱۲.

۴- اگر علی ۱۰۰ سکه‌ی ۱ ریالی به بانک تحویل دهد بانک چند سکه‌ی ۱۰ ریالی به او می‌دهد؟

۵- با حروف و رقم بنویسید.

دویست و پنج
نود و شش

۷۰۰
۴۳۰

۶- با سه رقم ۵، ۳ و ۲ سه عدد سه رقمی بنویسید.

۷- عددها را ادامه بدهید.

۱۰۷ - ۱۰۸ - _____

۲۳۰ - ۲۴۰ - ۲۵۰ - _____

۸- عددهای زیر را با حذف یکان و دهگان به صورت تقریبی بنویسید.

۴۲۰ → ۷۰۶ → ۵۹۲ →

۹- جمع و تفریق‌های زیر را به صورت ذهنی بنویسید.

۱۰۳	۱۰۵
-۹	-۷
۸۶	۹۴
+۵	+۸

۱۰- حامد ۱۰۴ امتیاز داشت با پاسخ اشتباه به یک سؤال ۷ امتیاز از او کم شد. حالا حامد چند امتیاز دارد؟

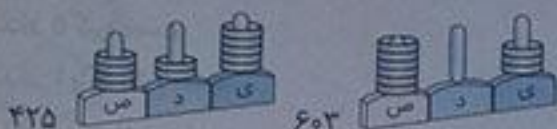
۱۱- عدد ۲۷۸ به ۲۷۰ نزدیک تر است یا به ۲۸۰

۲۳۵

چهارصد و سی و پنج

$$۲۵۶ = ۲۰۰ + ۵۰ + ۶$$

$$۷۰۹ = ۷۰۰ + ۹$$

۶۰۳

۱۲- علی چند ریال پول دارد؟ ... ریال

۱۳- باز شده هر عدد را بنویسید.

$$۴۵۶ = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$۷۰۹ = \underline{\hspace{2cm}}$$

چرتکه‌های زیر چه عددهایی را نشان می‌دهند؟

تلاش بیشتر

قبل قبول

دوب

بسیار خوب

دانش‌آموزان عزیز برای مطالعه آزمون پایانی دی‌ماه به انتهای کتاب قسمت آزمون پایانی مراجعه کنید.

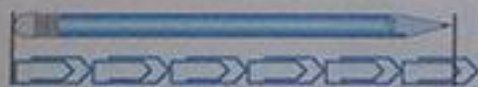
اندازه‌گیری

اندازه‌گیری طول

۷۴

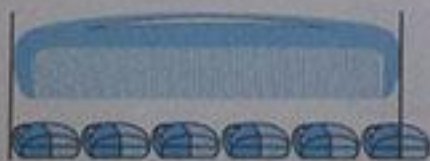
فعالیت

۱- هر شکل با یک واحد اندازه‌گیری شده است. اندازه‌ی طول آن شکل را با کامل کردن جاهای خالی نشان دهید.

طول مداد بین ۵ گیره و ۶ گیره است.

یعنی از ۵ گیره بیشتر است ولی به ۶ گیره نمی‌رسد.

طول شانه بین ۵ پاک‌کن و ۶ پاک‌کن است.

یعنی از ۵ پاک‌کن بیشتر است ولی به ۶ پاک‌کن نمی‌رسد.

طول ساعت بین ۹ چینه و ۱۰ چینه است.

یعنی از ۹ چینه بیشتر است ولی به ۱۰ چینه نمی‌رسد.

۲- به همین ترتیب با استفاده از تراش خود طول کتاب ریاضی را اندازه‌گیری کنید و بنویسید.

طول کتاب بین ۱۳ تراش و ۱۴ تراش است. (امکان دارد اندازه‌ی تراش شما کمتر یا بیشتر باشد در نتیجه پاسخ شما متفاوت خواهد بود.)

۳- حالا با یک مداد طول میز خود را اندازه‌گیری کنید و بنویسید:
طول میز بین ۱۰ مداد و ۱۱ مداد است. (اندازه‌ی مدادها با هم متفاوت است در نتیجه در این جا هم پاسخ شما شاید با پاسخ ما متفاوت باشد.)
برای اندازه‌گیری طول‌های مختلف از وسایل مختلف استفاده کردیم. در مورد این‌که این روش اندازه‌گیری چه اشکالی دارد، در کلاس با دوستان خود گفت‌وگو کنید. اگر با وسایل مختلف اندازه‌گیری شود اندازه‌های مختلف هم به دست می‌آید.

۷۵

کار در کلاس

۱- اندازه طول این مداد را که با وسایل مختلف اندازه‌گیری شده است، بیان کنید.

طول مداد ۵ گیره است.

طول مداد ۴ پاک‌کن است.

طول مداد ۱۰ چینه است.

۲- چرا برای طول مداد عددهای مختلف به دست آمده است؟ چون طول وسایلی مانند گیره، پاک‌کن و چینه که با آن‌ها اندازه‌گیری کردیم تفاوت دارد.
۳- برای این‌که طول این مداد فقط با یک عدد مشخص شود، چه راهی را پیشنهاد می‌کنید؟ آن را باید فقط با یک وسیله اندازه‌گیری کنیم مثل خط‌کش.

۷۵

کامل کن

ساعت چند است؟ نه و ده دقیقه = ۹:۱۰

قسمت رنگ شده نشان می‌دهد که عقربه‌ی بزرگ ۳۰ دقیقه یا نیم ساعت حرکت کرده است.

حالا ساعت چند است؟ ۹ و ۴۰ دقیقه

اگر عقربه‌ی بزرگ روی ۱۵ دقیقه باشد، نیم ساعت بعد کجا قرار می‌گیرد؟ روی ۴۵ دقیقه

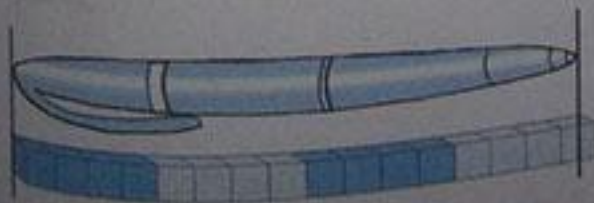

مقدار حرکت عقربه‌ی بزرگ را با رنگ کردن نشان دهید.

تمرین

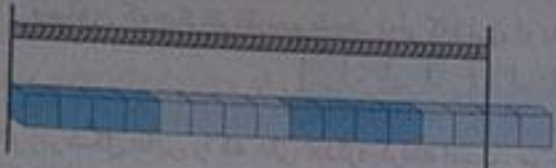
۴-۱ مکعب چینه را کنار هم گذاشته‌ایم تا یک چینه بزرگ درست شود. اندازه‌ی هر شکل را با کامل کردن جاهای خالی مشخص کنید.

اندازه طول خودکار ۳ و ۳ است.

اندازه‌ی طول بی ۴ و ۳ است.

اندازه‌ی طول طناب ۳ و ۲ است.

۷۶

کامل کن

ساعت چند است؟ ۳ و ۳۵ دقیقه = ۳:۳۵

قسمت رنگ شده نشان می‌دهد که عقربه‌ی بزرگ ۱۵ دقیقه یا یک ربع ساعت حرکت کرده است. حالا ساعت چند است؟ ۳ و ۵۰ دقیقه = ۳:۵۰

اگر عقربه‌ی بزرگ روی ۲۰ دقیقه باشد، یک ربع بعد عقربه کجا قرار می‌گیرد؟ روی ۳۵ دقیقه مقدار حرکت عقربه‌ی بزرگ را با رنگ کردن نشان دهید.

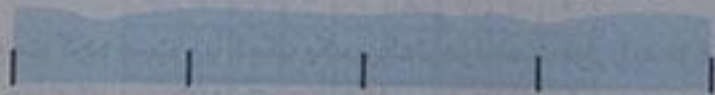
اندازه‌گیری دقیق‌تر

۷۷

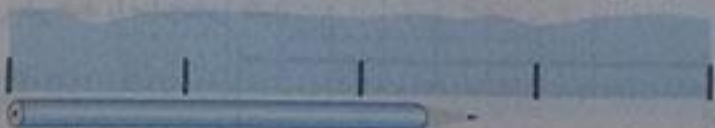
فعالیت

علی یک نوار کاغذی درست کرد. او نوار خود را با دوبار تا کردن قسمت‌بندی کرد تا به کمک آن اندازه‌گیری می‌کند.

۱- علی با نوار خود مداد را اندازه گرفت. اندازه‌ی مداد بیشتر از ۲ قسمت است.

۲- شما هم یک نوار کاغذی درست کنید و وسایل مختلف را با کمک نوار خود اندازه‌گیری کنید و در قسمت زیر بنویسید. (پاسخ‌های ما پیشنهادی است چون قسمت‌بندی‌های ما و شما متفاوت است.)

اندازه‌ی پاک‌کن برابر شد با ۳ قسمت از نوار کاغذی

اندازه‌ی تراش برابر شد با ۲ قسمت از نوار کاغذی

اندازه‌ی خط‌کش برابر شد با ۶ قسمت از نوار کاغذی

۳- آیا قسمت‌هایی که روی نوار کاغذی درست کرده‌اید، هم اندازه‌ی قسمت‌های نوار کاغذی دوستانان است؟ خیر، تفاوت دارد.

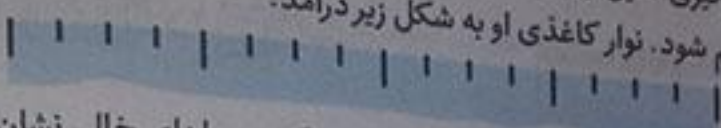
۴- هر دو نفر که نوارهایشان هم اندازه نیست، اندازه‌ی کتاب ریاضی را با نوار خود پیدا کرده و به دو سؤال زیر جواب دهند.

الف) چرا اندازه‌های شما دو نفر یکی نیست؟ چون قسمت‌های روی نوارها یک اندازه نیستند.

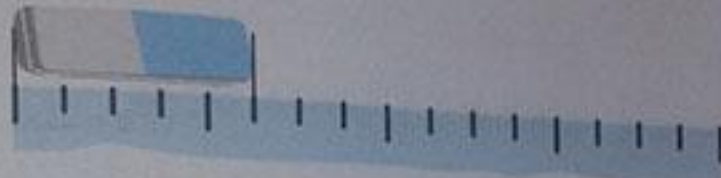
ب) آیا قسمت‌های درست شده روی نوار کاغذی برای اندازه‌گیری مناسب است؟ چه مشکلی دارد؟

خیر، هر نوار کاغذی اندازه‌های متفاوتی دارد به همین خاطر پاسخ‌ها متفاوت است.

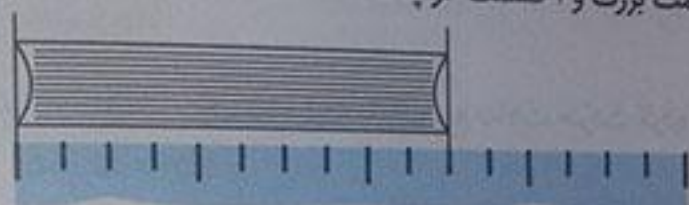
۱- علی برای این که اندازه گیری دقیق تری داشته باشد، نوار کاغذی خود را دوبار دیگر تا کرد تا هر قسمت به ۴ قسمت مساوی کوچک تر تقسیم شود. نوار کاغذی او به شکل زیر درآمد.

در زیر شکل هایی را که علی اندازه گرفته است، می بینید. با کامل کردن جاهای خالی نشان دهید کدام نوار کاغذی برای اندازه گیری بهتر است؟

اندازه ی طول پاک کن ۵ قسمت کوچک است.
اندازه ی طول پاک کن ۱ قسمت بزرگ و ۱ قسمت کوچک است.

اندازه ی طول کتاب ۱۰ قسمت کوچک است.
اندازه ی طول کتاب ۲ قسمت بزرگ و ۲ قسمت کوچک است.
۲- اگر علی بخواهد اندازه گیری خود را باز هم دقیق تر کند، چه کاری می تواند انجام دهد؟
قسمت های نوار را کوچک تر بگیرد.

۳- شما هم نوار کاغذی خود را به قسمت های کوچک تر تقسیم کنید و با نوار جدید خود وسایل مختلف را اندازه گیری کنید. اندازه گیری با این نوار بهتر است یا با نواری که قسمت کوچک ندارد؟
اندازه گیری با نواری که قسمت کوچک دارد بهتر و دقیق تر است.

۴- چرا اندازه ی طول کتاب ریاضی با نواری که شما ساخته اید، با اندازه ی همان کتاب که با نوار دوست شما اندازه گیری می شود، متفاوت است؟
بله، چون نوارها اندازه های مختلف دارند.
چگونه می توان این مشکل را حل کرد؟
نوارها هم اندازه باشند و یا از یک وسیله ی اندازه گیری مثل هم استفاده کرد.

۱- فاطمه یک نوار کاغذی درست کرده است و با کمک یک بزرگ تر هر قسمت نوار را به ۱۰ قسمت مساوی تقسیم کرده است. او با خط کش خود چند خط بر روی کاغذ کشیده و با این نوار کاغذی آن ها را اندازه گیری کرده است. با کامل کردن جاهای خالی اندازه ی هر خط را مشخص کنید.

اندازه ی خط ۳ قسمت بزرگ و ۷ قسمت کوچک است.

اندازه ی خط ۳ قسمت بزرگ و ۲ قسمت کوچک است.

اندازه ی خط ۴ قسمت بزرگ و ۳ قسمت کوچک است.

اندازه ی خط ۵ قسمت بزرگ و ۶ قسمت کوچک است.

۲- چرا اندازه‌گیری‌های فاطمه خیلی خوب و دقیق شده است؟ توضیح خود را بنویسید. چون نوار کاغذی فاطمه به قسمت‌های کوچک‌تری تقسیم شده است. هر چه نوار کاغذی به اندازه‌های کوچک‌تر تقسیم شود اندازه‌گیری دقیق‌تر است.

توسیع معلم:

در بعضی از مسئله‌ها می‌توان با حدس زدن پاسخ سؤال و آزمایش کردن آن به جواب درصحت نزدیک شد و پس از چند حدس پاسخ مسئله را پیدا کرد. مثل پیدا کردن اعداد درون جدول‌های شگفت‌انگیز.

حل مسئله

۸۰

$$20 + \boxed{23} = 43$$

$$\boxed{33} + 17 = 51$$

۱- به جای \square عدد مناسب قرار دهید.

۲- به جای \square چه عددی را می‌توان قرار داد؟

یعنی چه عددی را با ۱۷ جمع کنیم تا جواب ۵۱ شود.

با عدد ۴۰ برای حدس اول شروع کنید. (چرا عدد ۴۰ برای شروع مناسب است؟) چون به ۵۰ نزدیک است و ۴ ده‌تایی

و ۱ ده‌تایی عدد ۱۷ یا هم ۵۰ می‌شود.

با توجه به پاسخ خود حدس دوم را باید بیشتر از ۴۰ در نظر بگیرید یا کمتر از ۴۰؟ چرا؟ کمتر، چون جواب بیشتر از عدد

۵۱ می‌شود.

$$56 = 17 + \boxed{39} \text{ حدس دوم}$$

حدس زدن را تا پیدا کردن جواب ادامه دهید.

$$\boxed{38} + 17 = 55$$

$$\boxed{37} + 17 = 54$$

$$\boxed{36} + 17 = 53$$

$$\boxed{35} + 17 = 52$$

$$\boxed{34} + 17 = 51$$

۳- مانند نمونه‌ی بالا به جای \square و \triangle چه عددی باید قرار داد؟

$$60 - \boxed{33} = 27$$

$$29 + \triangle = 63$$

۸۰

کامل کن

جدول شگفت‌انگیز زیر را کامل کنید.

۶	۲	۹	۸	۳	۷	۱	۴	۵
۷	۸	۱	۴	۹	۵	۳	۲	۶
۴	۳	۵	۲	۶	۱	۸	۹	۷
۵	۷	۳	۶	۴	۲	۹	۸	۱
۹	۴	۶	۳	۱	۸	۷	۵	۲
۸	۱	۲	۷	۵	۹	۶	۳	۴
۲	۹	۷	۱	۸	۴	۵	۶	۳
۱	۶	۸	۵	۲	۳	۴	۷	۹
۳	۵	۴	۹	۷	۶	۲	۱	۸

۸۱

حدس و آزمایش

در یک مزرعه روی هم ۴ تا شترمرغ و گوسفند هستند. آن‌ها روی هم ۱۴ پا دارند. (هر شترمرغ ۲ پا و هر گوسفند ۴ پا دارد.) در این مزرعه چند تا شترمرغ و چند تا گوسفند است؟

شترمرغ گوسفند

$$12 = 4 + 4 + 2 + 2 = \text{تعداد پاها} : 2 \text{ و } 2 : \text{ حدس اول}$$

با توجه به جواب آزمایش مربوط به حدس اول، تعداد گوسفندها را باید کمتر کرد یا بیشتر؟ چرا؟

بیشتر چون اگر تعداد گوسفندها را کمتر کنیم تعداد پاها کمتر می‌شود.

شترمرغ گوسفند

$$14 = 4 + 4 + 4 + 2 = \text{تعداد پاها} : 1 \text{ و } 3 : \text{ حدس دوم}$$

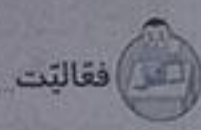

کامل کن

به ساعت مقابل نگاه کنید.
عقربه‌ی بزرگ چند دقیقه حرکت کند تا ساعت ۲:۳۰ شود؟ ۱۰ دقیقه
مقدار حرکت عقربه‌ی بزرگ را رنگ کنید.

عقربه‌ی بزرگ چند دقیقه حرکت کند تا ساعت ۵ شود؟ ۲۰ دقیقه
مقدار حرکت را با رنگ کردن نشان دهید.

واحد سانتی متر

۱- زینب دفتر خود را روی کتاب ریاضی گذاشته بود. اندازه‌ی طول کتاب ریاضی او بیشتر است یا دفتر؟ چرا؟
کتاب ریاضی چون دفتر کوچک‌تر است.

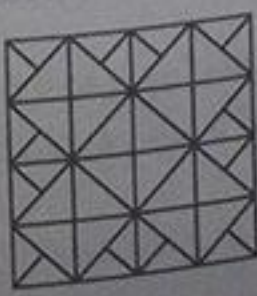

۲- زینب برای مقایسه‌ی مدادهای قرمز و سبز خود آن‌ها را روی میز گذاشت. با توجه به شکل بگویید، کدام مداد بلندتر است؟ چرا؟
مداد سبز، زیرا اندازه‌ی آن نسبت به مداد قرمز بلندتر است.

۳- زینب در این فکر است که میز زیبایی را که در مغازه دیده بود، در گوشه‌ی اتاقش جا می‌شود یا نه؟
به نظر شما زینب چگونه می‌تواند قبل از خریدن میز مطمئن شود که اندازه‌ی آن برای اتاقش مناسب است یا نه؟
با اندازه گرفتن خط‌کش، متر خیاطی و ... استفاده می‌کنند. در این وسایل اندازه‌گیری از واحدی به نام سانتی متر استفاده می‌شود. به خط‌کش خود نگاه کنید. خط‌کش تب چند سانتی متر است؟ ۳۰ سانتی متر (بعضی از خط‌کش‌ها ۱۰ یا ۲۰ سانتی متر هستند)

خلاق باش

شکل سمت چپ را در قسمت سمت راست با خط‌کش رسم کنید.

هدف از این تعریف کسب مهارت بزرگنمایی است.

برای اندازه‌گیری به چه نکاتی باید توجه کرد؟
 ۱- صفر دقیقاً در اول خط قرار بگیرد. ۲- خطکش را دقیقاً بر روی خط بگذاریم (انحنای نداشته باشد).
 ۱- حالا شما اندازه‌ی خط‌های زیر را با خطکش بگیرید و کنار هر کدام بنویسید.

.....۱.۰..... سانتی متر

.....۲..... سانتی متر

.....۵..... سانتی متر

.....۶..... سانتی متر

.....۴..... سانتی متر

۲- با خطکش خط‌هایی به طول ۴ و ۷ سانتی متر رسم کنید.

.....۷ سانتی متر

.....۴ سانتی متر

یک ساعت را که روی طلق شفاف رسم شده است، روی گوشه‌ی یک مستطیل گذاشته‌ایم. عقربه‌ی بزرگ چند دقیقه بچرخد تا روی ضلع دیگر مستطیل قرار بگیرد؟
 ۱۵ دقیقه

۱- اندازه‌ی طول این مداد با خطکش گرفته شده است. اندازه‌ی مداد بین ۱۲ و ۱۳ سانتی متر است.

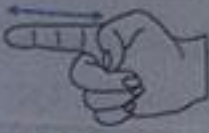

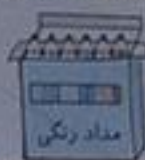
۲- با خطکش خود درازا و پهنا‌ی کتاب ریاضی را اندازه بگیرید و جمله‌های زیر را کامل کنید.

درازای کتاب ریاضی بین ۲۶ و ۲۷ سانتی متر است.

پهنا‌ی کتاب ریاضی از ۱۹ سانتی متر بیشتر و از ۲۰ سانتی متر کمتر است.

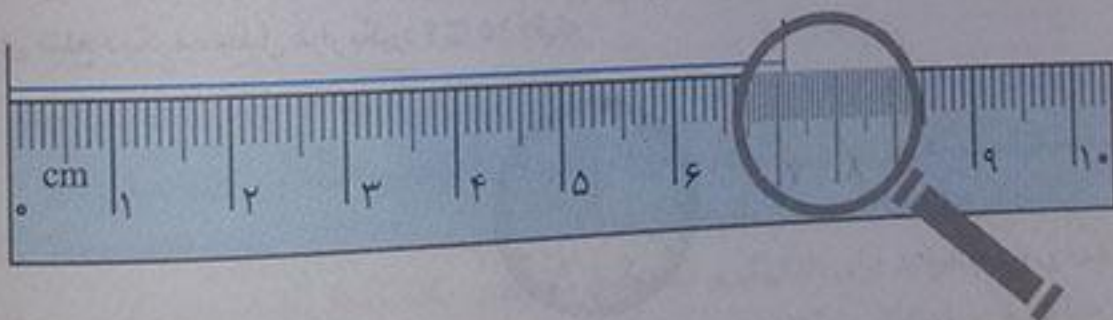
۳- با یک متر خیاطی و یا خطکش چیزهای مختلف را اندازه‌گیری و جدول زیر را کامل کنید. (پاسخ‌ها پیشنهادی است)

اندازه	توضیح	شکل
۱۴ سانتی‌متر	دور میج دست خودتان	
۷ سانتی‌متر	اندازه‌ی انگشت نشانه	
۵ سانتی‌متر	پاک‌کن	
۱۱ سانتی‌متر	جعبه مدادرنگی	

واحد میلی‌متر

فاطمه با خطکش اندازه‌ی خط زیر را گرفت و نوشت:
اندازه‌ی خط از ۷ سانتی‌متر بیشتر و از ۸ سانتی‌متر کمتر است.

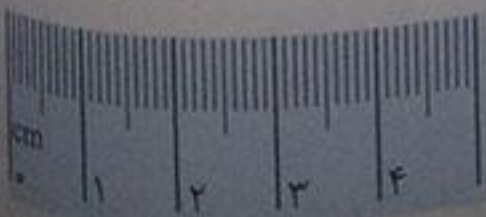

حالا او اندازه‌ی خط را به صورت زیر بیان کرد.
اندازه‌ی خط ۷ سانتی‌متر و ۱ قسمت کوچک است.
شما با خطکش اندازه‌ی خط‌ها را بگیرید و جمله‌ی زیر آن را کامل کنید.

اندازه‌ی خط ۸ سانتی‌متر و ۸ قسمت کوچک است.

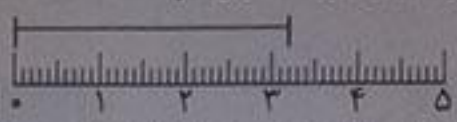
اندازه‌ی خط ۱۰ سانتی‌متر و ۷ قسمت کوچک است.

کار در کلاس

۱- از عدد صفر خطکش شروع به شمردن قسمت‌های کوچک کنید.
۱۰ میلی‌متر همان یک سانتی‌متر است. حالا شمردن را ادامه دهید.
۱۱ میلی‌متر یعنی همان ۱ سانتی‌متر و ۱ میلی‌متر است.
۱۲ میلی‌متر همان ۱ سانتی‌متر و ۲ میلی‌متر است.
نوزدهمین قسمت یعنی ۱۹ میلی‌متر، یعنی ۱ سانتی‌متر و ۹ میلی‌متر است.
اگر یک قسمت دیگر جلو بروید، به ۲۰ میلی‌متر یا همان ۲ سانتی‌متر می‌رسید.

۲- الف) اندازه‌ی خط زیر ۳ سانتی‌متر و ۲ میلی‌متر یا ۳۲ میلی‌متر.

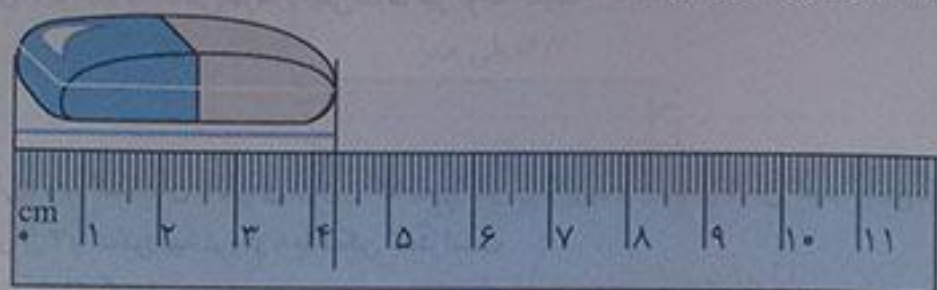

۳- درازا و پهنای کتاب ریاضی خود را دوباره اندازه بگیرید و با واحد میلی‌متر بنویسید.

درازای کتاب ریاضی ۲۶۸ میلی‌متر و پهنای کتاب ریاضی ۱۹۹ میلی‌متر است.

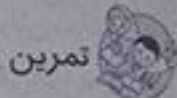
۴- طول پاک‌کن را با خط‌کش اندازه بگیرید و به دو صورت زیر بنویسید.

اندازه‌ی پاک‌کن ۴ سانتی‌متر و ۳ میلی‌متر است.

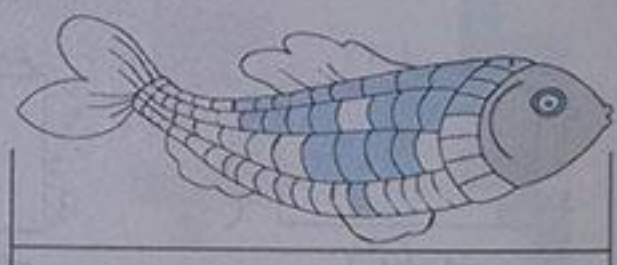
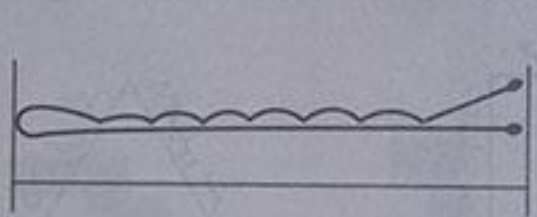
یا اندازه‌ی پاک‌کن ۳۲ میلی‌متر است.

۸۷

تمرین

۱- زیر هر شکل ۲ عدد نوشته شده است. حدس بزنید اندازه‌ی طول هر شکل به کدام یک نزدیک‌تر است؟

۵ سانتی‌متر

۱۰ سانتی‌متر

۹ سانتی‌متر

۶ سانتی‌متر

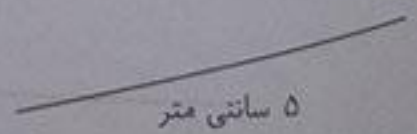
۲- اندازه‌ی خط‌های زیر را حدس بزنید و کنار آن بنویسید.

۹ سانتی‌متر

۴ سانتی‌متر

۵ سانتی‌متر

۷ سانتی‌متر

۶ سانتی‌متر

۳- اندازه‌ی قد خود و چند نفر از اعضای خانواده را با یک متر خیاطی بگیرید و کنار نام هر کدام بنویسید. (پاسخ‌ها پیشنهادی است)

قد خودم: ۱۳۳ سانتی‌متر قد خواهرم: ۱۱۰ سانتی‌متر

قد مادرم: ۱۶۲ سانتی‌متر قد برادرم: ۱۱۶ سانتی‌متر

قد پدرم: ۱۸۱ سانتی‌متر قد پدربزرگم: ۱۷۲ سانتی‌متر

فرهنگ نوشتن

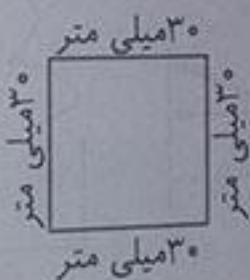
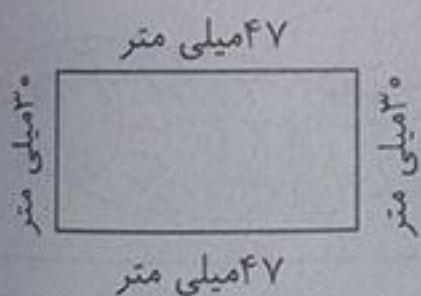
وقتی می‌خواهید با خط‌کش اندازه‌ی یک خط را بگیرید، چه کارهایی انجام می‌دهید؟ بنویسید. ابتدا خط‌کش را کنار خط می‌گذاریم طوری که: \odot خط‌کش روی خط قرار بگیرد و \odot خط‌کش اول خط باشد. نباید دستمان حرکت کند بعد از انتهای خط را نگاه می‌کنیم تا بینیم انتهای خط روی چه شماره‌ای از خط‌کش است آن شماره اندازه‌ی خط ما را نشان می‌دهد ما باید برای خواندن اندازه‌ی یک خط به سانتی‌مترها و میلی‌مترها نیز توجه کنیم.

تمرین

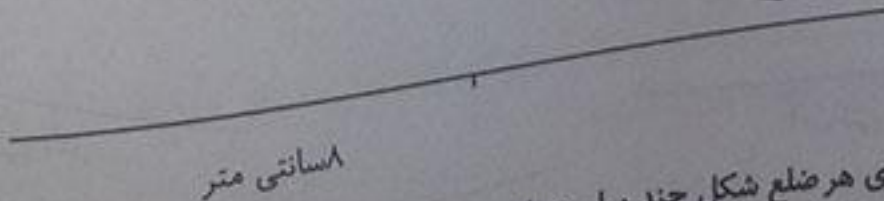
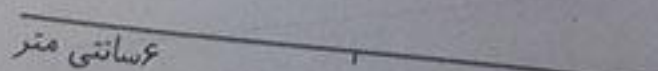
۱- یک پاک‌کن بردارید و به کمک آن اندازه‌ی درازای کتاب ریاضی را بگیرید و جمله را کامل کنید. (پاسخ‌ها پیشنهادی است)
 درازای کتاب ریاضی از ۷ پاک‌کن بیشتر و از ۸ پاک‌کن کمتر است.
 درازای کتاب بین ۷ و ۸ پاک‌کن است.

اگر پاک‌کن شما بزرگ‌تر بود، اندازه‌گیری شما دقیق‌تر می‌شد یا اگر کوچک‌تر بود؟ چرا؟ \odot کوچک‌تر بود، چون دقیق‌تر بود.
 اگر اندازه‌ی کتاب را با یک تراش بگیریم، همان جواب‌های بالا به دست می‌آید؟ چرا؟ \odot خیر، چون پاک‌کن با تراش هم اندازه‌نیست
 ۲- طول ۶ تا از مدادهای رنگی خود را با خط‌کش اندازه بگیرید. \odot مداد قرمز، بنفش و صورتی ۴ سانتی‌متر، سبز و آبی ۷ سانتی‌متر و مداد سیاه ۱۲ سانتی‌متر (پاسخ پیشنهادی است).

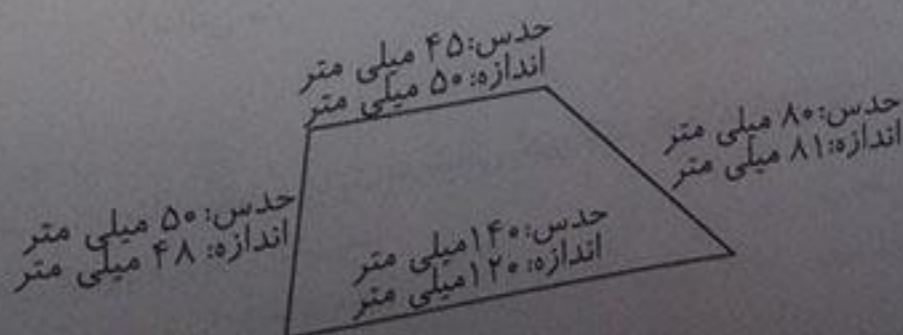
۳- طول ضلع‌های شکل‌های زیر را با خط‌کش اندازه بگیرید و بنویسید.

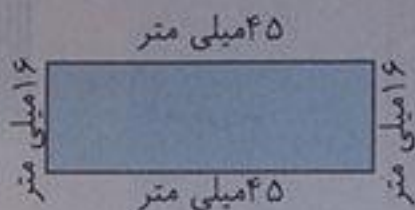
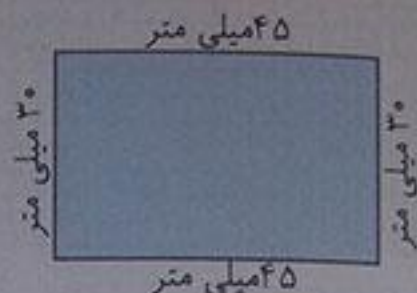
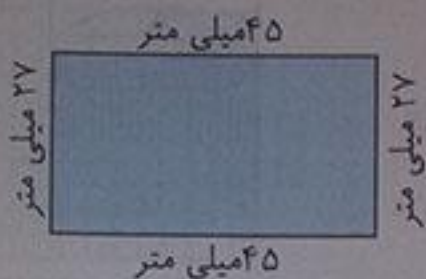
۴- طول خط‌های زیر را با خط‌کش اندازه بگیرید و نقطه‌ی وسط هر خط را با خط‌کش پیدا کنید.

۵- حدس بزنید اندازه‌ی هر ضلع شکل چند میلی‌متر است. سپس با خط‌کش اندازه‌گیری کنید. اندازه‌ی ضلع‌ها چند میلی‌متر شد؟ چقدر با حدس شما نزدیک بود؟

۶- طول ضلع‌های مستطیل‌های زیر را اندازه بگیرید. با دیدن اندازه‌ی ضلع‌ها چه نتیجه‌ای می‌گیرید؟

ضلع‌های روبه‌رو در تمام مستطیل‌ها دوه‌دو با هم مساوی هستند.

۹۰

معما

با ۵ مربع می‌توان ۱۲ قطعه‌ی مختلف درست کرد. این ۱۲ شکل را با کاغذ درست کنید. قطعه‌ها را با رنگ‌های مختلف رنگ‌آمیزی کنید.

ارزشیابی مستمر

۱- اگر ساعت روبه‌رو ۳۰ دقیقه حرکت کند ساعت چند می‌شود؟ آن قسمت را رنگ کنید.

۵ دقیقه مانده به ۲

۲- اندازه‌ی پاک‌کن و مداد زیر چند سانتی‌متر است؟

۲ سانتی‌متر

۴ سانتی‌متر

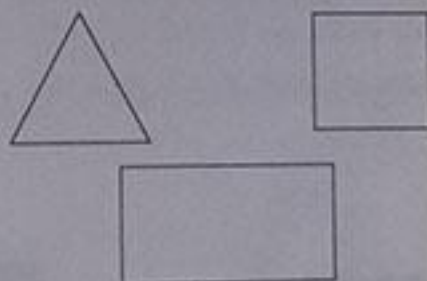
۳- به جای عدد بنویسید.

$63 - \text{○} = 27$

$34 - \text{○} = 12$

۴- شکل‌های زیر را با خط‌کش اندازه بگیرید و کنار

آن‌ها بنویسید.

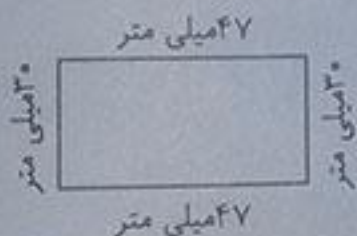
۵- مستطیل‌ها از چه نظر به هم شبیه هستند؟

۶- ۲۳ میلی‌متر چند سانتی‌متر و چند میلی‌متر است؟

۲ سانتی‌متر و ۳ میلی‌متر است.

$62 - 36 = 27$

$34 - 22 = 12$

در همه‌ی مستطیل‌ها ضلع‌های روبه‌رو، دوجه‌دو با هم مساوی هستند.

تلاش بیشتر

قبل قبول

خوب

بسیار خوب

جمع و تفریق اعداد سه رقمی

مقایسه‌ی اعداد

فعالیت

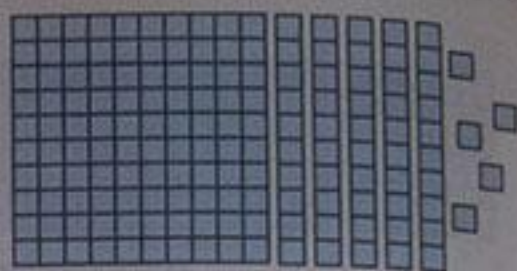
۱- ابتدا عددی را که هر شکل نشان می‌دهد، بنویسید و علامت مناسب بگذارید. توضیح دهید چگونه دو عدد دورقمی را مقایسه می‌کنید؟ با مقایسه‌ی دهگان و بعد مقایسه‌ی یکان آن‌ها.

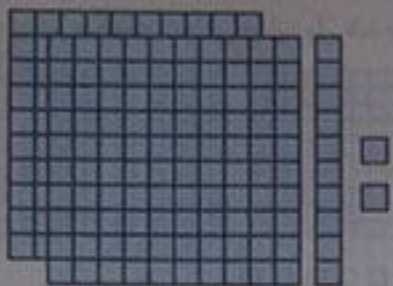
$42 > 29$

۲- حالا عددهای سه رقمی را مقایسه کنید.

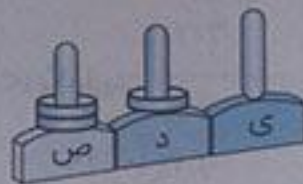
$$212 > 155$$

$$124 < 125$$

$$253 < 301$$

$$210 > 205$$

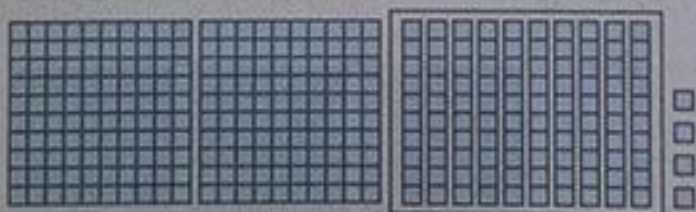
توصیه معلم:

توجه داشته باشید که برای مقایسه‌ی ۲ عدد ابتدا باید به تعداد رقم‌های هر دو عدد توجه کنید. مثلاً عدد سه رقمی از دو رقمی بیشتر است و نیازی به ارزش رقم‌ها نداریم. $300 > 99$

۹۳

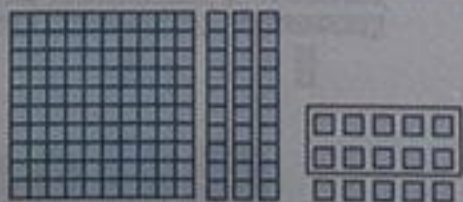
کاردر کلاس

۱- تاجایی که می‌توانید ابتدا دسته‌های ده‌تایی یا صدتایی درست کنید. سپس عددی را که هر شکل نشان می‌دهد، بنویسید.

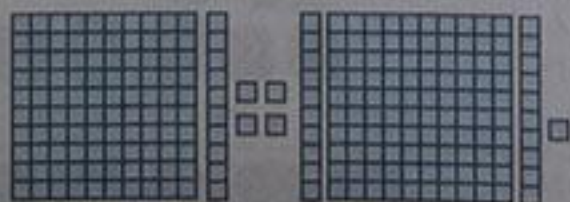
۳۰۴

صدگان	دهگان	یکان
۳	۰	۴

۱۴۵

صدگان	دهگان	یکان
۱	۴	۵

۲۳۵

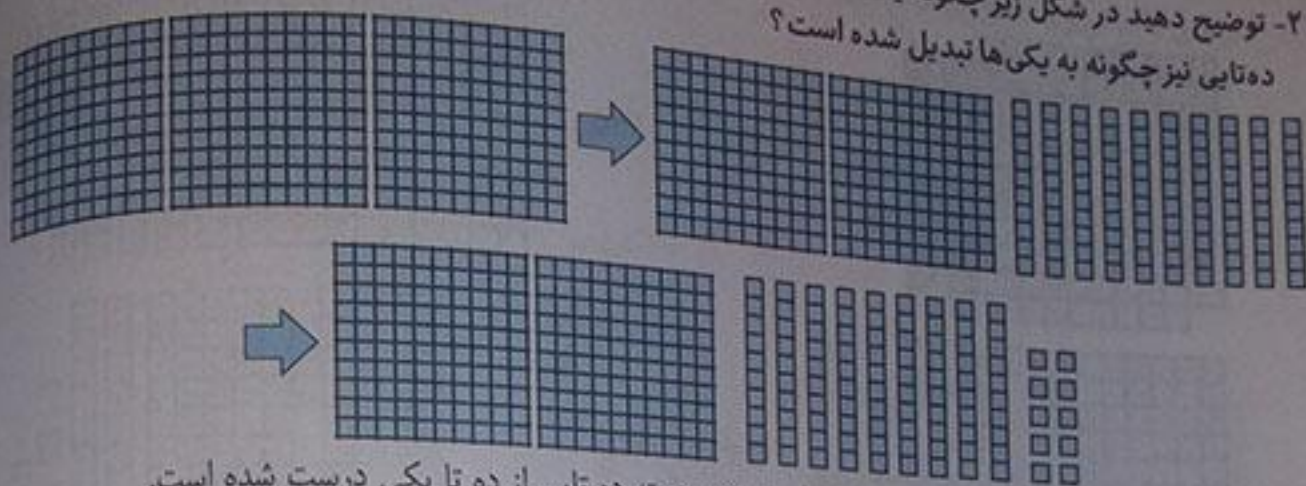
صدگان	دهگان	یکان
۲	۳	۵

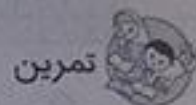
۲۲۳

صدگان	دهگان	یکان
۲	۲	۳

۲- توضیح دهید در شکل زیر چگونه یک دسته صدتایی به صورت دسته‌های ده‌تایی باز شده است؟ و یک دسته ده‌تایی نیز چگونه به یکی‌ها تبدیل شده است؟

هر دسته صدتایی از ده دسته ده‌تایی درست شده است و هر دسته ده‌تایی از ده تا یکی درست شده است.

۱- عددها را با هم مقایسه کنید و در دایره علامت مناسب (> < =) بگذارید.

۲۴ < ۲۷

۳۴ > ۲۹

۱۷ < ۱۹

۱۰۰ > ۹۱

۲۰۱ > ۹۹

۳۵۱ > ۳۴۷

۲۰۰ < ۴۰۰

۲۸۹ < ۳۰۱

۴۲۰ > ۴۱۷

۲- ابتدا جمع و تفریق‌ها را انجام دهید و حاصل را کنار هر کدام بنویسید، سپس جواب‌ها را مقایسه کنید.

$500 = 200 + 300 > 300 + 100 = 400$

$60 = 20 + 40 = 80 - 20 = 60$

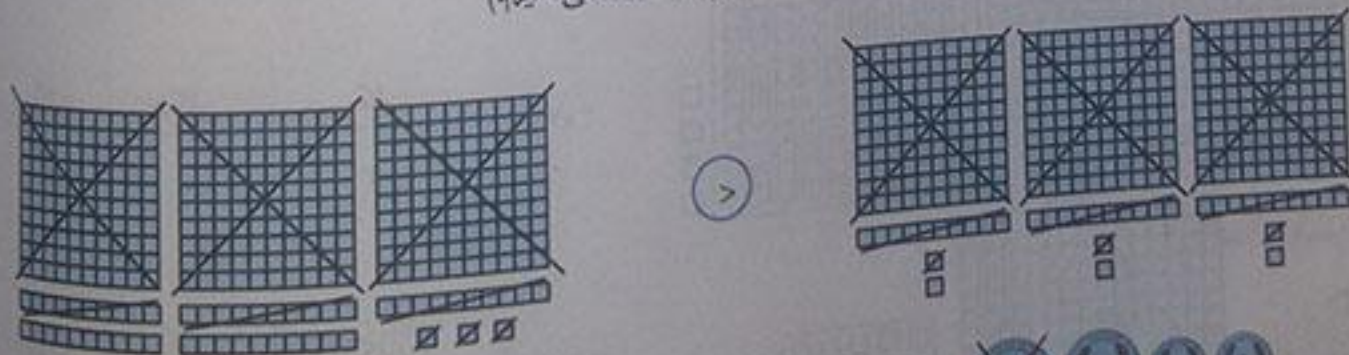
$500 = 700 - 200 = 900 - 400 = 500$

$320 = 300 + 20 > 200 + 50 = 250$

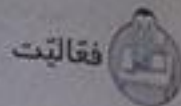
$700 = 400 + 300 < 900 - 100 = 800$

$121 = 100 + 20 + 1 > 100 + 10 + 7 = 117$

۳- حاصل کدام عبارت بیشتر است؟ لازم نیست حاصل عبارت را به دست آورید، مانند نمونه، قسمت‌های مساوی را از دو طرف حذف کنید. (از راهبرد حذف حالت‌های نامطلوب استفاده می‌کنیم.)

$3000 + 200 + 300 + 80 + 400 + 400$

کلمه:

در جمع‌های فرایندی در هر مرحله عدد دوم را به عدد اول اضافه کنیم. به این ترتیب که در گام اول رقم صدتایی عدد دوم را به کل عدد اول اضافه می‌کنیم و با هم جمع می‌کنیم در گام دوم رقم ده‌تایی عدد دوم را به حاصل قبلی اضافه می‌کنیم و به این ترتیب رقم یکانی‌های عدد دوم را به عدد اول اضافه کنیم و حاصل را به دست می‌آوریم. برای تفریق اعداد نیز به همین شیوه عمل می‌کنیم.

۱- حالا با استفاده از دسته‌های ۱۰۰ تایی و ۱۰ تایی و یکی که آموزگار به شما می‌دهد، جمع‌های زیر را انجام دهید و مانند بالا حاصل را به دست آورید.

۳۴۱	۲۷۴	۴۱۰	۶۰۵	۷۰۴
+۲۵۷	+۵۱۳	+۳۲۰	+۲۰۳	+۱۱۰
<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
۵۹۸	۷۸۷	۷۳۰	۸۰۸	۸۱۴
+۵۰	+۱۰	+۲۰	+ ۳	+۱۰
<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
۵۹۱	۷۸۴	۷۳۰	۸۰۸	۸۱۴
+ ۷	+ ۳			
<hr/>	<hr/>			
۵۹۸	۷۸۷			

۲- حالا با استفاده از دسته‌های ۱۰۰ تایی و ۱۰ تایی و یکی که آموزگار به شما می‌دهد، تفریق‌های زیر را انجام دهید و مانند بالا حاصل را به دست آورید.

۴۵۷	۷۹۶	۷۸۰	۸۰۹	۸۴۰
-۱۴۵	-۵۵۵	-۶۲۰	-۷۰۵	-۵۲۰
<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
۳۱۲	۲۴۱	۱۶۰	۱۰۴	۳۲۰
-۴۰	-۵۰	-۲۰	-۵	-۲۰
<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
۲۷۲	۲۴۱	۱۶۰	۱۰۴	۳۲۰
- ۵	- ۵			
<hr/>	<hr/>			
۲۱۲	۲۴۱			

۱- حاصل جمع و تفریق‌ها را به دست آورید.

۴۲۶	۵۲۰	۶۱۰	۵۰۹	۴۷۹
+۳۳۳	+۲۰۷	+۲۷۰	-۳۰۵	-۱۵۰
<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
۷۵۹	۷۲۷	۸۸۰	۲۰۴	۳۲۹
+۳۰	+ ۷	+ ۷۰	- ۵	-۵۰
<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
۷۵۶	۷۲۷	۸۸۰	۲۰۴	۳۲۹
+۳				
<hr/>				
۷۵۹				

۲- با کمک جدول زیر جمع و تفریق‌ها را به دست آورید.

۱۰	۲۰	۳۰	۴۰	۵۰	۶۰	۷۰	۸۰	۹۰	۱۰۰
۱۱۰	۱۲۰	۱۳۰	۱۴۰	۱۵۰	۱۶۰	۱۷۰	۱۸۰	۱۹۰	۲۰۰
۲۱۰	۲۲۰	۲۳۰	۲۴۰	۲۵۰	۲۶۰	۲۷۰	۲۸۰	۲۹۰	۳۰۰
۳۱۰	۳۲۰	۳۳۰	۳۴۰	۳۵۰	۳۶۰	۳۷۰	۳۸۰	۳۹۰	۴۰۰
۴۱۰	۴۲۰	۴۳۰	۴۴۰	۴۵۰	۴۶۰	۴۷۰	۴۸۰	۴۹۰	۵۰۰
۵۱۰	۵۲۰	۵۳۰	۵۴۰	۵۵۰	۵۶۰	۵۷۰	۵۸۰	۵۹۰	۶۰۰
۶۱۰	۶۲۰	۶۳۰	۶۴۰	۶۵۰	۶۶۰	۶۷۰	۶۸۰	۶۹۰	۷۰۰
۷۱۰	۷۲۰	۷۳۰	۷۴۰	۷۵۰	۷۶۰	۷۷۰	۷۸۰	۷۹۰	۸۰۰
۸۱۰	۸۲۰	۸۳۰	۸۴۰	۸۵۰	۸۶۰	۸۷۰	۸۸۰	۸۹۰	۹۰۰
۹۱۰	۹۲۰	۹۳۰	۹۴۰	۹۵۰	۹۶۰	۹۷۰	۹۸۰	۹۹۰	

برای پیدا کردن جواب جمع $۳۲۰ + ۲۴۰$ ، ابتدا ۳۲۰ را پیدا کنید. سپس ۲۰۰ تا به آن اضافه کنید. یعنی چند ردیف در جدول پایین می‌آید؟ چرا؟ دو ردیف - چون ۲ دسته صدتایی به ۳۲۰ اضافه شده است.

$$۲۳۰ + ۳۱۰ = ۵۴۰$$

$$۵۴۰ + ۳۳۰ = ۸۷۰$$

$$۲۷۰ + ۶۱۰ = ۸۸۰$$

$$۷۶۰ - ۲۱۰ = ۵۵۰$$

$$۸۴۰ - ۱۳۰ = ۷۱۰$$

$$۹۰۰ - ۱۵۰ = ۷۵۰$$

۱- با سرعت بیشتری جواب جمع و تفریق‌های زیر را پیدا کنید.

$$۴۳۰ + ۲۰۰ = ۶۳۰$$

$$۵۲۰ + ۳۰۰ = ۸۲۰$$

$$۶۲۰ - ۴۰۰ = ۲۲۰$$

$$۷۳۰ - ۲۰۰ = ۵۳۰$$

$$۱۷۰ + ۵۰۰ = ۶۷۰$$

$$۹۸۰ - ۶۰۰ = ۳۸۰$$

۲- قد سعید ۱۳۶ سانتی متر است. قد خواهرش ۱۰ سانتی متر از او بلندتر است. قد خواهرش چند سانتی متر است؟

$$۱۳۶ + ۱۰ = ۱۴۶$$

۳- حمیده در مرحله اول یک مسابقه ۲۱۰ امتیاز گرفت. در مرحله دوم ۳۴۰ امتیاز گرفت. حالا او چند امتیاز دارد؟

$$۲۱۰ + ۳۴۰ = ۵۵۰$$

در مرحله سوم ۵۰ امتیاز از او کم شد. حمیده چند امتیاز دارد؟

$$۵۵۰ - ۵۰ = ۵۰۰$$

توضیح معلم:

برای حل راحت‌تر برخی مسئله‌ها می‌توانیم آن‌ها را به چند مسئله کوچک‌تر تبدیل کنیم.

حل مسئله

۱- یک کتاب داستان ۳۹۵ صفحه داشت. حسین در یک هفته ۱۵۰ صفحه و در هفته دوم ۱۳۰ صفحه از کتاب را خواند. چند صفحه را هنوز نخوانده است؟ برای حل این مسئله دو مرحله‌ی زیر را انجام دهید.

$$۱۵۰ + ۱۳۰ = ۲۸۰$$

$$۳۹۵ - ۲۸۰ = ۱۱۵$$

الف) ابتدا حساب کنید چند صفحه از کتاب خوانده شده است؟ ۲۸۰ صفحه خوانده است.
ب) حالا تعداد صفحات باقی‌مانده را پیدا کنید. ۱۱۵ صفحه باقی‌مانده است.

۶۳۵
 -۳۲۵

 ۳۱۰
 -۲۰

 ۲۹۰
 -۵

 ۲۸۵

۲- مریم ۶ سکه ۱۰۰ ریالی، ۳ سکه ۱۰ ریالی و ۵ سکه ۱ ریالی داشت. او ۳۲۵ ریال در صندوق صدقات انداخت. حالا او چقدر پول دارد؟ تعداد تمام سکه‌ها $۶۰۰ + ۳۰ + ۵ = ۶۳۵$

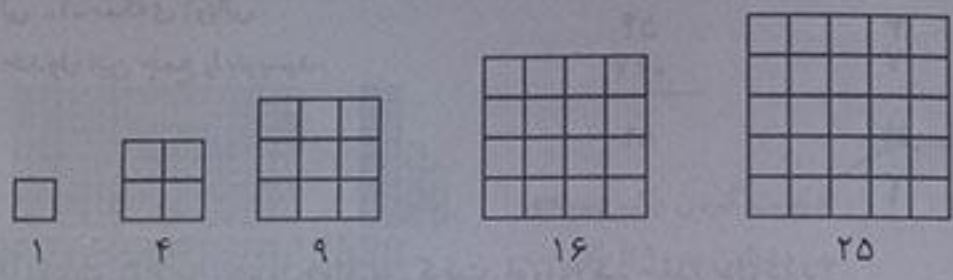
۹۹

ریاضی

۹۸

الگویابی کن

۱- تعداد مربع‌های کوچک هر شکل را بشمارید و بنویسید. شکل بعدی چند مربع دارد؟ الگویی را که دیده‌اید بنویسید و توضیح دهید.

۲- الگوی عددی را ادامه دهید.

۱ - ۴ - ۹ - ۱۶ - ۲۵ - ۳۶ - ۴۹ - ۶۴
 +۳ +۵ +۷ +۹ +۱۱ +۱۳ +۱۵
 +۲ +۲ +۲ +۲ +۲ +۲

این الگو دو مرحله ای است وقتی خوب به شکل‌ها نگاه می‌کنیم می‌بینیم در هر مرحله یک مربع به ردیف و یک مربع به ستون اضافه شده است. وقتی رابطه‌ها را به صورت عددی می‌نویسیم می‌بینیم اعداد ابتدا ۳ تا، بعد ۵ تا و بعد ۷ تا بالا رفته‌اند، یعنی رابطه‌ها ۲ تا ۲ تا اضافه می‌شود.

۹۹

زیر مسئله

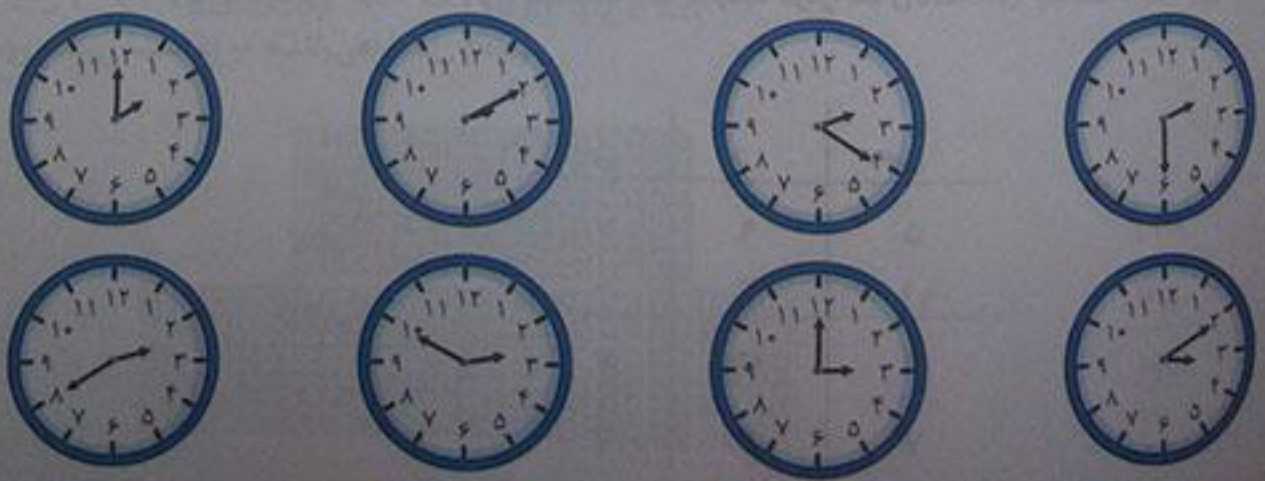
محسن ۸ سال داشت که خواهرش به دنیا آمد. حالا از آن زمان ۱۰ سال گذشته است. این خواهر و برادر روی هم چند سال دارند؟

- الف) خواهر محسن چند سال دارد؟ سن خواهر محسن $۰ + ۱۰ = ۱۰$
- ب) محسن چند سال دارد؟ سن محسن $۱۰ + ۸ = ۱۸$
- ج) این دو نفر روی هم چند سال دارند؟ سن محسن و خواهرش $۱۸ + ۱۰ = ۲۸$

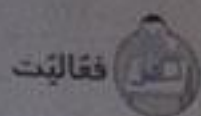
۹۹

الگویابی کن

با توجه به الگویی که در ساعت‌ها وجود دارد، عقربه‌های بعدی را خودتان رسم کنید.

الگویی را که توضیح دهید. در هر مرحله عقربه‌ی دقیقه شمار ساعت ۱۰ دقیقه - ۱۰ دقیقه جلو رفته است.

۱- مرتضی ۵۴ ریال داشت.

اگر ۲۷ ریال دیگر هم بگیرد، چقدر پول دارد؟ ۸۱ ریال

$$۵۴ + ۲۷ = ۸۱$$

حساب کنید از هر سکه چند تا دارد. ۷ سکه‌ی ۱۰ ریالی و ۱۱ سکه‌ی ۱ ریالی (۱۰ سکه ۱ ریالی او برابر است با ۱ سکه ۱۰ ریالی)

همین جمع را در جدول ارزش مکانی انجام دهید.

۸- سکه‌ی ۱۰ ریالی ۱۰- سکه‌ی ۱ ریالی

یک بار هم بدون جدول این جمع را بنویسید.

د	ی	۱
۵	۴	۵۴
+۲	۷	+۲۷
۷	۱۱	۸۱
۸	۱	

۲- مرتضی ۷۴ ریال داشت. ۶۳ ریال هم از خواهرش گرفت. او روی هم چقدر پول دارد؟

ص	د	ی	۷۴
	۷	۴	+۶۳
	۶	۳	۱۳۷
+	۱	۳	۷

۳- مرتضی ۵۹۷ ریال پول دارد.

- الف- اگر ۱۳۰ ریال دیگر به او پول بدهند، جمع پول هایش چقدر می‌شود؟ ۷۲۷ ریال
- ب- چند سکه‌ی یک ریالی دارد؟ ۷ سکه‌ی ۱ ریالی
- ج- چند سکه‌ی ۱۰ ریالی دارد؟ ۱۲ سکه‌ی ۱۰ ریالی

$$۵۹۷ + ۱۳۰ = ۷۲۷$$

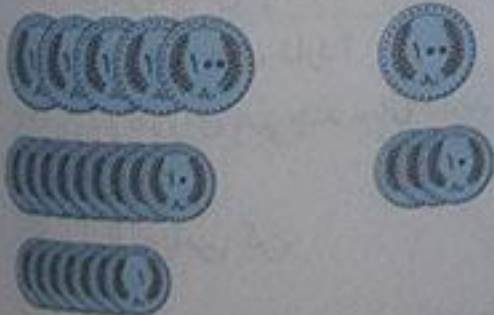
د- با این تعداد سکه‌های ۱۰ ریالی می‌تواند چند سکه‌ی ۱۰۰ ریالی بگیرد؟

۱ سکه‌ی ۱۰۰ ریالی

ه- چند سکه‌ی ۱۰ ریالی باقی می‌ماند؟ ۲ سکه‌ی ۱۰ ریالی

و- حالا روی هم چند سکه‌ی صد ریالی دارد؟ ۷ سکه‌ی ۱۰۰ ریالی

ز- همین محاسبه را در جدول ارزش مکانی انجام دهید.

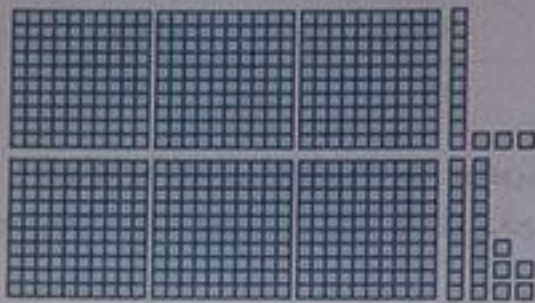

ح- اگر جمع بالا را بدون جدول به صورت زیر بنویسیم، عدد یک به رنگ قرمز، نشان دهنده‌ی چیست؟ ۷ نشان دهنده ده دسته‌ی ده تایی است که به صد تایی‌ها انتقال دادیم.

ص	د	ی	۵۹۷
۵	۹	۷	+۱۳۰
+۱	۳	۰	۷۲۷
۶	۱۳	۷	
۷	۲	۷	

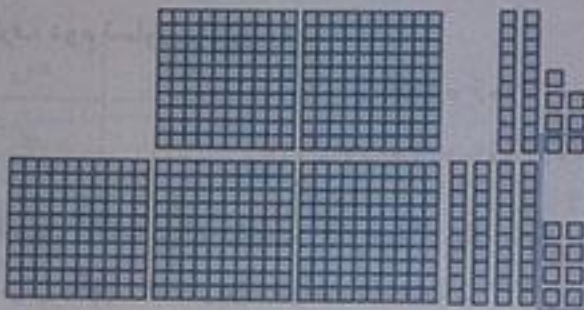
با رسم دسته‌های صدتایی و ده‌تایی و یکی، مانند نمونه جمع‌ها را انجام دهید. در صورت لزوم ۱۰ تا یکی را به یک دسته‌ی ده‌تایی و یا ۱۰ ده‌تایی را به یک دسته‌ی صدتایی تبدیل کنید.

۳۱۳

+۳۲۵

۶۳۸

درست کردن یک دسته‌ی

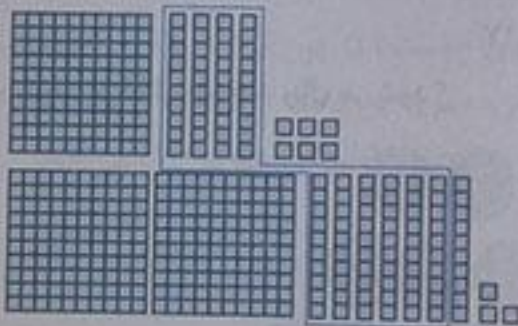
ده‌تایی به ۱۰ تا یکی ←

①

۲۲۷

+۳۴۸

۵۷۵

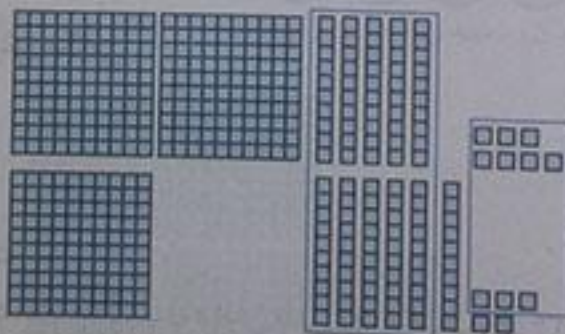

①

۱۴۶

+۲۷۳

۴۱۹

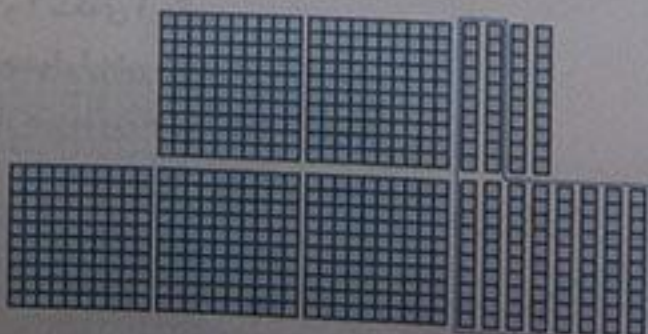

①

۲۵۷

+۱۶۵

۴۲۲

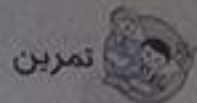

①

۲۴۰

+۳۸۰

۶۲۰

۱- جمع های زیر را انجام دهید.

$$\begin{array}{r} 21 \\ +43 \\ \hline 64 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 24 \\ +38 \\ \hline 62 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 27 \\ +92 \\ \hline 119 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 119 \\ +237 \\ \hline 356 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 145 \\ +273 \\ \hline 418 \end{array}$$

۲- سینا ۱۸۰ صفحه از یک کتاب داستان را خوانده است. در این هفته او ۵۹ صفحه ی دیگر را خواند. او چند صفحه از کتاب را خوانده است؟ 239 صفحه خوانده است.

$$\begin{array}{r} 180 \\ +59 \\ \hline 239 \end{array}$$

۳- طرف دوم تساوی را بنویسید.

$$400 + 30 + 7 = 437$$

$$200 + 70 + 6 = 276$$

$$100 + 80 + 9 = 189$$

$$200 + 30 + 100 + 400 + 7 = 737$$

ص	د	ی
۵	۳	۷
+۳	۸	۰
۹	۱۱	۷
	۱	

۴- احمد ۵۳۷ ریال داشت. اگر ۳۸۰ ریال دیگر از پدرش بگیرد. چقدر پول خواهد داشت؟ 917 ریال

$$\begin{array}{r} 537 \\ +380 \\ \hline 917 \end{array}$$

۵- ارزش سکه های هر ردیف از شکل زیر چند ریال می شود؟

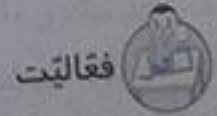

۶۰ ریال

۳۰۴ ریال

۳۶۰ ریال

تفریق در جدول ارزش مکانی

۱- یکتا ۵۶ ریال داشت.

اگر ۳۲ ریال را صدقه دهد. چقدر پول برایش باقی مانده است؟ 24 ریال

چند سکه از هر کدام برایش باقی مانده است؟

۲ سکه ۱۰ ریالی و ۴ سکه ۱ ریالی

همین تفریق را در جدول ارزش مکانی انجام دهید.

این تفریق را یک بار هم بدون جدول انجام دهید.

۵۶	ی	
-۳۲	۶	د
۲۴	۲	
	۴	

۲- یگانه ۸۴ ریال داشت. اگر ۳۷ ریال را صدقه دهد، چند ریال برایش باقی می ماند؟ ۲۷ ریال باقی می ماند.

(۷۱۴)

~~۸۴~~

-۳۷

۴۷

(۴۱۲)

۵۲۴

-۱۵۰

۳۷۴

۳- سارا ۵۲۴ ریال داشت.

اگر ۱۵۰ ریال را صدقه دهد، چقدر پول برایش باقی می ماند؟ ۳۷۴ ریال برایش باقی می ماند.
چند سکه از هر کدام برایش باقی مانده است؟ ۳ سکه ۱۰۰ تایی، ۷ سکه ۱۰ تایی و ۴ سکه ۱ تایی
آیا او می تواند ۵ تا ۱۰ ریالی از پول هایش را بردارد؟ چرا؟ بله چون می توان یک دسته ۱۰۰ تایی را باز کند و به ۱۰ دسته ده تایی تبدیل کند.

ص	د	ی
۴	۱۲	۴
۵	۲	۴
-۱	۵	۰
۳	۷	۴

سارا برای این که بتواند سکه های ۱۰ ریالی را بردارد، مجبور شد یک سکه ۱۰۰ ریالی بدهد و به جای آن ۱۰ تا سکه ۱۰ ریالی بگیرد. حالا مشخص کنید از هر سکه چند تا برایش مانده است؟

(۴۱۲)

۵۲۴

-۱۵۰

۳۷۴

۴ سکه ۱۰۰ ریالی، ۱۲ سکه ۱۰ ریالی و ۴ سکه ۱ ریالی

تفریق را در جدول ارزش مکانی انجام دهید.

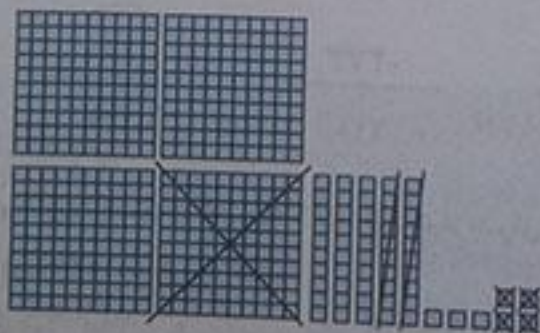
این تفریق را بدون جدول و به صورت زیر می نویسیم.

عددهای ۴ و ۱۲ که به رنگ قرمز هستند، نشان دهنده ی چیست؟ چون از ۲ تا ۱۰ تایی نمی توانیم ۵ تا ۱۰ تایی برداریم پس یک دسته ۱۰۰ تایی را باز می کنیم و به ۱۰ تایی ها می دهیم به این ترتیب ۱۲ دسته ۱۰ تایی داریم و به راحتی می توانیم ۵ تا ۱۰ تایی را از آن (۱۲ تا ۱۰ تایی) برداریم و با برداشتن یک دسته ۱۰۰ تایی، ۴ بسته ۱۰ تایی داریم.

۱۰۴

کاردر کلاس

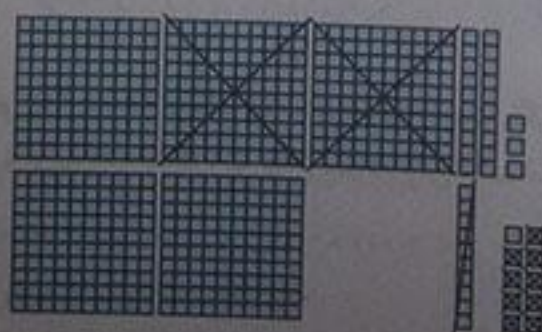
بارسم دسته های صدتایی، ده تایی و یکی مانند نمونه، تفریق ها را انجام دهید. در صورت لزوم یک دسته صدتایی را برداشته به جای آن ۱۰ تا ده تایی قرار دهید و یا یک دسته ده تایی را برداشته به جای آن ۱۰ تا یکی بگذارید.

۴۵۷

-۱۲۴

۳۳۳

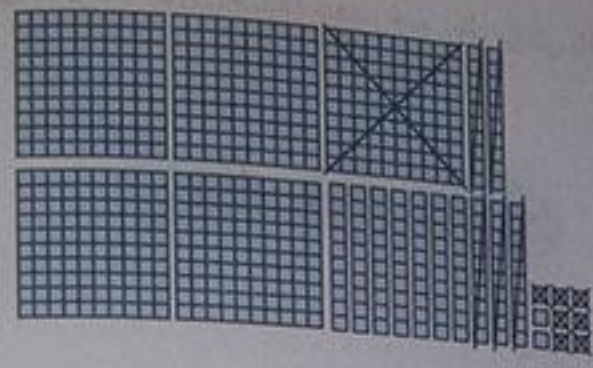
باز کردن یک دسته ده تایی به ۱۰ تا یکی

(۳۱۲)

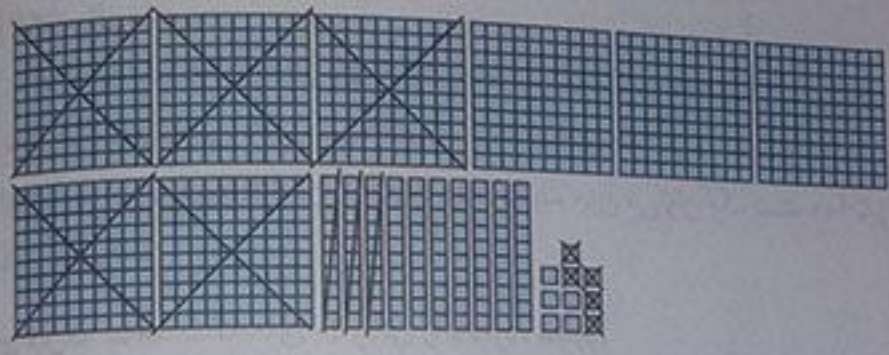
۵۴۳

-۲۱۹

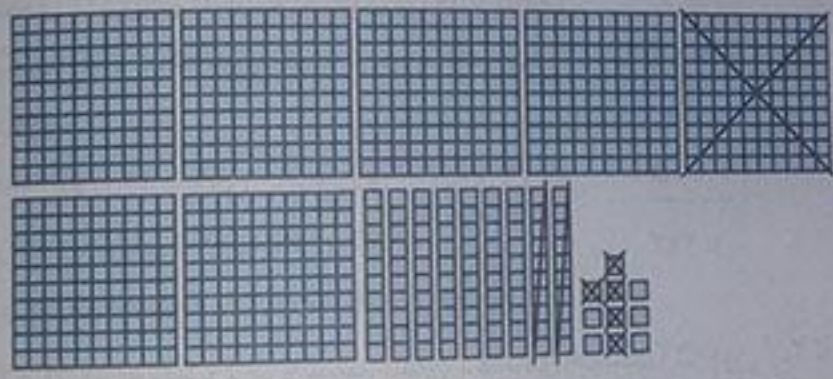
۳۲۴

$$\begin{array}{r} 512 \\ 629 \\ -157 \\ \hline 472 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 10 \\ 810 \\ 629 \\ -525 \\ \hline 294 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ 715 \\ 150 \\ -125 \\ \hline 590 \end{array}$$

۱- تفریق های زیر را انجام دهید.

	$\begin{array}{r} 316 \\ 44 \\ -28 \\ \hline 29 \end{array}$	$\begin{array}{r} 612 \\ 472 \\ -225 \\ \hline 247 \end{array}$	$\begin{array}{r} 493 \\ -273 \\ \hline 220 \end{array}$	$\begin{array}{r} 212 \\ 329 \\ -180 \\ \hline 149 \end{array}$	$\begin{array}{r} 10 \\ 510 \\ 629 \\ -147 \\ \hline 482 \end{array}$
--	--	---	--	---	---

۲- قد پدر سمیه ۱۸۶ سانتی متر است. اگر سمیه ۲۹ سانتی متر از پدرش کوتاه تر باشد، اندازه ی قد سمیه چقدر است؟

$$\begin{array}{r} 716 \\ 186 \\ -29 \\ \hline 157 \end{array}$$

۳- کریم ۲۵۰ صفحه از یک کتاب را خوانده است. اگر کتاب ۴۳۰ صفحه داشته باشد، چند صفحه از آن باقی مانده است؟

$$\begin{array}{r} 430 \\ 250 \\ \hline 180 \end{array}$$

۴. یک کتاب داستان ۲۷۶ صفحه دارد. اکرم ۱۳۹ صفحه را تا شنبه خوانده بود. روز شنبه ۵۸ صفحه‌ی دیگر را خواند. چند صفحه از کتاب باقی مانده است؟

۱۰۶

ریاضی

$$\begin{array}{r} 139 \\ + 58 \\ \hline 197 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 16 \\ 16 \\ 16 \\ \hline 48 \\ - 197 \\ \hline 79 \end{array}$$

اکرم ۱۹۷ صفحه از کتاب را خوانده است.

۲۹ صفحه از کتاب باقی مانده است.

مرور فصل

۱۰۶

فرهنگ نوشتن

توضیح دهید چگونه ۲ عدد ۳ رقمی را با هم مقایسه می‌کنیم.

۱- در مرحله‌ی اول باید مطمئن باشیم هر دو عدد سه رقمی است.

۲- بعد به صدگان نگاه می‌کنیم، هر کدام بیشتر بود آن عدد بزرگ‌تر است. مانند: $241 < 125$

۳- اگر صدگان‌ها مساوی باشد به دهگان‌ها نگاه می‌کنیم. مانند: $350 > 319$

۴- اگر صدگان‌ها و دهگان‌های هر دو عدد مساوی باشد در آخر به یکان‌ها نگاه می‌کنیم. مانند: $561 < 564$

۱۰۶

تمرین

۱- جواب را بنویسید. توضیح دهید که جواب را چگونه و از چه راهی به دست آوردید. از راه باز کردن دسته‌های ده تایی و صد تایی

$$108 - 9 = 99$$

$$205 - 7 = 198$$

$$702 - 6 = 696$$

$$295 + 8 = 303$$

$$692 + 9 = 701$$

$$899 + 7 = 906$$

۲- جواب جمع و تفریق‌ها را پیدا کنید. با استفاده از جدول رنگ، آن‌ها را رنگ کنید.

عددها	رنگ
عددهای کمتر از ۲۰۰	سبز
عددهای بین ۲۰۱ تا ۵۰۰	آبی
عددهای بین ۵۰۱ تا ۷۰۰	قرمز
عددهای بین ۷۰۱ تا ۹۰۰	زرد

$$347 = 300 + 40 + 7$$

$$408 = 400 + 8$$

$$821 = 800 + 20 + 1$$

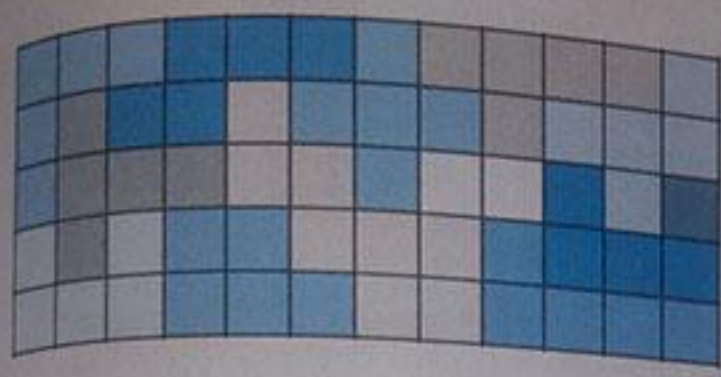
$$750 = 700 + 50$$

$$200 + 100 + 300 + 400 + 700 + 100 + 200 = 569$$

$$800 + 200 + 300 + 200 + 900 + 100 = 329$$

۲- عددها را به صورت باز شده بنویسید.

۴- حاصل جمع‌ها را به دست آورید.

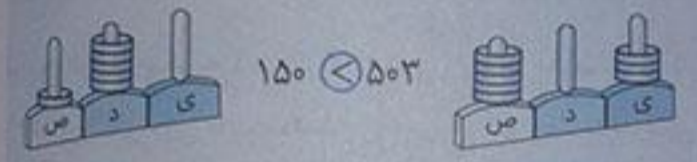
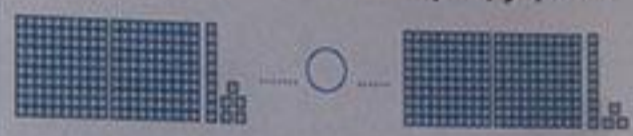
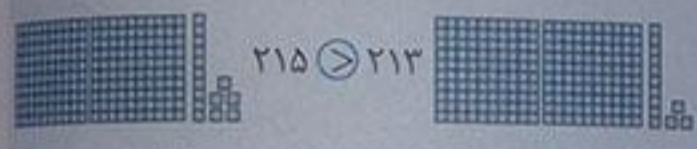

معما

با همان ۱۲ قطعه‌ای که از ۵ مربع درست شده‌اند، مستطیل زیر را کامل کنید.
با توجه به عدم تکرار اشکال در جدول شطرنجی، موردی که سفید مانده است با شکل‌های موجود به شرط تکرار پر خواهد شد.

ارزشیابی مستمر

۱- کدام عدد بیشتر است. عدد را بنویسید و علامت مناسب را بگذارید.

$298 < 301$ $34 > 29$ $420 > 198$

$400 = 100 + 300 > 400 - 100 = 300$

$121 = 100 + 20 + 1 > 100 + 10 + 7 = 117$

$298 \bigcirc 301$ $34 \bigcirc 29$ $420 \bigcirc 198$

$\quad = 100 + 300 \bigcirc 400 - 100 = \quad$

$\quad = 100 + 20 + 1 \bigcirc 100 + 10 + 7 = \quad$

۲- جواب تفریق‌های زیر را بنویسید.

840	780
-520	-620
<hr/>	<hr/>
320	160
457	796
-145	-555
<hr/>	<hr/>
312	241

840	780
-520	-620
<hr/>	<hr/>
457	796
-145	-555
<hr/>	<hr/>

۳- حاصل جمع‌های زیر را بنویسید.

1	11
426	392
$+327$	$+128$
<hr/>	<hr/>
753	520

426	392
$+327$	$+128$
<hr/>	<hr/>
$230 + 320 =$	$270 + 610 =$

$230 + 320 = 550$ $270 + 610 = 880$

۳۶۵ ریال برای علی مانده است

۴- علی ۵ سکه‌ی ۱۰۰ ریالی و ۴ سکه‌ی ۱۰ ریالی و ۷ سکه‌ی ۱ ریالی داشت. او با ۱۸۲ ریال آن یک دفتر یادداشت خرید. چند ریال برای علی مانده است؟

426
 527
 -182

 365

۵- عددها را ادامه دهید.

۱ و ۵ و ۱۰ و ۱۶ و ۲۱ و ۲۶ و ۳۱ و ۳۶ و ۴۱ و ۴۶ و ۵۱ و ۵۶

۱ و ۵ و ۱۰ و ۱۶ و ۲۱ و ۲۶ و ۳۱ و ۳۶ و ۴۱ و ۴۶ و ۵۱ و ۵۶

۶- اگر ساعت ۱۵ دقیقه جلوتر برود، ساعت چند است؟

۷- مقدار پول محمد ۵۹۶ ریال است.

او ۳۲۷ ریال در صندوق صدقه انداخت. حالا محمد چند ریال دارد؟

یک ربع مانده به ۳ یا ۲:۴۵، دو و چهل و پنج دقیقه

۲۶۹ ریال برای محمد باقی ماند.

۱۶
۸

۵۹۶

- ۳۲۷

۲۶۹

۸- گسترده یا باز شده‌ی عددهای زیر را بنویسید.

۴۳۷ =

۲۵۰ =

۶۰۹ =

۴۳۷ = ۴۰۰ + ۳۰ + ۷

۲۵۰ = ۲۰۰ + ۵۰

۶۰۹ = ۶۰۰ + ۹

۹- زهرا ۲۶۰ صفحه از کتاب را خوانده است. اگر کتاب ۴۳۰ صفحه داشته باشد، چند صفحه از کتاب مانده است؟

۱۷۰ صفحه از کتاب مانده است.

۳
۱۳

۴۳۰

- ۲۶۰

۱۷۰

۱۰- حاصل عبارت‌های زیر را به دست آورید.

$۸ + ۲ + ۳۰۰ + ۱۰۰ + ۲۰ + ۹ =$

$۳۰ + ۱۰۰ + ۳۰ + ۴۰۰ + ۷ + ۱۰ =$

$۸ + ۲ + ۳۰۰ + ۱۰۰ + ۲۰ + ۹ = ۴۳۹$

$۳۰ + ۱۰۰ + ۳۰ + ۴۰۰ + ۷ + ۱۰ = ۵۷۷$

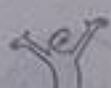
تلاش بیشتر

قبل قبول

خوب

بسیار خوب

کسرها و احتمال

قسمتی از یک واحد

۱۱۰

فعالیت

۱- در شکل روبه‌رو یک مورچه را می‌بینید که روی لبه‌ی خط‌کش ایستاده است.

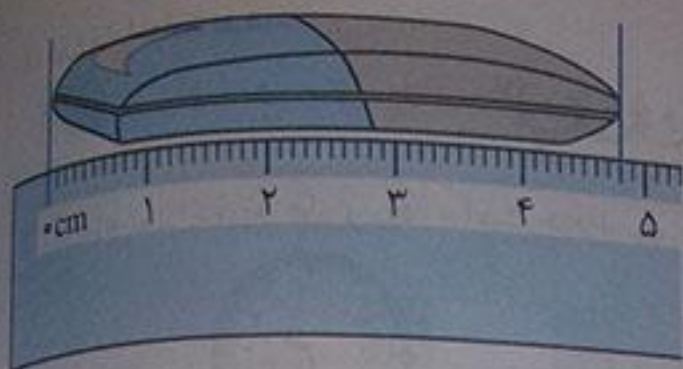
اندازه‌ی طول این مورچه را با کامل کردن جمله مشخص کنید.

اندازه‌ی طول مورچه کمتر از یک سانتی‌متر است.

یا اندازه‌ی طول مورچه بین ۰ و ۱ سانتی‌متر است.

اندازه‌ی طول مورچه ۶ میلی‌متر است.

یا ۶ قسمت از ۱۰ قسمت کوچک است.

۲ - حالا برای شکل روبه‌رو جمله‌ها را کامل کنید.
اندازه‌ی طول پاک‌کن از ۲ سانتی‌متر بیشتر و از ۵ سانتی‌متر کمتر است.

اندازه‌ی طول پاک‌کن ۴ سانتی‌متر و ۸ میلی‌متر است.
اندازه‌ی طول پاک‌کن ۲ سانتی‌متر و ۸ قسمت از ۱۰ قسمت کوچک است.

کلمه:

به حرکت از ۱۰ قسمت کوچک در ۱ سانتی‌متر، میلی‌متر می‌گویند.

۱۱۱

کار در کلاس

۱ - هر یکی را می‌توان به صورت یک قسمت از ۱۰ قسمت نیز نشان داد.

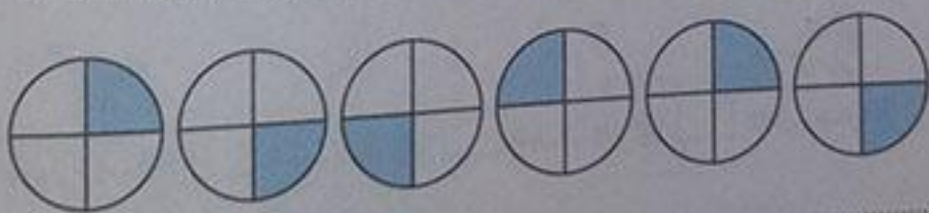

عدد ۱۳ را می‌توان به صورت ۱ ده‌تایی و ۳ قسمت از ۱۰ قسمت بیان کرد.
عدد ۲۷ را می‌توان به صورت ۲ ده‌تایی و ۷ قسمت از ۱۰ قسمت بیان کرد.
عدد ۴۵ را می‌توان به صورت ۴ ده‌تایی و ۵ قسمت از ۱۰ قسمت بیان کرد.
عدد ۹ را می‌توان به صورت ۰ ده‌تایی و ۹ قسمت از ۱۰ قسمت بیان کرد.
۲- در شکل‌های زیر کدام شکل به قسمت‌های مساوی تقسیم نشده است؟

۱۱۱

الگویابی کن

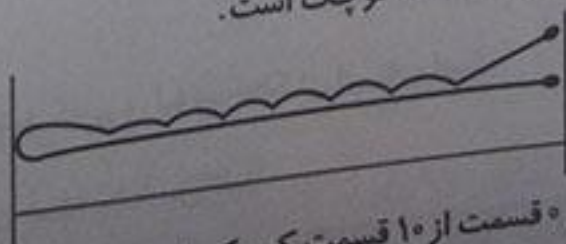
تمرین

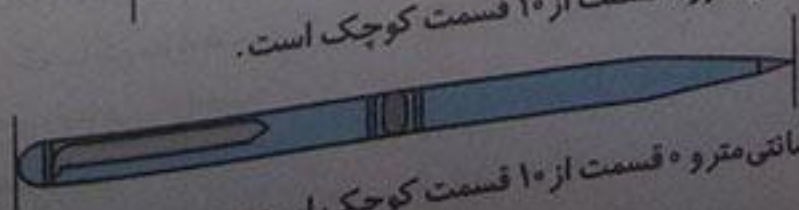
۱۱۲

۱- شکل‌های زیر را با خطکش اندازه بگیرید و اندازه‌ی هر کدام را با کامل کردن جمله‌ها بیان کنید.

اندازه‌ی خط ۶ سانتی‌متر و ۷ قسمت از ۱۰ قسمت کوچک است.

اندازه‌ی طول سنجاق ۲ سانتی‌متر و ۰ قسمت از ۱۰ قسمت کوچک است.

اندازه‌ی طول خودکار ۷ سانتی‌متر و ۰ قسمت از ۱۰ قسمت کوچک است.

۲. کدام شکل‌ها به قسمت‌های مساوی تقسیم شده‌اند؟ زیر آن‌ها تعداد قسمت‌های مساوی را بنویسید.

۴ قسمت مساوی

۳ قسمت مساوی

۳ قسمت مساوی

۱۶ قسمت مساوی

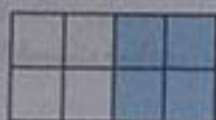
۳. به تصویر صفحه‌ی اول این فصل نگاه کنید

پرچم جمهوری اسلامی ایران به چند قسمت مساوی تقسیم شده است؟ ۲ قسمت مساوی

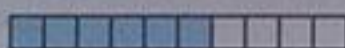
چند قسمت آن به رنگ سبز است؟ یک قسمت از ۳ قسمت مساوی

چند قسمت آن به رنگ قرمز است؟ یک قسمت از ۳ قسمت مساوی

۴. مانند نمونه جمله‌ها را با نوشتن عدد مناسب کامل کنید و نشان دهید چه بخشی از شکل رنگ شده است.

۴ قسمت از ۸ قسمت

۶ قسمت از ۱۰ قسمت

۳ قسمت از ۴ قسمت

۲ قسمت از ۸ قسمت

۵ قسمت از ۱۵ قسمت

۳ قسمت از ۸ قسمت

نمایش کسرها

۱۱۳

۱- یک کاغذ مربع شکل بردارید. آن را از وسط تا کنید. کاغذ چند قسمت شد؟ ۲ قسمت

یک قسمت را رنگ کنید. کاغذ را دوباره از وسط تا کنید. یک بار دیگر هم آن را از وسط تا کنید.

حالا کاغذ به چند قسمت مساوی تقسیم شده است؟ ۸ قسمت مساوی

چند قسمت آن رنگ شده است؟ ۴ قسمت از ۸ قسمت مساوی رنگ شده است.

۲- وسط ۳ ضلع دیگر مربع را بدون استفاده از خط‌کش پیدا کنید.

حالا با خط‌کش وسط ضلع‌های روبه‌رو را به یکدیگر وصل کنید.

شکل مربع به چند قسمت مساوی تقسیم شده است؟ ۴ قسمت مساوی

گوشه‌های مربع را به هم وصل کنید. حالا شکل به چند قسمت مساوی تقسیم شده است؟ ۸ قسمت

۲ قسمت از مربع را رنگ کنید و جمله‌ی زیر را کامل کنید.

۲ قسمت از ۸ قسمت‌های مساوی رنگ شده است.

○ در ریاضی ۳ قسمت از ۸ قسمت مساوی را یک کسر می‌گویند.

به همین ترتیب ۲ قسمت از ۷ قسمت مساوی نیز یک کسر است.

آیا ۱ قسمت از ۹ قسمت مساوی هم یک کسر است؟ بله

خلاق باش

یک نوار کاغذی باریک را با تا کردن به دو نیم تقسیم کنید.
سپس هر کدام را دوباره به دو نیم تقسیم کنید. نوار کاغذی حالا به چند تکه تقسیم شده است؟ \odot ۴ تکه
دوباره هر قسمت را به دو نیم تقسیم کنید. نوار کاغذی به چند قسمت تقسیم شده است؟ \odot ۸ تکه
۳ تا از قسمت های کوچک را رنگ کنید. چند تا رنگ نشده، باقی مانده است؟ \odot ۵ قسمت رنگ نشده است.

کار در کلاس

۱- جاهای خالی را کامل کنید.

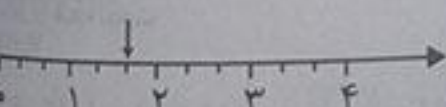
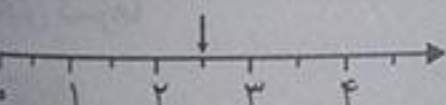
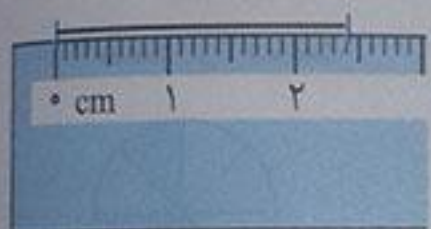

۱ قسمت از ۲ قسمت مساوی رنگ شده است.

۲ قسمت از ۴ قسمت مساوی رنگ شده است.

۱ قسمت از ۲ قسمت مساوی رنگ شده است.

۲- جمله ها را کامل کنید.

اندازه ی خط ۲ سانتی متر و ۴ قسمت از ۱۰ قسمت مساوی است.

اندازه ی طول پاک کن ۲ سانتی متر و ۸ قسمت از ۱۰ قسمت مساوی است.

۳- در این محور هر واحد محور به ۲ قسمت مساوی تقسیم شده است.

نقطه ی مشخص شده ۲ واحد و ۱ قسمت از ۲ قسمت مساوی را نشان می دهد.

۴- در این محور هر واحد به ۳ قسمت مساوی تقسیم شده است.

نقطه ی مشخص شده ۱ واحد و ۲ قسمت از ۳ قسمت مساوی را نشان می دهد.

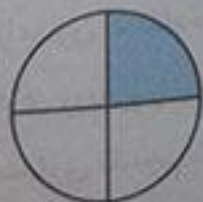
تمرین

۱- برای شکل هایی که قسمت های مساوی دارند. جملات را مانند نمونه کامل کنید.

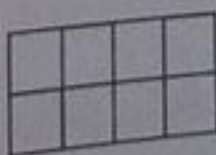
۱ قسمت از ۴ قسمت مساوی رنگ شده است.

۱ قسمت از ۴ قسمت مساوی رنگ شده است.

۲ قسمت از ۳ قسمت مساوی رنگ شده است.

۵ قسمت از ۸ قسمت مساوی رنگ شده است.

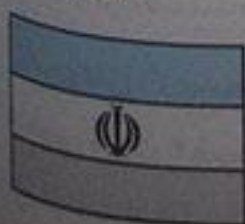
۲ قسمت از ۴ قسمت مساوی رنگ شده است.

۲- با توجه به پرچم جمهوری اسلامی ایران جمله ها را کامل کنید.

۱ قسمت از ۳ قسمت مساوی پرچم سبز است.

۱ قسمت از ۳ قسمت مساوی پرچم قرمز است.

۳- عدد ۲۷ در شکل زیر نشان داده شده است.

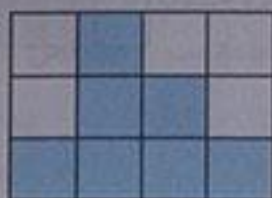
۲۷ یعنی ۲ ده تایی و ۷ قسمت از ۱۰ قسمت مساوی. به همین ترتیب جاهای خالی را برای عددهای دیگر کامل کنید.
 ۴۹ یعنی ۴ ده تایی و ۹ قسمت از ۱۰ قسمت مساوی.
 ۷۴ یعنی ۷ ده تایی و ۴ قسمت از ۱۰ قسمت مساوی.
 ۴- در مورد هر شکل جملات را کامل کنید.

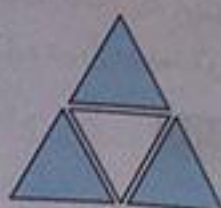
۸ قسمت از ۱۶ قسمت
مساوی رنگ شده است.

۶ قسمت از ۱۶ قسمت
مساوی رنگ شده است.

۷ قسمت از ۱۲ قسمت
مساوی رنگ شده است.

۳ قسمت از ۴ قسمت
مساوی رنگ شده است.

نویسید معلم:

برای حل برخی مسئله‌ها می‌توانیم اعداد بزرگ درون مسئله‌ها را برای خودمان تقریب بزنیم یا کوچک کنیم تا به راحتی به راه حل مسئله می‌رسیم.

۱- قد رضا ۱۴۷ سانتی متر است. حمید ۱۱ سانتی متر از او کوتاه‌تر است. قد حمید چند سانتی متر است؟ برای فهمیدن راه حل مسئله بهتر است عددهای تقریبی را در نظر بگیرید.

به جای ۱۴۷ عدد ۱۵۰ و به جای ۱۱ عدد ۱۰ را در نظر بگیرید. یک بار دیگر مسئله را با این عددها بخوانید. برای پیدا کردن اندازه‌ی قد حمید باید عمل جمع را انجام دهید یا تفریق؟ باید تفریق کنیم. قد حمید ۱۴۰ سانتی متر است.
 $150 - 10 = 140$ حالا که راهبرد را متوجه شدید به جای اعداد تقریبی اعداد واقعی را می‌گذاریم و از هم کم می‌کنیم.

قد حمید ۱۳۶ سانتی متر است.

$$\begin{array}{r} 147 \\ - 11 \\ \hline 136 \end{array}$$

۲- قد مهران ۱۵۳ سانتی متر است. خواهرش ۱۳ سانتی متر از او بلندتر است. قد این دو نفر روی هم چند سانتی متر است؟ ۱۶۶ سانتی متر قد خواهر مهران
 قد دو نفر با هم ۳۱۹ سانتی متر است.

$$\begin{array}{r} 166 \\ + 153 \\ \hline 319 \end{array}$$

برای این که به راحتی به راه حل مسئله برسیم ابتدا اعداد را تقریب می‌زنیم و می‌نویسیم:

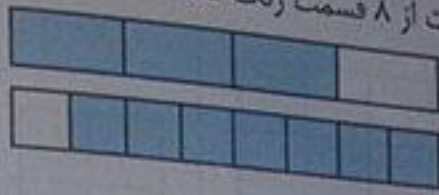
$$153 \rightarrow 150$$

$$13 \rightarrow 10$$

حالا به راه حل فکر می‌کنیم (مانند اول قد خواهر را به دست می‌آوریم یعنی جمع کنیم حالا به راه حل (متوجه شدیم محاسبه را با اعداد واقعی حساب می‌کنیم).

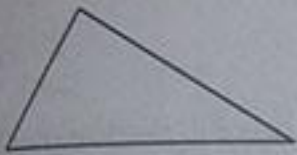
خلاق باش

دو نوار کاغذی هم اندازه درست کنید. یکی را به ۴ قسمت مساوی و دیگری را به ۸ قسمت مساوی تقسیم کنید. با رنگ کردن ۳ قسمت از ۴ قسمت مساوی و ۷ قسمت از ۸ قسمت مساوی را نشان دهید. در کدام شکل مقدار رنگ شده بیشتر است؟ در نوازی که ۷ قسمت از ۸ قسمت رنگ شده است.

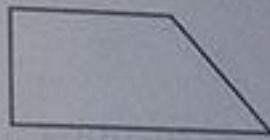

حل مسئله ساده تر

۱- آیا تعداد گوشه های یک ۱۰۰ ضلعی بیشتر از تعداد گوشه های یک ۹۹ ضلعی است؟ به جای پاسخ دادن به این سؤال می توانید سه ضلعی، ۴ ضلعی و ۵ ضلعی را بررسی کنید.

تعداد گوشه: ۳ گوشه

تعداد گوشه: ۴ گوشه

تعداد گوشه: ۵ گوشه

با توجه به شکل های بالا آیا می توان گفت هرچه تعداد ضلع ها بیشتر شود، تعداد گوشه ها هم بیشتر می شود؟
با توجه به سؤال بالا آیا لازم است یک ۱۰۰ ضلعی یا ۹۹ ضلعی رسم کنید؟

نکته:

برای حل برخی مسئله ها آن ها را ساده تر کنیم تا از روی رابطه ی بین آن ها مسئله بزرگ تر را به دست آوریم.

کامل کن

ساعت چند است؟

اگر عقربه ی بزرگ ۱۵ دقیقه حرکت کند، مقدار چرخش عقربه ی بزرگ چند قسمت از صفحه ی ساعت است؟ یک قسمت از ۴ قسمت مساوی با رنگ کردن نشان دهید.

ساعت چند است؟

اگر عقربه ی بزرگ ۱۵ دقیقه بچرخد، آن را رنگ کنید و بگویید مقدار چرخش آن چند قسمت از صفحه ی ساعت است؟ یک قسمت از ۴ قسمت مساوی

مفهوم احتمال

بیشتر کنیم:

آیا می دانید احتمال یعنی چه؟ علم احتمال به ما کمک می کند پاسخ خود را پیش بینی کنیم. به این مثال توجه کنید. اگر شما در جامه ادی ۷ مداد سیاه و ۲ مداد قرمز داشته باشید و با چشم بسته یکی را بردارید احتمال این که مداد سیاه بیرون بیاید بیشتر است یا مداد قرمز؟ آفرین، احتمال مداد سیاه بیشتر است چون تعداد مدادهای سیاه شما بیشتر است و احتمال این که مداد قرمز را بردارید کمتر است چون تعداد مدادهای قرمز شما کمتر است.

ریاضی

۱- یک کیسه بردارید. داخل آن ۵ مهره قرمز و یک مهره سفید قرار دهید. اگر بدون نگاه کردن به داخل کیسه یک مهره در بیاوریم. فکر می کنید چه رنگی باشد؟ چرا؟ مهره قرمز چون تعداد آن ها بیشتر است.

۲- همین کار را ۵ بار انجام دهید و جدول زیر را کامل کنید.

هر بار یک مهره در آورید و رنگ آن را با علامت × مشخص کنید و دوباره مهره را داخل کیسه قرار دهید. (پاسخ ها پیشنهادی است.)

دفعه	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم
مهره قرمز	✓	✓	✓		✓
مهره سفید				✓	

۳- جدول خود را با جدول دوست خود مقایسه کنید. آیا جدول ها مثل هم هستند؟ خیر، ولی شباهت زیادی با هم دارند.

۴- اگر یک بار دیگر آزمایش را انجام دهید. آیا جدولی مثل جدول بالا به دست می آید؟ خیر، اما چون تعداد مهره های قرمز بیشتر است احتمال دارد که شبیه جدول بالا باشد.

این آزمایش را دوباره تکرار و جدول را کامل کنید.

دفعه	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم
مهره قرمز	✓		✓	✓	✓
مهره سفید		✓			

۱- در داخل کیسه ۴ مهره قرمز و ۲ مهره سفید و ۱ مهره آبی قرار دهید. اگر بدون نگاه کردن در داخل کیسه یک مهره در بیاورید، فکر می کنید چه رنگی باشد؟ مهره قرمز

اگر ۱۵ دفعه این آزمایش را انجام دهیم و جدول را کامل کنیم، فکر می کنید کدام رنگ بیشتر علامت می خورد؟ مهره قرمز
آزمایش را ۱۵ بار انجام دهید و جدول زیر را کامل کنید. آیا پاسخ های شما درست بود؟ بله

دفعه	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم	هفتم	هشتم	نهم	دهم	یازدهم	دوازدهم	سیزدهم	چهاردهم	پانزدهم
مهره قرمز	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
مهره سفید			✓												
مهره آبی										✓					

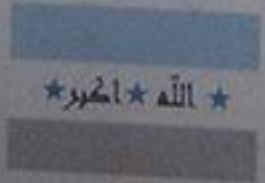
۲- در داخل کیسه ۵ مهره قرمز و ۵ مهره آبی انداخته ایم. اگر از داخل کیسه بدون نگاه کردن یک مهره بیرون بیاوریم، شانس کدام رنگ بیشتر است؟ چرا؟ هر دو رنگ - زیرا تعداد آن ها مساوی است.

خلاق باش

کدام یک از پرچم های زیر به قسمت های مساوی تقسیم شده است؟ سوریه - عراق

پاکستان

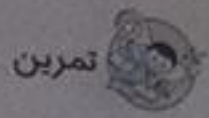
عراق

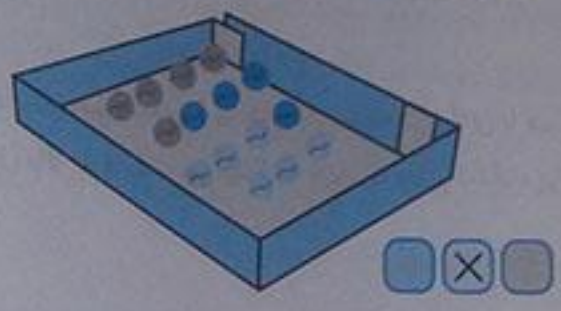
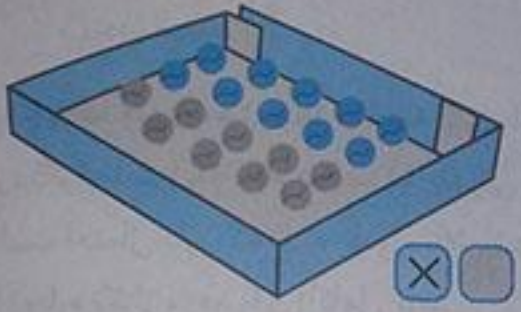
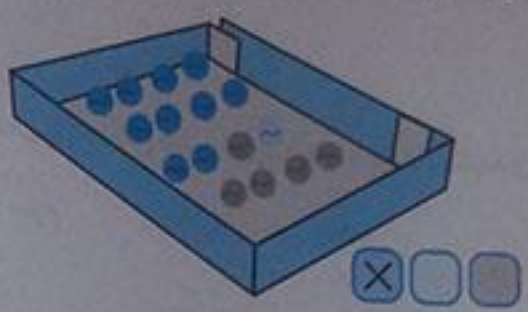
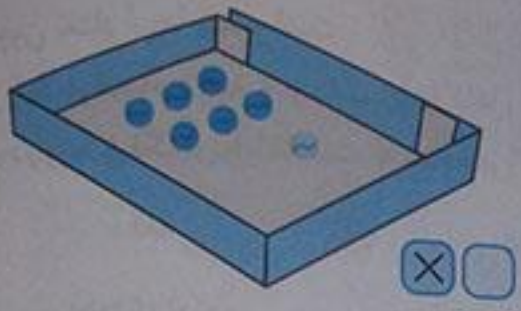
مالزی

سوریه

تمرین
۱- داخل هر جعبه تعدادی مهره به رنگ های مختلف است. اگر بدون نگاه کردن به داخل جعبه ها یک مهره دریاوریم شانس کدام رنگ بیشتر است؟ با X مشخص کنید.

۲- در یک کیسه ۱۰ مهره است. ۶ تا از آن ها قرمز و ۴ تای دیگر سفید است. جملات زیر را در مورد آن ها کامل کنید.
۴ مهره از ۱۰ مهره، سفید است.
۶ مهره از ۱۰ مهره، قرمز است.

اگر یک مهره از کیسه در آوریم، شانس این که قرمز باشد بیشتر است یا سفید؟ چرا؟ قرمز - چون تعداد مهره های قرمز بیشتر است.

احتمال و کسر

فعالیت

۱- یک صفحه ی چرخنده مثل شکل زیر رنگ شده است. وقتی صفحه را می چرخانیم، پس از مدتی می ایستد. عقربه ی آن روی یک رنگ قرار می گیرد.

چه قسمت از کل صفحه به رنگ آبی است؟ ۴ قسمت از ۸ قسمت
چند قسمت از کل صفحه به رنگ سبز است؟ ۳ قسمت از ۸ قسمت
اگر صفحه را بچرخانیم، بعد از این که از چرخش ایستاد، عقربه به احتمال بیشتر روی کدام رنگ می ایستد؟ آبی

با احتمال کمتر روی کدام رنگ می ایستد؟ قرمز به احتمال کمتر روی قرمز می ایستد.

۲- یک صفحه ی چرخنده مثل شکل بالا با مقوا و سوزن درست کنید. آن را ۱۰ مرتبه بچرخانید و جدول زیر را کامل کنید. (پاسخ ها پیشنهادی است.)

دفعه	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم	هفتم	هشتم	نهم	دهم
آبی	✓									
سبز		✓					✓	✓		
قرمز				✓	✓	✓			✓	✓

۱- یک صفحه‌ی چرخنده به صورت شکل روبه‌رو رنگ شده است. چند قسمت از کل شکل آبی است؟ $\frac{2}{8}$ قسمت از ۸ قسمت آبی است. چند قسمت از کل شکل قرمز است؟ $\frac{5}{8}$ قسمت از ۸ قسمت قرمز است. احتمال این‌که پس از چرخش صفحه و ایستادن آن، عقربه روی قسمت آبی باشد بیشتر است یا قرمز؟ $\frac{5}{8}$ قسمت قرمز

الف) صفحه‌ی چرخنده به صورت شکل روبه‌رو است. جمله‌ها را کامل کنید.

۴ قسمت از ۸ قسمت شکل آبی است.

۴ قسمت از ۸ قسمت شکل سبز است.

احتمال ایستادن عقربه روی کدام رنگ بیشتر است؟ چرا؟ $\frac{5}{8}$ هر دو رنگ - چون تعداد هر دو رنگ برابر است.

ب) صفحه‌ی چرخنده به صورت شکل روبه‌رو رنگ شده است. جمله‌ها را کامل کنید.

۴ قسمت از ۸ قسمت شکل آبی است.

۴ قسمت از ۸ قسمت شکل سبز است.

احتمال ایستادن عقربه روی کدام رنگ بیشتر است؟ چرا؟ $\frac{5}{8}$ هر دو رنگ - چون تعداد هر دو رنگ برابر است.

کامل کن

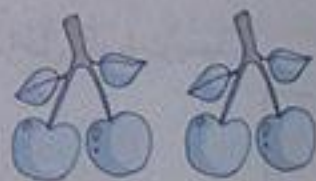
مانند نمونه کامل کنید.

۲ دسته ۵ تایی

۲ دسته ۹ تایی

۲ دسته ۲ تایی

۲ دسته ۳ تایی

هدف از این تمرین آمادگی بچه‌ها برای آموزش مفهوم ضرب است.

تمرین

۱- یک هدف تیراندازی مثل شکل‌های زیر درست شده است.

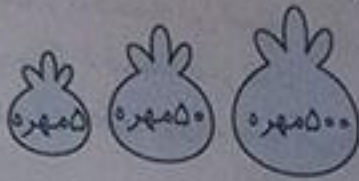
الف) چند قسمت از هدف سبز است؟ $\frac{2}{4}$ قسمت از ۴ قسمت

چند قسمت از هدف قرمز است؟ $\frac{2}{4}$ قسمت از ۴ قسمت

ب) در کدام حالت احتمال این‌که تیری به قسمت قرمز بخورد، بیشتر است؟ چرا؟ $\frac{2}{4}$ احتمال در هر دو مساوی است، چون ۲

قسمت از ۴ قسمت در هر دو شکل قرمز است.

۲- در داخل کیسه، یک مهره سیاه وجود دارد و بقیه‌ی مهره‌ها سفید است. اگر بدون نگاه کردن به داخل کیسه یک مهره از داخل آن‌ها بیرون بیاوریم، در کدام یک شانس بیرون آمدن مهره‌ی سیاه بیشتر است؟ چرا؟ کیسه‌ی اول یعنی همان کیسه‌ای که دارای ۵ مهره است چون تعداد مهره‌های سفید کمتر است.

کامل کن

با توجه به شکل کامل کنید.

۲ دسته ۳ تایی

۲ دسته ۴ تایی

۲ دسته ۵ تایی

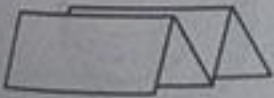
۳ دسته ۴ تایی یا ۴ دسته ۳ تایی

مرور فصل

فرهنگ نوشتن

چگونه می‌توانیم یک کاغذ را با تا کردن به ۴ قسمت مساوی تقسیم کنیم؟ مراحل کار را بنویسید.
اول کاغذ را از وسط به دو نیم تا می‌کنیم.

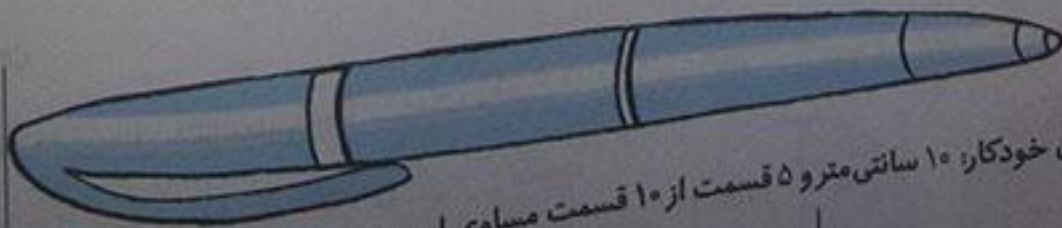
بعد کاغذ را دوباره از وسط تا می‌کنیم.

حالا نوشته‌ی خود را برای یک نفر بخوانید. او فقط تمام کارهایی را که شما نوشته‌اید، انجام دهد. آیا کاغذ به ۴ قسمت مساوی تقسیم شد؟ بله

تمرین

۱- با خط‌کش اندازه‌گیری و جملات را کامل کنید.

اندازه‌ی طول خودکار، ۱۰ سانتی‌متر و ۵ قسمت از ۱۰ قسمت مساوی است.

اندازه‌ی خط: ۵ سانتی‌متر و ۳ قسمت از ۱۰ قسمت مساوی است.

۲- برای هر شکل جملات را کامل کنید.

۱ قسمت از ۴ قسمت دایره رنگ شده است.

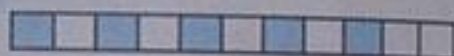
۱ قسمت از ۲ قسمت دایره رنگ شده است.

۴ قسمت از ۱۲ قسمت دایره رنگ شده است.

۳- به اندازه‌ای که در هر جمله نوشته شده، از شکل‌ها رنگ کنید.

۱ قسمت از ۴ قسمت مساوی

۵ قسمت از ۱۱ قسمت مساوی

۴- در هر جعبه ۶ گوی مثل هم به رنگ‌های مختلف وجود دارد. اگر بدون نگاه کردن به آن یک گوی برداریم، شانس کدام رنگ بیشتر است؟ با \times مشخص کنید.

آبی سبز قرمز

سبز زرد آبی

سبز قرمز

۵- در کدام هدف تیر با شانس بیشتر به رنگ آبی برخورد می‌کند؟ چرا؟ \odot احتمال ریاضی در هر دو یکسان است، چون در هر دو ۸ خانه آبی است.

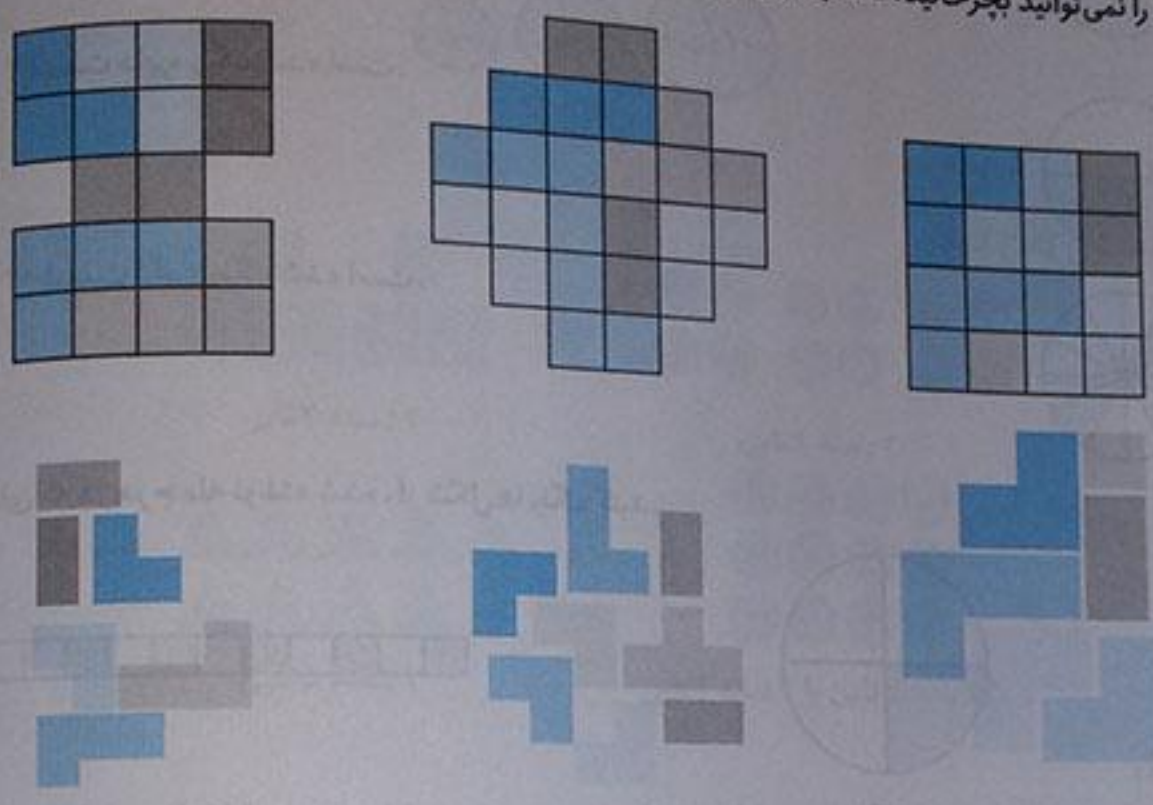
هدف اول

هدف دوم

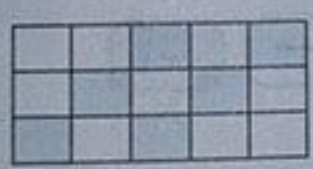

قطعاتی را که در زیر هر شکل کشیده شده است، در آن شکل پیدا و با استفاده از رنگ های مختلف مشخص کنید. قطعه ها را نمی توانید بچرخانید. فقط بالا و پایین یا به چپ و راست حرکت دهید.

ارزشیابی مستمر

۱- در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

۶ قسمت از ۱۵ قسمت مساوی رنگ شده است.

_____ قسمت از _____ قسمت رنگ شده است.

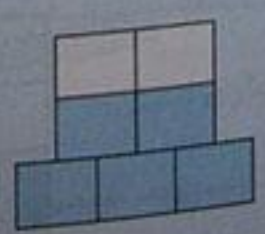
۵ قسمت از ۸ قسمت مساوی دایره رنگ شده است.

_____ قسمت از _____ قسمت رنگ شده است.

۴۹ یعنی ۴ ده تایی و ۹ یکی
۷۴ یعنی ۷ ده تایی و ۴ یکی

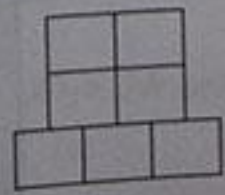
۲- ۴۹ یعنی ده تایی و یکی
۷۴ یعنی ده تایی و یکی

۳- به اندازه قسمت های داده شده از شکل رنگ کنید.

۳ قسمت از ۸ قسمت

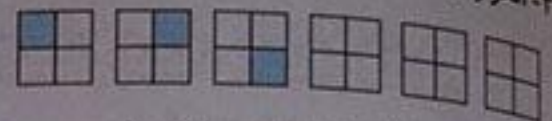
۵ قسمت از ۷ قسمت

۳ قسمت از ۸ قسمت

۵ قسمت از ۷ قسمت

۴- الگورا ادامه دهید.

۵- در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

قسمت از $\frac{1}{6}$ قسمت مساوی رنگ شده است.

قسمت از $\frac{1}{4}$ قسمت مساوی رنگ شده است.

۵ قسمت از $\frac{1}{6}$ قسمت مساوی رنگ شده است.

۱ قسمت از $\frac{1}{4}$ قسمت مساوی رنگ شده است.

۶- اگر قد زهرا ۱۴۵ سانتی متر باشد و برادرش رضا ۳۰ سانتی متر از او بلندتر باشد، قد رضا چند سانتی متر است؟

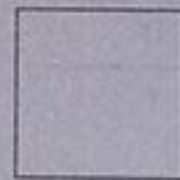
قد رضا ۱۷۵ سانتی متر است.

۱۴۵

+۳۰

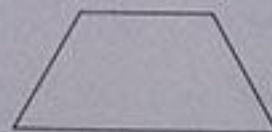
۱۷۵

۷- شکل های زیر چند گوشه دارند؟

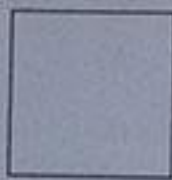
تعداد گوشه _____

تعداد گوشه _____

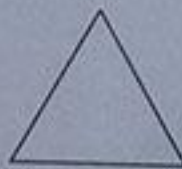
تعداد گوشه _____

تعداد گوشه _____

تعداد گوشه: ۴

تعداد گوشه: ۶

تعداد گوشه: ۴

تعداد گوشه: ۳

۱ قسمت از $\frac{1}{4}$ قسمت ساعت رنگ شده است.

۸- اگر عقربه‌ی بزرگ ۱۵ دقیقه حرکت کند. مقدار چرخش عقربه‌ی بزرگ چند قسمت از صفحه‌ی ساعت را نشان می‌دهد. بارتنگ کردن نشان دهید؟

۹- اگر داخل کیسه ۸ لوبیا سفید و ۵ لوبیا قرمز باشد،

جملات زیر را در مورد آن‌ها کامل کنید.

لوبیا از _____ لوبیا، سفید است.

لوبیا از _____ لوبیا، قرمز است.

۸ لوبیا از ۱۳ لوبیا، سفید است.

۵ لوبیا از ۱۳ لوبیا، قرمز است.

۱۰- در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

۴ دسته ۳ تایی

۳ دسته ۲ تایی

دسته _____ تایی _____

دسته _____ تایی _____

تلاش بیشتر

قابل قبول

خوب

بسیار خوب

آمار و نمودار

نکته:

آیا می‌دانید سرشماری یعنی چه؟ اگر از دوستان خود سؤال کنید چه ورزشی را دوست دارید و جدول زیر را با توجه به جواب دوستانتان کامل کنید شما عمل سرشماری را انجام داده‌اید. سرشماری یعنی جمع آوری اطلاعات به وسیله عدددها.

ورزش	تعداد
طناب	۵
تاب	۴
اسکیت	۱۲
سرسره	۳

سرشماری

فعالیت

۱- هر کدام از دانش آموزان کلاس شما در یکی از فصل‌های بهار، تابستان، پاییز و زمستان به دنیا آمده است. آموزگار از هر دانش آموز سؤال می‌کند که در چه فصلی به دنیا آمده است، شما با رسم چوب خط و نوشتن تعداد، جدول را کامل کنید. (پاسخ‌ها پیشنهادی است)

فصل	چوب خط	تعداد
بهار	###	
تابستان	### //	۵
پاییز	### /	۷
زمستان	////	۶
مجموع	### ### ### ### //	۲۲

عدد مجموع با تعداد دانش آموزان کلاس باید یکی باشد.
در چه فصلی از سال تعداد بیشتری از دانش آموزان به دنیا آمده‌اند؟ تابستان
در چه فصلی تعداد کمتری از دانش آموزان به دنیا آمده‌اند؟ زمستان

۲- یک چرخنده مثل شکل روبه‌رو درست کنید.

آن را بچرخانید. پس از ایستادن، عقربه روی کدام رنگ قرار دارد؟ در محل مربوط به آن رنگ یک چوب خط بکشید. این آزمایش را ۱۰ مرتبه انجام دهید و جدول را کامل کنید. (پاسخ پیشنهادی است.)

۱۲۹

ریاضی

تعداد	چوب خط	رنگ
۵	###	سبز
۲	//	قرمز
۳	///	آبی
۱۰	### ##	مجموع

۱۲۹

کار در کلاس

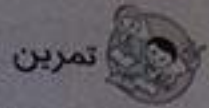
۱- ستاره در هر روز برای هر کار خوبی که می‌کرد، یک چوب خط جلوی آن روز رسم می‌کرد. کارهای خوب ستاره در یک هفته به صورت جدول زیر درآمده است. جدول را کامل کنید.

تعداد	چوب خط	روز
۸	### ///	شنبه
۱۰	### ##	یکشنبه
۷	### //	دوشنبه
۵	###	سه‌شنبه
۴	////	چهارشنبه
۱۱	### ## /	پنج‌شنبه
۱۱	### ## /	جمعه
۵۶	### ## ## ## ## ## ### ## ## ## ## /	مجموع

۲- رضا مقدار زمان انجام تکالیف و مطالعه‌ی خود را در یک هفته نوشته است. مقدار انجام تکالیف بیشتر از نیم ساعت را یک ساعت کامل در نظر می‌گرفت و اگر زمان کمتر از نیم ساعت می‌شد، آن مقدار را حذف می‌کرد. جدول او به صورت زیر درآمده است.

روز	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنج‌شنبه	جمعه
ساعت	۳	۲	۲	۱	۳	۳	۴

در کدام روز بیشترین مقدار کار را انجام داده است؟ جمعه
در کدام روز کمترین مقدار کار را انجام داده است؟ سه‌شنبه
در این هفته چند ساعت کار کرده است؟ ۱۸ ساعت

۱- برای انتخاب نماینده‌ی دانش‌آموزان کلاس از بین ۳ دانش‌آموز به نام‌های زهرا، فاطمه و مریم یک نفر باید انتخاب می‌شد. رأی‌های دانش‌آموزان در زیر نوشته شده است. با رسم چوب خط تعداد رأی هرکس را پیدا کنید. (بهتر است یک نفر نام‌ها را بخواند و نفر دیگر چوب خط را رسم کند).

چوب خط	تعداد رأی	نام
### ///	۸	زهرا
### ///	۱۳	فاطمه
### ////	۹	مریم

چه کسی بیشترین رأی را آورده است؟ فاطمه
چند نفر در این کلاس رأی داده‌اند؟ نفر $۸+۱۳+۹=۳۰$

۲- کتاب‌های یک کتاب‌خانه در شکل زیر نشان داده شده است. رنگ زرد نشان‌دهنده‌ی کتاب‌های داستانی، رنگ سبز کتاب‌های مذهبی و رنگ آبی کتاب‌های علمی است. تعداد کتاب‌های هر موضوع را سرشماری کنید.

چوب خط	تعداد	نوع کتاب
### ///	۸	داستانی
### ### /	۱۱	مذهبی
### ### ///	۱۸	علمی

- تعداد کتاب‌های چه موضوعی بیشتر از بقیه است؟ علمی
- کدام موضوع کتاب‌های کمتری دارد؟ داستانی
- تعداد کتاب‌های داستانی و مذهبی روی هم چند تا است؟ $۸+۱۱=۱۹$

نمودار ستونی

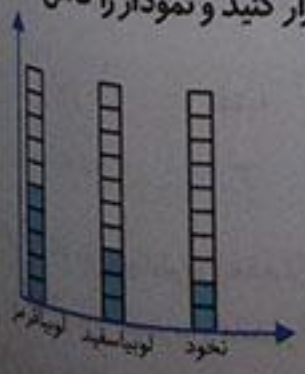
نکته:

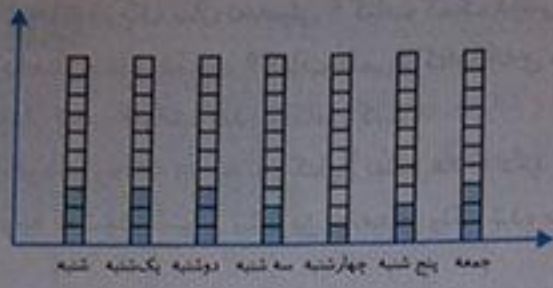
آیا می‌دانید نمودار ستونی چیست؟ به نموداری که به صورت ایستاده وجود دارد و این امکان را به ما می‌دهد تا اطلاعاتمان را راحت‌تر و سریع‌تر با یکدیگر مقایسه کنیم و بیشترین و کمترین مقادیر را راحت‌تر پیدا کنیم.

فعالیت

۱- در داخل کیسه ۵ تالویبا قرمز و ۴ تالویبا سفید و ۳ تا نخود قرار دهید. هر بار بدون نگاه کردن به داخل آن یکی را در بیارید و یک مربع از نمودار زیر را رنگ کنید. دوباره در داخل کیسه قرار دهید. این آزمایش را ۱۰ بار تکرار کنید و نمودار را کامل کنید. (پاسخ ما پیشنهادی است).

۲- نمودار ستونی ساعات درس خواندن (مدرسه، انجام تکالیف و مطالعه) خود را با رنگ کردن یک مربع برای هر ساعت کامل کنید. (پاسخ پیشنهادی است.)
 با رسم کردن نمودارهای ستونی نمایش بهتری از اطلاعات خواهیم داشت و مقایسه کردن ساده‌تر می‌شود. شما به راحتی می‌توانید بیشتر و کمترین مقدارها را پیدا کنید.

۱۳۱

الگویابی کن

الگوها را ادامه دهید.

عدد های فرد: ۱-۳-۵-۷-۹-۱۱-۱۳-۱۵-۱۷-۱۹-۲۱-۲۳-۲۵

عدد های زوج: ۲-۴-۶-۸-۱۰-۱۲-۱۴-۱۶-۱۸-۲۰-۲۲-۲۴

۱۳۲

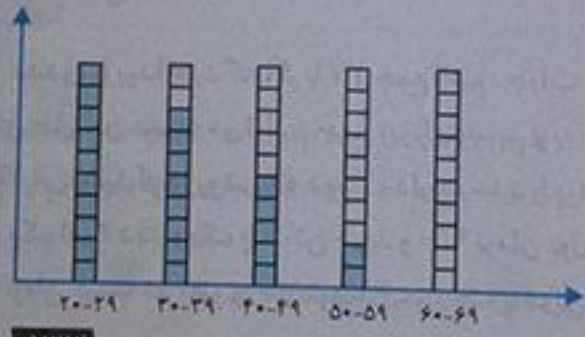
کار در کلاس

۱- به کمک آموزگار قد دانش‌آموزان کلاس را اندازه بگیرید. با توجه به عدد های نوشته شده برای هر نفر در ستون مربوطه یک مربع رنگ کنید. برای مثال اگر قد دانش‌آموزی ۱۲۳ سانتی متر بود، شما باید در ستون ۱۲۰-۱۲۴ یک مربع برای او رنگ کنید. (پاسخ پیشنهادی است.)

بیشتر دانش‌آموزان در چه قسمتی قرار گرفته‌اند؟ ۱۳۰ - ۱۳۴

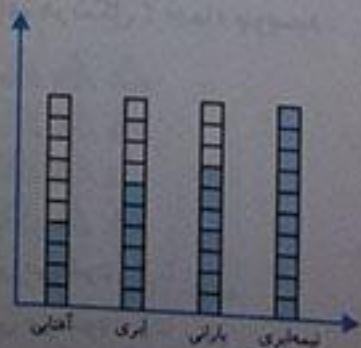
۲- همین کار را برای وزن هم انجام دهید. آموزگار وزن هر کس را اعلام کرد، شما در ستون مربوطه یک مربع را رنگ کنید. (پاسخ پیشنهادی است.)

۱۳۳

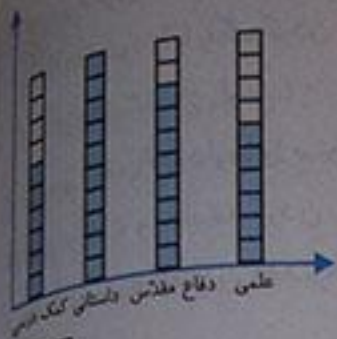
تمرین

۱- امیر وضعیت هوای روزهای مختلف ۴ هفته را یادداشت کرده است: ۴ روز آفتابی، ۶ روز ابری، ۷ روز بارانی و بقیه‌ی روزها نیمه ابری. چند روز هوا نیمه ابری بوده است؟ ۱۱ روز
 نمودار وضعیت آب و هوا و جدول مربوط به آن را کامل کنید. (توجه: در نمودار ۱۰ ستون رنگ شده ولی روزهای نیمه ابری ۱۱ روز می‌باشد.)

تعداد روز	وضعیت هوا
۴	آفتابی
۶	ابری
۷	بارانی
۱۰ + ۱	نیمه ابری

۲- ریحانه در یک سال تحصیلی ۶ کتاب کمک درسی، ۱۰ کتاب داستان، ۸ کتاب داستان دفاع مقدس، ۶ کتاب علمی از کتابخانه‌ی مدرسه امانت گرفت و خواند. نمودار کتاب خوانده شده را کامل کنید.
 به نظر شما ریحانه به چه نوع کتابی بیشتر علاقه دارد؟ چرا؟ کتاب داستانی چون با توجه به نمودار ستونی بیشترین خانه‌های رنگ شده مربوط به کتاب داستانی است.

۱۳۳

کامل کن

تعداد هر قسمت را با کامل کردن جمله‌ها مشخص کنید.

۴ تا ۳ تایی می‌شود ۱۲ تا

۵ تا ۴ تایی می‌شود ۲۰ تا

۴ تا ۶ تایی می‌شود ۲۴ تا

۳ تا ۵ تایی می‌شود ۱۵ تا

توصیه معلم:

وقتی برای حل مسئله ای پاسخ ما به صورت شکل، عدد و محاسبات ریاضی مثل جمع و تفریق، تقسیم و ضرب تبدیل می‌شود از راهبرد نمادین استفاده کرده ایم.

حل مسئله

۱۳۴

- ۱- عددی را پیدا کنید که اگر با ۲۷ جمع کنیم، جواب ۵۳ می‌شود. برای حل این مسئله می‌توانیم جمع زیر را بنویسیم و به جای آن عدد، یک مربع را در نظر بگیریم. حالا می‌توانید از هر روشی که دوست دارید، عدد را پیدا کنید.
- ۲- یک نفر ۲ دفتر و یک پاک‌کن خرید و ۹۵۰ تومان پول داد. قیمت دفتر ۴۰۰ تومان بود. قیمت پاک‌کن را پیدا کنید.

$$\square + 27 = 53$$

$$53 - 27 = 26$$

$$\begin{array}{r} 400 \\ + 400 \\ \hline 800 \end{array}$$

قیمت دو دفتر

$$\begin{array}{r} 950 \\ - 800 \\ \hline 150 \end{array}$$

قیمت پاک‌کن

کامل کن

جملات را کامل کنید. برای هر شکل ۲ جمله بنویسید.

۴ تا ۳ تایی می‌شود ۱۲ تا
 ۳ تا ۴ تایی می‌شود ۱۲ تا

۵ تا ۴ تایی می‌شود ۲۰ تا
 ۴ تا ۵ تایی می‌شود ۲۰ تا

۱۳۴

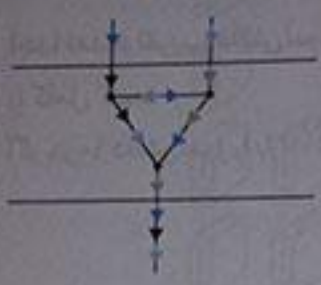
۱۳۵

در قسمتی از رودخانه چند جزیره وجود دارد. بین تمام جزیره‌ها و کناره‌ی رودخانه پل زده شده است. اگر فردی بخواهد از یک طرف رودخانه به طرف دیگر برود، از چند راه مختلف می‌تواند عبور کند؟ C از ۳ راه

۱۳۶

ریاضی

برای حل مسئله می‌توانید به جای جزیره‌ها، از نقطه و به جای پل‌ها از خط استفاده کنید.

۱۳۵

کامل کن

جاهای خالی را کامل کنید.

۱	→	→	۵		۷		۴
۲	→	→	۶		۹		۶
۳	→	→	۷		۵	→ -۳	۲
۴	→	→	۸		۸		۵

نمودار تصویری

بیشتر بنویس:

آیا می‌دانید نمودار تصویری چیست؟ هرگاه بخواهیم تعداد زیادی از اطلاعات (مثل جمعیت یک شهر یا یک کشور یا مقدار گندم یک کشور) را به صورت نمودار نشان دهیم، از نمودار تصویری استفاده می‌کنیم. ما ابتدا اطلاعات عددی خود را تقریب می‌زنیم بعد آن‌ها را به صورت تصویر در می‌آوریم و روی نمودار نشان می‌دهیم.

مثلاً: درخت‌های انار در چند باغ ساوه. هر ۱۰۰ درخت را به این صورت نشان می‌دهیم. درخت = ۱۰۰

	باغ ۱
	باغ ۲
	باغ ۳

۱۳۶

فعالیت

۱- عدد ۲۳ به ۲۰ نزدیک‌تر است یا ۳۰؟ C به ۲۰ نزدیک‌تر است.
 عدد ۴۷ به ۴۰ نزدیک‌تر است یا ۵۰؟ C به ۵۰ نزدیک‌تر است.
 عددهای زیر را به نزدیک‌ترین ده‌تایی به صورت تقریبی بنویسید.

- ۳۶ → ۴۰
- ۵۲ → ۵۰
- ۱۰۹ → ۲۰
- ۱۹ → ۲۰

۲- در یک دبستان تعداد دانش‌آموزان کلاس‌های اول تا ششم به صورت زیر است:

کلاس	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم
تعداد دانش‌آموزان	۶۱	۴۸	۴۴	۳۹	۲۸	۲۱
تعداد تقریبی	۶۰	۵۰	۴۰	۴۰	۳۰	۳۰

ابتدا تعداد تقریبی دانش‌آموزان در کلاس را مانند سؤال اول بنویسید و جدول را کامل کنید.
اگر هر ۱۰ دانش‌آموز را با نشان دهیم، نمودار زیر را مانند نمونه کامل کنید.

کار در کلاس

۱- از آموزگار تعداد دانش‌آموزان کلاس‌های دبستان خودتان را بپرسید و جدول را کامل کنید.
سپس تعداد تقریبی هر کلاس را پیدا کنید. (پاسخ پیشنهادی است.)

کلاس	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم
تعداد دانش‌آموزان	۲۷	۳۲	۲۷	۲۵	۳۰	۲۵
تعداد تقریبی	۳۰	۳۰	۴۰	۳۰	۳۰	۴۰

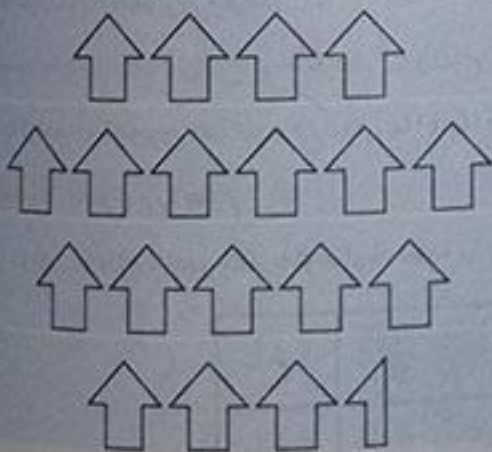
با در نظر گرفتن یک برای هر ۱۰ دانش‌آموز، نمودار را کامل کنید.

۲- تعداد خانه‌ها در چند خیابان در جدول زیر مشخص شده است. اگر هر ۱۰ خانه را با نشان دهیم، جدول را کامل کنید.

تعداد خانه‌ها	نام خیابان
۴۰	انقلاب
۶۰	آزادی
۵۰	استقلال
۳۵	امام رضا

نمودار تصویری

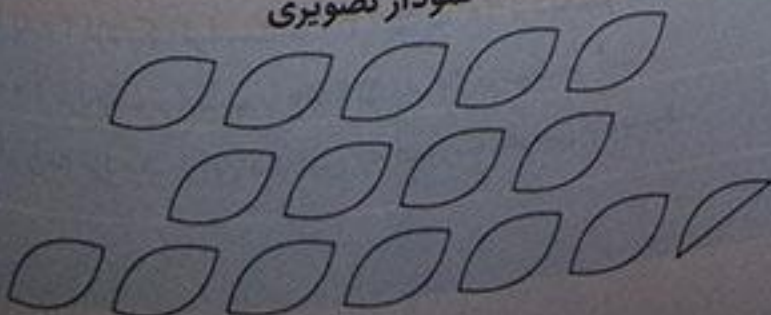

تمرین

۱- تعداد درخت‌های سرو در چند خیابان شهر سروستان شمرده شده است. این عددها به صورت تقریبی نوشته شده‌اند. اگر هر ۱۰ درخت را با نشان دهیم، جدول را کامل کنید.

تعداد درخت‌ها	نام خیابان
۵۰	سعدی
۴۰	حافظ
۶۵	مولوی

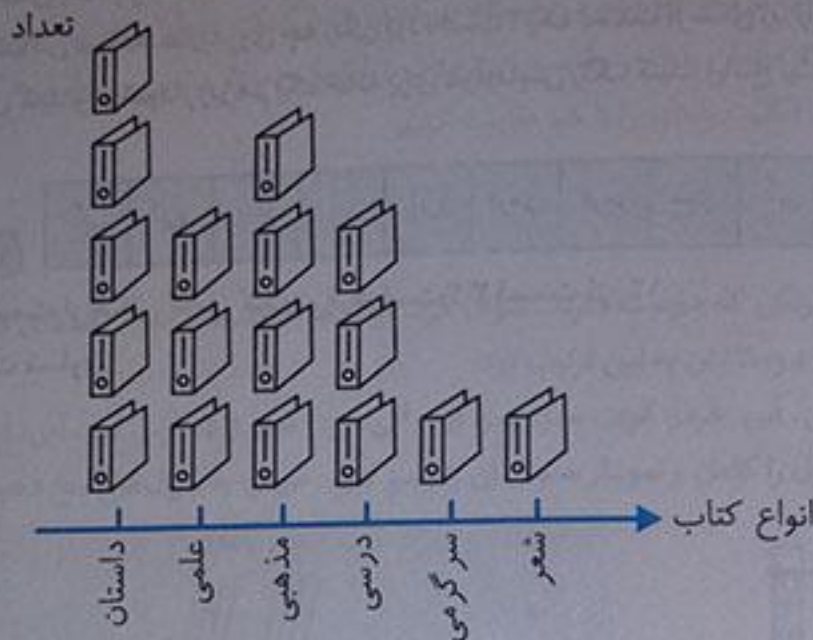
نمودار تصویری

۲. تعداد کتاب‌های کتابخانه‌ی دبستان شهید فهمیده در موضوعات مختلف با عدد تقریبی در جدول زیر مشخص شده است. اگر هر ۱۰۰ کتاب را با نشان دهیم، با توجه به نمودار جدول را کامل کنید.

۱۳۹

ریاضی

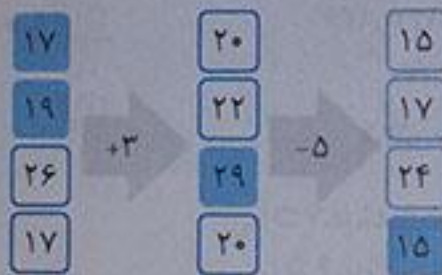

نوع کتاب	تعداد
داستان	۵۰۰
علمی	۲۰۰
مذهبی	۴۰۰
درسی	۳۰۰
سرگرمی	۱۰۰
شعر	۱۰۰

۱۳۸

کامل کن

جاهای خالی را کامل کنید.

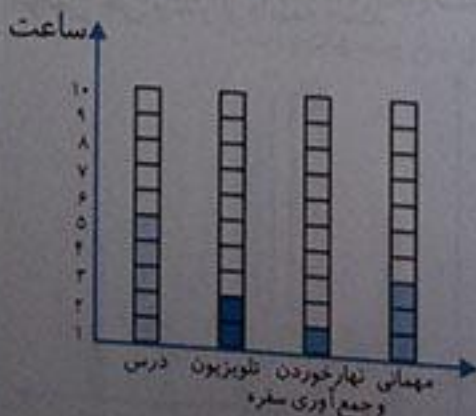
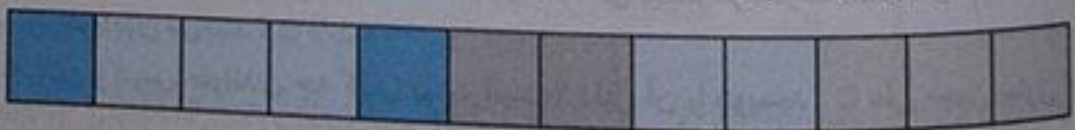

انتخاب نمودار

۱۳۹

فعالیت

سید کارهای یک روز تعطیل خود را از ۸ صبح تا ۸ بعدازظهر یادداشت کرد. صبحانه خوردن و جمع‌آوری آن ۱ ساعت طول کشید. سپس ۳ ساعت درس خواند و ۱ ساعت برای ناهار خوردن و جمع‌آوری آن وقت گذاشت. پس از ناهار ۲ ساعت تلویزیون نگاه کرد و ۲ ساعت دیگر درس خواند و ۳ ساعت رفتن و برگشتن از مهمانی طول کشید. کارهای مختلف سید را روی شکل زیر با رنگ کردن نشان دهید. برای هر ۱ ساعت، یک خانه را رنگ کنید.

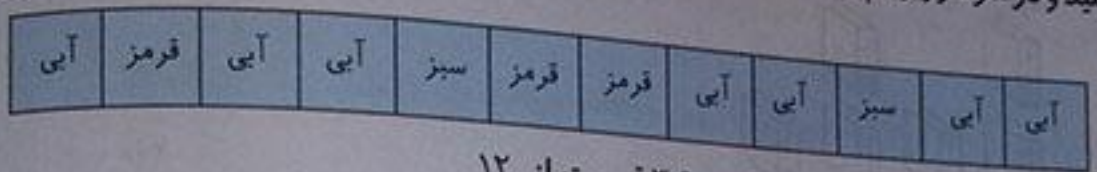

لمین اطلاعات را در نمودار ستونی زیر با رنگ کردن مربع‌ها نشان دهید.

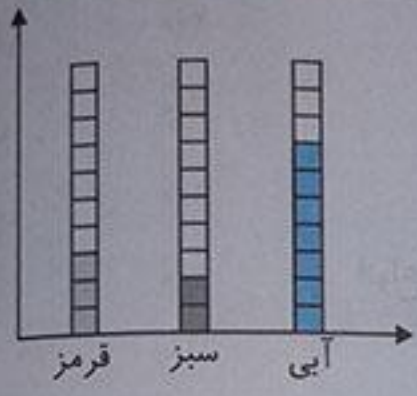
توضیح دهید از روی شکل بهتر متوجه کارهای سید می‌شوید یا از روی نمودار ستونی؟ چرا؟ از روی نمودار ستونی چون اطلاعات ما کنار هم هستند و کمترین و بیشترین زمان‌ها و فعالیت‌ها را به راحتی می‌توانیم از روی نمودار ستونی متوجه شویم.

کار در کلاس

۱- صفحه‌ی یک چرخنده به صورت روبه‌رو درست شده است. آن را ۱۲ بار بچرخانید هر بار پس از ایستادن صفحه، عقربه روی چه رنگی بوده است؟ یک قسمت از شکل زیر را با همان رنگ کامل کنید و در نمودار زیر هم یک خانه برای هر آزمایش رنگ کنید. (پاسخ پیشنهادی است.)

چند قسمت از شکلی کامل کردید، قرمز است؟ ۳ قسمت از ۱۲ قسمت مساوی

۱۴۰

الگویابی کن

- ۱۴۴، ۱۴۲، ۱۴۰، ۱۳۸، ۱۳۶، ۱۳۴، ۱۳۲، ۱۳۰، ۱۲۸، ۱۲۶، ۱۲۴
 ۴۴۰، ۴۳۰، ۴۲۰، ۴۱۰، ۴۰۰، ۳۹۰، ۳۸۰، ۳۷۰، ۳۶۰، ۳۵۰، ۳۴۰
 ۵۲۵، ۵۲۰، ۵۱۵، ۵۱۰، ۵۰۵، ۵۰۰، ۴۹۵، ۴۹۰، ۴۸۵، ۴۸۰، ۴۷۵

الگوهای عدد را ادامه دهید.

۱۴۱

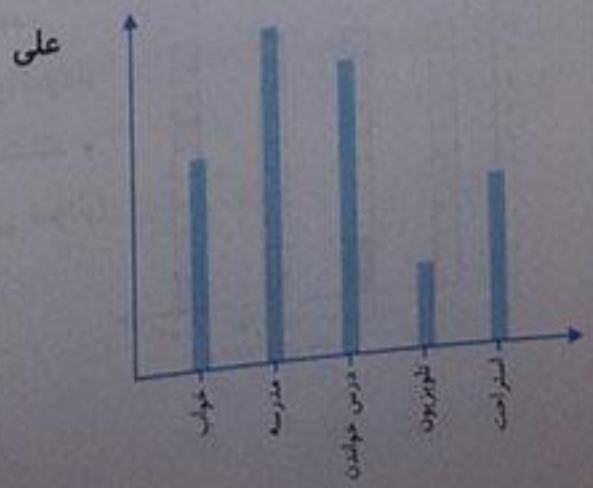
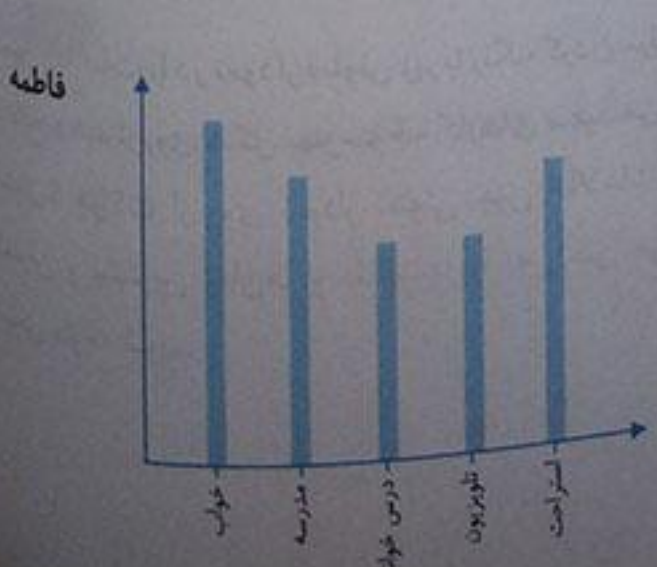
تمرین

رنگ	درس				آبی
آبی	ریاضی				آبی
قرمز	علوم		سبز	قرمز	آبی
سبز	قرآن		سبز	زرد	آبی
زرد	ورزش		سبز	زرد	آبی

۱- در برنامه‌ی هفتگی یک مدرسه در یک هفته دانش‌آموزان ۵ ساعت ریاضی، ۳ ساعت علوم، ۳ ساعت قرآن و ۲ ساعت ورزش داشتند. شکل را با توجه به جدول رنگ، کامل کنید.

ریاضی علوم قرآن ورزش

۲- نمودار کارهای روزانه‌ی فاطمه (دانش‌آموز دبستان) و نمودار کارهای روزانه‌ی علی (دانش‌آموز دبیرستان) به صورت زیر رسم شده است. با توجه به آن به سؤال‌ها جواب دهید.
 کدام یک بیشتر درس می‌خواند؟ علی
 چه شخصی بیشتر تلویزیون می‌بیند؟ فاطمه
 مجموع مدرسه رفتن و درس خواندن چه کسی بیشتر است؟ علی
 خواندن علی بیشتر از فاطمه است.

فرهنگ نوشتن

۱۴۲

توضیح دهید که جدول و نمودارها چه کمکی به بهتر فهمیدن مسئله می‌کنند. با کمک جدول می‌توانیم به اطلاعاتمان نظم بدهیم و با کمک نمودار می‌توانیم اطلاعاتمان را با هم مقایسه کنیم مثلاً ما با کمک نمودار ستونی می‌توانیم به کمترین‌ها و بیشترین‌ها دست یابیم و به راحتی چند فعالیت یا داده را با هم مقایسه کنیم.

۱۴۲

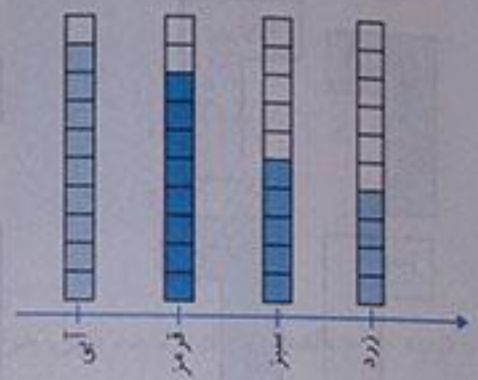
ریاضی

۱۴۲

تمرین

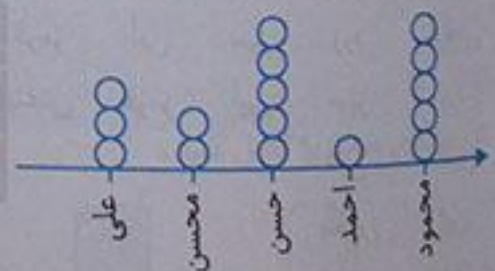
۱- محسن از هم‌کلاسی‌هایش در مورد رنگی که دوست دارند، سؤال کرد. از آن‌ها خواست از بین رنگ‌های قرمز، آبی، سبز و زرد یکی را انتخاب کنند. پاسخ دوستانش به این ترتیب بود:
آبی، آبی، قرمز، آبی، سبز، زرد، قرمز، آبی، آبی، قرمز، قرمز، سبز، سبز، زرد، آبی، زرد، سبز، زرد، قرمز، آبی، آبی، قرمز، سبز، قرمز، قرمز. با رسم چوب‌خط جدول را کامل و نمودار ستونی آن را رسم کنید. سپس به سؤال‌ها پاسخ دهید.

رنگ	چوب خط	تعداد
آبی		۹
قرمز		۸
سبز		۵
زرد		۴

۱- کدام رنگ را دانش‌آموزان این کلاس بیشتر از همه دوست دارند؟ آبی
کدام رنگ را دانش‌آموزان این کلاس کمتر از همه دوست دارند؟ زرد
اگر قرار باشد برای دانش‌آموزان این کلاس لباس ورزشی تهیه شود، بهتر است چه رنگی انتخاب شود؟ چرا؟
آبی - چون تعداد بیشتر از بچه‌ها رنگ آبی را انتخاب کرده‌اند.
این کلاس چند دانش‌آموز دارد؟ ۲۶ دانش‌آموز
۲- در یک روستا ۵ دانش‌آموز تعداد گوسفندان خود را شمردند و در کلاس اعلام کردند. آموزگار جدول زیر را درست کرد. با کامل کردن آن، نمودار تصویری تعداد گوسفندان را رسم کنید. برای هر ۱۰ گوسفند یک \bigcirc بکشید.

نام دانش‌آموز	علی	محسن	حسن	احمد	محمود
تعداد گوسفندان	۳۱	۱۹	۴۷	۱۲	۵۲
تعداد تقریبی	۳۰	۲۰	۵۰	۱۰	۵۰

۲- از ساعت ۷ صبح تا ۷ شب چه کارهایی انجام دادید؟ برای هر کار چند ساعت وقت گذاشتید؟ جدول را کامل کنید. برای هر ساعت یک قسمت از شکل را به رنگ داده شده رنگ‌آمیزی کنید. (پاسخ پیشنهادی است)

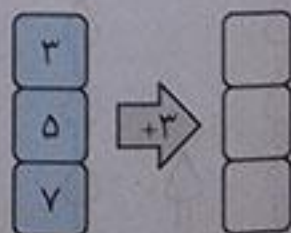
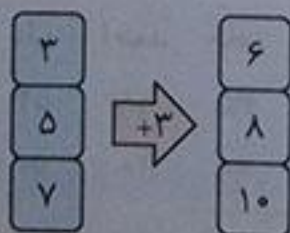
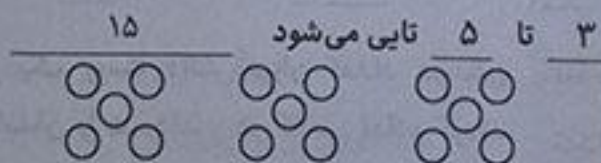
ساعت	سبز	آبی	قرمز	زرد
سایر کارها	۱	۱	۱	۱
تلویزیون دیدن	۲	۲	۲	۲
درس و تکلیف	۳	۳	۳	۳
مدرسه رفتن	۶	۶	۶	۶
کارهای انجام شده	۳	۳	۳	۳

۲۵۰-۲۶۰-۲۷۰-۲۸۰-۲۹۰-

عددهای زوج ۱۰-۸-۶-۴-۲

تعداد	چوب خط	روز
۶	//// /	شنبه
۴	////	دوشنبه
۸	//// ////	چهارشنبه
۱۰	//// ////	جمعه

بیشترین کتاب را در جمعه می‌کند چون تعداد چوب‌خط‌هایش ۱۰ تا است.

۲۵۰	۸۳۰
+۲۵۰	-۷۰۰
۷۰۰	۱۳۰
قیمت دو کتاب	قیمت یک مداد

۵- محمد ۲ کتاب و یک مداد خرید و ۸۳۰ تومان پول داد. قیمت هر کتاب ۳۵۰ تومان بود. قیمت یک مداد را پیدا کنید.

۱- عزیزم اعداد را مانند نمونه کامل کن.

۲۵۰-۲۶۰- - - -

۲-۴- - - -

۲- مریم در بعضی از روزها به مادرش کمک می‌کند او برای هر کار یک چوب خط در جدول می‌کشد در کدام روز مریم بیشتر کمک کرده؟ عدد مربوط به هر چوب خط را بنویس.

تعداد	چوب خط	روز
	//// /	شنبه
	////	دوشنبه
	//// ////	چهارشنبه
	//// ////	جمعه

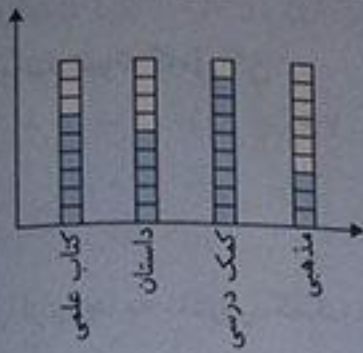
۳- با توجه به جمله‌های داده شده برای هر کدام شکل مناسب بکشید و پاسخ را بنویسید.

۴ تا ۳ تایی می‌شود

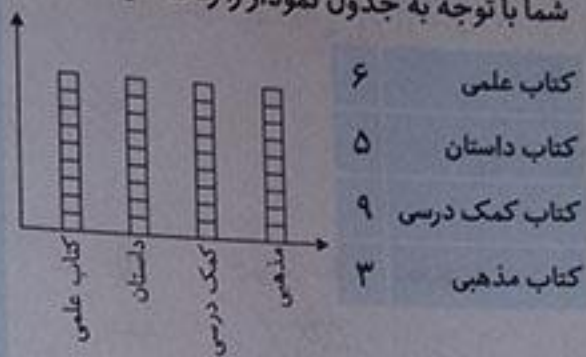
۳ تا ۵ تایی می‌شود

۴- جاهای خالی را کامل کنید.

بیشترین کتاب خوانده شده کمک درسی بوده است و کمترین کتاب خوانده شده مذهبی بوده است.

۶- علی تعداد کتاب‌هایی را که در یک سال خوانده را بررسی کرده او ۶ کتاب علمی خوانده ۵ کتاب داستان خوانده و ۹ کتاب کمک درسی خوانده و ۳ کتاب مذهبی خوانده جدول زیر را تنظیم کرده شما با توجه به جدول نمودار را رنگ کنید.

چه کتاب‌هایی را بیشتر خوانده؟

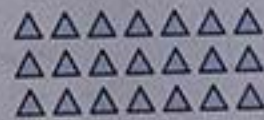
چه کتاب‌هایی را کمتر خوانده؟

۷- عدد ۵۳ به ۵۰ نزدیک‌تر است یا ۶۰؟

عدد ۷۸ به ۷۰ نزدیک‌تر است یا ۸۰؟

۸- عددی را پیدا کنید که اگر با ۱۶ جمع کنیم جواب آن ۴۸ شود.

۹- با توجه به شکل دو جمله درست در جای خالی بنویسید.

تا _____ تایی می‌شود _____

تا _____ تایی می‌شود _____

به ۵۰

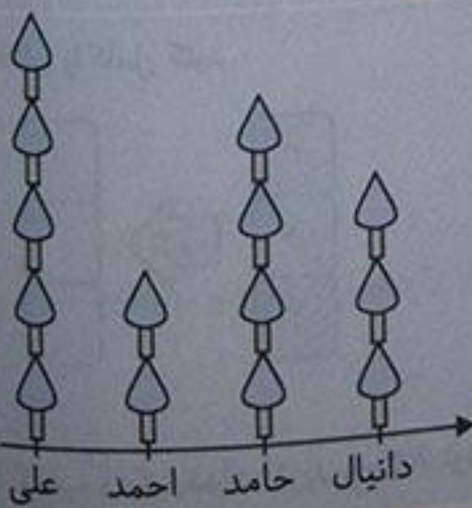
به ۸۰

$$\boxed{32} + 16 = 48$$

۳ تا ۷ تایی می‌شود ۲۱

۷ تا ۳ تایی می‌شود ۲۱

نام دانش‌آموز	علی	احمد	حامد	دانیال
تعداد درختان	۵۳	۱۸	۳۵	۳۲
تعداد تقریبی				

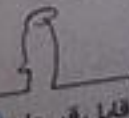

۱۰- در یک روستا دانش‌آموزان تعداد درختان باغ‌هایشان را شمردند و در کلاس اعلام کردند و جدول زیر را درست کردند و شما با توجه به جدول و کامل کردن آن نمودار تصویری را کامل کنید. برای هر ۱۰ درخت یک شکل بکشید.

نام دانش‌آموز	علی	احمد	حامد	دانیال
تعداد درختان	۵۳	۱۸	۳۵	۳۲
تعداد تقریبی	۵۰	۲۰	۴۰	۳۰

تلاش بیشتر

قابل قبول

خوب

بسیار خوب

۱- ساعت چند است؟

۲- جاهای خالی را کامل کنید.

د	ی	د	ی
۲	۷	—	—
		۳۵	

۳- یک عدد دو رقمی بنویسید که دهگان‌ش ۸ باشد؟

۴- ۷ تا عدد بعدی عدد ۱۴ چند می‌شود؟

۵- سبنا ۲۵ کتاب داستان داشت. ۶ کتاب هم امروز خرید. سبنا چند کتاب داستان دارد؟

۶- روی محور عدد ۷۰۰ و عدد ۹۰۰ را نشان دهید.

۷- ساعت یک ربع به چند مانده است؟

۸- شکل را کامل کن.

۹- ۵ دسته ده تایی، ۲ یکی و ۷ صد تایی چند می‌شود؟

۱۰- با رقم و حروف بنویسید.

	۴۰۳	
دویست و پنجاه		هفتصد

۴۱۷ →

۵۹۲ →

۷۳۱ →

۱۱- عددها را با حذف یکان به صورت تقریبی بنویسید.

۱۰۵

۹۴

-۹

-۴۷

۱۲- جواب تفریق‌ها را بنویسید.

۱۳- عدد ۳۵۳ به ۳۵۰ نزدیک‌تر است یا به ۳۶۰؟

عدد ۷۵۸ به ۷۵۰ نزدیک‌تر است یا به ۷۶۰؟

۱۴- عددهای زیر را به صورت گسترده بنویسید.

۷۲۴ =

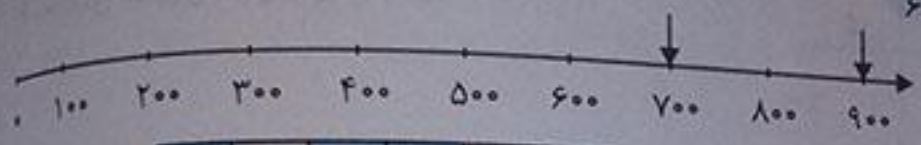
۲۰۶ =

د	ی
۲	۷
۲۷	

د	ی
۳	۵
۳۵	

۱ ۲ و ۲۵ دقیقه

۴ ۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴

۳ ۸۳
۵ او ۳۱ کتاب داستان دارد
 $۲۵ + ۶ = ۳۱$

۷ به ۸

۲۵۰	۴۰۳	۷۰۰
دویست و پنجاه	چهارصد و سه	هفتصد

۹ ۷۵۲

۹
۰ ۱۵
۱۶۵
- ۹

۱۵۶

۸ ۱۴
۹۴
- ۴۷

۴۷

۱۲	۴۱۷	→	۴۱۰	۱۱
	۵۹۲	→	۵۹۰	
	۷۳۱	→	۷۳۰	

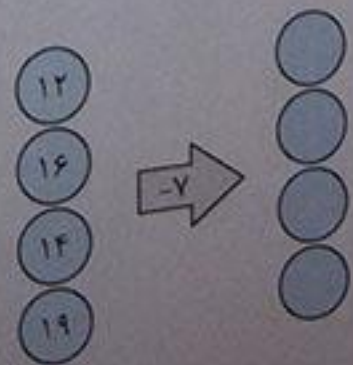
$۲۳۴ = ۷۰۰ + ۲۰ + ۴$
 $۲۰۶ = ۲۰۰ + ۶$

۱۳ عدد ۲۵۳ به ۲۵۰ نزدیکتر است. ۱۴
عدد ۷۵۸ به ۷۶۰ نزدیکتر است.

خودارزنامی پایانی خرداد ماه

- یک عدد دو رقمی بنویسید که یکان آن دو برابر دهگان باشد.
- حاصل عبارت را روی محور نشان بدهید.
- در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

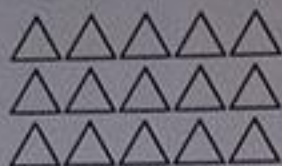
$۵۰۸ - ۴ =$

۴. عددهای زیر را به صورت تقریبی بنویسید.

۱۰۴ → _____ ۳۲۷ → _____

۵۴۱ → _____ ۸۱۲ → _____

۵. در جای خالی عدد مناسب بنویسید.
۳ تا ۵ تایی می شود _____

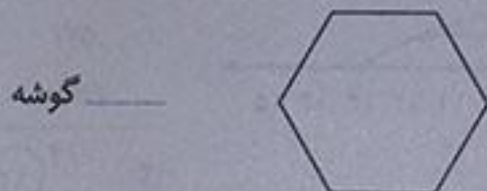
۶. اگر قیمت یک دفتر ۵۰۰ تومان و قیمت یک پاک‌کن ۱۵۰ تومان باشد یک دفتر و دو پاک‌کن چند ریال می‌شوند؟
۷. در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

_____ قسمت از _____ قسمت رنگ شده

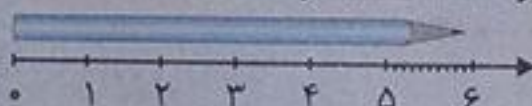
_____ قسمت از _____ قسمت رنگ شده

۸. تعداد گوشه‌های شکل زیر را مشخص کنید.

_____ گوشه

۹. اندازه‌ی مداد _____ سانتی‌متر و _____ قسمت از ۱۰ قسمت است.

۱۰. اگر تعداد صندوق‌های مدرسه‌ی شما ۲۵ عدد باشد این عدد را با چوب خط نشان دهید.

۱۱. در جاهای خالی علامت مناسب بگذارید.

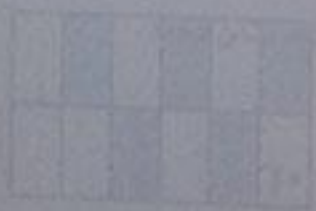
$200 + 300$ $500 - 100$

$200 + 400$ $200 - 40$

۱۲. الگو را ادامه بدهید.

۱۳۵ - ۱۴۵ - ۱۵۵ - _____

۱۳. ساعت چند است؟ _____ مانده به ۲

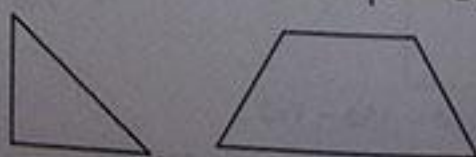

۱۴. وحید چند ریال دارد؟

_____ ریال

۱۵. شکل‌های زیر را به ۴ قسمت مساوی تقسیم کنید.

۱۶- اگر آزاده از ۳۷۵ صفحه‌ی کتاب داستانش، ۱۸۳ صفحه را خوانده باشد، چند صفحه باقی مانده است؟
 ۱۷- برای جمع زیر شکل بکشید.

$$\begin{array}{r} 147 \\ + 273 \\ \hline 420 \end{array}$$

۴۲۸ = _____

۶۵۰ = _____

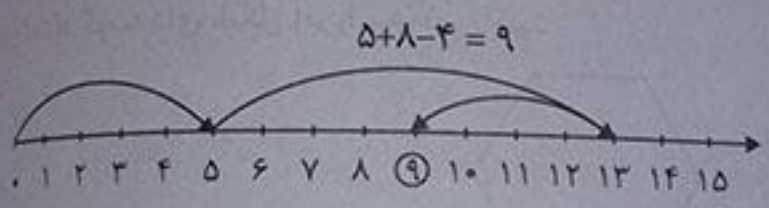
$$\begin{array}{r} 600 \\ - 185 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 175 \\ + 235 \\ \hline \end{array}$$

۱۸- عددهای زیر را گسترده بنویسید.
 ۱۹- جمع و تفریق کنید.

باغ

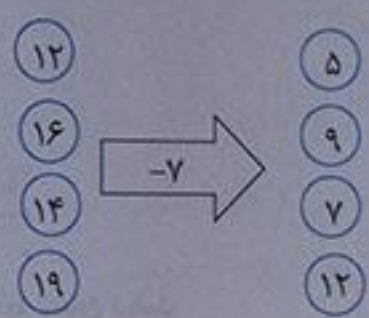
۲

۲۴ - ۳۶ = ۱

۱۰۴ → ۱۰۰
 ۸۱۲ → ۸۱۰

۳۳۷ → ۳۳۰
 ۵۴۱ → ۵۴۰

۴

۳

۶ ۸۰۰ تومان می‌شود.

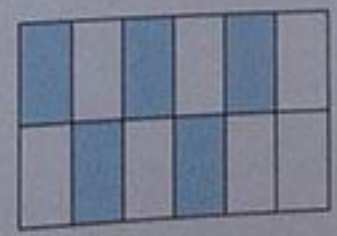
۵ ۳ تا ۵ تایی می‌شود ۱۵ تا

$$\begin{array}{r} 150 \\ + 150 \\ \hline 300 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 500 \\ + 300 \\ \hline 800 \end{array}$$

۲ قسمت از ۸ قسمت رنگ شده

۵ قسمت از ۱۲ قسمت رنگ شده

۸ ۶ گوشه

۹ اندازه‌ی مداد ۵ سانتی‌متر و ۹ قسمت از ۱۰ قسمت است.

۱۰

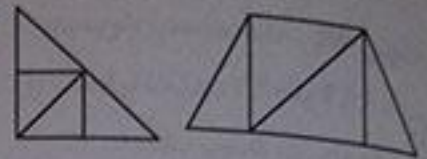
$200 + 300 > 500 - 100$
 $200 + 400 > 200 - 40$

۱۲

- ۲۰۵ - ۱۹۵ - ۱۸۵ - ۱۷۵ - ۱۶۵ - ۱۵۵ - ۱۴۵ - ۱۳۵

۱۳ یک‌ربع مانده به ۲

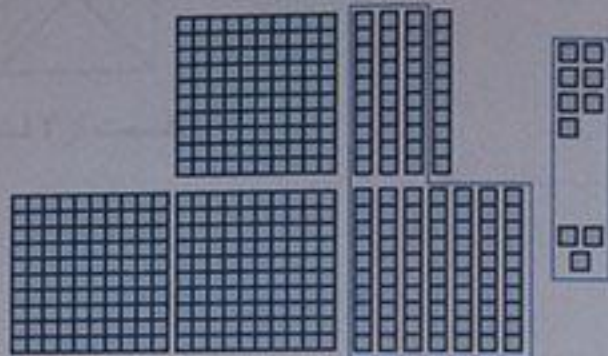
۱۴ ۳۵۴ ریال

$$\begin{array}{r} 217 \\ 375 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 182 \\ \hline 192 \end{array}$$

ریاضی

۱۹

$$428 = 400 + 20 + 8$$

$$650 = 600 + 50$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ 51010 \\ \cancel{6} \cancel{4} \cancel{3} \\ - 185 \\ \hline 415 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 11 \\ 175 \\ + 235 \\ \hline 410 \end{array}$$

خودارزیابی پایانی خرداد ماه

۱- با دو رقم ۴ و ۵ دو عدد دو رقمی بنویسید.

۲- ساعت چند است؟

۳- تعداد دانش آموزان کلاس دوم ۳۶ نفر می باشد. این عدد را با چوب خط نشان دهید.

۴- جمع و تفریق های زیر را نشان دهید.

$$145$$

$$- 27$$

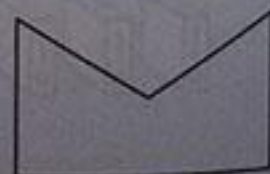
$$320$$

$$+ 170$$

$$430$$

$$- 83$$

۵- شکل های زیر را به ۳ قسمت مساوی تقسیم کنید.

۶- حاصل جمع را بنویسید.

$$121 \quad 400 + 2 =$$

$$200 + 80 + 3 =$$

۷- برای تفریق زیر شکل بکشید.

$$\begin{array}{r} 11 \\ 227 \\ -128 \\ \hline 199 \end{array}$$

۸- الگوی زیر را ادامه دهید.

۱۰۰ - ۲۰۰ - ۳۰۰ - ۴۰۰ - _____

۹- علامت مناسب بگذارید.

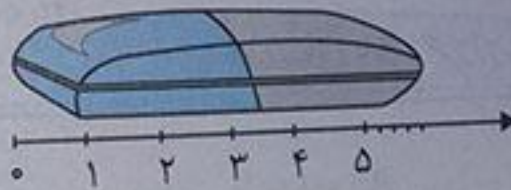
۴۰۲ + ۱۰۰ ۴۰۱ + ۱۰۰ + ۲
 ۱۰۰ + ۳۰۰ ۵۰ + ۴۰۰

۱۰- پول‌ها را بشمارید.

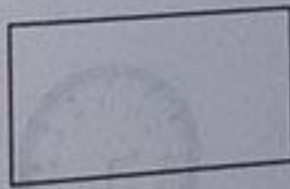

۱۱- نوید دیروز ۱۳۶ صفحه و امروز ۱۷۴ صفحه از کتاب داستانش را خواند. او روی هم چند صفحه از کتاب را خوانده است. نوید _____ صفحه خوانده است.

۱۲- اندازه‌ی پاک‌کن _____ سانتی‌متر و _____ قسمت از ۱۰ قسمت مساوی است.

۱۳- شکل زیر چند گوشه دارد؟

۱۴- در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

$$\begin{array}{ccc} 18 & 16 & 12 \\ & +8 & \\ \hline & & \end{array}$$

۱۵- اگر در کتابخانه مسجد ۷۵۰ کتاب باشد و هر ۵۰ کتاب را با این علامت نشان دهیم، جدول زیر را کامل کنید.

نمودار تصویری	تعداد	انواع کتاب
	۲۵۰	مذهبی
	۱۵۰	داستان
	۱۰۰	علمی
	۲۰۰	شعر

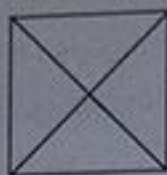
۱۶- در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

الف) عدد ۳۶۸ به ۳۶۰ نزدیک تر است یا ۳۷۰ ؟ (ب) عدد ۵۲۱ به ۵۲۰ نزدیک تر است یا ۵۳۰ ؟

۱۷- برای جمله های زیر تصویر بکشید.

الف) ۵ تا ۴ تا می شود
ب) ۶ تا ۲ تا می شود

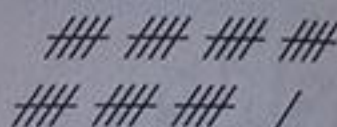
۱۸- شکل های زیر را با توجه به عبارت خواسته شده رنگ بزنید.

۲ قسمت از ۴ قسمت ۷ قسمت از ۱۶ قسمت

۱

۲ نه و نیم - ۹:۳۰

۳

۴

۳ ۱۵

۳ ۲ ۱۰

۱۴۵

۳۲۰

۴۳۵

- ۲۷

+ ۱۷۰

- ۸۳

۱۱۸

۴۹۰

۳۴۷

۵

۶ $۴۰۰ + ۲ = ۴۰۲$

$۲۰۰ + ۸۰ + ۳ = ۲۸۳$

۸ $۱۰۰ - ۲۰۰ - ۳۰۰ - ۴۰۰ - ۵۰۰ - ۶۰۰ - ۷۰۰ - ۸۰۰ - ۹۰۰$

۱۰ ریال ۲۵۴

۹ $۴ + ۲۰ + ۱۰۰ < ۴۰ + ۱۰۰ + ۲$

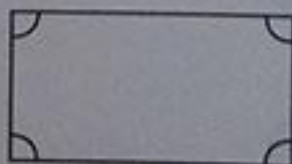
$۱۰۰ + ۳۰۰ < ۵۰ + ۴۰۰$

۱۲ ۵ سانتی متر و ۴ قسمت از ۱۰ قسمت مساوی است.

۱۱ نوید ۳۱۰ صفحه خوانده است.

۱۳ ۴ گوشه

۱ ۱
۱ ۳۶

+ ۱۷۴

۳۱۰

۱۸

۱۶

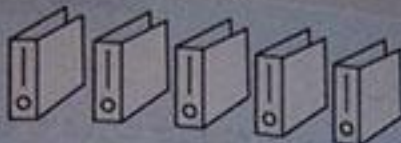

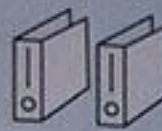

۱۲

+ ۸

۲۶

۲۴

۲۰

نمودار تصویری	تعداد	انواع کتاب
	۲۵۰	مذهبی
	۱۵۰	داستان
	۱۰۰	علمی
	۲۰۰	شعر

۱۵

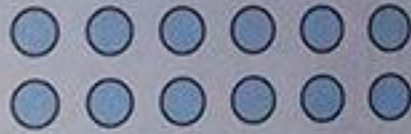
۵۲۰ (ب)

۱۶ (الف) ۳۷۰

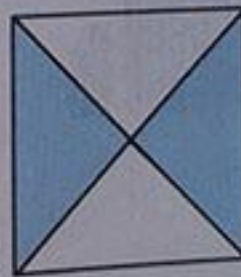
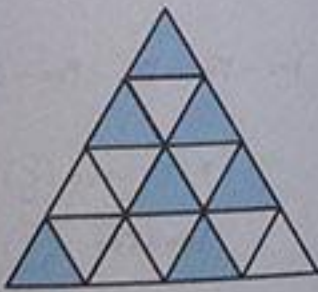
۱۷ (الف) ۲۰ تا

۱۲ (ب) تا

۱۸

- ۶- کلمه‌ی درست را انتخاب کن و دور آن خط بکش.
 الف) با شنیدن صدای اذان، پدرم به مسجد (می‌روند، می‌رود).
 ب) ما داستان‌های شاهنامه را (می‌خوانیم، می‌خوانم).
 ۷- برای تصویر مقابل یک جمله بنویس.

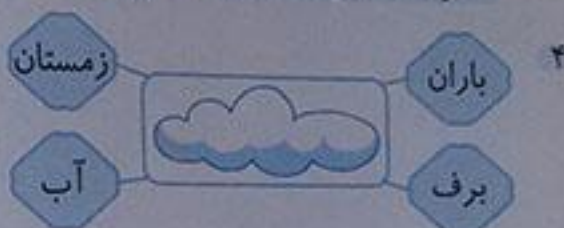

- ۸- به تصویر نگاه کن و جواب بده.
 الف) نام این پرنده چیست؟
 ب) این پرنده چند جوجه دارد؟
 پ) آن‌ها کجا هستند؟

پایخ

۱ پیامبر ما مسلمانان در شهر مکه به دنیا آمد.

۲	ث	د	ص	ع	گ
	ب	دال	صاد	عین	گاف

- ۳ الف) مواظب: علی مواظب نوزاد بود.
 ب) مسواک: مسواک وسیله‌ای برای تمیز کردن دندان‌هاست.
 ۵ الف) صدف در دریا زندگی می‌کند.
 ب) پدر محمد در مزرعه کشاورزی می‌کند.
 پ) خوردن میوه باعث سلامتی می‌شود.
 ب) ما داستان‌های شاهنامه را می‌خوانیم.

- ۶ الف) با شنیدن صدای اذان، پدرم به مسجد می‌رود.
 ۷ بنا با آجر، ماسه و سیمان کار می‌کند.
 ۸ الف) کلاغ ب) سه تا

پ) آن‌ها درون لانه و روی درخت هستند.

واژه‌نامه

پروردگار:	خداوند	عزیز:	گرامی
روان:	روح، جان	موفق:	پیروز
سپاسگزارم:	تشکر می‌کنم	مونس:	همدم
سراغاز:	شروع	نشاط:	شادابی

راهنما

بهترین سراغاز، نام تو، نامه، یاد تو، خدای مهربان، شروع، نشاط، جز، سپاسگزارم، پروردگار عزیز، می‌خواهم، همیشه، موفق، خاندانم
 معنی ابیات

«ستایش»

ای نام تو بهترین سراغاز
 ای خدا، نام تو بهترین شروع، برای هر کاری است و من بدون گفتن نام تو نوشته‌ای را نمی‌خوانم و کاری را شروع نمی‌کنم
 ای یاد تو مونس روانم
 خدایا، یاد تو همدم روح و جان من است و به غیر از نام تو، نام دیگری بر زبانم نیست (جز نام تو نامی بر زبان نمی‌آورم)
 بی‌نام تو نامه کی کنم باز
 جز نام تو میت بر زبانم

تاریخ ادبیات:
نظمی گنجشاهی (گنجوی) شاعر و داستان سرای ایرانی است که در قرن ششم هجری قمری زندگی می کرده است.
او در شهر گنجه به دنیا آمد و در همان جا نیز وفات یافت. اثر معروف و شاهکار وی مانند نظمی، «خمس» یا پنج
کتاب نام دارد.

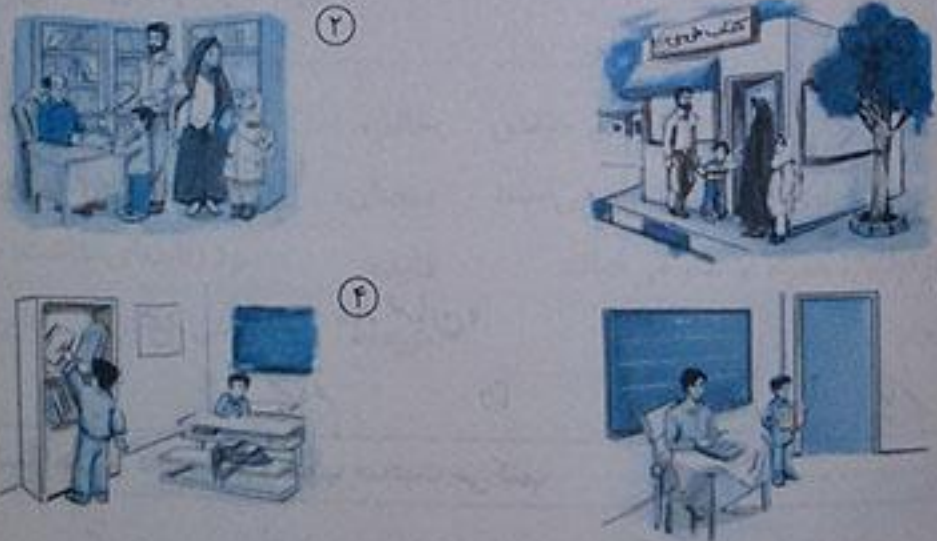
نهادها

کتابخانه‌ی کلاس ما

پیشنهاد:	نظر	مفید:	سودمند
نهیته:	فراهم، آماده	ملایم:	معتدل (هوا ملایم بود: هوا معتدل بود. هوا نه خیلی سرد و نه خیلی گرم بود)
گروه:	دسته	مشورت:	هم‌فکری
ویژه:	مخصوص		

در سالی پرندگان، نظم، ایستاده، احوال پرسى، مى‌خواست، کاغذ رنگی، بچه‌ها، به صورت گروهی، پیشنهاد، برگه‌هایی، نماینده‌ی هر گروه، مجله‌ها، اشاره، تشکر، دقیقه، هم‌فکری، حالا

نگاه کن و بگو

۱- یک روز علی به همراه پدر، مادر و خواهرش به کتاب‌فروشی رفت.
۲- او در کتاب‌فروشی کتابی را انتخاب کرده و پدرش آن را خرید.
۳- او کتابی را که خریده بود به مدرسه برد و در کلاس برای آموزگار و هم‌کلاسی‌هایش خواند.
۴- در آخر هم آن کتاب را به کتاب‌خانه‌ی کلاس هدیه کرد. او با این کار زیبا هدیه‌ای ماندگار به مدرسه اهدا کرد.

درست، نادرست

- ۱- بچه‌ها در گروه گفت‌وگو کردند و پیشنهاد خود را روی تخته‌ی کلاس نوشتند. نادرست
- ۲- بهتر است کتاب‌ها و مجله‌های ویژه‌ی خودمان را بخوانیم. درست
- ۳- همه‌ی مطالب موجود در رایانه برای ما مفید است. نادرست
- ۴- پاسخ پرسش‌های خود را می‌توانیم به وسیله‌ی رایانه، کتاب‌ها، مجله‌ها و افراد دانا به دست آوریم. درست

واژه سازی

هم گروه ← هم + گروه
هم فکر ← هم + فکر
هم کلاس ← هم + کلاس
به کلمه های زیر، خوب نگاه کن.

حالا تو بگو

هم + راه ← همراه
هم + سایه ← همسایه

کلمه: تمام این کلمه ها از دو قسمت ساخته شده است و قسمت اول تمام آن ها، کلمه ی «هم» است.

حالا تو بگو

دیروز، مجله ای خریدم.
بهبتر است برای پاسخ دادن به هر پرسشی، لحظه ای فکر کنیم.

بازی، بازی، بازی

آموزگار به هر گروه یک کارت کلمه می دهد. اعضای هر گروه به کمک یکدیگر باید با آن کلمه، جمله ای خنده دار و بامزه بسازند و آن را برای دیگران بخوانند. برای بازی می توانید از این نمونه ها استفاده کنید:
کاغذ: امروز باران خانه ی کاغذی ما را خراب کرد.
ملایم: باد ملایم فیل را از زمین بلند کرد.

بخوان و حفظ کن

«یار مهربان»

من	یار	مهربانم	دانا	و	خوش	بیانم
من دوست مهربان (شما) هستم. دانا هستم و خوب صحبت می کنم.						
گویم	سخن	فراوان	با	آن که	بی زبانم	
با آن که زبان ندارم ولی سخنان زیادی می گویم.						
پندت	دهم	فراوان	من	یار	پند	دانم
به تو پند و اندرزهای زیادی می دهم زیرا من دوستی هستم که پندهای زیادی می داند.						
من دوستی هنرمندم، سود دارم و بی ضرر و زیانم.	دوستی	بهرمند	با	سود	و	بی زبانم
از من غافل نباش (به من توجه کن) زیرا من دوستی مهربانم.	از	من	غافل	باش		مهربانم

عزت‌الله بیضی شریف در تهران به دنیا آمد. او برای پایه‌گذار ادبیات کودکان در ایران خیلی تلاش کرد. «باغ دوستی» و «نیم قرن در باغ شعر کودکان» از جمله آثار او است. شعر «یار مهربان» او از زبان کتاب است.

ارزشیابی مستمر

۱. در شعر «ای نام تو بهترین سرآغاز/ بی نام تو، نامه کی کنیم باز» منظور از «تو» چه کسی است؟

۲. با توجه به «ستایش» جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب کامل کن.

پروردگارا، به من کمک کن تا فرزندی خوب برای _____ باشم و برای کشور عزیزم، _____، کارهای خوبی انجام دهم.

۳. چه کسانی پیشنهاد بچه‌ها را با صدای بلند در کلاس می‌خواندند؟

۴. دانش‌آموزان چگونه وارد کلاس درس می‌شوند؟

کلمات زیر را با یکی از شکل‌های «ه. ه. ه. ه» کامل کن.

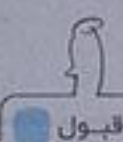
م کلاس م ربان

یاسخ ارزشیابی مستمر

۱. خدا ۲. پروردگارا! به من کمک کن تا فرزندی خوب برای خانواده‌ام باشم و برای کشور عزیزم، ایران، کارهای خوبی انجام دهم. ۳. نماینده‌ی هر گروه ۴. آرام و با نظم ۵. هم کلاس، مهربان

تلاش بیشتر

قابل قبول

خوب

بسیار خوب

مسجد محلّه‌ی ما

امام جماعت: پیش‌نماز، شخص روحانی که برای خواندن نماز جماعت جلوی صف نمازگزاران می‌ایستد و نمازگزاران، همراه او نماز می‌خوانند.	جالب:	هر چیزی که جلب توجه کند، تعجب‌آور
سرخان:	سرخان:	جمع سخن، حرف‌ها، صحبت‌ها
سراپتام:	فایده:	سود (فایده‌ای نداشت: سودی نداشت)
ساختمان سازی:	مزرعه:	زمینی که در آن کشاورزی می‌کنند.

سختی ما، بنایی، چراغانی، حوض مسجد، امام جماعت، عکاسی، سخنان.

نگاه کن و بگو

در مسجدها علاوه بر برگزاری نماز جماعت و جلسات قرآن، کتاب‌خانه‌ی خوبی نیز برای استفاده‌ی کودکان و مردم وجود دارد. همچنین در مسجد کلاس‌های هنری مختلفی برگزار می‌شود.

درست، نادرست

- ۱- کار بتایی مسجد تازه شروع شده بود. نادرست
- ۲- چند نفر با شیرینی و شربت از مردم پذیرایی می‌کردند. درست
- ۳- مردم فقط برای نماز خواندن به مسجد می‌آیند. نادرست
- ۴- مهدی دلش می‌خواست از کتاب خانه‌ی مسجد استفاده کند. درست

واژه‌سازی

- باسواد یعنی، کسی که سواد دارد.
- باارزش یعنی، چیزی که ارزش دارد.
- باخبر یعنی، کسی که از چیزی خبر دارد.
- با دقت یعنی، کسی که در هر کاری دقت دارد.

حالا تو بگو

- با حوصله یعنی کسی که حوصله دارد.
- با ادب یعنی کسی که ادب دارد.
- با حجاب یعنی کسی که حجاب دارد.
- با سلیقه یعنی کسی که سلیقه دارد.

بیاموز و بگو

اکنون شما چند نمونه از این ترکیب‌ها را پیدا کن و بگو.

نشانه‌ی (و) که صدای (او) می‌دهد: بودند، خوب، گوش، آموزش

نشانه‌ی (و) که صدای (و) می‌دهد: اولین، آورده، وقتی، وسیله، می‌توانیم

نشانه‌ی (ا) که صدای (ا) می‌دهد: خوشحال، حوض

نشانه‌ی (و) که در برخی ترکیب‌ها صدای (ا) می‌دهد: سر و صدا، رفت و آمد

نشانه‌ی (و) که صدایی ندارد: می‌خواستند، بخوانند، خواندن

درک و دریافت

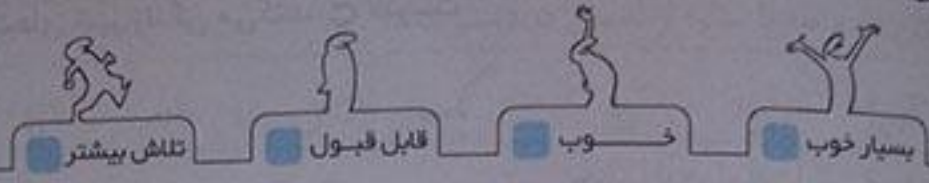
- ۱- پیرمرد و نوه‌هایش چگونه توانستند چغندر را از دل خاک بیرون بیاورند؟ پیرمرد و نوه‌هایش با اتحاد و همکاری و روی هم گذاشتن زور بازویشان توانستند چغندر را از خاک بیرون بیاورند اگر آن‌ها با هم متحد نمی‌شدند، نمی‌توانستند در این کار موفق شوند.
- ۲- چرا چغندر این قصه پر برکت بود؟ چون پیرزن با آن یک دیگ بزرگ آش چغندر پخت و آن را میان همسایه‌ها تقسیم کرد و به همه سهمی از آن رسید.

ارزشیابی مستتر

- ۱- از روی داستان «چغندر پر برکت» یک بار روخوانی کن.
- ۲- پیرمرد، پیرزن و نوه‌هایشان بعد از دیدن چغندر چه کردند؟
- ۳- با ارزش یعنی چه؟
- ۴- دو ترکیب بنویس که نشانه‌ی (و) در آن‌ها مانند مثال زیر صدای (ا) دهد.
مثال: پیرمرد و پیرزن
- ۵- دو کلمه از درس بنویس که دارای پنج نقطه باشد.

دانش آموز از داستان چغندر پر برکت روخوانی کن. (والدین محترم توجه داشته باشید لحن فرزندتان به گونه‌ای باشد که مفهوم متن را به درستی منتقل کند.) ۲ از خوش حالی فریاد کشیدند و گفتند: «وای، چه چغندری، شیرینکی، چقدر بزرگ چقدر بزرگ، ... چقدر... بزرگ...!» ۳ با ارزش یعنی چیزی که ارزش دارد. ۴ دست و صورت، خواهر و برادر

کتابخانه - چراغانی

بهداشت

خرس کوچولو

بقیه:	ادامه، باقی مانده	کندو:	محل زندگی زنبورها
بی حوصله:	بی صبر، بی تحمل	میکروب‌ها:	موجودات ریز و بیماری‌زایی هستند که با چشم دیده نمی‌شوند و برای دیدن آن‌ها باید از وسیله‌ای به نام میکروسکوپ استفاده کنیم.
پاکیزه:	تمیز		
شاداب:	با نشاط، با طراوت		
کثیف:	آلوده		

میکروب‌ها، موجودات خطرناکی، تصمیم، صبح زود، بچه گنجشک، ندیده‌ای، این طوری، بقیه‌ی حرف‌های، نفهمیده بود، راحت بی حوصله، بعد استراحت، کندوی عسل، کثیفش، خورد، خسته‌ام، چه‌طور، زندگی، پاکیزه، نگه‌داری، غذا خوردن، دوباره

نگاه کن و بگو

۱ یاسین خیلی شیرینی و شکلات دوست دارد. یک روز که او مشغول خوردن شکلات و شیرینی بود مادرش از راه رسید و متوجه شد که یاسین دست‌هایش را نشسته و با همان دست‌های کثیف در حال خوردن خوراکی‌هایش است.

۲ مادرش می‌خواست به او یادآوری کند اما دیگر دیر شده بود چون یاسین دل درد شدیدی گرفته بود مادر درحالی که او را نصیحت می‌کرد که نباید با دست‌های کثیف چیزی بخورد از او خواست تا نزد دکتر بروند.

۳ یاسین به همراه مادرش پیش دکتر رفت تا دکتر او را معاینه کند. دکتر با دقت یاسین را معاینه کرد و به او سفارش کرد هرگز با دست‌های کثیف چیزی نخورد و همیشه بهداشت را رعایت کند.

۴ یاسین با گوش دادن به حرف‌های دکتر، حالش خوب شد. او حالا سالم و شاداب است و با خوش حالی بازی می‌کند. یاسین دیگر فراموش نمی‌کند که قبل از خوردن خوراکی و غذا باید دست‌هایش را بشوید.

درست، نادرست

- ۱- میکروب‌ها موجودات خطرناکی هستند. درست نادرست
- ۲- خرس کوچولو همه‌ی حرف‌های بچه‌ی فیل را فهمیده بود. نادرست درست
- ۳- برای جنگیدن با میکروب‌ها بهتر است همیشه خود را پاکیزه نگه داریم. درست نادرست
- ۴- میکروب‌ها در دست‌های تمیز زندگی می‌کنند. نادرست درست

۱۹

دوم دبستان

واژه‌سازی

- بی‌ادب کسی است که ادب ندارد.
- بی‌حوصله کسی است که حوصله ندارد.
- بی‌کار کسی است که کار ندارد.

حالا تو بگو

- بی‌هدف کسی است که هدف ندارد.
- بی‌اهمیت چیزی است که اهمیت ندارد.
- به کلمه‌های زیر توجه کن و بگو:
- بی‌هنری، کسی که هنر ندارد.
- بی‌سلیقه یعنی، کسی که سلیقه ندارد.
- بی‌سواد یعنی، کسی که سواد ندارد.

حالا تو بگو

- چه جمله‌هایی در درس با علامت پرسش (؟) به کار رفته است؟ آن‌ها را با صدای بلند و پرسشی بخوان.
- تو آن‌ها را اینجا ندیده‌ای؟
 - تو میکروب‌ها را این طرف‌ها ندیده‌ای؟

کتاب خوانی

- ۱- تازه‌ترین کتاب داستانی را که خوانده‌ای، نام ببر. پاسخ پیشنهادی: شنگول و منگول
- ۲- کدام قسمت داستان برایت جالب بود؟ برای گروه خود، تعریف کن. پاسخ پیشنهادی: وقتی بزبز قندی با آقا گریه جنگید و بچه‌هایش را نجات داد.

حکایت

- به نظر شما چرا مردم آن شهر، همیشه تندرست و سالم بودند؟ چون به توصیه‌ی پیامبر اسلام (ص) که فرموده بودند تا زمانی که گرسنه نشده‌اند، چیزی نخورند و هنگام گرسنگی به اندازه بخورند و پیش از سیر شدن هم دست از غذا بکشند عمل کرده و به راز تندرستی دست یافته بودند.

کتاب خوانی

ستاره

باد آسمان را دشب تگان داد - تا ستاره در دستم افتاد
دشب یاد آسمان را تگان داد و سه تا ستاره از آسمان در دستم افتاد.

بودن آن ها بیار زیبا یک دانش را دادم به بابا
آن ها بسیار زیبا بودند. من یکی از آن ها را به بابا دادم.

آن دیگری را دادم به مادر دیدم که مانده یک دانه دیگر
یکی دیگر از آن ها را به مادر دادم و دیدم که یک دانه‌ی دیگر از ستاره‌ها باقی مانده است.

آن را به بالا پرتاب کردم این کارها را در خواب کردم
آن ستاره را به بالا پرتاب کردم؛ من تمام این کارها را در خواب انجام دادم.

ناصر کشاورز

تاریخ ادبیات:

ناصر کشاورز شاعر و نویسنده‌ی کودکان، سال ۱۳۴۱ در تهران به دنیا آمد. از او تاکنون ۱۶۰ عنوان کتاب در حوزه‌ی ادبیات کودکان منتشر شده است. او تاکنون جوایز متعددی در زمینه‌ی شعر کودک و نوجوان دریافت کرده است که دریاخت جایزه‌ی دوازدهمین جشنواره‌ی کتاب کودک و نوجوان در بخش شعر و برای کتاب «مه‌اد کوتاه» یکی از این جوایز است.

ارزشیابی مستمر

۱- از بند اول صفحه‌ی ۱۶ و بند دوم صفحه‌ی ۱۷ روخوانی کن.
۲- مادر خرس کوچولو چه پیشنهادی برای غذا خوردن به او داد؟
معنی کن.

شاداب:

۳- اگر به جای خرس کوچولو بودی، چه می‌کردی؟
۴- حروف بهم ریخته‌ی زیر را مرتب کن.

ط - خ - ن - ک - ر - ا:

ح - ص - و - ه - ل:

۵- پیامبر(ص) چه سفارش‌هایی به مردم کرده بودند؟
۶- مخالف هر کلمه را بنویس.

پاکیزه ≠

ریز ≠

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱- دانش آموز از بخش‌های مشخص شده روخوانی کند. (والدین محترم توجه داشته باشد لحن خواندن فرزندتان به گونه‌ای باشد که مفهوم متن را به درستی منتقل کند).
۲- دست‌هایش را پیش از غذا خوردن بشوید. ۳- بقیه: ادامه، باقی مانده -
نشانده، پشم‌افشان ۴- قبل از هر کار با پدر و مادر مشورت و از تجربه‌های آن‌ها استفاده می‌کردم. ۵- حوصله - خطرناک ۶- پیامبر
گرسنی (ص) فرمودند: «به مردم گفته‌ام، تا گرسنه نشده‌اند، چیزی نخورند. هنگام گرسنگی نیز به اندازه بخورند و بیش از سیر شدن دست از غذا بکشند». ۷- ریز ≠ درست - پاکیزه ≠ آلوده (کثیف)

تلاش بیشتر

قابل قبول

خوب

بسیار خوب

غصه می خورد: اندوهگین و ناراحت بود.

فورا: بلافاصله، سریع

لذت: خوشی

معلم: آموزگار، آگاه کننده

مواظبت: مراقبت، نگاه داری

نظافت: تمیزی، پاکیزگی

واژه نامه:

اتفاق: پیشامد، حادثه

پرسید: سؤال کرد

تعریف کرد: بیان کرد، گفت

جایزه: پاداش

جواب داد: پاسخ داد

سرود: آواز دسته جمعی

شروع: آغاز

انتظار، معلم، هویج، دم پنبه‌ای، اتفاقی، خطرهایی، مثلاً، روباه‌ها، شغال‌ها، لذت، صدای پرنده‌ها، مهم، مواظبت، جایزه، چند دقیقه بعد، حمام کردن، نظافت، برطولا، مثل، خاراند، شروع، می گذشت، غصه می خورد، خودت، همسایه، جمع کرد، تعریف کرد، فورا، فایده‌ای، تصمیم، عزیز

نگاه کن و بگو

۱

۲

۳

۴

- ۱- صدای بوق کامیون، صدایی ناخوشایند است که باعث آزار گوش‌های ما می‌شود.
- ۲- سروصدا و دعوا کردن بچه‌ها در کلاس، گوش‌های ما را آزار می‌دهد و آرامش ما را از بین می‌برد.
- ۳- صدای آواز پرندگان، زیبا و دلنشین است و باعث آرامش انسان می‌شود.
- ۴- صدای لالایی مادر، باعث آرامش و خوابیدن نوزاد می‌شود.

درست، نادرست

- ۱- داشتن گوش‌های سالم اهمیت زیادی ندارد. نادرست
- ۲- اگر صدایی را نمی‌شنیدیم، خطرهایی برای ما پیش می‌آید. درست
- ۳- اگر گوش نداشتیم، از شنیدن صدای پرنده‌ها لذت نمی‌بردیم. درست
- ۴- نباید گوش‌هایمان را همیشه تمیز نگه داریم. نادرست

یادمان

ما باید از گوش‌هایمان خیلی مراقبت کنیم. هیچ‌گاه وسایل نوک تیز را در گوش خود فرو نکنیم. از صداهای بلند دوری کنیم. گوش‌های خود را تمیز نکنیم. داریم تا بتوانیم از شنیدن صداهای دلپذیر لذت ببریم و به دلیل این نعمت بزرگ، خدا را شکر کنیم و سپاسگزار او باشیم.

به کلمه‌های قرمز هر دسته توجه کن. معنای آن‌ها مثل هم است.

- آن کودک، خوش حال است.
- آن کودک، شاد است.
- این ماشین، آهسته می‌رود.
- این ماشین، آرام می‌رود.
- این ماشین، یواش می‌رود.
- او از بچه‌ها مراقبت می‌کند.
- او از بچه‌ها مواظبت می‌کند.
- او از بچه‌ها نگره‌داری می‌کند.

حالا تو در کلمه‌های زیر، هم معنی‌ها را پیدا کن و بگو.

پاسخ - اول - تلاش - خیلی - جواب - آغاز - کوشش - بسیار

پاسخ: جواب اول: آغاز تلاش: کوشش خیلی: بسیار

کجا - اکثراً - غالباً - فوراً - کلاً - اولاً - ثانیاً.

- ۱- در ابتدای داستان چرا همه از حنایی، دوری می‌کردند؟ حنایی حمام کردن و نظافت را دوست نداشت، همیشه پرهایش پُر از گرد و خاک بود. پرنده‌های همسایه، همه از بوی بد او، ناراحت بودند و از دستش شکایت می‌کردند.
- ۲- برای اینکه سالم و تندرست بمانی، چه کارهایی انجام می‌دهی؟ پاسخ پیشنهادی: برای سالم و تندرست ماندن باید بهداشت را رعایت کرد. برای مثال هفته‌ای سه بار به حمام می‌روم، بعد از هر وعده‌ی غذایی دندان‌هایم را مسواک می‌زنم و مهم‌تر از همه به نصیحت‌های بزرگ‌ترها درباره‌ی رعایت بهداشت توجه می‌کنم.

توصیه به اولیا:

از فرزندتان بخواهید:

- ۱- بخوان و بیندیشش‌ها را مرور کند تا موفق به کسب مهارت‌های لازم در رعایت نکات دستور و روان خوانی شود.
- ۲- پس از خواندن بخوان و بیندیشش‌ها آن‌ها را به طور مختصر برای شما تعریف کند و نتیجه‌ی آن را بیان نماید.

ارزشیابی مستمر

از صفحه‌ی ۲۳ و خط اول صفحه‌ی ۲۵ روخوانی کن.

۲- چگونه می‌توانیم از گوش‌هایمان مراقبت کنیم؟

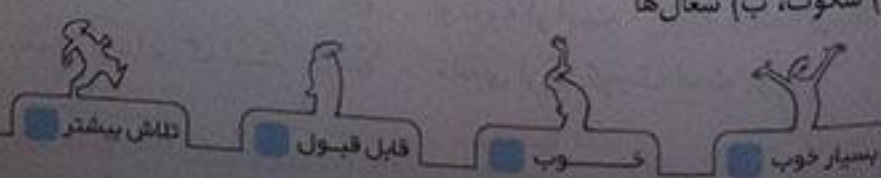
- ۳- معنی کن. معلم: جایزه: مراقبت:
- ۴- هم معنی هر کلمه را بنویس. سالم: پاکیزه:

۵- املای درست هر کلمه را انتخاب کن.

- الف) بچه خرگوش‌ها در (سکوت - صکوت) منتظر پرسش بعدی بودند.
- ب) صدای روباه‌ها و (شقال‌ها - شغال‌ها) را نمی‌شنیدیم.

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱ دانش‌آموز از بخش‌های مشخص شده روخوانی کند. (والدین محترم توجه داشته باشید لحن خواندن فرزندتان به گونه‌ای باشد که مفهوم متن را به درستی منتقل کند). ۲ باید از آن‌ها خوب مواظبت کنیم و همیشه آن‌ها را تمیز نگه داریم. ۳ معلم: آموزگار (کسی که به ما چیزی یاد دهد) جایزه: پاداش - مراقبت: مواظبت (نگه‌داری) ۴ سالم: تندرست - پاکیزه: تمیز ۵ الف) سکوت، ب) شغال‌ها

فصل ۳ اخلاق فردی و اجتماعی

درس ۵ چوپان درست کار

مُزد:	حقوق	واژه‌نامه:	
ناچار:	ناگزیر، مجبور	ولی:	
نصیحت می‌کرد:	پند می‌داد.	چربیدن، علف خوردن:	
وانگهی:	و آنگاه، آن زمان	نگهبان گله‌ی گوسفند و گاو:	
		مالک:	

۳۳

دوم دبستان

صاحب، نصیحت، لبخند، مُزد، سیل بزرگی، نجات، قطره قطره، جمع، وانگهی، ناگهان.

درست، نادرست

- ۱- چوپان مرد درست کاری بود. درست
- ۲- چوپان هر بار صاحب گوسفندان را نصیحت می‌کرد. درست
- ۳- صاحب گوسفندان، در فکر فرو رفت. درست
- ۴- صاحب گوسفندان آدم درست کاری بود. نادرست

گوش کن و بگو

- ۱- چرا مرد با شنیدن پاسخ چوپان به فکر فرو رفت؟ چون با این جمله‌ی چوپان تازه به حقیقت ماجرا پی برده و متوجه اشتباه و گناه خود شده بود؛ او فهمید خودش مقصر است و آمدن سیل در واقع نتیجه‌ی کار بد خودش بوده است.
- ۲- مثل «قطره قطره جمع گردد، وانگهی دریا شود» یعنی چه؟ یعنی هر چیزی هر اندازه‌ای هم کوچک و ناچیز باشد مثل یک قطره آب، اگر مدتی بگذرد و ادامه داشته باشد کم کم جمع شده و زیاد می‌شود و به اندازه‌ی دریا وسعت پیدا می‌کند.
- ۳- صاحب گوسفندان چگونه مجازات شد؟ یک روز که چوپان، گوسفندان را به چرا بُرد، باران شدیدی شروع به باریدن کرد و سیل بزرگی به راه افتاد و همه‌ی گوسفندان مرد را با خود برد.

واژه سازی

- چوپان هر شب شیر می‌دوشد. ← چوپان هر روز شیر می‌دوشد.
- علی به دبستان رفت. ← زهرا از دبستان آمد.
- پرنده بالای درخت بود. ← پرنده پایین درخت بود.

حالا تو بگو

- حالا تو هم مانند نمونه‌های بالا، برای هر کلمه جمله‌ای بگو:
- زیاد ← باران زیاد می‌بارد.
- راست‌گو ← او راست‌گو است.
- بزرگ ← خانه‌ی آن‌ها بزرگ است.
- کم ← باران کم می‌بارد.
- دروغگو ← او دروغگو است.
- کوچک ← خانه‌ی آن‌ها کوچک است.

۳۳

کتابخانه

۱۳۶

۳۴

حالا تو بگو

میوه ها	یعنی	چند میوه
گل ها	یعنی	چند گل
خانه ها	یعنی	چند خانه
کوچه ها	یعنی	چند کوچه

۳۴

پیدا کن و بگو

کلمه هایی که حرف «ص» یا «ط» دارند. تذکر: برای این شکل حرف «ص» کلمه ای در درس نیست. برای این شکل صاحب - نصیحت / ط: قطره
 ۱. کلمه هایی را که با «ها» جمع بسته شده اند. گوسفندها - حرف های - آب های
 ۲. کلمه هایی که تشدید دارند. اما

۳۵

بخوان و حفظ کن

«احوال پرسی»

پروانه از گل احوال پرسید. گل گفت: خوبم. پروانه خندید.
 پروانه با گل احوال پرسی کرد؛ گل گفت: خوبم و پروانه (از خوب بودن گل) خوش حال شد و خندید.
 گل بازر شد با ناز خوابید. پروانه دورش آرام رقصید.
 گل شکفته تر شد و با ناز به خواب رفت و پروانه آرام و بی صدا دورش چرخید و رقصید.

محمود کیانوش

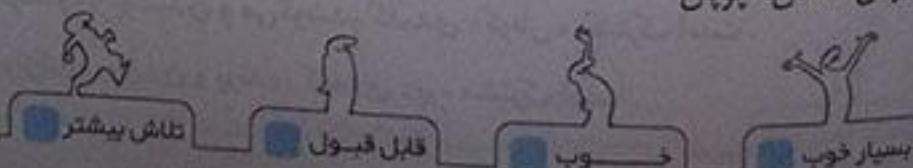
نام از زیبات: محمود کیانوش محقق، شاعر و نویسنده ی معاصر است. او شعر «احوال پرسی» را سروده است. کتاب «شکوفه ی صبر» مجموعه شعرهای آهنین او است.

ارزشیابی مستبر

- ۱. کلمه ی صفحه ی ۳۲ روخوانی کن.
 - ۲. این مثل را کامل کن.
 - ۳. با حروف به هم ریخته، کلمه بنویس.
 - ۴. متضاد هر کلمه را بگو.
 - ۵. چهار کلمه بنویس که بتوان آن ها را با «ها» جمع کرد.
- قطره قطره گردد دریا شود.
 ا. ص. ب. ح: (.....)
 باعجله ≠ آخر ≠

پاسخ ارزشیابی مستبر

۱. دانش آموز از بخش تعیین شده روخوانی کند. (والدین محترم توجه داشته باشید لحن خواندن فرزندتان طوری باشد که مفهوم متن را به درستی منتقل کند). ۲. قطره قطره جمع گردد وانگهی دریا شود. ۳. صاحب ۴. باعجله ≠ به آرامی - آخر ≠ اول ۵. بچه، خرگوش، انسان، چوپان

ولازنه نامه:	ساده:	آسان، هر چیزی که مشکل نباشد
امانت دار:	شبیبه:	مثل، مانند
بُرنا:	علم:	دانش
پروازکنان:	غیر:	جز
تصمیم گرفته بود:	فردوسی:	شاعر حماسه سرای ایران و سراینده شاهنامه
اراده کرده بود:	ناپسند:	زشت، بد، کاری که پسندیده نیست
عصبانی:	هدهد:	نام پرنده‌ای است
درمان:		
معالجه، مداوا:		
زمان‌های کهن:		زمان‌های قدیم

راهنما

شبیبه، غیر، لانه‌شان، اما، ساده‌ای، گذشت، خسته، طوطی سخن‌گو، طول، پروازکنان، تصمیم، شعر، فردوسی، بُرنا، کوزه‌ای لازم، صبر، خوش‌اخلاق، شده‌ای

درست، نادرست

۳۹

- ۱- نوشا از هدهد چیزهای خوب را یاد گرفت. نادرست
- ۲- دارکوب به پرنده گفت: «شما باید سال‌ها تلاش کنید». درست
- ۳- کوشا خوب سخن گفتن را از طوطی آموخت. نادرست
- ۴- شعر «توانا بود هر که دانا بود / ز دانش دل پیر، برنا بود» از فردوسی است. درست

گوش کن و بگو

۳۹

- ۱- چرا کوشا و نوشا لانه‌شان را ترک کردند؟ چون پدر و مادرشان به آن‌ها گفتند: «شما دیگر بزرگ شده‌اید. غیر از بازی کردن باید چیزهای دیگری هم یاد بگیرید.»
- ۲- چرا نوشا در کارهایش موفق نبود؟ چون صبرش کم بود و دلش می‌خواست آزاد باشد. او دوست داشت زود به نتیجه برسد. به همین دلیل زحمت زیادی نمی‌کشید و زود هم خسته می‌شد در نتیجه هیچ‌گاه در کارهایش موفق نبود.
- ۳- دوست داری مثل کدام پرنده باشی؟ چرا؟ کوشا، چون کوشا با دقت به حرف‌های دارکوب دانا گوش کرد و با صبر و حوصله، سال‌ها تلاش کرد تا توانست علم و دانایی را بیاموزد.
- ۴- هدهد چه ویژگی‌هایی داشت؟ او پاکیزه، راست‌گو، امانت‌دار و مهربان بود.

واژه سازی

۳۹

در کلمه‌های خندان، خندیدن، لبخند، خنده‌رو و خوش‌خنده، کلمه‌ی «خند» مشترک است.
 در کلمه‌های کوشا، کوشش، کوشیدن و می‌کوشد، کلمه‌ی «کوش» مشترک است.
 در کلمه‌های پرواز، پروازکنان، پریدن و پرنده، کلمه‌ی «پر» مشترک است.

در هر دسته، کلمه‌ی مشترک کدام است؟

دانش آموز	سخن گو	گیاه خوار	می خواست
نوآموز	سخن ران	گوشت خوار	خواستگاری
هنرآموز	سخن چین	علف خوار	خواستن
آموز	سخن	خوار	خواست

پیدا کن و بگو

کلمه‌هایی را که نشانه‌های «ه ه» در آخر آن‌ها صدای «ا» می‌دهد. پرنده، همیشه، شده، لانه، ساده، ادامه، خسته، شاخه، پاکیزه، نگذاشته، گرفته، همه، به

کلمه‌هایی را که نشانه‌های «ه ه» در آخر آن‌ها صدای «ه» می‌دهد. شبیه، راه

کلمه‌هایی که حرف «و» صدا نداشته باشد خواستند، می‌خواست، خواست.

کتاب خوانی

- ۱- بیشتر دوست داری درباره‌ی چه چیزهایی مطالعه کنی؟ پاسخ پیشنهادی: شاهنامه‌ی فردوسی، کتاب‌های تخیلی و ...
- ۲- برای آنکه یک کتاب، نوشته شود و به دست شما برسد، چه کسانی باید با هم همکاری کنند؟
 مؤلف - ویراستار - مؤسسه‌ی انتشاراتی - طراح - چاپخانه و ...

حکایت

با نظر شما چه چیزی باعث خوش اخلاقی آن مرد شده است؟ صبر و اندکی آرامش

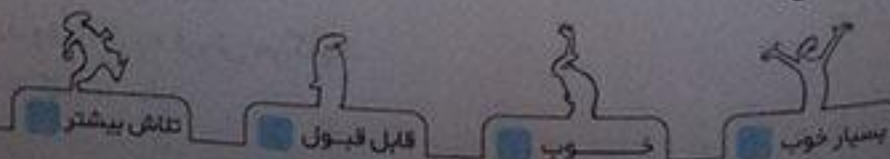
در حکایت «خوش اخلاقی» به داشتن صبر و آرامش در زمان برخورد با مشکلات تأکید شده است. این حکایت به ما می‌آموزد که همیشه باید در زندگی صبور باشیم و در برابر اتفاقات آرامش خود را حفظ کنیم.

ارزشیابی مستمر

- ۱- از بند دوم صفحه‌ی ۳۶ و بند سوم صفحه‌ی ۳۷ روخوانی کن.
- ۲- کلمه‌ی مشترک را در بین واژه‌های زیر پیدا کن.
 بخور، خوراک، نخورد، خوردن، می‌خورد
- ۳- در کدام یک از کلمه‌های مقابل «ه» صدای «ا» می‌دهد؟
 چاه - تازه - شاه - کلاه - پرنده
- ۴- دو کلمه بنویس که در آن‌ها واژه‌ی «هم» به کار رفته باشد.
- ۵- کلمات بهم ریخته مقابل را مرتب کن و بنویس.
 قبول، که، او، هدهد، به، آموزش، کرد، دهد.
- ۶- صدای پایانی کلمه‌ی «لطفاً» را بگو.

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱- دانش آموز از بخش‌های مشخص شده روخوانی کند. (والدین محترم توجه داشته باشید لحن خواندن فرزندتان به گونه‌ای باشد که مفهوم متن را به درستی منتقل کند).
 ۲- خور ۳- تازه - پرنده ۴- هم کلاسی - هم فکر ۵- هدهد قبول کرد
 ۶- «ن»

واژه‌نامه:

کسی که خیابان‌ها و کوچه‌ها را جارو می‌کند	رفتگر:	ایجاد کرده: به وجود آورده، باعث شده
کسی که صبح زود از خواب بیدار می‌شود	سحرخیز:	با نشاط: شاداب
پرتلاش	کوشا:	بتا: کسی که به کار ساختمان‌سازی مشغول است.
کسی که موظف است کار خاصی را انجام دهد	مأمور:	راحت: آسوده

پخته، سحرخیز، رفتگر زحمت‌کش، راحت، باغ‌ها، باغبان، پرتلاش، منظم، مرتب، نظم و ترتیب، مأمور راهنمایی و رانندگی، بانشاط، معلم.

درست، نادرست

۱- رفتگر، مدرسه‌ی ما را تمیز می‌کند. نادرست

۲- دانش‌آموزان پرتلاش و مهربان را، معلم پرورش داده است. درست

۳- این خانه‌های گرم و راحت را کشاورز کوشا ساخته است. نادرست

۴- درخت‌ها و گل‌ها را، باغبان پرتلاش در باغ کاشته است. درست

گوش کن و بگو

۱- از چه کسانی یا از چه راه‌هایی می‌توانیم پاسخی مناسب، برای پرسش‌هایمان پیدا کنیم؟ ما می‌توانیم با پرسیدن از معلم، پدر و مادرمان هم‌چنین راهنمایی خواستن از افراد دانا و یا استفاده از مجله‌ها و کتاب‌های مناسب و یا رایانه پاسخ پرسش‌هایمان را پیدا کنیم.

۲- به جز دوستانی که در این درس با آن‌ها آشنا شدیم، چه کسان دیگری دوستان ما هستند؟

خیاط‌ها، که لباس‌های زیبا برای ما می‌دوزند. آرایشگرها، که موهای ما را مرتب و اصلاح می‌کنند. میوه‌فروش‌ها، که میوه‌ها و سبزیجات تازه را به ما عرضه می‌کنند و...

۳- چگونه از خدا، برای چیزهای خوب و قشنگی که آفریده است، سپاس‌گزاری می‌کنی؟ با استفاده‌ی درست، اسراف نکردن و مراقبت از آن‌ها

۴- اگر مأمور راهنمایی و رانندگی نبود، چه اتفاقی در شهر می‌افتاد؟ دیگر خیابان‌های منظم نداشتیم و رفت و آمد ماشین‌ها مرتب و آسان نبود. تصادفات زیاد و ترافیک شدیدی در خیابان‌ها ایجاد می‌شد.

واژه سازی

الف) کی، چی می‌فروشد؟

شیرینی‌فروش، شیرینی می‌فروشد.

سبزی‌فروش، سبزی می‌فروشد.

ب) کی، چی می‌سازد؟

به کسی که دارو می‌سازد، داروساز می‌گویند.

به کسی که آهنگ می‌سازد، آهنگ‌ساز می‌گویند.

حالا تو بگو

به کسی که کفش می‌دوزد، کفاش می‌گویند.

به کسی که پارچه می‌فروشد، پارچه‌فروش می‌گویند.

کلیدساز یعنی، کسی که کلید می‌سازد.

۱. کلمه‌هایی که نشانه‌های «ه» در آن‌ها صدای «ا» می‌دهد. چه، کاشته، خوش مزه، پخته، کوچک، پاکیزه، کرده، خانه، ساخته، داده، آفریده.
۲. کلمه‌هایی که نشانه‌های «ط» یا «ظ» دارند. منظمی، نظم، بانشاطی
۳. کلمه‌هایی که با «ها» آمده‌اند. (حداقل ۱۰ مورد) گندم‌های، این‌ها، کوچه‌ها، خیابان‌های، آن‌ها، خانه‌ها، درخت‌ها، گل‌ها، باغ‌ها، چیزهای

دانش‌آموزی از روی درس بخواند و بقیه‌ی هم کلاسی‌هایش با شنیدن کلمه‌هایی که

۱. نشانه‌ی «ح» دارند، دست بزنند. سحرخیزی، زحمت‌کش، راحت
۲. نشانه‌ی «ت» دارند، هورا بکشند. درست، ماست، پخته، تمیز، رفتگر، زحمت‌کش، راحت، ساخته، درخت‌ها، کاشته، پرتلاش، رفت و آمد، مرتبی، ترتیب، است، دوست داشتنی، سخت‌کوش، دوستان
۳. نشانه‌ی «ط» دارند. آرام پا بکوبند. با نشاطی

- ۱- وقتی مورچه پاهای خاله پیرزن را لبه‌ی تنور دید، چه کرد؟ فکر کرد خاله پیرزن توی تنور افتاده است. گریه و زاری کرد؛ چه گریه‌ای و فریاد کشید: «خاله به تنور، خاله به تنور.»
- ۲- وقتی خبر سلامتی خاله پیرزن در ده پیچید، چه اتفاقی افتاد؟ همه، از پدربزرگ‌ها و مادربزرگ‌ها و پدرها و مادرها گرفته تا بچه‌ها، از گنجشک‌ها گرفته تا مورچه‌ها به خانه‌ی خاله پیرزن رفتند. از نان‌های خوش مزه‌اش خوردند و به اشتباه مورچه خندیدند؛ چه خنده‌هایی!

ارزشیابی مستمر

۱ از صفحه‌ی ۴۲ روخوانی کن.

۲- به کسی که دارو می‌سازد، چه می‌گویند؟

۳ حروف جا مانده در جمله‌ی زیر را بنویس.

م مور را - نمایی و راندگی؛ همان م - موری که دوست ماست -

۴- برای هر کلمه یک هم‌معنی بگو.

کوشا: منظم پاکیزه: با نشاط

۵- همین کتاب یعنی کتابی که است.

۶- متضاد هر کدام را بگو.

خواب ≠ بزرگ کم ≠ بزرگ

یاسخ ارزشیابی مستمر

- ۱ دانش‌آموز از بخش تعیین شده روخوانی کند. (والدین محترم توجه داشته باشید لحن خواندن فرزندتان به گونه‌ای باشد که مفهوم متن را به درستی منتقل کند.)
- ۲ داروساز
- ۳ مأمور راهنمایی و راندگی؛ همان مأموری که دوست ماست.
- ۴ کوشا؛ پرتلاش - منظم؛ کسی که در کارهایش نظم دارد - پاکیزه؛ تمیز - با نشاط؛ سرحال، خوش حال
- ۵ نزدیک
- ۶ خواب ≠ بیدار - بزرگ ≠ کوچک - کم ≠ زیاد

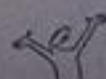
تلاش بیشتر

قابل قبول

خوب

بسیار خوب

مهربانی	محبت:	وژر ناما:	پذیرفتند:
زمان، وقت، هنگام	موقع:	قبول کردند، بر عهده گرفتند	دعا:
چوب خشک مخصوص سوزاندن	هیزم:	حرف زدن با خدا	سخن می‌گوییم:
کمک	یاری:	حرف می‌زنیم	سعی:
		کوشش، تلاش	

دعا، یعنی، موقع، تصمیم، حرف زدن، محبت، سعی، هم‌کلاسی‌هایم، حتی، بچه‌ها

۵۲

درست، نادرست

- ۱- ما در دعا با خدا درد دل می‌کنیم. درست
- ۲- همه، آدم‌های مهربان را دوست دارند. درست
- ۳- ما فقط برای خودمان دعا می‌کنیم. نادرست
- ۴- دعا یعنی حرف زدن با دیگران. نادرست

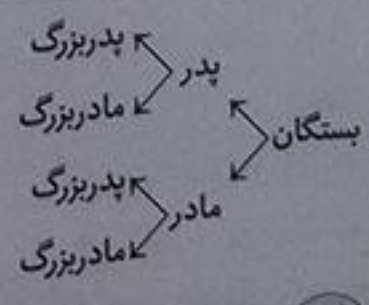
۵۲

گوش کن و بگو

- ۱- دعا یعنی چه؟ دعا یعنی حرف زدن با خدا. در موقع دعا با خدا سخن می‌گوییم و از او یاری می‌خواهیم.
- ۲- چرا خدا را شکر می‌کنیم؟ چون خدا به ما نعمت‌های زیادی داده است و به لطف اوست که ما خیلی چیزها داریم.
- ۳- چه کارهایی می‌توانی انجام دهی تا خدا تو را بیشتر دوست داشته باشد؟ سعی می‌کنم به پدر و مادرم و بزرگ‌ترها احترام بگذارم و با هم‌کلاسی‌هایم و حتی بچه‌های کوچک‌تر از خودم مهربان باشم تا خدا مرا بیشتر دوست داشته باشد.
- ۴- چرا همه، پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگ‌ها را دوست دارند؟ چون آن‌ها بسیار مهربان هستند، همه را دوست دارند و به همه محبت می‌کنند.

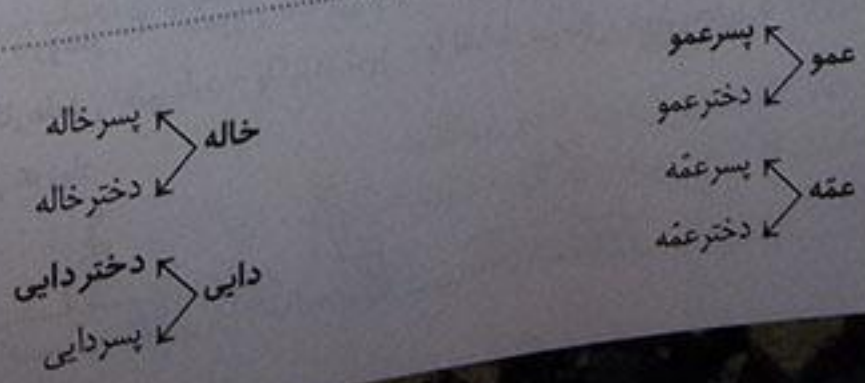
۵۲

واژه سازی

۵۲

حالا تو بگو

به این کلمه‌ها توجه کن:
توی، عیسی، مصطفی، یحیی، مجتبی، مرتضی حرف «ی» در پایان این کلمه‌ها صدای «آ» می‌دهد.
مثلاً بگو چه کلمه‌ای در درس به کار رفته است که حرف «ی» در آخر آن صدای «آ» می‌دهد. حتی

۱- کلمه‌هایی را که «ع ع ع» دارند. دعا، یعنی، موقع، سعی
۲- جمله‌ای که علامت «ا» دارد. پس همیشه من سعی می‌کنم با هم کلاسی‌هایم و حتی بچه‌های کوچک‌تر از خودم
مهربان باشم تا تو مرا بیشتر دوست بداری!
۳- با توجه به متن درس جای خالی جمله‌ی زیر را با یک کلمه‌ی مناسب کامل کن.
در موقع دعا یا خدا سخن می‌گوییم و از او _____ می‌خواهیم. یاری

«مثل یک رنگین‌کمان»

شاپرک آمد کنار پنجره روی شیشه مثل برگی دیده شد

شاپرک کنار پنجره آمد و روی شیشه‌ی پنجره نشست، از آنجا مانند یک برگ دیده می‌شد.

دست بردم تا بگیرم، او پرید برگی انگار از درختی چیده شد

منم را جلو بردم تا او را بگیرم ولی او پرید و با پریدنش انگار یک برگ از درخت جدا شد.

شاپرک باز آمد و آنجا نشست بال رنگارنگ خود را باز کرد

شاپرک دوباره آمد و همان‌جا نشست و بال رنگارنگش را باز کرد.

آفتاب مهربان چون مادری بال‌های نازکش را ناز کرد

آفتاب مهربان مانند مادری، با گرما و نور خود بال‌های نازک شاپرک را ناز و نوازش کرد.

بشت شیشه آفتاب مهربان می‌درشید از میان آسمان

از پشت شیشه، آفتاب مهربان که در وسط آسمان می‌درخشید معلوم بود.

دیده می‌شد بال‌های شاپرک روی شیشه مثل یک رنگین‌کمان

و یاد درخشش نور خورشید، بال‌های رنگارنگ شاپرک بر روی شیشه، مانند یک رنگین‌کمان به نظر می‌رسید.

جعفر ابراهیمی (شاهد)

تاریخ ادبیات:
جعفر ابراهیمی (شاهد) در اردیبهشت به دنیا آمد. از آثار او می‌توان به مجموعه‌های شعر نوجوانان، قصه‌ی نوجوانان و مجموعه شعر، زمان و قصه‌ی کودکان اشاره کرد. «گل باغ آشنایی» و «وقتی سایه‌ها سنگ می‌شوند» از آثار او است.

«نظر شما، چرا پیامبر (ص) پیشنهاد دوستانش را نپذیرفت؟» چون خودش را بهتر و برتر از یارانش نمی‌دانست و معتقد بود که در سفر همه باید همکاری کنند.

۱- از بندهای اول و دوم صفحه ۵۱ روخوانی کن.
۲- دعا یعنی با خدا.

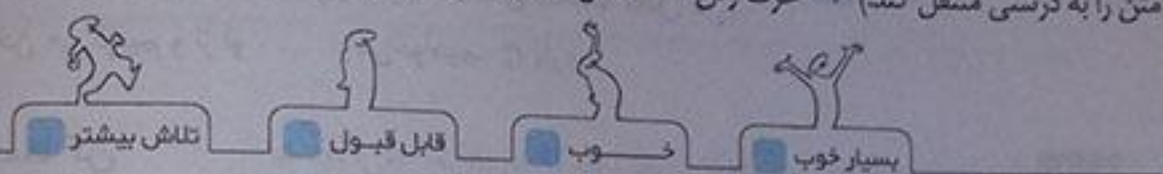
۳- برای شکل های مختلف (ع م ع ع) مثال بزن.

۴- چه کسی از همه مهربان تر است؟

۵- چند کلمه بگو که حرف «ی» در پایان آن ها صدای «آ» بدهد.

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱- دانش آموز از بخش تعیین شده روخوانی کند. (والدین محترم توجه داشته باشید لحن خواندن فرزندان به گونه ای باشد که مفهوم متن را به درستی منتقل کنند) ۲- حرف زدن ۳- غسل - معلم - موقع - وداع ۴- خدا ۵- مرتضی، کبری، عیسی، حتی

کسب زیارت

واژه‌ها:

اطراف:	دور و بر	حرم:	گرداگرد مکان های مقدس
امانت:	مال یا چیزی که، به کسی برای نگه داشتن می سپارند.	دانه برمی چیدند:	با نوک زدن، دانه می خوردند.
پنهان:	مخفی	طاقچه:	طاق کوچک، قسمتی فرو رفته در دیوار
تماشا کنیم:	نگاه کنیم، ببینیم	اتاق است که برای قرار دادن لوازم خانه می سازند.	
جمعیت:	مردم بسیاری که در جایی جمع شوند.	مقداری:	کمی
چلچراغ:	نوعی وسیله‌ی روشنایی بزرگ که در آن شمع‌ها یا چراغ‌های بسیار است.	وضوخانه:	محلّی که در آن جا وضو می گیرند
		هرگز:	هیچ وقت

اعداد

حرم، چلچراغ‌ها، دعا، جمعیت، گوشه‌ای، جمع، دانه برمی چیدند، مقداری، صدای اذان، گل دسته‌ها، اذان مغرب، وضوخانه.

درست، نادرست

- ۱- زینب بیرون حرم ایستاده بود. نادرست درست
- ۲- زینب ده‌ها کیبوتر را دید که گوشه‌ای جمع شده بودند. درست نادرست
- ۳- صدای اذان صبح از گل دسته‌ها بلند شد. نادرست درست
- ۴- چلچراغ‌های بزرگ، همه جا را نورباران کرده بودند. درست نادرست

گوش کن و بگو

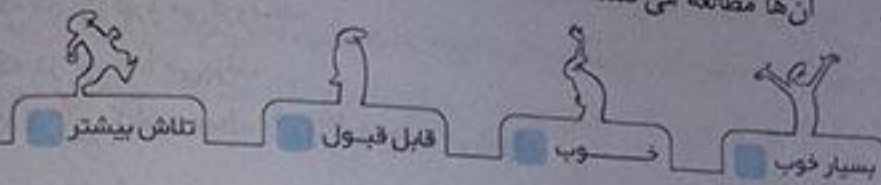

- ۱- چرا زینب با خودش دانه آورده بود؟ چون دوست داشت به کیبوترهای امام رضاع (ع) دانه بدهد.
- ۲- زینب و مادرش پس از شنیدن صدای اذان چه کردند؟ به وضوخانه رفتند تا وضو بگیرند و نمازشان را اول وقت بخوانند.
- ۳- آن‌ها چه موقع در حرم بودند؟ نزدیک اذان مغرب
- ۴- زینب چه چیزی را هرگز فراموش نمی‌کند؟ زینب نماز خواندن در حرم امام رضاع (ع) را هرگز فراموش نمی‌کند.

۱ دانش‌آموز از بخش تعیین شده روخوانی کند. (والدین محترم توجه داشته باشید لحن خواندن فرزندتان به گونه‌ای باشد که مفهوم متن را به درستی منتقل کند) ۲ اذان، زمان نماز خواندن را به ما اعلام می‌کند و ما باید با شنیدن صدای اذان نماز بخوانیم. ۳ کارخانه یعنی جایی که در آن کار می‌کنند. گل‌خانه یعنی جایی که در آن گل نگه می‌دارند.

۵ اذان - وضو

۴ من مطالعه می‌کنم. ما مطالعه می‌کنیم.
تو مطالعه می‌کنی. شما مطالعه می‌کنید.
او مطالعه می‌کند. آن‌ها مطالعه می‌کنند.

فصل هنر و ادب

هنرمند

واژه‌ها:

آتشدان:	أجاق	زیرک:	باهوش، دانا
اندکی:	کمی	سرگرم:	مشغول
حوصله:	تحمل، صبر	سعی:	تلاش، کوشش
دقت:	توجه کامل	مثلاً:	به طور مثال
دیشب:	شب گذشته، شب قبل	موفق:	پیروز

نقاشی کردن، سعی می‌کنیم، با دقت، مثلاً، سفالگر، قالی‌بافی، عکاسی، صبر و حوصله، موفق، زیرک.

درست، نادرست

- ۱- سفالگر با گل چیزهای زیبا می‌سازد. درست
- ۲- عکاس با دوربین عکس می‌گیرد. درست
- ۳- پدرم گفت: «فقط نقاش‌ها هنرمندند.» نادرست
- ۴- هنرمند باید در کارهایش عجله کند. نادرست

کوش کن و بگو

- ۱- به چه کسی هنرمند می‌گویند؟ هر کسی که کاری را با دقت و فکر انجام دهد هنرمند است. مانند: سفالگر، قالی‌باف و ...
- ۲- کدام هنرها با تصویر سرو کار دارند؟ عکاسی، نقاشی
- ۳- کدام یک از هنرها را بیشتر دوست داری؟ چرا؟ پاسخ پیشنهادی: نقاشی، زیرا می‌توانم هر چه را دوست دارم بکشم.
- ۴- یک هنرمند چگونه می‌تواند در کارهایش موفق شود؟ هنرمند باید خوب فکر کند، با دقت به همه چیز نگاه کند و صبر و حوصله داشته باشد تا در کارهایش موفق شود.

حالا تو بگو

- من می‌آیم. ← من خواهم آمد.
 پروانه نشست. ← پروانه خواهد نشست.
 او رفت. ← او خواهد رفت.
 او از پدرش می‌پرسد. ← او از پدرش خواهد پرسید.

پیدا کن و بگو

- ۱- کلمه‌هایی که با «گر» ساخته شده‌اند. **سفالگر**
 ۲- کلمه‌هایی که در آن‌ها «ه» به کار رفته است. **نگاه**

بخوان و حفظ کن

«من هنرمندم»

بدم شعر بگویم. بدم قصه بخوانم. بدم خستگیت را به سلامی بجانم.

من شعر گفتن و قصه خواندن را بلدم و می‌توانم با یک سلام، خستگی تو را برطرف کنم.

بدم لانه بسازم. بدم پیش کبوتر. بدم شاخه کلی را بدیم به مادر.

من بدم لانه بسازم و برای کبوتر بدم و یک شاخه گل به مادر، هدیه دهم.

بدم پاک و مرتب. بدم شانه به مویم. بدم آینه باشم. بدم راست بگویم.

من بدم مویم را پاک و مرتب شانه بزنم و می‌توانم مثل آینه راست بگویم (صاف و شفاف باشم).

بدم روی لب تو گل لبخند بکارم. بدم مردم دنیا، همه را دوست بدارم.

افشین علا

من می‌توانم کاری کنم که تو لبخند بزنی و می‌توانم همه‌ی مردم دنیا را دوست داشته باشم.

تاریخ زبانت:
 افشین علا از او تاکنون چندین عنوان کتاب منتشر شده است که می‌توان به «یک عالم پروانه»، «یک سبد بوی بهار»، «بدم شعر بگویم»، «نسیم»، «دختر باد»، «خاطرات مه لرفته» و ... اشاره نمود.

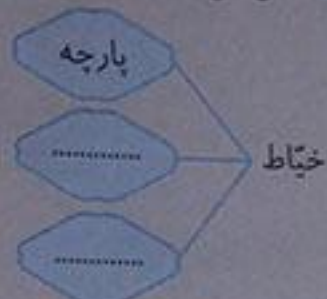
چرا دانشمند به هوش کودک آفرین گفت؟ چون آن کودک توانسته بود از فکر خود به خوبی استفاده کند و آتش را بدون زخم به ظرف، به خانه ببرد.

ارزشیابی مستمر

فرش باف:

سفالگر:

- ۱- از بند دوم صفحه‌ی ۶۵ روخوانی کن.
- ۲- کار هر کدام را در یک جمله توضیح بده.
- ۳- کامل کن.

۴- بگو چه هنری با هر کدام از کلمه‌های زیر سرو کار دارد؟

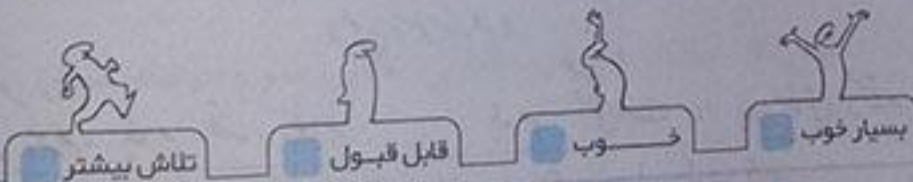
گل: نخ: قلم‌مو:

۵- حروف جا مانده در جمله‌ی مقابل را بنویس. کاسی و الی بافی هم نراست.

یاسخ ارزشیابی مستمر

- ۱ دانش‌آموز از بخش تعیین شده روخوانی کند (والدین محترم توجه داشته باشید لحن خواندن فرزندتان به گونه‌ای باشد که مفهوم متن را به درستی منتقل کند) ۲ سفالگر، با گل چیزهای زیبا می‌سازد / فرش باف، به وسیله‌ی نخ و دار قالی فرش‌های زیبا می‌بافد.
- ۳ گل: سفالگری - نخ: خیاطی یا قالی بافی - قلم‌مو: نقاشی ۵ عکاسی و قالی بافی هم هنر است.

دانش‌آموزان عزیز برای مطالعه‌ی آزمون پایانی دی ماه به انتهای کتاب قسمت آزمون پایانی مراجعه کنید.

درس آزاد (آیا مرا می‌شناسی)

شکل من کروی و گرد است. من دارای نیروی مخصوصی هستم که تمام اجسام را به سمت خود می‌کشم. در کتاب علوم خود با این نیرو آشنا شده‌ای. میلیون‌ها سال پیش سرتاسر من را یخ فرا گرفته بود با گذشت زمان در اثر گرمای زیاد خورشید من دارای ۵ خشکی بزرگ هستم که به هر یک از آن‌ها قاره می‌گویند. آن‌ها عبارتند از: قاره‌ی آمریکا، اروپا، آفریقا، اقیانوس و آسیا. البته به تازگی قطب شمال و کشورهای اطراف آن نیز به قاره‌ها اضافه شده‌اند و در حال حاضر من ۶ قاره دارم. دوسر گرفته که گرم‌ترین قسمت من است. وقتی به کلاس‌های بالاتر بروی با من، کوه‌ها، جنگل‌ها، دشت‌ها و دریاها هم بیشتر آشنا می‌شوی. من مردان و زنان بزرگی را در خود پرورش داده‌ام. از جمله‌ی آن‌ها می‌توان به ابوریحان بیرونی، ابن سینا، اریسون، زولورن و... اشاره کرد. با مراقبت و محافظت از من در واقع به خود و آیندگان کمک بزرگی کرده‌ای. پس با من مهربان‌تر باش. حتماً تا حالا حدس زده‌ای که نام من چیست!

مهر تابان

گوش کن و بگو

۷۰

- ۱- چه چیزی در این درس معرفی شده است؟ کره‌ی زمین
- ۲- کره‌ی زمین چه شکلی دارد؟ کره‌ی و گرد
- ۳- میلیون‌ها سال پیش کره‌ی زمین چگونه بوده است؟ سرتاسر آن را یخ فراگرفته بود.

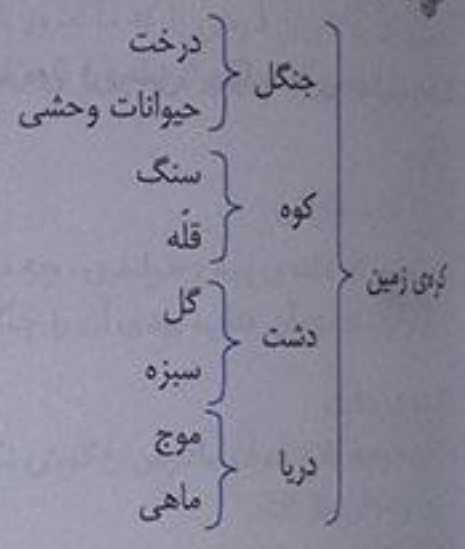
درست، نادرست

۷۰

- ۱- کره‌ی زمین در حال حاضر ۶ قاره دارد. درست
- ۲- کره‌ی زمین مردان و زنان زیادی را در خود پرورش داده است. درست
- ۳- فقط استوا سردترین قسمت کره‌ی زمین است. نادرست

واژه سازی

۷۰

بیاموز و بگو

۷۱

این ترکیبات را با دقت بخوان ۱- کوه بلند، به شیرین، ماه زیبا ۲- میوه‌ی کال، خانه‌ی بزرگ، کره‌ی زمین
 «آیا مرا می‌شناسی؟» سه ترکیب پیدا کن که مانند ترکیبات نمونه‌ی ۲ باشند همه‌ی یخ‌ها، کره‌ی آبی، قاره‌ی آمریکا...

پیدا کن و بگو

۷۱

- ۱- کلمه‌ای که دارای نشانه‌ی «ا» باشد. حتماً
- ۲- کلمه‌ای که تشدید دارند. قاره، خط، البته
- ۳- کلمه‌ای که دارای نشانه‌ی «ز» باشد. ژول ورن

بازی، بازی، بازی

۷۱

یک از دانش‌آموزان، نام حیوانی را به دلخواه روی تخته‌ی کلاس می‌نویسد. اعضای هر گروه، حرف‌های آن نام را جدا می‌کنند و در جدولی مانند جدول زیر می‌نویسند. سپس با هریک از حرف‌ها نام دختر، پسر، شهر، میوه و حیوان می‌سازند.
 هر گروهی که جدول را زودتر تمام کند، برنده است. پاسخ‌های جدول پیشنهادی است.

حرف	نام حیوان	نام پسر	نام دختر	نام شهر	نام میوه
پ	پرستو	پوریا	پروین	پل سفید	پرتقال
ل	لاک پشت	لهراسب	لیلا	لاهیجان	لیمو
ن	نهنگ	ناصر	ناهید	نهایند	نارنگی
گ	گرگ	گودرز	گلی	گرگان	گوجه‌سبز

واژه‌ها:	نشان، چیزی یا کاری که از کسی بر جای می‌ماند.
اثر:	شگفتی
تعجب:	تعریف کند: شرح دهد، توضیح دهد
شاعر:	جست و خیز: جهش کردن، بالا و پایین پریدن
زحمت:	جستی زد: جهشی کرد، خیز برداشت
سال گذشته:	راه‌نما: هدایت کننده، نشان دهنده‌ی راه
کسی که شعر می‌گوید (می‌سراید):	
عظیم:	
بزرگ:	
قول:	
وعدۀ، عهد:	
هنوز:	
رنج:	
تا آن هنگام، تا آن زمان:	

اهد

زیارت، توس، آرامگاه، شاعر، فاصله، جمعیت، صحبت، زحمت، شاهنامه، درباره‌ی فردوسی، پهلوان، اثری، عظیم، راه‌نما، خداحافظی، بعضی، تعریف.

۷۴

درست، نادرست

- ۱- آرامگاه فردوسی در شهر مشهد قرار دارد. درست نادرست
- ۲- همه‌ی داستان‌های شاهنامه به شعراست. درست نادرست
- ۳- فردوسی، چهل سال زحمت کشید تا شاهنامه را نوشت. درست نادرست
- ۴- شهر توس در نزدیکی مشهد است. درست نادرست

۷۴

گوش کن و بگو

- ۱- شاهنامه‌ی فردوسی درباره‌ی چیست؟ شاهنامه کتاب با ارزشی است که در آن داستان‌های زیادی درباره‌ی ایران و پهلوانان آن نوشته شده است.
- ۲- بزرگ‌ترین پهلوان داستان‌های شاهنامه کیست؟ رستم
- ۳- فردوسی برای نوشتن شاهنامه چند سال زحمت کشید؟ چرا؟ سی سال - او شاهنامه را نوشت تا زبان فارسی را که ما امروز با آن حرف می‌زنیم، زنده نگه دارد.

۷۴

واژه سازی

- فردوسی، شاعر بزرگ ایران است.
- فردوسی یکی از بزرگ‌ترین شاعران ایران است.
- شهر مشهد از توس، بزرگ‌تر است.
- فردوسی از بعضی شاعران زمان خود، بزرگ‌تر است.
- شهر مشهد بزرگ است.
- شهر مشهد یکی از بزرگ‌ترین شهرهای ایران است.

۷۴

حالا تو بگو

- زیبا ← زیباتر ← زیباترین
- دور ← دورتر ← دورترین
- نزدیک ← نزدیک‌تر ← نزدیک‌ترین
- بلند ← بلندتر ← بلندترین

حالا تو بگو

- ۱- من پارسال در مسابقه‌ی علمی مدرسه، نفر اول شدم.
- ۲- من سال گذشته در مسابقه‌ی علمی مدرسه نفر اول شدم.
- ۳- من امسال در مسابقه‌ی علمی مدرسه نفر اول شدم.

۷۵

پیدا کن و بگو

- ۱- اسم‌هایی که در درس آمده است. **ب** رضا، مشهد، توس، فارسی، فردوسی، شاهنامه، ایران، رستم.
- ۲- کلمه‌هایی که در آن‌ها حرف «ش» به کار رفته است. **ب** تذکر: برای این شکل «ش»، کلمه‌ای در درس نیست ولی برای این شکل «ش» می‌توان به این کلمه‌ها اشاره کرد: گذشته، مشهد، شهر، شاعر، شعر، نوشت، کشیده، شاهنامه، باارزشی، برگشتن

۷۵

فکر کن و بگو

- ۱- چرا مردم مبین ما، به فردوسی احترام می‌گذارند؟ **ب** زیرا فردوسی شاعر بزرگی است که برای نوشتن شاهنامه سی سال زحمت کشید تا زبان فارسی را که ما امروز با آن حرف می‌زنیم زنده نگه دارد.
- ۲- به جز فردوسی کدام یک از شاعران را می‌شناسی؟ **ب** عطار، سعدی، حافظ، مولوی و ...

۷۵

کتاب خوانی

- ۱- نام کتابی که هفته‌ی پیش خواندی، چه بود؟ **ب** نگهبان چشمه
- ۲- اگر تو نویسنده‌ی آن کتاب بودی آن را چگونه تمام می‌کردی؟ **ب** طوری که سما زنده می‌ماند و پاهایش خوب می‌شد.

۷۵

درک و دریافت

- ۱- وقتی جوجه کلاغ حرف مادرش را گوش نکرد، چه شد؟ **ب** تصمیم گرفت از روی درخت پرواز کند اما نتوانست و با سر توی بوته‌های خار افتاد.
- ۲- «یک کلاغ، چهل کلاغ» یعنی چه؟ **ب** یعنی، بزرگ کردن یک حرف یا ماجرا به طوری که آن قدر تغییر کند که دیگر شبیه واقعیت نباشد.

۷۷

ارزشیابی مستمر

۱- از روی صفحه‌ی ۷۲ روخوانی کن.

۲- چه داستان‌هایی در شاهنامه‌ی فردوسی آمده است؟

اص ف ل ه:

ت س و:

۳- حروف به هم ریخته را مرتب کن.

زحمت:

جست و خیز کردن:

۴- معنی کن.

۵- به کلمه‌ی مقابل «تر» و «ترین» اضافه کن و جمله بساز. بلند:

۶- ادامه بده.

من سال گذشته به مشهد رفته بودم.
 ما
 شما
 آن‌ها

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱- دانش‌آموز از بخش تعیین شده روخوانی کند. (والدین محترم توجه داشته باشید لحن خواندن فرزندتان به گونه‌ای باشد که مفهوم متن را به درستی منتقل کند.) ۲- شاهنامه‌ی فردوسی کتاب با ارزشی است که در آن داستان‌های زیادی درباره‌ی ایران و پهلوانان آن نوشته شده است. ۳- توس - فاصله ۴- جست و خیز کردن: جهش کردن، بالا و پایین پریدن / زحمت: رنج ۵- قد علی از قد رضا بلندتر است. او قد بلندترین فرد کلاس است. ۶- تو سال گذشته به مشهد رفته بودی. او سال گذشته به مشهد رفته بود. ما سال گذشته به مشهد رفته بودیم. شما سال گذشته به مشهد رفته بودید. آن‌ها سال گذشته به مشهد رفته بودند.

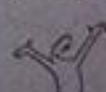
تلاش بیشتر

قبل قبول

خوب

بسیار خوب

بسیار، زیاد	فراوان:	واژه‌نامه:
محل زیارت	زیارتگاه:	افتخار می‌کنم:
		نگه‌داری، نگهبانی
		حفظ:

رابطه دیدنی‌ها، مثل، زیارتگاه‌ها، بناهای قدیمی، افتخار، حمله‌ی دشمنان، حفظ، حرم، قلعه‌ی دماوند، حافظ شیرازی، آرگ بی، سعدی شیرازی، ماسوله‌ی گیلان، تصویری، برج میلاد، سی و سه پل اصفهان، تخت جمشید، سفر، آرامگاه، شهر توس.

بیش تر بدانیم

سعدی در شیراز به دنیا آمده است و آرامگاه او نیز در شیراز است. او دو کتاب معروف به نام بوستان و گلستان دارد. حافظ شیرازی در شیراز به دنیا آمده است و کتاب او دیوان حافظ نام دارد. تخت جمشید در مرودشت فارس در نزدیکی شیراز قرار دارد. قلعه‌ی زیبای دماوند بلندترین کوه ایران است و در شمال شرقی تهران واقع شده است.

درست، نادرست

← نادرست

← اصفهان

← نادرست

← شیراز

← درست

← مشهد

← نادرست

← تهران

گوش کن و بگو

- نام چند مکان تاریخی و دیدنی را بگو. تخت جمشید در نزدیکی شیراز، سی و سه پل اصفهان، آرامگاه سعدی در شیراز، بیستون در کرمانشاه و ...
- چرا ما کشور خود، ایران، را دوست داریم؟ چون در ایران زندگی می‌کنیم و ایران خانه‌ی ماست.
- در شهر شما چه مکان‌های تاریخی و دیدنی وجود دارد؟ پاسخ پیشنهادی: شهر تهران: بازار قدیمی تهران، شمس‌العماره، آرامگاه شاه‌عبدالعظیم حسنی و برج طغرل در شهرری، موزه‌ی ایران باستان، موزه‌ی آبگینه و ... (دانش آموز عزیز با توجه به شهری که در آن زندگی می‌کنی پاسخ بده).
- دو آرامگاه نام ببر. آرامگاه فردوسی در توس مشهد، آرامگاه حافظ در شیراز.

واژه سازی

به این جمله‌ها توجه کن:
در ایران زیارتگاه‌های زیادی هست.
زیارتگاه یعنی محل زیارت.

۸۲

این شهر نمایشگاه دارد.
نمایشگاه یعنی محل نمایش و نشان دادن.

حالا تو بگو

دانشگاه یعنی محل آموختن دانش

۸۳

آزمایشگاه یعنی محل آزمایش
آموزشگاه یعنی محل آموزش

بیاموز و بگو

مردان یعنی چند مرد	←	مردها	چشمان یعنی چند چشم	←	چشم‌ها
زنان یعنی چند زن	←	زن‌ها	درختان یعنی چند درخت	←	درخت‌ها
پسران یعنی چند پسر	←	پسرها	دختران یعنی چند دختر	←	دخترها

۸۴

پیدا کن و بگو

۱- کلمه‌هایی که «ها» دارند. **د** دیدنی‌ها، کوه‌ها، دشت‌ها، دریاها، جنگل‌ها، زیارتگاه‌ها، بناها، قسمت‌ها
۲- کلمه‌هایی که «ان» دارند. **د** مردان، زنان، آنان، دشمنان

بعد آموزش

با توجه به بخش بیاموز و بگو، هدف از کلمه‌هایی که «ان» دارند کلمه‌هایی هستند که با «ان» جمع بسته شده‌اند.

۸۴

فکر کن و بگو

۱- چرا سفر می‌کنیم؟ **د** برای کسب تجربه‌های تازه و دیدن جاهای جدید مانند: زیارتگاه‌ها، بناهای تاریخی و قدیمی، مناظر طبیعی مانند کوه‌ها، دشت‌ها، دریاها و جنگل‌ها.
۲- در سفر به چه چیزهایی باید توجه کنیم؟ **د** نام مکان‌های تاریخی، گردشگری و ... را یادداشت کنیم. از جاهای دیدنی و مناظر عکس بگیریم تا بعدها خاطرات سفر، برایمان ماندگارتر شود.

۸۵

بخوان و حفظ کن

«ای خانه‌ی ما»

خوب و عزیزی، ایران زیبا پاینده باشی، ای خانه‌ی ما

ای ایران زیبا، ای خانه‌ی ما، تو خوب و عزیز هستی امیدوارم همیشه جاودان باشی.

من دوست هستم، با شریعت با کوه و دشت، با نهریعت

من با شهرها، کوه، دشت و نهرهای تو دوست هستم.

خورشید اسلام، یک بار دیگر تاییده از تو الله اکبر!

ای ایران با پیروزی انقلاب اسلامی، یک بار دیگر اسلام مانند خورشید از تو تایید، خداوند بزرگ‌تر است.

بر کوی و کوچه بر دشت‌هایت روییده لاله جانم فدایت.

شهادت بر همه جای تو (محلّه و کوچه و دشت‌هایت) مانند لاله‌هایی روییده‌اند (دیده می‌شوند). جانم فدای تو باد.

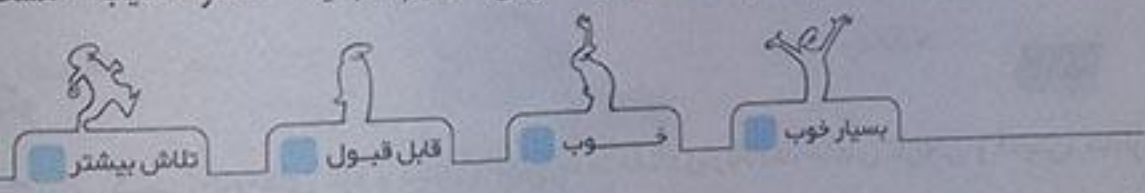
تاریخ ادبیات: این شعر سروده‌ی مصطفی رحماندوست است. از آثار او می‌توان باغ مهربانی‌ها، زیباتر از بهار، هر کسی کار خودش، چشمه‌ی نور، آهنگ لالایی و... را نام برد.

ارزشیابی مستمر

- ۱- با توجه به جمله، کلمه‌ی درست را مشخص کن.
الف) اکنون بیابید به قسمت‌هایی از ایران (صفر - سفر) کنیم.
ب) اینجا (ماسوله‌ی - ماصوله‌ی) گیلان است.
- ۲- آرامگاه حافظ در _____ و حرم امام رضا (ع) در _____ است.
- ۳- معنی کن. حفظ: فراوان:
- ۴- هر عبارت را کامل کن.
الف) زیارتگاه یعنی محل _____
ب) آزمایشگاه یعنی محل _____
- چشمان یعنی _____
درختان یعنی _____
- ۶- مخالف هر کدام را بگو.
زنان ≠ قدیم ≠ حاضر ≠ هست ≠

یادداشت ارزشیابی مستمر

۱ الف (سفر، ب) ماسوله‌ی ۲ شیراز - مشهد ۳ حفظ: نگهداری، نگهداری - فراوانی: بسیار، زیاد ۴ الف زیارت (ب) آزمایش ۵ چند چشم - چند درخت ۶ زنان ≠ مردان - قدیم ≠ جدید - حاضر ≠ غایب - هست ≠ نیست.

در کلاس پرچم
و در خانه:

دفاع: نور کردن، حفظ کردن، پاسخ طرف مقابل در هر دعوا
صبحگاهی: هنگام صبح
فرق: تفاوت، اختلاف
نسیم: باد ملایم و آرام

صبحگاهی، آهسته، سرخ، فرق، مثلاً، صلح، دفاع، میهن، الله، وسط، خدا حافظی، حیاط مدرسه، احساس، گذشته، مثل، لذت

درست، نادرست

- ۱- رنگ سرخ پرچم ایران نشانه‌ی سرسبزی کشور است. نادرست
- ۲- پرچم همه‌ی کشورها سه رنگ دارد. نادرست
- ۳- پرچم نشانه‌ی آزادی و سربلندی هر کشوری است. درست
- ۴- هر کدام از رنگ‌های پرچم نشانه‌ی چیزی است. درست

۸۸ گوش کن و بگو

۸۸

۱. رنگ سبز پرچم ایران نشانه‌ی چیست؟ رنگ سبز، نشانه‌ی سرسبزی است.
۲. کدام رنگ پرچم نشانه‌ی صلح و دوستی است؟ رنگ سفید
۳. کلمه‌ی «الله» در وسط پرچم نشانه‌ی چیست؟ کلمه‌ی «الله» به شکل گل لاله هم دیده می‌شود. گل لاله، نشانه‌ی خون شهیدان است.
۴. احساس امین پس از شنیدن حرف‌های پدر چه بود؟ احساس می‌کرد پرچم را بیشتر از گذشته دوست دارد و مثل هر ایرانی دیگر از تماشای آن لذت می‌برد.

۸۹ واژه سازی

۸۹

خوب دقت کن

- الف) من هر بار با دقت به پرچم نگاه می‌کردم.
- ب) هر وقت سیر باشیم نباید چیزی بخوریم.
- کارگران بار را از کشتی خالی کردند.
- سیر و پیاز غذا را خوش مزه می‌کنند.
- ما شیر از حیوانات وحشی است.
- ما هر روز، یک لیوان شیر می‌نوشیم.
- شیر آب را باید محکم ببندیم تا آب هدر نرود.

۸۹ حالا تو بگو

۸۹

- بستانی یعنی کسی که اهل سیستان است.
- تبریزی یعنی کسی که اهل تبریز است.
- سنگی یعنی چیزی که از سنگ درست شده باشد.
- فلزی یعنی چیزی که از فلز درست شده باشد.

۹۰ پیدا کن و بگو

۹۰

در جدول زیر، پنج کلمه از کلمه‌های درس وجود دارد. آن‌ها را پیدا کن و بگو.

ص	ب	ح	
ل	ا	ل	ه
ح	پ	ا	ط
	و	س	ط

۱- صبح

۲- لاله

۳- حیاط

۴- وسط

۵- صلح

۹۰ فکر کن و بگو

۹۰

۱. چرا باید به پرچم کشورمان احترام بگذاریم؟ چون نشانه‌ی آزادی و سربلندی کشورمان است.
۲. تو چگونه از میهن خود دفاع می‌کنی؟ با درس خواندن و تلاش کردن برای کسب موفقیت.
۳. دوست داری در آینده چه کاری انجام دهی تا باعث برافراشته شدن پرچم کشورت شوی؟ در مسابقات علمی و ورزشی مقام بیاورم.

با پرستوهای شاد

آسمان خوش حال و صاف و شاخه های درختان سرسبز و پر از شکوفه های سفید هستند.

با پرستوهای شاد می رسد از راه. امید همراه با آملن پرستوهای شاد، عید نیز (کم کم) از راه می رسد.

خانه را آفتاب رنگ می زند نشاط آفتاب رنگ شادی به خانه ها می زند.

فرش را مادرم می تکاند در حیاط مادرم فرش ها را در حیاط می تکاند.

دور گلدان را چه خوب رنگ کرده خواهرم خواهرم چه خوب دورتادور گلدان را رنگ کرده است.

یک گل زیبا و سرخ من برایش می برم من برای او یک گل سرخ و زیبا می برم.

ماهی من توی حوض آب بازی می کند ماهی من توی حوض مشغول آب بازی است.

باد هم با شاخه ها را تکان می دهد انگار با آن ها تاب بازی می کند.

محمود پوروقاب

تاریخ ادبیات:

محمود پوروقاب از کودکی به شعر علاقه داشت. در سنین نوجوانی به شعر بزرگسالان روی آورد. او مسئول بخش شعر مجله «سلام بچه ها» شد و با مجله «بچه ها» نیز همکاری می کرد. از آثار او می توانیم به «آواز بلدرچین» و «آوازهای روشن» اشاره کنیم.

ارزشیابی مستمر

از خط آخر صفحه ۸۶ تا ابتدای بند آخر صفحه ۸۷ روخوانی کن.

۲- رنگ سبز پرچم ایران نشانه چیست است.

۳- معنی کن.

نسیم؛
۴- جمله های زیر را با توجه به کلمات زیر کامل کن.
(صبحگاهی - نسیم - طوفان - شامگاهی)

آفتاب قشنگ می تابید. آهسته می وزید.

۵- با کلمه «شور» دو جمله بساز که معنای متفاوتی بدهند.

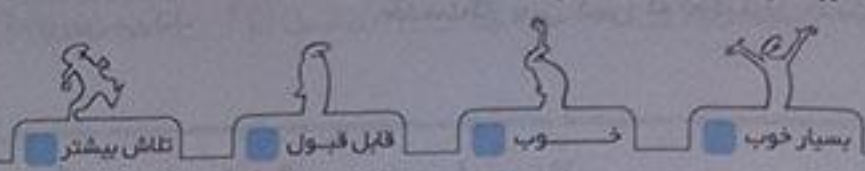
۶- کامل کن.

گیلانی یعنی —————
خانه ی شیشه ای یعنی —————
عروسک سفالی یعنی —————

۱ دانش‌آموز از بخش تعیین شده روخوانی کند. (والدین محترم توجه داشته باشید لحن خواندن فرزندان به گونه‌ای باشد که مفهوم متن را به درستی منتقل کند.) ۲ سرسبزی. ۳ نسیم: باد ملایم و آرام، فرق: تفاوت، اختلاف، صبحگاهی: هنگام صبح ۴ آفتاب قشنگ صبحگاهی می‌تابد. نسیم آهسته می‌وزید. ۵ نمک شور است. ما برای رفتن به مدرسه بیجان داشتیم. ۶ گیلانی یعنی کسی که اهل گیلان است. / خانه‌ی شیشه‌ای یعنی خانه‌ای که از شیشه ساخته شده باشد. عروسک سفالی یعنی عروسکی که از جنس سفال باشد.

۹۶

فارسی (مهارت‌های خواننداری)

نوروز

آغاز:	شروع، ابتدا	سمنو:	غذایی که با جوانه‌ی گندم تهیه می‌شود.
اعضا:	عضوها، افراد	کهنه:	قدیمی، مخالف نو
بعضی:	برخی	میهن:	وطن، سرزمین مادری
درگذشتگان:	وفات یافتگان، مردگان	نخستین:	اولین
ساق:	نام گیاهی است.	نوروز:	روز اول فروردین

ساق، سمنو، نخستین، آغاز، فصل سرسبزی، طبیعت، عید نوروز، تحویل سال، لحظه‌ای، سال کهنه، سال نو، اعضا، شمع‌هایی روشن، بعضی، تخم‌مرغ‌های رنگ کرده، می‌گذارند، ظرف، دید و بازدید، درگذشتگان، باعث، آماده‌تر.

۹۶

درست، نادرست

- ۱- سفره‌ی هفت‌سین را روز سیزده به در، می‌چینیم. درست نادرست
- ۲- تحویل سال وقتی است که سال نو شروع می‌شود. درست نادرست
- ۳- مردم ایران در جشن نیکوکاری شرکت می‌کنند. درست نادرست
- ۴- مردم در نوروز خانه‌تکانی می‌کنند. نادرست درست

۹۶

کوش کن و بگو

- ۱- اولین روز سال نو در کشور ما چه روزی است؟ روز اول فروردین
- ۲- جرابه سفره‌ی تحویل سال نو هفت‌سین می‌گویند؟ چون هفت چیز در سفره می‌گذاریم که نام آن‌ها با «س» شروع می‌شود.
- ۳- شما بر سر سفره‌ی هفت‌سین چه چیزهایی می‌گذارید؟ قرآن، آینه، شمع روشن، سیب، سرکه، سمنو، سماق، سیر، سبزه، سنجد و ماهی قرمز کوچولو در تنگ آب
- ۴- مردم کشور ما پیش از نوروز چه کارهایی انجام می‌دهند؟ خانه‌تکانی می‌کنند، در جشن نیکوکاری شرکت می‌کنند و برای تحویل سال، سفره‌ی هفت‌سین می‌چینند.

واژه سازی

نیوکوار یعنی کسی که کار نیک انجام می دهد.
ستم کار یعنی کسی که ظلم و ستم می کند.

۹۶

درست کار یعنی کسی که کار درست انجام می دهد.
مددکار یعنی کسی که به دیگران، مدد و کمک می کند.

حالا تو بگو

ورزش کار یعنی کسی که ورزش می کند.

۹۷

خدمت کار یعنی کسی که به دیگران خدمت می کند.

حالا تو بگو

فرشته + ان = فرشتگان گذشته + ان = گذشتگان زنده + ان = زندگان

۹۷

نکته: اگر در آخر کلمه ای، حرف (ه) باشد و بخواهیم آن کلمه را با «ان» جمع بندیم، (ه) را برمی داریم و به جای «ان»، «گان» می گذاریم.

پیدا کن و بگو

- ۱- درس را بخوان و کلمه هایی که با «س» شروع می شوند، پیدا کن. **س** سال، سرسبزی، سفره، سبزه، سرکه، سماق، سنبه، سنجده، سیر، سیب، ساختن
- ۲- در درس کلمه هایی را که یکی از نشانه های «ع.ع.ع» دارند، پیدا کن. **ع** طبیعت، عید، اعضا، دعا، شمع ها، شروع، بعضی، عیدی، باعث

۹۸

فکر کن و بگو

- ۱- درباره ی جشن نیوکواری چه می دانی؟ **ع** جشنی است که قبل از سال نو برگزار می شود. در این جشن به نیازمندان کمک می کنیم تا آن ها هم سال نو را با خوش حالی شروع کنند.
 - ۲- تو در برگزاری جشن نوروز، چگونه به بزرگ ترها کمک می کنی؟ **ع** در خانه تکانی پیش از نوروز کمک می کنم، در چین سفره ی هفت سین همکاری می کنم و زمانی که مهمان ها برای عید دیدنی به خانه ی ما آمدند با آن ها با مهربانی برخورد کرده و به پدر و مادرم در پذیرایی از آن ها کمک می کنم.
- درک و دریافت

۹۸

۱۰۰

- ۱- چرا هر سال عمو نوروز به دیدن خواهرش ننه سرما می رود؟ **ع** چون ننه سرما تمام سال را منتظر می ماند تا روز اول بهار برادرش از راه برسد و او را ببیند.
- ۲- چرا ننه سرما نتوانست برادرش عمو نوروز را ببیند؟ **ع** چون زیر آفتاب ملایم بهاری خوابش برده بود.

ارزشیابی مستقیم

- ۱- از صفحه ی ۹۲ روخوانی کن.
 - ۲- به کسی که به دیگران ظلم و ستم می کند چه می گویند؟
 - ۳- در متن زیر چند غلط املائی می بینی؟
 - ۴- معنی هر کدام را در یک جمله بگو.
- نوروز آقاز فصل سرسبزی و زیبای های طبیعت است.
- خدمت کار:

سوارکار:

کلمات زیر را با «ان» جمع بیند.

فرشته:

بازنشسته:

دیده:

زنده:

۱ دانش آموز از بخش تعیین شده روخوانی کند. (والدین محترم توجه داشته باشید لحن خواندن فرزندان به گونه‌ای باشد که مفهوم متن را به درستی منتقل کند.) ۲ ستم کار ۳ غلط (آغاز - فصل - زیبایی‌های - طبیعت) ۴ خدمت‌کار: کسی که به دیگران خدمت می‌کند. / سوارکار: کسی که سواری می‌کند. ۵ دیدگان - بازنشستگان - فرشتگان - زندگان

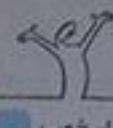
تلاش بیشتر

قابل قبول

خوب

بسیار خوب

طبیعت

پرواز قطره

پراکنده:

پراکنده:	بخش	سلطان:	پادشاه، فرمانروا
جوید:	با دندان‌هایش نرم و خرد کرد.	سیراب کنیم:	تشنگی را برطرف کنیم
حالا:	اکنون	صحرا:	بیابان، دشت

وسط آسمان، قطره‌های آب، اطراف، پراکنده، این طرف و آن طرف، صحرا، حالا، تشنه، سیراب، عزیزم، بعد، تکه ابر، صورت طلایی.

۱۰۴

درست، نادرست

- خورشید کنار آسمان بود. نادرست
- قطره دلش می‌خواست ابر بشود و بیارد. درست
- قطره‌ها کم‌کم گرم شدند؛ بعد هم آرام آرام بخار شدند. درست
- همه‌ی دوستان قطره به دریا بازگشته بودند. نادرست

۱۰۴

کوش کن و بگو

- خورشید چه دید؟ قطره‌ی آبی را دید که خیلی ناراحت است.
- چرا قطره‌ها دوست داشتند به شکل ابر در بیایند؟ چون دوست داشتند در آسمان به این طرف و آن طرف بروند. در آنجا باران شوند و بر زمین‌هایی که به آب نیاز دارند بیارند و گل‌ها و گیاهان تشنه را سیراب کنند.
- پایان داستان چه شد؟ خورشید گرما و نور خود را روی قطره‌های آب پاشید و آن‌ها کم‌کم گرم شدند. بعد هم آرام آرام بخار شدند و بالا رفتند و به شکل یک تکه ابر کوچک و قشنگ درآمدند.
- آیا نام «پرواز قطره» برای این درس مناسب است؟ چرا؟ بله، زیرا سرانجام قطره‌های آب با نور و گرمای خورشید، بخار شدند و بالا رفتند و به شکل یک تکه ابر کوچک و قشنگ درآمدند.

۱۰۴

واژه سازی

به چیزی که مناسب نباشد، «نامناسب» می‌گویند.
به کاری که تمام نشده باشد، «ناتمام» می‌گویند.
به کسی که راحت نباشد، «ناراحت» می‌گویند.

حالا تو بگو

- ← نا آشنا به کسی که آشنا نباشد، «نا آشنا» می گویند.
- ← نامرتب به جایی که مرتب نباشد، «نامرتب» می گویند.
- ← نادرست به چیزی که درست نباشد، «نادرست» می گویند.
- ← ناپینا به کسی که نمی بیند، «ناپینا» می گویند.
- ← ناشنوا به کسی که نمی شنود، «ناشنوا» می گویند.
- ← ناراضی به کسی که راضی نباشد، «ناراضی» می گویند.

۱۰۴

حالا تو بگو

- ← علی درسش را خواند. علی کم کم درسش را خواند.
- ← گلی آمد. گلی دوان دوان آمد.

۱۰۵

پیدا کن و بگو

- ۱- کلمه هایی را که حرف «ح» دارند. ناراحت، صحرا، حالا، خوش حالی
- ۲- کلمه هایی را که حرف «و» در آنها صدای «ا» می دهد. خورشید، موجی، دوباره، خوش حالی

۱۰۵

فکر کن و بگو

- ۱- خورشید چه فایده هایی دارد؟ همه جا را روشن و گرم می کند. باعث تشکیل ابرها و بارش باران می شود و به طور کلی هیچ موجود زنده ای (انسان ها، حیوانات و گیاهان) نمی تواند بدون وجود خورشید روی زمین زندگی کند.
- ۲- چرا باید در مصرف آب صرفه جویی کنیم؟ چون آب آشامیدنی خیلی کم است و بدون آب هیچ موجودی نمی تواند زندگی کند هم چنین اسراف کردن کار بدی است و خدا اسراف کاران را دوست ندارد پس باید در مصرف آب صرفه جویی کنیم تا هم خدا از ما راضی باشد و هم اینکه همه بتوانند از آب استفاده کنند.

۱۰۵

حکایت

به نظر شما چرا شیر، در دام شکارچی ها افتاد؟ چون شیر مغرور بود و هیچ وقت به این موضوع فکر نمی کرد که شاید روزی سلطان جنگل هم گرفتار شود.

۱۰۶

بازی، بازی، بازی

دانش آموزان کلاس به چند گروه تقسیم شوند. یک گروه از دانش آموزان به جلوی کلاس بیایند. اولین نفر، یک کلمه بگوید و هر کدام از اعضای گروه یک کلمه به آن اضافه کنند تا جمله هایی ساخته شود. این بازی تا پایان کار گروه ادامه یابد. پاسخ پیشنهادی: سلام ← سلام بچه ها ← سلام بچه های زرنگ ← ...

۱۰۵

ارزشیابی مستمر

- ۱- از بند دوم و سوم صفحه ی ۱۰۲ و بند آخر صفحه ی ۱۰۳ روخوانی کن.
- ۲- به کسی که راحت نباشد چه می گویند؟ حالا:
- ۳- معنی کن. تشنه ≠
- ۴- مخالف هر کلمه را بگو. قشنگ ≠
- این ≠ کم ≠
- ۵- برای هر نشانه یک کلمه از درس پیدا کن و بنویس. خریدن ≠

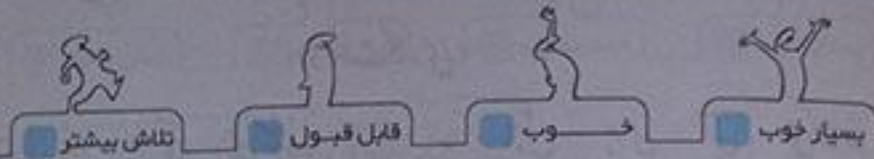
ث	ط	ع	قی	ص
---	---	---	----	---

دانش آموز از بخش تعیین شده روخوانی کند. (والدین محترم توجه داشته باشید لحن خواندن فرزندتان به گونه‌ای باشد که مفهوم متن را به درستی منتقل کند.) ۲ ناراحت ۳ حالا: اکنون - صحرا: دشت ۴ تشنه: سیراب - قشنگ: زیباتر
راحت: ناراحت - این: آن - کم: زیاد - خریدن: فروختن

ت	ط	ع	ق	ص
مثل	قطره	عزیزم	قشنگ	صحرا

۱۰۹

فارسی (مهارت‌های خواننداری)

تلاش بیشتر

قبل قبول

خوب

بسیار خوب

۱۲ مثل دانشمندان

دانشمند:

آسیب: صدمه
در این مدت: در این زمان
دانشمند: کسی که به دنبال کسب علم و دانش است.
قدم زنان: در حال قدم زدن، در حالی که قدم می‌زد.
مراقب: مواظب

تظیل، پارک جنگلی، فصل بهار، چقدر، حیوانات، قدم زنان، طبیعت، نگاه، سنجاقک، خواستم، قورباغه، شاخک‌هایشان، مراقب، مدت، دانشمند، جانورشناس.

۱۰۸

درست، نادرست

- ۱- روز جمعه همراه پدر و مادرم به کوهستان رفته بودیم. نادرست
- ۲- گیاهان و جانوران هر کدام یک جور زیبایی دارند. درست
- ۳- اگر فرار است من دانشمند شوم، باید از این جانوران نگاه‌داری کنم. نادرست

۱۰۸

گوش کن و بگو

- ۱- ماجرای درس در کجا و در چه فصلی اتفاق افتاده بود؟ در یک پارک جنگلی و در فصل بهار
- ۲- چه جانورانی توجه کودک کنجکاو را جلب کردند؟ سنجاقک، قورباغه، ملخ
- ۳- پیشنهاد پدر برای این که فرزندش مثل دانشمندان رفتار کند، چه بود؟ پسرش مثل دانشمندان با دقت به حیوانات و گیاهان نگاه کند.

۱۰۹

حالا تو بگو

- کلاغ قارقار می‌کند.
سگ هاپ‌هاپ می‌کند.
گوسفند بیع بیع می‌کند.
خروس قوقولی قوقو می‌کند.

۱۰۹

پیدا کن و بگو

- ۱- کلمه‌هایی را که در آن‌ها نشانه‌ی «ق ق» وجود دارد. چقدر، قشنگ، قدم زنان، با دقت، سنجاقک، قورباغه، فرار، مراقب، آن وقت
- ۲- کلمه‌هایی را که در آن‌ها نشانه‌ی «ط» وجود دارد. تعطیل، طبیعت، اطراف

فکر کن و بگو

- ۱- کدام فصل را بیشتر دوست داری؟ چرا؟ پاسخ پیشنهادی: بهار. چون درختان پر از گل و شکوفه می شوند.
- ۲- برای این که دانشمند شوی، چه کارهایی باید انجام بدهی؟ باید با دقت و کنجکاوی به همه چیز نگاه کنی. دربارش هر چیزی که نمی دانم تحقیق نمایم. صحیح ترین پاسخ ها را برای سوال هایم پیدا کنم و ...

بخوان و حفظ کن

«درخت کاری»

ب دست خود درختی می کشم . ب پایش جوی آبی می کشم
با دست خود درختی می کارم و جوی آبی را به پایش هدایت می کنم (می کشم).

کمی تخم چمن بر روی خاکش برای یادگاری می کشم
مقداری تخم چمن را برای یادگاری بر روی خاکش می پاشم.

در تخم کم آرد برگ و باری بازو بر سر خود شاخساری
درخت من آرام آرام برگ می دهد و شاخه های زیادی روی تنه اش پدیدار می شود.

چمن روید در آنجا سبز و خرم شود زیر درختم سبزه زاری
زیر درختم چمن به سبزی و خرمی می روید و آنجا تبدیل به سبزه زاری زیبا می شود.

ب تابستان که کما رو نماید درختم چتر خود را می کشد
در فصل تابستان که گرما شروع می شود درخت من نیز چتری از برگ های سبز، بر سر خود باز می کند.

خنک می سازد آنجا را ز سایه دل هر رهگذر را می رباید
آن جا را با سایه ی خود خنک می کند و هر رهگذری را شیفته ی خود می سازد.

ب پایش خستای بی حال و بی تاب میان روز گرمی، می رود خواب
در پای درخت من، خسته ای که بی حال و بی قرار است، وسط یک روز گرم به خواب می رود.

شود بیدار و گوید: ای که اینجا درختی کاشتی، روح تو شاداب
از خواب بیدار می شود و می گوید: ای کسی که در اینجا این درخت را کاشته ای، روح تو شاد باشد (باد). عباس یمینی شریف

- ۱- روباه برای فریب خروس، چه تلاشی کرد؟ روباه به دروغ به خروس گفت که پدر و مادرش را می شناسد و در گذشته به خانه ی آن ها رفت و آمد داشته است، هم چنین به دروغ گفت که سلطان حیوانات دستور داده است که تمام حیوانات با هم دوست باشند و هیچ کس به دیگری آزاری نرساند.
- ۲- خروس چگونه از فریب روباه در امان ماند؟ خروس به نصیحت پدرش که به او گفته بود با مردم ناشناس رفاقت نکند و با کسی که از او قوی تر است در جاهای خلوت تنها گردش نکند، گوش کرده بود. هم چنین از اتفاقاتی که برای حیوانات دیگر افتاده بود، درس عبرت گرفته بود.

ارزشیابی مستمر

- ۱- جمله ی مقابل را از روی درس کامل کن.
- ۲- در چهار فصل سال چه اتفاقی برای یک درخت میوه می افتد؟
- ۳- هر کدام از میوه های «هندوانه، انار، پرتقال» مربوط به کدام فصل هستند؟
- ۴- حروف بهم ریخته ی مقابل را مرتب کن.

ب- ط - ت - ع - ی : ل - ت - ط - ع - ی :

۱. رقم قورباغه بگیرم. گفت: «فرزندم به حیوان دست نزن!» ۲. در فصل بهار شکوفه می‌دهد. در فصل تابستان شکوفه به میوه تبدیل می‌شود. در فصل پاییز برگ‌هایش به رنگ‌های زرد و نارنجی در می‌آیند و کم‌کم می‌ریزند. در فصل زمستان هیچ برگی روی شاخه‌های آن نمی‌ماند و به خواب زمستانی فرو می‌رود. ۳. هندوانه: تابستان، انار: پاییز، پرتقال: زمستان
۴. طبیعت - تعطیل

تلاش بیشتر

قابل قبول

خوب

بسیار خوب

خودارزیابی پایانی ری ماه

الف) بهترین پاسخ را انتخاب کن و علامت بزنی.

۱- در شعر «ای نام تو بهترین سرآغاز / بی نام تو نامه کی کنم باز» منظور از «تو» چه کسی است؟

الف) نامه (ب) خدا (پ) پدر و مادر

۲- هم‌معنی کلمه «تلاش» کدام گزینه است؟

الف) توانایی (ب) همراهی (پ) کوشش

ب) جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کن.

۱- چیزی که ارزش داشته باشد را _____ می‌گویند.

۲- نشانه‌ی «ه ه» در آخر کلمه‌ی _____ صدای «ه» می‌دهد.

۳- سرعنه جزو بستگان _____ است.

ج) پاسخ کوتاه بده.

۴- مخالف کلمه‌ی «خواب» چیست؟

۵- با حروف بهم ریخته‌ی (ص، ی، ت، م، م) چه کلمه‌ای ساخته می‌شود؟

۶- به هریک از کلمات زیر «ها» اضافه کن و با آن جمله بساز.

پارچه: نوه:

۷- جمله‌ی بهم ریخته‌ی زیر را مرتب کن.

کوشا، خوش حال، پروازکنان، لانه‌شان، و، شدند، را، ترک، نوشا، و، کردند.

۱. گزینه‌ی (ب) ۲. گزینه‌ی (پ)

۳. بارزیش ۴. کوه ۵. پدری

۶. بسیار ۷. تصمیم

پارچه‌ها: از پارچه‌ها لباس‌های مختلف دوخته می‌شود. نوه‌ها: تعداد نوه‌های مادر بزرگ من هشت تا است.

کوشا و نوشا خوش حال شدند و پروازکنان لانه‌شان را ترک کردند.

- الف) بهترین پاسخ را انتخاب کن و علامت بزنی.
- ۱- نشانه‌ی آزادی و سربلندی یک کشور چیست؟
الف) پرچم (ب) تعداد افراد یک کشور
 - ۲- این جمله با کدام کلمه کامل می‌شود؟ «ما در موقع دعا با خدا سخن»
الف) می‌گویند (ب) می‌گویند
 - ۳- کتاب فردوسی چه نام دارد؟
الف) هشت بهشت (ب) بوستان
 - ب) در جاهای خالی کلمه‌ی مناسب بنویس.
 - ۴- قطره قطره جمع گردد وانگهی شود.
 - ۶- به محل نمایش و نشان دادن می‌گویند.
 - پ) درست و نادرست بودن جملات زیر را مشخص کن.
 - ۸- مردم ایران در جشن نیکوکاری شرکت می‌کنند.
 - ۹- تبریزی یعنی کسی که اهل تبریز باشد.
 - ۱۰- رنگ سبز پرچم نشانه‌ی صلح و دوستی است.
- ت) کامل کن.

- ۱۱- مانند جمله‌ی نمونه، ادامه بده.
من می‌روم. تو او
- ۱۲- وقتی می‌گوییم «تابستان» شما به یاد چه چیزهایی می‌افتی؟
۴ نمونه نام ببر.

- ث) پاسخ کوتاه بده.
- ۱۳- به چیزی که مناسب نباشد چه می‌گویند؟
 - ۱۵- اولین روز سال نو در کشور ما چه روزی است؟
 - ۱۴- خفته + ان چه می‌شود؟
 - ۱۶- با کلمه‌ی «باز» ۲ جمله با معنی‌های متفاوت بنویس.

پایخ

- الف)
- ۱ گزینه‌ی الف)
 - ۲ گزینه‌ی ب)
 - ۳ گزینه‌ی پ)
 - ۴ دریا
 - ۵ مددکار
 - ۶ نمایشگاه
 - ۷ چندخانه
 - ۸ درست
 - ۹ درست
 - ۱۰ نادرست
 - ۱۱ من می‌روم، تو می‌روی، او می‌رود، ما می‌رویم، شما می‌روید، آن‌ها می‌روند.
 - ۱۲ گرما، خورشید، تعطیلات، بستنی
 - ث)
 - ۱۳ نامناسب
 - ۱۴ خفتگان
 - ۱۵ نوروز
 - ۱۶ الف) محمد در را باز کرد.

محتوای ویژه کتاب

- خود ارزیابی سؤال با پاسخ
- پاسخ کامل به تمرین های کتاب درسی
- کلمه های متضاد و دارای بخش مشترک در هر درس
- موارد مهم و سؤال های امتحانی
- ارزشیابی مستمر همراه با پاسخ
- سبد آموزشی، توصیه معلم
- خود ارزیابی پایانی همراه با پاسخ

فارسی نوشتاری

خود ارزیابی ورودی

۱- عزیزم حروف زیر را ترکیب کن.

حروف	آ	آ	ا	او	او	ا	ا
ب							
م							
خ							
ک							

۲- عزیزم کلمات را بخش کن و صداها را بنویس.

برادر

قانون

۳- با هر یک از حروف زیر یک کلمه بنویس.

ز
ش
خ
ط

۴- گل زیبایم با هر یک از کلمه های زیر یک جمله بنویس.
 (الف) ایران: _____
 (ب) خرگوش: _____
 (ت) باغ: _____
 (پ) ظلم: _____

۵- برای هر کدام از نشانه های چهار شکلی زیر یک کلمه بنویس.

ه ه ه ه

ا ا ا ا

۶- نام هر تصویر را بنویس.

۷- جمله ها را کامل کن.

(الف) مادر بزرگ کنار حوض _____ می گیرد. (ب) به حلزون حیوان _____ می گویند.

۸- با استفاده از کلمات زیر جدول را مانند نمونه کامل کن.

اذان - حوض - زیبا - مریض - عزیز - ناظم - ذرت - منظم

	ز
اذان	ذ
	ض
ناظم	ظ

۹- جدول را مانند نمونه کامل کن.

کلمه	خواندن (تلفظ)	نوشتن املا
خورشید	خُرشید	خورشید
نوک		
خود		

۱۰- عزیزم کلمات به هم ریخته ی زیر را مرتب کن.

(الف) ماه - به - نور - مهتاب - می گویند.

۱۱- عزیزم هر جا لازم است با مداد قرمز تشدید بگذار.

بچه ها - بسیار - مکه - فنادی - پاییز - تشکر - صدا

۱۲- عزیزم درباره ی این تصویر جمله بساز.

۱۳- فرزند توانایم، پاسخ پرسش های زیر را با خط خوانا و زیبا بنویس.

(الف) اگر مداد دوستت را در کلاس پیدا کنی، چه می کنی؟

(ب) وقتی می خواهی به مسجد بروی چه کارهایی انجام می دهی؟

تلاش بیشتر

قلیل قبول

خوب

بسیار خوب

حروف	آ آ	ا	او	ای	او	ا
ب	با	ب	بو	بی	بو	ب
م	ما	م	مو	می	مو	م
خ	خا	خ	خو	خی	خو	خ
ک	کا	ک	کو	کی	کو	ک

برادر

قانون

نون	قا
ب	ق
ر	ا
د	ن
ر	ن

ز	زنبور
ش	شیر
خ	خرگوش
ط	طناب

۴ الف) ایران: ایران زیبا و سرسبز است. ب) خرگوش: خرگوش باهوش است. پ) ظلم: حضرت محمد (ص) با ظلم و بدی باره می‌کردت) باغ: آموزگار دانش‌آموزان را به باغ برد.

ه	ه	ه	ه	ه
ه	هدیه	مهدی	به به	کوه
ه	استخر	سیمان	مدرسه	دره

۶ کتاب - گل - خورشید - جوجه

۷ الف) وضو - ب) خانه به دوش

ز	زیبا	عزیز
ذ	اذان	ذرت
ض	حوض	مریض
ظ	ناظم	منظم

کلمه	خواند (تلفظ)	نوشتن املا
خورشید	خُرشید	خورشید
نوک	نُک	نوک
خود	خُد	خود

۱۰ الف) به نور ماه، مهتاب می‌گویند. - ب) لاک‌پشت غمگین و ناراحت بود.

۱۱ بچه‌ها - مکه - قنادی - تشکر

۱۲ علی و زهرا بادیادک بازی می‌کنند.

۱۳ الف) قوری آن را به دوستم می‌دهم. - ب) اول از پدر و مادر خود اجازه می‌گیرم، سپس وضو می‌گیرم و به مسجد می‌روم.

کلمات دارای بخش مشترک

بهترین، بهتر	کلمات مخالف
سرآغاز، آغاز، آغازین	بهترین ≠ بدترین
مهر، مهربان، مهرورزی	آغاز ≠ پایان
شادی، شادی آور، شاد	باز ≠ بسته
موفق، موفقیت	نیست ≠ هست
	مهربان ≠ نامهربان
	شروع ≠ پایان
	شادی ≠ ناراحتی، غم
	بزرگ ≠ کوچک
	آمدهام ≠ رفتهام
	می خواهم ≠ نمی خواهم
	خوب ≠ بد

سلام، دوست عزیز
۱- فرزند گلم، خودت را معرفی کن.

نام: فرهاد	نام خانوادگی: دوستی	تاریخ تولد: روز: ۲۱
ماه: فروردین	سال: ۱۳۸۵	نام پدر: حسین
نام مادر: مریم	نشانی مدرسه: تهران، خیابان ولی عصر، کوچه ی بهار، مدرسه ی کوشا	
نشانی خانه: تهران، خیابان گل ها، کوچه ی سرو، پلاک ۸، طبقه ی اول		

۲- به کمک حرف ها و صداها جدول را کامل کن.

صدا	ـَ	ـِ	ـُ	ه ه	و	ی
حرف	م	د	ـ	ه ه	و	ی
	م	د	ـ	م	و	ی
	م	د	ـ	م	و	ی

۳- کلمه هایی را که نشانه ی آخر آن ها مثل هم است، کنار هم بنویس.

فرشته - جشن - پاکیزه ای - عزیز - بچه - نامه ای - زمین - تمیز
فرشته، بچه، پاکیزه ای، نامه ای

جشن، زمین

عزیز، تمیز

۴- برای هر کدام از نشانه های چهار شکلی زیر، یک کلمه بنویس.

ای، پی، ی، ای	احترام	مداد	ستاره	نامه
ای، پی، ی، ای	ایمان	شیر	شادی	خانه ای

سلام، وقت به خیر!

۱- نام هر تصویر را بنویس.

خورشید

ستاره

خروس

سبد

۱. دسته بندی کن.
لب - پیراهن - چای - دوغ - شلوار - شیر - لباس

پوشیدنی ها : پیراهن - شلوار - لباس
نوشیدنی ها : آب - چای - دوغ - شیر

۲. جمله ها را کامل کن.
لفافه من دوست دارم. قرآن بخوانم.

ب) نام کشور ما ایران است.

۳. جمله بساز.
خدای مهربان: خدای مهربان همیشه مراقب بندگانش است.
حضرت محمد (ص): حضرت محمد (ص) پیامبر ما مسلمانان است.
ایران عزیز: من ایران عزیز را دوست دارم.

سلام، روز به خیر!

۱. کلمه های زیر را با توجه به حرف اول آن ها در جدول بنویس.

سنگ - شادی - عزیز - مهربانی - صابون - سرسبز - صدف - نوک - شاخه - ماهی - علی - نامه ای

م	س	ص	ش	ن	ع
مهربانی	سنگ	صابون	شادی	نامه ای	علی
ماهی	سرسبز	صدف	شاخه	نوک	عزیز

۲. یکی از شکل های «ه ه ه ه» را در جای خالی قرار بده و یک بار از روی آن بنویس.

کوهستان - مهتابی - هفته - نگاه
۳. مرتب کن.

خرگوش - زیر - درخت - خانه ی - است.
خانه ی خرگوش، زیر درخت است.

۴. جدول را مانند نمونه کامل کن.

کلمه	خواندن (تلفظ)	نوشتن (املا)
خواهر	خاهر	خواهر
خواندم	خاندَم	خواندم
خواب	خاب	خواب

درود بر شما!

۱. جمله های تصویر را بخوان و بنویس.

است. ← درخت کنار رودخانه است.

کنار

بازی می کند. ← خرگوش زیر درخت بازی می کند.

زیر

را تماشا می کند.

نشسته است و

روی شاخه ی

پونه روی شاخه ی گل ها نشسته است و خرگوش را تماشا می کند.

- ۲- سه کلمه بنویس که حرف های اول و آخر آن ها مثل هم باشد. مانند : نان
گرگ کشک بمب
- ۳- در کلمه های زیر، هر جا لازم است با مداد قرمز، تشدید بگذار.
ازه - خیابان - دقت - تغییر - بچه - پایین - مگه - تشکر
- ۴- درباره ی این تصویر، دو جمله بنویس.
علی و زهرا هر روز قبل از رفتن به مدرسه به مرغ و خروس و جوجه هایشان غذا می دهند.
علی و زهرا مرغ و خروس و جوجه هایشان را دوست دارند.

سلام، روز به خیرا

- ۱- تصویر زیر را رنگ بزن و نام چیزهایی را که در آن می بینی، بنویس. فرزندم گلم تصویر زیر را با رنگ های مورد علاقه ات رنگ آمیزی کن.
درخت - ابر - پرنده - کودک - بادبادک - خورشید - گل - سبزه - لانه ی پرنده - پروانه
- ۲- نام و نام خانوادگی سه نفر از هم کلاسی های سال گذشته ات را بنویس. پاسخ پیشنهادی:
آبتین لنگرانی سهراب حسینی صادق خوش حال
(توجه شما باید نام هم کلاسی های خود را بنویسید.)
- ۳- پاسخ پرسش های زیر را با خط خوانا و زیبا بنویس.
الف) اگر در خیابان یا جای دیگری راه را گم کنی، چه می کنی؟
به دنبال مأمور پلیس می گردم و از او کمک می خواهم.
ب) اگر کتاب دوستت را پیدا کنی، چه می کنی؟
آن را به معلم می دهم تا به او برگرداند.
- ۴- حروف الفبا را به ترتیب بنویس.

(ا ب پ ت ث ج ح خ د ذ ر ز س)
 (س ط ظ ع غ ف ق ی ل م ن و ه ی)

نهادها

کتابخانه ی کلاس ما

کلمات مخالف

کلمات دارای بخش مشترک	کلمات مخالف
کتابخانه، کتابدار، کتاب، کتابفروش	آخر ≠ ابتدا، اول
کلاس، باکلاس، هم کلاس	خیر ≠ بله
دانش آموز، دانشمند، دانشجو، دانش	بخوانیم ≠ نخوانیم
بخوانیم، خوانا، خواندن، می خواند، خواند	مناسب ≠ نامناسب
می خواست، خواستن، خواستگاری	دوست ≠ دشمن
شناس، شناساندن، شناسیم	خیلی ≠ کم
گوش، بازیگوش، گوشواره	می توانیم ≠ نمی توانیم
گفت و گو، گفت و شنود، گفتن، گفتار	درستی ≠ نادرستی
	کوچک ≠ بزرگ
	مفید ≠ مضر
	دانا ≠ نادان
	بهتر ≠ بدتر
	زیبا ≠ زشت
	روز ≠ شب
	خُنک ≠ گرم
	بود ≠ نبود
	می رسید ≠ نمی رسید
	آرام ≠ تند
	ایستاده ≠ نشسته
	سلام ≠ خدا حافظ
	داخل ≠ خارج
	گروهی ≠ انفرادی
	پاسخ ≠ پرسش
	روی ≠ زیر
	بلند ≠ کوتاه

۱- با توجه به نوشته‌ی زیر، چهار خط اول را از روی درس، با خط خوانا و زیبا بنویس.

مربیای پاییزی بود. باد خنکی می‌وزید و هوا ملایم بود. صدای پرندگان به گوش می‌رسید. دانش‌آموزان آرام و با نظم، وارد کلاس می‌شدند. آموزگار در کلاس ایستاده بود. او با هر دانش‌آموزی که وارد کلاس می‌شد، سلام و احوال‌پرسی می‌کرد. بزرگ‌تر از هر یک می‌خواست تا یک برگ کاغذ رنگی از داخل پاکت بردارد و در گروه خود قرار بگیرد.

۲- درس را بخوان و کلمه‌هایی را که نشانه‌ی «ه» دارند، بنویس.

نشانه‌ی همه، برگه، نماینده، مجله، نوشته، دقیقه، کتاب‌خانه، بچه‌ها، چگونه، رایانه، اشاره، ویژه، داشته، گروه، راه، کرده، به،

۳- چهار کلمه بنویس که با «هم» شروع شده باشد؛ مانند: همراه

همسنگ هماهنگ همنام

۴- با هر کلمه، جمله بنویس.

تشکر: من همیشه از خدا به خاطر نعمت‌هایش تشکر می‌کنم. - می‌خواست: علی می‌خواست به دوستش کمک کند.

قطعه: من قطعه نوشتن را دوست دارم. - هم کلاس: فاطمه و لیلا با هم، هم کلاس هستند.

۱- با توجه به نوشته‌ی زیر، سه خط بعدی را از روی درس، با خط خوانا و زیبا بنویس.

بچه‌ها در گروه خود گفت و گو کردند و پیشنهاد خود را روی برگه‌هایی نوشتند. نماینده‌ی هر گروه آن را بلند خواند. گروه‌ها رایانه، کتاب‌ها، مجله‌ها و افراد دانا اشاره کرده بودند. آموزگار از دانش‌آموزان تشکر کرد و گفت: «آیا همه‌ی نوشته‌ها در

پایه، کتاب‌ها و مجله‌ها برای شما مفید است؟»

۲- برای هر نشانه، کلمه‌ای از درس پیدا کن و مانند نمونه بنویس.

نشانه	کلمه
غ	کاغذ
ص	صدا
ز	آموزگار
ظ	نظم

۳- به آخر کدام یک از این کلمه‌ها می‌توان «ای» اضافه کرد؟ آن‌ها را بنویس.

ایستاده - گروه - رایانه - مجله - نوشته - نگاه - کتاب‌خانه - اشاره - بچه - نماینده - دقیقه
ایستاده‌ی - رایانه‌ای - مجله‌ای - نوشته‌ای - کتاب‌خانه‌ای - اشاره‌ای - بچه‌ای - نماینده‌ای - دقیقه‌ای
۴- جمله‌ها را کامل کن.

الف) دانش‌آموزان پیشنهاد خود را روی برگه‌هایی نوشتند.

ب) همه‌ی بچه‌ها به صورت گروهی نشستند.

پ) بهتر است کتاب‌ها و مجله‌های ویژه‌ی خودمان را بخوانیم.

۱- با توجه به نوشته‌ی زیر سه خط بعدی را از روی درس، با خط خوانا و زیبا بنویس.

نماینده‌ی گروه اول گفت: «خیر، بهتر است کتاب‌ها و مجله‌های ویژه خودمان را بخوانیم.» نماینده‌ی گروه دیگر، گفت: «در کتاب فارسی، نام کتاب‌های مناسبی نوشته شده است که ما می‌توانیم آن‌ها را بخوانیم.»

۲- برای کلمه‌های درس که در آن‌ها دو حرف «ص»، «غ» می‌بینی، یک بار بنویس.

۳- کامل کن.

کتاب }
 درس } من
 مجله }
 روزنامه }

می خوانم

۴- کلمه‌ها را مرتب کن و جمله را بنویس.
 الف (فکر - بچه‌ها - دقیقه - چند - کنید.
 بچه‌ها چند دقیقه فکر کنید.

سلام، دوست گلم!

۱- با توجه به نوشته‌ی زیر، سه خط بعدی را از روی درس، با خط خوانا و زیبا بنویس.
 آموزگار گفت: «کتاب خوب مانند دوست خوب است که می‌تواند به ما خیلی کمک کند، حالا چند دقیقه با هم گفت‌وگو کنید و بگویید از چه راه‌هایی می‌توانیم کتاب‌های خوب و مفید را بشناسیم؟»

۲- نشانه‌های جا افتاده را در متن زیر، قرار بده.
 آموزگار در کلاس ایستاده بود. او با دانش‌آموزان سلام و احوال‌پرسی می‌کرد. آموزگار از هر یک می‌خواست. تا یک بزرگ کاغذ رنگی از داخل پاکت بردارد و در گروه خود قرار بگیرد.

۳- در هر جمله، کلمه‌ی مناسب را انتخاب کن و در جای خالی بنویس.
 الف) نماینده‌ی هر گروه آن را بلند خواند. (نماینده‌ی - نماینده‌ای)
 ب) محمد هفته‌ای یک کتاب داستان می‌خواند. (هفته‌ی - هفته‌ای)

۴- به نظر تو این دو کتاب به هم، چه می‌گویند؟

کتاب اول: هفته‌ی گذشته یک اتفاق بد برایم افتاد که باعث شد تمام ورق‌هایم درد بگیرد.
 کتاب دوم: چه اتفاقی؟!

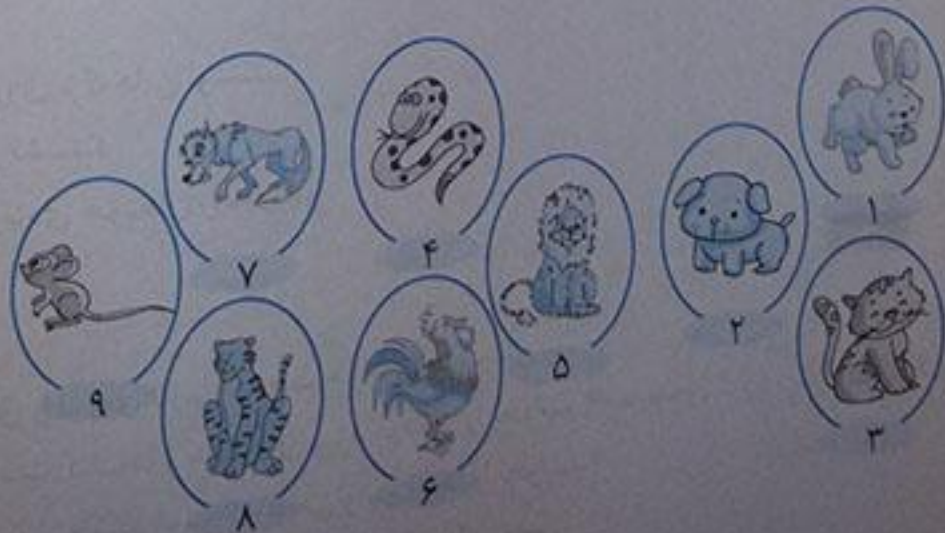
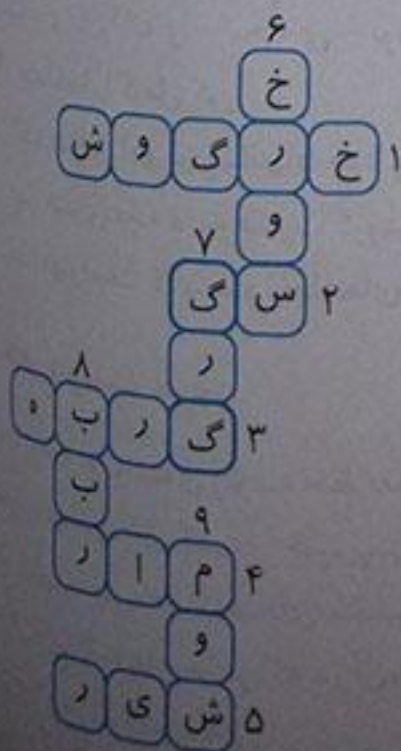
کتاب اول: بچه‌ای که من را هفته‌ی پیش از کتاب‌خانه امانت گرفته بود موقع خواب که می‌خواست من را بخواند خوابش می‌برد و من بیچاره بعد از چند دقیقه از دستش به زمین پرت می‌شدم. خودت باید بفهمی چه دردی دارد از بالای تخت به زمین پرت شدن!

سلام، وقت به خیر!

۱- نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و با خط زیبا، بنویس.

پرنام خداوندی که دانا و توانا است.

۲- نام هر تصویر را با توجه به شماره‌ی آن، در داخل جدول قرار بده.

کلمات مخالف

کلمات دارای بخش مشترک	بسیار ≠ کم	باخبر ≠ بی‌خبر
خوش حال، خوش مزه، خوش بین	خوشحال ≠ ناراحت	خارج ≠ داخل
ساختن، ساختمان، ساختار، ساختنی	تازه ≠ کهنه	بادقت ≠ بی‌دقت
هم‌فکری، هم‌دردی، هم‌باری، همکاری	اولین بار ≠ آخرین بار	نمی‌دانستم ≠ می‌دانستم
پیش‌نماز، پیشگو، پیشاهنگ، پیشرو	این ≠ آن	آن‌جا ≠ این‌جا
سخن‌ان، سخنگو، سخن، سخن‌ان	بخوانند ≠ نخوانند	بعد از نماز ≠ قبل از نماز
آموزش، آموزشگاه، آموزشی		پُر ≠ خالی
کودکان، کودکی، کودک‌یار		
لبخند، خندیدن، خندان، خنده		

۱- با توجه به نوشته‌ی زیر، سه خط بعدی را از روی درس، با خط زیبا و خوانا بنویس.

مردم محله‌ی ما بسیار خوش حال بودند. کار بنایی مسجد، تمام شده بود. مردم می‌خواستند برای اولین بار، نماز را به جماعت در این مسجد بخوانند. مسجد چراغانی شده بود. حوض مسجد پر از آب بود. مهدی با پدر و مادرش، گل‌دان‌های پر گلی را که آورده بودند کنار حوض قرار دادند. چند نفر هم شیرینی و شربت به مردم می‌دادند.

۲- درس را بخوان و کلمه‌هایی که یکی از نشانه‌های زیر را دارند، بنویس.

ح ح محله، خوش حال، حوض، حرف‌های، حال

ج ج مسجد، جماعت، جالب، آن‌جا، انجام، خارج، جان، چراغانی

۳- جمله‌های زیر را کامل کن.

۱- به کسی که ادب داشته باشد، با ادب می‌گوییم. - به کسی که سواد داشته باشد، با سواد می‌گوییم.

۴- جمله بنویس.

حوض: من کنار حوض مسجد وضو گرفتم. پیش‌نماز: ما با دقت به حرف‌های پیش‌نماز گوش می‌کنیم.

۱- با توجه به نوشته‌ی زیر سه خط بعدی را از روی درس، با خط زیبا و خوانا بنویس.

بعد از نماز، امام جماعت از همه‌ی کسانی که در ساختن مسجد، کمک و همکاری کرده بودند، تشکر کرد و گفت: «مسجد، خانه‌ی خلاصت. وقتی برای خواندن نماز به مسجد می‌آییم، از حال یکدیگر باخبر می‌شویم و با هم‌فکری، می‌توانیم کارهای خوب و بزرگ انجام بدهیم.»

۲- کلمه‌هایی که نشانه‌های «ای، ی، ی» را دارند، از درس پیدا کن و بنویس.

می‌خواستند، چراغانی، مهدی، گلی، همکاری، لبخندی، بنایی، اولین، شیرینی، می‌آییم، یکدیگر، می‌شویم، می‌توانیم، بدهیم، پیش‌نماز، همیشه، می‌آیند، یکی، این، می‌دادند، می‌شدند، نمی‌دانستم، نقاشی، می‌کردم، عکاسی، هم‌فکری، هنگامی، خوبی، نیز، کسانی، وقتی، می‌خواهد

۳- معنی کلمه‌های زیر را بنویس.

بادقت: کسی که دقت دارد.

بانظم: کسی که نظم دارد.

با ادب: کسی که ادب دارد.

۴- درباره‌ی کتاب خوانی و مطالعه، دو خط بنویس و کلمه‌های «باسواد»، «کتاب» و «بخوانم» را در نوشته‌ات به کار ببر. من کتاب خواندن را دوست دارم چون کتاب‌خوانی باعث می‌شود انسان باسواد شود. من تصمیم دارم هر هفته یک کتاب جدید بخوانم.

سلام، چه روز خوبی!
 ۱- با توجه به نوشته‌ی زیر سه خط بعدی را از روی درس، با خط خوش و خوانا بنویس.
 هنگامی که مهدی با پدر و مادرش از مسجد خارج می‌شدند، مهدی رو به مادرش کرد و گفت: «من با دقت به حرف‌های
 پیش‌نماز گوش دادم، سخنان او جالب بود. من همیشه فکر می‌کردم، مردم برای نماز خواندن به مسجد می‌آیند، نمی‌دانم
 که مسجد محله‌ی ما کلاس‌های آموزش قرآن، نقاشی، رایانه و عکاسی دارد.»

ه ه ه ه ه

۲- درس را بخوان و کلمه‌هایی که نشانه‌های زیر را دارند، بنویس.
 جماعت، عکاسی، بعد
 همیشه، همه، همکاری، هم‌فکری، هنگامی، مهدی، کلاس‌های
 می‌خواهد، هم، گلدان‌ها، بدهیم، حرف‌های، کارهای

۳- درس را بخوان و ترکیب‌هایی مانند «شیرینی و شربت» را از درس پیدا کن و بنویس.
 کمک و همکاری / خوب و بزرگ / پدر و مادر / رایانه و عکاسی

۴- راستی، اگر کفش‌هایت بال داشتند، چه اتفاقی می‌افتاد؟ این اتفاق را در سه سطر بنویس.
 پاسخ پیشنهادی: من فکر می‌کنم اگر کفش‌هایم بال داشتند حتماً پرواز می‌کردند و از دست من فرار می‌کردند، چون من گاهی
 اوقات با آن‌ها بدرفتاری می‌کنم. مثلاً وقتی که فوتبال بازی می‌کنم یا وقتی که می‌خواهم زود به مدرسه برسم سرکفش‌هایم
 جایی گیر می‌کند و می‌دانم با این کار چقدر دردشان می‌آید. پس به کفش‌هایم حق می‌دهم که از دست من فرار کنند.

سلام، دوست مهربانم!

۱- با توجه به نوشته‌ی زیر سه خط بعدی را از روی درس، با خط خوش بنویس.
 مسجد محله‌ی ما کلاس‌های آموزش قرآن، نقاشی، رایانه و عکاسی دارد.
 در آن‌جا کتاب‌خانه‌ی خوبی نیز برای کودکان وجود دارد. مادر جان! من هم دلم می‌خواهد در یکی از این کلاس‌ها شرکت
 کنم و از کتاب‌خانه‌ی آن‌جا استفاده کنم.»

۲- با توجه به درس، جاهای خالی را پر کن.
 مردم محله‌ی ما بسیار خوش‌حال بودند. کار بنایی مسجد تازه تمام شده بود. مردم می‌خواستند نماز را به جماعت بخوانند
 مسجد چراغانی شده بود. حوض مسجد پُر از آب بود.

۳- مانند نمونه، کلمات را دسته‌بندی کن.
 خودکار، خوش‌حال، می‌خواست، گروهی، دوباره، خواهش،
 خواندن، گوش، بگویند.

۴- با کلمه‌های «همکاری، کنار حوض، گلدان» جمله‌ای زیبا بنویس.
 من با همکاری دوستانم گلدان‌های کنار حوض مسجد را آب دادم.
 سلام، سلام!

۱- نوشته‌ی زیر را بررنگ کن و خوش خط و زیبا بنویس.

۲- جدول را کامل کن.
 ای خدای مهربان گم کن که همیشه بیاد تو باشم.

(۱) به تخت خواب هم می‌گویند.

(۲) از شیر به دست می‌آید.

(۳) خمیری که در تنور پخته می‌شود.

(۴) میوه‌ی تابستانی با رنگ‌های سفید و قرمز

(۵) حیوانی که زوزه می‌کشد.

(۶) نوعی شیرینی

(۷) وسیله‌ای جنگی که منفجر می‌شود.

(۸) با فریاد می‌آید.

(۹) یاری و همکاری

(۱۰) از آتش بلند می‌شود.

دستور	خورشید	خواهر
گروهی	خوش‌حال	خواهش
گوش	دوباره	خواندن
بگویند	خودکار	می‌خواست

ت	خ	ت	۱
ک	ش	ک	۲
ن	ا	ن	۳
ت	و	ت	۴
ی	ر	ی	۵
ک	ی	ک	۶
ب	م	ب	۷
د	ا	د	۸
ی	م	ک	۹
د	و	د	۱۰

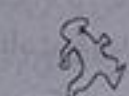
۱. برای نشانه‌های «ای» و «ه» دو مثال بزن.
۲. شدید کلمه‌های «مکه»، «بچه» و «مرتب» را بگذار.
۳. جاهای خالی زیر را کامل کن.
- الف) کتاب خوب مانند ... است.
- ب) ما برای نماز خواندن به ... می‌رویم.
۴. پاسخ پرسش‌های زیر را بنویس.
- الف) به کسی که سواد ندارد چه می‌گویند؟
- ب) با هر یک از کلمه‌های زیر یک جمله بنویس.
- دقت، جماعت
۵. با مرتب کردن کلمه‌های زیر یک جمله بساز.
- خانه‌ی - مسجد - خدا - است.

ب) کنار حوض مسجد پراز ... بود.

ب) به کسی که نظم دارد چه می‌گویند؟

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱. ایتر - ایمان / ماهی - گروه ۲ مکه، بچه، مرتب ۳ الف) کتاب خوب مانند دوست است. - ب) کنار حوض مسجد پراز گلستان بود. - پ) ما برای نماز خواندن به مسجد می‌رویم. ۴ الف) بی‌سواد، ب) بانظم ۵ دقت: من همیشه با دقت درس‌هایم را می‌خوانم. - جماعت: ما در مسجد به جماعت نماز می‌خوانیم. ۶ مسجد خانه‌ی خدا است.

تلاش بیشتر

قابل قبول

خوب

بسیار خوب

بهداشت

خرس کوچولو

کلمات دارای بخش مشترک

- نفهمیده بود، فهماندن
- نشست، نشستن
- بشویی، بشوران، بشور
- چشم، چشمه، چشمک
- دوباره، چندباره، یک‌باره
- جنگید، جنگاور، جنگیدن، بجنگد
- زندگی، زندگانی، زنده

کلمات مخالف

- خرس کوچولو ≠ خرس بزرگ
- خطرناک ≠ امن
- تصمیم گرفت ≠ تصمیم نگرفت
- بجنگد ≠ نجنگد
- این طرف ≠ آن طرف
- نفهمیده بود ≠ فهمیده بود
- ناراحت ≠ خوش حال
- بی‌حوصله ≠ باحوصله
- خسته ≠ سرحال
- گرسنه ≠ سیر
- نشست ≠ ایستاد
- بالای درخت ≠ پایین درخت
- کتیف ≠ تمیز، پاکیزه
- فردا ≠ امروز
- بیمار ≠ سالم
- کمی بعد ≠ کمی قبل

نوشتن مخالف کلمات تکراری و یا برضی کلمات مثل رسید، هستند، بشویی، ندیده‌ای، می‌خواهم و ... خودداری شده است.

سلام، روز به خیر!

چهار سطر بعدی را از روی درس، با خط خوش بنویس.
 یک روز صبح زود، چوبی برداشت و به راه افتاد. در راه به یک بچه گنجشک رسید. نگاهی به او کرد و گفت: «من می‌خواهم میکروب‌ها بجنگم. تو آن‌ها را اینجا ندیده‌ای؟» گنجشک جواب داد: «این طوری که نمی‌شود، تو باید...»

۲- کلمه‌های جدول را از درس پیدا کن و بنویس.

			ل	س	ع
		ی	ر	و	ط
	م	ی	م	ص	ت
ب	و	ر	ک	ی	م
ت	ح	ا	ر	ت	ا

۳- مانند نمونه، جاهای خالی را کامل کن.

کسی که سواد ندارد، بی سواد است.

کسی که هنر ندارد، بی هنر است.

۴- با کلمه‌ی «عسل» دو جمله بنویس.

(ب) زنبورها برای درست کردن عسل خیلی زحمت می‌کشند.

الف) خرس‌ها عسل را دوست دارند.

سلام و صد سلام!

۱- پنج سطر بعدی را از روی درس، با خطّ زیبا و خوانا بنویس.

اما خرس کوچولو به بقیه‌ی حرف‌های او گوش نکرد. رفت تا به بچه فیلی رسید. پرسید: «تو میکروب‌ها را این طرفها ندیده‌ای؟ من می‌خواهم با آنها بجنگم.» بچه فیل گفت: «اگر می‌خواهی با میکروب‌ها بجنگی، باید اول دست‌هایت را خوب بشویی.» خرس کوچولو که از حرف‌های بچه فیل هم چیزی نفهمیده بود، ناراحت و بی‌حوصله به راه افتاد. کمی بعد، خست و گرسنه زیر درختی نشست تا استراحت کند. بالای درخت یک کندوی عسل بود.

۲- درس را بخوان. کتابت را ببند و کلمه‌هایی را که به یادت مانده، بنویس.

پاسخ پیشنهادی: عسل، میکروب، خطرناک، تصمیم، چوبی، خرس کوچولو، بچه فیل، کندو، کشیف، جنگید، پاکیزه.

نکته:

برای این که کلمات را به راحتی به خاطر آورید به یاد داستان بیفتید یا هنگام دیدن کلمات متن، خودتان داستان تازه‌ای بسازید. با این کار تعداد کلمات پیش‌تری را می‌توانید در ذهن خود نگه دارید.

۳- مانند نمونه، دسته‌بندی کن.

خوش حال - خواستم - موز - خواب - وزیر - موش - وفادار - سرو - خوانا - گروهی - مورچه - روشن

خواندن	نوشتن	ابرو	درو
خواب	وزیر	گروهی	خوش حال
خوانا	وفادار	مورچه	روشن
خواستم	سرو	موش	موز

۴- ادامه‌ی داستان زیر را به دلخواه بنویس.

پاسخ پیشنهادی: یک روز سعید و امیر به مغازه‌ای رفتند و یک ظرف ماست خریدند. وقتی به خانه برمی‌گشتند، ناگهان ظرف ماست از دست امیر افتاد و همه‌ی ماست روی زمین ریخت.

امیر که ترسیده بود به سعید گفت: «به مادر می‌گویم که بچه‌ها با توپشان به ظرف ماست زدند.» سعید گفت: «این حرف تو دروغ است و خدا دروغ‌گوها را دوست ندارد به نظر من باید حقیقت را به مادر گفت. من می‌دانم که مادر، تو را می‌بخشد ولی مادرش حقیقت را گفت.»

سلام، عزیزم!

۱- پنج سطر بعدی را از روی درس، با خطّ خوانا بنویس.

کمی بعد خسته و گرسنه زیر درختی نشست تا استراحت کند. بالای درخت یک کندوی عسل بود. خرس کوچولو تا چشمش به کندو افتاد، خوش حال شد و از درخت بالا رفت. عسل‌ها را با همان دست‌های کشیفش خورد و با خودش گفت: «حالا خیلی خسته‌ام. فردا می‌آیم و با میکروب‌ها می‌جنگم.» روز بعد، خرس کوچولو بیمار شد و دیگر نتوانست به جنگ میکروب‌ها برود.

جمله‌هایی از درس را که در آن کلمات زیرآمده، پیدا کن و بنویس.

حوصله: خرس کوچولو از حرف‌های بچه فیل هم چیزی نفهمیده بود، ناراحت و بی‌حوصله به راه افتاد.
گنجشک: در راه به یک بچه گنجشک رسید. گنجشک جواب داد: «این طوری که نمی‌شود، تو باید...»
درخت: بالای درخت یک کندوی عسل بود. خوش حال شد و از درخت بالا رفت.

۱	ب	ی	ن	ظ	م
۲	ب	ا	ا	ر	ز
۳	ب	ا	س	ل	ی
۴	ب	ا	س	و	ا
۵	ب	ا	م	ز	ه

- ۱. جدول را کامل کن.
- ۲. کسی که نظم ندارد.
- ۳. کسی یا چیزی که ارزش دارد.
- ۴. کسی که سلیقه دارد.
- ۵. کسی که سواد دارد.
- ۶. چیزی که مزه دارد.

۴. یک پیام بهداشتی برای دوستان خود، بنویس.

بعد از هر وعده غذایی و خوردن شیرینی باید دندان‌هایمان را مسواک بزنیم.

۲۹

سلام گلم!

۱. پنج سطر بعدی را از روی درس، با خطی زیبا بنویس.

مادرش به او گفت: «عزیزم، اگر اول از من می‌پرسیدی که میکروب‌ها کجا هستند و چه طور می‌شود با آن‌ها جنگید، به تو می‌گفتم. تو باید بدانی که میکروب‌ها در دست‌های کثیف زندگی می‌کنند. پس برای جنگیدن با آن‌ها، بهتر است همیشه خود را پاکیزه نگه‌داری و دست‌هایت را قبل از غذا خوردن بشویی. حالا هم باید استراحت کنی تا دوباره سالم و شاداب شوی.»

۱. برای تصویر داده شده، پنج کلمه بنویس.

پزشک - بیمار - صندلی - تخت - دستگاه فشارسنج

۲. به هریک از کلمه‌های زیر یک بار «با» و یک بار «بی» اضافه کن و معنای آن را بنویس.

} نظم	بی‌ادب: کسی که ادب ندارد.
	باادب: کسی که ادب دارد.
} بی‌نظم: کسی که نظم ندارد.	بانظم: کسی که نظم دارد.

۴. بنویس. برای حفظ سلامتی خود چه کارهایی باید انجام دهی؟

برای حفظ سلامتی باید بهداشت را رعایت کنیم. دست‌هایمان را قبل از غذا بشویم، بعد از غذا دندان‌هایمان را مسواک بزنیم. هر روز صبح چند دقیقه ورزش کنیم.

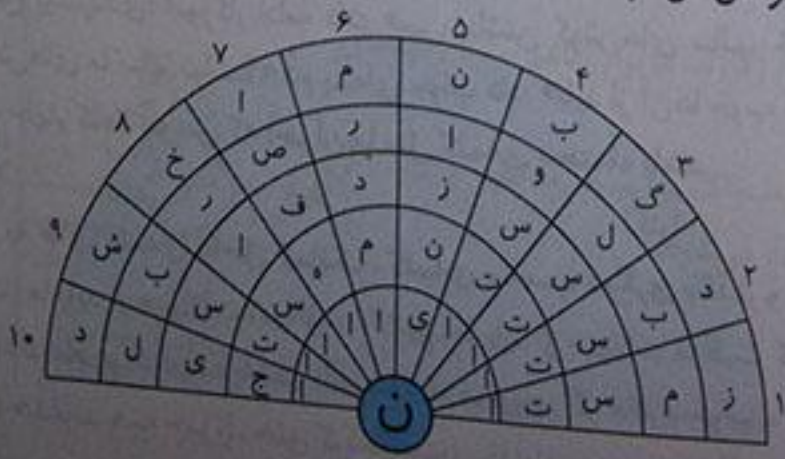
۳۰

سلام هنرمند!

۱. نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و با خط زیبا بنویس.

فدایا از تومی خواهم که همیشه سالم و تندرست باشم.

۲. مانند نمونه ده کلمه‌ی شش حرفی بنویس که آخرشان «ن» باشد. آن‌ها را در جدول قرار بده.

- ۱ (۱) زمستان
- ۲ (۲) دبستان
- ۳ (۳) گلستان
- ۴ (۴) بوستان
- ۵ (۵) نازنین
- ۶ (۶) مردمان
- ۷ (۷) اصفهان
- ۸ (۸) خراسان
- ۹ (۹) شبستان
- ۱۰ (۱۰) دلیجان

درس ۱ - مدرسه‌ی خرگوش‌ها

کلمات مخالف

- وارد شد ≠ خارج شد
- سلام ≠ خداحافظ
- پرسش ≠ جواب
- سالم ≠ بیمار
- می افتاد ≠ نمی افتاد
- مهم است ≠ مهم نیست
- چند دقیقه بعد ≠ چند دقیقه قبل
- خوش حالی ≠ ناراحتی
- دستش را بلند کرد ≠ دستش را بلند نکرد
- می شنیدیم ≠ نمی شنیدیم

کلمات دارای بخش مشترک

- مدرسه، مدرس، مدرسه‌ساز
- آموزگار، آموزش، آموز
- درآمد، سرآمد، کارآمد
- پرید، پریدن، پرش، پر، پرنده
- خطرهایی، خطرناک، پرخطر، خطرناک
- پشمالو، خرمالو، زردآلو

سلام، وقت بخیر!

- ۱- چهار سطر بعدی را از روی درس، با خط خوانا بنویس.
- بچه خرگوش‌ها منتظر معلم بودند. معلم با سید هویج وارد شد. سلام کرد و پرسید: «بچه‌ها، فکر می‌کنید چرا خدا به ما گوش داده است؟» پشمالو دستش را بلند کرد و گفت: «برای این که صداها را بشنویم.» آموزگار لبخند زد و پرسید: «اگر گوش نداشتیم، چه می‌شد؟»
- ۲- کلمه‌های درس را که یکی از نشانه‌های «ف. ش. پ» دارند، یک بار بنویس.
- فکر، اتفاقی، خرگوش، شد، گوش، پشمالو، بشنویم، نمی شنیدیم، پرسش، شغال، داشتن، شما، خوش حال، پرسید، دم پنبه‌ای، پیش، پرنده‌ها، پس، دستش، نداشتیم، می‌شد، همیشه، پاسخ، رفتند، چشم قرمزی
- ۳- جمله‌های زیر را مانند نمونه، پرسشی کن و با علامت مناسب، دوباره بنویس.
- چرا مزگان به مسافرت رفت؟
- سعید، درسش را خواند. چرا سعید درسش را خواند؟ به معلم احترام گذاشتی. چرا به معلم احترام گذاشتی؟
- سیما، هر هفته یک کتاب می‌خواند. چرا سیما هر هفته یک کتاب می‌خواند؟
- ۴- نوشته‌ی زیر را تا دو سطر ادامه بده.
- پاسخ پیشنهادی: معلم وقتی وارد کلاس شد، به دانش‌آموزان گفت: «کتاب‌هایتان را روی میز بگذارید، امروز می‌خواهم درس مهمی به شما بدهم که باید آن را خیلی خوب یاد بگیرید.»

سلام سلام ستاره!

- ۱- چهار سطر بعدی را از روی درس، با خط خوش بنویس.
- بچه خرگوش‌ها در سکوت، منتظر پرسش بعدی بودند که چشم قرمزی پرسید: «اگر صداها را نمی شنیدیم، چه اتفاقی برای ما می‌افتاد؟». این بار، خاکستری جواب داد: «خطرهایی برای ما پیش می‌آمد؛ مثلاً، صدای روباه‌ها و شغال‌ها را نمی شنیدیم.»
- ۲- از کدام قسمت درس، خوشتر آمده‌ای؟ آن را بنویس.
- پاسخ پیشنهادی: آموزگار ادامه داد: «پس، داشتن گوش‌های سالم، خیلی مهم است. بچه‌ها، آیا می‌دانید چه باید بکنیم تا گوش‌های ما سالم بمانند؟» دم پنبه‌ای جواب داد: «باید از آن‌ها خوب مواظبت کنیم و همیشه آن‌ها را تمیز نگه داریم.»
- ۳- چهار کلمه بنویس که آخر آن‌ها مثل کلمه‌ی «حتماً» باشد.
- مثلاً
فعالاً
اکثراً
اکیداً
- ۴- به جای کلمه‌ی داخل کمانک، کلمه‌ی مناسب دیگری بگذار و جمله را بنویس.
- (الف) ما باید از حیوانات (مواظبت) کنیم. ما باید از حیوانات مراقبت کنیم.
- (ب) اگر مادرم خوابیده باشد، (آهسته) راه می‌روم. اگر مادرم خوابیده باشد، آرام راه می‌روم.
- (پ) خداوند همه چیز را (خلق کرده است). خداوند همه چیز را آفریده است.

۱- چهار سطر بعدی را از روی درس، با خط زیبا بنویس.

تورنگ ادامه داد: «پس داشتن گوش‌های سالم خیلی مهم است. بچه‌ها، آیا می‌دانید چه باید بکنیم تا گوش‌های ما سالم بماند؟»
 ۲- هر کلمه را در جای خودش قرار بده.

شکر - بادقت - حیوانات - لبخند

ما باید با حیوانات مهربان باشیم.

معلم با لبخند وارد کلاس شد.

۳- لطفی زیر را بخوان و در پایان هر جمله نقطه (.) یا نشانه‌ی پرسش (؟) بگذار.

وقتی به پرنده‌ها دانه می‌دهیم، آن‌ها از ما تشکر می‌کنند.

بچه خرگوش‌ها بادقت به حرف دوستانشان گوش می‌دادند.

۴- علی کوچولو با عجله مشغول خوردن شیرینی بود که مادرش گفت: «بچه جان، این قدر تندتند شیرینی نخور. من بچه‌ای را می‌شناسم که در خوردن شیرینی عجله کرد و قبل از تمام شدن شیرینی‌ها، بیمار شد.» علی کوچولو در حالی که دهانش پر بود، گفت: «راست می‌گویی؟ حالا بقیه‌ی شیرینی‌های او کجاست؟»

۵- بنویس، چه وقت سلام می‌کنی و چه وقت خداحافظی می‌کنی.

پشتی وارد جایی یا مکانی می‌شوم سلام می‌کنم و زمانی که می‌خواهم آن جا را ترک کنم خداحافظی می‌کنم.

سلام، صبح به خیر!

۱- سه سطر بعدی را از روی درس، با خط زیبا بنویس.

رنگ مدرسه که به صدا در آمد، معلم گفت: «بچه‌ها، این هویج‌ها جایزه‌ی شماست که فکر کردید و پاسخ‌های خوبی دادید.» چند دقیقه بعد، بچه خرگوش‌ها هویج در دست، با خوش‌حالی از کلاس بیرون رفتند.

۲- جاهای خالی را پر کن.

انسان در خانه زندگی می‌کند.

شیر در جنگل زندگی می‌کند.

بعضی‌ها فناری را در قفس نگاه می‌دارند.

کند و محل زندگی زنبور است.

جنگل محل زندگی حیوانات است.

پرنده در لانه زندگی می‌کند.

۳- در جاهای خالی، می‌توانی دو کلمه از کلمه‌های زیر را بگذاری. به دلخواه کلمه‌های مناسب را انتخاب کن و بنویس.

پاکیزه - خوبی - سعی - پرسیدم - سؤال کردم - مهربان - تمیز - کوشش

من هم سعی (کوشش) می‌کنم از آن چه دارم، به دوستانم بدهم.

هوای روستا پاکیزه (تمیز) است.

از بی‌سالی از مادرم پرسیدم (سؤال کردم).

۴- به اول جمله‌ی زیر «چرا» اضافه کن و جواب آن را بنویس.

ما خدا را دوست داریم. ← چرا ما خدا را دوست داریم؟

چون خدا همه‌ی ما را آفریده است او نعمت‌های بسیاری به ما بخشیده و همیشه مراقب ما است.

سلام، دوست خوبم!

۱- نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و زیبا بنویس.

پاکیزگی نشانه‌ی ایمان است.

۲- نقاشی را رنگ بزن و درباره‌ی آن دو سطر بنویس. (فرزند عزیزم نقاشی را با رنگ‌های

مهربان علاقه‌ات رنگ آمیزی کن.)

پاستیل پیشنهادی: ما باید روزی سه بار دندان‌هایمان را مسواک بزنیم. صبح، ظهر و شب. اگر

مسواک نزنیم بعد از مدت کوتاهی دندان‌هایمان پوسیده می‌شوند.

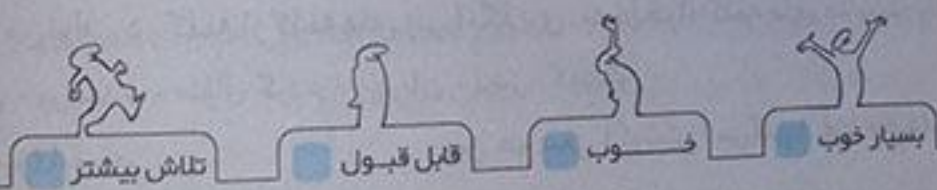

- ۱- چرا خرس کوچولو می خواست با میکروبها بجنگد؟
- ۲- مخالف کلمه های «شاداب» و «پاکیزه» را بنویس. «مریم درسش را خواند.»
- ۳- جمله ی مقابل را سؤالی کن.
- ۴- دو کلمه بنویس که آخر آن ها مثل «اکیدا» باشد.
- ۵- به جای کلمه های داخل کمانک، کلمه ی مناسب دیگری قرار بده و جمله را بنویس.
الف) علی از وسایل شخصی خود (نگهداری) می کند.
ب) خداوند ما را در کارهایمان (یاری) می کند.
- ۶- جمله ی زیر را بخوان و از نشانه های « (.) » و « (:) » استفاده کن.
این بار خاکستری جواب داد خطرهایی برای ما پیش می آید که باید بیش تر مراقب باشیم.
- ۷- حیوانات زیر را به محل زندگی شان وصل کن.

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱ چون بارها شنیده بود که میکروبها موجودات خطرناکی هستند. ۲ شاداب ≠ پژمرده / پاکیزه ≠ کثیف ۳ چرا مریم درسش را خواند؟ ۴ فعلاً - مثلاً ۵ الف) علی از وسایل شخصی خود (مراقبت) می کند. - ب) خداوند ما را در کارهایمان (کمک) می کند ۶ این بار خاکستری جواب داد: «خطرهایی برای ما پیش می آید که باید بیش تر مراقب باشیم». ۷ شیر: جنگل گنجشک: درخت، انسان: خانه

فصل اول
اخلاق فردی و اجتماعی
درس اول
چوپان درست کار

کلمات دارای بخش مشترک
روزگاری، یادگاری، ماندگاری
درست کار، خلاف کار، بدکار
شنو، شنوا، می شنوند
فروش، فروشی، فروشگاه
باریدن، بارش، بارید
می دوشید، دوشیدن، دوشید
فروختن، می فروختی

کلمات مخالف
زیاد ≠ کم
مردی ≠ زنی
ادم درست کار ≠ ادم بدکار
داشت ≠ نداشت
راست گو ≠ دروغ گو
می ریخت ≠ نمی ریخت
درست ≠ نادرست، غلط
باران شدید ≠ باران آرام
بالا ≠ پایین
توانست ≠ نتوانست
باور می کنم ≠ باور نمی کنم

۱- چهار سطر اول را از روی درس، با خطّ خوش بنویس.
بازی بود و روزگاری. مردی بود که گوسفندان زیادی داشت. او آدم درست کاری نبود. اما چوپانی داشت که از گوسفندهای او نگهداری می کرد و مرد درست کار و راست گویی بود. چوپان هر روز شیر گوسفندان را می دوشید و به خانه ی صاحب گوسفندها می برد. او هم آب در آن می ریخت و شیر را دو برابر می کرد و به مردم می فروخت. چوپان هر بار او را نصیحت می کرد و می گفت: «این کار درست نیست.»

- ۱- مرتب کن و بنویس.
- الف) نگه داری - چوپان - می کرد - از - گوسفندان.
- ب) وانگهی - شود - قطره قطره - دریا - گردد - جمع.

قطره قطره جمع گردد، وانگهی دریا شود.
چوپان از گوسفندان نگه داری می کرد.
۲- مخالف هر کلمه را بنویس.

- ۱- شروع - درست - زیاد - روز - می ریخت - نمی فروخت
- ۲- پیمان - نادرست - کم - شب - نمی ریخت - می فروخت
- ۳- در دو خط بنویس، چرا باید به دیگران کمک کنیم؟

کمک کردن به دیگران وظیفه ی هر انسانی است. ما باید به هم دیگر کمک کنیم تا در موقع نیاز، دیگران هم ما را یاری کنند.
سعدی شاعر عزیز کشورمان می گوید: «بنی آدم اعضای یک پیکرند/ که در آفرینش ز یک گوهرند»

۱- چهار سطر بعدی را از روی درس، با خطّ خوانا بنویس.

او هم آب در آن می ریخت و شیر را دو برابر می کرد و به مردم می فروخت. چوپان هر بار او را نصیحت می کرد و می گفت: «این کار درست نیست.» اما او به حرف های چوپان گوش نمی داد و لبخندی می زد و می گفت: «تو چوپانی ات را بکن و مزدت را بگیر!» یک روز که چوپان، گوسفندان را به چرا بُرد، باران شدیدی شروع به باریدن کرد و سیل بزرگی به راه افتاد.
۲- جمله ها را از روی درس کامل کن.

- او آدم درست کاری نبود.
- یک روز که چوپان گوسفندان را به چرا بُرد، باران شدیدی شروع به باریدن کرد و سیل بزرگی به راه افتاد.
- چوپان گفت: شنیده ای که می گویند: «قطره قطره جمع گردد، وانگهی دریا شود.»

- ۱- به هر کلمه «ها» اضافه کن و جمله بنویس.
- گل: گل ها: به گل های باغچه آب دادم!
- قطره: قطره ها: قطره ها دوست دارند به ابر تبدیل شوند.

کتاب: کتاب ها: کتاب های پدر بزرگم در کتاب خانه اش چیده شده است.
۴- فرض کن به خانه ی دوستت رفته ای و او در خانه نبوده است. برایش یک یادداشت، بنویس.
سلام محترم رضای جان! امروز به مدرسه نیامده بودی و من نگران شدم. به همین خاطر آمدم تا حالت را بپرسم اما خانه نبودی اینبارم سلامت باشی و فردا تو را در مدرسه ببینم. دوست تو فرهاد.

۱- چهار سطر بعدی را از روی درس، با خطّ زیبا بنویس.

باران شدیدی شروع به باریدن کرد و سیل بزرگی به راه افتاد. چوپان برای نجات خود، بالای درختی رفت اما سیل همه ی گوسفندان را با خود برد. چوپان، نتوانست هیچ کاری بکند. ناچار، پیش صاحب گوسفندان رفت و گفت: «سیل گوسفندهای تو را برد.» مرد گفت: «من باور نمی کنم، آخر این همه آب، ناگهان از کجا آمد؟»
۲- با حروف درهم ریخته، کلمه بنویس.

ح - ن - ت - ص - ی : نصیحت

- ۱- ر - ط - ه : قطره
- ۲- ا - ر - س - ت - ر - ک : درست کار

۳- به هر کلمه «ها» اضافه کن و معنی آن را بنویس.
- گوسفند: گوسفندها ← یعنی، چند گوسفند
- درخت: درخت ها ← یعنی، چند درخت

۴- در چند سطر بنویس، اگر دو بال داشتی، چه می کردی؟

پسچ پیشنهادی: اگر دو بال داشتیم، در آسمان پرواز می کردیم و به جاهای دیدنی کشورم می رفتیم تا آن ها از نزدیک را ببینیم در آخر سفرم به بارگاه امام رضا(ع) می رفتیم و روی گنبد طلایی آن می نشستیم و برای ظهور آقا امام زمان(ع) دعا می کردم.

- چهار سطر بعدی را از روی درس بنویس.
مرد گفت: «من باور نمی‌کنم، آخر این همه آب، ناگهان از کجا آمد؟»
چوپان گفت: شنیده‌ای که می‌گویند قطره قطره جمع گردد، وانگهی دریا شود». این سیل، همان آب‌هایی است که تو در شیر می‌ریختی و به مردم می‌فروختی. مرد با شنیدن حرف‌های چوپان در فکر فرو رفت.
- کلمه‌هایی را که «ها» دارند، از درس پیدا کن و بنویس.
گوسفندهای - حرف‌های - آب‌هایی
- مخالف کلمه‌هایی را که زیر آن‌ها خط کشیده شده است، بنویس.

یک روز که چوپان، گوسفندان را به چرا بُرد. باران شدیدی شروع به باریدن کرد و سیل بزرگی به راه افتاد.

کوچکی

آرامی

شب

چوپان برای نجات خود، بالای درختی رفت. سیل همه‌ی گوسفندان را با خود بُرد.

نبرد

پایین

۴- درباره‌ی تصویر، سه جمله از زبان گوسفندان بنویس.

ای کاش این چوپان به جای نجات جان خود کمی به فکر ما گوسفندان بود.
ای کاش یادش می‌افتاد که چقدر ما گوسفندان برای انسان‌ها مفید هستیم.
ای کاش او کاری می‌کرد تا ما هم نجات پیدا کنیم.

۱- نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و زیبا بنویس.

خداوند انسان‌های راست‌گُو و درست‌کار را دوست دارد.

۲- مانند نمونه، برای دیگر خانه‌های جدول، سؤال طرح کن.

۱) نام یکی از کتاب‌های شما.

۲) بر سر می‌گذارند.

۳) پر نور

۴) مخالف روز

۵) همه چیز را او آفریده است.

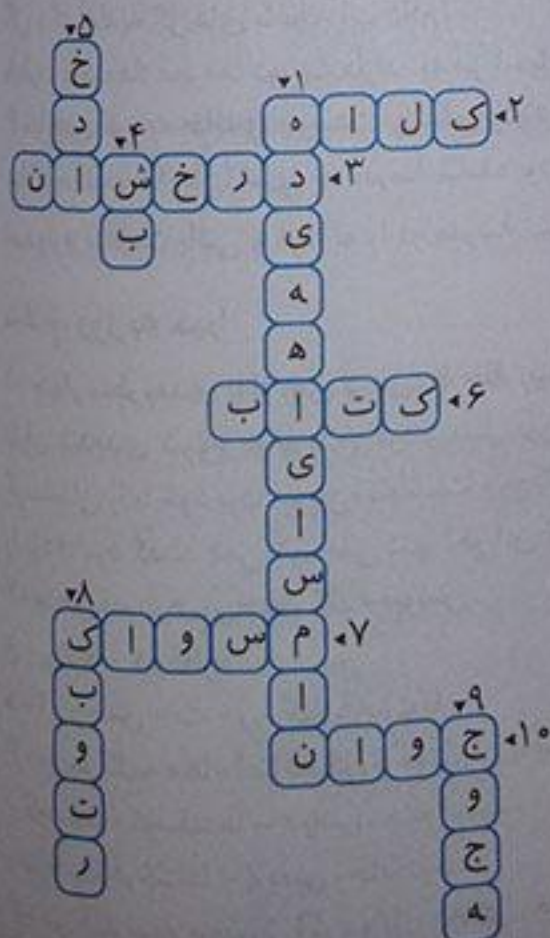
۶) دوست خوب همه‌ی ما

۷) روزی سه بار باید بزنیم.

۸) معروف به پرنده‌ی نامه‌بر

۹) جیک جیک می‌کند. به خاطر تو

۱۰) مخالف پیر

کلمات مخالف

قبول کردند ≠ قبول نکردند (رد کردند)	پرنده‌ی کوچک ≠ پرنده‌ی بزرگ
آزاد ≠ اسیر	زندگی ≠ مرگ
توانا ≠ ناتوان	همیشه ≠ هیچ وقت
بیر ≠ جوان	روزی ≠ شبی
مهربان ≠ نامهربان	خوش حال شدند ≠ ناراحت شدند
بسیار خوب ≠ بسیار بد	ترک کردند ≠ ماندند، ترفتنند
نگزشته بود ≠ گذشته بود	دیدند ≠ ندیدند
خوب حرف زدن ≠ بد حرف زدن	پرنده‌ی دانا ≠ پرنده‌ی نادان

کلمات بخش مشترک

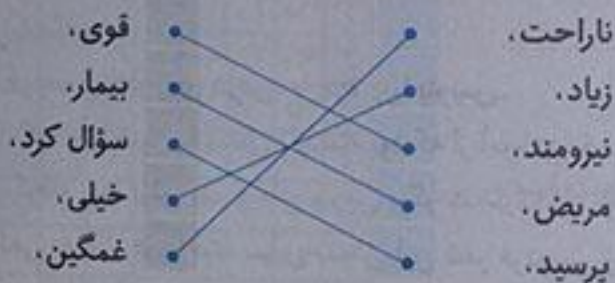
کوشا، کوشش، کوشیدن، کوشید
 نوشا، نوشیدن، نوشابه
 پرواز، پریدن، پر، پرش
 پروازکنان، شناکنان، لی لی کنان
 آموختن، آموخت، آموختنی
 سخن گو، راست گو، دروغ گو
 امانت دار، سرمایه دار، پولدار

سلام، سلام!

اینج سطر اول را از روی درس، با خط خوانا و زیبا بنویس.

پرنده‌ی کوچک در جنگلی زندگی می کردند. اسم یکی از آن‌ها «کوشا» و اسم دیگری «نوشا» بود. آن‌ها شبیه هم بودند و همیشه با هم پرواز می کردند. روزی پدر و مادرشان به آن‌ها گفتند: «شما دیگر بزرگ شده‌اید. غیر از بازی کردن باید چیزهای دیگری هم یاد بگیرید.»

۱- کلمه‌های هم معنا را به هم وصل کن.

۲- مانند نمونه با هر کلمه، دو کلمه‌ی جدید بساز و بنویس.

مثال: مرغ ← مرغ داری، تخم مرغ

دل ← دل پاک، شیردل

۳- در دو جمله بنویس اگر چیزی را پیدا کردی، چه می کنی؟

اگر چیزی را در مدرسه پیدا کنم، آن را به ناظم یا مدیر مدرسه می دهم تا صاحبش پیدا شود و اگر در خیابان چیزی را پیدا کنم به پدر و مادرم می دهم تا آن‌ها صاحبش را پیدا کنند.

سلام دوست من!

اینج سطر بعدی را از روی درس، با خط قشنگت، بنویس.

آن‌ها در راه دارکوبی را دیدند. دارکوب، پرنده‌ی دانای جنگل بود. کوشا و نوشا از او خواستند کمی از علم و دانایی خود به آن‌ها بیاموزد. دارکوب گفت: «بسیار خوب، اما کار ساده‌ای نیست. شما باید سال‌ها تلاش کنید تا دانا شوید». کوشا و نوشا قبول کردند. دو سال گذشت. کوشا به آموختن ادامه داد اما نوشا از آموختن خسته شد. او دلش می خواست آزاد باشد، بازی کند و از آن شاخه به آن شاخه بپرد. برای همین، یک روز پرواز کرد و از آن جا رفت.

۴- سه کلمه بنویس که در آن‌ها کلمه‌ی «بازی» وجود داشته باشد.

مثال: طناب بازی

توپ بازی

۳- در هر ردیف کلمه‌ی مشترک را در جای خالی بنویس.

الف، کتاب فروش، کتابدار، کتاب خانه، کتاب ها، کتاب

ب، خوش مزه، بامزه، بی مزه، بد مزه، مزه

پ، امروز، روزانه، روزی، دیروز، روز

۴- بنویس. اگر جای «نوشا» بودی چه می کردی؟

اینج پیشنهادی: من اگر جای نوشا بودم مثل کوشا پیش دارکوب می ماندم و از او علم و دانایی می آموختم.

سلام دوست مهربانم!
۱- پنج سطر بعدی را از روی درس، با خط زیبا بنویس.
برای همین یک روز پرواز کرد و از آن جا رفت. نوشا در راه به هُدهُدی رسید که پاکیزه، راست گو، امانت دار و مهربان بود.
هُدهُد خواست تا این چیزهای خوب را به او یاد بدهد. هُدهُد قبول کرد که به او آموزش بدهد. دو سال نگذشته بود که نوشا از این کار هم خسته شد و از پیش هُدهُد رفت.

۲- مرتب کن و بنویس.
الف) بیاموزد - را - برادر - دو - او - به - آن ها - که - از - خواستند - دانایی
دو برادر از او خواستند که به آن ها دانایی را بیاموزد.

ب) برادر - گرفتند - یاد - بگیرند - تازه ای - دو - تصمیم - چیزهای
دو برادر تصمیم گرفتند چیزهای تازه ای یاد بگیرند.

۳- با کلمه های داده شده، جمله ها را کامل کن. (حتماً، اتفاقاً، معمولاً)
الف) فردا حتماً از دوستم عذرخواهی می کنم.
ب) امروز اتفاقاً آموزگار را در خیابان دیدم.
پ) دندان های شیری بچه ها معمولاً از هفت سالگی می افتد.

۴- بنویس چه کارهایی می توانی بکنی تا پدر و مادرت، خوش حال شوند.
به حرف پدر و مادرم گوش کنم. خوب درس بخوانم و سعی کنم در کارهایم موفق باشم؛ تا در آینده هنر یا حرفه ی خوبی را یاد بگیرم و انسان مفیدی برای کشورم بشوم.

سلام بر شما!

۱- پنج سطر بعدی را از روی درس، با خط زیبا بنویس.
نوشا قبول کرد ولی هنوز یک سال نگذشته بود که از آموختن خسته شد. برای همین، یک روز پرواز کنان از پیش طوطی رفت.
او تصمیم گرفته بود، پیش پدر و مادر پیرش برگردد. سرانجام، نوشا به لانه برگشت و دید همه از خوبی و دانایی کوشا حرف می زنند. کمی به فکر فرو رفت، سپس پدرش این شعر فردوسی را برایش خواند:

توانا بُود هر که دانا بُود ز دانش دل پیر، برنا بُود

۲- هم معنی کلمه های زیر را از درس پیدا کن و بنویس.
مثل، شبیه تلاش، کوشش (تمرین کنی)
یادگرفتن، آموختن عاقبت، سرانجام

شاد، خوش حال

۳- کلمه های زیر را با توجه به نشانه ی آخرشان دسته بندی کن.
کوه - کاسه - میوه - کاه - سیاه - راه - پایه - خانه - شانه - فایده

نشانه ی (ه)

کاه، سیاه، کوه، راه

نشانه ی (ا)

کاسه، میوه، پایه، خانه، شانه، فایده

۴- بنویس این پرنده چه می کند؟
پرنده در حال خوردن غذای لابه لای دندان های تمساح است. او با این کار دندان های تمساح را تمیز می کند.

سلام، روز به خیر!

۱- نوشته ی زیر را پررنگ کن و زیبا بنویس.
خدا یا به من کمک کن تا همیشه تریا موزم.

۲- کلمه های زیر را بر اساس جاندار و بی جان، طبقه بندی کن.
فیل - کتاب - مورچه - تلویزیون - سگ - مار - سینی - پاک کن - فنجان - خرگوش - میز - کیف.

جاندار

فیل، مورچه، سگ، مار، خرگوش

بی جان

کتاب، تلویزیون، سینی، پاک کن، فنجان، میز، کیف

کلمات مخالف

کلمات دارای بخش مشترک
کارگر، رفتگر، مسگر، سفالگر
سرسبز، سرحال، سردرد
رانندگی، سازندگی
داروساز، آهنگساز، کلیدساز
دانایی، توانایی

دوستان ≠ دشمنان
گرم ≠ سرد
خوش مزه ≠ بدمزه
پخته ≠ نپخته، خام
پاکیزه ≠ آلوده
زیبایی ≠ زشتی
پرکار ≠ کم کار
مرتب ≠ نامرتب
شاد ≠ غمگین
گل های شاداب ≠ گل های پژمرده

۴۷

سلام دوست من!

۱- چهار سطر اول درس را با خط زیبا بنویس.

چه گندم های زرد قشنگی! این ها را چه کسی کاشته است؟ کشاورز، همان کشاورز کوشایی که دوست ماست.

۲- جدول زیر را کامل کن.

۱	س	گ				
۲	س	ی	ب			
۳	س	ا	ح	ل		
۴	س	ت	م	گ	ر	
۵	س	ح	ر	خ	ی	ز
۶	س	ر	ب	ه	ه	ا
۷	س	ر	و	د	خ	ا

۲) میوه ی خوش مزه

۱) حیوان با وفا

۴) ظالم

۲) کنار دریا

۵) کسی که صبح زود بیدار می شود. ۶) کسی که حواس پرت است.

۷) کسی که سرود می خواند.

۳- با استفاده از «این» و «آن» نام هر تصویر را بنویس.

این سطل رنگ

آن ماشین پلیس

این نیمکت

آن دانش آموز

۴- کلاس تمیز را با کلاس کثیف، مقایسه کن و تفاوت آن ها را بنویس.

در کلاس تمیز همه جا پاکیزه و همه چیز مرتب است، ولی در کلاس کثیف همه جا پر از آشغال و کاغذ و ... است و هیچ چیز سر جای خودش نیست. هیچ کس دوست ندارد در کلاس کثیف درس بخواند.

۴۸

سلام دوست خوبم!

۱- چهار سطر بعدی را از روی درس، با خط خوش، بنویس.

چه کوچه ها و خیابان های پاکیزه ای! چه کسی آن ها را تمیز و پاکیزه کرده است؟ رفتگر، همان رفتگر زحمت کش و مهربانی که دوست ماست. چه خانه های راحت و زیبایی! این خانه ها را چه کسی ساخته است؟ بنا، همان بنای پر کاری که دوست ماست.

مدرسه	عبور و مرور	بنایی
دفتر	چراغ راهنما	سیمان
کتاب	پیاده رو	کلنگ
کیف		آجر
		بیل
		کاشی

۲- دسته بندی کن.
چراغ راهنما - سیمان - دفتر - کلنگ - کتاب - پیاده رو - آجر - کف - بیل - کاشی

- ۳- کامل کن.
 به جایی که در آن دارو می فروشند، داروخانه می گویند.
 به جایی که در آن سبزی می فروشند، سبزی فروشی می گویند.
 به جایی که در آن شیرینی می فروشند، شیرینی فروشی می گویند.
 به جایی که در آن پارچه می فروشند، پارچه فروشی می گویند.
 به جایی که در آن طلا می فروشند، طلا فروشی می گویند.

کلمه:

نام دیگر پارچه فروشی «بزازی» است.

- ۴- بنویس در چه جاهایی باید نوبت را رعایت کنیم؟ (سه مورد)
 نانوايي - صف اتوبوس - بانک

باز هم سلام!

- ۱- چهار سطر بعدی را از روی درس، با خط خوانا بنویس.
 چه باغ های سرسبز و چه گل های خوش رنگی! این درخت ها و گل ها را در این باغ ها، چه کسی کاشته است؟
 باغبان، همان باغبان پرتلاشی که دوست ماست.
 چه خیابان های منظمی! چه رفت و آمد مرتبی! این نظم و ترتیب را در خیابان ها، چه کسی ایجاد کرده است؟
 ۲- درس را با دقت بخوان و کلمه هایی را که یکی از حروف زیر را دارند، بنویس.

گ	گندم های، قشنگی، گرم، رفتگر، گل های، خوش رنگی، رانندگی
غ	باغبان، باغ های

۳- کامل کن.

- الف) به کسی که از گل ها مراقبت می کند، باغبان می گویند.
 ب) به کسی که به ما درس می دهد، معلم می گویند.
 پ) به کسی که غذا می پزد، آشپز می گویند.
 ت) به کسی که در اداره کار می کند، کارمند می گویند.

- ۴- در چهار سطر بنویس، دوست داری چه کاره شوی، چرا؟ دوست دارم وقتی بزرگ شدم، پزشک شوم. می دانم برای رسیدن به این آرزویم باید خیلی تلاش کنم و درس بخوانم. اما من دلم می خواهد به روستاهای دور بروم و مردم بیمار آن جا را مداوا کنم. با داشتن این شغل می توان به مردم خدمت کرد و فرد مفیدی برای جامعه بود.
 سلام بر تو دانش آموز پرتلاش!

۵۰

- ۱- چهار سطر بعدی را از روی درس، با خط زیبا بنویس. مأمور راهنمایی و رانندگی؛ همان مأموری که دوست ماست. چه کلاس شاد و بانشاطی! چه دانش آموزان دوست داشتنی و سخت کوشی! این گل های شاداب را چه کسی پرورش داده است؟
 معلم؛ همان معلم مهربان و دانایی که دوست ماست.
 ۲- به سؤال ها جواب بده تا رمز خانه ها را پیدا کنی.
 الف) اولین حرف کلمه ی کبری را در مربع اول بگذار.
 ب) آخرین حرف کلمه ی ساعت را در مربع دوم بگذار.
 پ) دومین حرف کلمه ی بابا را در مربع سوم بگذار.
 ت) اولین حرف کلمه ی بازی را در مربع چهارم بگذار.

ک	ت	ا	ب
---	---	---	---

کتاب

اکنون آن کلمه را بنویس.

				م	خ	۱
			ن	و	خ	۲
		ب	ا	و	خ	۳
		ر	ه	ا	و	۴
	و	ر	ه	د	ن	۵
ه	د	ن	ن	ا	و	۶

۳. جدول را کامل کن.

۱) بیچ و

۱۲) دررگ های ما جریان دارد.

۱۳) کسی که بیدار نیست، است.

۱۴) برادر نیست.

۱۵) به کسی که شاد است و می خندد، می گوئیم.

۱۶) به کسی که می خواند، می گوئیم.

۴. دنباله ی این داستان را بنویس.

سیمین و مزگان می خواستند به آن طرف خیابان بروند. مزگان می خواست از فروشگاه دفتر بخرد. سیمین گفت: «بیا راه را نزدیک کنیم.» مزگان گفت: «نه، خطرناک است. بهتر است از روی خط عابر پیاده برویم. سیمین گفت: «تا خط عابر پیاده خیلی راه است.» مزگان گفت: «پس بیا از روی پل هوایی رد شویم.» سیمین گفت: «پله هایش زیاد است من حوصله ندارم.» ولی مزگان دست او را گرفت و گفت: «ما باید به قوانین راهنمایی و رانندگی احترام بگذاریم چون این قوانین برای سلامتی ما وضع شده است.»

۵۲

فارسی (مهارت های نوشتاری)

۵۲

سلام، خدا قوت!

۱- نوشته ی زیر را پررنگ کن و زیبا بنویس.

ندایا به باگ کن تا مهربان باشیم.

۲- جدول را کامل کن.

م	ج	ر	ب	نشانه ی یک کشور سفری نوروزی
ر	ی	س	مخالف گرسنه در این کشور زندگی می کنه	ه
ل	د	گاهی درد می گیرد باغبان در آن جا هست	ا	ف
	مهربان نیست	ب	ی	ت
کال	ب	ا	ر	س
ن	ی	غ	ا	ی
ا	م	من و تو شهر دو حرفی	ن	ن
ر	ه	ق	مخالف آشتی	
س	ر	م	ا	سرما از آن طرف

ارزشیابی مستمر

۱- کلمه های مقابل را مرتب کن.
می دوشید - را - شیر - هر - چوپان - روز - گوسفندان

درست پایان

- یک روز چوپان گوسفندان را به برد.

۲- مخالف کلمه های زیر را بنویس.

۳- جمله ی مقابل را کامل کن.

۴- با حروف در هم ریخته کلمه بساز.

ی - خ - ن - د - ب - ل

ی - ش - د - ی - د

قطره کشور

۵- به دو کلمه ی مقابل «ها» اضافه کن و معنی آن را بنویس.

۶- کلمه های هم معنی را به هم وصل کن.

نیرومند	•	•	قوی
خیلی	•	•	پرسید
سؤال کرد	•	•	زیاد

۷- کلمه ی مشترک در «مهرناز، مهرداد، مهری و مهرسا» چیست؟

۸- کلمه های زیر را براساس جاندار و بی جان بودن طبقه بندی کن.

«مار - کتاب - لیوان - لباس - پروانه - میز - آهو»

۹- دو کلمه بنویس که آخر آن «ه» باشد.

۱۰- به کسی که غذا می پزد چه می گویند؟

باسخ ارزشیابی مستتر

۱ چوپان هر روز شیر گوسفندان را می دوشید. ۲ درست ≠ نادرست، غلط، پایان ≠ شروع، آغاز ۳ چرا ۴ لیکنی شدیدی ۵ «قطره ها» یعنی: چند قطره، «کشورها» یعنی: چند کشور

۷ مهر ۸ جاندار: مار - پروانه - آهو / بی جان: کبک -

لیوان - لباس - میز ۹ کاه - الله ۱۰ آشپز

نیرومند	•	•	قوی
خیلی	•	•	پرسید
سؤال کرد	•	•	زیاد

تلاش بیشتر

قابل قبول

خوب

بسیار خوب

فصل ۳ راه زندگی

از همه مهربان تر

کلمات دارای بخش مشترک

می خواهیم، خواهیم، خواهش، خواهان
بیش تر، کم تر، بدتر، سخت تر
هم کلاسی ها، هم شاگردی ها، هم صحبت ها

کلمات مخالف

پرسیدم ≠ جواب دادم
حرف زدن ≠ سکوت کردن، حرف نزدن
فهمیدم ≠ نفهمیدم
هست ≠ نیست
دوست داری ≠ دوست نداری
بیش تر ≠ کم تر
سالم ≠ بیمار
کوچک ≠ بزرگ

سلام!

۱- پنج سطر اول را از روی درس، با خط خوانا و زیبا بنویس.

یک روز از مادرم پرسیدم: «دعا یعنی چه؟». مادرم گفت: «دعا یعنی حرف زدن با خدا. در موقع دعا با خدا سخن می گویم و از بخوایم در انجام دادن آن ها مرا یاری کند. من دعا می کنم که پدر و مادرم همیشه سالم باشند.»

۲- جاهای خالی را پر کن.

دعا یعنی حرف زدن با خدا.

من دعا می کنم که پدر و مادرم همیشه سلامت باشند.

کتابخانه

۳- کلمه‌های درست داخل کمانک را انتخاب کن و دور آن خط بکش. بعد جمله‌های درست را بخوان.
 بنا جلوی آینه (نشسته بود، نشانده بود) و چشم‌هایش را (بسته بود، بسته بودم). مادرش از او (پرسید، می‌پرسد): «چرا چشم‌هایت را (بسته‌ای، بسته بوده‌ای)؟» مینا (می‌گفت، گفت، گفته بود): «می‌خواستم (بینم، دیده بودم، می‌بینم) وقتی (می‌خوابم، خوابانده بودم، خوابیده‌ام) چه شکلی (می‌شوم، بشوم، شوم)».

۴- با کلمه‌های زیر جمله بنویس.
 - مهربان: خداوند بسیار مهربان است.
 - دوست: من پدر و مادرم را دوست دارم.
 - دعا: من هر شب موقع خواب دعا می‌کنم.
 - خدا: خدا همه‌ی انسان‌ها را می‌بیند.

۱- پنج سطر بعدی را از روی درس، با خط زیبا بنویس.

دعای منم پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگ‌های مهربان پیش ما باشند؛ چون بازی کردن و حرف زدن با آن‌ها را خیلی دوست دارم. روزی از مادرم پرسیدم: «چرا همه، پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگ‌ها را دوست دارند؟». مادرم گفت: «چون آن‌ها بسیار مهربان هستند، همه را دوست دارند و به همه محبت می‌کنند».

۲- چهار کلمه در درس پیدا کن که هیچ یک از حرف‌های آن به هم نجسبیده باشد.

مثال: دوم، روز، زدن، آن، دارد

۳- از روی کلمه‌های زیر، دوبار بنویس و هر یک را با صدای بلند بخوان.

حز - موسی - عیسی - مصطفی - مرتضی - مجتبی - یحیی

فرزتم با دقت کلمات را بخوان و با خطی خوش آن‌ها را بنویس.

۴- اگر بخواهی با پدر و مادرت به مسافرت بروی، چه کارهایی باید انجام دهی؟

لفا وسایل شخصیم را در یک کیف جمع کنم.

با به پدر و مادرم در جمع‌آوری وسایل سفر کمک کنم.

با در طول سفر سعی کنم بچه‌ی خوبی باشم، به حرف پدر و مادرم گوش کنم و از آن‌ها دور نشوم.

۱- چهار سطر بعدی را از روی درس، با خط خوش و زیبا بنویس.

مادرم گفت: «چون آن‌ها بسیار مهربان هستند، همه را دوست دارند و به همه محبت می‌کنند». خدا کسانی را که به دیگران محبت و مهربانی کنند، دوست دارد. خدایا، تو از همه مهربان‌تر هستی، من می‌دانم که تو انسان‌های مهربان را دوست داری.

۲- جمله‌ها را کامل کن.

لفا من دعا می‌کنم که تمام بیماران شفا پیدا کنند.

با در موقع دعا با خدا سخن می‌گوییم و از او یاری می‌خواهیم.

با من همیشه سعی می‌کنم به دیگران کمک کنم.

۳- با توجه به شکل پایانی کلمه‌ها آن‌ها را دسته‌بندی کن.

قوری - ساری - بازی - کلی	صدای «ای»	کبری - قوری - مجتبی
هدی - مرتضی - کبری - مجتبی - عیسی	صدای «آ»	ساری - عیسی - مرتضی
		هدی - بازی - کلی

۴- بنویس، برای پیدا کردن دوست جدید، چه می‌کنی؟

برای پیدا کردن دوست جدید حتماً از پدر و مادرم کمک می‌گیرم و در بین اطرافیان به سراغ کسی می‌روم که باادب، درس‌خوان و مهربان باشد.

سلام روز خوش!

- ۱- ده کلمه را که در این درس یاد گرفته‌ای، بنویس.
- دعا، موقع، یاری، تصمیم، سالم، مهربان، محبت، انسان‌ها، سعی، حتی
- ۲- کلمه‌های هم معنا را پیدا کن و کنار هم بنویس.
- حرف - یاری - سعی - مهربانی - محبت - کمک - تلاش - صحبت - موقع - زیاد - خیلی - وقت
- حرف: صحبت / یاری: کمک / سعی: تلاش / مهربانی: محبت / موقع: وقت / زیاد: خیلی
- ۳- طبقه‌بندی کن.
- عمو - پسر دایی - خاله - دخترعمو - پسرعمه - دخترخاله - دایی - عمه - پسرعمو
- بستگان پدر: عمو، دخترعمو، پسرعمه، عمه، پسرعمو
- بستگان مادر: پسر دایی، خاله، دخترخاله، دایی

۴- داستان زیر را کامل کن.

گنجشک کوچولو روی شاخه‌ی درخت نشسته بود و از آن بالا، رودخانه را تماشا می‌کرد. او از تنهایی خسته شده بود. ناگهان تصمیم گرفت سراغ دوستش قورباغه برود و کمی با او حرف بزند ولی پشیمان شد چون تا برکه خیلی راه بود. او کنار رودخانه رفت تا کمی آب بخورد که چشمش به یک ماهی قرمز رنگ افتاد که در رودخانه بین دو سنگ گیر کرده بود. بال زدن و بالای سر ماهی رفت و گفت: «آهای ماهی قرمز کوچولو تو حالت خوبه؟». ماهی قرمز به دمش فشار محکمی داد و یکی از سنگ‌ها را جابه‌جا کرد و با صدای آرامی گفت: «تا چند لحظه‌ی قبل حالم خوب نبود ولی حالا خوبم». و با یک چرخش به وسط رودخانه رفت و از آن‌جا دور شد. گنجشک خیلی دوست داشت با ماهی قرمز حرف بزند ولی ماهی قرمز خیلی دور شده بود. به همین خاطر گنجشک تنها با نوک کوچکش کمی آب خورد و به طرف برکه پرواز کرد.

سلام گل من!

- ۱- نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و زیبا بنویس.
- ماه مهربان من، مهر آمان من، نور دیدگان من، گل بگو و گل بشنو
- ۲- تصویر زیر را رنگ بزن و هر چه دوست داری، درباره‌ی آن بنویس.

پاسخ پیشنهادی: فرزند عزیزم تصویر را با سلیقه‌ی خویت رنگ آمیزی کن.

ما فصل پاییز را دوست داریم چون درختان در این فصل بسیار زیبا می‌شوند. برگ‌های آن‌ها به رنگ‌های زرد و سرخ و نارنجی در می‌آید. ما غذا دادن به پرندگان را دوست داریم. پدرمان همیشه به ما می‌گوید که ما آدم‌ها باید با پرندگان مهربان باشیم و زمانی که غذای کافی برای آن‌ها وجود ندارد حتماً به فکر آن‌ها باشیم و برایشان غذا کنار بگذاریم. مادرمان هم می‌گوید: «باید همه‌ی آفریده‌های خدا را دوست داشت و آن‌ها را هیچ وقت اذیت نکرد.»

کلاس زیارت

کلمات دارای بخش مشترک	کلمات مخالف
می‌خواندند، خواندن، خواند	داخل ≠ خارج
وضوخانه، سردخانه، گرم‌خانه	می‌آمد ≠ نمی‌آمد
گوشه‌ای، لحظه‌ای، فاصله‌ای	برویم ≠ نرویم
برمی‌چیدند، برمی‌گشتند، برمی‌خاستند	گرفت ≠ نگرفت
	زیر ≠ رو
	نزدیک ≠ دور
	دانه‌ها را پاشید ≠ دانه‌ها را جمع کرد
	اول ≠ آخر

۱- چهار سطر اول درس را با خط خوانا و زیبا بنویس.

زینب داخل حرم، ایستاده بود. چلچراغ‌های بزرگ، همه‌جا را نورباران کرده بودند. بوی گلاب می‌آمد. همه، دعا می‌خواندند. زینب هم داشت زیر لب، دعا می‌کرد که مادرش با مهربانی دست بر شانه‌اش گذاشت و گفت: «قبول باشد! بیا برویم و کبوترهای حرم را تماشا کنیم». آن وقت دست او را گرفت و آن دو با هم از میان جمعیت بیرون رفتند.

۲- مرتب کن.
(الف) سخن - آدم - دعا - با خدا - می‌گوید - در - موقع.
ب) دارد - آدم‌های - خدا - راست‌گو - را - دوست.
ج) به هر کلمه، «خانه» اضافه کن و معنی آن را بنویس.
کتاب: کتاب‌خانه، معنی: جایی که در آن کتاب می‌خوانند.
گل: گل‌خانه، معنی: جایی که در آن گل نگه می‌دارند.
دارو: داروخانه، معنی: جایی که در آن دارو نگه می‌دارند.
۴- درباره‌ی تصویر زیر دو سطر بنویس.
حرم امام رضا(ع) در شهر مشهد است. علی همیشه آرزو داشت به این شهر برود و بعد از زیارت حرم امام رضا(ع) به کبوترهای حرم دانه بدهد. حالا او به آرزویش رسیده و خوش حال است.

(ب) است - مرد - پدر بزرگ - مهربانی.
پدر بزرگ مرد مهربانی است.

سلام عزیزم!

۱- چهار سطر بعدی را از روی درس، با خط خوش بنویس.

قبول باشد، بیا برویم و کبوترهای حرم را تماشا کنیم. آن وقت دست او را گرفت و آن دو با هم از میان جمعیت بیرون رفتند. زینب، ده‌ها کبوتر را دید که گوشه‌ای جمع شده بودند و دانه بر می‌چیدند. او از زیر چادرش، مقداری گندم بیرون آورد و گفت: «مادر، دوست دارم هر وقت به مشهد می‌آیم، به کبوترهای امام رضا(ع) دانه بدهم، این گندم‌ها را مادر بزرگ برایم خریده است.» بعد دانه‌ها را به آرامی بر زمین پاشید.

۲- نام شش چیز را که در خانه‌ی خود دیده‌ای، بنویس و آن‌ها را در دو دسته طبقه‌بندی کن.
پاسخ پیشنهادی:

(الف) پوشیدنی‌ها: شلوار، جوراب، پیراهن
(ب) خواندنی‌ها: کتاب، مجله، روزنامه

۳- جمله‌ها را مانند مثال، کامل کن.

این سیب تازه است. ← سیب تازه
آن مرد خوش اخلاق است. ← مرد خوش اخلاق
این کیک خوش مزه است. ← کیک خوش مزه

مثال: این انار ترش است. ← انار ترش

آن دفتر نو است. ← دفتر نو

آن برگ درنده است. ← برگ درنده

۴- آن چه را دوست داری از خدای مهربان بخواهی. در دو جمله بنویس.
خدایا من از تو می‌خواهم به همه‌ی مردم نیازمند کمک کنی. خدای مهربان هیچ‌گاه مرا در زندگی تنها نگذار.

سلام نوگلم!

۱- چهار سطر بعدی را از روی درس با خط زیبا بنویس.

هر وقت به مشهد می‌آیم، به کبوترهای امام رضا(ع) دانه بدهم. این گندم‌ها را مادر بزرگ برایم خریده است. بعد دانه‌ها را به آرامی بر زمین پاشید. کبوترها دسته‌دسته به زینب نزدیک شدند. زینب می‌خواست از خوش‌حالی بال در بیاورد. چیزی نگذشت که صدای افغان از گلی دسته‌ها بلند شد.

۲- با توجه به جدول، کلمه‌ها را از درس پیدا کن و بنویس.

سه نقطه	دو نقطه	یک نقطه	بی نقطه
قبول	دست	داخل	دعا
مادرش	مقداری	گلاب	حرم

۳- مانند نمونه کامل کن.

من کتاب می خوانم. ما کتاب می خوانیم.
 تو کتاب می خوانی. شما کتاب می خوانید.
 او کتاب می خواند. آن‌ها کتاب می خوانند.

۴- امروز چه کسانی را دیده‌ای؟ چه کسی را بیش تر دوست داری؟ چرا؟

من امروز دوستانم علی را دیدم. او به خانه‌ی ما آمده بود تا با هم درس بخوانیم. بعد از ظهر بود که پدر بزرگ به خانه‌ی ما آمد. من از دیدن او بسیار خوش حال شدم. من همه‌ی دوستان و اقوامم را دوست دارم چون آن‌ها را می‌شناسم و می‌دانم که در زمان سختی به من کمک خواهند کرد و من هم همیشه برای کمک به آن‌ها آماده هستم.

سلام دوست خوبم!

۱- چهار سطر بعدی را از روی درس با خط خوش بنویس.

چیزی نگذشت که صدای اذان از گل‌دسته‌ها بلند شد. مادر گفت: «زینب جان، اذان مغرب را گفتند. بهتر است به وضو برویم، وضو بگیریم و نمازمان را اول وقت بخوانیم».

۲- ده کلمه از درس پیدا کن که چهار حرف داشته باشد. مانند: اذان

زینب - داخل - بزرگ - گلاب - مادر - زمین - قبول - میان - دوست - دانه

۳- خانه‌های خالی را پر کن.

دیدم	در مدرسه	علی را	دیروز	من
دیدنی	در خیابان	حسین را	امروز	تو
دید	در خانه	سعید را	صبح	او
دیدیم	در کتاب‌خانه	عباس را	ظهر	ما
دیدید	در راهرو	محمد را	ساعت ده	شما
دیدند	در دفتر مدرسه	سهراب را	وسط زنگ	ایشان (آن‌ها)

۴- با استفاده از شش کلمه‌ی زیر، سه جمله بنویس.

درخت - هوا - ریشه - ابری - باران - شکوفه.

(۱) هوا ابری است. (۲) باران روی شکوفه‌ها باریده است.

(۳) ریشه‌ی درخت در خاک قرار داشت.

سلام، چه روز زیبایی!

۱- نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و با خط زیبا بنویس.

خدا یا ای‌می‌دانم که همیشه و هر جا با من هستی.

۲- داستان زیر را کامل کن.

یکی بود یکی نبود، سال‌ها پیش در باغ بزرگی پرندگان بسیاری زندگی می‌کردند. در این باغ، کلاغ کوچکی هم بود که آرزو داشت پره‌های زیبایی داشته باشد. او می‌خواست زیباترین پرنده‌ی دنیا باشد. یک روز که کلاغ در باغ پرواز می‌کرد، گودال آبی دید. او دلش می‌خواست در گودال برود و بال‌هایش را بشوید ولی آب را دوست نداشت. مدتی بود که حمام نکرده بود و بوی بدی می‌داد و کسی به او نزدیک نشده بود. بال‌هایش را باز کرد و پره‌هایش را نگاه کرد. خیلی کثیف و به هم چسبیده بود. بال‌های کثیف هیچ وقت نمی‌توانست زیباترین پرنده‌ی دنیا باشد. به همین دلیل به کنار گودال رفت و بال‌هایش را در آن شست.

۱- دعا یعنی چه؟

۲- دو کلمه بنویس که حروف آن به هم چسبیده باشند.

۳- دو کلمه بنویس که شکل پایانی آن‌ها مانند کلمه‌ی مصطفی صدای «آ» باشد.

۴- هم معنی کلمه‌های «سعی و موقع» را بنویس.

۵- مرتب کن.

روی - بود - گنجشک - درخت - شاخه‌ی - کوچولو - نشسته.

۶- دو نفر از بستگان پدر و دو نفر از بستگان مادر را نام ببر.

۷- دو پوشیدنی و دو خوردنی نام ببر.

۸- دو کلمه‌ی بدون نقطه بنویس.

۹- مانند نمونه کامل کن.

من خوش حال هستم. ما خوش حال _____.

تو _____ شما _____.

او _____ است. آن‌ها خوش حال _____.

۱۰- با استفاده از کلمه‌های زیر یک جمله بساز.

پرنده - بال‌های - باغ

پاسخ ارزشیابی مستمر

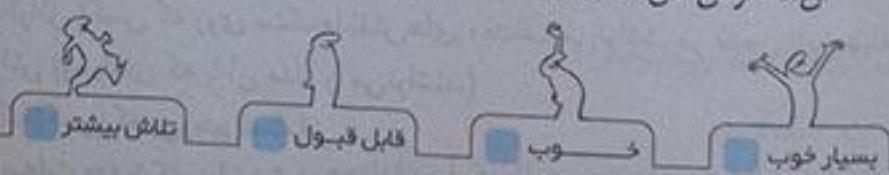
۱- دعا یعنی حرف زدن با خدا ۲- پیش - مشهد ۳- کبری - صغری ۴- تلاش - وقت ۵- گنجشک کوچولو روی

شاخه‌ی درخت نشسته بود. ۶- بستگان پدر: عمو - شوهر عمه، بستگان مادر: خاله - پسردایی ۷- پوشیدنی: جوراب -

کش / خوردنی: میوه - سالاد ۸- مرد - درس

۹- من خوش حال هستم. ما خوش حال هستیم. تو خوش حال هستی. شما خوش حال هستید. او خوش حال است. آن‌ها خوش حال هستند.

۱۰- پرنده با بال‌های زیبایش در باغ پرواز می‌کرد.

هنر و ادب

هنرمند

کلمات دارای بخش مشترک

دیشب، امشب، شب

سرگرم، سردرد، سرخال

هنرمند، کارمند، دردمند، ثروتمند

سفالگر، مسگر، کارگر

قالی‌بافی، گلیم‌بافی

کلمات مخالف

دیشب ≠ امشب

خوش حال ≠ ناراحت

سعی می‌کنم ≠ سعی نمی‌کنم

خیلی خوب ≠ خیلی بد

دخترم ≠ پسر

هنرمند (باهر) ≠ بی‌هنر

بادقت ≠ بی‌دقت

سلام گل من!

- ۱- چهار سطر بعدی درس را با خطّ زیبا و خوانا بنویس.
- دیشب من سرگرم نقاشی کردن بودم که پدرم گفت: «من دوست دارم فرزندم هنرمند باشد؛ یک هنرمند خوب» من با خوش حالی گفتم: «پس من برای این که هنرمند باشم، سعی می‌کنم نقاشی کردن را خیلی خوب یاد بگیرم.»
- ۲- تا به حال چند کلمه‌ی تازه از کتاب هدیه‌های آسمان یادگرفته‌ای؟ ده تای آن‌ها را بنویس.

۳- کامل کن:

۴- اگر عکاس بودی، از چه چیزهایی عکس می‌گرفتی؟

اگر عکاس بودم حتماً از گل‌ها و درخت‌ها عکس‌های فراوانی می‌گرفتم. پرنده‌های در حال پرواز را هم فراموش نمی‌کردم و گاهی هم به سراغ پروانه‌ها، مارمولک‌ها و مورچه‌ها می‌رفتم تا چند عکس زیبا از آن‌ها بگیرم.

سلام جانم!

- ۱- چهار سطر بعدی درس را ادامه بده و با خطّ زیبا بنویس.
- با گل، چیزهای زیبا بسازی، هنرمندی. قالی‌بافی هم هنر است. عکاسی هم هنر است؛ پس برای این که بتوانی یک عکس خوب بگیری باید هنرمند باشی» فرزندم، هنرمند باید خوب فکر کند.
- ۲- مرتب کن.

الف) باشد - هنرمند - فرزندم - دارم - دوست - من - یک.
ب) دقت - هنرمند - باید - کند - نگاه - همه - چیز - به - با.

۳- به اول و آخر کلمه‌های زیر، یک کلمه‌ی دیگر اضافه کن و کلمه‌ای جدید بنویس.

نقشه کش ← نقشه‌کش (کسی که نقشه‌ی ساختمان یا چیزهای دیگری را می‌کشد).

خوش خواب ← خوش خواب (کسی که زیاد می‌خوابد).

گل کار ← گل کار (کسی که گل می‌کارد).

سنگ تراش ← سنگ‌تراش (کسی که روی سنگ‌ها نقش‌های مختلف می‌تراشد. در ضمن نام وسیله‌ای نیز است).

مداد تراش ← مدادتراش (وسیله‌ای که با آن مداد را می‌تراشند).

دل سنگ ← دل سنگ (کسی که بی‌رحم است).

۴- دوست داری مدرسه‌ات چه شکلی باشد؟ درباره‌ی آن دو سطر بنویس.

دوست دارم مدرسه‌ام همیشه تمیز و پاکیزه باشد. دیوارهای کلاس‌مان به رنگ آبی و پنجره‌اش هم بزرگ باشد. دوست دارم نیمکت‌هایمان مرتب و منظم چیده شده و مدرسه‌ام بهترین مدرسه‌ی دنیا باشد.

سلام بر شما

۱- چهار سطر بعدی درس را با خطّ خوانا بنویس.

قالی‌بافی هم هنر است. عکاسی هم هنر است؛ پس برای این که بتوانی یک عکس خوب بگیری، باید هنرمند باشی.» فرزندم، هنرمند باید خوب فکر کند. با دقت به همه چیز نگاه کند و صبر و حوصله داشته باشد تا در کارهایش موفق شود.

۲- هر وسیله مربوط به کدام شغل است؟

خودکار - چکش - اژه - میخ - کاغذ - واکس - پارچه - سوزن - چرم - نخ - تخته - آجر - تیشه.

نویسنده‌گی	بتاب‌ی	نجاری	کفاش‌ی
خودکار	آجر	اژه	واکس
کاغذ	تیشه	تخته	چرم
		چکش	میخ
			خیاط‌ی
			پارچه
			سوزن
			نخ

برخی کلمات مثل میخ می تواند در شغل های مختلف مثل نجاری و نقاشی به کار رود.

۳- مانند مثال کامل کن.

مثال: می روم ← خواهم رفت.

می نویسی ← خواهی نوشت.

می بینم ← خواهم دید.

می شنوید ← خواهید شنید.

۴- درباره ی یکی از هنرها چند سطر بنویس. پاسخ پیشنهادی: خوش نویسی یا خطاطی به معنی زیبانویسی یا نوشتن همراه با به وجود آوردن زیبایی هاست و به فردی که این عمل را انجام می دهد یعنی خط را به زیبایی می نویسد خوش نویس می گویند. خوش نویسی در تمام کشورها به چشم می خورد اما در کشورهای اسلامی و ایران بیشتر دیده شده است.

سلام روز خوش!

۱- از روی هر جمله، یک بار با خط زیبا بنویس.

ما کبریا گل چیربازی زیبا می سازد.

نگاهی هم یک هنر است.

۲- به هر یک از کلمه های زیر، یکی از کلمه های «بی - نا - هم» را اضافه کن و معنای آن را بنویس.

سال: هم + سال ← همسان: همسن

کار: بی + کار ← بی کار: کسی که کار ندارد.

آرام: نا + آرام ← نا آرام: کسی که آرامش ندارد.

۳- با توجه به کلمه ی داخل کمانک، مانند مثال، هر بار جمله را تغییر بده و بنویس.

مثال: من کتاب را امانت دادم. (تو)

تو کتابت را امانت دادی. (به دوستش)

لوگتاش را به دوستش امانت داد. (آن ها)

آن ها کتاب هایشان را به دوستانشان امانت دادند. (شما)

شما کتاب هایتان را به دوستانتان امانت دادید.

۴- اگر با ماه آسمان، حرف بزنی، به او چه می گویی؟ در دو سطر بنویس.

ای ماه زیبا خیلی دوست داشتم به جای تو آن بالا بودم و می توانستم همه ی دنیا را ببینم. دوست داشتم مثل تو روشن باشم

و در آخر ماه رمضان مسلمانان با دیدن من خوش حال شده و عید فطر را اعلام کنند.

سلام، خدا قوت!

۱- نوشته ی زیر را پررنگ کن و با خط زیبا بنویس.

نمونه ی زیبای و زیبایی را دوست دارم.

۲- تصویرها را شماره گذاری کن و داستان کوتاهی درباره ی آن ها بنویس.

استاد محمد یک هنرمند است. او با کمک چرخ

سفالگری خود و گل کوزه های زیبایی می سازد، سپس

برای محکم شدن کوزه ها آن ها را در کوره می بزد. با

قلم مو و رنگ نقاشی های زیبایی روی آن ها می کشد و

در اختیار مردم قرار می دهد.

(۲)

(۱)

(۳)

(۴)

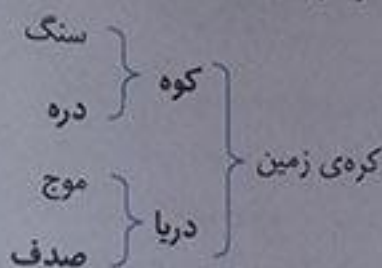
دانش آموزان عزیز برای مطالعه آزمون پایانی دی ماه به انتخابی کتاب قسمت آزمون پایانی مراجعه کنید.

سلام دوست خوبم!

۱- سه سطر اول درس آزاد را با خطی خوانا بنویس.
شکل من کروی و گرد است. من دارای نیروی مخصوصی هستم که تمام اجسام را به سمت خود می کشم. در کتاب علوم خود با این نیرو آشنا شده‌ای. میلیون‌ها سال پیش سرتاسر من را یخ فراگرفته بود. با گذشت زمان در اثر گرمای زیاد خورشید همه یخ‌های من آب شدند و من تبدیل به یک کره‌ی آبی شدم.

۲- کلمات زیر را مرتب کن.
مردان - خود - پرورش - و - زنان - را - در - داده‌ام - من - بزرگی
من مردان و زنان بزرگی را در خود پرورش داده‌ام.

۳- کامل کن.

۴- با کلمه‌ی «قازه» جمله بساز.
- کشور ایران در قازه‌ی آسیا قرار دارد.

درس فردوسی

کلمات دارای بخش مشترک
آرامگاه، خوابگاه، آسایشگاه
پهلوانان، قهرمانان، جنگاوران
برگشتن، برداشتن، برچیدن
شاهنامه، دانش‌نامه، کارنامه

کلمات مخالف

نزدیکی ≠ دوری
قدیمی ≠ نو
زحمت کشید ≠ زحمت نکشید
نوشت ≠ ننوشت
با ارزش ≠ بی‌ارزش
عظیم (بزرگ) ≠ کوچک
امروز ≠ دیروز
زنده ≠ مرده
برگشتن ≠ رفتن

دوست مهربان، سلام!

۱- پنج سطر اول درس را با خط زیبا بنویس.

سال گذشته با پدر، مادر و خواهرم به زیارت امام رضا(ع) رفته بودیم. پدرم گفت: «در نزدیکی مشهد، شهر قدیمی توس آرامگاه فردوسی، شاعر بزرگ ایران، قرار دارد. خوب است برویم و آنجا را هم ببینیم». چند روز بعد، به توس رفتیم. فاصله‌ی مشهد تا شهر توس زیاد نبود. وقتی به آرامگاه فردوسی رسیدیم، جمعیت زیادی را در آنجا دیدیم.

۲- اسم‌هایی را که در درس آمده است، بنویس.
امام رضا (ع)، مشهد، توس، فردوسی، ایران، شاهنامه، رستم، فارسی

۳- به هر یک از کلمه‌ها، «تر» و «ترین» اضافه کن و جمله بساز.
مثال: دور: خانه‌ی ما از خانه‌ی علی دورتر است. خانه‌ی ما دورترین خانه به مدرسه است.

بالا: مدرسه‌ی من سه خیابان بالاتر از خانه‌مان قرار دارد. مدرسه‌ی ما در بالاترین خیابان محله قرار دارد.
شیرین: عسل از قند هم شیرین‌تر است. عسل شیرین‌ترین خوراکی است.
درست: کار درست‌تر این است که در هر تصمیمی با یک بزرگ‌تر مشورت کنیم. درست‌ترین کار مشورت با بزرگ‌ترها است.

۴- تا به حال به آرامگاه کدام امام زاده یا دانشمند رفته‌ای؟ درباره‌ی آن بنویس.
من چندین بار به آرامگاه امامزاده صالح (ع) که در میدان تجریش شهر تهران واقع است، رفته‌ام. مردم زیادی برای زیارت به آنجا می‌آیند. در حیاط آنجا مزار چند شهید گمنام قرار دارد که من همیشه برای شادی روح آن‌ها دعا می‌کنم.

۱- چهار سطر بعدی درس را ادامه بده و با خطّ خوش بنویس.

وقتی به آرامگاه فردوسی رسیدیم، جمعیت زیادی را در آن جا دیدیم. یک نفر راهنما برای ما صحبت کرد. او می گفت: فردوسی، سی سال زحمت کشید تا شاهنامه را نوشت. شاهنامه کتاب با ارزشی است که در آن داستان های زیادی درباره ی ایران و پهلوان آن می خوانیم.

۲- هر کلمه تورا به یاد چه کلمه هایی می اندازد؟ دو تا از آن ها را بنویس.

شهد: امام رضا (ع)، زیارت شاهنامه: فردوسی، رستم
هنر: سینما، نقاشی
تلویزیون: کارتون، فیلم

۳- کامل کن.

من هر سال به مسافرت می روم.

ما هر هفته به مسافرت می رویم.

تو هر سال به مسافرت می روی.

شما هر هفته به کتاب خانه می روی.

۴- از میان نویسندگان و شاعرانی که تا به حال با آن ها آشنا شده ای، نام پنج نفر را به ترتیب حروف الفبا بنویس.
دافق، سعدی، فردوسی، عباس یمنی شریف، محمود کیانوش

سلام و صد سلام!

۱- پنج سطر بعدی درس را ادامه بده و با خطّ خوش بنویس.

شاهنامه، کتاب با ارزشی است که در آن داستان های زیادی درباره ی ایران و پهلوانان آن می خوانیم. رستم، بزرگ ترین پهلوان داستان های شاهنامه است. فردوسی این داستان ها را جمع کرد و اثری بسیار عظیم به شعر پدید آورد تا زبان فارسی را که ما امروز با آن حرف می زنیم، زنده نگه دارد.

۲- نام پنج کوچه از شهر یا روستای خود را بنویس.

پاسخ پیشنهادی: کوچه ی مینا، کوچه ی اقا قیا، کوچه ی شهید حسین ارشد، کوچه ی هشتم شهر یور، کوچه ی شهید داوود برزگر.

۳- کامل کن.

برق می رود، یعنی خانه تاریک می شود.

پیراهن کسی آب می رود، یعنی پیراهن او کوتاه می شود.

کسی از هوش می رود، یعنی او بی هوش می شود.

کسی به پدرش می رود، یعنی او شبیه پدرش است.

۴- فرض کن داری با هواپیما سفر می کنی، منظره ای را که از آن بالا می بینی، بنویس.

از این بالا جنگل به شکل یک تکه پارچه ی سبز رنگ دیده می شود. یک رودخانه در میان جنگل در جریان است که از این بالا خیلی باریک دیده می شود.

سلام گلِ مهربان من!

۱- سه سطر بعدی درس را ادامه بده و با خطّ زیبا و خوانا بنویس.

تا زبان فارسی را که ما امروز با آن حرف می زنیم، زنده نگه دارد.
راهنما، شعرهایی از شاهنامه خواند و با ما خداحافظی کرد. هنگام برگشتن از توس، پدرم قول داد بعضی از داستان های شاهنامه را برایم تعریف کند.

۲- مرتب کن و بنویس.

الف) است - در - شاهنامه - آمده - رستم - پهلوان - ایران - بزرگ - داستان.

داستان رستم پهلوان بزرگ ایران در شاهنامه آمده است.

ب) است - داستان های - همه ی - شاهنامه - به - شعر.

همه ی داستان های شاهنامه به شعر است.

پ) قول - پدرم - کند - تعریف - را - شاهنامه - برایم - داستان های - داد.

پدرم قول داد داستان های شاهنامه را برایم تعریف کند.

۳- با هر کلمه، یک جمله بساز.

هر سال: ما هر سال به زیارت حرم امام رضا (ع) می رویم.

فردوسی: فردوسی سی سال زحمت کشید تا شاهنامه را نوشت.

داستان: داستان های شاهنامه همه به شعر است.

ایران: ایران سرزمین پهلوانان است.

۴- هر یک از عکس‌های زیر، چه محلی را نشان می‌دهد؟ درباره‌ی هر یک از آن‌ها یک سطر بنویس.

۳- آرامگاه حافظ

۲- آرامگاه سعدی

۱- آرامگاه فردوسی

- ۱- آرامگاه فردوسی: آرامگاه فردوسی، شاعر بزرگ ایران، در شهر توس است.
- ۲- آرامگاه سعدی: آرامگاه سعدی، شاعر بزرگ ایران، در شهر زیبا و سرسبز شیراز است.
- ۳- آرامگاه حافظ: حافظ، یکی از شاعران بزرگ ایران است که آرامگاه او در شهر شیراز قرار دارد.

سلام بر تو!

۱- نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و با خط زیبا بنویس.

بهر نژاد ایرانیان است و بس.

۱	ت	و	س
۲	ه	ن	ر
۳	ع	ک	س
۴	خ	ز	ر
۵	ش	ع	ر
۶	ی	ز	د

۲- جدول را کامل کن.

۱) آرامگاه فردوسی در این شهر است.

۲) هنرمند دارد.

۳) عکاس می‌گیرد.

۴) نام دریاچه‌ی بزرگی در ایران است.

۵) شاعر می‌گوید.

۶) نام یکی از شهرهای ایران است.

ارزشیابی مستمر

۱- به اول کلمه‌های زیر یک کلمه‌ی دیگر اضافه کن و معنای آن را بنویس.

اخلاق: _____ خانه: _____

۲- دو وسیله‌ی شغل «بتایی» را بنویس.

۳- با گل چیزهای زیبا می‌سازد.

۴- به کلمه‌ی «زیبا» واژه‌های «تر» و «ترین» اضافه کن و جمله بساز.

۵- کتاب فردوسی چه نام دارد؟

۶- آرامگاه فردوسی در شهر _____ قرار دارد.

۷- با عبارت «هر هفته» یک جمله بساز.

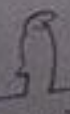
۸- با حروف درهم ریخته‌ی زیر یک کلمه بنویس.
ر - ا - ت - ه - ن

پاسخ ارزشیابی مستمر

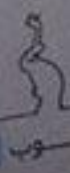
- ۱ خوش اخلاق: یعنی کسی که اخلاق خوبی دارد. - کتابخانه: یعنی جایی که در آن کتاب نگه می‌دارند. ۲ آجر و مله
- ۳ سفالگر ۴ کشور من زیباتر از کشورهای دیگر است. کشور من زیباترین کشور است. ۵ شاهنامه ۶ توس ۷ ما
- هر هفته به خانه‌ی پدر بزرگم می‌رویم. ۸ تهران

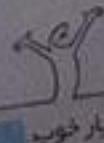
تغاش بیشتر

قبل قبول

بوی

بسیار خوب

کلمات دارای بخش مشترک	کلمات مخالف
زیارتگاه، پرتگاه، دانشگاه	فراوان ≠ کم
پرتلاش، پُرکار، پُر در آمد	وجود دارد ≠ وجود ندارد
با ایمان، باخدا، باجرات	قدیمی ≠ جدید
شیرازی، کرمانی، اصفهانی	داشتن ≠ نداشتن
کرمانشاه، پادشاه، علی شاه	افتخار می کنم ≠ سرافکنده می شوم
	مردان ≠ زنان
	دشمنان ≠ دوستان
	حفظ می کنند ≠ از دست می دهند
	اکنون ≠ بعداً

۷۷

سلام روز به خیر!

۱- چهار سطر اول درس را با خط زیبا و خوانا بنویس.

نام کشور ما، ایران است. ما، در ایران زندگی می کنیم. ما ایران را دوست داریم. ایران خانه ی بزرگ ماست. در ایران، دیدنی های فراوان وجود دارد؛ مثل کوه ها، دشت ها، دریاها، جنگل ها، زیارتگاه ها و بناهای قدیمی. من به داشتن کشوری با این همه زیبایی افتخار می کنم.

۲- هر گروه از حرف های در هم ریخته را به یک کلمه تبدیل کن. (هر کلمه نام یکی از شهرهای ایران است.)

ن ا ه ا ف ص : اصفهان

ن س ج د ن : سنندج

ر ش ی ز ا : شیراز

ر ک م ن ا : کرمان

۲- جاهای خالی را پر کن.

به محل زیارت زیارتگاه می گویند.

به محل آزمایش آزمایشگاه می گویند.

۴- چرا کشور ایران را دوست داری؟ در چند سطر بنویس.

زیرا ایران زیباترین کشور جهان است. در ایران جاهای دیدنی فراوانی مثل دشت ها، کوه ها، صحراها، دریاها، جنگل ها، زیارتگاه ها و بناهای قدیمی وجود دارد. مردم کشور من بسیار مهمان نواز و مهربان هستند و همیشه به دیگران کمک می کنند. در کشور من زبان های مختلفی وجود دارد که من همگی آن ها را دوست دارم و دلم می خواهد آن ها را یاد بگیرم.

۷۸

سلام جانم!

۱- چهار سطر بعدی درس را ادامه بده و با خط زیبا بنویس.

من به داشتن کشوری با این همه زیبایی افتخار می کنم. مردان و زنان ایرانی، پرتلاش و با ایمان هستند. آنان کشور خود را از حمله ی دشمنان حفظ می کنند. اکنون بیاید به قسمت هایی از ایران سفر کنیم.

۲- هر کلمه را مانند نمونه کامل کن.

کلمه	نشانه	ها	گاه	ان
دوست		دوست ها	-	دوستان
گلدان		گلدان ها	-	-
آموزش		آموزش ها	آموزشگاه	-

- ۳- کامل کن.
پناهگاه جایی است که در آن پناه می گیرند.
ورزشگاه جایی است که در آن ورزش می کنند.
۴- یکی از کارتونهایی را که تازه دیده‌ای یا داستانی را که خوانده‌ای، به یاد بیاور و به این سؤال‌ها پاسخ بده.
الف) از کدام یک از آدم‌ها یا حیوانات خوشتر آمد؟ چرا؟
ب) اگر تو به جای قهرمان داستان بودی، چه می کردی؟ اگر به جای موش سرآشپز بودم هیچ وقت به آدم‌ها نزدیک نمی شدم.

سلام دوست من!

۱- ده کلمه پیدا کن که دارای حروف چسبان باشد. آن‌ها را بنویس.

مثال: هشتم - مشهد

کشور، جنگل، زیارت، قسمت، حمله، بیستون، جمشید، شهر، همه، مثل، سفر

۲- هر دسته را به ترتیب اندازه، از کوچک به بزرگ بنویس.

روستا - کشور - شهر - روستا - شهر - کشور.

قطار - اتوبوس - دوچرخه. دوچرخه - اتوبوس - قطار.

رود - جوی - دریا. جوی - رود - دریا.

۳- تقویم را کامل کن و به سؤال‌ها پاسخ بده.

الف) سه شنبه‌ی هفته‌ی سوم کدام است؟ آن را رنگ کن. ۱۸

ب) اگر این جدول ماه بهمن باشد، روز آمدن امام خمینی را مشخص کن و رنگ بزن. ۱۲ بهمن

پ) روز بیست و دوم، کدام روز هفته و در هفته‌ی چندم است؟ روز شنبه و در هفته‌ی چهارم است.

روز	هفته						
	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه
هفته‌ی اول	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
هفته‌ی دوم	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
هفته‌ی سوم	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱
هفته‌ی چهارم	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸
	۲۹	۳۰					

- ۴- تا حالا به کدام یک از جاهای دیدنی ایران سفر کرده‌ای؟ درباره‌ی یکی از آن‌ها سه خط برای دوستانت بنویس.
پاسخ پیشنهادی: من به شهر مازندران سفر کرده‌ام و به کنار دریا رفته‌ام. دریا بسیار دیدنی و زیبا بود. آب و هوای مازندران در تیرماه بسیار شرجی و مرطوب بود.

سلام دوست مهربان!

- ۱- تا به حال از کتاب علوم چه کلمه‌های جدیدی یاد گرفته‌ای؟ از روی هشت تای آن‌ها یک بار بنویس.
پاسخ پیشنهادی: نمایشگاه - گیاهک - اندوخته‌ی غذایی - قلمه - چرخ ریسک - تغییرات - گزارش - جامد
۲- کلمه‌هایی را که با «ها» و «ان» جمع بسته شده‌اند، در درس پیدا کن و بنویس.
دیدنی‌ها، کوه‌ها، دشت‌ها، دریاها، جنگل‌ها، زیارتگاه‌ها، بناها، مردان، زنان، دشمنان، آنان، قسمت‌ها
۳- جدول را کامل کن.

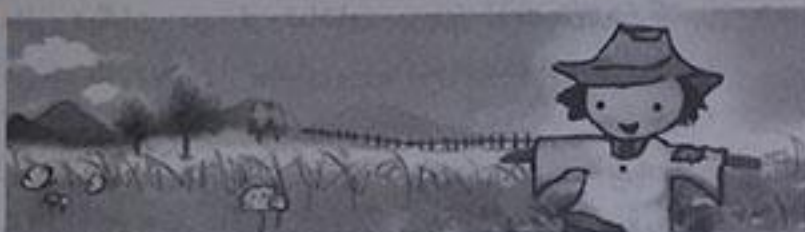
نام شهر	زیارتگاه	آرامگاه	جای دیدنی	سوغات
مشهد	امام رضا(ع)	فردوسی	طرقبه، شاندیز، زشک	زعفران
اصفهان	-	تخت فولاد	سی و سه پل، مسجد امام	گز و پولکی

- ۴- به جز دیدنی‌هایی که در درس معرفی شده‌اند، نام سه جای دیدنی دیگر را بنویس.
غار علی صدر در همدان، برج طغرل در شهر ری، مسجد شیخ لطف‌الله در اصفهان

۱- نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و با خط زیبا بنویس.

ایران خانه‌ی بزرگ ماست. ما ایران را دوست داریم.

۲- در تصویرهای زیر، ده اختلاف وجود دارد. آن‌ها را پیدا کن و علامت بزن.

۱) پروانه‌های هر دو تصویر در کنار قارچ‌ها

۲) درخت‌های کنار نرده

۳) تعداد دکمه‌های لباس مترسک

۴) درخت پشت مترسک

۵) جابه‌جایی کوه‌ها

۶) تعداد ابرها

۷) تعداد گل‌های تصویر

۸) نرده‌ی پشت مترسک

۹) تعداد درخت‌ها در کنار کوه‌ها

۱۰) پروانه کنار مترسک

پرچم

کلمات دارای بخش مشترک

صبحگاهی، شامگاهی

سربلندی، سرافرازی، سرسبزی

مانند، روند، پیچند

می‌دانی، دانستن، دانا، دانستنی‌ها

مثل، ضرب‌المثل

کلمات مخالف

قشنگ ≠ زشت

صبحگاهی ≠ شامگاهی

نسیم (باد ملایم) ≠ طوفان (باد شدید)

آهسته ≠ تند

می‌دانی ≠ نمی‌دانی

نه خیر ≠ آره (بله)

سربلندی ≠ سرافرازی

سفید ≠ سیاه

صلح ≠ جنگ

وارد ≠ خارج

آزادی ≠ اسیری (اسارت)

سلام گل شاداب!

۱- چهار سطر اول درس را با خط خوانا و خوش بنویس.

آفتاب قشنگ صبحگاهی می‌تابد. نسیم آهسته می‌وزید و پرچم زیبای ایران را تکان می‌داد. پدرم وقتی دید که من هر بار با دقت به پرچم نگاه می‌کنم، پرسید: «مین جان، می‌دانی پرچم برای چیست؟» گفتم: «نه».

۲- چند کلمه‌ی بی‌نقطه در درس وجود دارد. آن‌ها را پیدا کن و بنویس.

۱۸ تا: دارد، هر، کدام، صلح، کلمه، الله، گل، لاله، وارد، احساس، می‌کردم، می‌داد، سه، وسط، مدرسه، را، که، هم

۳- با یکی از کلمه‌های داخل کمانک، جمله را کامل کن.

سعید با مدادش می‌نویسد (راه می‌رود، بازی می‌کند، می‌نویسد).

رنگ سفید پرچم نشانه‌ی صلح و دوستی است. (سرسبزی، صلح و دوستی، دفاع از کشور)

رنگ پرچم کشورها با هم فرق دارد. (شباهت، فرق، نزدیکی)

۴- درباره‌ی پرچم کشورمان ایران، دو خط بنویس.

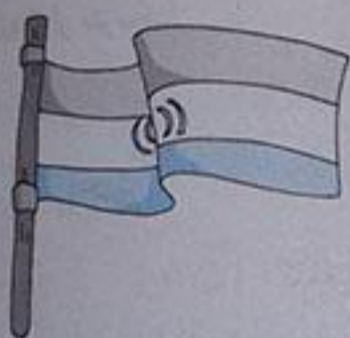
پرچم کشور ما ایران سه رنگ دارد و کلمه‌ی الله در وسط آن به شکل گل لاله است و بسیار چشم‌نواز است. من پرچم کشورم

را دوست دارم و دلم می‌خواهد در همه جای دنیا برافراشته باشد و مردم کشورهای دیگر جهان به آن احترام بگذارند.

سلام دوستان!

- ۱- چهار سطر بعدی درس را ادامه بده و با خط خوانا و زیبا بنویس.
گفتم: «پدر جان، چرا رنگ پرچم کشورها با هم فرق می‌کند؟». پدرم جواب داد: «هر کدام از رنگ‌های پرچم نشانه‌ی چیزی است؛ مثلاً پرچم ایران سه رنگ دارد.»
- ۲- کلمه‌های به هم ریخته را مرتب کن.
رنگ - است - سفید - پرچم - و - دوستی - نشانه‌ی - صلح.
رنگ سفید پرچم نشانه‌ی صلح و دوستی است.
می‌تابید - صبحگاهی - آفتاب - قشنگ.
آفتاب قشنگ صبحگاهی می‌تابید.
- مثل - دیگران - من - از - تماشای - پرچم - لذت می‌برم - کشورم - هم.
من هم مثل دیگران از تماشای پرچم کشورم لذت می‌برم.
- ۳- کامل کن.
خراسانی یعنی کسی که اهل خراسان است.

- به کسی که اهل تبریز است، تبریزی می‌گویند.
به لباسی که از جنس پشم باشد، پشمی می‌گویند.
- ۴- پرچم تیمی را که دوست داری، نقاشی کن.
پاسخ پیشنهادی: تیم ملی ایران

سلام دوست خوب!

- ۱- پنج سطر بعدی درس را ادامه بده و با خط خوانا و زیبا بنویس.
من دوباره به پرچم، نگاه کردم و پرسیدم: «پدر جان، نشانه‌ی وسط پرچم چیست؟». پدرم گفت: «کلمه‌ی الله است که به شکل گل لاله هم دیده می‌شود. گل لاله، نشانه‌ی خون شهیدان است». در این هنگام از پدرم خداحافظی کردم و وارد حیاط مدرسه شدم.
- ۲- مانند نمونه برای هر نشانه، چهار کلمه از درس‌های گذشته پیدا کن و بنویس.

ز	زیبا	آزادی	روز	چیز
ن	نام	رنگ	داستان	زبان
گ	گذشته	نگاه	بزرگ	رنگ
ی	یادآوری	دیر	قوی	دوستی
ه	هشتم	مهدی	گاهی	گروه
ش	شهر	کشور	همیشه	خوش

- ۳- با هر کلمه، دو جمله با معنی متفاوت بنویس.
سیر: من پس از غذا خوردن سیر شدم.
شیر: من هر روز یک لیوان شیر می‌نوشم.

- ۴- کیفیت گم شده است. برای پیدا کردن آن یک آگهی بنویس.
سیر: مادرم در آش سیر و پیاز ریخته بود.
شیر: شیر سلطان جنگل است.

یک کیف چرمی به رنگ قهوه‌ای گم شده است. از یابنده تقاضا می‌شود آن را به مدیر مدرسه‌ی کوشا تحویل بدهد یا با شماره تلفن ... تماس بگیرد.

۱- از روی جمله‌هایی که پدر امین به او گفت، یک بار با خط خوانا و زیبا بنویس.

- امین جان، می‌دانی پرچم برای چیست؟

- پرچم نشانه‌ی آزادی و سربلندی یک کشور است. هر کشور یک پرچم دارد.

- هر کدام از رنگ‌های پرچم نشانه‌ی چیزی است، مثلاً پرچم ایران سه رنگ دارد. رنگ سبز نشانه‌ی سرسبزی، رنگ سفید نشانه‌ی صلح و دوستی و رنگ سرخ نشانه‌ی دفاع از میهن و آزادی آن است.

- کلمه‌ی الله است که به شکل گل لاله هم دیده می‌شود. گل لاله، نشانه‌ی خون شهیدان است.

۲- کدام کلمه‌های درس حرف‌های سه نقطه‌ای دارد؟ آن‌ها را پیدا کن و بنویس. مثال: شهر.

نیس، می‌وزید، ایران، تکان، پدرم، امین، کشور، فرق، مثلاً، سفید، میهن، شکل، این، خداحافظی، شدم، برایم، لذت، گفتم، چرا

۲- هر یک از این کلمه‌ها (باد - خیر - بار - شیر) را می‌توانی در دو جای خالی بنویسی.

- باد شدیدی وزید.

- ما باید کارهای خیر انجام دهیم.

- شیر سلطان جنگل است.

- گاهی به جای نه، خیر می‌گوییم.

۴- نوشته‌ی زیر را به دلخواه، ادامه بده.

من اگر سلطان جنگل بودم دیگر به خرگوش‌ها و آهوها و بقیه‌ی حیوانات حمله نمی‌کردم و اجازه می‌دادم همه با خیال راحت در جنگل زندگی کنند. سعی می‌کردم حیواناتی را که خیلی پیر شده‌اند بخورم و آرامش را به جنگل برگردانم.

سلام دوست مهربان!

۱- نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و یک بار با خط زیبا بنویس.

پرچم نشانه‌ی آزادی و سربلندی یک کشور است.

۲- جدول را کامل کن.

۱	ص	ل	ح			
۲	ح	ف	ظ			
۳	د	ف	ا	ع		
۴	ل	ا	ل	ه		
۵	ش	ه	ی	د	ا	ن
۶	ا	ف	ت	خ	ا	ر

۱) رنگ سفید پرچم ایران، نشانه‌ی _____ و دوستی است.

۲) مردم ایران میهن خود را از حمله‌ی دشمنان _____ می‌کنند.

۳) رنگ سرخ پرچم یعنی از میهن و آزادی آن _____ می‌کنیم.

۴) کلمه‌ی الله در وسط پرچم به شکل گل _____ دیده می‌شود.

۵) شکل گل لاله در وسط پرچم نشانه‌ی خون _____ است.

۶) ما به داشتن کشوری به این زیبایی _____ می‌کنیم.

نوروز

کلمات دارای بخش مشترک

خداوند، زهره‌وند، کمال‌وند

می‌گذارند، گذارد، بگذار

شهیدان، شهید پرور، شهید

شادابی، کمیابی

آباد، آبادی، آباده

آمار، آمادگی، آماده‌سازی

کلمات مخالف

سال جدید ≠ سال کهنه

اول فروردین ≠ آخر فروردین

نخستین ≠ آخرین

آغاز ≠ پایان

پیش از نوروز ≠ پس از نوروز

آباد ≠ خراب

خوب و خوب‌تر ≠ بد و بدتر

شمع‌های روشن ≠ شمع‌های خاموش

بزرگ‌ترها ≠ کوچک‌ترها

۱- پنج سطر اول درس را با خط خوانا و زیبا بنویس.
مردم جهان اولین روز سال جدید خود را جشن می‌گیرند. همه‌ی این جشن‌ها زیبا هستند. در کشور ما روز اول فروردین نخستین روز سال نو است. این روز را «نوروز» می‌گویند. نوروز آغاز فصل سرسبزی و زیبایی‌های طبیعت است.

۲- پنج ترکیب مانند نمونه از درس پیدا کن و بنویس.

مثال: مردم جهان - سال نو - نوروز ما
فصل سرسبزی - عید نوروز - جشن نیکوکاری - تحویل سال - سال کهنه

۳- کلمه‌های زیر را با «ان» جمع بیند. مانند: شنونده + ان = شنندگان
گرسنه: گرسنگان دونه: دوندگان
درخت: درختان ستاره: ستارگان
گوسفند: گوسفندان پرند: پرندگان

۴- اگر زبان پرنده‌ها را بلند بودی. به آن‌ها چه می‌گفتی؟ در یک خط بنویس.
مراقب دام‌هایی که بر سر راه‌تان است باشید و اگر روزی در قفس اسیر شدید، هیچ وقت آواز نخوانید.

سلام دوست گلم!

۱- پنج سطر بعدی درس را ادامه بده و با خط خوانا و زیبا بنویس.

مردم ما پیش از نوروز، خانه‌تکانی می‌کنند. در جشن نیکوکاری شرکت می‌کنند و برای تحویل سال، سفره‌ی هفت‌سین می‌چینند. تحویل سال، لحظه‌ای است که سال کهنه به پایان می‌رسد و سال نو شروع می‌شود. در این هنگام همه‌ی اعضای خانواده کنار سفره‌ی هفت‌سین می‌نشینند و دعا می‌خوانند و از خداوند می‌خواهند که اخلاق آن‌ها را خوب و خوب‌تر کند.

۲- کلمه‌هایی را که حرف «ل-ل» دارند، در درس پیدا کن و از روی آن‌ها یک بار بنویس.
اولین، سال، فصل، تحویل، لحظه، اخلاق، اول، گل.

۳- با «کار» پنج کلمه‌ی جدید بساز و معنای هر کدام را بنویس.

درست‌کار: یعنی کسی که کار درست انجام می‌دهد. ستم‌کار: یعنی کسی که ظلم و ستم می‌کند.
مددکار: یعنی کسی که به دیگران کمک می‌کند. نیکوکار: یعنی کسی که کار نیک انجام می‌دهد.
ورزش‌کار: یعنی کسی که ورزش می‌کند.

۴- برای یک سفر تفریحی کوتاه، به چه وسایلی نیاز داری؟ نام آن‌ها را به ترتیب حروف الفبا بنویس.
پاسخ پیشنهادی: خوراکی، کفش مناسب، کوله‌پشتی، لباس مناسب، وسایل بازی

سلام!

۱- پنج سطر بعدی درس را ادامه بده و با خط خوانا و زیبا بنویس.

بیش‌تر مردم میهن ما در سفره‌ی هفت‌سین، قرآن، آینه، شمع‌های روشن و هفت چیز که نام آن‌ها با «س» شروع می‌شود می‌گذارند. این هفت چیز سبزه، سرکه، سماق، سمنو، سنجد، سیر و سیب هستند.

۲- به جای حرف وسط کلمه‌ی «مهر» هفت حرف اول حروف الفبا را بگذار و بنویس. سپس دور هر کلمه که معنای آن را نمی‌دانی، خط بکش. مثال: مار.

میر، میز، مژ، مچر، مچر، مچر

۳- مانند نمونه، کامل کن.
نمونه: تشنه + ان = تشنگان

خفته + ان = خفتگان

گرسنه + ان = گرسنگان

زنده + ان = زندگان

بنده + ان = بندگان

ستاره + ان = ستارگان

پرند + ان = پرندگان

۴- اگر قرار بود به جای هفت‌سین، هفت‌شین بر سفره می‌گذاشتی، چه چیزهایی را انتخاب می‌کردی؟
شیرینی - شمع - شکلات - شربت - شکر - شقایق - شادونه

- ۱- پنج سطر بعدی درس را ادامه بده و با خط خوانا و زیبا بنویس.
- بزرگ‌ترها به کوچک‌ترها عیدی می‌دهند. در این روزها مردم به جاهای زیارتی، آرامگاه شهیدان و درگذشتگان نیز می‌روند. جشن نوروز باعث شادایی ما می‌شود و ما را برای کار و کوشش و ساختن ایرانی آزاد و آباد آماده‌تر می‌کند.
- ۲- با کلمه‌های زیر، جمله بساز.

سفره: مادربزرگ من کنار سفره دعا می‌کند.

جشن: دیروز جشن تولد خواهرم بود.

۳- به جای کلمه‌ی داخل کمانک، کلمه‌ی هم معنای آن را قرار بده.

نوروز آغاز فصل (سرسیزی) باغ و دشت است. خرمی

مردم ما پیش از نوروز خانه‌ها را (پاکیزه) می‌کنند. تمیز

یکی از رسم‌های (زیبای) نوروز، دید و بازدید است. قشنگ

۴- در محل زندگی شما مراسم نوروز چگونه برگزار می‌شود؟ در دو خط بنویس.

نوروز در محل زندگی من به شکل معمول همه جای ایران است. بعد از تحویل سال والدین به بچه‌ها عیدی می‌دهند و به صورت دسته جمعی به دیدن اقوام و آشنایان می‌روند.

۱- نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و یک بار با خط زیبا بنویس.

ندانم، پای و زیبایی را دوست دارد.

۲- خاطرات روزهای هفته‌ی یک مداد را از زبان خودش، بنویس.

شنبه: امروز اول هفته است و هنوز قد من بلند و نوکم تیز است.

یکشنبه: دیروز صاحبم چیزی با من ننوشت و من هنوز سرخالم.

دوشنبه: امروز امتحان دیکته در کلاس برگزار شد و صاحبم چند کلمه را بلد نبود و از روی عصبانیت نوک من را، روی برگه فشار می‌داد. یک بار نوکم شکست. خیلی درد داشت.

سه شنبه: هنوز درد دیروز را حس می‌کردم که امروز چندین بار تراشیده شدم.

چهارشنبه: دیروز صاحبم جریمه شد و مجبور بود با من کلی تکلیف بنویسد. شب هم روی دفتر و کتابش خوابش برد و کمر من زیر دستش خیلی درد گرفت.

پنجشنبه: قدم نسبت به اول هفته نصف شده و روی سرم جای دندان دیده می‌شود.

جمعه: امروز هیچ کس از من سراغی نگرفت. صاحبم حتی نگاهی هم به من نینداخت. باید حسابی استراحت کنم.

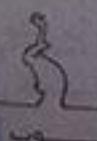
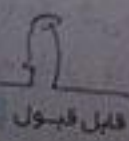
ارزشیابی مستمر

- ۱- کلمات مقابل را مرتب کن.
- ۲- جای خالی مقابل را پر کن.
- ۳- کلمات مقابل را با «ان» جمع ببند.
- ۴- با کلمه‌ی «پرچم» جمله بساز.
- ۵- با کلمه‌ی «باز» دو جمله بنویس که معنای متفاوتی داشته باشند.
- ۶- به چیزی که از چوب درست شده باشد _____ می‌گویند.
- ۷- هفت چیزی را که در سفره‌ی هفت سین می‌گذارند نام ببر.

پاسخ ارزشیابی مستمر

- ۱ در نوروز، مردم به دید و بازدید یکدیگر می‌روند. ۲ شهیدان ۳ تشنه + ان = تشنگان، پرنده + ان = پرندهگان
- ۴ هر کشور یک پرچم دارد. ۵ پدرم یک باز را شکار کرد - در را باز کردم ۶ چوبی ۷ سبزه - سرکه - سماق - سنبل - سنجید - سیر و سیب.

فارسی (مهارت‌های نوشتاری) ۹۱

تلاش بیشتر

قابل قبول

خوب

بسیار خوب

کلمات دارای بخش مشترک

راست، راستگو، راستین
گفت، گفتار، گفتن
بشویم، بشور، بشویند
گرما، گرم‌زده، گرمایش، گرماگیر
صورت، صورتک، صورتی
بالا، بالا‌بر، بالایی
نزدیک، نزد، نزدیکان
آب، آبیاری، آبادانی

کلمات مخالف

آسمان ≠ زمین
پراکنده شدند ≠ جمع شدند
دید ≠ ندید
بودیم ≠ هستیم
داشتیم ≠ نداشتیم
آرام آرام ≠ تند تند
این طرف ≠ آن طرف
تشنه ≠ سیراب
فریاد زد ≠ فریاد نزد (آرام گفت)
گرما ≠ سرما
نزدیک شد ≠ دور شد
بوسید ≠ نبوسید
راست می‌گویی ≠ دروغ می‌گویی

سلام خداقوت دوست خوبم!

۱- پنج سطر اول درس را با خط خوانا و زیبا بنویس.

خورشید، وسط آسمان بود و از بالا به دریای آبی نگاه می‌کرد، ناگهان آب دریا موجی زد و قطره‌های آب به اطراف پراکنده شدند. خورشید قطره‌ی آبی را دید که خیلی ناراحت است. از او پرسید: «چرا این قدر ناراحتی؟» قطره گفت: «دل‌م می‌خواهد مثل چند روز پیش، به شکل ابر دربیایم». خورشید گفت: «چه شد که به دریا آمدید؟»

۲- جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پرکن.

خورشید گفت: چه شد که به دریا آمدی؟

ابر کوچولو به خورشید نزدیک شد و صورت طلایی و قشنگ خورشید را بوسید.

قطره کوچولو خیلی ناراحت بود.

خورشید، گرما و نور خود را روی قطره کوچولو پاشید.

۳- دسته‌بندی کن.

زرد - گل - زنگ مدرسه - سفید - عطر - آبی - بوق - واق واق - گلاب

رنگ	بویدنی	شنیدنی
زرد	گل	زنگ مدرسه
سفید	عطر	بوق
آبی	گلاب	واق واق

۴- اگر درختان زبان داشتند، به بچه‌هایی که از آن‌ها مواظبت نمی‌کردند، چه می‌گفتند؟

همه بی‌مهر می‌شوید؟ چرا گاهی بعضی از شما با یک شیء نوک تیز بدن ما را می‌خراشید و گروهی از شما شاخه‌های جوان ما را می‌شکنید تا آتش روشن کنید؟ چرا نسبت به ما این قدر نامهربان هستید؟! ۲۰۶

۱- پنج سطر بعدی درس را ادامه بده و با خط خوانا و زیبا بنویس.

با گهان باد تندی وزید. باد، ما را به این طرف و آن طرف بُرد. آن جا هوا خیلی سرد بود؛ باران شدید و روی دریا باریدیم. خیلی از پوستم روی کوه و جنگل و صحرا باریدند؛ بعضی از آن ها هم، همراه رودها به دریا آمدند. خورشید گفت: «حالا چرا دلشان می‌خواهد دوباره به شکل ابر دربیایید؟». قطره‌ی آب گفت: «چون دوست داریم در آسمان به این طرف و آن طرف برویم. در آن جا باران بشویم و بر زمین‌هایی که به آب نیاز دارند بیاریم و گل‌ها و گیاهان تشنه را سیراب کنیم».

۲- جاهای خالی را پر کن.

قطره کوچولو دوست داشت در آسمان به این طرف و آن طرف برود در آن جا باران بشود و به جایی بیارد که به آب نیاز دارند تا گل‌ها، گیاهان و کودکان تشنه را سیراب کند.

۳- جاهای خالی را با کلمه‌ای که «نا» داشته باشد، پر کن.

آن که نمی‌بیند، نابینا است.

کسی که مرتب نباشد، نامرتب است.

۴- با هر کلمه یک جمله بنویس.

موج: موج در دریا زندگی می‌کند.

آرام: دیروز دریا آرام بود. دریا: دریا بسیار عمیق است.

۱- پنج سطر بعدی درس را ادامه بده و با خط خوانا و زیبا بنویس.

قطره‌ی آب گفت: «چون دوست داریم در آسمان به این طرف و آن طرف برویم. در آن جا باران بشویم و بر زمین‌هایی که به آب نیاز دارند بیاریم و گل‌ها و گیاهان تشنه را سیراب کنیم». خورشید لبخندی زد و گفت: «عزیزم، هیچ ناراحت نباش! من می‌توانم دوباره شما را به شکل ابر قشنگی در بیاورم». قطره با خوش حالی فریاد زد: «راست می‌گویی؟».

۲- نام هر کدام از جانوران زیر را در دسته‌ی مناسب آن بنویس.

فیل - خروس - مگس - گنجشک - پشه - کبوتر - گرگ - کلاغ - پروانه

بال و پردار	بال دار
کلاغ	مگس
گنجشک	پروانه
کبوتر	پشه
خروس	

نام جانورانی را که در هیچ کدام از دسته‌ها قرار نمی‌گیرند، در سطر پایین بنویس.

فیل، گرگ

۳- جمله‌ها را کامل کن.

قطره کوچولو کم‌کم گرم شد.

ابر کوچولو به خورشید نزدیک شد.

۴- با هر کلمه یک جمله بساز.

طلایی: صورت خورشید طلایی رنگ است.

جنگل: من جنگل سرسبز را دوست دارم.

بعضی: بعضی روزها هوا ابری است.

باد: باد قطره‌ها را به این طرف و آن طرف می‌برد.

۱- پنج سطر بعدی درس را ادامه بده و با خط خوانا و زیبا بنویس.

قطره با خوش حالی فریاد زد: «راست می‌گویی؟». خورشید گفت: «بله!» بعد، گرما و نور خود را روی قطره‌های آب پاشید. آن‌ها کم‌کم گرم شدند، بعد هم آرام آرام بخار شدند و بالا رفتند و به شکل یک تکه ابر کوچک و قشنگ در آمدند. ابر کوچولو آن قدر بالا رفت که به خورشید نزدیک شد و صورت طلایی و قشنگ خورشید را بوسید.

۲- مخالف هر کلمه را در زیر آن بنویس. مانند: شب - روز

مخالف: گریه، بزرگ، پایین، زود، روشن

کلمه: خنده، کوچک، بالا، دیر، تاریک

۳- هر بار، کلمه‌ی داخل کمانک را به جمله‌ی بعد اضافه کن.
 مثال، ایمان کتاب خرید. (خوبی)
 ایمان کتاب خوبی از کتاب‌فروشی خرید. (داستان)
 ۴- به جای خورشید، «من» بگذار و پنج خط آخر درس را دوباره بنویس.
 من لبخندی زدم و گفتم: «عزیزم، هیچ ناراحت نباش. من می‌توانم دوباره شما را به شکل ابر قشنگی در بیاورم». قطره با خوش حالی فریاد زد: «راست می‌گویی؟» من گفتم: «بله!» بعد، گرما و نور خود را روی قطره‌های آب پاشیدم. آن‌ها کم‌کم گرم شدند، بعد هم آرام‌آرام بخار شدند و بالا رفتند و به شکل یک تکه ابر کوچک و قشنگ درآمدند. ابر کوچولو آن قدر بالا آمد که به من نزدیک شد و صورتم را بوسید.

دوست من سلام!

۱- نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و زیبا بنویس.

گنگ ناز و کوچک، پرواز از که آموخت؟

۲- فکر کن قطره‌ی آب هستی و می‌خواهی با گل سرخی دوست شوی. چه کار می‌کنی؟

بالای سر گل سرخ می‌روم و از او می‌خواهم اجازه بدهد روی گلبرگ‌های نازک و خوش بویش بنشینم و آن وقت برایش از چیزهایی که وقتی در آسمان بودم، در آن جا دیدم تعریف می‌کنم.

مثل دانشمندان

کلمات دارای بخش مشترک	کلمات مخالف
دانشمند، دانشجو، دانشیار	نگاه کن ≠ نبین (نگاه نکن)
می‌داند، داند، داننده	خیلی ≠ کمی
جانورشناس، آدم‌شناس، گیاه‌شناس	امروز ≠ دیروز
آسیب، آسیب‌رسانی، آسیب‌شناس	نشسته بود ≠ ایستاده بود
بشمارند، شمارش	دست نزن ≠ دست بزن
	دویدم ≠ ندویدم
	برو ≠ ترو
	صبر کردم ≠ عجله کردم

سلام بر تو که شادابی!

۱- چهار سطر اول درس را با خط خوانا و زیبا بنویس.

در یک روز تعطیل، من همراه پدر و مادرم به پارک جنگلی رفته بودم. پدر گفت: «فصل بهار چقدر قشنگ است. نگاه کن چقدر گیاه و حیوان این جاست. هر کدام برای خودش یک جور زیبایی دارد.» خیلی از حیوانات و گیاهانی را که در کتاب خوانده کشورت بشوی.»

۲- تا حالا چند کلمه‌ی تازه از کتاب ریاضی یاد گرفته‌ای؟ ده تای آن‌ها را بنویس.
 تعداد زیادی مثل: اطلاعات - نمودار - مربع - چرخنده - سرشماری - رأی - زوج - فرد - حذف - تقریب

۳- هر یک از صداهای زیر مربوط به چیست؟
 قدقد: مرغ
 خش‌خش: برگ
 قل‌قل: سماور
 جیک‌جیک: گنجشک
 هوهو: باد
 قورقور: قورباغه

۱. بقیه‌ی داستان را خودت بنویس و نام مناسبی برای آن انتخاب کن.

نام داستان: کیوتر زخمی

سه بچه، کیوتری را دیدند که بالش زخمی بود.

اولی گفت: بچه‌ها آن کیوتر را ببینید، آن‌جا گوشه‌ی دیوار.

دومی گفت: بالش زخمی شده است. باید کمکش کنیم.

سومی گفت: ما در خانه‌مان یک جعبه‌ی کمک‌های اولیه داریم. برویم خانه‌ی ما، مادرم می‌تواند به ما کمک کند.

سلام کلی من!

۱. چهار سطر بعدی را از درس ادامه بده و با خط خوانا و زیبا بنویس.

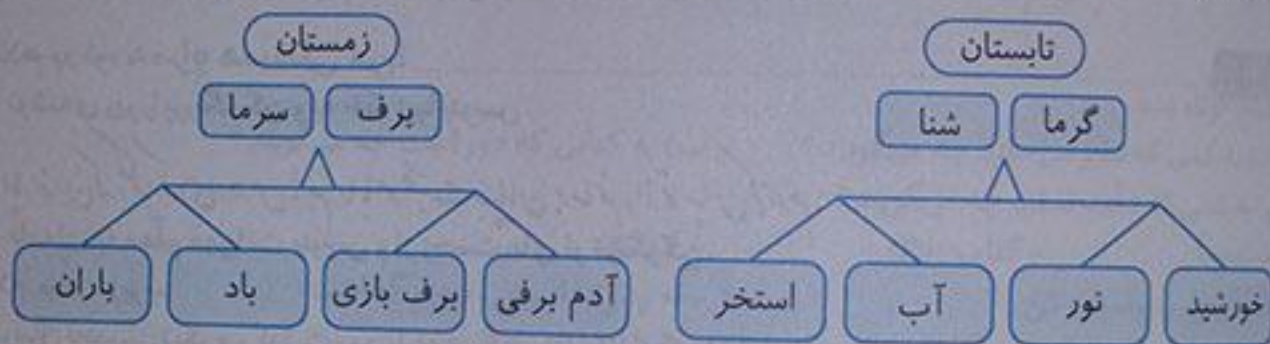
پدرم قدم زنان به تماشای طبیعت رفت ولی مادرم نشسته بود و اطراف را نگاه می‌کرد. من با دقت به طبیعت زیبا نگاه می‌کردم.

یک سنجاقک قشنگ دیدم، ولی همین که خواستم او را بگیرم، مادرم گفت: «به این جانور زیبا چه کار داری؟». رفتم قورباغه بگیرم. گفت: «فرزندم، به حیوان دست نزن!» دنبال یک ملخ دویدم و او را گرفتم.

۲. درس را بخوان و کلمه‌هایی را که نشانه‌ی «ط» دارند، بنویس.

تعطیل، طبیعت، اطراف

۳. کامل کن.

۴. جمله‌ای بنویس و سه تا از کلمه‌های زیر را در آن به کار ببر.

بهار - فصل - پرنده - نوروز - کم‌کم - گل‌ها - شاپرک

در فصل بهار گل‌ها و گیاهان در طبیعت فراوان هستند.

سلام دانشمندا!

۱. چهار سطر بعدی را از درس ادامه بده و با خط خوانا و زیبا بنویس.

رفتم قورباغه بگیرم. گفت: «فرزندم، به حیوان دست نزن!» دنبال یک ملخ دویدم و او را گرفتم. مادرم گفت: «تو امروز برای

بازی آمدی، برو گردش کن». کمی صبر کردم و گفتم: «اگر قرار است من دانشمند بشوم باید این‌ها را خوب نگاه کنم و دست

آنها را و شاخک‌هایشان را بشمارم».

۲. درس را بخوان و کلمه‌هایی را که نشانه‌ی «ق-ق» دارند، بنویس.

قدم زنان، دقت، سنجاقک، قشنگ، قورباغه، چقدر، قرار، مراقب، وقت

۳. جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کن و کلمه‌ی تازه‌ای بساز. معنی آن‌ها را هم بنویس.

تالیف: کسی که نمی‌بیند. کتاب‌خانه: جایی که در آن کتاب می‌خوانند.

بی‌ادب: کسی که ادب ندارد. نمایشگاه: محل نمایش و نشان دادن

پاسواژ: کسی که سواد دارد. ستارگان: چند ستاره

۴. از یک پروانه پیرس، چگونه زندگی می‌کند؟ جواب را بنویس.

من: ای پروانه‌ی زیبا که بال‌های رنگارنگی داری، چگونه این قدر زیبا شدی؟ پروانه: من اول یک تخم

کوچک بودم. کم‌کم به یک کرم کوچک تبدیل شدم. بعد از این که غذا خوردم و بزرگ شدم به دور

خودم تارهای نازکی تنیدم و یک پیله درست کردم. من آرام آرام در داخل پیله تغییر شکل دادم و به

شکل یک پروانه درآمدم. در آن زمان بود که پیله را سوراخ کردم و از آن بیرون آمدم.

سلام یار مهربان من!
 ۱- سه سطر بعدی درس را ادامه بده و با خط خوانا و زیبا بنویس.
 مادر گفت: «تو می خواهی دانشمند شوی، خوب است ولی باید مراقب باشی به چیزهایی دیگر آسیب نرسانی».
 ۲- یکی از سه کلمه ی داخل کمانک را انتخاب کن و در جای خالی قرار بده.
 پرنده ها در لانه زندگی می کنند. (لانه - خانه - هتل)
 هوای بهار بسیار دلپذیر است. (سرد - سوزناک - دلپذیر)
 وقتی به پرنده ها غذا می دهیم، آن ها از ما تشکر می کنند. (محبت - تشکر - جیک جیک)
 ۳- این لطیفه را بخوان و علامت های لازم را بگذار.
 «مشتري به فروشنده: آقا صابون دارید؟
 فروشنده: بله.
 «مشتري: پس اول دست هایتان را با صابون بشویید. بعد نیم کیلو پنیر به من بدهید».

۴- با استفاده از ترکیب های زیر، متن کوتاهی بنویس.
 پرنده ی زیبا، کنار چشمه، هوای دلپذیر، پارک جنگلی، فصل بهار
 هوای دلپذیری بود. پارک جنگلی در فصل بهار بسیار زیبا شده بود. پرنده ی زیبایی کنار چشمه نشسته بود و آواز می خواند. من به همراه پدر و مادرم برای گردش به آنجا رفته بودیم. پدرم با دیدن طبیعت زیبا گفت: ما باید قدر نعمت های خدا را بدانیم. خدا مهربان ترین، مهربانان است.
 هوای دلپذیر، فصل بهار، پرنده و چشمه همگی از نعمت های خوب خدا هستند.

سلام بر تو، همراه همیشگی من!
 ۱- نوشته ی زیر را پررنگ کن و به خط زیبا بنویس.
 خدا، از این که لگلم کردی، درس با من را با موفقیت به پایان رسانم، از تو پاس گزارم.
 ۲- نامه ای به معلم مهربانت بنویس و از زحمات های او تشکر کن.
 سلام معلم عزیزم،

یک سال تحصیلی دیگر هم گذشت و من پایه ی دوم دبستان را با کمک شما به پایان رساندم. در این سالی که گذشت من مطالب جدید و زیادی یاد گرفتم که همه ی آن ها به دلیل زحمات شما بود. از خداوند برای شما معلم خوب و مهربانم سلامتی و موفقیت می خواهم. خدا نگه دارتان

ارزشیابی مستمر

- کدام گزینه درست است؟
 تیر، مرداد و شهریور از ماه های فصل _____ است.
 ۱) تابستان ۲) زمستان ۳) بهار ۴) پاییز
- جاهای خالی زیر را پر کن.
 به محل آموزش _____ می گویند.
 ۳- با حروف به هم ریخته ی زیر یک کلمه بنویس.
 آ، ب، س، ی، _____
 ۴- با یکی از کلمه های داخل کمانک، جمله را کامل کن.
 ابر کوچولو صورت _____ و قشنگ خورشید را بوسید. (سیاه، طلایی، نقره ای)
- کلمات به هم ریخته ی زیر را مرتب کن.
 شد، به، چه، دریا، که، آمدید؟
 ۶- زیر کلمه ی درست خط بکش.
 رفتم (قورباغه - غورباغه) بگیرم.

پاسخ ارزشیابی مستمر

- گزینه ی (الف) تابستان ۲ آموزشگاه، آزمایشگاه ۳ آسیب - مراقب ۴ طلایی ۵ چه شد که به دریا آمدید؟ ۶ رفتم قورباغه بگیرم.

- ۷ چرا به پدر و مادرش احترام گذاشت؟
- ۸ الف (بچه، ب) داشتن، ب) سالم
- ۹ الف) آدم ها در خانه زندگی می کنند. ب) آهو در جنگل زندگی می کند.
- ۱۰ خاله، دایه
- ۱۱ گزینه ی (ب) درست است. دریا
- ۱۲ قوی ← ضعیف / غمگین ← مخالف
- ۱۳ آهسته: آرام، عاقبت: نتیجه، تلاش: کوشش
- ۱۴ عیسی، یحیی، مرتضی.

۱۵ هوا را همنما

خودرینایی پایانی خردادماه

«تو امروز حسین را در خیابان»

کفاش	•	خودکار	•
خیاط	•	ازه	•
نجار	•	پارچه	•
نویسنده	•	چرم	•

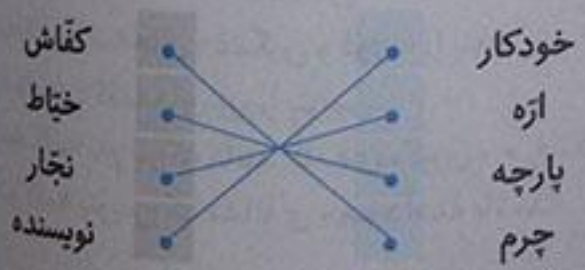
«شلوار کسی آب می رود، یعنی شلوار او ... شده است.»
 است - داستان های - همه ی - شاهنامه - به - شعر
 م - د - ن - ا - ه

«مردم جهان، اولین روز ... جدید خود را ... می گیرند.»
 ستاره + ... = ...
 بنده + ... = ...
 خورشید، ایمان

- ۱- جای خالی را با کلمه مناسب پر کن.
- ۲- هر وسیله را به شغل مورد نظر وصل کن.
- ۳- کامل کن.
- ۴- مرتب کن.
- ۵- حروف به هم ریخته را مرتب کن و یک جمله بساز.
- ۶- پناهگاه چه جایی است؟
- ۷- چهار اسم بدون نقطه بنویس.
- ۸- نوشته ی زیر را کامل کن.
- ۹- کلمات مقابل را با «ان» جمع کن.
- ۱۰- با هر کلمه جمله بساز.
- ۱۱- صدای «قُل قُل» مربوط به چیست؟
- ۱۲- با کلمه ی «سیر» دو جمله با معنی های متفاوت بنویس.
- ۱۳- اگر کفش هایت زبان داشتند، به شما چه می گفتند؟
- ۱۴- جمله ی زیر را با کلمه ی مناسب کامل کن.
- ۱۵- به کلمه ی «بزرگ» «تر» و «ترین» اضافه کن و با آن ها جمله بساز.
 بزرگ + ... = ...

پاکی و زیبایی را دوست دارد.
 بزرگ + ... = ...

پایخ

- ۱ دیدی.
- ۲ کوتاه
- ۳ همه ی داستان های شاهنامه به شعر است.
- ۴ همدان: غار علی صدر در همدان است.
- ۵ جایی است که در آن پناه می گیرند.
- ۶ سال - جشن
- ۷ مهرداد - علی - سارا - محمد
- ۸ خورشید: صورت خورشید طلایی رنگ است.
- ۹ ستاره + ان ← ستارگان، بنده + ان ← بندگان
- ۱۰ سماور
- ۱۱ سیر: سیر غذا را خوشمزه می کند / سیر: علی پس از خوردن غذا سیر شد.
- ۱۲ ای بچه های عزیز ما از پاهای کوچک شما محافظت می کنیم، ما در سرما و گرما نگاه دار انگشتان پای شما هستیم و با وجود ما سختی نمی کشید پس چرا نسبت به ما این همه بی مهر هستید؟
- ۱۳ خدانود
- ۱۴ بزرگ + تر = بزرگ تر: علی از محمد بزرگ تر است.
- ۱۵ بزرگ + ترین = بزرگ ترین: علی بزرگ ترین فرد خانواده است

دوم دبستان

محتوای ویژه کتاب

- خودارزیابی ورودی همراه با پاسخ
- کلید واژه و تعاریف آن‌ها
- پاسخ به تمام سؤال‌های کتاب درسی
- موارد مهم و سوالات امتحانی
- نکته‌ها و هشدارها
- ارزشیابی مستمر همراه با پاسخ
- خودارزیابی پایانی همراه با پاسخ

علوم تجربی

خودارزیابی ورودی

- ۱- چرا جانوران جزو موجودات زنده هستند؟
- ۲- دو حشره که باعث بیماری انسان می‌شود را نام ببرید.
- ۳- کدام قسمت گیاه در خاک قرار دارد؟
الف) ساقه ب) ریشه ج) برگ
- ۴- به آب منجمد چه می‌گویند؟
- ۵- از دریا چه استفاده‌هایی می‌شود؟
- ۶- آب سالم چگونه است؟
- ۷- سنگ‌ها از چه نظر با هم متفاوتند؟
الف) رنگ و اندازه ب) شکل
- ۸- هوا در کجا وجود دارد؟
- ۹- چرا مواد غذایی در یخچال خراب نمی‌شود؟
- ۱۰- حرکت دادن وسایل (مثل یک کمد) روی کدام سطح آسان‌تر است؟
الف) فرش ب) موکت ج) سرامیک

ج) همه‌ی موارد صحیح است.

۱ چون به آب، هوا و غذا نیاز دارند و رشد می‌کنند. ۲ پشه، سوسک

۳ گزینته‌ی (ب) ۴ یخ

۵ برای رفت و آمد قایق و کشتی‌ها، برای سفرکردن از روی دریا از جزیره‌ای به جزیره‌ای دیگر، استفاده از ماهی‌ها و موجودات خوراکی درون دریا

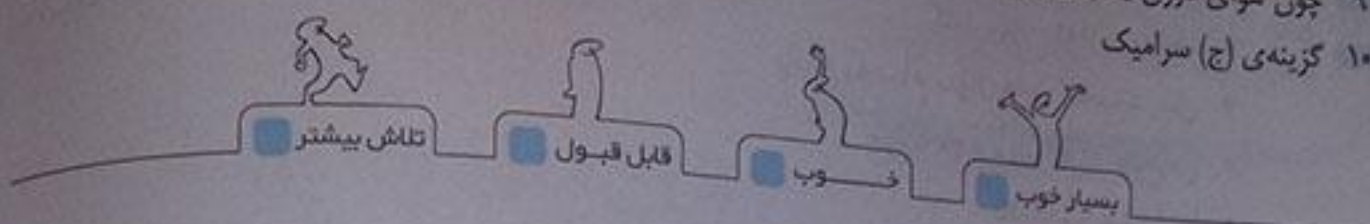
۷ گزینه‌ی (ج) سنگ‌ها از نظر رنگ، اندازه و شکل با هم فرق دارند

۶ بی‌رنگ، بی‌بو و بی‌مزه

۸ هوا در اطراف زمین و در همه‌جا وجود دارد.

۹ چون هوای درون یخچال سرد است و سرما باعث سالم ماندن و ماندگاری بیشتر غذاها می‌شود.

۱۰ گزینه‌ی (ج) سرامیک

زنگ علوم

کلمه‌ی ولادت:

گردش علمی: رفتن به جایی به صورت گروهی برای یادگیری مطالب (چیزهای) تازه که برای این یادگیری باید از تمام اندام‌های حسی استفاده کنیم.

یادداشت برداری: جمع‌آوری اطلاعات و نوشتن آن‌ها به صورت کتبی را یادداشت برداری می‌گویند.

مشاهده: استفاده‌ی درست از تمام اندام‌های حسی برای یادگیری را مشاهده می‌گویند. اندام‌های حسی: گوش - چشم - زبان - پوست و بینی می‌باشد.

۱۲

دوم دبستان

۱۲

سؤال متن

دانش‌آموزان کلاس دوم یک دبستان امسال درس علوم را با گردش در باغ شروع کرده‌اند. معلم از آن‌ها خواسته. آنچه را مشاهده می‌کنند، یادداشت کنند. شما نیز با همکاری معلم خود این کار را انجام دهید.

در تصویر هر یک از دانش‌آموزان مشغول چه کاری هستند؟

یک گروه در حال بوییدن برگ، گروهی در حال شنیدن و گروهی دیگر در حال دیدن و لمس کردن یک گیاه هستند در واقع هر یک از آن‌ها مشغول مشاهده‌ی دقیق از اطراف خود هستند.

بشار:

بوییدن و شنیدن بعضی چیزها برای سلامتی ضرر دارد. قبل از شنیدن یا بوییدن چیزی با معلم خود مشورت کنید.

ایستگاه فکر

۱۵

مینا برگه‌ی یادداشت خود را گم کرده است اما سمیه آن را همراه دارد. کدام یک می‌تواند مشاهدات خود را دقیق بیان کند. چرا؟ سمیه چون می‌تواند تمام چیزهایی که دیده و یادداشت کرده است را با دقت و درست بیان کند، ولی مینا فقط می‌تواند چیزهایی که در ذهنش باقی مانده است را بگوید و احتمالاً چیزهایی را فراموش خواهد کرد.

نکته:

باید یادداشت‌های خود را نوشته شود که «کی؟»، «کجا؟»، «چه چیزی؟» و «چه کسی؟» در آن پاسخ داده شده باشد. یادداشت‌ها باید به نویسنده کمک کنند تا یک خط زمانی پشت سر هم و مداوم را دنبال کنند.

دوم دبستان

هوای سالم، آب سالم

معیار زندگی: محیط زندگی همه‌ی جانداران که دارای هوا و آب و خاک سالم باشد، محیط زیست سالم می‌گویند.
 آب سالم: آنی که برای آشامیدن مناسب باشد و فاقد هرگونه میکروب و آلودگی باشد.
 هوای سالم: به هوایی که اگر موجودات زنده آن را تنفس کنند و دچار مشکل نشوند، هوای سالم می‌گویند. یعنی دود کارخانه‌ها -
 توپخانه‌ها - گردوغبار و... در آن نباشد.

۱۷

هوای سالم

کدام تصویر هوای سالم را نشان می‌دهد؟

۱۷

تغذیه و گو گو کنید

با دقت به تصویر هوای آلوده نگاه کنید. چرا هوا آلوده شده است؟ چگونه می‌توانیم هوایی سالم داشته باشیم؟
 حالا ماشین‌ها در این تصویر بیشتر است. هر چه تعداد ماشین‌ها در یک‌جا بیشتر باشد آلودگی هوا نیز در آن‌جا بیشتر خواهد بود و ساختمان‌های بلند مانع جابه‌جا شدن هوا می‌شود. استفاده از وسایل نقلیه‌ی عمومی مثل اتوبوس، مترو-خارج کردن کارخانه‌ها از شهرها

معیار: هم‌چه ترافیک وسایل نقلیه‌ی موتوری مثل اتوبوس، ماشین‌های سواری، موتورسیکلت و... در شهرها بیشتر باشد آلودگی هوا در آن شهر بیشتر است.

۱۷

علم و زندگی

هوای آلوده چه اثراتی بر زندگی جانوران و گیاهان دارد؟
 به سلامت گیاهان و جانوران آسیب می‌زند و زندگی آن‌ها را کوتاه‌تر و سخت‌تر می‌کند.

۱۷

فعالیت

- ۱- در یک بطری شفاف با اسفند یا عود دود ایجاد کنید. آن را وارونه نگه داشته و در آن را ببینید؛ چه می‌بینید؟
- ۲- اگر در بطری را باز کنیم، چه می‌شود؟
 دود به آرامی از بطری خارج می‌شود.
- ۳- با یک آبپاش روی دود آب پاشید چه اتفاقی می‌افتد؟
 آب چه رنگی می‌شود؟
 قسمتی از دودها با آب به ته ظرف می‌رود و قسمت کمی در هوا پخش می‌شود. آب تیره می‌شود.

توسعه علم

مهندسی، آزمایشات علوم را حتماً انجام بده و نتایج و مراحل انجام آزمایش‌ها را بنویس.

۱۷

علوم تجربی

بشمار: هنگام انجام بعضی از آزمایش‌ها که با آتش و وسایل خطرناک کار می‌کنی کنار پدر یا مادر باش.

۱۸

آب رودخانه

برخی از کارهای انسان آب رودخانه را آلوده می‌کند. به تصویرها نگاه کنید. چرا این جانوران از بین رفته‌اند؟ چون محل زندگی آن‌ها توسط زباله‌ها و فاضلاب‌های شهری آلوده شده است و همین عامل باعث از بین رفتن این جانوران شده است.

۱۸

ایستگاه فکر

اگر شما به جای ماهی‌ها و پرنده‌های رودخانه بودید، از انسان‌ها چه انتظاری داشتید؟ انتظار داشتیم از ورود فاضلاب به داخل رودخانه‌ها جلوگیری کنند و زباله‌های خود را درون آب رودها نریزند و برای حفظ محیط زیست کوشا باشند.

بشمار:

«آب رودخانه، بجهد اشقی و قابل آشامیدن نیست»

توصیه معلم:

فرزند انمان را به آشامیدن آب از جاهای مطمئن توصیه کنیم.

۱۹

آب سالم

کلمه:

همه‌ی جانداران برای زندگی و رشد به آب سالم نیاز دارند.

انسان از آب چه استفاده‌هایی می‌کند؟ برای کشاورزی، ماهی‌گیری، آشامیدن، شست و شو، گردش و تفریح، حمل و نقل جانوران و گیاهان از آب چه استفاده‌هایی می‌کنند؟ جانوران برای آشامیدن و شست‌وشو به آب نیاز دارند، بعضی از جانوران نیز داخل یا روی آب زندگی می‌کنند. گیاهان نیز برای رشد و زنده ماندن محتاج به آب هستند. محل زندگی برخی گیاهان درون آب است مثل جلبک‌های دریایی.

گفت‌وگو کنید

۱۹

اگر آب رودخانه‌ای خشک شود، برای جاندارانی که در آن رودخانه و اطراف آن زندگی می‌کنند چه اتفاقی می‌افتد؟ جاندارانی که در آب زندگی می‌کنند به سرعت خواهند مرد و جاندارانی که در اطراف آن زندگی می‌کنند هم دچار سختی می‌شوند و اگر رودخانه‌ی دیگری پیدا نکنند زندگی آن‌ها هم از بین خواهد رفت.

توسعه معلم:
 فرایند هستی که به گردش می‌روی در کنار رودخانه یا جنگل به حفظ پاکیزگی محیط راست توجه کن.

۲۰

آب آشامیدنی
 به تصویرهای زیر نگاه کنید.

آب پشت سد

آب در تصفیه‌خانه

آب در خانه

مروقت که به آب نیاز داریم، شیرآب را باز می‌کنیم. آبی که مصرف می‌کنیم از کجا آمده است؟ این آب، از آب رودخانه‌ها که در پشت سدها جمع می‌شود تهیه می‌گردد.

۲۰

علم و زندگی

از معلم خود بپرسید در تصفیه‌خانه، چگونه آب رودخانه را به آب قابل آشامیدن تبدیل می‌کنند؟ ابتدا انسان‌ها روی رودخانه‌ها سد می‌بندند و آب‌ها را پشت سدها جمع می‌کنند سپس آب‌ها را در تصفیه‌خانه‌ها، تصفیه می‌کنند به این ترتیب که مواد اضافی و گل‌ولای آب با کمک صافی گرفته می‌شود بعد با کمک مواد ضدعفونی کننده، مثل کلر آب را ضدعفونی می‌کنند تا میکروب‌های آب از بین برود سپس با کمک لوله، آب را از تصفیه‌خانه‌ها به منازل ما انتقال می‌دهند.

گفت:

در دیوارهای بسیار محکم و بلند است که برای جمع کردن آب جلوی آب رودها بسته می‌شود.

۲۰

گفت و گو کنید

کدام تصویر مصرف درست آب را نشان می‌دهد؟ تصویر سمت راست، چون شیر آب بسته است و آب اسراف نمی‌شود.

در گروه خود درباره‌ی راه‌های درست مصرف آب گفت و گو کنید. سپس این کارها را در خانه و مدرسه انجام دهید. برای شستن حیاط و ماشین از آب لوله‌کشی استفاده نکنیم. در موقع حمام کردن دوش آب را یکسره باز نگذاریم. باغچه‌ها و گل‌ها را وسط روز آبیاری نکنیم و ...

توسعه معلم:

در مصرف آب صرفه جویی کنید. زیرا برای این که آب، قابل آشامیدن شود افراد زیادی مشغول هستند و هزینه‌های زیاد صرف می‌شود.

۲۱

سؤال متن

ما چگونه می‌توانیم به حفظ محیط زندگی جانداران کمک کنیم؟ محیط آلوده نکنیم، زباله‌ها را در مکان‌های مخصوص دفع کنیم، درختان زیادی بکاریم و ...

علوم تجربی

۲۰

گزارش کنید
پیشنهاد‌های خود را برای داشتن محیط سالم بنویسید و به کلاس گزارش دهید. برای این کار از افراد خانواده کمک بگیرید.

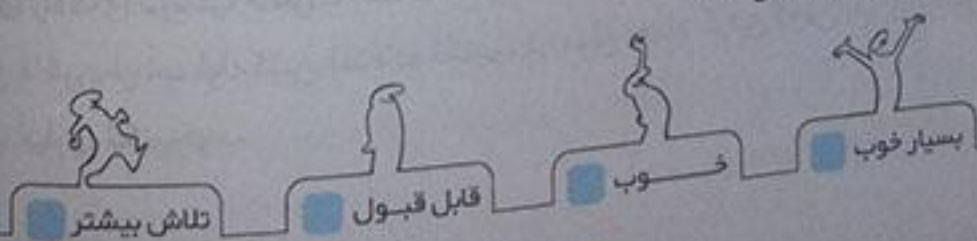
- ۱- زباله‌های تر و خشک را به صورت جداگانه در ۲ سطل مخصوص زباله قرار دهیم.
- ۲- زباله‌های قابل بازیافت مثل انواع شیشه و پلاستیک را به کارخانه‌های بازیافت بفرستیم.
- ۳- فاضلاب‌های شهری را درست دفع کنیم.
- ۴- از ورود فاضلاب‌های شهری و زباله‌ها به داخل رودخانه‌ها جلوگیری کنیم.
- ۵- از وسایل نقلیه‌ی عمومی و گازسوز استفاده کنیم.
- ۶- از قطع بیهوده‌ی درختان جلوگیری کنیم.
- ۷- در جنگل‌ها آتش روشن نکنیم.
- ۸- با آبیاری به موقع گل‌ها و گیاهان از خشک شدن آن‌ها جلوگیری کنیم.
- ۹- کارخانه‌ها را به خارج از شهر منتقل کنیم و ...

ارزشیابی مستمر

- ۱- چه چیزی به ما کمک می‌کند تا آنچه را که مشاهده می‌کنیم دقیق‌تر بیان کنیم؟
(الف) نگاه کردن (ب) گوش دادن (ج) یادداشت برداری
- ۲- برای این‌که یادداشت برداری خوب و دقیقی داشته باشیم از کدام حواسمان بیشتر استفاده می‌کنیم؟
(الف) حس بینایی (ب) همه‌ی حواسمان (ج) حس شنوایی
- ۳- چرا باید از آب درست مصرف کنیم؟
(الف) زیرا آب آشامیدنی کم است.
(ب) درست مصرف کردن کار خوبی است.
(ج) همه‌ی موارد صحیح است.
- ۴- کدام یک مکانی است که در آن آب قابل آشامیدن تهیه می‌شود؟
(الف) رودخانه‌ها (ب) پشت سدها (ج) تصفیه‌خانه‌ها
- ۵- همه‌ی جانداران برای زندگی و رشد به _____ نیاز دارند.
- ۶- چرا نباید در گردش و یا هر جای دیگر هر چیزی را بویید یا چشید؟
- ۷- چرا هوای شهرهای بزرگ آلوده است؟

پاسخ ارزشیابی مستمر

- ۱- گزینه‌ی (ج) ۲- گزینه‌ی (ب) ۳- گزینه‌ی (ج)، هر دو مورد الف و ب صحیح می‌باشد. ۴- گزینه‌ی (ج) ۵- آب سالم
- ۶- زیرا بوییدن یا چشیدن بعضی از چیزها برای ما ضرر دارد. ۷- چون ماشین‌ها و کارخانه‌های زیادی در شهرهای بزرگ کار می‌کنند و دود آن‌ها شهرها را آلوده می‌کند.

فصل ۳ زندگی ما و گردش زمین - ۱

کلمه در نظر بگیرید:

کروی زمین شبیه به توپ است به همین دلیل به آن کره می‌گویند. شب و روز زمین به دور خود می‌چرخد. این چرخش روز و شب را به وجود می‌آورد. دماسنج برای اندازه‌گیری گرمی و سردی هوا از وسیله‌ای به نام دماسنج استفاده می‌کنیم. گرما و نور خورشید: گرما و نور خورشید باعث به وجود آمدن شب و روز و باعث گرم شدن می‌شود. دمای هوا گرمی و سردی محیط زندگی جانداران را دمای هوا می‌گویند که به وسیله‌ی دماسنج اندازه‌گیری می‌کنند. بهترین نور خورشید: محم‌ترین منبع گرما و نور زمین خورشید می‌باشد که اگر یک روز گرما و نور خورشید نباشد چندی زمین یخ می‌زند و چندی موجودات از بین می‌روند.

۲۳

مشاهده کنید

مانند شکل، نخ‌ی را به دور توپ بیندید و آن را جلوی چراغ روشنی بگیرید. به نوری که از چراغ به توپ می‌تابد، نگاه کنید؛ چه مقدار از توپ روشن شده است؟ نیمی از توپ که مقابل نور قرار دارد روشن است و نیمه‌ی دیگر تاریک است.

کلمه:

حالا به شکل زیر نگاه کنید؛ نور خورشید، همیشه یک طرف زمین را روشن می‌کند. آن طرف از زمین که رو به خورشید قرار دارد روز است؛ طرف دیگر هم شب است.

۲۳

گفت‌وگو کنید

روز و شب چگونه به وجود می‌آید؟ از گردش زمین به دور خودش یک شبانه‌روز به وجود می‌آید. یک شبانه‌روز ۲۴ ساعت است.

۲۳

کار در منزل

در یک اتاق تاریک به کمک یک چراغ قوه و یک پرتقال، هندوانه، توپ و ... قسمت‌های تاریک و روشن درست کنید. آیا می‌توانید قسمت تاریک را زیادتر یا کمتر کنید؟ بله، با تغییر فاصله چراغ قوه نسبت به پرتقال، هندوانه و ... می‌توان اندازه قسمت‌های تاریک و روشن را تغییر داد.

۲۵

کار در کلاس

با کمک معلم یک چراغ مطالعه را با یک سیم رابط بلند به برق وصل کنید. چراغ را در وسط کلاس روشن کنید.

- آیا چراغ به کلاس شما گرما می‌دهد؟ بله

چراغ مطالعه را در حالی که روشن است، به خارج از کلاس ببرید.

- آیا باز هم چراغ کلاس شما را گرم می‌کند؟ خیر

کلمه:

گرمای زمین در تمام روز یک اندازه نیست.

۲۵

آزمایش کنید

برای اندازه‌گیری سردی ...

- آیا تغییر دمای آب به سرعت اتفاق می‌افتد؟ چگونه؟ خیر، آب نیز مانند خاک زمین کم‌کم گرمای خود را از دست می‌دهد و سرد می‌شود.

ایستگاه فکر

ایستگاه فکر
آیا صبح که خورشید طلوع می‌کند زمین به طور ناگهانی گرم می‌شود؟ خیر، گرم می‌شود.
آیا عصر که خورشید غروب می‌کند زمین به طور ناگهانی سرد می‌شود؟ خیر، گرم و سرد شدن زمین آرام آرام اتفاق می‌افتد.

آزمایش کنید

- ۱- ۲ دماسنج تهیه کنید.
- ۲- یکی از دماسنج‌ها را در سایه و دیگری را در مقابل آفتاب بگذارید. ۱۰ دقیقه صبر کنید. با کمک معلم خود دمای هر دماسنج نشان می‌دهد. بخوانید و در جدول یادداشت کنید. کدام دماسنج دمای بیشتری را نشان می‌دهد؟
- ۳- همین آزمایش را چند بار دیگر تکرار کنید و دماهایی را که دماسنج‌ها نشان می‌دهند، در جدول زیر یادداشت کنید.
- ۴- یادداشت‌های خود را در جدول مقایسه کنید چه نتیجه‌ای می‌گیرید؟ توضیح دهید. نتیجه می‌گیریم که دمای هوا در آفتاب بیشتر از سایه است چون دماسنجی که در آفتاب قرار دارد دمای بیشتری را نشان می‌دهد. (دماهای داده شده پیشنهادی است)

زمان	دما در سایه	دما در مقابل آفتاب
۱۰ دقیقه	۲۰	۲۲
۱ ساعت	۲۲	۲۵
۲ ساعت	۲۶	۲۹
۳ ساعت	۳۰	۳۳
۴ ساعت	۳۱	۳۶

گفتگو:

خورشید با گرما و نور خود زمین را گرم نگه می‌دارد.
مقدار کمی از گرما و نور خورشید به خانه‌ی ما یعنی کره‌ی زمین می‌رسد.
همین مقدار کم کافی است که زمین برای ما انسان‌ها، حیوانات و گیاهان خانه‌ی خوبی برای زندگی باشد.

گفت‌وگو کنید

به نظر شما نور خورشید بر زندگی ما و سایر جانداران چه اثری دارد؟ غذاسازی در گیاهان با کمک نور خورشید انجام می‌گیرد و بسیاری از جانداران فعالیت‌های شبانه‌روزی خود را از روی جهت نور، شدت نور و مدت زمان دوام نور برنامه‌ریزی می‌کنند. مثلاً جندها زمانی به شکار می‌پردازند که هوا کاملاً تاریک باشد و اثری از نور خورشید نباشد.

آزمایش کنید

تعدادی دانه‌ی لوبیا ...

بعد از ۳ روز لوبیاهای داخل پارچه‌ها را با هم مقایسه کنید. دانه‌هایی که داخل پارچه و در پشت پنجره‌ی اتاق بوده بهتر رشد کرده‌اند چون گرمای خورشید باعث شده است تا آن‌ها جوانه بزنند ولی گیاهانی که داخل پارچه و داخل یخچال بوده‌اند به دلیل این که به آن‌ها گرمای خورشید نرسیده است هنوز جوانه نزده‌اند.

ایستگاه فکر

امیر و مهدی می‌خواهند به کمک آزمایش نشان دهند که گیاهان در نور خورشید بهتر رشد می‌کنند. آن‌ها فقط یک گلدان دارند.

۱- آن‌ها برای انجام آزمایش چه وسایل دیگری نیاز دارند؟ یک جعبه‌ی کفش

۲- آن‌ها باید آزمایش خود را چگونه انجام دهند؟ جعبه‌ی کفش را طوری روی گلدان قرار دهند که قسمتی از برگ‌های گیاه درون گلدان داخل جعبه باشد و نور خورشید به آن‌ها نرسد. چند روز به جعبه و پوشش روی برگ‌ها دست نزنند یا گذشت چند روز بعد اگر جعبه را بردارند نیمی از برگ‌های گلدان سبز و نیمی دیگر زرد و پژمرده‌اند، در واقع گیاهانی که زیر جعبه‌ی کفش پنهان شده بودند به دلیل نرسیدن نور خورشید به آن‌ها کم‌کم به رنگ زرد تبدیل شده و پژمرده شدند.

۲. شما هم این آزمایش را انجام دهید نتیجه را به کلاس گزارش دهید. (پاسخ پیشنهادی) من با پیچاندن کاغذ تیره به دور بخشی از برگ‌ها را مانع رسیدن نور خورشید به آن‌ها شدم، بعد از چند روز برگ‌های داخل کاغذ زرد شده بودند.

کتابخانه
جانداران در شب و روز کارهای متفاوتی انجام می‌دهند. بیشتر جانداران در شب‌ها استراحت می‌کنند.

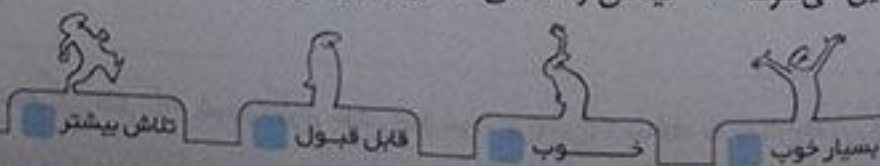
- ۱- بیشتر جانداران شب‌ها استراحت می‌کنند. برخی از آن‌ها شب‌ها فعالیت می‌کنند. شاید جانور را که شب‌ها فعالیت می‌کند، انتخاب کنید و درباره‌ی زندگی آن اطلاعات جمع‌آوری کنید. اطلاعات خود را در کلاس درس برای سایر دانش‌آموزان تعریف کنید. **ح** خفاش‌ها این اطلاعات را در کلاس درس برای سایر دانش‌آموزان تعریف کنید. **ح** این جانور در روز به دلیل نور فراوان خورشید قادر به فعالیت نمی‌باشد، ولی در شب به علت قدرت شنوایی بالا قادر به شکار است.
- ۲- در چه شغل‌هایی افراد شب‌ها هم فعالیت می‌کنند؟ **ح** نگهبان‌ها، پلیس‌ها، پرستارها، پزشک‌ها و ...
- ۳- یکی از دانش‌آموزان که پدر و مادر و یا یکی از نزدیکان او شب‌ها فعالیت می‌کند، با آن شخص گفت‌وگو کند سپس اطلاعات جمع‌آوری شده را برای سایر دانش‌آموزان تعریف کند. **ح** گفت‌وگو با پدر سورنا: من یک پزشک هستم و در بخش اورژانس یک بیمارستان کار می‌کنم، شب‌ها بیماران زیادی به بیمارستان ما مراجعه می‌کنند این بیماران پس از معاینه شدن توسط من و همکارانم ابتدا در بخش اورژانس بستری می‌شوند، پس از این که وضعیت جسمی آن‌ها بهتر شد آن‌ها را به بخش‌های دیگر بیمارستان می‌فرستیم.

ارزشیابی مستمر

- ۱- روز و شب چگونه به وجود می‌آید؟
الف) از گردش زمین به دور خورشید
ب) از گردش زمین به دور خودش
ج) از گردش زمین به دور ماه
- ۲- فستی از زمین که پشت به خورشید است، چه زمانی از شبانه روز است؟
الف) شب
ب) روز
ج) غروب
- ۳- کدام یک از جانوران زیر در شب شکار می‌کنند؟
الف) خفاش
ب) عقاب
ج) راسو
- ۴- چه شغل‌هایی در شب هم کار انجام می‌دهند؟
الف) پزشک و پرستار
ب) کارمند شرکت و معلم
ج) رانندگان اتوبوس و جنگلیان‌ها
- ۵- معمولاً روزها گرم‌تر است یا شب‌ها؟ چرا؟
- ۶- اگر به گیاهان نور خورشید نتابد چه اتفاقی می‌افتد؟

پاسخ ارزشیابی مستمر

- ۱- گزینه‌ی (ب) ۲- گزینه‌ی (الف) ۳- گزینه‌ی (الف) ۴- گزینه‌ی (الف) ۵- روزها گرم‌تر است، زیرا نور خورشید در روز باعث گرما و روشنایی زمین می‌شود. ۶- گیاهان رشد نمی‌کنند و از بین می‌روند.

فصل ۴ زندگی ما و گردش زمین - ۲

کمیته دوازده: گردش زمین: زمین دارای دو نوع گردش است: یکی گردش زمین به دور خودش و دیگری گردش زمین به دور خورشید. فصل‌ها: بر اثر گردش زمین به دور خورشید فصل‌ها به وجود می‌آیند. یک دور گردش کامل زمین به دور خورشید باعث به وجود آمدن چهار فصل (یک سال) می‌شود و یک سال که ۳۶۵ روز می‌باشد طول می‌کشد. طوفان: به پادهای خیلی شدید طوفان می‌گویند.

آزمایش کنید

در یک اتاق تاریک بر روی ۲ میز ۲ سکه و ۲ چراغ مطالعه‌ی یکسان قرار دهید. نور یکی از آن‌ها را به صورت راست و دیگری را به صورت مایل به سکه‌ها بتابانید. پس از مدتی سکه‌ها را لمس کنید. کدام بیشتر گرم شده است؟ چرا؟ سکه‌ای که به صورت راست به آن نور تابانده شده است گرم‌تر است. زیرا نور وقتی به طور مستقیم تابیده می‌شود گرمای بیشتری تولید می‌کند.

محل قرار گرفتن هر یک از سکه‌ها را نسبت به چراغ تغییر دهید. مشاهده‌های خود را یادداشت کنید. هر چقدر سکه به نور چراغ‌ها نزدیک‌تر شوند گرمای بیشتری را دریافت می‌کنند.

گفت‌وگو کنید

یادداشت‌های خود را با هم مقایسه کنید و درباره‌ی نتایج مشاهده‌ها گفت‌وگو کنید. هر چه نور خورشید به صورت راست و مستقیم بتابد سکه‌ها گرمای بیشتری را دریافت می‌کنند.

آزمایش کنید

۲ دماسنج را نزدیک به هم در محلی قرار دهید به طوری که نور خورشید به یکی راست و به دیگری مایل بتابد. پس از مدتی، دمایی را که ۲ دماسنج نشان می‌دهند، با یک دیگر مقایسه کنید. چه نتیجه‌ای می‌گیرید؟ دماسنجی که به نور راست یا مستقیم تابانده شده است، دمای بالاتری را نشان می‌دهد.

نکته:

طوفان می‌تواند خسارت‌های زیادی به ساختمان‌ها وارد کند. طوفان می‌تواند در دریاها موج‌های بسیار بزرگ به وجود آورد و سبب غرق شدن کشتی‌ها شود. باد چهره‌ی کره زمین یعنی خانه‌ی ما را تغییر می‌دهد. انسان از باد استفاده می‌کند و این استفاده روز به روز بیشتر می‌شود.

بیش تر بدانیم

اثر ۲ منطقه‌ی نزدیک هم یکی خیلی گرم شود و دیگری خیلی سرد شود. بین این ۲ منطقه باد بسیار پر قدرتی به وجود می‌آید که ممکن است خسارت‌های زیادی را به وجود آورد.

آیا راه دیگری برای نشان دادن جهت باد می‌شناسید؟ جهت حرکت ابرها، جهت حرکت پرچم‌های برافراشته و ...

آیا با فرفره می‌توان فهمید که سرعت باد زیاد است یا کم؟ چگونه؟ بله، هر چقدر سرعت حرکت فرفره، زیادتر باشد سرعت باد بیشتر است.

ارزشیابی مستمر

۱- چه موقع زمین سردتر است؟

الف) وقتی خورشید مستقیم بتابد.

ب) وقتی خورشید مایل بتابد.

ج) فرقی نمی‌کند.

۲- سه جعبه خاک داریم یکی خاک خشک و دیگری خاک مرطوب و سومی خاکی که درون آن گیاه کاشته می‌شود کدام یک به وسیله‌ی باد کمتر خاکش پراکنده می‌شود؟

الف) جعبه‌ی خاک خشک

ب) جعبه‌ی خاک مرطوب

ج) جعبه‌ای که گیاه در آن کاشته شده

۳- بادهای شدید را _____ می‌گویند.

۴- باد می‌تواند چیزهای سبک مانند _____ و _____ و دانه‌های ماسه را جابه‌جا کند.

۵- چه موقع زمین گرم‌تر است؟

۶- طوفان چه مشکلاتی برای ما به وجود می‌آورد؟

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱- گزینه‌ی (ب) ۲- گزینه‌ی (ج) ۳- طوفان ۴- گرد - غبار ۵- هر موقع که نور خورشید مستقیم به زمین بتابد زمین گرم‌تر است ۶- خسارت‌های زیادی به ساختمان‌ها وارد می‌کند و می‌تواند در دریاها موج‌های بسیار بزرگ به وجود بیاورد و سبب غرق شدن کشتی‌ها می‌شود.

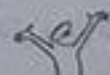
تلاش بیشتر

قابل قبول

خوب

بسیار خوب

کفید و لرزه:

لرزش اجسام: حرکات اجسام را لرزش اجسام می‌گویند.
 صدای نازک: وقتی جسمی تند بلرزد صدای نازک تولید می‌کند.
 صدای کلفت: وقتی جسمی کند بلرزد صدای کلفت تولید می‌کند.
 صدای آزار دهنده: هر صدایی که باعث اذیت انسان و جانوران دیگر شود صدای آزار دهنده می‌باشد. مثل صداهای بلند موسیقی.
 صدای هواپیمايي که نزدیک زمین پرواز می‌کند.
 صدای هشدار دهنده: هر صدایی که بخواهد انسان یا جانوران دیگر را از خطرها آگاه کند جزو صداهای هشدار دهنده می‌باشد. مثل بوق ماشین - آژیر آمبولانس.
 صدای مفید: به صداهایی که جان موجودات را از خطر حفظ می‌کند و یا این که باعث آرامش آن‌ها می‌شود صدای مفید می‌گویند. مثل آواز پرندگان - صدای آب رودخانه‌ها.
 صدای پیام‌رسان: صداهایی که اطلاعاتی به ما می‌دهند صداهای پیام‌رسان می‌باشند. مثل صدای مدیر مدرسه که به بچه‌ها اعلام می‌کند به کلاس بروند - صدای زنگ مدرسه.

سؤال متن

شما در محیط زندگی خود با شنیدن صدا یا دیدن نور از چیزهایی آگاه می‌شوید؟ برای مثال صدای آژیر آتش‌نشانی نشانه‌ی این است که جایی آتش گرفته و گروهی در خطر هستند.

گفت و گو کنید

آمبولانس با کمک نور و صدا، راه را باز می‌کند. اگر راننده‌ای ناشنوا باشد، چگونه متوجه نزدیک شدن آمبولانس می‌شود؟ با دیدن نور چراغ روی سقف آمبولانس.

عابر نابینا چگونه متوجه نزدیک شدن آمبولانس می‌شود؟ با صدای آژیر آمبولانس.

وظیفه‌ی راننده‌ها هنگام نزدیک شدن آمبولانس چیست؟ از مسیر آن کنار رفته و راه را برای عبور باز نمایند.

مقایسه کنید

صدای دست زدن دو انگشتی و دست زدن معمولی را با هم مقایسه کنید. کدام بلندتر است؟ هنگام دست زدن دو انگشتی صدا کم و کوتاه است ولی در دست زدن با دو دست صدا بلندتر است.

چگونه می‌توان با طبل و سوت، هم صدای بلند و هم صدای آهسته تولید کرد؟ با آرام زدن روی پوسته‌ی طبل، صدای آرامی به گوش می‌رسد هر چه ضربه‌ها محکم‌تر باشد صدای طبل هم بلندتر و کلفت‌تر خواهد بود و با آهسته دمیدن در سوت صدای سوت ضعیف می‌شود و بالعکس، هر چه محکم‌تر در سوت بدمیم صدایش بلندتر و نازک‌تر خواهد بود.
 از میان صداهای گاو، جوجه، کلاغ کدام صدا از همه نازک‌تر است؟ جوجه
 کدام صدا از همه کلفت‌تر است؟ گاو

کار در منزل

به صداهای اعضای خانواده‌ی خود، خوب گوش کنید. صدای کدام یک از همه کلفت‌تر و کدام یک از همه نازک‌تر است؟ صدای پدر از همه کلفت‌تر و صدای برادر کوچک از همه نازک‌تر است.
 آزمایش کنید

آیا می‌دانید صدا چگونه تولید می‌شود؟ وقتی چیزی در هوا می‌لرزد صدا تولید می‌گردد.
 برای بافتن پاسخ ...

آیا لرزش کش را می‌بینید و صدای آن را می‌شنوید؟ بله (بدون حرکت هیچ صدایی وجود ندارد).

مشاهده کنید دست خود را جلوی گردنتان بگذارید و صحبت کنید آیا چیزی احساس می‌کنید؟ **ج** بله، لرزش تارهای صوتی در گردن را حس می‌کنیم.

کشد: با جابه‌جا شدن تارهای صوتی در حنجره‌ی انسان هوا به ارتعاش درمی‌آید و صدا تولید می‌شود. هر چه ارتعاش یا لرزش جسم تندتر باشد صدای آن نازک‌تر یا زیر است. مثل صدای مادران و هر چه لرزش جسم کندتر باشد صدای آن کلفت‌تر یا بم‌تر است. مثل صدای پدران.

آزمایش کنید
۱- یک حلقه کش را به دور یک کتاب انداخته و دو مداد زیر کش قرار دهید. ۲- فاصله‌ی مدادها را تغییر داده و هر بار کش را کشیده و رها کنید. در کدام حالت صدا نازک‌تر و در کدام حالت صدا کلفت‌تر است؟ **ج** وقتی مدادها از هم دورتر باشند صدا نازک‌تر و وقتی مدادها به هم نزدیک‌تر باشند صدا کلفت‌تر است.
۲- یک بطری باریک و خالی را مقابل دهان خود قرار داده و درون آن فوت کنید.
۴- نصف بطری را از آب پر کرده و درون آن فوت کنید. در کدام حالت صدا نازک و در کدام حالت صدا کلفت است؟ وقتی بطری خالی است صدا کلفت و وقتی بطری را تا نیمه آب می‌کنیم صدا نازک می‌شود.

بسیار

استفاده از صداهای خیلی بلند به مدت طولانی باعث ناشنوائی تدریجی می‌شود.
استفاده از گوشی برای شنیدن صدای رادیو و ضبط به مدت طولانی، به گوش آسیب می‌رساند.

صدا در زندگی

در این تصاویر:

- ۱- کدام‌ها پیام‌رسان هستند؟ **ج** صدای تلفن، صدای زنگ‌خانه (ایفون)، زنگ ساعت، آژیر ماشین آتش‌نشانی، صدای اذان، گریه‌ی کودک.
- ۲- کدام‌ها برای شما آزار دهنده هستند؟ **ج** صدای چکش بادی کارگران، بوق قطار، صدای هواپیما، صدای حرکت و بوق موتور سیکلت.
- ۳- یک صدای پیام‌رسان و یک صدای آزار دهنده‌ی دیگر هم نام ببرید. **ج** صدای ترمز ناگهانی اتومبیل پرسرعت (آزار دهنده)، صدای زنگ مدرسه (پیام‌رسان)

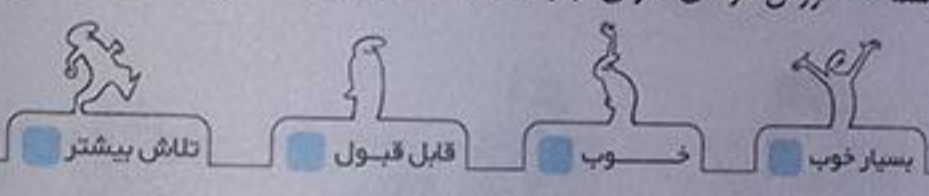
گفت وگو کنید
در محل زندگی شما به وسیله صدای چه پیام‌هایی را به مردم اطلاع می‌دهند؟
صدای آژیر ماشین آتش‌نشانی: وقوع یک اتفاق بد مثل آتش‌سوزی
صدای آژیر آمبولانس: بردن یک بیمار به بیمارستان
صدای بلندگوی مسجد: نشان‌دهنده‌ی زمان نماز

ارزشیابی مستمر

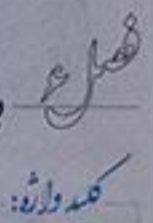
- ۱- هنگامی که آمبولانس بیمار را به بیمارستان می‌رساند، اگر عابر نابینا سرراهش باشد چگونه او را آگاه می‌کند؟
الف) با نور ب) با صدای آژیر ج) با علامت دست
- ۲- کدام یک از صداهای زیر آزار دهنده است؟
الف) صدای موتور سیکلت ب) صدای قناری ج) صدای آبشار
- ۳- استفاده از صداهای خیلی بلند به مدت طولانی باعث _____ می‌شود.
- ۴- صدای گریه‌ی کودک _____ است.
- ۵- هنگامی که آمبولانس در حال رفتن به بیمارستان است ما چه وظیفه‌ای داریم؟
- ۶- وقتی در حال صحبت کردن هستیم و دست خود را جلوی گردن می‌گذاریم چه چیزی حس می‌کنیم؟ چرا؟

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱ گزینه‌ی (ب) ۲ گزینه‌ی (الف) ۳ ناشنوایی تدریجی ۴ پیام‌رسان ۵ وظیفه داریم راه را باز کنیم تا آمبولانس سریع‌تر به بیمارستان برسد ۶ لرزش تارهای صوتی، زیرا با صحبت کردن باعث حرکت تارهای صوتی می‌شویم.

پيام رمز را پيدا كن - ۲

باز کردن چشم:
چشمه‌ی نور: به اجسامی که از خود نور تولید می‌کنند چشمه‌های نور می‌گویند.
سایه: وقتی نور به جسمی می‌تابد و نمی‌تواند از آن جسم عبور کند سایه تشکیل می‌شود.
ساعت آفتابی: ساعتی است که با نور خورشید و حرکت زمین زمان را نشان می‌دهد.
انتقال پیام: هر وسیله‌ای که با تولید نور و صدا پیامی را به ما می‌رساند کار انتقال پیام را انجام می‌دهد. (رساندن پیام به کسی)

گفت وگو کنید

پلیس معمولاً در خیابان‌های خلوت برای راهنمایی راننده‌ها از سوت استفاده می‌کند اما در خیابان‌های شلوغ استفاده از سوت رانندگی، چراغ راهنما، حضور تعداد بیشتری پلیس در معابر و استفاده از حرکات نمایشی دست به جای سوت زدن، هر رنگ نور چراغ راهنما چه پیامی را به راننده‌ها می‌دهد؟
رنگ قرمز یعنی هشدار و ایست کامل.
رنگ سبز یعنی اجازه عبور و حرکت، رنگ زرد یعنی احتیاط.
وقتی چراغ مخصوص عابر پیاده قرمز است، وظیفه‌ی ما چیست؟
پشت خط عابر صبر کنیم و منتظر باشیم تا چراغ سبز شود تا بتوانیم از خیابان عبور کنیم.
مراحل بازی

۲۲۶ آیا نور از تمام قسمت‌های مقوا عبور می‌کند؟ خیر، نور از بخش درونی مقوا که با قیچی برش خورده و اطراف مقوا عبور می‌کند.

به کمک دوستان خود تصاویر جدول صفحه‌ی قبل را در دو دسته قرار دهید و هر دسته را نام‌گذاری کنید. همچنین نور فضای کلاس کاهش یابد.

۴۹

تولید کننده‌ی نور	تولید کننده‌ی صدا
لامپ روشن	پرنده‌ای در حال خواندن
آتش	رادیو
قاتوس روشن	شیپور
شمع روشن	
کبریت روشن	

نکته: اجسامی مثل چراغ قوه و خورشید و هر جسمی که از خودش نور بدهد، چشمه‌ی نور است.

۴۹

مقاله متن

چه اجسام دیگری از خودشان نور دارند؟ لامپ روشن، شمع روشن، رعد و برق، ستارگان، کرم شب‌تاب چقدر نور روشن که لامپ‌ها روشن نیستند، می‌توانیم ببینیم؟ چون خورشید همه جا را روشن می‌کند و نور کافی برای دیدن وجود دارد.

نکته: بیشتر چیزهایی که می‌بینیم چشمه‌ی نور نیستند. یعنی از خود نور ندارند و برای دیدن آن‌ها نور لازم است.

۵۱

علوم تجربی

۵۰

گفت‌وگو کنید

چرا سایه تشکیل می‌شود؟ چون نور نتوانسته است از جسم عبور کند، در نتیجه پشت جسم سایه تشکیل شده است. آیا سایه‌ی تمام اجسامی که در مقابل نور گرفتید، مثل هم تیره است؟ خیر، اجسامی که مثل پاک‌کن و دفتر یادداشت بودند سایه‌ای تیره داشتند و اجسامی مثل لیوان و شیشه سایه‌ای روشن داشتند. آیا با شیشه هم می‌توانید سایه درست کنید؟ امتحان کنید. مقدار زیادی از نور از شیشه عبور می‌کند و سایه بسیار روشنی از آن دیده می‌شود، مثل سایه لیوان شیشه‌ای پستی که در تصویر صفحه‌ی ۵۰ کتاب درسی دیده می‌شود. نتیجه‌ی فعالیت گروه خود را بنویسید و به کلاس گزارش دهید. اگر جسم کدری (جسمی که نور را از خود عبور نمی‌دهد) را مقابل نور قرار دهیم پشت جسم فضای تاریکی به وجود می‌آید که به آن سایه می‌گویند. اما اگر جسم شفاف را در مقابل نور قرار دهیم نور از جسم عبور کرده و سایه تشکیل شده به سختی دیده می‌شود.

۵۰

ایستگاه فکر

آیا در روز آفتابی می‌توانید سایه‌ی خودتان را از بین ببرید؟ چگونه؟ بله، اگر با یک آینه نور خورشید را به سمت سایه برگردانیم سایه محو می‌شود برای محو شدن کل سایه باید از آینه قدی استفاده کنیم. همچنین اگر در یک روز آفتابی هنگام ظهر که خورشید وسط آسمان است در حیاط بایستیم سایه‌ای که از ما روی زمین می‌افتد کوچک‌ترین مقدار ممکن است.

نکته: به خورشید به طور مستقیم باعث آسیب دیدن چشم‌های شما می‌شود.

۵۱

ساعت آفتابی بسازید.

۴- سایه‌ها را از نظر اندازه با یک دیگر مقایسه کنید. سایه‌ها در ساعت ۹ بلند هستند ولی هر چه به طرف ساعت ۱۲ می‌روند کوتاه‌تر می‌شوند و در ساعت ۱۲ ظهر کوتاه‌ترین طول را دارند و بعد هر چه به طرف ساعت‌های بعد از ظهر پیش می‌روند بلندتر و بلندتر می‌شوند.

۵۱

خارج از کلاس درباهی انتقال پیام در زمان های گذشته تحقیق کنید و به کلاس گزارش دهید. با استفاده از کیبوتر نامه بر، روشن کردن آتش و تولید دود، اسب های تندرو، تولید صداهای مختلف و ...

۵۲

جمع آوری اطلاعات از بزرگ ترها بپرسید هر یک از چراغ های خودرو چه استفاده هایی دارد؟ کدام یک از چراغ ها به راننده های دیگر پیام را می رسانند؟

- ۱- چراغ هایی که نور بالا می زنند، جهت دید وسیع تر راننده در شب است.
- ۲- چراغ هایی که نور پایین می زنند، جهت روشن نمودن مسیر نزدیک دید راننده در شب است.
- ۳- چراغ های راهنما جهت حرکت به سمت راست یا چپ است.
- ۴- چراغ قرمز یا ترمز نشان دهنده ایست کامل ماشین است.
- ۵- چراغ چشمک زن (فلاشر) نشان دهنده احتیاط ماشین های دیگر است. راننده ها با استفاده از چراغ های چشمک زن پیام احتیاط خود را به راننده های دیگر می رسانند.

۵۳

کار در کلاس فرض کنید در یکی از سه موقعیت زیر قرار گرفته اید. ... راه حل های پیشنهادی خود را در جدول زیر بنویسید.

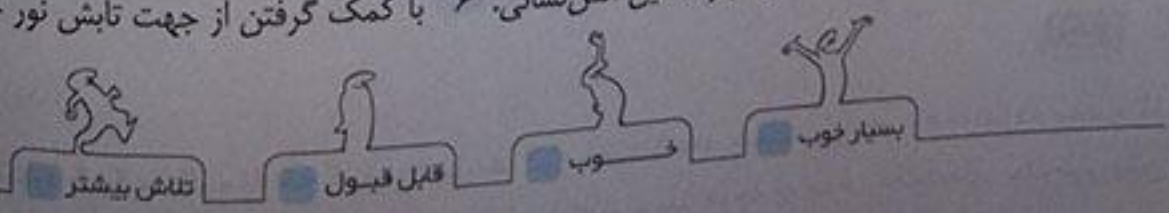
محلّی که صدا پخش نمی شود	در جنگل	وسط دریا
انعکاس نور با کمک آینه و یا اجسام برآق	با کمک جهت تابش نور خورشید	استفاده از ستارگان یا چراغ قوه های بزرگ یا مشعل های رنگی

ارزشیابی مستمر

- ۱- کدام یک از منابع نور زیر پرنورترین چشمه ی نور است؟
الف) شمع ب) خورشید ج) لامپ
- ۲- هر جسمی که از خودش نور بدهد ... است.
- ۳- سایه چگونه تشکیل می شود؟
- ۴- برای این که بتوانیم جسمی را ببینیم چه چیزی لازم است؟
- ۵- صدا و نور چه کمکی به ما می کنند؟ با مثال.
- ۶- علی در جنگل گم شده، او چگونه می تواند مسیر درست را پیدا کند؟

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱ گزینه ی (ب) ۲ چشمه ی نور ۳ وقتی جسمی کدر را مقابل نور قرار می دهیم و نور از آن جسم عبور نکند در پشت آن جسم سایه تشکیل می شود. ۴ برای دیدن هر چیز به نور نیاز داریم. ۵ صدا و نور می توانند به ما اطلاعات و هشدار دهند مثل استفاده از چراغ راهنمایی یا صدای آژیر ماشین آتش نشانی. ۶ با کمک گرفتن از جهت تابش نور خورشید.

کمی دراز:

انواع سوخت: نفت - گاز - بنزین از مهم ترین مواد سوختنی می باشند.

در خورشید منبع اصلی گرما و نور زمین، نور خورشید می باشد که باعث روشنائی و گرما در زمین می شود.

در وقتی هوای سرد و گرم جابه جا می شود باد تشکیل می شود. که امروزه از باد به عنوان یک منبع برای تولید برق استفاده می کنیم.

آب جاری: به آب هایی که در رودخانه و رود و دریا حرکت می کنند آب جاری می گویند. که از آب نیز برای تولید برق استفاده می شود.

۵۵

تفت وگو کنید

مسیر حرکت وسایل نقلیه در جاده، شلوغ تر است یا در شهر یا در روستا؟ معمولاً داخل شهرهای بزرگ شلوغ تر از جاده و روستا است. اگر جاده ها اصلی و بزرگراه یا اتوبان باشند نیز مسیر حرکت وسایل نقلیه زیاد است.

ایاتا به حال در یک خیابان شلوغ در انتظار باز شدن راه بوده اید؟ بله

تکرمی کنید خودروهای یک خیابان چه مقدار بنزین مصرف می کنند؟ بسیار زیاد

به نظر شما دود خودروها چه زیان هایی دارد؟ هوا آلوده می شود و با آلودگی هوا سلامت انسان ها، گیاهان و جانوران به خطر می افتد و ... دود خودروها روی هوش انسان ها تأثیر می گذارد.

بیش تر بدانیم

آلودگی هوا باعث ایجاد خوردگی فلزات و پوشش های محافظتی می شود و به آثار هنری مثل مجسمه ها و بناهای تاریخی آسیب می زند، در ضمن بناها و مبلمان خانگی را چرک و زشت می کند.

۵۶

جمع آوری اطلاعات

در جایگاه سوخت چه سوخت هایی وجود دارد؟ و هر یک از خودروها چه سوختی را مصرف می کنند؟

در جایگاه سوخت، بنزین، گاز و گازوییل وجود دارد. بعضی از خودروها فقط بنزین مصرف می کنند ولی بعضی از خودروها نوگانه سوز هستند، یعنی هم می توانند از بنزین و هم از گاز برای حرکت کردن استفاده کنند ولی بیشتر آن ها بنزین مصرف می کنند کامیون ها و اتوبوس ها هم از گازوییل استفاده می کنند.

کمی:

مواد مثل نفت، بنزین، گاز، گازوییل، زغال سنگ، چوب و اورانیوم را سوخت می نامند. سوخت ها می سوزند و گرما تولید می کنند. از گرمای آن ها برای گرم کردن خانه ها، مدرسه ها و محفل کار و هم چنین به حرکت درآوردن خودروها و تولید برق استفاده می کنند.

نویسید معلم:

در مصرف سوخت ها صرفه جویی کنیم زیرا برای ساخته شدن این سوخت باید سال های زیادی صبر کنیم و دیگران از استفاده از این سوخت ها در آینده محروم خواهند شد.

گفت وگو کنید
 تابلوی زیر چه پیامی به ما می‌دهد؟ به جای استفاده از تعداد زیادی ماشین‌های تک سرنشین که باعث ترافیک در شهر می‌شوند بهتر است از وسایل نقلیه‌ی عمومی مثل اتوبوس استفاده شود.

ایستگاه فکر
 سوخت مورد نیاز هر یک از وسیله‌های پخت غذا را مشخص کنید.

نفت

کپسول گاز (مایع)

گاز (شهری)

چوب یا زغال

آیا تا به حال برای پختن غذا از چوب استفاده کرده‌اید؟ آیا موافقید دیگران هم این کار را انجام دهند؟ چرا؟ خیر، چون باعث آلوده شدن هوا می‌شود در ضمن چوب جزو سوخت‌هایی است که برگرداندن آن به طبیعت سال‌های سال طول می‌کشد و اگر قرار باشد از چوب برای گرم کردن و پختن غذا استفاده شود به زودی تمام چوب‌های روی زمین تمام می‌شود و جنگل‌ها نابود می‌شوند.

ایستگاه فکر

به نظر شما اگر روزی سوخت‌ها تمام شوند چه مشکلاتی برای ما پیش می‌آید؟ آیا ما حق داریم هر چه می‌خواهیم از سوخت‌ها استفاده کنیم؟ باید مثل قدیم برای جابه‌جا کردن بارها و اجسام سنگین از حیواناتی مثل اسب، شتر یا الاغ استفاده کنیم و برای جابه‌جایی در سطح شهر به سراغ دوچرخه و یا درشکه برویم.

به وسیله‌ی برق که هزینه‌ی بالایی خواهد داشت یا نور خورشید که آن هم به صورت همیشگی در دسترس نیست در روزهای سرد، خانه‌ها، مدرسه‌ها و محل کارمان را گرم کنیم.

خیر، زیرا بعضی از سوخت‌ها مثل نفت هزاران سال طول می‌کشد تا جایگزین شوند و اگر بی‌رویه استفاده شود برای نسل‌های آینده چیزی باقی نمی‌ماند. ما باید سعی کنیم به جای استفاده‌ی زیاد از سوخت‌ها از نور خورشید، باد و آب روان استفاده کنیم.

علم و زندگی

در گروه خود استفاده از خورشید را به جای سوخت‌ها با هم مقایسه کنید و به کلاس گزارش کنید. اگر از نور و گرمای خورشید برای روشنایی و گرم کردن خانه‌ها استفاده کنیم و نیز برای به حرکت درآوردن قطارها و هواپیماها از بخار آب یا باتری‌های خورشیدی استفاده کنیم. در این صورت سوخت‌های فسیلی استفاده می‌شوند و علاوه بر این که آلودگی هوا کم‌تر می‌شود این منابع هم برای نیازهای ضروری و نیز آیندگان ذخیره می‌گردد.

نکته‌ی تاریخی

از بزرگ‌ترهای خانواده‌ی خود بپرسید که در زمان‌های گذشته برای پختن غذا و گرم کردن خانه از چه وسیله‌ای استفاده می‌کردند؟ سوخت این وسیله چه بوده است؟ از چراغ نفتی و سوخت آن نفت بوده است و گاهی از چوب نیز جهت ایجاد گرما استفاده می‌کردند. در خانه کرسی می‌گذاشتند، سوخت درون کرسی نیز زغال چوب بوده است.

طبقه بندی کنید

وسایل زیر را مثل جدول به دو دسته طبقه بندی کنید.
 هواپیما - قطار - کشتی - قایق پارویی - کالسکه - دوچرخه - فرغون - اتوبوس - سبد چرخ دار خرید

نیاز به سوخت ندارند	نیاز به سوخت دارند
قایق پارویی، کالسکه، دوچرخه	هواپیما، قطار، کشتی
فرغون، سبد چرخ دار خرید	اتوبوس

ماشین بادکنکی بسازید

زمانی که هوای بادکنک ماشین تمام می شود، چه اتفاقی می افتد؟ ماشین دیگر حرکت نمی کند.

گفت و گو کنید

شما در ساختن ماشین گروه خود و حرکت دادن آن چه مشکلاتی داشتید؟ چه راه حل هایی برای برطرف کردن آن ها پیشنهاد می کنید؟ در جدولی مثل جدول زیر گزارش کنید.

مشکلات گروه ما	راه حل ها
خیلی زود بادکنک خالی از هوا شد.	- می توانیم از تلمبه استفاده کنیم. - از بادکنک بزرگ تر استفاده کنیم. - محکم تر سر بادکنک را ببندیم. - از قرقه های بزرگ تر استفاده کنیم.

علوم تجربی

در مسابقه ای که برگزار کردید، ماشینی که زودتر به خط پایان رسید را با ماشینی که دیرتر رسید، مقایسه کنید. چه تفاوت هایی دارند؟ ماشینی که زودتر به خط پایان رسیده بود دارای قرقه های بزرگ تر و بادکنک بزرگ تری بود و خمیربازی خوب به کنار قرقه ها چسبیده بود.

ایستگاه فکر

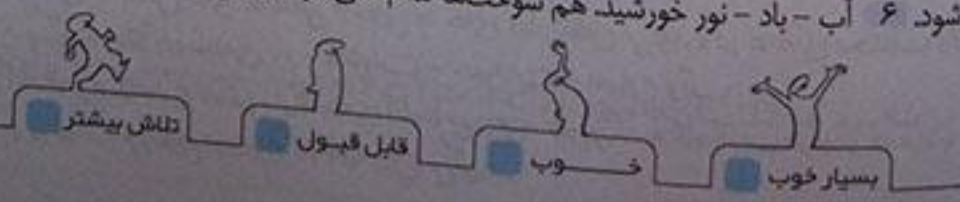
تصور کنید اگر همه ی خودروها مثل ماشین شما به جای بنزین با باد، کار می کردند، چه فایده هایی داشت و چه مشکلاتی پیش می آمد. در کلاس بحث کنید. فایده ی آن آلوده نشدن هوا و کم خرج بودن آن است ولی از طرفی نیروی باد همیشگی نیست و تمام مدت در دسترس نمی باشد.
 به نظر شما آیا ممکن است روزی مجبور شویم از ماشین بادی استفاده کنیم؟ اگر در مصرف سوخت ها صرفه جویی نکنیم ممکن است این اتفاق بیفتد.

ارزشیابی مستمر

- موادی مثل نفت و بنزین - گاز - گازوئیل را چه می نامند؟
الف) سوخت ب) مایعات ج) مواد معدنی
- کدام مورد از راه های جلوگیری آلودگی هوا و حفظ محیط زیست است؟
الف) قطع درختان ب) استفاده از اتومبیل ها شخصی ج) استفاده از وسایل نقلیه ی عمومی
- بوی دود و صدای بلند بوق ماشین ها برای انسان است.
- در کشور ما ایران از گرما و نور خورشید در و استفاده می شود.
- چه عواملی باعث از بین رفتن گیاهان و جانوران و هم چنین کم هوشی در انسان می شود؟
- برای صرفه جویی از سوخت ها چه چیزهایی می توان جایگزین آنها کنیم؟ و فایده ی این کار چیست؟

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱- گزینه ی (الف) ۲- گزینه ی (ج) ۳- آزار دهنده ۴- آب گرم کن ها و تولید برق ۵- آلودگی هوا که به وسیله ی دود کارخانه ها و خودروها ایجاد می شود. ۶- آب - باد - نور خورشید هم سوخت ها تمام نمی شود، ارزان تر است و از همه مهم تر هوا آلوده نمی شود.

فصل ۱ بسازیم و لذت ببریم!

کلمه ولژ:

بازیافت، استفاده‌ی دوباره از بعضی مواد مثل کاغذ - ظرف پلاستیکی و وسایل آهنی را بازیافت می‌گویند. مواد دورریختنی، موادی که قرار است دور بریزیم، مثل بطری‌های شامپو - مایع دست‌شویی را مواد دورریختنی می‌گویند.

۶۲

سؤال متن اگر بخواهیم یک جامدادی بسازیم، از چه چیزهایی استفاده کنیم؟ نام آن‌ها را بنویسید. جعبه‌ی کفش، از بطری‌های

آب معدنی، لیوان پلاستیکی شاید شما بخواهید جامدادی که می‌سازید شبیه به هیچ یک از جامدادی‌هایی که تاکنون دیده‌اید، نباشد. در این صورت چه شکلی را انتخاب می‌کنید؟ شبیه یک آدم فضایی یا شبیه یک موشک، شاید هم یک زرافه که درون آن مداد بگذارم برای ساختن شکل زرافه از بطری آب معدنی و برای ساختن آدم فضایی از قوطی‌های فلزی نوشابه استفاده می‌کنیم. برای وصل کردن قطعات از چه چیزی را استفاده می‌کنید؟ چسب، دستگاه دوخت و یا نخ و سوزن برای بریدن یا تغییر شکل دادن مواد مورد استفاده‌ی خود از چه ابزارهایی استفاده می‌کنید؟ قیچی، چاقو، انبر، سمع، اتوی روشن و...

از این که می‌توانید با دست خود چیزی را بسازید، چه احساسی دارید؟ احساس شادی و افتخار بعضی از چیزهایی که به نظر بی‌ارزش می‌آیند در ساختن به ما کمک می‌کنند.

مثلاً: بطری پلاستیکی ← هواپیما

یا لیوان کاغذی ← جامدادی

برای ساختن یک جاقاشقی یا جعبه‌ی نگه‌داری وسایل شخصی چه چیزی را پیشنهاد می‌کنید؟

پیشنهاد اول

پیشنهاد دوم

یک جعبه‌ی پلاستیکی بستنی

یک جعبه‌ی کفش

توصیه به اولیا:

حتماً در ساختن این وسایل فرزندتان را یاری و تشویق کنید تا یاد بگیرند از کلیه‌ی مواد اطراف خود به خوبی استفاده کنند و درست مصرف کردن را بیاموزند.

دانش‌آموزان عزیز برای مطالعه آزمون پایانی دی ماه به انتهای کتاب قسمت آزمون پایانی مراجعه کنید.

فصل ۲ سرگذشت دانه

کلمه ولژ:

دانه، یکی از اعضای گیاه است که در داخل میوه قرار دارد. که اگر دانه‌ای را در خاک بکاریم از آن گیاه به وجود می‌آید. میوه: قسمتی از گیاه است که دانه را در خود نگه می‌دارد. پوسته: قسمتی از دانه که روی دانه‌ها را می‌پوشاند. را پوسته می‌گویند. اندوخته: غذای ذخیره شده در دانه را اندوخته می‌گویند. گیاهک: گیاه کوچکی که پس از این که دانه را در خاک کاشتیم از آن خارج می‌شود را گیاهک می‌گویند. گیاهک از غذای اندوخته شده درون دانه استفاده می‌کند.

پراکنده شدن: دانه‌ی گیاهان به شکل‌های مختلفی از جایی به جای دیگر انتقال می‌یابد و در جاهای مختلف رشد می‌کند. به این عمل پراکنده شدن می‌گویند. مثلاً به وسیله‌ی باد - حشرات - حیوانات - انسان و آب قلمه زدن: گاهی برای زیاد شدن گیاهان قسمتی از شاخه‌ی گیاه را می‌بریم به طوری که به گیاه آسیب نرسد و بعد گیاه را در آب می‌گذاریم تا ریشه داده و سپس در خاک می‌کاریم. به این کار قلمه زدن می‌گویند.

نوشته شده است

گفت: میوه‌ها و دانه‌ها گوناگون هستند. ما و جانوران از میوه‌ها و دانه‌های گیاهان استفاده می‌کنیم.

سؤال متن

۶۵

نام میوه‌هایی را که می‌شناسید در یک فهرست بنویسید. انگور، انبه، موز، خرما، هندوانه، خربزه، گیلاس، آلبالو، زردآلو، نخل، سیب، پرتقال، کیوی، انجیر، توت‌فرنگی، توت، هلو، آلو، طالبی، آناناس و ...

تاریخ در کلاس

۶۵

دانش‌آموزان میوه‌های مختلفی را از فهرستشان انتخاب ... درون میوه‌ها چه می‌بینید؟ دانه‌های ریز و درشتی درون میوه‌ها دیده می‌شود که بعضی از آن‌ها نرم و بعضی از آن‌ها سفت است.

۱. تعداد دانه‌ها در کدام میوه‌ها از همه بیشتر و در کدام میوه‌ها کمتر است؟ تعداد دانه‌ها در توت‌فرنگی، لوبیای سبز، نخود سبز، خربزه، خیار، هندوانه و ... بیشتر و در سیب، آلو، گیلاس، آلبالو، زردآلو و ... کمتر است.

۲. کدام دانه‌ها سفت‌تر و کدام دانه‌ها نرم‌تر هستند؟ دانه‌هایی مثل دانه‌ی هلو و زردآلو سفت‌تر و دانه‌هایی مثل دانه‌ی خیار و توت‌فرنگی نرم‌تر است.

گفت‌وگو کنید

۶۵

دانه‌هایی که مشاهده کردید، چه تفاوت‌ها و شباهت‌های دیگری دارند؟ بعضی از آن‌ها خوراکی‌اند و بعضی دیگر غیر خوراکی می‌باشند. دانه‌ها از نظر شکل، اندازه، رنگ و وزن با هم فرق دارند، مثلاً بعضی از دانه‌ها ریز و بعضی درشت هستند. همه‌ی دانه‌ها دارای پوسته، اندوخته‌ی غذایی و گیاهک هستند و ...

جمع‌آوری اطلاعات

۶۵

کدام دانه‌ها را می‌خوریم؟ گندم، جو، نخودفرنگی، حبوبات و ...
از دانه‌ها چه استفاده‌های دیگری می‌کنیم؟ به جز خوردن می‌توانیم برای کاشتن دوباره‌ی گیاه از دانه‌ی آن استفاده کنیم. هم چنین از بعضی دانه‌ها مثل «به‌دانه» برای استفاده‌های دارویی نیز بهره می‌بریم و از بعضی دانه‌ها مثل تخم آفتاب‌گردان روغن می‌گیریم.

۶۶

آزمایش کنید

تروفنی که دانه‌ها را خیس کردید تا وقتی گیاهک از آن‌ها بیرون زد چند روز طول کشید؟ اگر دانه‌ی ما عدس باشد بین ۲ تا ۳ روز و اگر نخود یا لوبیا باشد بین ۴ تا ۷ روز. (رشد گیاهک به نوع دانه و شرایط نگهداری از آن بستگی دارد.)

گفت: گیاهک و ریشه‌ی برخی دانه‌ها مثل گندم و ماش را هم در سبوب یا سالاد می‌ریزیم.

۶۶

علم و زندگی

کدام جانوران را می‌شناسید که غذای آن‌ها میوه یا دانه است؟ گنجشک، کبوتر، میمون، خرگوش، مرغ، خروس و ...

سؤال متن شما هم یک باغچه‌ی کوچک درست کنید. در باغچه‌ی خود چه دانه‌هایی می‌کارید؟ برای نگه‌داری از گیاهان خود چه کارهایی انجام می‌دهید؟ مقدار دانه‌ی سبزی‌های مختلف مثل دانه‌ی ترب و یا دانه‌ی گل‌های زیبا را می‌کارم، سعی می‌کنم به موقع به آن‌ها آب بدهم و آن‌ها را در معرض نور خورشید بگذارم و با دادن کود، خاک باغچه‌ام را تقویت کنم.

نکته: از رشد دانه، یک گیاه به وجود می‌آید. این گیاه نیز می‌تواند دوباره دانه تولید کند.

بشاران: برای کاشتن دانه از بزرگ‌ترها گک بگیرید و پس از انجام کار با گیاهان حتماً دستان خود را بشویید.

گزارش کنید پس از آن‌که دانه‌ها را کاشتید، چند روز طول کشید تا اولین برگ‌های هر یک از گیاهان از خاک بیرون بیایند؟ حدوداً یک هفته تا ۱۰ روز هر هفته یک بار قد گیاه را اندازه بگیرید. قد گیاه در هر هفته چقدر افزایش پیدا کرد؟ حدود ۵ سانتی‌متر.

توضیح معلم:

حتماً یک جدول تنظیم کنید و مراحل رشد گیاه را روزانه در جدول مورد نظر یادداشت کنید و می‌توانید فیلم یا عکس نیز بگیرید.

ایستگاه فکر

از میان دانه‌ها و میوه‌هایی که مشاهده کردید، کدام یک را باد بهتر جابه‌جا می‌کند؟ چرا؟ دانه‌های درخت کاج، زبان گنجشک، افرا و گل قاصدک چون سبک هستند به راحتی با کمک باد جابه‌جا می‌شوند در ضمن به بعضی از آن‌ها مثل دانه‌ی درخت افرا بخش بالمانندی چسبیده شده است و برخی مثل قاصدک چیزی شبیه پر دارند.

گفت‌وگو کنید

انسان و جانوران چگونه به پراکنده شدن دانه‌ها کمک می‌کنند؟ بعضی از دانه‌ها خار یا قلاب دارند و به پشم یا دم حیوانات می‌چسبند و از این طریق به همراه حیوانات به محل‌های مختلف می‌روند و سرانجام از حیوان جدا شده و بر روی زمین می‌افتند. دانه‌های میوه‌های گوشتی مثل آلو یا زردآلو با مدفوع جانوران در محیط پخش می‌شوند. انسان‌ها نیز با خودشان با کاشتن دانه‌هایی مثل گندم و برنج به پراکنده شدن دانه‌ها کمک می‌کنند یا با پرتاب کردن هسته‌ی سیب یا هلو و دانه‌های غیرخوراکی، دانه‌های مختلف را در مکان‌های متفاوت می‌کارند.

سؤال متن

در محل زندگی شما کدام گیاهان را با قلمه زیاد می‌کنند؟ حسن یوسف، شمعدانی، گل داودی، گل میخک، ختمی چینی، زیتون و ...

بیش تر بدانیم

ساقه‌های رونده‌ی توت فرنگی، پیاز، گل‌های نرگس و لاله، ساقه‌ی زیرزمینی زنبق و پاجوش موز با گک قلمه زدن زیاد می‌شوند.

با کمک دوستانتان جدولی مثل نمونه تهیه و آن را کامل کنید.

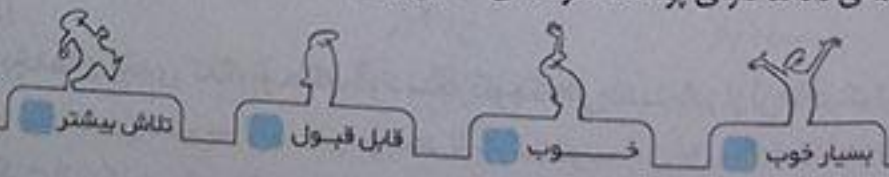
چگونه گیاهان به ما و جانوران کمک می‌کنند.	چگونه گیاهان به ما و جانوران کمک می‌کنند.
پراکنده کردن دانه‌ها و میوه‌ها	غذا (دانه، میوه، برگ و ...)
کاشتن دانه‌ها و میوه‌ها	اکسیژن
مراقبت از آن‌ها و رسیدگی به موقع	پوشش گیاهی برای جلوگیری از فرسایش خاک
	ساختن لانه و خانه و وسایل خانه‌ها

ارزشیابی مستمر

- چرا از مواد و وسایل دور ریختنی استفاده می‌کنیم؟
 الف) جهت صرفه جویی
 ج) همه‌ی موارد صحیح است.
- از اندوخته‌ی درونی (مغز) کدام دانه استفاده می‌کنیم؟
 الف) برنج ب) پسته
 ج) عدس
- کدام گیاه با قلمه زدن زیاد می‌شود؟
 الف) خیار ب) سرو
 ج) حسن یوسف
- کدام یک از جانوران زیر از میوه به عنوان غذا استفاده می‌کند؟
 الف) میمون‌ها ب) گنجشک
 ج) مرغ
- از رشد دانه _____ به وجود می‌آید.
- باز یافت مواد یعنی چه؟
- دانه‌ها چه تفاوت‌ها و شباهت‌هایی با یکدیگر دارند؟
- نمست‌های مختلف یک دانه را نام ببرید.

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱- گزینه‌ی (ج) ۲- گزینه‌ی (ب) ۳- گزینه‌ی (ج) ۴- گزینه‌ی (الف) ۵- گیاه ۶- یعنی مواد استفاده شده را به کارخانه برده و دوباره از آن‌ها وسایل دیگری که قابل استفاده هستند بسازیم، مثل: کاغذها - ظروف پلاستیکی ۷- بعضی از آن‌ها خوراکی و بعضی دیگر غیر خوراکی می‌باشند. دانه‌ها از نظر شکل - اندازه - رنگ و وزن با هم فرق دارند. مثلاً بعضی از دانه‌ها ریز و بعضی درشت هستند. همه‌ی دانه‌ها دارای پوسته، اندوخته‌ی غذایی و گیاهک هستند. ۸- پوسته - اندوخته‌ی غذایی - گیاهک

درون آشیانه‌ها

خونه‌ها: به خانه (لانه‌ی) پرندگان آشیانه می‌گویند.
 دوره‌های مختلف زندگی جانوران مراحل مختلفی برای رشد دارند. مثلاً پرندگان ابتدا در تخم قرار دارند و پس از مدت ۲۱ روز از تخم خارج می‌شوند و بعد آن‌که از تخم خارج می‌شوند بدن پوشیده از پر نمی‌باشند و نمی‌توانند پرواز کنند و پس از مراقبت پدر یا مادرشان بزرگ می‌شوند و یاد می‌گیرند که پرواز کنند.
 دوره جانوران: به بزرگ شدن جانوران که مراحل مختلفی دارد رشد می‌گویند.

کلمه: در کشور ما پرندہ‌ای به نام «چرخ ریسک» زندگی می‌کند. این پرندہ آشیانه‌اش را می‌بافد. چرخ ریسک، شاخه‌ها و برگ‌های نازک گیاهان را جمع‌آوری می‌کند و با نوکش آن‌ها را به هم می‌بافد. سپس درون لانه را با پرهای نرم خود یا پرندگان دیگر و نیز قسمت‌های نرم گیاهان پر می‌کند تا جای تخم‌هایش نرم باشد. آشیانه فقط یک سوراخ برای ورود و خروج پرندہ دارد.

۷۱

شگفتی‌های آفرینش
چه کسی به چرخ ریسک این توانایی را داده است؟ خداوند مهربان

۷۱

خارج از کلاس
درباره‌ی آشیانه‌سازی یک جانور اطلاعات جمع‌آوری کنید و نتیجه را به دوستانتان بگویید. انواع مختلف پرندگان نه تنها از لحاظ مکان‌هایی که برای ساختن آشیانه انتخاب می‌کنند با یکدیگر تفاوت دارند بلکه از نظر موادی هم که با آن آشیانه می‌سازند با هم متفاوت هستند. برخی از پرستوها آشیانه فنجانی شکل خود را به طور کامل از گل می‌سازند.

۷۲

مشاهده کنید

بسیاری از مورچه‌ها در زیر خاک لانه می‌سازند... هر روز ظرف را به دقت و احتیاط نگاه کنید و تغییراتی را که مشاهده می‌کنید، به کلاس گزارش کنید. مورچه‌ها با همکاری یک‌دیگر هر روز قسمتی از خاک را کنار می‌زنند و با ایجاد تونل‌های باریک، طولانی و منظم لانه‌هایی درون خاک درست می‌کنند. این لانه‌ها به یک‌دیگر راه دارند. درون تونل‌ها اتاق‌هایی برای ملکه‌ی مورچه‌ها، پرورش تخم‌ها و نوزادان و انبار غذا هم دیده می‌شود.

بشمار

برای آماده کردن لانه برای مورچه‌ها از دستکش استفاده کنید.

گفت‌وگو کنید

لانه برای جانوران چه فایده‌هایی دارد؟ آن‌ها را از سرما و گرما در امان می‌دارد و از حمله‌ی حیوانات حفظ می‌کند و جای مناسبی برای گذاشتن تخم‌ها و یا به دنیا آوردن بچه‌هاست.

جمع‌آوری اطلاعات

به کمک دوستان گروه خود یکی از جانوران تصویرهای این صفحه را انتخاب و برای آن یک کارت مثل نمونه تهیه کنید.
نام جانور کانگورو
چگونگی نگه‌داری از بچه‌ها بچه‌ی کانگورو هنگام تولد بسیار کوچک می‌باشد. مادر از آن‌ها در کیسه‌ای که در زیر شکم قرار دارد نگه‌داری و مراقبت می‌کند و به آن‌ها شیر می‌دهد تا بزرگ شوند.
ارتباط با جانداران دیگر از برگ و ساقه و قسمت‌های مختلف گیاهان استفاده می‌کند.

گفت‌وگو کنید

ما از چه راه‌هایی می‌توانیم به جانوران کمک کنیم تا سالم بمانند؟ برای جانوران لانه بسازیم و لانه‌های ساخته شده‌ی آن‌ها را خراب نکنیم. محیط زیست آن‌ها را آلوده نکنیم. باعث به وجود آمدن آتش‌سوزی در جنگل‌ها نشویم. درختان را قطع نکنیم و از شکار بی‌رویه‌ی آن‌ها دست بکشیم.

کلمه:

زندگی گرم ابریشم از یک تخم آغاز می‌شود. گرم ابریشم از تخم بیرون می‌آید. مدتی برگ‌های توت را می‌خورد و بعد روی یک شاخه پیله درست می‌کند. پس از مدتی پروانه از پیله خارج می‌شود.

چلهایی از کشور ما کرم ابریشم پرورش می دهند. درباره ی اینکه چگونه کرم ابریشم را پرورش می دهند، اطلاعات جمع آوری کنید و نتیجه را برای هم کلاسی هایتان بگویید. ابتدا تخم های کرم ابریشم را مدتی در سردخانه نگهداری می کنند و بعد در اتاق های مخصوص که دما و رطوبت کافی دارند روی سینی های تمیز قرار می دهند تا نوزادهای کرمی شکل از تخم ها خارج شوند. کرم ها را از برگ های تازه و سالم توت تغذیه می کنند. کرم ها اشتهای زیادی دارند و در این مرحله ۴ بار پوست اندازی می کنند پس از مدتی کرم ها اشتهای خود را از دست می دهند و به تنیدن تار مشغول می شوند برای به دست آوردن نخ ابریشم پيله ها را در هوا یا آب داغ قرار می دهند تا شفیقه ها بمیرند. پرورش کرم ابریشم در ایران سابقه ی طولانی دارد اکنون در برخی نقاط ایران مثل گیلان، اصفهان، آذربایجان شرقی و خراسان رضوی کرم ابریشم را پرورش می دهند.

پاهای جانوران مثل هم رشد می کنند؟ خیر

بریک از این جانوران چگونه رشد می کنند؟ هر دوی این جانوران از راه تخم گذاری به وجود می آیند. تخم قورباغه در آب به نوزاد قورباغه تبدیل می شود: این نوزاد دارای سر و یک دم است، پس از مدتی دم کوتاه تر شده و نوزاد دست و پا برمی آورد و بعد از گذشت چند هفته دم کاملاً از بین رفته و دست ها و پاها به خوبی رشد می کنند و قورباغه ی بالغ می تواند از آب خارج شود. قورباغه ها دارای دو دوره ی زندگی هستند یکی در آب و دیگری در خشکی. لاک پشت دریایی هم به محض بیرون آمدن از تخم به دریا رفته و در آن جا زندگی می کند و دوران نوزادی خود را در آب می گذراند و زمانی که بزرگ شد برای تخم ریزی به ساحل می آید.

پیش بریم

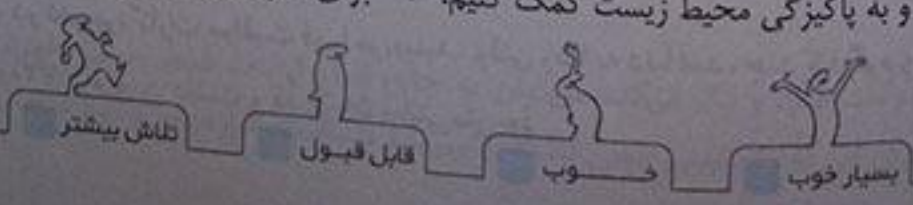
جانورانی که دو دوره زندگی دارند یعنی دوران نوزادی در آب و بعد از این که بزرگ شدند خارج از آب زندگی می کنند دو زیست می گویند. مثل قورباغه - وزغ

ارزشیابی مستمر

- ۱- خرگوش غذای کدام جانوران زیر می شود؟
الف) روباه، عقاب (ب) مار، گربه (ج) شیر، سگ
- ۲- اولین مرحله زندگی قورباغه کدام مرحله ی زیر است؟
الف) یک سر و دم است (ب) تخم است. (ج) سر بزرگ و دست و پای کوچک
- ۳- کرم های ابریشم چند بار پوست اندازی می کنند؟
الف) ۲ بار (ب) ۱ بار (ج) ۴ بار
- ۴- چرا چرخ ریسک درون لانه را با پره های نرم خود یا پرندگان دیگر پر می کند؟
- ۵- لانه برای جانوان چه فایده هایی دارد؟
- ۶- چرا نباید درختان جنگل را بیش از اندازه قطع کنیم؟
- ۷- چرا جنگل بان ها از شکار بی رویه ی جانوران خودداری می کنند؟

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱- گزینه ی الف) ۲ گزینه ی ب) ۳ گزینه ی ج) ۴ تا جای تخم هایش نرم باشد. ۵ آن ها را از سرما و گرما در امان می ماند و از حمله ی حیوانات حفظ می کند و جای مناسبی برای گذاشتن تخم ها و یا به دنیا آوردن بچه هاست. ۶ تا لانه ی جانوران را خراب نکنیم و به پاکیزگی محیط زیست کمک کنیم. ۷ برای جلوگیری از نابودی بعضی از حیوانات کمیاب.

کلمه‌ها:

مراحل رشد: به دوره‌هایی که هر موجود زنده پشت سر می‌گذارد تا بزرگ شود، مراحل رشد گفته می‌شود.
تغذیه مناسب: خوردن غذاهای سالم و مقوی را تغذیه‌ی مناسب می‌گویند.
دندان شیرین: دندان‌های اولیه‌ی انسان را دندان شیرین می‌گویند که در ۸ سالگی می‌افتند و جای آن‌ها را دندان‌های همیشه‌ی می‌گیرند.

۷۷

گفت و گو کنید

شما اکنون چند سال دارید؟ ۸ سال
کدام دوره‌های زندگی را پشت سر گذاشته‌اید؟ جنینی (شکم مادر)، نوزادی، خردسالی.
در طول زندگی خود چه دوره‌های دیگری را طی خواهید کرد؟ نوجوانی، جوانی، میان‌سالی و سالمندی.
اکنون چه کارهایی را می‌توانید انجام دهید که در دوره‌ی نوزادی نمی‌توانستید؟ حرف زدن، خواندن، نوشتن، دویدن، راه رفتن و ...

۷۷

دوم دبستان

کلمه:

از وقتی که به دنیا می‌آییم تا زمانی که سالمند می‌شویم، بدن ما تغییرات زیادی می‌کند. ما چیزهای زیادی یاد می‌گیریم و توانایی انجام کارهای گوناگون را به دست می‌آوریم.

۷۷

کار در منزل

چند عکس خود... با پدر و مادرتان درباره‌ی دوران نوزادی و کودکی گفت و گو کنید و به کمک آن‌ها جدول زیر را کامل کنید.

سن من	نشانه‌های رشد من
۹ ماهگی	درآمدن اولین دندان
۱ سالگی	راه رفتن بدون کمک دیگران
۱۰ ماهگی	گفتن اولین کلمه
۵ سالگی	حفظ کردن اولین شعر
۷ سالگی	نوشتن نام خودم

کلمه:

پاسخ‌های درون جدول برای افراد مختلف متفاوت است.

گفت و گو کنید

۷۸

رضا هشت سال دارد. در تصویر، کارت مراقبت او را می‌بینید. وقتی رضا به دنیا آمد، چند کیلوگرم وزن داشت؟ قد او چند سانتی‌متر بود؟ ۳۲۰۰ گرم وزن داشت و قد او ۵۰ سانتی‌متر بود.

۷۸

با استفاده از کارت مراقبت خود، بگویید اندازه‌ی قد و وزن شما هنگام تولد تاکنون چقدر افزایش یافته است. (پاسخ پیشنهادی) وزن من هنگام تولد ۳ کیلوگرم و قد من ۵۰ سانتی‌متر بود. وزن من حالا ۲۵ کیلوگرم و قد من ۱ متر و ۲۰ سانتی‌متر است. یعنی ۲۲ کیلوگرم سنگین‌تر و ۷۰ سانتی‌متر بلندتر شده‌ام.

۷۹

اندازه‌گیری کنید

در هر گروه قد و وزن هم‌کلاسی‌هایتان را اندازه بگیرید و عددها را در جدولی مثل جدول زیر بنویسید.

نام	مقدار وزن	اندازه قد
سمیرا	۳۰	۱۳۸
مریم	۳۲	۱۲۰
سودابه	۲۹	۱۳۰

گفت:

وزن و قد ارائه شده برای افراد مختلف متفاوت است.

۷۹

گفت و گو کنید

چه کسانی برای بزرگ شدن شما تلاش کرده‌اند؟ برای قدردانی از ایشان چه کارهایی انجام می‌دهید؟ پدر و مادر، سعی می‌کنیم بیشتر مراقب سلامتی خودمان باشیم، خوب درس بخوانیم و همیشه از آن‌ها به خاطر زحمات‌هایشان تشکر کنیم.

بشار

شما باید از دندان‌های شیری به خوبی مراقبت کنید تا دندان‌های همیشه درستی در بیایند و خوب رشد کنند.

۸۰

سؤال متن

برای مراقبت از دندان‌هایت چه کارهایی انجام می‌دهی؟ بعد از هر وعده‌ی غذایی مسواک می‌زنم، از نخ دندان استفاده می‌کنم، چیزهای محکم و سفت را با دندان نمی‌شکنم و هر ۶ ماه یک بار به دندان‌پزشک مراجعه می‌کنم.

۸۰

مشاهده کنید

دندان‌های خود را به دقت درآینه مشاهده کنید. چند دندان شیری شما افتاده است؟ چند دندان همیشگی شما درآمده است؟ (پاسخ پیشنهادی) از ۲۸ دندان من دو دندان شیری‌ام افتاده است و ۴ دندان همیشگی من نیز درآمده است.

گفت:

در هر سنی که باشیم، خوردن شیر و انواع لبنیات برای رشد بدن ما لازم است. خوردن لبنیات کمک می‌کند تا دندان‌ها و استخوان‌های ما خوب رشد کنند و محکم باشند. ما باید لبنیات پاکیزه و سالم مصرف کنیم.

نوید معلم:

بعد از خوردن شیر و لبنیات حتماً دندان‌هایتان را بشویید.

۸۱

گفت و گو کنید

احسان بستنی خیلی دوست دارد و فکر می‌کند می‌توان به جای انواع لبنیات فقط بستنی خورد. آیا شما با او موافق هستید؟ خیر، ما برای این که رشد بدنی خوبی داشته باشیم باید از ماست، شیر، پنیر و دوغ استفاده کنیم.

بچه‌ها در کلاس میان وعده خوردند... جدول را کامل کنید.
 آنچه خورده‌ام
 سبزی پلو با ماهی (برنج + ماهی)
 از گیاهان به دست می‌آید
 از جانوران به دست می‌آید

بشمار: مواد خوراکی که از بازار تهیه می‌کنید، تاریخ مصرف دارد. موقع خرید به تاریخ مصرف آن توجه کنید.

ارزشیابی مستمر

- ۱- کدام مورد اولین دوره‌ی زندگی انسان وقتی به دنیا می‌آید، است؟
 الف) دوره‌ی جنینی ب) دوره‌ی نوزادی ج) دوره‌ی کودکی
- ۲- نیلوفر ۸ ساله است او در کدام دوره‌ی زندگی به سر می‌برد؟
 الف) خردسالی ب) کودکی ج) نوجوانی
- ۳- در چه سنی خوردن شیر و انواع لبنیات برای رشد بدن ما لازم است؟
 الف) نوزادی تا ۷ سالگی ب) کودکی تا نوجوانی ج) در هر سنی لازم است.
- ۴- خوردن لبنیات کمک می‌کند تا _____ و _____ ما خوب رشد کنند و محکم باشند.
- ۵- چه کارهایی برای سالم رشد کردن باید انجام دهیم؟
- ۶- هنگام خرید مواد خوراکی باید به چه چیزهایی توجه کنیم؟

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱ گزینده‌ی (ب) ۲ گزینده‌ی (ب) ۳ گزینده‌ی (ج) ۴ دندان‌ها - استخوان‌های ۵ خوب استراحت کنیم - غذای سالم و مناسب بخوریم - نکات بهداشتی را رعایت کنیم - ورزش کنیم - نکات ایمنی را رعایت کنیم. ۶ به تاریخ تولید و مصرف مواد غذایی توجه کنیم.

برای جشن آماده شویم

کمی دراز:

ماده: همی چیزهایی که ما در اطراف خود می‌بینیم ماده نامیده می‌شوند.
 جامد: به چیزهایی که شکل شان همیشه یک جور است جامد می‌گویند.
 مایع: به چیزهایی که به شکل ظرفی در می‌آیند که در آن ریخته می‌شوند مایع می‌گویند.
 تغییر حالت مواد: مواد از حالت مایع به جامد و یا از جامد به شکل گاز تغییر شکل می‌دهند. به این تغییر حالت مواد می‌گویند.

سؤال متن

گروه شما برای جشن در کلاس تصمیم دارد چه نوع خوراکی‌هایی را انتخاب کند؟ (پاسخ پیشنهادی) آب میوه، سیب، زله گفت وگو کنید

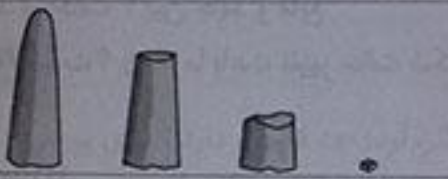
درباره‌ی روش تهیه خوراکی مورد نظر با بزرگ‌ترها گفت وگو کنید.
 مثلاً برای درست کردن زله کافی است پودر زله را در ظرفی بریزیم و در دو نوبت روی آن آب گرم و بعد آب سرد بریزیم و خوب به هم بریزیم سپس آن را درون یخچال بگذاریم تا زله آماده شود.

سؤال متن
چند ماده‌ی دیگر که در اطراف خود می‌بینید نام ببرید. کتری، شکر و نمک

کلمه:
چیزهای اطراف ما، ماده نام دارد.

همه چیز آماده است
کدام سبد جای بیشتری می‌گیرد؟ به چه دلیل؟
سبد سمت چپ چون بزرگ‌تر است.

ایستگاه فکر
کدام یک جای بیشتری می‌گیرد؟
کیسه بزرگ‌تر

نویسنده معلم:

دسته بندی را با دقت انجام دهید.

گفت‌وگو کنید
یک جبهی قند، یک سیب از چه نظر به هم شباهت دارند؟ از چه نظر با هم تفاوت دارند؟ سیب یک میوه است ولی قند از گیاه نیشکر تهیه شده و میوه به حساب نمی‌آید. هر دو جا می‌گیرند ولی سیب جای بیشتری می‌گیرد. هر دو خوراکی هستند و ماده هستند.

کلمه:

ماده جا می‌گیرد. برخی از مواد جای کمتر و برخی از مواد جای بیشتری می‌گیرند.

بهدارن

قبل از چیدن خوراکی‌ها دست‌های خود را با آب و صابون بشویید.

آزمایش کنید
آیا شکل بادام در لیوان، بشقاب تغییری کرد؟ خیر
وقتی آجیل‌ها را در داخل ظرف‌های متفاوت می‌ریزید، آیا شکل دانه‌های آن تغییر می‌کند؟ خیر، آجیل‌ها شکل قبلی خود را حفظ کرده‌اند.

کلمه:

چیزهایی که شکل معینی دارند، جامد نامیده می‌شوند.

ایستگاه فکر
آیا گردو، کشمش و پسته مواد جامد هستند؟ به چه دلیل؟ بله، چون اگر در هر ظرفی ریخته شوند شکل اصلی خود را از دست نمی‌دهند و شکل معینی دارند.
کنجد و شکر چطور؟ بله، کنجد و شکر جامد هستند.

۸۷

شربت را در لیوان‌ها بریزید.
۱- شکر را در پارچ بریزید و به آن آب اضافه کنید و هم بزنید.
چه اتفاقی می‌افتد؟ شکر در آب ناپدید می‌شود. (حل می‌شود).

۸۷

آزمایش کنید

آب و شربت مایع هستند. آن‌ها به شکل چین ظرف خود در می‌آیند.

شربت تهیه شده را در ظرف‌هایی با شکل‌ها و اندازه‌های مختلف بریزید. شربت را در لیوان، پارچ و کاسه بریزید.
هر بار شکل شربت چه تغییری می‌کند؟
به شکل ظرف جدید در می‌آید.
چند مایع دیگر نام ببرید. آب، نفت، بنزین و ...

۸۸

شکلات آجیلی درست کنید.
چه تفاوتی بین شکلات‌ها در مرحله‌ی ۱، ۲ و ۳ وجود دارد؟ در حالت ۳ کاملاً مایع شده‌اند. در حالت ۱، شکلات‌ها جامد هستند در حالت ۲ بین جامد و مایع

گرما و سرما باعث می‌شود که مواد تغییر حالت دهند.

دلیل آن چیست؟ گرما باعث تغییر حالت شکلات‌ها شده است.

۸۹

قالب بسازید
دوست دارید شکلات‌های یک نفره‌ی شما چه شکلی باشد؟ دوست دارم مثلاً به شکل مثلث یا مستطیل باشند.
چه چیزی باعث شد شکلات‌ها به شکل قالب درآیند؟ گرما باعث می‌شود شکلات مایع شود و وقتی در قالب ریخته می‌شود و بعد از سرد شدن شکل قالب را بگیرند.
چرا باید قالب‌های شکلات را در آب و یخ یا یخچال قرار داد؟ تا دوباره جامد شوند و به شکل قالب خود در بیایند.

بهدارن

هنگام استفاده از آب داغ از معقم خود کمک بگیرید. از ریختن مواد داغ در ظروف یکبار مصرف خودداری کنید.

۸۹

کار در منزل
این فعالیت را همراه یک بزرگ‌تر انجام دهید.
چند ماده مثل یخ، کره، روغن جامد، شمع و ... انتخاب کنید. هر یک را در ظرف‌های جداگانه گرما دهید. مشاهدات خود را بنویسید. یخ در اثر گرما مستقیم به آب تبدیل می‌شود. کره ابتدا حالت خمیری می‌گیرد و بعد مایع می‌شود روغن جامد کم‌کم به مایع تبدیل می‌شود. شمع هم در همان منطقه گرم شده به مایع تبدیل می‌گردد.
پس هر ماده را در جای سرد قرار دهید گزارش مشاهدات خود را در کلاس بخوانید. روغن مایع شده و کره شل شده و شمع در محیط سرد به حالت اول بر می‌گردند ولی برای تبدیل آب به یخ باید از فریزر استفاده کرد.
دسته‌ی دوم ← دنبه، شمع (این مواد باید مستقیماً گرما بگیرند تا به شکل مایع در بیایند).

فصل ۱۳ بعد از جشن
کمپ و بازی

اثر شوینده‌ها بر چربی‌ها: شوینده‌ها (پودر لباسشویی - مایع دستشویی و ظرف‌شویی) می‌توانند چربی‌هایی را که بر روی لباس‌ها و ظروف و دست‌ها قرار دارند را پاک کنند.
حفظ محیط زیست: ما برای سالم ماندن محیط زندگی خود باید تلاش کنیم و نگذاریم محیط زندگی ما و جانوران آلوده شود.
جاهای سرد: بعضی از جاهای از زمین خنک و یا خیلی سرد می‌باشند. در این مکان‌ها نور خورشید مایل می‌تابد.
جاهای گرم: بعضی از جاهای زمین گرم یا خیلی گرم می‌باشند. در این مکان‌ها نور خورشید را صحت می‌تابد.

در جشن کلاس شما چه موادی اضافه آمده است؟ میوه و ظرف‌های یکبار مصرف پلاستیکی و کاغذی شما برای نگه‌داری آن‌ها چه راه‌هایی پیشنهاد می‌کنید؟ میوه‌ها را در یخچال می‌گذاریم و ظرف‌های یکبار مصرف را در کمد گذاشته تا در مراسم بعدی از آن‌ها استفاده کنیم.

ظرف مانند هم بردارید.

۳- پیش‌بینی می‌کنید، بعد از یک هفته چه اتفاقی برای نخودچی‌ها می‌افتد؟ پیش‌بینی می‌کنم نخودچی‌های درون ظرف مرطوب بعد از یک هفته تغییر رنگ می‌دهند و بوی نامطبوع و بدی می‌گیرند. اگر جای آن‌ها گرم و تاریک باشد کپک هم می‌زنند.
۴- نتیجه را به کلاس گزارش دهید. بعد از یک هفته در لیوانی که در آن ۱۰ قطره آب اضافه کرده‌ایم را باز می‌کنیم، نخودچی‌ها نرم شده‌اند و با فشار بسیار ساده‌ی دست له می‌شوند، ولی نخودچی‌های لیوان خشک به همان صورت باقی مانده است.

پیش‌بینی کنید.

علوم تجربی

پیش‌بینی می‌کنید آب بر روی هر یک از مواد (کاغذ، بیسکویت، گچ، شکر، آرد) چه تأثیری دارد؟ برای بررسی درستی یا نادرستی پیش‌بینی خود، آزمایش کنید و نتیجه را گزارش دهید. کاغذ را بسیار نازک و کم مقاومت می‌کنند، بیسکویت را نرم کرده و به شکل خمیر در می‌آورد. گچ را به صورت خمیر در می‌آورد. اگر در شکر به مقدار زیادی آب بریزیم شکر را در خود حل می‌کند و آرد هم به وسیله‌ی آب خمیر می‌شود.

نکته:

آب بر روی بعضی از مواد اثر می‌گذارد.

- ۱- یک ماده‌ی خوراکی دیگر انتخاب کنید و اثر آب را بر آن آزمایش کنید و نتیجه‌ی آزمایش خود را به کلاس گزارش دهید. سبزی‌های تازه را پاک کرده و آن را شسته و بدون خشک کردن در داخل نایلونی بیرون از یخچال می‌گذاریم بعد از چند روز می‌بینیم تمام سبزی‌ها گندیده است.
- ۲- یک مقوای مثل جعبه‌ی ... به مدت یک هفته قرار دهید و نتیجه را گزارش دهید.
مقوای داخل حمام خیس و نرم است.
مقوای زیر زمین کمی مرطوب شده است.
مقوای کنار باغچه کمی مرطوب است.

در باره‌ی راه‌های نگه‌داری از خوراکی‌های جشن از بزرگ‌ترها بپرسید و گزارش دهید.
خوراکی‌ها را باید در جاهای خشک یا جاهای خشک و سرد نگه‌داری کنیم، نمک بزنیم و درست بسته‌بندی کنیم.

هر کدام از مواد غذایی مانند: شکلات آجیلی، شربت، میوه، ژله و آجیل در کجا باید نگه‌داری شوند تا مدت بیشتری سالم بمانند؟

جای خشک
آجیل

جای سرد و خشک
شکلات آجیلی - ژله

جای سرد
میوه - شربت

کار در منزل

به آشپزخانه‌ی منزل خود بروید. نام موادی را که در یخچال، فریزر، کمد، آشپزخانه و ... نگهداری می‌شود، بنویسید. گوشت، مرغ و مواد خوراکی که سریع فاسد می‌شوند را در یخچال و فریزر می‌گذاریم و موادی مثل ماکارونی که فاسد شنی نیستند و می‌توان مدت زمان بیشتری از آن استفاده کرد در کمد و یا در قفسه‌های آشپزخانه می‌گذاریم. درباره‌ی دلیل نگهداری مواد در جاهای مختلف از بزرگ‌ترها بپرسید و گزارش دهید. موادی هستند که دمای نگهداری آن‌ها با مواد دیگر متفاوت است، مثل انواع حبوبات و گوشت‌ها یا بعضی از داروها که باید در یخچال نگهداری کرد و بعضی دیگر را باید در جای خشک نگهداری کنیم تا از فاسد شدن و کپک زدن آن‌ها جلوگیری کرده باشیم.

۹۴

سؤال متن

شما برای تمیز کردن ظرف‌ها چه کارهایی را پیشنهاد می‌کنید؟ با آب گرم ظرف‌ها را بشوییم چون گرما باعث بهتر پاک شدن چربی‌ها می‌شود. در ضمن قبل از شستن ظرف‌ها مواد اضافی درون ظرف‌ها را با یک دستمال پاک کنیم.

۹۴

آزمایش کنید

۳ عدد دستمال پارچه‌ای ...

۴- نتیجه را گزارش دهید. دستمالی که با آب گرم و شوینده شسته شده بود زودتر و راحت‌تر تمیز شد.

۹۴

کار در منزل

در خانه‌ی شما برای شست و شوی ظرف، لباس، دست و صورت و ... از چه موادی استفاده می‌شود. صابون، پودر لباس‌شویی - پودر ظرف‌شویی - شامپو و ...

بشورن

هنگام استفاده از مواد شوینده به نکات ایمنی روی برچسب آن‌ها توجه کنید.

۹۵

گفت‌وگو کنید

بعد از جشن در کلاس شما کدام مواد دور ریختنی هستند؟ آن‌را فهرست و دسته‌بندی کنید.

مواد پلاستیکی	مواد فلزی	مواد کاغذی	باقی مانده‌ی غذاها و میوه‌ها
ظروف یکبار مصرف آب معدنی، چاقوهای یکبار مصرف پلاستیکی	قوطی‌های فلزی آب میوه‌ها	لیوان و بشقاب‌های کاغذی	پوست میوه‌ها

۱- جدا کردن مواد دور ریختنی از یک‌دیگر چه فایده‌هایی دارد؟ از پوست میوه‌ها و باقی مانده‌ی آن‌ها می‌توانیم کودی مناسب برای گیاهان درست کنیم. کاغذهای بی‌مصرف را به کارخانه‌های بازیافت بفرستیم تا دوباره از آن‌ها استفاده شود. شیشه‌ها و قوطی‌های پلاستیکی و فلزی را می‌توان جداگانه در ظرف‌های مخصوص گذاشت و آن‌ها را نیز برای استفاده‌ی مجدد راهی کارخانه‌های بازیافت کرد.

۲- در روزهای گرم تابستان بوی بد زباله‌ها شما را بیشتر آزار می‌دهد یا در زمستان؟ به چه دلیل؟ تابستان، چون گرما باعث زودتر فاسد شدن مواد دور ریختنی می‌شود.

۳- در جاهایی که زباله‌ها توسط مأموران شهرداری جابه‌جانی می‌شود، چه باید کرد؟ باید زباله‌ها را سطل‌های بزرگ زباله در خیابان‌های اصلی منتقل کرد.

ایستگاه فکر

۹۵

ما چگونه می‌توانیم به مأموران شهرداری در جابه‌جایی زباله‌ها کمک کنیم؟ سر ساعت تعیین شده با جداسازی زباله‌های تر و خشک از یک‌دیگر زباله‌هایمان را بیرون منزل بگذاریم و زباله‌ها را سطل‌های مشخص شده بریزیم.

برای ساخت این قالب، دانش‌آموزان کلاس از کدام آموخته‌های خود استفاده کردند. آن‌ها را فهرست کنید. ۱- جامد و مایع بودن مواد ۲- استفاده از ابزارهای مختلف ۳- مخلوط کردن مواد ۴- استفاده مجدد از باقی‌مانده مواد (بازیافت) ۵- هر چیزی فضا اشغال می‌کند (حجم). و ...

بزرگ در منزل
۱- وسیله‌ای بسازید که در مدرسه یا خانه از آن استفاده شود. درست کردن یک بلندگوی کوچک برای پخش صدا به وسیله‌ی یک ظرف پلاستیکی آب معدنی که انتهای آن بریده شده باشد و وصل کردن یک تکه‌ی کوچک بادکنک (با کمک کش) به سر ظرف پلاستیکی، اگر این وسیله را روی بلندگوی یک گوشی همراه بگیریم می‌توانیم صدا را چند برابر کنیم. ۲- آزمایش طراحی کنید. می‌توانیم وسیله‌ی ارائه شده در متن بالا را به صورت آزمایش بنویسید سپس آن را بسازید و امتحان کنید. ۳- آموخته‌های خود را در منزل به کار بگیرید و گزارش دهید. پس از درست کردن بلندگو و امتحان کردن آن، وسیله‌ی خود را به کلاس ببرید و از آن یک گزارش هم تهیه کنید. در گزارش خود نام وسیله و مراحل کارتان را شرح دهید.

ارزشیابی مستمر

۱- کدام حالت ماده است که به شکل ظرف خود در می‌آید؟

الف) مایع (ب) جامد (ج) همه‌ی موارد صحیح است.

۲- کدام یک از راه‌های زیر برای تمیز کردن ظرف‌های چرب خوب و درست است؟

الف) با آب گرم و مایع آن‌ها را بشوییم. (ب) ابتدا آن‌ها را با دستمال تمیز کنیم.

ج) همه‌ی موارد صحیح است.

۳- چیزهایی که شکل معینی دارند نامیده می‌شوند.

۴- ماده چیست؟

۵- می‌خواهیم شکلات مایع شده را که درون قالب ریخته‌ایم جامد کنیم به نظر شما چه کاری باید انجام دهیم؟

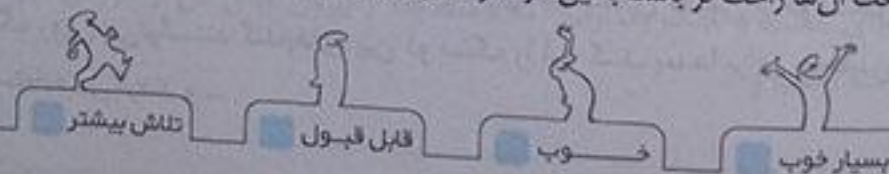
۶- چگونه می‌توانیم شکلات را از حالت جامد به مایع تبدیل کنیم؟

۷- چرا باید بعضی از مواد را در جای خنک و خشک نگاه‌داری کنیم؟

۸- چرا باید هرزباله را در سطل مخصوص خود بریزیم؟

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱- گزینه‌ی الف) ۲- گزینه‌ی ج) ۳- جامد ۴- چیزهای اطراف ما، ماده نام دارد. ۵- قالب و مواد را درون یک ظرف بایخ بگذاریم - یا درون یخچال قرار دهیم. ۶- باید به شکلات گرما بدهیم. ۷- تا مواد سالم بماند و بتوانیم از آن مواد استفاده کنیم. ۸- تا بازیافت آن‌ها راحت‌تر باشد، با این کار صرفه‌جویی کرده‌ایم.

از گذشته تا آینده (نان)

مراحل تهیه نان: برداشتن گندم با استفاده از ابزارهای مخصوص، آرد کردن گندم با کمک آسیاب‌های مختلف، درست کردن خمیر نان و پخته شدن نان توسط ناوا. انواع آسیاب: آسیاب وسیله‌ای است که با آن گندم را تبدیل به آرد می‌کنند که انواع مختلف دارد آسیاب دستی - بادی - آسیاب آبی و امروزه آسیاب‌های برقی نیز داریم. روش‌های خمیر کردن: در سمت کردن خمیر به روش‌های مختلف انجام می‌شود. در قدیم آرد و آب را با هم مخلوط می‌کردند و با دست آن را هم می‌زدند. ولی امروزه با دستگاهی که به وسیله‌ی برق حرکت می‌کند و آرد را آب مخلوط کرده و خمیر آماده می‌شود. روش‌های پخت نان: امروزه نان را با روش‌های مختلف می‌پزند. بعضی از نان‌ها در تنورها و بعضی در دستگاه‌های جدید پخته می‌شود. مثل نان سنگک و بربری که در تنور پخته می‌شود. مثل نان لواش و نان‌های فانتزی در دستگاه پخته می‌شود.

مراحل تهیه نان مراحل تهیه نان گفت و گو کنید. مراحل را به ترتیب انجام. شماره گذاری

- با اعضای گروه خود درباره‌ی ترتیب انجام مراحل تهیه نان گفت و گو کنید. مراحل را به ترتیب انجام. شماره گذاری
- ۱- کاشت گندم توسط کشاورز و مراقبت از آن
- ۲- برداشت گندم با استفاده از ابزارهای مخصوص
- ۳- آرد کردن گندم با کمک آسیاب‌های مختلف
- ۴- پختن نان توسط نانوا با استفاده از تنور
- ۵- درست کردن خمیر نان توسط نانوا با استفاده از آب و مایع خمیر و ...

روش‌های آسیاب کردن از معلم خود بخواهید چگونه کار هر یک را برای شما بیان کند.

آسیاب آبی است و با کمک آب جاری به حرکت در می‌آید.

آسیاب بادی است و با کمک باد حرکت می‌کند.

آسیابی است که به تراکتور وصل می‌شود.

آسیاب کوچک برقی است.

ایستگاه فکر

آسیاب‌ها با گذشت زمان چه تغییراتی پیدا کرده‌اند؟ در زمان‌های قدیم آسیاب‌ها سنگی و دستی، آبی یا بادی بودند یعنی به وسیله‌ی آب یا حرکت باد کار می‌کردند، ولی امروزه به دلیل زیاد شدن جمعیت این کار به صورت مکانیکی و با وسایل برقی انجام می‌شود که زمان کمتری می‌برد.

کار در منزل

از پدر و مادر خود درباره‌ی آسیاب‌های دوران گذشته بپرسید. آسیاب‌های قدیمی از دو سنگ روی هم تشکیل می‌شد که با چرخاندن سنگ روی می‌توانستند گندم‌های بین دو سنگ را آرد کنند. بعدها برای چرخاندن سنگ روی از حیواناتی مثل اسب یا الاغ استفاده می‌کردند و ...

تهیه‌ی خمیر از آرد

خمیر کردن دستی و خمیر کردن به کمک دستگاه مخلوط کن، نمونه‌هایی برای تهیه‌ی خمیر از آرد هستند. درباره‌ی این دو روش تهیه‌ی خمیر از آرد در کلاس گفت و گو کنید و آن‌ها را با یک دیگر مقایسه کنید. تهیه‌ی خمیر به وسیله‌ی دست نسبت به دستگاه مخلوط کن بسیار دشوارتر است و به زمان زیادتری نیاز دارد. در خمیر کردن دستی ما فقط می‌توانیم مقدار کمی آرد را به خمیر تبدیل کنیم ولی در دستگاه مخلوط کن مقدار خمیر بسیار زیاد است و دیگر نیروی دست انسان در این کار دخالتی ندارد و دشوار نیست.

خارج از کلاس

با مراجعه به یک نانوایی در مورد دو روش تهیه‌ی خمیر از آرد اطلاعات بیشتری کسب کنید و به کلاس گزارش دهید. در قدیم بیشتر نانواها خمیر را پس از «ورز» دادن مدتی استراحت می‌دادند تا خوب پف کند، ولی در حال حاضر خمیر توسط دستگاه مخلوط کن سریعاً تهیه می‌شود. باید توجه داشت که روش قدیم از لحاظ کیفیت و طعم بهتر از روش جدید بوده است اما جهت سرعت بخشیدن به کار و حجم زیاد درخواست، روش قدیم قابل استفاده نیست.

در روستا یا شهری که شما زندگی می کنید، از چه روش هایی برای پخت نان استفاده می شود؟ (پاسخ پیشنهادی) در نانوائی های سنگی هنوز پخت نان به روش قدیم و در تنورهای سنگی انجام می شود ولی برای پختن نان لواش از تنورهای برقی استفاده می کنند.

دوروش از روش های پخت نان را با هم مقایسه کنید.

۱- نان سنگک: آرد و نمک و آب را به صورت خمیر در آورده برای مدت نیم ساعت به هم می زنند و می گذرانند نیم ساعت بماند تا عمل تخمیر در آن انجام گیرد، سپس خمیر ترش یا خمیر از روز قبل مانده (خمیر ور آمده) را که به مدت ۷ الی ۸ ساعت مانده است، به آن افزوده و دوباره به مدت نیم ساعت با دست به هم می زنیم و سپس خمیر را به تغار بزرگ منتقل و به مدت ۱ الی ۲ ساعت بسته به فصل و درجه حرارت به حال خود می گذارند تا عمل تخمیر کامل شود. و سپس خمیر را به صورت گلوله های ۵۰۰ گرمی در آورده و روی تخته مخصوص آن را مسطح کرده و به شکل نان سنگک در آورده و در تنور روی ریگ های گرم قرار می دهند. به مدت پخت ۴ الی ۵ دقیقه و وزن هر نان سنگک در حدود ۴۰۰ گرم می باشد. البته در زمان های بالا با توجه به دمای هوا تغییراتی پیدا می شود.

۲- نان تافتون: مواد لازم برای تهیه نان تافتون: مخلوطی از آرد کامل، آرد ستاره و مایه صنعتی یا خمیر ترش و مقداری در حدود ۲۰۰ گرم شیر خرد در هر ۱۰ کیلو گرم آرد و افزودنی های مجاز است. خمیر را پس از به هم زدن با دست و یا هم زدن به صورت چانه های ۴۰۰ الی ۵۰۰ گرمی در آورده و ضمن پهن و یکنواخت کردن خمیر توسط وردنه با دنده های مخصوص فلزی سوراخ سوراخ نموده و به کمک همان بالشتک (نانونده) به دیوار تنور چسبانده می شود.

برای تهیه نان کارهای زیادی انجام می شود در حالی که مقدار زیادی از نان دور ریخته می شود. با هم کلاسی های خود گفت و گو کنید چرا این اتفاق می افتد؟ خرید نان بیش تر از مقدار نیاز خانواده و پایین بودن کیفیت بعضی از نان ها برای آن که مقدار کمتری نان دور ریخته شود چه راه حل هایی را پیشنهاد می کنید؟ نانواها نان را با کیفیت بیشتری تولید کنند و ما هم به اندازه ی مصرف خود نان بخریم تا اسراف نشود. استفاده ی بیشتر از نان هایی مثل نان سنگک و نان های صنعتی (فانتزی) هم پیشنهاد می شود.

در دنیا هر ساله هزاران کودک گرسنه هستند. در حالی که مقدار زیادی از نان تولید شده دور ریخته می شود.

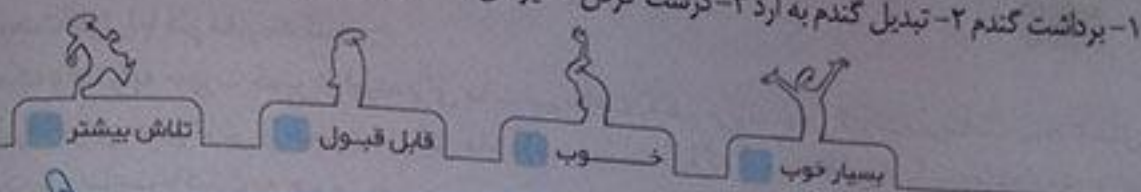
درباره ی روش های درست نگه داری نان از بزرگ ترها بپرسید و به کلاس گزارش دهید. نان ها را به قطعات کوچک تر تقسیم کنیم سپس در جای خشک و خنک بگذاریم - بلافاصله بعد از بیرون آمدن نان از تنور آن ها را درون نایلون نگذاریم و آن ها را روی هم انباشته نکنیم و ...

پیش بینی کنید در آینده چه تغییراتی در روش های تولید نان به وجود خواهد آمد. برای درست کردن خمیر به آن جوش شیرین نمی زنند و مثل قدیم سعی می کنند به خمیر زمان بیشتری بدهند تا خود خمیر به قول معروف «ور» بیاید. سعی می کنند از نان های به اصطلاح فانتزی که مقدار دور ریز آن ها کم است استفاده کنند و ...

ارزشیابی مستمر

- ۱- کدام مورد اصلی ترین ماده ی غذایی ما ایرانیان است؟
الف) میوه ها (ب) برنج (ج) نان
- ۲- کدام یک از نان های زیر به روش قدیمی پخته می شود؟
الف) نان سنگک (ب) نان لواش (ج) نان های صنعتی
- ۳- چرا امروزه از آسیاب های سنگی و دستی استفاده نمی کنند؟
- ۴- چرا توصیه می شود از نان صنعتی یا نان سنگک استفاده کنیم؟
- ۵- مراحل تهیه ی نان را بنویسید.

- ۱- گزینه‌ی (ج) ۲- گزینه‌ی (الف) ۳- امروزه به دلیل زیاد شدن جمعیت این کار به صورت مکانیکی و با وسایل برقی انجام می‌شود که زمان کمتری می‌برد. ۴- زیرا این نان‌ها ضایعات کمتری دارند و به این ترتیب صرفه‌جویی می‌کنیم. ۵- برداشت گندم ۲- تبدیل گندم به آرد ۳- درست کردن خمیر نان ۴- شدن نان توسط نانوا

خودارزیابی پایانی ری ماه

- ۱- مشاهده‌ی دقیق به وسیله کدام یک از اندام‌های حسی انجام می‌شود؟
الف) چشم و گوش ب) پوست و چشم ج) همه‌ی اندام‌های حسی
- ۲- آخرین مرحله برای این‌که آب رودخانه را بتوانیم بیاشامیم کدام مورد است؟
الف) آب را بجوشانیم. ب) به آب کلر بزنیم و تصفیه کنیم.
ج) گل و لای آب را بگیریم.
- ۳- قسمتی از زمین که رو به خورشید است می‌باشد.
الف) روز ب) شب ج) ظهر
- ۴- دوست امیر ناشنوا است امیر چگونه می‌تواند به او علامت بدهد؟
الف) صدای دست زدن ب) روشن و خاموش کردن چراغ
ج) با صدای بوق
- ۵- برای تولید برق از و استفاده می‌شود.
- ۶- صدای بلبل و صدا گاو است.
- ۷- چرا در زمستان هوا سردتر است؟
- ۸- انسان از آب چه استفاده‌هایی می‌کند؟
- ۹- جهت وزش باد را با چه وسایلی می‌توان تشخیص داد؟
- ۱۰- چرا سایه تشکیل می‌شود؟

پاسخ

- ۱- گزینه‌ی (ج)
- ۲- گزینه‌ی (ب)
- ۳- گزینه‌ی (الف)
- ۴- گزینه‌ی (ب)
- ۵- باد و آب
- ۶- نازک و کلفت
- ۷- چون خورشید به زمین مایل می‌تابد.
- ۸- برای کشاورزی - ماهی‌گیری - آشامیدن - شست‌وشو - گردش و تفریح - حمل و نقل
- ۹- بادنما - جهت حرکت ابرها - جهت حرکت پرچم‌های برافراشته
- ۱۰- چون نور از جسم عبور نکرده است، در نتیجه پشت جسم سایه تشکیل شده است.

۱- کدام یک از صداهای زیر هشدار دهنده می باشد؟

الف) صدای آب رودخانه (ب) صدای موتور (ج) صدای آژیر آمبولانس

۲- از گردش زمین به دور خورشید کدام مورد زیر پدید می آید؟

الف) شب و روز (ب) فصل ها (ج) گرمای شدید زمین

۳- پاداهای شدید را چه می نامند؟

الف) نسیم (ب) باد (ج) طوفان

۴- استفاده از گوشی برای شنیدن صدای رادیو و ضبط به مدت طولانی به _____ آسیب می رساند.

۵- امروزه از _____ و _____ برای برقراری ارتباط با یکدیگر و کسب اطلاعات استفاده می شود.

۶- امروزه از نور و گرمای خورشید برای گرم کردن _____ و _____ استفاده می شود.

۷- کدام دانه ها و میوه ها را باد بهتر جابجا می کند؟ چرا؟

۸- لاک پشت چگونه رشد می کند؟

۹- خوردن شیر و لبنیات چه فایده ای برای ما دارد؟

۱۰- فرق بین مواد جامد و مایع را بنویسید.

۱ گزینه ای (ج)

۲ گزینه ای (ب)

۳ گزینه ای (ج)

۴ گوش

۵ صدا و نور

۶ آب و پختن غذا و تولید برق

۷ دانه های درخت کاج - زبان گنجشک - افرا و گل قاصدک چون سبک هستند و به راحتی با کمک باد جابجا می شوند در ضمن

به بعضی از آن مثل دانه درخت افرا و کاج بخش بال مانندی چسبیده شده است و برخی مثل قاصدک چیزی شبیه پر دارند.

۸ لاک پشت ابتدا تخم است ولی به محض این که از تخم بیرون می آید به دریا می رود و در آنجا زندگی می کند و دوران

نوزادی خود را در آب می گذراند تا بزرگ شود و بعد به ساحل می آید و تخم ریزی می کند.

۹ برای رشد بدن لازم است و برای رشد و محکم شدن دندان ها و استخوان ها لازم است.

۱۰ مواد جامد شکل معینی دارند ولی مواد مایع شکل هر ظرفی که در آن بریزیم را می گیرند.

محتوای ویژه‌ی کتاب

- پاسخ به همه سؤال‌های کتاب درسی
- بیان مفاهیم و اهداف درس
- موارد مهم و سؤالات امتحانی
- سبب آموزشی، توصیه به اولیا
- ارزشیابی مستمر با پاسخ

هدیه‌های آسمان

توصیه به اولیا:

اولیای گرامی، درس هدیه‌های آسمان در پایه‌ی دوم براساس چند هدف کلی شکل گرفته است که عبارتند از «خداشناسی»، پیامبری (نبوت)، آشنایی با امامان (امامت) آشنایی با اخلاق، احکام و آداب و مراسم اسلامی». شما عزیزان می‌توانید فرزندان خود را تشویق کنید تا خلایقیت‌ها و استعدادها را به کار گیرند و با مشارکت در گفت‌گوها و کارهای گروهی از این درس لذت ببرند.

درس هدیه‌های خدا

مباحث و اهداف درس:

آشنایی دانش‌آموزان با خداوند مهربان و نعمت‌های او که بهترین هدیه برای انسان‌ها است. در این درس که مقدمه‌ای برای درس بعد محسوب می‌شود، آشنایی اولیه و مختصری با نعمت‌های خداوند و تشکر از او به دانش‌آموزان آموزش داده می‌شود.

فکر می‌کنم

خدای مهربان چه نعمت‌های دیگری به من داده است؟ دست، پا، عقل، زبان، خواهر، برادر، آسمان و ...

دوست دارم

از خدایی که این همه نعمت و هدیه به من داده است، تشکر کنم و بگویم ... خدای مهربان، با استفاده از دست از نعمت‌های قدر آن‌ها را می‌دانم و با خواندن نماز، قرآن و عمل به دستورهای تو و فرستاده‌هایت از تو تشکر می‌کنم.

گفت و گو کنیم

درباره‌ی فایده‌های خورشید با هم گفت و گو کنیم. اگر خورشید نبود، چه می‌شد؟ همه جا یخ می‌زد، هیچ گیاهی روی کره زمین رشد نمی‌کرد و تمام حیوانات و موجودات زنده از بین می‌رفتند و هیچ نشانه‌ای از زندگی روی کره‌ی زمین باقی نمی‌ماند.

با دوستان خود نمایشی را اجرا کنید که نشان دهد اگر یک روز آب خانه یا مدرسه قطع شود، چه مشکلاتی پیدا می‌کنیم؟
دانش آموزان عزیز می‌توانید این نمایش را در کلاس خود اجرا کنید:

علی: اجازه ما می‌شود بروم آب بخورم؟

معلم: اشکالی ندارد اما آب مدرسه قطع شده است و احتمالاً تا یک ساعت دیگر وصل نخواهد شد.

علی: چه قدر بد! اما من خیلی تشنه هستم.

معلم: درست است که این موضوع اتفاق خیلی بدی است اما باعث می‌شود تا قدر نعمت‌های خداوند را بیش‌تر بدانیم، از خدای مهربان به‌خاطر آن‌ها تشکر کنیم و هیچ‌گاه آن‌ها را اسراف نکنیم.

علی: حق با شماست، من که قول می‌دهم از این به بعد از نعمت‌های خداوند درست استفاده کنم.

معلم: آفرین پسر خوب، حالا اگر بخواهی می‌توانی پیش مدیر بروی، شاید کمی آب در یخچال مدرسه داشته باشیم.

هدیه‌های زیبای خدا را در این عکس پیدا کن و نام آن‌ها را بنویس.

کوه
درخت
اب
ایر

پرنندگان چه می‌گویند؟

ما بهیم واحداف درس:

آشنایی بیش‌تر دانش آموزان با مفهوم قدرشناسی و تشکر از نعمت‌های خدا. در این درس به دانش آموزان آموزش داده می‌شود که
همی موجودات زنده، خدا را شکر می‌کنند و ما انسان‌ها هم با خواندن نماز شکرگزار خداوند هستیم.

فکر می‌کنم

وقتی که گنجشک‌ها می‌توانند با خدا حرف بزنند، من هم می‌توانم با خدا حرف بزنم و بگویم...
خدای مهربان تو به من چشم دادی تا ببینم، پا دادی تا راه بروم، عقل دادی تا فکر کنم. خدای خوبم از تو به‌خاطر همه‌ی مهربانی‌هایت ممنونم و با استفاده‌ی درست از نعمت‌هایت از تو تشکر می‌کنم.

دوست دارم

وقتی پدر یا مادرم نماز می‌خوانند، من هم... وضو بگیرم و مانند آن‌ها نماز بخوانم و با خدا حرف بزنم.

گفت و گو کنیم

۱- وقتی می‌خواهیم با خدا سخن بگوییم، چه می‌کنیم؟
۲- با درس خواندن، از کدام نعمت‌های خدا می‌توان تشکر کرد؟
ببینیم و در موردشان فکر کنیم. همچنین پدر و مادر مهربانی که ما را به مدرسه بفرستند تا دانا شویم. با درس خواندن از چشم و عقل‌مان به‌درستی استفاده و پدر و مادرمان را هم خوش‌حال کرده‌ایم. این یعنی تشکر و سپاس از خداوندی که نعمت‌های زیادی به ما داده است.

خدایا از روزی که به دنیا آمده‌ام، از تو هدیه‌های زیادی گرفته‌ام. خدایا تو به من ... پدر و مادری مهربان دادی که از من مراقبت و نگره‌داری کنند. تو به من دهان دادی تا با آن غذا بخورم و زنده بمانم. وقتی نوزاد بودم تو به من یاد دادی با گریه کردن به پدر و مادرم خبر بدهم که به کمک آن‌ها احتیاج دارم. و از همه مهم‌تر ای خدا تو به من سلامتی دادی. حالا من رشد کرده‌ام و با استفاده از نعمت‌های فراوانت می‌توانم درس بخوانم. خدای مهربان از تو سپاس گزارم و به خاطر همه‌ی هدیه‌هایی که به من دادی شکرگزار تو هستم.

پیام فکر درس:
وقتی پرندگان و دیگر موجودات این گونه خالصانه خدا را شکر می‌گویند، انسان باید خیلی بیشتر تر از آن‌ها خدا را سپاس بگوید.

درس ۲۲ خاطره‌ی ماه

مفاهیم و اهداف درس:

آشنایی بیشتر تر دانش‌آموزان با خانواده‌ی پیامبر (ص)، شیوه‌ی زندگی و چگونگی رفتار شخصی آن‌ها. آشنایی با امام حسن مجتبی (ع)، تقویت علاقه و محبت به دیگران و دعا در حق دیگران مخصوصاً همسایگان.

توصیه به اولیا:

فرزندان با دقت متن هر درس را بخوانند، سپس درس ۲ یا ۳ جمله بگویند از آن درس چه فهمیده است و یا خلاصه‌ی درس را در ۲ یا ۳ خط بنویسد.

۲۲
دوم دبستان

۲۲ فکر می‌کنم

امام حسن علیه‌السلام از مادرش آموخت که ... اول باید برای دیگران دعا کند و بعد برای خود.

۲۲ دوست دارم

من هم مانند حضرت فاطمه، برای دیگران دعا کنم، پس می‌گویم: ... خدایا به همه سلامتی بده. خدایا روزی مسلمانان را زیاد کن. خدایا مهربانی و دوستی را در بین ما مسلمانان زیاد کن.

۲۲ امین و مینا

امین برادر مینا است. آن‌ها دوست دارند کنار مادر بزرگ بنشینند و دعا کنند.
امین، خدایا به من و دوستانم کمک کن تا ... درس بخوانیم و انسان‌های خوبی باشیم.
مینا: ای خدای بزرگ، کاری کن تا همه‌ی آدم‌ها ... از کارهای اشتباه دوری کنند.
امین: خدایا به مادر بزرگ سلامتی بده تا ... در کنار ما بماند و ما را راهنمایی کند.
مینا: ای خدای مهربان، پدر، مادر و معلم را ... در پناه خودت حفظ کن.

گفت و گو با خدا

۲۲ خدایا ... همه را به راه درست راهنمایی کن. درهای لطف خود را به روی ما باز کن و هیچ‌گاه ما را به حال خود رها نکن. امین

بعد آموزش

یادمان باشد قبل از دعا کردن برای خودمان به فکر دیگران باشیم و آن‌ها را نسبت به خود مقدم بدانیم.

کتابخانه

کتابی پیش‌تر دانش‌آموزان با مهربانی‌های خدا و ملموس کردن این واقعیت با ذکر مثال از مهربانی مادر. هم چنین عمومیت داشتن و کلی بودن لطف خداوند نسبت به همه‌ی موجودات و وجود مهربانان در میان همه‌ی جانداران.

۲۶ دوست دارم

من هم با پرندگان مهربان باشم. پس ... همیشه و در همه حال مراقب هستم تا آزاری به آن‌ها نرسانم و اگر پرنده‌ای را دیدم که به کمک احتیاج داشت به او کمک کنم.

۲۶ با هم بخوانیم

شعر زیر را با دوستانتان بخوانید و یک نام زیبا برای آن انتخاب کنید. مهربان‌ترین خدا به نام خدای بزرگ / که پروانه را آفرید / به روی دو تا بال او / خط و خال زیبا کشید خدایی که با یاد او / لب غنچه‌ها باز شد / نوک زرد بلبل از او / پر از شعر و آواز شد خدایی که پرواز را / به گنجشک آموخته / لباسی هم از جنس پر / برای تنش دوخته

«ناصر کشاورز»

۲۷ امین و مینا

امین و مینا در مورد مهربانی پدر و مادر خود با یکدیگر گفت و گو می‌کنند. امین: مادر برای ما غذاهای خوشمزه درست می‌کند. به او می‌گویم: ... مادر جان از تمام زحماتی که برای ما کشیده‌ای سپاس گزارم.

مینا: پدر بیرون از خانه کار می‌کند و برای ما ... رفاه و آسایش را فراهم می‌کند تا زندگی خوب و راحتی داشته باشیم. امین: خداوند است که پدر و مادری چنین مهربان به ما ... عطا کرده است. مینا: ما برای تشکر از زحمات آن‌ها ... باید بچه‌های خوبی باشیم و به حرف‌هایشان گوش کنیم.

۲۷ بین و بگو

بادتت به این دو تصویر نگاه کن. از آن‌ها چه می‌فهمی؟

خداوند وقتی به حیوانات و پرندگان فرزندی عطا می‌کند، مهر مادری را در وجود آن‌ها قرار می‌دهد تا برای فرزندانشان هر کاری انجام دهند و مراقب باشند، جان فرزندانشان به خطر نیفتد. خداوند وقتی موجودی را می‌آفریند او را تنها و بی‌همراه رها نمی‌کند.

۲۷ یک کار خوب

در دفتر نقاشی خود دو گل زیبا بکش. در کنار هر گل، جمله‌ای برای تشکر از پدر و مادر بنویس و به آن‌ها هدیه کن. منم با تمام وجود دوست دارم و دست‌های مهربانت را می‌بوسم. پدر مهربانم از همه‌ی زحمتهایی که برایم می‌کشی تشکر می‌کنم و قول می‌دهم همیشه به حرفت گوش کنم.

مفاهیم و اهداف درس:

در این درس دانش‌آموزان با روش درستی وضو گرفتن آشنا می‌شوند. برای درک بهتر این درس وضو گرفتن را باید به صورت عملی در مدرسه انجام دهند.

۳۱

با هم بخوانیم

با راهنمایی معلم، شعر زیبای وضو را در کلاس با هم بخوانید.

حالا آهسته دست راست قرار بده روی سرن
 کمی بکش سمت پایین تا تر شود موی سرن
 آهسته دست راست را باز بذار رو پای راست حالا
 از سر انگشت‌های آن مسح می‌کنی تا مسح پا
 آهسته دست چپ را هم بذار روی پای چپ شما
 از سر انگشت‌های خود مسح می‌کنی تا مسح پا
 حالا سدی شیبه گل ناز و قشنگ و باصفا

کودک خوب و خندمرو بیا جلو کنار من
 رسیده نوبت وضو نگاه بکن به کار من
 اول با مشت دست راست آب را بریز بالای رو
 تمام صورتت را خوب از بالا تا پایین بشو
 حالا با مشت دست چپ آب رو آرنج راست بریز
 تا نوک انگشت‌های آن دست را بکش خوب و تمیز
 حالا با مشت دست راست آب رو آرنج چپ بریز
 تا نوک انگشت‌های آن دست را بکش خوب و تمیز

۳۱

۳۲

امین و مینا

امین و مینا می‌خواهند این شکل‌ها را به ترتیب شماره بگذارند. شما هم به آن‌ها کمک کنید.

۳۳

بین و بگو

برای چه کارهایی وضو می‌گیریم؟

نماز خواندن قرآن خواندن بهتر است برای ... رفتن به مسجد و زیارتگاهها هم وضو بگیریم.

با آموختن نماز خواندن از نعمت های فراوانی که خداوند به ما داده است، تشکر می کنیم.

ارزشیابی مستمر

- ۱- چند نمونه از نعمت های خداوند را نام ببرید.
- ۲- هنگامی که با خدا حرف می زنم، می گویم ...
- ۳- امام حسن (ع) از مادرش آموخت ...
- ۴- برای چه کارهایی باید وضو بگیریم؟

پاسخ ارزشیابی مستمر

- ۱- پدر و مادر، آب، سلامتی، دست و پا ...
- ۲- خدایا از تمام نعمت هایت سپاس گزارم.
- ۳- اول باید برای دیگران دعا کند و بعد برای خود.
- ۴- خدا، پدر و مادر
- ۵- قرآن خواندن، نماز خواندن، رفتن به مسجد و زیارتگاه ها

تلاش بیشتر

قبل قبول

خوب

بسیار خوب

پیامبران خدا

موضوع و اهداف درس:

توضیح آموزان در این درس با پیامبران بزرگ خدا آشنا می شوند و می فهمند که آن ها برای راهنمایی انسان ها از طرف خداوند آمده اند تا ما را به سوی زندگی خوب و صحیح راهنمایی کنند و از لغزش و اشتباه در امان نگه دارند.

۳۶

فکر می کنم ... چگونه می توانم از خدایی که این همه پیامبر را برای ما فرستاده است، تشکر کنم؟ با گوش کردن به حرف پیامبران، انجام کارهای درست و دوری از کارهای زشت می توانم از خدای مهربان تشکر کنم.

۳۶

دوست دارم ... به حرف های پیامبران خوب خدا گوش کنم تا ... هم در این دنیا سعادت مند و خوش بخت باشم و هم در جهان آخرت پیش خدا و پیامبران روسفید باشم.

۳۶

بین و بگو

با دقت در تصاویر، داستان آن ها را برای دوستان خود بیان کنید. تصویر سمت راست داستان حضرت نوح (ع) است. پس از این که حضرت نوح (ع) به دستور خداوند و با کمک جبرئیل اولین کشتی را ساخت از هر حیوان یک جفت در کشتی قرار داد و تمام پیروان حضرت نوح (ع) نیز سوار بر کشتی شدند. سپس به فرمان خدا طوفان شدیدی شروع شد و باران بسیار زیادی بارید و همه جا را آب فرا گرفت به طوری که تمام کسانی که روی زمین بودند، غرق شدند و فقط کسانی که به پیامبر خدا حضرت نوح (ع) ایمان آورده بودند و در کشتی قرار داشتند زنده ماندند.

تصویر سمت چپ درباره ی هنگامی است که حضرت موسی (ع) به دنیا آمد و فرعون پادشاه مصر بود. او دستور داده بود تمام کسانی را که به دنیا می آیند بکشند. مادر حضرت موسی (ع) به فرمان خدا و برای جلوگیری از کشته شدن فرزندش، او را در سینی قرار داد و در رود نیل گذاشت. آب رودخانه، سبد را به قصر فرعون برد. آسیه همسر فرعون سبد را برداشت و چون فرزندی نداشت او را به فرزندی قبول کرد. حضرت موسی (ع) در قصر فرعون بزرگ شد.

امین و مینا پدر می پرسد: بچه‌ها! پیامبران، مردم را به چه کارهایی دعوت می‌کنند؟

امین و مینا: درس «پیامبران خدا» را به پدر نشان می‌دهند. پدر می‌پرسد: بچه‌ها! پیامبران، مردم را به چه کارهایی دعوت می‌کنند؟
 امین: به انجام دادن کارهای خوب مثل ... یکتاپرستی، نماز خواندن، روزه گرفتن، مهربانی با همه و ...
 مینا: آن‌ها به ما یاد می‌دهند که ... در زندگی انسان‌های خوبی باشیم، از کارهای زشت دوری و از دستورات خدا پیروی کنیم.
 امین: به این‌که نباید دیگران را ... اذیت کنیم.
 مینا: مثلاً این‌که نباید هنگام بازی با دوستانمان ... آن‌ها را هل بدهیم یا ناراحت‌شان کنیم.

گفت و گو کنیم

به جز نام پیامبرانی که در درس خواندیم، چه پیامبران دیگری می‌شناسید؟ درباره‌ی آن‌ها گفت و گو کنید.
 حضرت یعقوب (ع)، حضرت یوسف (ع)، حضرت خضر (ع)، حضرت ایوب (ع)، حضرت اسماعیل (ع)
 حضرت یعقوب (ع): پدر حضرت یوسف بود که در غم دوری حضرت یوسف (ع) بسیار گریه کرد تا این‌که چشمانش را از دست داد.
 حضرت یوسف (ع): پسر حضرت یعقوب (ع) است. او حاکم مصر شد و مردم مصر را از گرسنگی و خشک‌سالی نجات داد.
 حضرت خضر (ع): معلم و راهنمای حضرت موسی بود که هر جا پا می‌گذاشت آن‌جا سرسبز و خرم می‌شد.
 حضرت ایوب (ع): ایشان به صبر و بردباری شهرت دارد.
 حضرت اسماعیل (ع): پسر حضرت ابراهیم (ع) است که با کمک پدرش خانه‌ی کعبه را بنا کرد.

مهمان کوچک

مفاهیم و اهداف درس:

در این درس به مهمان‌نوازی و اهمیت دادن به این موضوع تأکید شده است. احترام و پذیرایی مناسب و در حد توان از مهمان از آداب دین مبین اسلام است.

فکر می‌کنم

پیامبر (صلی الله علیه و آله) خیلی مهربان بود که ... به آن کودک و خانواده‌اش خرما داد. ایشان همیشه می‌فرمودند مهمان حبیب (دوست) خدا است و باید با او مهربان و خوش رفتار بود.

دوست دارم

من هم مانند پیامبر که با کودکان مهربان بود با همه مخصوصاً کودکان و مهمانان مهربانی کنم.

امین و مینا

امین و مینا درباره‌ی داستان مهربانی پیامبر (صلی الله علیه و آله) با یکدیگر گفت و گو می‌کنند.
 امین: کسی که برای آن کودک خرما آورد، دوست با وفای پیامبر ... بلال بود.
 مینا: پیامبر خوب خدا حتی در مسجد ... هم به فکر کمک به دیگران است.
 امین: اگر من به جای آن کودک بودم، ... داستان پر مهر پیامبر را می‌بوسیدم.
 مینا: خدا از کمک کردن به انسان‌ها خیلی ... خوش حال می‌شود.

جشن میلاد

سازیم و اهداف درس:

تکلیف با پیامبر (ص) و شناخت ایشان به عنوان فردی امانت‌دار و درصحت‌کار. در این درس تلاش شده است دانش‌آموزان پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله را بشناسند و یاد بگیرند که پس از ذکر نام ایشان صلوات بفرستند. هم‌چنین از دیگر اهداف این درس آشنایی دانش‌آموزان با روز تولد ایشان و برگزاری جشن به مناسبت این روز بزرگ است.

۴۴

دوست دارم

وقتی نام پیامبر خدا را می‌شنوم، صلوات بفرستم. یعنی بگویم ...

اللَّهُ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، یعنی خدایا، بر حضرت محمد(ص) و خاندان او سلام و درود بفرست.

۴۵

بگرد و پیدا کن

۴۸

هدیه‌های آسمان

اهل بیت پیامبر

سازیم و اهداف درس:

در این درس اهل بیت پیامبر (ص) معرفی شده‌اند و میزان محبت و نزدیکی پیامبر به آن‌ها بیان شده است. به طوری که دوستان آن‌ها دوستان پیامبر (ص) و دشمنان پیامبر (ص) هستند.

۴۸

فکر می‌کنم

اهل بیت پیامبر چگونه انسان‌هایی بودند که خدا و پیامبرش، آن‌ها را این همه دوست داشتند؟ آن‌ها انسان‌های درست‌کار، پاک و خداپرستی بودند که همیشه به دستورات خدا عمل می‌کردند. هیچ‌گاه کسی را اذیت نمی‌کردند و تا جایی که می‌توانستند به همه کمک می‌کردند.

۴۸

دوست دارم

من هم مثل بزرگ‌ترها هر وقت می‌خواهم نام اهل بیت پیامبر را به زبان بیاورم، با احترام بگویم: ... «علیه‌السلام» چون آن‌ها با انسان‌های عادی تفاوت دارند و باید با ادب و احترام آن‌ها را یاد کنیم.

گفت و گو کنیم

از این داستان چه چیزهایی یاد می‌گیریم؟

۱- احترام به پدربزرگ‌ها و مادربزرگ‌ها

۳- دعا کردن

۲- درود فرستادن بر اهل بیت پیامبر

۴- توجه و احترام به مهمان

یک کار خوب

ما مسلمانان هر روز در تشهد نمازمان به پیامبر و اهل بیت او درود می‌فرستیم و می‌گوییم: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ». یعنی: ... خدایا، بر حضرت محمد (ص) و خاندان او سلام و درود بفرست.

درس ۱ خانواده‌ی مهربان

منازیم واحداث درس:

نگ کردن به نیازمندان و از خودگذشتگی از محم‌ترین آموزه‌های دین اسلام است. توجه به این مصداقیق و خواندن داستان زندگی امامان و معصومان بجز زیستن را به دانش‌آموزان می‌آموزد. دعا و نذر برای درخواست از خداوند و شفای بیماران نیز از دیگر مفاهیم این درس است.

دوست دارم

من هم مانند امام علی (علیه السلام) و خانواده‌اش ... همیشه به انسان‌های فقیر و نیازمند کمک کنم.

کامل کنیم

نام افراد خانواده‌ی پیامبر(صلی الله علیه و آله) را در جاهای مناسب بنویس.

فکر می‌کنم

وقتی آن مرد فقیر با غذا وارد خانه شد، فرزندانش چه گفتند؟ پدرجان از این که برای ما غذا آوردی سپاس گزاریم.

آن مرد فقیر به فرزندانش چه گفت؟ فرزندانش شما باید از حضرت علی(ع) و خانواده‌ی او سپاس گزار باشید چون آن‌ها این غذا را به ما داده‌اند.

آن شب وقتی بچه‌های آن مرد خوابشان برد، چه خوابی دیدند؟ خواب دیدند که به خانه‌ی حضرت علی(ع) و حضرت فاطمه(س) رفته‌اند و پس از تشکر از آن‌ها با امام حسن(ع) و امام حسین(ع) بازی می‌کنند.

اگر تو به جای آن بچه‌ها بودی و می‌خواستی با چند جمله از حضرت علی (علیه‌السلام) و خانواده‌اش تشکر کنی. چه می‌نوشتی؟ ای یاری‌دهنده‌ی فقرا و نیازمندان، از شما به خاطر این که پدر ما را دست خالی راهی خانه نکردید بسیار گزاشیم. ما می‌دانیم که شما و خانواده‌تان غذایتان را به ما دادید و خودتان گرسنه ماندید تا ما گرسنه نباشیم. خداوند به شما رحمت بی‌کرانش را هدیه کند.

ارزشیابی مستمر

- ۱- پیامبران مردم را به چه چیزهایی راهنمایی می‌کنند؟
- ۲- پیامبر با مهمان چگونه رفتار می‌کردند؟
- ۳- پیامبر ما به چه نامی معروف بودند؟
- ۴- چرا مرد فقیر به در خانه‌ی حضرت علی (ع) رفت؟
- ۵- اهل بیت پیامبر را نام ببرید.

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱- پیامبران کارهای درست را به مردم یاد می‌دهند و آن‌ها را از کارهای زشت باز می‌دارند. ۲- با مهربانی و خوش‌رویی رفتار می‌کردند. ۳- محمد امین ۴- زیرا مرد فقیر می‌دانست اهل این خانه، خانواده‌ی پیامبر هستند و مانند پیامبر، مهربان و دل‌سوز ۵- امام علی (ع)، حضرت فاطمه (س)، امام حسن (ع) و امام حسین (ع)

تلاش بیشتر

قبل قبول

ش خوب

بسیار خوب

دانش آموزان گرامی! برای مطالعه‌ی خودارزیابی پایانی دی ماه به انتهای کتاب قسمت خودارزیابی پایانی مراجعه نمایید.

نماز بخوانیم

نمازیم واحداً درس:

تکلیف با اقامه‌ی نماز و تمرین برای خواندن یک نماز ۲ رکعتی و رعایت ترتیب مراحل آن و تشویق دانش آموزان به اقامه‌ی صحیح نماز.

خاطره

اولین نمازی که خواندم ... را هیچ‌گاه فراموش نمی‌کنم. معلم خوب‌مان در نمازخانه مدرسه به من و هم‌کلاسی‌هایم نماز خواندن را یاد داد. وقتی برای اولین بار نماز خواندم خیلی خوش حال بودم که می‌توانم از خدای خودم به خاطر نعمت‌هایش تشکر کنم.

بگرد و پیدا کن

خواندن سوره‌ی حمد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ * اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَايَّاكَ نَسْتَعِينُ * اِهْدِنَا الصِّرَاطَ

الْمُسْتَقِيمَ * صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ.

سید آموزش:

قبله‌ی ماکه رو به آن نماز می‌خوانیم خانه کعبه است و در کشور عربستان سعودی قرار دارد. هر سال تعداد زیادی از مردم برای زیارت خانه‌ی کعبه به شهر مکه می‌روند.

رکوع
سُبْحَانَ اللَّهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ

سجده
سُبْحَانَ اللَّهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ

تشهد
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ.

مفاهیم و اهداف درس:

آشنایی با امام اول و مهربانی‌های او، توجه به کودکان یتیم و نیازمندان و خوش رفتاری با آنان و کمک برای رفع نیازهایشان.

درس ۱۲ پدر مهربان

۶۳

فکر می‌کنم مثل پدری مهربان آن‌ها را خوش حال کند.
امام علی (علیه السلام) با کودکان یتیم، بازی می‌کرد تا ...

۶۳

دوست دارم
به آدم‌های نیازمند کمک کنم، پس ... همیشه حواسم را جمع می‌کنم تا اگر انسان نیازمندی دیدم در حد توانم به او کمک کنم و موجب خوش حالی او شوم.

۶۳

گفت و گو کنیم
داستان‌هایی را که از زندگی امام علی (علیه السلام) شنیده‌اید، برای دوستان خود تعریف کنید. امام علی (ع) چاه آب می‌کنند و آن چاه‌ها را برای استفاده‌ی همه مردم، از جمله فقرا، در راه ماندگان و نیازمندان قرار می‌دادند. امام علی (ع) با همه‌ی مردم با عدالت رفتار می‌کردند و هیچ‌گاه از بیت‌المال سهم اضافه‌ای به خانواده‌ی خود حتی به برادرشان پرداخت نمی‌کردند.

۶۳

امین و مینا
امین و مینا می‌خواهند به کمک شما جاهای خالی را کامل کنند.

مفاهیم و اهداف درس:

شناخت بیشتر امام حسن (ع) و آشنایی عمیق‌تر با خصوصیات اخلاقی ایشان. صبوری در مقابل تندخویی دیگران و مهربانی با همه مخصوصاً کودکان و نیازمندان.

درس ۱۳ بهترین دوست

۶۷

فکر می‌کنم
امام حسن (علیه السلام) مثل آن مرد تندی نکرد، چون ... همیشه با مهربانی و خوش‌رویی با همه رفتار می‌کردند و می‌دانستند آن مرد در شهر مدینه کسی را نمی‌شناسد.

دوم دبستان

۲۶۰

چه چیزهایی از داستان «بهترین دوست» یاد می‌گیریم؟

۱. به دیگران حرف زشت نزنیم.
۲. به دیگران کمک کنیم حتی اگر آن‌ها از دشمنان ما باشند.
۳. با همه مهربان و مهمان‌نواز باشیم و هر کسی را که احتیاج به یاری داشت، حمایت کنیم.

به امین و مینا کمک کنید تا جاهای خالی را کامل کنند.

دعای باران

ما نیتیم و اهداف درس:

آشنایی بیش‌تر با امام سوم، امام حسین (ع) و جایگاه رفیع ایشان نزد خداوند. از دیگر اهداف این درس بیان استجابات دعای امام حسین (ع) به عنوان یکی از بهترین بنده‌های خدا است.

خدا امام حسین (علیه السلام) را خیلی دوست داشت که ... با دعای او باران فرستاد. ایشان انسان پاک و دل‌سوزی بودند و با حاکم ستمگر زمان خود مبارزه کردند.

امین و مینا می‌خواهند به کمک شما جاهای خالی را کامل کنند. به آن‌ها کمک کنید.

گفت و گو کنیم

این نقاشی را رنگ آمیزی کنید و درباره‌ی داستان آن با دوستانتان گفت و گو کنید. دانش‌آموزان عزیز با استفاده از رنگ‌های زیبا نقاشی را رنگ‌آمیزی کنید. این نقاشی روز عاشورا را نشان می‌دهد. امام حسین (ع) قبل از شروع جنگ با سپاه یزید صحبت کردند و سعی کردند آن‌ها را متوجه اشتباهشان کنند. امام از آن‌ها خواستند که جنگ را کنار بگذارند اما آنان قبول نکردند و با نوه‌ی پیامبر خدا جنگیدند و او را به شهادت رساندند.

درس‌ها بچه‌ها سلام!

مفاهیم واحد الف درس:

آشنایی دانش‌آموزان با «سلام» به عنوان یک آداب اسلامی - اجتماعی و تمایل به زودتر سلام کردن هنگام برخورد با دیگران. کوچک‌ترها و بزرگ‌ترها باید سعی کنند در سلام کردن پیش دستی کنند. البته سلام کردن به تک‌تانی کافی نیست بلکه باید دوستی و صمیمیت هم همراه آن باشد. سلام کلید آشنایی است.

۷۴

فکر می‌کنم سلام کردن به دیگران ... کار خوب و زیبایی است. با سلام کردن به هم احترام می‌گذاریم و از خدا پاداش می‌گیریم.

۷۴

دوست دارم من هم مانند پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله) وقتی با کسی روبه‌رو می‌شوم ... در سلام کردن پیش قدم شوم و زودتر سلام کنم.

۷۴

گفت و گو کنیم
وقتی به یکدیگر سلام می‌کنیم ...

۱- با هم بیشتر دوست می‌شویم. ۲- به هم احترام می‌گذاریم. ۳- از خداوند پاداش می‌گیریم.

۷۴

یک کار خوب
ما مسلمانان هر روز در پایان نماز به پیامبر خدا درود می‌فرستیم و می‌گوییم: **السَّلَامُ عَلَیْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ**. یعنی: سلام بر تو ای پیامبر و رحمت خدا و برکات او بر تو باد.

۷۵

امین و مینا

امین: من از مینا کوچک‌تر هستم و سعی می‌کنم زودتر ... به او سلام کنم.

مینا: البته بزرگ‌ترها هم ... نباید منتظر سلام کوچک‌ترها باشند.

امین: سلام کردن نشانه‌ی ادب و احترام به دیگران است.

مینا: پیامبر خدا می‌گفت: تا زنده هستم ... سلام کردن به کودکان را ترک نمی‌کنم.

ارزشیابی مستمر

- ۱- کدام ذکر را سه مرتبه در سجده تکرار می‌کنیم؟
- ۲- امام علی (ع) ... مردم بودند.
- ۳- از رفتار امام حسن (ع) آموختیم که ...
- ۴- چه کسی برای مردم کوفه دعا کرد تا باران بیارد؟
- ۵- چه کسی همیشه در سلام کردن پیش قدم می‌شدند؟
- ۶- سلام کردن چند پاداش دارد؟ و چه کسانی پاداش می‌گیرند؟

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱ سبحان الله ۲ داناترین ۳ با همه‌ی مردم مهربان و خوش اخلاق باشیم. ۴ امام حسین (ع) ۵ پیامبر (ص) ۶ حضرت پاداش دارد شصت و نه پاداش برای کسی که سلام می‌کند و یک پاداش برای کسی که جواب سلام می‌دهد.

تلاش بیشتر

قابل قبول

خوب

بسیار خوب

پیش قدمی، سلام کردن، این آداب اسلامی را به هنگام برخورد با دیگران همیشه به یاد داشته باشید. پیش دستی کردن را پر ارزش بدانید. کسی که در سلام کردن پیش دستی می کند خداوند به او پاداش بیش تری می دهد.

طبیعت زیبا

مناجم و اهداف درس:

در این درس بر حفظ پاکیزگی و رعایت نظافت به عنوان یکی از نشانه های دین اسلام تأکید شده است. طبیعت و آب پاکیزه از نعمت های خداوند مهربان هستند که باید قدر آن ها را بدانیم.

۷۸

فکر می کنم

خداوند دارد ما انسان ها تمیز و پاکیزه باشیم. زیرا... پاکیزگی یکی از مهم ترین دستورهای دین ما و نشانه ای ایمان است.

۷۸

گفت و گو کنیم

چگونه می توانیم محیط کلاس و مدرسه را تمیز نگه داریم؟ کاغذهای استفاده شده ی خود را روی زمین نریزیم. هنگام زباله های روی زمین بود آن را برداریم و در سطل زباله بیندازیم. اگر خوراکی می خوریم آشغال آن را روی زمین نیندازیم. اگر زباله های روی زمین بود آن را برداریم و در سطل زباله بیندازیم.

۷۸

امین و مینا

امین و مینا در مورد طبیعت و زیبایی های آن صحبت می کنند.
امین: من در طبیعت می توانم ... به شادی و تفریح بپردازم.
مینا: طبیعت زیبا هدیه ی خداست که به ما بخشیده است.
امین: اسلام، دین پاکیزگی و نظافت است.
مینا: من برای تمیز نگه داشتن طبیعت ... هیچ وقت در آن زباله نمی ریزم.
امین: من هم ... همین طور و اگر هم زباله ای بینم حتماً آن را از روی زمین برمی دارم و در سطل زباله می اندازم.

۷۹

بگرد و پیدا کن

این گل ها را می شناسی؟ نام آن ها را بنویس.

رز

لاله

نرگس

آفتابگردان

این گل های زیبا را خدای مهربان به طبیعت هدیه داده است. در برابر این هدیه ی زیبا، ما بچه ها ... مسئول هستیم. باید به خوبی از آن ها مواظبت کنیم. هیچ گاه نباید گل را از شاخه ها جدا کنیم تا همیشه طبیعتی زیبا داشته باشیم.

وقت نماز

مناجم و اهداف درس:

در نماز و خواندن نمازهای واجب در زمان های مخصوص خود، اهمیت شرکت در نماز جماعت مدرسه و مسجد.

۷۹

هدیه های آسمان

فکر می‌کنم

چه خوب است که هر روز می‌توانم پنج بار با خدا گفت و گو کنم. هنگام نماز صبح و ... نماز ظهر و عصر، همین طور هنگام نماز مغرب و عشا.

دوست دارم

هر روز با معلم و دوستانم در مدرسه نماز را اول وقت بخوانم. من می‌دانم خداوند از این که نمازمان را سر وقت و به جماعت بخوانیم خوش حال و خشنود می‌شود و به ما پاداش می‌دهد.

امین و مینا

امین و مینا می‌خواهند نماز بخوانند. به آن‌ها کمک کنید تا بدانند در هر نماز چند رکعت بخوانند.

۴ رکعت

نماز ظهر

۲ رکعت

نماز صبح

۳ رکعت

نماز مغرب

۴ رکعت

نماز عصر

۴ رکعت

نماز عشا

بین و بگو

هر تصویر وقت چه نمازی را نشان می‌دهد؟

نماز مغرب و نماز عشا

نماز ظهر و نماز عصر

نماز صبح

راز خوش بختی

ماشیم واحد اول درس:

آشنایی با راصحت گویی به عنوان رازی برای خوش بخت بودن و پرهیز از دروغ گویی که موجب زیان‌های بسیاری می‌شود.

فکر می‌کنم

همه‌ی ما دوست داریم خوش بخت باشیم. پس به سخن پیامبر گوش می‌کنیم و ... هرگز دروغ نمی‌گوییم.

گفت و گو کنیم

درباره‌ی فایده‌ی راست‌گویی و نتیجه‌ی دروغ‌گویی با دوستان خود گفت و گو کنید.

فایده‌های راست‌گویی

- ۱- راست‌گویی باعث خوش بختی می‌شود.
- ۲- همه آدم راست‌گو را دوست دارند.
- ۳- خدا از انسان راست‌گو راضی است.

نتیجه‌های دروغ‌گویی

- ۱- مردم به انسان دروغ‌گو اعتماد ندارند.
- ۲- دروغ باعث اختلاف میان مردم می‌شود.
- ۳- دروغ ریشه‌ی همه‌ی بدی‌هاست.

امین و مینا
 امین: زبان، هدیه و نعمت خدا به ماست، پس ... نباید با آن دروغ بگوییم.
 مینا: خدا آدم‌های راست‌گو را خیلی دوست دارد.
 امین: کسی که همیشه راست می‌گوید، ... انسان خوب و خوش‌بختی است.
 مینا: از داستان این مرد فهمیدم که ... دروغ‌گویی بسیار بد است و خداوند راست‌گویان را دوست دارد.

بازی و نمایش
 با دوستان خود نمایشی را اجرا کند که نشان دهد کسی که دروغ می‌گوید، چه مشکلاتی پیدا می‌کند. دانش‌آموزان عزیز می‌توانند این نمایش را اجرا کنند:
 زهرا: سلام مریم، خوبی؟ ساعت را تازه خریده‌ای؟
 مریم: سلام زهرا. بله مادرم دیروز آن را برایم خریده است.
 زهرا: خوش به‌خالت، خیلی قشنگ است.
 مریم: خوش‌حالم که از ساعت خوش‌آمد. فکر می‌کنم مادرم آمد، باید بروم.
 زهرا: مادرم گفته است از مادرت موضوعی را بپرسم. سلام فاطمه خانم.
 مادر مریم: سلام زهرا جان، خوبی؟ شرمند، به مادرت بگو یادم رفت آن آدرسی را که از من می‌خواست، بیاورم.
 زهرا: اشکالی ندارد. راستی چه ساعت قشنگی برای مریم خریده‌اید.
 مادر مریم: مریم جان کدام ساعت؟ دوباره ساعت خواهرت را برداشتی؟
 مریم: بیخشد مادر، اما...
 مادر مریم: کار خوبی نکردی که به زهرا دروغ گفتی.
 زهرا: اشکالی ندارد مریم، اما اگر می‌گفتی برای خودت نیست بهتر بود.
 مریم: حق با شماست. قول می‌دهم از این به بعد دیگر دروغ نگویم.

هدیه‌های آسمان

شماره با خانواده
 زهرا و مادر خود بخواهید «داستان چوپان دروغ‌گو» را برای شما تعریف کنند. چوپانی گاه‌گاه و بی‌سبب فریاد می‌زد: گرگ آمد! گرگ آمد! مردم هر بار برای نجات چوپان و گوسفندان به سوی او می‌دویدند، اما چوپان می‌خندید و مردم می‌فهمیدند که او دروغ گفته است. روزی گرگی به گله زد. چوپان شروع به فریاد زدن کرد و کمک خواست. مردم فکر کردند که او باز هم دروغ می‌گوید به همین دلیل هر چه فریاد زد هیچ‌کس به کمکش نرفت. چوپان دروغ‌گو تنها ماند و گرگ همه‌ی گوسفندان او را شکار کرد.

جشن بزرگ

ما بهیم اهداف درس:

تفصیلی دانش‌آموزان با نام مبارک حضرت امام زمان (ع) به عنوان چهاردهمین معصوم، تقویت علاقه و محبت نسبت به این امام بزرگوار، ایجاد تمایل و آمادگی برای حضور و مشارکت در جشن نیمه‌ی شعبان

دوست دارم
 کاری کنم تا امام مهدی (علیه السلام) مرا بیش‌تر دوست داشته باشد. پس ... همیشه سعی می‌کنم انسان خوب و راست‌گویی باشم و به دستورات خدا توجه و آن‌ها را اجرا کنم.
 جشن بگیریم

- خوب است ما بچه‌ها هم برای جشن نیمه‌ی شعبان برنامه‌ای تهیه کنیم.
- ۱- من و دوستانم ... با کمک پدرم کوچه را چراغانی می‌کنیم.
 - ۲- مادرم آن روز صبح زود کوچه را آب‌پاشی و تمیز می‌کند.
 - ۳- خواهرم شربت درست می‌کند تا به همسایه‌ها شیرینی و شربت بدهیم.
 - ۴- برادرم روی پارچه‌ی بزرگی می‌نویسد «مهدی جان؛ تولدت مبارک».
 - ۵- پدر بزرگ و مادر بزرگم برای جشن نیمه‌ی شعبان همه‌ی ما بچه‌ها را به مسجد محله می‌برند.

یک کار خوب ای امام زمان من تو را خیلی دوست دارم و همیشه دعا می‌کنم ... که زودتر ظهور کنی. دلم می‌خواهد در کنار تو با کفر و ظلم و ستم و انسان‌های بد بچنگم و عدالت و خوبی را برقرار کنم.

در کنار سفره

مفاهیم واحد درس: توجه و ذکر آداب غذا خوردن و اهمیت شروع غذا با نام خداوند و پایان آن با تشکر از خدا و دعا برای سیر شدن و رفع نیازهای گرسنگان و نیازمندان. پرهیز از اسراف و احترام به نعمت‌های خداوند مثل نان و استفاده از اضافی آن به عنوان غذایی برای حیوانات دیگه مثل پرندگان.

دوست دارم

هر بار که غذا می‌خورم، از خدا تشکر کنم و بگویم ... خدایا به خاطر همه‌ی نعمت‌هایت از تو سپاس گزارم.

گفت و گو کنیم

- ۱- اگر غذا داغ است، نباید آن را فوت کنیم.
- ۲- لقمه‌های غذا را باید کوچک و اندازه‌ی دهانمان برداریم.
- ۳- غذاهای اضافی را ... نباید دور بریزیم، می‌توانیم از آن‌ها برای غذای حیوانات استفاده کنیم.
- ۴- نمی‌گوییم این غذا را دوست ندارم، بلکه ... آن را می‌خورم و از نعمت‌های خداوند تشکر می‌کنم.
- ۵- هر روز صبحانه را کامل بخوریم.

امین و مینا

امین و مینا با خانواده‌شان برای استراحت و تفریح به باغ پدر بزرگ رفته‌اند. عبارت‌ها را کامل کنید.

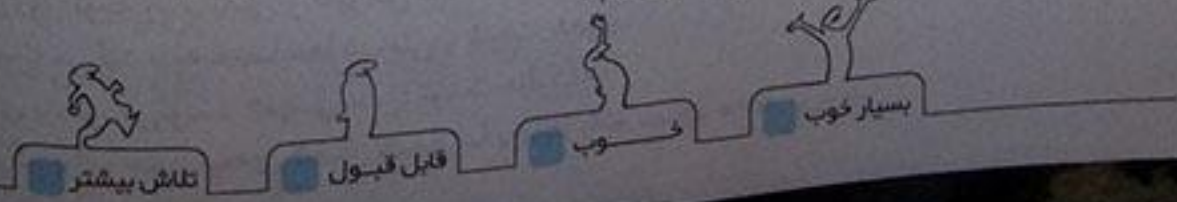
غذا را با نام خدا شروع کنیم. لقمه‌ها را آرام و شمرده می‌جویم. لقمه‌ها را کوچک برداریم. بعد از غذا خدا را به خاطر نعمت‌هایش شکر کنیم.

ارزشیابی مستمر

- ۱- از نشانه‌های ایمان است؟
- ۲- «وَ أَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا» یعنی
- ۳- در طول روز چند بار و چگونه با خداوند صحبت می‌کنیم؟
- ۴- پیامبر (ص) فرمود: اگر می‌خواهی خوش بخت باشی هرگز نگو.
- ۵- نیمه‌ی شعبان برای کدام امام جشن می‌گیرند؟
- ۶- هنگام غذا خوردن چه نکاتی را باید رعایت کنیم؟ (۴ مورد)

پاسخ ارزشیابی مستمر

- ۱- پاکیزگی ۲ و ما از آسمان آبی و پاکیزه فرستادیم ۳ ۵ بار، در نمازهای صبح، ظهر، عصر، مغرب و عشا. ۴ دروغ
- ۵ امام زمان (ع) ۶-۱- غذا را با نام خدا شروع کنیم، ۲- لقمه‌ها را کوچک برداریم، ۳- لقمه‌ها را آرام و شمرده بخوریم
- ۴- بعد از غذا خدا را به خاطر نعمت‌هایش شکر کنیم.

محتوای ویژه کتاب

- نکاتی تازه درباره‌ی روش تدریس و نحوه‌ی آموزش
- پاسخ کامل سؤال‌های قرآنی
- پیام‌های قرآنی، بیش‌تر بدانیم، توصیه‌ی معلم
- ارزشیابی مستمر همراه با پاسخ

آموزش قرآن

قرآن کلام الهی است که تمام تعالیم و دستورات اسلام در آن نهفته است، به همین دلیل آموزش قرآن از مهم‌ترین ارکان تعلیم و تربیت اسلامی است. فراگیری و انس با قرآن در دوران کودکی نقش بسیار مهمی در تربیت کودک دارد، لذا جهت هموار کردن راه و فراگیری آسان و انس دائمی دانش‌آموزان به نکات زیر توجه داشته باشید:

- ۱- پدران و مادران می‌توانند بهترین الگو برای فرزندان باشند. پس در حضور فرزندان هر روز قرآن بخوانید و از فرزندان بخواهید تا تکالیف انس با قرآن در خانه را انجام دهند.
- ۲- هنگام با کتاب پیش روید و هیچ قاعده‌ای را برای فرزندان بیان نکنید.
- ۳- اجباری در حفظ کردن سوره‌ها و آیات درسی نداشته باشید ولی اگر کودک علاقه نشان داد او را تشویق کنید.
- ۴- مهم‌ترین هدف آموزشی قرآن در دوره‌ی ابتدایی، توانایی روخوانی قرآن و درک برخی مفاهیم آن است.

نکاتی درباره‌ی روش تدریس

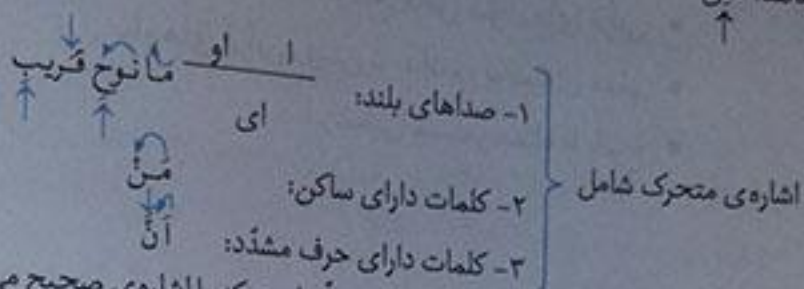
- ۱- در آموزش قرآن باید گام به گام پیش رفت و تا زمانی که دانش‌آموز گام اول را فرا نگیرد نمی‌توان از او انتظار داشت که گام بعدی را به خوبی فرا گیرد. آموزش قرآن پنج گام دارد که عبارتند از:
 - گام اول: ترکیب حروف با صدا، توانایی خواندن ترکیب مصوت با صامت
 - گام دوم: آشنایی با ساکن و توانایی خواندن کلماتی که دارای ساکن هستند.
 - گام سوم: آشنایی با و تشدید توانایی خواندن کلماتی که دارای حروف مشدد هستند.
 - گام چهارم: آشنایی با تنوین و توانایی خواندن کلماتی که دارای تنوین هستند.
 - گام پنجم: آشنایی با اتصالات، حروف ناخوانا و توانایی خواندن کلماتی که دارای حرف ناخوانا هستند. (حروف والی)

در قرآن پایه‌ی دوم ۵ گام اول در کتاب گنجانده شده ولی گام پنجم در پایه‌ی سوم به طور مفصل تدریس خواهد شد.
 - ۲- مراحل خواندن آیات و سوره‌های قرآن توسط دانش‌آموزان ۳ مرحله است:
 - مرحله اول: بخش بخش خوانی مرحله دوم: شمرده خوانی یا روخوانی مرحله سوم: روان خوانی
 - از دانش‌آموز انتظار نداشته باشید تا بخش بخش خوانی را فرا نگرفته بتواند شمرده خوانی کند.
- نحوه‌ی آموزش:
- در مرحله‌ی بخش بخش خوانی معلم اشاره می‌کند و هدف اصلی، آموزش دیداری است، یعنی دانش‌آموز با دیدن هر بخش همان بخش را بخواند. (اول ببیند سپس بخواند.)
- طریقه‌ی اشاره کردن:

اشاره به ۲ صورت است: } اشاره‌ی ثابت
اشاره‌ی متحرک

اشاره‌ی ثابت شامل صداهای کوتاه _____ است که وسیله‌ی اشاره باید روی صداها قرار گیرد و صداهایی که بالای خط هستند از بالا اشاره می‌شوند و صداهایی که پایین خط هستند از پایین اشاره می‌شوند:

مانند: خَلِقُ
↓ ↓
↑

فراگیری اشاره فقط برای معلّم است و این معلّم است که با اشاره‌ی صحیح می‌تواند بخش بخش خوانی را به دانش‌آموز یاد دهد.

هدف و محتوای کلی کتاب
جامعیت آموزش قرآن یکی از اصول حاکم بر کتاب درسی است که در راستای رسیدن به این هدف، آموزش قرآن به سه جزء تقسیم می‌شود. این سه جزء عبارت است از: خواندن قرآن کریم (سوره‌ها و عبارات قرآنی)، درک معنای عبارات و آیات قرآن کریم (معنی کلمات و عبارات قرآنی) و تدبیر آیات (پیام قرآنی). این سه جزء، اجزای اصلی سواد قرآنی است.

الف کوچک / سکون

برگزاری جشن قرآن و بیان آداب قرآن خواندن:

- ۱- تمیز و پاکیزه باشیم و پیش از خواندن قرآن وضو بگیریم.
- ۲- پیش از خواندن قرآن بگوییم: اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
- ۳- هنگام خواندن قرآن ساکت باشیم و به آیات قرآن خوب گوش دهیم.
- ۴- قرآن را خوب یاد بگیریم و هرروز تعدادی از آیات قرآن را بخوانیم.

جلسه‌ی اول

- آیا می‌دانید امسال می‌خواهیم چه چیزهایی از قرآن را بیاموزیم؟ با توجه به صحبت‌های معلّم عزیزمان، قرار است امسال صحیح خوانی و روان خوانی قرآن کریم را یاد بگیریم.
- آیا می‌توانید هر کدام از شما یکی از سوره‌ها و پیام‌هایی را که از سال قبل به یاد دارید، برای دوستان خود بخوانید؟ بله، رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا؛ پروردگار علم و دانش مرا زیاد کن.
- کدام یک از شما می‌توانید یکی از داستان‌های کتاب آموزش قرآن کلاس اول را برای دوستان خود تعریف کنید؟ سال گذشته، در درس هفتم کتاب قرآن، داستان کودکی حضرت موسی(ع) را خواندیم. حضرت موسی(ع) یکی از پیامبران الهی بود که در کودکی توسط مادرش داخل سبدهی قرار گرفت و به رود نیل سپرده شد. او در کاخ فرعون بزرگ شد و به پیامبری رسید و با ظلم و بی‌دینی مبارزه کرد.

انس با قرآن در خانه

خاطره‌ی جشن قرآن امروز را برای اعضای خانواده‌ات تعریف کن. امروز در مدرسه معلّم مهربان ما، به همه‌ی بچه‌ها برای ورود به کلاس دوم تبریک گفت. او به ما گفت: قرآن کتاب آسمانی مسلمانان است که باید صحیح خواندن و عمل کردن به دستوراتش را یاد بگیریم. در جشن قرآن امروز سوره‌هایی را که حفظ بودیم برای بقیه‌ی بچه‌ها خواندیم و هر کس داستانی بلد بود تعریف کرد.

۲
دوم دبستان

آموزش قرآن

جلسه‌ی دوم (آموزش لوحه)

نشانی با نماد (سا)، گام اول: ترکیب حروف با صداها

← ا ←

قال هذا

جلسه‌ی سوم (پیام قرآنی)

خدا بخشنده و مهربان است. *سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۱۶۳*

الرَّحِيمِ: مهربان

خدا خیلی مهربان و بخشنده است برای این که به ما گوش، چشم و دهان داده است. ما به خاطر نعمت‌های خداوند است که نیرومند هستیم و زندگی می‌کنیم.

آموزش لوحه

عبارت قرآنی را از روی لوحه بخش بخش بخوانید.

قال با آنم	قا	اَل	یا	اَ	دَ	مُ
۱- فلان کتابنا	ها	ذا	کی	تا	بُ	نا
۲- ز اخاه هارون	وَ	اَ	خا	هَ	ها	رَونَ
۳- قال می عصای	قا	اَل	هَ	یَ	عَ	صا ی
۴- و جعل لها زواجی	وَ	جَ	عَ	اَل	اَل	ها رَ وا سِ ی

آموزش قرآن ۱۰

دانش آموزان هنگام بخش بخش خوانی، صدای «ر» قبل از «ی» را در کلماتی مانند حج و زواجی مانند سایر کسره‌ها می‌خوانند این شیوه‌ی خواندن غلط نیست، هرچند به تدریج در روان خوانی کلمات می‌آموزند که این صدا را به صورت «ای» بخوانند مانند کلمات فارسی: زیارت، سیاحت.

جلسه‌ی چهارم

نشانی با علامت سکون (گام دوم آموزش قرآن)

روش تدریس: با اشاره به کلمات ساده‌ی فارسی مانند سر، دل، قم

پس از خواندن کلمات فارسی توسط دانش آموزان، اشاره می‌کنیم کدام صداها را می‌بینید؟ در کلمه‌ی سر صدای «س» سپس اشاره می‌شود که حرف «ر» هیچ صدا و علامتی ندارد ولی خواننده می‌شود در قرآن علامت «ر» را داریم که به آن ساکن می‌گویند. در کلمه این علامت بر سر حرفی قرار گرفت آن حرف با حرف قبل خوانده می‌شود. حالا به کلمات ساده‌ی قرآنی اشاره می‌شود.

من قل

آموزش لوحه

بخش بخش بخوانید.

۱- فلان اخی	ها	ذا	اَ	حی
۲- اَلَمْ یَجْعَلْ	اَ	لَمْ	یَجْ	عَلْ
۳- ما لَمْ یَعْلَمْ	ما	لَمْ	یَعْ	لَمْ
۴- لَمْ یَخْلُقْ مِثْلَهَا	لَمْ	یَخْ	لِقْ	مِثْ
۵- اَفَمَنْ یَخْلُقْ كَمَنْ لَا یَخْلُقْ	اَ	فَ	مَنْ	یَخْ

ها کی من لا یخُ لُ قی

قرآن سخن خدا برای مردم است. ناس: مردم

بوی آن عمران، آیه ۱۳۸ کتاب درسی درباره‌ی این پیام قرآنی با هم گفت و گو کنید. تصویر، جمعی را نشان می‌دهد که در مسجد نشسته‌اند و در حال خواندن قرآن هستند و هنگامی که قرآن می‌خوانند، خدا با آن‌ها از این طریق صحبت می‌کند.

بخش بخش بخوانید.

- خز ← خذ
- نوا ← کا
- وَأُ ← ز
- ب ← ا

صُ خ ف اِ اِ ر ا ه م و م و س ی

۱- مُحَمَّدٌ اِبْرَاهِیْمَ وَ مَوْسٰی

اَلَّذِیْ ذَرٰی عَ لَ قٰی فَا سَوَّوْی

۲- الَّذِیْ خَلَقَ فَسَوَّی

فَا عَمَّ اَیَّ هٖ تَ وَجَدَ کَ لَوْ

۳- فَعَمَّ تَوَكَّلُوْا

اِصْبٰ بِ رَوَا وَ صَا بِ رَوَا وَ رَا بِ طَوَا

۴- اِصْبِرْ وَاَصْبِرْ وَاِرْبَطْ وَاِرْبَطْ

تفصیلات در صورتی صورت می‌گیرد که دومین کلمه دارای حروف ناخوانا باشد و حرف بعدی آن ساکن یا تشدید باشد. اتصال برای صداهای بالای از بالا و برای صداهای پایین خط از پایین انجام می‌شود.
مثال: اللهُ الْعَزِیْمُ رَبُّ الْعَالَمِیْنَ
حرف و حرکتی که آبی نوشته شده اند خوانده نمی‌شوند.

بخش بخش بخوانید.

اَلَّذِیْ لَمْ یَضَعْ

۱- اللهُ الْعَزِیْمُ

رَبِّ الْعَالَمِیْنَ

۲- رَبُّ الْعَالَمِیْنَ

اَلَّذِیْ لَمْ یَضَعْ

۳- الَّذِیْ لَمْ یَضَعْ

رَبِّ الْعَالَمِیْنَ

۴- رَبِّ الْعَالَمِیْنَ وَالْمَرْسُیْنَ

وَهُوَ الْعَزِیْمُ

۵- وَهُوَ الْعَزِیْمُ

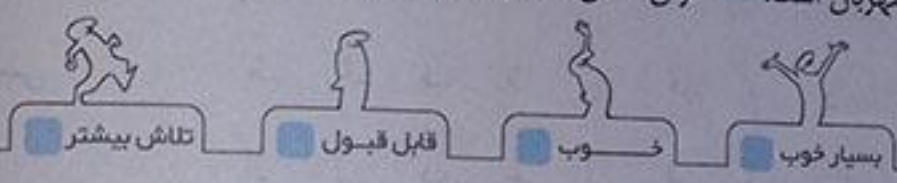
این دو پیام قرآنی را بخوان و زیر کلمات شبیه به هم خط بکش. ۱- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، ۲- هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ
الرَّحِيمُ: بخشنده الرَّحْمَنُ: مهربان

ارزشیابی مستمر

- ۱- بخش بخش بخوانید. ما لَمْ يَعْلَمْ
- ۲- چه کسی به ما گوش و چشم بخشیده است؟ در این رابطه یک پیام قرآنی بگویند.
- ۳- معنای پیام قرآنی «هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ» چیست؟

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱- اَلَمْ نَجْعَلْ مَا لَمْ يَدْرِكْ هَمَّتْهَا وَ جِزْهَائِي كِه مَا دَارِيْم رَا خدای بخشنده به ما داده است. هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ خدا بخشنده و مهربان است. ۲- قرآن سخن خدا برای مردم است. ۳- تلاش بیشتر

سوره ی حمد / ك

جلسه ی اول

آموزش سوره ی حمد و آشنایی با حرف ك و توانایی خواندن کلمات دارای این حرف.
ك ← ك ك (ك) ك (ك) ك (ك)

آموزش لوحه

بخش بخش بخوانید.

۱- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 ۲- الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
 ۳- الرَّحْمَنُ الرَّحِيمِ
 ۴- مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ
 ۵- إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
 ۶- اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
 ۷- صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ
 غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

بِسْمِ ك ك بِه ز ر ح م ن ز ر ح م
 اَلْحَمْدُ ك ك لِد ل ه ر ب ا ل ع ا ل م ي ن
 ا ز ر ح م ن ز ر ح م
 م ا ل ك ي و م د د ي ن
 اِ ي ا ك ن ع ب د و ا ي ا ك ن س ت ع ي ن
 ا ه د ن ا ص ر ا ط الم س ت ق ي م
 ص ر ا ط ا ل ذ ي ن ا ن ع م ت ع ل ي ه م
 غ ي ر الم غ ض و ب ع ل ي ه م و لا الض ا ل ي ن

جلسه دوم (آموزش لوحه)

۱۷

بخش بخش بخوانید.

ك	لَيْتَ	عَ	←	نَيْتَ
ك	رَ	صَدَّ	←	مَرَّكَ
ك	لِ	مَ	←	مَكَّ
كُ	لِ	تَمَّ	←	نَمَّكَ

۱- وَ رَبِّكَ أَتَى

۲- وَ إِذْ خَلَقْنَا فِي رَحْمَتِكَ

۳- وَ الْوَالِي مَا فِي بَيْمَتِكَ

۴- كَذَلِكَ كَذَبْنَا لِيُوشَعَ

وَ إِذْ خَلَقْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَ الْوَالِي مَا فِي بَيْمَتِكَ كَذَلِكَ كَذَبْنَا لِيُوشَعَ

۱۷

انس با قرآن در خانه

سوره حمد را بخوان و تعداد کلمه های دارای حرف «ك» را بنویس. ۳ کلمه

۱۸

جلسه سوم (پیام قرآنی)

خدا، نیکوکاران را دوست دارد.

وَ لَا يُحِبُّ الْمُخْسِرِينَ

نخسن: نیکوکار

سوره آل عمران، آیه ۱۳۴

۱- با کمک تصویر (صفحه ۱۸ کتاب درسی) درباره ی این پیام قرآنی با هم گفت و گو کنید و بگویید نیکوکاران چه کسانی هستند. در تصویر خواهر و برادری را می بینیم که به عیادت دوست شان رفته اند. آن ها می دانند که عیادت از بیماران از کارهای نیک است و خداوند نیکوکاران را دوست دارد. آن ها همیشه سعی می کنند به دیگران کمک کنند، کارهای خوب انجام دهند و به عیادت بیماران بروند. این کارها و خیلی از کارهای خوب دیگر کار نیک نامیده می شود و افرادی که این کارها را انجام می دهند نیکوکار نام دارند.

۱۹

انس با قرآن در خانه

پیام قرآنی درس را بخوان و سه مورد از کارهایی را که نیکوکاران انجام می دهند نام ببر.

۱- به نیازمندان کمک می کنند.

۲- برای دانش آموزان مدرسه می سازند.

۳- به عیادت بیماران می روند.

۲۰

جلسه چهارم

فعالیت: این عبارات قرآنی را بخوانید و در جای مناسب فلش بگذارید.

۲- فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ

۱- وَ مِمَّا يَبْدَأُ لِلْأَمِينِ

بیش تر بدانیم

نصایحی که در سوره ی حمد آمده است. اخذنا الصراط المستقیم (ما را به راه راست هدایت فرما).

۲۰

آموزش قرآن

آموزش قرآن

جلسه اول

آموزش خواندن سوره ناس و آشنایی با نماد ءة
ءة ءة ءة ءة ءة

بیش تر بدانیم

سوره ناس آخرین سوره قرآن است. به این سوره و سوره قلوق، مَعْوَدَتین گفته می شود. زیرا هر دو با عبارت قُلْ اَعُوذُ بِكُمْ مِنْ شَرِّهِمْ شروع می شوند.

آموزش لوحه

بخش بخش بخوانید.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ	بِسْمِ	مِ	ك	بِسْمِ	مِ	ك	بِسْمِ	مِ	ك
۱- قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ	قُلْ	اَعُوذُ	بِرَبِّ	نَّاسِ	قُلْ	اَعُوذُ	بِرَبِّ	نَّاسِ	قُلْ
۲- مَلِكِ النَّاسِ	مَلِكِ	نَّاسِ	مَلِكِ	نَّاسِ	مَلِكِ	نَّاسِ	مَلِكِ	نَّاسِ	مَلِكِ
۳- اِلٰهِ النَّاسِ	اِلٰهِ	نَّاسِ	اِلٰهِ	نَّاسِ	اِلٰهِ	نَّاسِ	اِلٰهِ	نَّاسِ	اِلٰهِ
۴- مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ	مِنْ	شَرِّ	الْوَسْوَاسِ	الْخَنَّاسِ	مِنْ	شَرِّ	الْوَسْوَاسِ	الْخَنَّاسِ	مِنْ
۵- الَّذِي يُوسْوِسُ	الَّذِي	يُوسْوِسُ	الَّذِي	يُوسْوِسُ	الَّذِي	يُوسْوِسُ	الَّذِي	يُوسْوِسُ	الَّذِي
فِي صُدُوْرِ النَّاسِ	فِي	صُدُوْرِ	النَّاسِ	فِي	صُدُوْرِ	النَّاسِ	فِي	صُدُوْرِ	النَّاسِ
۶- مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ	مِنَ	الْجِنَّةِ	وَالنَّاسِ	مِنَ	الْجِنَّةِ	وَالنَّاسِ	مِنَ	الْجِنَّةِ	وَالنَّاسِ

۲۱
دوم دبستان

جلسه دوم (آموزش لوحه)

بخش بخش بخوانید.

عمارة ← ع	ما	ر	ة
سُدْرَة ← سِ	ر	ة	ة
شَهَادَة ← شَ	ها	ة	ة
لَيْلَة ← لَيْ	ل	ة	ة
رَحْمَة ← رَح	م	ة	ة
جَنَّة ← جَن	ن	ة	ة
۱- لَاقُوْةَ الْاَبْرَآءِ	لَا	قُوْةَ	اَبْرَآءِ
۲- وَكَلِمَةَ اللّٰهِ الَّتِي	و	كَلِمَةَ	اللّٰهِ الَّتِي
۳- وَاَوْصَانِي بِالْحَصْلَةِ	وَاَوْصَانِي	بِالْحَصْلَةِ	وَاَوْصَانِي
وَالزَّكَاةَ مَا دُمْتُ حَيًّا	وَالزَّكَاةَ	مَا دُمْتُ	حَيًّا

۲۲
دوم دبستان

سورهی فلق / تنوین‌ها

جلسه‌ی اول

آشنایی با تنوین ← - ن گام چهارم فراگیری قرآن

۲۶

آموزش لوحه

بخش بخش بخوانید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ

۲- مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ

۳- وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ

۴- وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ

۵- وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ

۲۶

دوم دبستان

انس با قرآن در خانه

سورهی فلق را بخوان و زیر کلماتی که تنوین «ی» دارند، خط بکش.
غاسیق، حاسید

۲۷

جلسه دوم (آموزش لوحه)

بخش بخش بخوانید.

نوح ← نوح

قُوَّة ← قُوَّة

صِرَاط ← صِرَاط

مُسْتَقِيم ← مُسْتَقِيم

۱- وَمَا تَنْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا

۲- وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلُمَاتٍ الْأَرْضِ

۳- وَلَا زَنْطَبٌ وَلَا يَابِسٌ

۴- إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ

(سورهی انعام، آیهی ۵۹)

۲۸

آموزش لوحه

۲۷۶

همه‌ی نعمت‌ها را خدا به ما بخشیده است.
الله: خدا

پیام قرآنی
وَمَا يَكُم مِّنْ نِّعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ

با کمک تصویر (صفحه‌ی ۲۹ کتاب درسی) درباره‌ی این پیام قرآنی با هم گفت‌وگو کنید. باران، دریا، درخت، میوه‌ها و... را خدایند آفریده است. این پدیده‌ها نعمت‌های خدا هستند و نیازهای مختلف ما را برآورده و رفع می‌کنند. ما باید از خدا به خاطر همه‌ی نعمت‌هایی که به ما داده است تشکر کرده و از آن‌ها درست استفاده کنیم. نماز خواندن و اسراف نکردن یکی از راه‌های تشکر از خدا است.

انس با قرآن در خانه

عبارت و پیام قرآنی این جلسه را بخوان و زیر کلماتی که تنوین «پ» دارند، خط بکش. **وَرَزَقَهُ حَبَّةَ وَظَبٍ**، کتاب، نِعْمَةٍ

جلسه سوم

نشانی با تنوین ۱ ← ن گام سوم فراگیری قرآن

آموزش لوحه

بخش بخش بخوانید

- کتاب ← ک تا ت
- خبر ← خ ح حَبَّ ر
- باید ← ع با د
- نیازت ← م با ر

- ۱- هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ
- ۲- وَإِلَيْكُمْ آتَى وَاحِدٌ
- ۳- وَرَأَى اللَّهُ فُجُورَ رَجِيمٍ
- ۴- نَضْرِبُ مِنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ
- ۵- نَحْمَدُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

انس با قرآن در خانه

این عبارت قرآنی را بخوان و زیر کلمات دارای تنوین «ه» خط بکش.
فِيهَا نَاكِبَةٌ وَنَحْلٌ وَرِمْثَانٌ

جلسه‌ی چهارم

نشانی با تنوین ۱ ← ن گام چهارم فراگیری قرآن

آموزش لوحه

بخش بخش بخوانید.

شا	ک	ز							
←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
شاکرا	لا	ز	ظن	نا	ن	ن	ن	ن	ن
←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
خلال	ز	ظن	نا	ن	ن	ن	ن	ن	ن
←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
رفیقا	ظن	نا	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن
←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
ظنرا	نا	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن

۱- انا فتحنا لك فتحا مبينا

۲- و ينصرك الله نصرا عزيزا

۳- ان الله كان عليهما حكيمًا

۴- و رزقني منه رزقا حسنا

۵- و سبحوه بكرة و اصيلا

انس با قرآن در خانه

این عبارت قرآنی را بخوان و زیر کلمات دارای تنوین «تا» خط بکش.

اَنَا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا

یادآوری ۱

فعلت اول: امسال در درس قرآن، چند سوره آموخته‌ای؟ آن‌ها را نام ببر. یکی از آن‌ها را که از حفظ هستی، برای دوستانت بخوان. حمد، ناس و فلق

فعلت دوم: بخوان و رنگ کن.

بادکنک‌هایی را که کلمه‌ی داخل آن‌ها تنوین «تا» دارد، رنگ آبی بزن:

بادکنک‌هایی را که کلمه‌ی داخل آن‌ها تنوین «ک» دارد، رنگ سبز بزن:

بادکنک‌هایی را که کلمه‌ی داخل آن‌ها تنوین «ی» دارد، رنگ قرمز بزن:

شاکرا	حسنًا	آبی ← جمیعًا
کتاب	کل	سبز ← صلاة
مکان	رسول	قرمز ← قلوب

فعلت چهارم: شکل مربوط به هر پیام را به آن وصل کن.

۱- و الله يحب المتخشنين

۲- الرحمن علم القرآن

۳- وما یکنم من نعمه فین الله

فعلت پنجم: با توجه به جدول راهنما، گلبرگ آیه‌ی مربوط به هر سوره را رنگ کن.

← سوره‌ی حمد رنگ سبز	اهدنا الصراط المستقیم
← سوره‌ی توحید رنگ آبی	لم یلد ولم یولد
← سوره‌ی ناس رنگ زرد	من الجنة و الناس
← سوره‌ی فلق رنگ نارنجی	ومن شر حاسد اذا حسد

۳۶

بخش اول
نشان بیاو و یا و کوچک و توانایی خواندن کلمات دارای واو و یا و کوچک

ه ← هو
ه ← هی

۳۶

آموزش لوحه

بخش بخش بخوانید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 ۱- قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ
 ۲- اللَّهُ الصَّمَدُ
 ۳- لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ
 ۴- لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

پش م ل ز ر خ م ن ز و ح م
 ق ل ه و ل ل ه ا ح د
 ا ل ل ه ص م د
 ل م ی ل ذ و ل م یو ل ذ
 و ل م ی ک ن ل ه و ک ف و ا ح د

۳۷

۳۷

آموزش لوحه

بخش بخش بخوانید.

۱- اِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ اسْمِعْ
 ۲- لِيُظْهِرَهُ عَلَى السَّمْعَيْنِ كَلِمَهُ
 ۳- اِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا
 ۴- وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَاوَاتِ وَالْاَرْضِ
 ۵- وَمَنْ يَشَاءُ اللَّهُ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ رِزْقِهِ ذَرِيَّةً مَذْكَورًا

ا ذ ق ا ل ه ر ب ه ا س م ع
 ل ي ظ ه ر ه و ع ل د ب ن ك ن ل ه
 ا ن ه و ك ا ن ب ع ب ا د ه خ ب ر ا ب ص ر
 م ن آ ي ا ت ه خ ل ق الس م ا و ا ت و
 م ن ي ش ا ء ا ل ل ه ي ج ع ل ل ه م ن ر ز ق ه ذ ر ي ء ة م ذ ك و ر ا

آموزش قرآن

جلسه اول

شناخت حرف همزه (ء)

ء ء ء ء ء

آموزش لوحه

بخش بخش بخوانید.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 اِنَّا جِاءْنَا نُنْصِرُكَ وَ الْفَتْحُ
 ۱- وَ رَاٰتِ النَّاسِ یَدْخُلُوْنَ فِی دِیْنِ اللّٰهِ
 ۲- فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
 وَ اسْتَغْفِرْ لَهُ وَاَنْتَ تَوَّابٌ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 اِنَّا جِاءْنَا نُنْصِرُكَ وَ الْفَتْحُ
 وَ رَاٰتِ النَّاسِ یَدْخُلُوْنَ فِی دِیْنِ اللّٰهِ
 فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
 وَ اسْتَغْفِرْ لَهُ وَاَنْتَ تَوَّابٌ

بیش بریداریم:

خداوند در سورهی نصر، ۲ خبر خوش به پیامبر وعده داده است. ۱- فتح مکه. ۲- داخل شدن مردم به دین مبین اسلام.

جلسه دوم (آموزش لوحه)

بخش بخش بخوانید.

جِی ← جِی ء
 سِا ← سِا ء
 حِا ← حِا ء
 جِزِا ← جِزِا ء

۱- نِیْ شِغَاةٍ لِّلنَّاسِ
 ۲- رَبَّنَا وَ تَقَبَّلْ دُعَاةَ
 ۳- وَ جَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَیْءٍ حَیٍّ
 ۴- وَ اللّٰهُ یَرِزُّكَ مِنْ یَشَاءٍ بِغَیْرِ حِسَابٍ

فِیْهِ شِیْءٌ فَا ء لِنِیْ نَا سِ
 رَبَّنَا وَ تَقَبَّلْ دُعَاةَ
 وَ جَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَیْءٍ حَیٍّ
 وَ اللّٰهُ یَرِزُّكَ مِنْ یَشَاءٍ بِغَیْرِ حِسَابٍ

جلسه سوم (پیام قرآنی)

از روزی پروردگارتان بخورید و او را شکر کنید.

كُلُوا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَ اشْكُرُوا لَهُ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سورهی سبأ، آیهی ۱۵

با کمک تصویر (صفحهی ۴۳ کتاب درسی) دربارهی این پیام قرآنی با هم گفت و گو کنید. تصویر خانوادهای را نشان می دهد که سر سفره نشسته اند و غذا می خورند و پس از تمام شدن غذایشان از خداوند تشکر می کنند. ما باید همیشه خدا را به خاطر همهی نعمت هایش شکر کنیم، مخصوصاً زمانی که غذا خوردنمان تمام می شود، سپس از خداوند موجب افزونی نعمت ها می شود.

سوره کوثر / ذ / کودک خداپرست

جلسه اول

آشنایی با کلمات دارای همزه به شکل (ن) و روخوانی سوره کوثر
 ذ ← ن (ذ)، ن (ذ)، ن (ذ)، ن (ذ)، ن (ذ)، ن (ذ)، ن (ذ)، ن (ذ)

توسیه معلم:

«همزه اسم است که در بعضی موارد با پایه نوشته می شود.»

آموزش لوحه

بخش بخش بخوانید.

بش	ن	ذ	ن	ذ	ن	ذ	ن	ذ	ن	ذ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	إِنَّا	أَعْطَيْنَاكَ	الْكَوْثَرَ	فَصَلِّ	لِرَبِّكَ	وَأَنْحَرْ	إِنَّ	شَانِئَكَ	هِيَ	الْأَبْتَرُ

بیش تر بدانیم:

کوتاه ترین سوره قرآن، سوره کوثر اسم منظور از کوثر حضرت زهرا سلام الله علیها است. این سوره در جواب مشرکان که پیامبر را ایترو بدون نسل نامیدند نازل شد.

نکته:

کوثر: در روخوانی قرآن کمتر به تلفظ حروف به لجه عربی توجه می شود، ولی در ترکیب «و» معمولاً همان تلفظ عربی رعایت می شود. مانند آو تلفظ اشتباه: کوثر

تلفظ صحیح: بیان فتحه قبل از «واو» و نرم تلفظ کردن «واو» کوثر

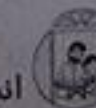

آموزش لوحه

بخش بخش بخوانید.

سائل ← سا	ذ	ل
جئت ← جئت	ذ	ذ
خطبت ← خطبت	ذ	ذ
شئفرتك ← شئفرتك	ذ	ذ

- وَأْمُرْ بِتُوبَتِنَا إِلَىٰ اللَّهِ
- رَبِّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ
- فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ
- أرسلت أصحاب الجنة هم فيها خالدون

انس با قرآن در خانه

جلسه‌ی دوم (آموزش لوحه)

۵۰

بخش بخش بخوانید.

خ	د	ق
←	←	←
دا	ز	قا
←	←	←
شید	ز	قه
←	←	←
شید	تا	
←		
ه		
←		

۱- اَلْمَلٰٓئِكُ يَوْمَئِذٍ
 ۲- يَسْئَلُوۡنَكَ مَاذَا يُنۡزِلُوۡنَ
 ۳- اِنَّ اَرْسِلَ مَعَنَا بَنِيۡۤ اِسْرٰٓئِيۡلَ
 ۴- نَزَّلَ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوۡحُ فِيۡهَا

اَلْ مُلْكُ كُ يُو مَ ز كُ مَا ذَا يُو نِ لُ ه
 يَسْ لُو نَ اَز سِ يَلُ مَ عَ نَا بَ نِي اِسْر ا نِي ل
 نَزَّلَ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوْحُ فِيهَا

انس با قرآن در خانه

کلمات و عبارات قرآنی این صفحه را بخوان و تعداد شکل‌های همزه را مشخص کرده و در مربع‌ها بنویس.

۱ [] تا ۲ [] ز ۳ [] ه ۴ [] ن ۵ [] ی ۶ [] نا

۵۱

جلسه‌ی سوم (پیام قرآنی)

از خداوند و پدر و مادر خود تشکر کنید.

اِنَّ شٰكِرًا لِّوَالِدَيْهِ

سوره لقمان، آیه‌ی ۱۴

با کمک تصویر (صفحه‌ی ۵۱ کتاب درسی) درباره‌ی این پیام قرآنی با هم گفت‌وگو کنید. با توجه به تصویر باید همیشه از پدر و مادر خود تشکر کنیم و به آن‌ها احترام بگذاریم. بوسیدن دست پدر و مادر هدیه دادن و کمک کردن به آن‌ها یکی از راه‌های تشکر و قدردانی از زحمات آن‌ها است. خداوند در قرآن کریم به ما دستور داده است که همیشه به یادش باشیم و از او و پدر و مادر خود تشکر کنیم تا شکر نعمت‌هایی که به ما داده است را به‌جا آورده باشیم. قرآن خواندن یکی از راه‌های تشکر از خداوند است که به مسلمانان توصیه شده است.

۲- شما چگونه تشکر می‌کنید؟ با انجام دستورات خدا، نماز و قرآن خواندن، روزه گرفتن و ... از خدا تشکر می‌کنیم. همچنین با احترام گذاشتن به پدر و مادر و گوش دادن به حرف‌های آنان، هدیه دادن و ... از زحماتشان تشکر می‌کنیم. به پدر و مادر خود احترام می‌گذاریم و هر کاری که برای ما انجام می‌دهند از آن‌ها قدردانی می‌کنیم.

ارزشیابی مستمر

فیه شفاءً للناس

- بخش بخش بخوانید.
- چه کسانی بت‌های خانه‌ی کعبه را شکستند؟
- «کوثر» یعنی چه و این سوره درباره‌ی چه کسی است؟
- آیه‌ی مقابل را معنی کنید.
- منظور از کودک خداپرست چه کسی است؟

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱- فیه، به، شد، فاء، ل، ت، نا، س ۲- پیامبر صلی الله علیه وآله و حضرت علی علیه السلام ۳- کوثر یعنی خوبی‌های بسیار. این سوره درباره‌ی حضرت فاطمه سلام الله علیها است. ۴- از خداوند و پدر و مادر خود تشکر کنید. ۵- حضرت ابراهیم علیه السلام

تلاش بیشتر

قابل قبول

خوب

بسیار خوب

آموزش لوحه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- وَالْعَصْرِ

۲- إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ

۳- إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا

وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا

بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ

بِسْمِ	اللَّهِ	الرَّحْمَنِ	الرَّحِيمِ	م	ر	ح	م
وَالْعَصْرِ	ر	ع	ص	ر	ع	ص	ر
إِنَّ	الْإِنْسَانَ	لَفِي	خُسْرٍ	ر	ع	ص	ر
إِلَّا	الَّذِينَ	آمَنُوا	وَعَمِلُوا	الصَّالِحَاتِ	وَتَوَاصَوْا	بِالْحَقِّ	وَتَوَاصَوْا
بِالصَّبْرِ	ر	ع	ص	ر	ع	ص	ر

جلسه‌ی دوم (پیام قرآنی)

کارهای خوب انجام دهید.

وَأَعْمَلُوا صَالِحًا

سورهی مؤمنون، آیه‌ی ۵۱

۱- با کمک تصویر (صفحه‌ی ۵۸ کتاب درسی) درباره‌ی این پیام قرآنی با هم گفت‌وگو کنید. **ب** انجام دادن کارهای خوب ثواب زیادی دارد و موجب خوش حالی همه می‌شود. شاید کار خوبی به نظرمان کوچک و بی‌اهمیت باشد، اما انجام این کار خیلی ثواب دارد. اگر به اطراف خود خوب دقت کنیم می‌بینیم که کارهای خوب زیادی می‌توانیم انجام دهیم؛ مثل مرتب کردن کتاب‌خانه، آب دادن به گل‌ها و درختان، کمک کردن به اطرفیان، قرآن خواندن و... ما باید تلاش‌مان را بکنیم تا خدا از ما راضی باشد.

انس با قرآن در خانه

پیام قرآنی درس را همراه با معنای آن بخوان و سه کار خوبی را که هر روز انجام می‌دهی نام ببر. **ب** ۱- در کارهای خانه به پدر و مادر کمک می‌کنم و اتاقم را خودم مرتب می‌کنم. ۲- نماز و قرآن می‌خوانم ۳- اسراف نمی‌کنم.

سورهی فیل / اصحاب فیل / سورهی ماعون

جلسه‌ی اول

آشنایی با کلمات دارای همزه‌ی روی الف ا ←

بیش تر بدانیم:

عنت تزلزل سورهی فیل تصدیق دشمنان پیامبر بود تا بداند همان خدایی که فیل سواران را بدان گونه تار و مار کرد می‌تواند دشمنان پیامبر را نیز به زانو در آورد.

آموزش لوحه

بخش بخش بخوانید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلْنَا

بِأَصْحَابِ الْفِيلِ

بِسْمِ	اللَّهِ	الرَّحْمَنِ	الرَّحِيمِ	م	ر	ح	م
أَلَمْ	تَرَ	كَيْفَ	فَعَلْنَا	ر	ع	ص	ر
بِأَصْحَابِ	الْفِيلِ	ر	ع	ص	ر	ع	ص

- ۱- لَمْ يَخْلُ كَيْدُهُمْ فِي تَضَلِيلِ
 ۲- وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ
 ۳- تَرْمِيمًا بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ
 ۴- فَجَعَلْنَاهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ

جلسه دوم (آموزش لوحه) ۶۴

بخش بخش بخوانید.

رَأَى	فَأَظْهَرَ	لَهُمْ
←	←	←
رَأَى	فَأَظْهَرَ	لَهُمْ
←	←	←
رَأَى	فَأَظْهَرَ	لَهُمْ
←	←	←

۱- وَأَمَّا أَهْلُكَ بِالصَّلَاةِ
 ۲- فَاتَّبَعْنَا بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ
 ۳- لَا تَأْخُذْهُ وِصْيَةٌ وَلَا نَوْمٌ
 ۴- إِنَّ لَهُ يَأْتِرُ الْعِذْلَ وَالْإِحْسَانَ

۷۱

آموزش قرآن

یادآوری ۲ ۷۱

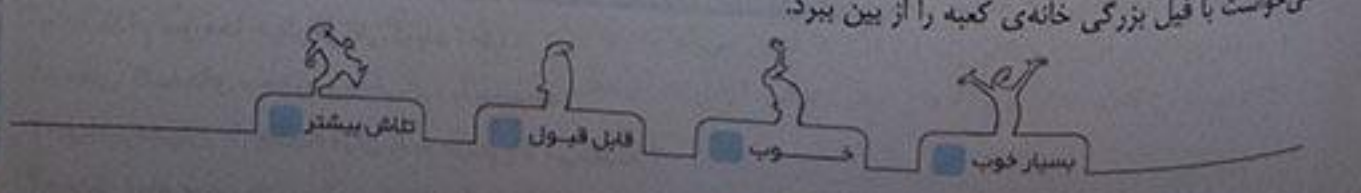
فعلیت اول: از بین کلمات زیر، هر کلمه و معنای آن را یک رنگ بزن.
 الله: خدا نعمة: نعمت رخصمن: بخشنده لا تشرفوا: اسراف نکنید رحیم: مهربان صلاة: نماز

ارزشیابی مستمر

- بخش بخش بخوانید.
- حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام، محصول نخلستان را چه می کردند؟
- دو کلمه بنویسید که حرف «أ» در آن ها به کار رفته باشد.
- معنای کلمه های مقابل را بنویسید. رخصمن: صلاة:
- چه کسی و چگونه می خواست خانه ی کعبه را از بین ببرد؟

پاسخ ارزشیابی مستمر

۱- إِنَّ نَزْلَ إِيَّاكَ يَا مَعْزُومُ
 ۲- أَشَانِ مَحْصُولِ نَخْلَسْتَانِ رَا دَرِ رَاهِ خُدَا انْفَاقِ مِی کُودَنَد. ۳- رَأْفَةً، تَأْخُذَهُ، ۴- رِخْمَن: بَخْشَنَدَه، صَلَاة: نَمَاز ۵- اِبْرَهَه، اُو مِی خُوِاسْت بَا قَبِیل بَزْرَکِمِی خَانَه ی کَعْبَه رَا اَز بَیْن بَیْرَد.

درس ۱۱ سوره‌ی کافرون

پیش‌برداریم:

در سوره‌ی کافرون، خدا تکلیف پیامبر را با کافران و مشرکان روشن می‌کند. در این سوره بیان می‌شود که سازش میان توحید (خدا) و شرک (پر ایدان) هرگز امکان ندارد.

انس با قرآن در خانه

چهار سوره‌ای را که با «قُل» شروع می‌شود، نام ببر و «چهار قُل» را بخوان.
 ۱- توحید ۲- ناس ۳- فلق ۴- کافرون

۷۵

جلسه‌ی سوم (پیام قرآنی)

هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ
 جزاء: پاداش
 سوره‌ی الرَّحْمَنِ، آیه‌ی ۶۰
 پاداش کار خوب، خوبی کردن است.
 احسان: کار خوب، نیکی

با کمک تصویر (صفحه‌ی ۷۵ کتاب درسی) درباره‌ی این پیام قرآنی با هم گفت‌وگو کنید. معلم به ما چیزهای زیادی می‌آموزد، به همین خاطر خدا او را بسیار دوست دارد و ماهم وظیفه داریم از او تشکر کنیم و همیشه به او احترام بگذاریم. انسان‌هایی که به دیگران خوبی می‌کنند، پیش خدا عزیز هستند و از او پاداش می‌گیرند.

۷۶

انس با قرآن در خانه

۱- پیام قرآنی را بخوان و برای آن یک نام زیبا انتخاب کن. پاداش کار خوب
 ۲- از والدین خود بپرس که آن‌ها چگونه خوبی دیگران را جبران می‌کنند؟ از آن‌ها تشکر می‌کنند و هر وقت که به کمک نیاز داشته باشند، کمک‌شان می‌کنند.

۷۹

درس ۱۲ سوره‌ی انشراح

جلسه‌ی دوم (پیام قرآنی)

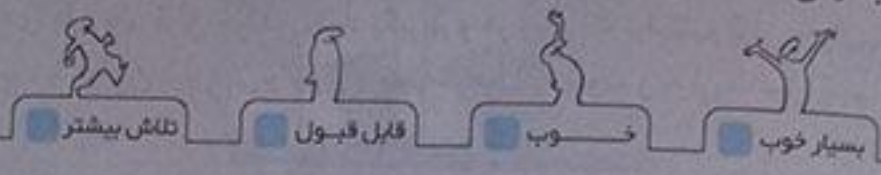
إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا
 پس از هر سختی، آسانی است.
 سوره‌ی انشراح، آیه‌ی ۶

با کمک تصویر (صفحه‌ی ۷۹ کتاب درسی) درباره‌ی این پیام قرآنی با هم گفت‌وگو کنید. اگر سختی‌ها را تحمل کنیم، یافت و موفق نخواهیم شد. ماهی‌گیران که رنج دریا رفتن در هر شرایطی را تحمل می‌کنند در عوض ماهی‌هایی صید می‌کنند که زندگی‌شان را با آن‌ها می‌گذرانند. اگر آن‌ها موج‌ها را تحمل نکنند نمی‌توانند ماهی‌گیری کنند. پس همه‌ی سختی‌ها با تلاش و کوشش آسان می‌شوند.

ارزشیابی مستمر

- ۱- به کدام سوره‌ها چهار قُل می‌گویند؟ چرا؟
- ۲- معنی کلمه‌های «جَزَاءُ» و «إِحْسَان» را بنویسید.
- ۳- پیامبر مهربان ما چگونه قرآن را به مردم یاد می‌دادند؟
- ۴- معنی پیام قرآنی «إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا» را بنویسید.

۱. به سوره‌های توحید، ناس، فلق و کافرون، چهار قل می‌گویند؛ زیرا این چهار سوره با «قل» شروع می‌شوند. ۲. جزاء: پاداش، احسان: کار خوب، نیکی ۳. ایشان با خواندن آیات، قرآن را به مردم یاد می‌دادند. ۴. پس از هر سختی، آسانی است.

سوره تین / قهرمان بت شکن

بیش تر بدانیم

تین به معنای انجیر است.

۹۰

جلسه سوم (پیام قرآنی)

پروردگارا! ما را مورد لطف و رحمت خود قرار ده.
رَحْمَةً: رحمت

رَبَّنَا أَنْتَ مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً
رَبَّنَا: پروردگارا

سوره‌ی کهنه، آیه‌ی ۱۰

با کمک تصویر (صفحه‌ی ۹۰ کتاب درسی) درباره‌ی این پیام قرآنی با هم گفت‌وگو کنید. دعا کردن یکی از راه‌های صحبت کردن با خداست. انسان با دعا کردن درخواست‌هایش را به خدا می‌گوید و از خدا می‌خواهد آن‌ها را برآورده کند. یکی از راه‌های پذیرفته شدن دعاها ایمان در حق دیگران و دسته جمعی دعا کردن است. بهتر است همیشه اولین دعایمان فرج امام زمان (عج) و شفای بیماران باشد.

۹۴

آموزش قرآن

سوره قدر / باغی میان آتش

بیش تر بدانیم

سوره‌ی قدر، نزول قرآن در شب قدر را بیان می‌کند. در این سوره شب قدر از هزار ماه بالاتر دانسته شده است. زیرا در آن شب ملائکه و روح القدس بر حضرت محمد (ص) نازل شدند.

۹۳

انس با قرآن در خانه

درباره‌ی مراسم شب قدر با اعضای خانواده‌ی خود گفت‌وگو کن. شب قدر یکی از شب‌های ماه مبارک رمضان است. خداوند در این شب قرآن را به‌طور کامل بر حضرت محمد (ص) نازل کرده است. مسلمانان در این شب مبارک، شب زنده‌داری می‌کنند و به عبادت خداوند متعال می‌پردازند. خداوند در قرآن فرموده است که شب قدر بهتر از هزار ماه است.

۹۴

جلسه دوم (پیام قرآنی)

هر مقدار می‌توانید قرآن بخوانید.
سوره‌ی مُزَّمِّل، آیه‌ی ۲۰

فَأَقْرَيْبًا مَا تَبَيَّنَ مِنَ الْقُرْآنِ
قرآن: قرآن، کتاب خدا

با کمک تصویر (صفحه‌ی ۹۴ کتاب درسی) درباره‌ی این پیام قرآنی با هم گفت‌وگو کنید. قرآن خواندن یکی از بهترین و نیکوترین کارها است. هنگامی که بزرگ‌ترها قرآن می‌خوانند بهتر است کنار آن‌ها بنشینیم و قرآن خواندن را از آن‌ها بیاموزیم. قرآن کلام خداست و راه‌های بهتر زندگی کردن در آن بیان شده است.

بیش تر بدانیم

خواندن روزانه ۵۰ آیه‌ی قرآن در احادیث سفارش شده است.

درباره‌ی آن چه از پیام قرآنی فهمیده‌ای با پدر و مادر خوبت صحبت کن.
خواندن قرآن ثواب زیادی دارد باید قرآن خواندن را یاد بگیریم و هر زمان که توانستیم قرآن بخوانیم، مثلاً بعد از هر نماز، در مسجد یا در خانه و... با خواندن قرآن می‌توانیم از دستورات خدا آگاه شویم و به آن‌ها عمل کنیم.

ارزشیابی مستبر

- ۱- بر کدام پیامبر خدا آتش تبدیل به گلستان شد؟
- ۲- معنی کلمه‌های «رَبَّنَا»، «رَحْمَةً»، «قُرْآن» را بنویسید.
- ۳- عبارت قرآنی زیر را بخوانید و در جای مناسب فلش بگذارید.
- ۴- آیه‌ی مقابل را ترجمه کنید.
- ۵- قرآن چه زمانی بر پیامبر عزیزمان نازل شد؟
- ۶- فرمانروای ظالم زمان حضرت ابراهیم علیه‌السلام چه نام داشت؟

پاسخ ارزشیابی مستبر

۱- علیه‌السلام ۲- رَبَّنَا: پروردگار، رَحْمَةً: رحمت، قُرْآن: قرآن، کتاب خدا ۳- هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ ۴- هر مقدار که می‌توانید قرآن بخوانید ۵- قرآن در شب قدر بر ایشان نازل شد. ۶- نمرود

تلاش بیشتر

قابل قبول

خوب

بسیار خوب

فعالیت اول نام این میوه‌های قرآنی را به تصویر آن‌ها وصل کن.

فعالیت دوم:

این پیام‌های قرآنی را بخوانید و شماره‌ی هر یک را کنار تصویر مربوط به آن بنویسید.

۴- کُلُوا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُ (۳)

۳- وَاعْمَلُوا صَالِحًا (۱)

۲- فَاقْرَأُوا مَا تيسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ (۴)

۱- إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا (۲)

قرآن در تابستان

والدین گرامی جهت تثبیت مهارت روخوانی قرآن، بخش قرآن در تابستان در کتاب درسی گنجانده شده است تا دانش‌آموزان برای انس دائمی با این کتاب مقدس هر هفته یک صفحه از این کتاب را بخوانند. فرزندان‌تان را تشویق کنید و همراه با آنان روزانه تعدادی از آیات این کتاب الهی را بخوانید.